



EVROPSKI SISTEM NACIONALNIH IN REGIONALNIH RAČUNOV

ESR 1995

št. 4 | Ljubljana, 2005



3 NACIONALNI RAČUNI

EVROPSKI SISTEM NACIONALNIH IN REGIONALNIH RAČUNOV

ESR 1995

št. 4 | Ljubljana, 2005

PREDGOVOR

Če želimo doseči cilje, ki so zastavljeni v Pogodbi o Evropski uniji in še posebej v Pogodbi o Ekonomski in monetarni uniji, potrebujemo zelo kakovostna statistična orodja, ki naj institucijam Unije, vladam ter gospodarskim in družbenim subjektom zagotavljajo celoto usklajenih in zanesljivih statističnih kazalnikov, na osnovi katerih bodo utemeljevali in sprejemali svoje odločitve.

Nova izdaja Evropskega sistema nacionalnih in regionalnih računov (ESR 95) je glede na prejšnjo različico iz leta 1979 precej izboljšana: je bolj metodološko usklajena, natančneje so opredeljeni koncepti, definicije, klasifikacije in računovodska pravila, ki jih je treba uporabljati, da bi gospodarstva držav članic kvantitativno opisovali na skladen, zanesljiv in primerljiv način.

Nova izdaja ESR bo uporabnikom omogočala bolj poglobljeno in podrobnejše poznavanje ekonomskih in finančnih struktur držav članic in njihovih regij.

ESR 95 je rezultat večletnega dela. Izhaja iz izkušenj, ki jih je Evropski statistični sistem pridobil pri usklajevanju metodologije merjenja bruto nacionalnega proizvoda (BNP). Evropska komisija je iskreno hvaležna strokovnjakom nacionalnih statističnih uradov in inštitutov, ki so z vztrajnim delom in strokovnim znanjem pomagali Eurostatu, da je to nalogo izpolnil.

ESR 95 je glede definicij, računovodskih pravil in klasifikacij popolnoma skladen s Sistemom nacionalnih računov Združenih narodov (SNR 1993), nekoliko pa se razlikuje predvsem v načinu prikazovanja; ta je bolj prilagojen rabi v okviru Evropske unije, kjer je potrebna večja natančnost definicij in računovodskih pravil.

Da bi zagotovili dosledno izvajanje metodoloških predpisov iz tega gradiva, se je Svet Evropske unije na predlog Evropske komisije odločil, da ga podpre z ustrežno zakonsko osnovo. ESR 95 je bil tako 25. junija 1996 sprejet v obliki uredbe Sveta.

Rezultat teh skupnih naporov Evropskega statističnega sistema bo temeljno orodje za snovanje in izvajanje najrazličnejših politik – ekonomskih, kmetijskih, regionalnih, socialnih, poslovnih in okoljskih – v Evropski uniji.

ESR 95 bo tudi osnovni pripomoček za izobraževanje tistih, ki jih zanima vodenje, razumevanje in analiziranje evropskega gospodarstva.

Podobni naporji bodo vloženi v to, da bodo podatki na ravni Evropske unije objavljeni v takšni obliki in v takih rokih, kakršne zahtevajo uporabniki.

Komisija tako upa, da vsem graditeljem Evrope, tj. institucijam, podjetjem in posameznikom, izroča orodje, ki jim bo pomagalo, da bodo svoje odločitve sprejemali na osnovi resničnega razumevanja obravnavane problematike.

Junij 1996



Yves Franchet
generalni direktor Eurostata

PREDGOVOR K SLOVENSKI IZDAJI

Sistem nacionalnih računov je osrednji konceptualni okvir za opisovanje gospodarstva posamezne države. Sestavlja ga povezana, skladna in enotna celota makroekonomskih računov, bilanc in tabel, ki temelji na mednarodno usklajenih konceptih, definicijah, klasifikacijah in računovodskih pravilih. Na ta način spodbuja povezovanje ekonomskih in drugih statistik v sistem skladnih statističnih konceptov in metod.

Evropski sistem računov 1995 (ESR 1995) je različica sistema nacionalnih računov, ki se uporablja v Evropski uniji. Za države članice je obvezen statistični standard, na katerem temelji izračun najpomembnejših makroekonomskih agregatov; številni izmed njih se v Evropski uniji uporabljajo v administrativne namene in za upravljanje s širokim razponom politik, npr. za upravljanje in nadzor Ekonomske in monetarne unije ter za financiranje proračuna Evropske unije.

ESR 1995 zagotavlja zanesljive, skladne in primerljive informacije o ekonomskem položaju držav članic; namenjen je institucijam Unije, vladam držav članic in drugim, ki za odločanje potrebujejo usklajene in zanesljive statistične podatke.

Slovensko besedilo ESR 1995 je rezultat večletnega dela. Pri prevajanju, še posebej pa pri vzpostavljanju izrazoslovja, je sodelovalo veliko število strokovnjakov z različnih področij; vsem se zahvaljujem za njihov prispevek pri prevodu temeljnega metodološkega dela s področja nacionalnih računov.

Slovenska izdaja ESR 1995 naj prispeva k boljšemu poznavanju nacionalnih računov med statistiki, med strokovnjaki, ki se s tematiko srečujejo pri svojem vsakodnevnem delu, pa tudi med širšo javnostjo. Pripomore pa naj tudi k povezovanju in integraciji različnih statističnih področij v čimbolj skladen in primerljiv sistem.

Maj 2005



Mag. Irena Krizman

generalna direktorica

Statističnega urada Republike Slovenije

POJASNILO K SLOVENSKI IZDAJI

Evropski sistem računov 1995 je bil po izdaji v letu 1996 (izšel je kot priloga A k Uredbi Sveta (ES) št. 2223/96 z dne 25. junija 1996 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Skupnosti) nekajkrat spremenjen. Spremembe niso vnešene neposredno v besedilo, ampak so prikazane v prilogah I, V, VI, VII in VIII:

- v prilogi I so prikazane spremembe v zvezi z razporeditvijo posredno merjenih storitev finančnega posredništva, ki so bile sprejete z Uredbo Sveta (ES) št. 448/98 z dne 16. februarja 1998;
- v prilogi VI so prikazane spremembe v zvezi z izdatki in prihodki sektorja država, ki so bile sprejete z Uredbo Komisije (ES) št. 1500/2000 z dne 10. julija 2000;
- priloga VII prikazuje spremembe v zvezi z obravnavo davkov in socialnih prispevkov, ki so bile sprejete z Uredbo Komisije (ES) št. 995/2001 z dne 22. maja 2001;
- prilogi VIII in V prikazujeta spremembe v zvezi z obravnavo poravnjav v okviru poslov zamenjav in navadnih terminskih poslov, ki so bile sprejete z Uredbo (ES) št. 2558/2001 z dne 3. decembra 2001.

Deli izvirnega besedila, ki so bili z navedenimi uredbami spremenjeni, so v poglavjih označeni z znakom ▲ ob številki odstavka, v prilogi IV pa ob oznaki skupine transakcij.

Izjema od navedenega so spremembe v zvezi z revidiranimi klasifikacijami izdatkov po namenih, ki so bile sprejete z Uredbo Komisije (ES) št. 113/2002 z dne 23. januarja 2002. Te spremembe so vključene neposredno v besedilo tretjega poglavja (odstavek 3.85) in v prilogo IV (klasifikacije COICOP, COFOG in COPNI).

POVZETEK

1. poglavje	Splošne značilnosti.....	27
2. poglavje	Enote in skupine enot	45
3. poglavje	Transakcije s proizvodi.....	67
4. poglavje	Razdelitvene transakcije.....	99
5. poglavje	Finančne transakcije	135
	<i>Dodatek 5.1: Povezave z merami denarja.....</i>	<i>160</i>
6. poglavje	Drugi tokovi.....	163
7. poglavje	Bilance stanja.....	173
	<i>Dodatek 7.1: Definicije skupin sredstev.....</i>	<i>184</i>
	<i>Dodatek 7.2: Preglednica vknjižb od začetne do končne bilance stanja.....</i>	<i>193</i>
8. poglavje	Zaporedje računov in izravnalne postavke.....	197
9. poglavje	Input-output okvir.....	257
10. poglavje	Mere cen in obsega.....	279
11. poglavje	Prebivalstvo in inputi dela	293
12. poglavje	Četrletni ekonomski računi	301
13. poglavje	Regionalni računi	303
	<i>Priloge.....</i>	<i>309</i>
I.	Posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP).....	311
II.	Najem in nakup trajnega blaga s pridržanim lastništvom.....	317
III.	Zavarovanje	321
IV.	Klasifikacije in računi	337
	<i>Klasifikacije.....</i>	<i>337</i>
	<i>Računi.....</i>	<i>352</i>
V.	Definicija primanjkljaja sektorja država	405
VI.	Izdatki in prihodki sektorja država	407
VII.	Obravnava davkov in socialnih prispevkov.....	409
VIII.	Obravnava poravnjav v okviru poslov zamenjav in navadnih terminskih poslov	413
	Stvarno kazalo	415

VSEBINA

Predgovor.....	3
Predgovor k slovenski izdaji.....	5
Pojasnilo k slovenski izdaji	7
Povzetek.....	9
Vsebina	11
Seznam tabel.....	23
Seznam okrajšav	25
1. POGLAVJE SPLOŠNE ZNAČILNOSTI.....	27
UPORABA ESR.....	28
Okvir za analizo in politiko.....	28
Osem značilnosti konceptov ESR	29
ESR 1995 in SNR 1993.....	34
ESR 1995 in ESR 1970.....	34
ESR KOT SISTEM.....	35
Statistične enote in njihovo združevanje	35
Institucionalne enote in sektorji	36
Lokalne enote enovrstne dejavnosti in dejavnosti.....	36
Rezidenčne in nerezidenčne enote, celotno gospodarstvo in tujina	36
Tokovi in stanja	37
Tokovi	37
Transakcije.....	37
Lastnosti transakcij	38
Transakcije med enotami in transakcije znotraj enot.....	38
Denarne in nedelarne transakcije	38
Transakcije z nasprotnimi transakcijami in brez njih.....	38
Preurejanje transakcij.....	38
Preusmeritev	38
Razcepitev	39
Prepoznavna glavnega udeleženca v transakciji	39
Mejni primeri.....	39
Druge spremembe sredstev	39
Druge spremembe obsega sredstev in obveznosti	40
Dobički in izgube iz lastnine.....	40
Stanja	40
Sistem računov in agregati	40
Računovodska pravila.....	40
Izrazoslovje za dve strani računov.....	40
Dvojno knjiženje/četverno knjiženje.....	41
Vrednotenje.....	41

Posebna vrednotenja proizvodov.....	41
Vrednotenje v stalnih cenah	42
Čas zajemanja.....	42
Konsolidacija in neto izkazovanje	42
Konsolidacija	42
Neto izkazovanje	43
Računi, izravnalne postavke in agregati.....	43
Zaporedje računov.....	43
Račun blaga in storitev	43
Račun tujine.....	43
Izravnalne postavke.....	44
Agregati	44
Input-output okvir	44
2. POGLAVJE ENOTE IN SKUPINE ENOT.....	45
MEJE NACIONALNEGA GOSPODARSTVA	45
INSTITUCIONALNE ENOTE	47
INSTITUCIONALNI SEKTORJI	48
Nefinančne družbe (S.11).....	50
Javne nefinančne družbe (S.11001)	51
Domače zasebne nefinančne družbe (S.11002)	51
Nefinančne družbe pod tujim nadzorom (S.11003)	52
Finančne družbe (S.12).....	52
Centralna banka (S.121)	54
Druge denarne finančne institucije (S.122)	55
Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.123).....	55
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.124)	56
Zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125).....	57
Država (S.13)	57
Centralna država (S.1311)	58
Regionalna država (S.1312)	58
Lokalna država (S.1313)	58
Skladi socialne varnosti (S.1314).....	59
Gospodinjstva (S.14).....	59
Samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih) (S.141+S.142)	60
Zaposleni (S.143)	60
Prejemniki dohodkov od lastnine (S.1441).....	60
Prejemniki pokojnin (S.1442)	60
Prejemniki drugih transfernih dohodkov (S.1443)	60
Druga gospodinjstva (S.145)	60
Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (S.15).....	61
Tujina (S.2).....	61
Sektorska klasifikacija proizvodnih enot po glavnih standardnih pravnih oblikah lastništva	62

LOKALNE ENOTE ENOVRSTNE DEJAVNOSTI IN DEJAVNOSTI.....	64
Lokalna enota enovrstne dejavnosti	64
Dejavnost.....	65
KLASIFIKACIJA DEJAVNOSTI.....	65
ENOTE HOMOGENE PROIZVODNJE IN HOMOGENE PANOGE	65
Enota homogene proizvodnje	65
Homogena panoga.....	66
KLASIFIKACIJA HOMOGENIH PANOG.....	66
3. POGLAVJE TRANSAKCIJE S PROIZVODI	67
PROIZVODNJA KOT DEJAVNOST IN PROIZVODNJA KOT REZULTAT DEJAVNOSTI	68
Glavne, stranske in pomožne dejavnosti	69
Proizvodnja (P.1).....	69
Institucionalne enote: razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim	71
Lokalne EED in njihova proizvodnja: razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim.....	73
Čas zajemanja in vrednotenje proizvodnje.....	75
VMESNA POTROŠNJA (P.2)	80
Čas zajemanja in vrednotenje vmesne potrošnje	81
KONČNA POTROŠNJA (P.3, P.4)	81
Izdatki za končno potrošnjo (P.3).....	82
Dejanska končna potrošnja (P.4).....	83
Čas zajemanja in vrednotenje izdatkov za končno potrošnjo	85
Čas zajemanja in vrednotenje dejanske končne potrošnje	86
BRUTO INVESTICIJE (P.5)	86
Bruto investicije v osnovna sredstva (P.51)	86
Čas zajemanja in vrednotenje bruto investicij v osnovna sredstva	88
Spremembe zalog (P.52).....	89
Čas zajemanja in vrednotenje sprememb zalog.....	90
Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov (P.53)	91
UVOZ IN IZVOZ BLAGA IN STORITEV (P.6 IN P.7)	92
Uvoz in izvoz blaga (P.61 in P.71)	92
Uvoz in izvoz storitev (P.62 in P.72)	94
TRANSAKCIJE Z OBSTOJEČIM BLAGOM	97
4. POGLAVJE RAZDELITVENE TRANSAKCIJE	99
SREDSTVA ZA ZAPOSLENE (D.1).....	99
Plače (D.11)	99
Plače v denarju	99
Plače v naravi.....	100
Socialni prispevki delodajalcev (D.12).....	101
Dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.121)	101
Pripisani socialni prispevki delodajalcev (D.122)	101

DAVKI NA PROIZVODNJO IN UVOZ (D.2)	102
Davki na proizvode (D.21)	103
Davki tipa DDV (D.211).....	103
Davki in dajatve na uvoz razen DDV (D.212)	103
Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214)	104
Drugi davki na proizvodnjo (D.29).....	105
Davki na proizvodnjo in uvoz, plačani institucijam Evropske unije.....	105
SUBVENCIIJE (D.3).....	106
Subvencije na proizvode (D.31).....	107
Uvozne subvencije (D.311)	107
Druge subvencije na proizvode (D.319).....	107
Druge subvencije na proizvodnjo (D.39).....	107
DOHODEK OD LASTNINE (D.4)	109
Obresti (D.41).....	109
Obresti na vloge, posojila ter terjatve in obveznosti.....	110
Obresti na vrednostne papirje	110
Obresti na menice in podobne kratkoročne instrumente.....	110
Obresti na obveznice in zadolžnice	110
Obrestne zamenjave in navadni terminski posli	110
Obresti na finančni najem	111
Druge obresti	111
Čas zajemanja.....	111
Razdeljeni dohodek družb (D.42).....	112
Dividende (D.421)	112
Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb (D.422).....	112
Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43)	113
Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (D.44)	114
Najemnine (D.45)	114
Najemnine od zemljišč.....	114
Najemnine od podzemnih sredstev	115
TEKOČI DAVKI NA DOHODEK, PREMOŽENJE ITD. (D.5)	115
Davki na dohodek (D.51)	115
Drugi tekoči davki (D.59)	116
SOCIALNI PRISPEVKI IN PREJEMKI (D.6).....	117
Socialni prispevki (D.61).....	118
Dejanski socialni prispevki (D.611)	118
Pripisani socialni prispevki (D.612)	120
Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi (D.62).....	121
Prejemki socialne varnosti v denarju (D.621)	121
Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi (D.622)	121
Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov (D.623).....	121
Prejemki socialnega varstva v denarju (D.624)	122
Socialni transferji v naravi (D.63)	122

Socialni prejemki v naravi (D.631)	122
Prejemki socialne varnosti, povračila (D.6311)	122
Drugi prejemki socialne varnosti v naravi (D.6312)	122
Prejemki socialnega varstva v naravi (D.6313)	123
Transferji individualnega netržnega blaga in storitev (D.632)	123
DRUGI TEKOČI TRANSFERJI (D.7)	123
Neto premije neživljenjskega zavarovanja (D.71)	123
Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja (D.72)	124
Tekoči transferji v okviru države (D.73)	125
Tekoče mednarodno sodelovanje (D.74)	126
Raznovrstni tekoči transferji (D.75)	126
Tekoči transferji nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	126
Tekoči transferji med gospodinjstvi	127
Kazni in penali	127
Loterije in igre na srečo	128
Plačila nadomestil	128
Na BNP temelječi četrti lastni vir	128
Drugo	128
POPRAVEK ZA SPREMEMBO NETO LASTNIŠKEGA KAPITALA GOSPODINJSTEV V REZERVACIJAH POKOJNINSKIH SKLADOV (D.8)	129
KAPITALSKI TRANSFERJI (D.9)	130
Davki na kapital (D.91)	130
Investicijske podpore (D.92)	130
Drugi kapitalski transferji (D.99)	132
5. POGLAVJE FINANČNE TRANSAKCIJE	135
KLASIFIKACIJA FINANČNIH TRANSAKCIJ	137
Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ) (F.1)	139
Denarno zlato (F.11)	139
Posebne pravice črpanja (PPČ) (F.12)	140
Gotovina in vloge (F.2)	140
Gotovina (F.21)	141
Prenosljive vloge (F.22)	141
Druge vloge (F.29)	141
Vrednostni papirji razen delnic (F.3)	142
Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.33)	143
Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.331)	143
Dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.332)	144
Izvedeni finančni instrumenti (F.34)	145
Posojila (F.4)	146
Kratkoročna posojila (F.41)	146
Dolgoročna posojila (F.42)	146
Delnice in drug lastniški kapital (F.5)	148

Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov (F.51)	149
Delnice, ki kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.511), in delnice, ki ne kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.512)	149
Drug lastniški kapital (F.513).....	150
Delnice vzajemnih skladov (F.52)	150
Zavarovalne tehnične rezervacije (F.6)	151
Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (F.61)	152
Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (F.611)	152
Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (F.612)	153
Prenosne premije in škodne rezervacije (F.62)	153
Druge terjatve in obveznosti (F.7)	154
Komerčni krediti in predujmi (F.71)	155
Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov (F.79)	155
Pojasnjevalna postavka: neposredne tuje naložbe (F.m)	156
RAČUNOVODSKA PRAVILA ZA FINANČNE TRANSAKCIJE	156
Vrednotenje	156
Čas zajemanja	158
Izračun finančnih transakcij iz sprememb v bilancah stanja	159
DODATEK 5.1 POVEZAVE Z MERAMI DENARJA	160
6. POGLAVJE DRUGI TOKOVI.....	163
POTROŠNJA STALNEGA KAPITALA (K.1)	163
PRIDOBITVE MANJ ODTUJITVE NEFINANČNIH NEPROIZVEDENIH SREDSTEV (K.2)	163
DRUGE SPREMEMBE SREDSTEV (K.3 – K.12).....	164
DRUGE SPREMEMBE OBSEGA (K.3 – K.10 IN K.12).....	164
EKONOMSKI NASTANEK NEPROIZVEDENIH SREDSTEV (K.3).....	165
EKONOMSKI NASTANEK PROIZVEDENIH SREDSTEV (K.4)	165
NARAVNA RAST NEGOJENIH BIOLOŠKIH VIROV (K.5).....	166
EKONOMSKO IZGINOTJE NEPROIZVEDENIH SREDSTEV (K.6)	166
IZGUBE ZARADI KATASTROF (K.7).....	166
ZASEGI BREZ NADOMESTILA (K.8).....	166
DRUGE SPREMEMBE OBSEGA NEFINANČNIH SREDSTEV, D. N. (K.9).....	167
DRUGE SPREMEMBE OBSEGA FINANČNIH SREDSTEV IN OBVEZNOSTI, D. N. (K.10)	167
SPREMEMBE V KLASIFIKACIJAH IN STRUKTURI (K.12)	168
Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi (K.12.1)	168
Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti (K.12.2)	168
NOMINALNI DOBIČKI/IZGUBE IZ LASTNINE (K.11).....	169
Nevtralni dobički/izgube iz lastnine (K.11.1)	170
Realni dobički/izgube iz lastnine (K.11.2).....	170
Dobički iz lastnine po vrstah finančnih sredstev.....	171
Gotovina in vloge (AF.2)	171
Posojila (AF.4) ter druge terjatve in obveznosti (AF.7)	171

Vrednostni papirji razen delnic (AF.3)	171
Delnice in drug lastniški kapital (AF.5)	172
Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6).....	172
Finančna sredstva v tujih valutah.....	172
7. POGLAVJE BILANCE STANJA.....	173
VRSTE SREDSTEV.....	174
Nefinančna proizvedena sredstva (AN.1).....	174
Nefinančna neproizvedena sredstva (AN.2).....	175
Finančna sredstva in obveznosti (AF.).....	175
VREDNOTENJE VKNJIŽB V BILANCAH STANJA	177
Splošna načela vrednotenja	177
Nefinančna sredstva (AN.)	178
Proizvedena sredstva (AN.1)	178
Osnovna sredstva (AN.11)	178
Opredmetena osnovna sredstva (AN.111).....	178
Neopredmetena osnovna sredstva (AN.112)	178
Zaloge (AN.12).....	179
Vrednostni predmeti (AN.13)	179
Neproizvedena sredstva (AN.2)	179
Opredmetena neproizvedena sredstva (AN.21).....	179
Zemljišča (AN.211)	179
Podzemna sredstva (AN.212)	180
Druga naravna sredstva (AN.213 in AN.214).....	180
Neopredmetena neproizvedena sredstva (AN.22)	180
Finančna sredstva in obveznosti (AF.).....	180
Denarno zlato in posebne pravice črpanja (AF.1)	180
Gotovina in vloge (AF.2)	180
Vrednostni papirji razen delnic (AF.3)	180
Posojila (AF.4)	181
Delnice in drug lastniški kapital (AF.5)	181
Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6).....	182
Druge terjatve in obveznosti (AF.7)	182
Pojasnjevalni postavki.....	182
Trajno potrošno blago (AN.m)	183
Neposredne tuje naložbe (AF.m)	183
Finančne bilance stanja	183
DODATEK 7.1 DEFINICIJE SKUPIN SREDSTEV.....	184
DODATEK 7.2 PREGLEDNICA VKNJIŽB OD ZAČETNE DO KONČNE BILANCE STANJA.....	193
8. POGLAVJE ZAPOREDJE RAČUNOV IN IZRAVNALNE POSTAVKE	197
ZAPOREDJE RAČUNOV.....	199
Tekoči računi	199

Račun proizvodnje (I)	199
Računi razdelitve in porabe dohodka (II)	201
Računi primarne razdelitve dohodka (II.1)	201
Račun ustvarjanja dohodka (II.1.1)	201
Račun alokacije primarnega dohodka (II.1.2).....	203
Račun podjetniškega dohodka (II.1.2.1).....	205
Račun alokacije drugega primarnega dohodka (II.1.2.2).....	205
Račun sekundarne razdelitve dohodka (II.2)	207
Račun prerazdelitve dohodka v naravi (II.3)	207
Račun porabe dohodka (II.4).....	210
Račun porabe razpoložljivega dohodka (II.4.1)	210
Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka (II.4.2)	210
Računi akumulacije (III)	212
Račun kapitala (III.1)	212
Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev (III.1.1)	212
Račun pridobitev nefinančnih sredstev (III.1.2)	212
Finančni račun (III.2)	212
Račun drugih sprememb sredstev (III.3)	216
Račun drugih sprememb obsega sredstev (III.3.1).....	216
Račun revalorizacije (III.3.2)	216
Račun nevtralnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.1).....	218
Račun realnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.2)	218
Bilance stanja (IV).....	223
Začetna bilanca stanja (IV.1).....	223
Spremembe bilance stanja (IV.2)	223
Končna bilanca stanja (IV.3)	223
RAČUNI TUJINE (V)	226
Tekoči računi	226
Zunanji račun blaga in storitev (V.I)	226
Zunanji račun primarnih dohodkov in tekočih transferjev (V.II)	226
Račun zunanje akumulacije (V.III).....	226
Račun kapitala (V.III.1)	226
Finančni račun (V.III.2)	227
Račun drugih sprememb sredstev (V.III.3)	227
Bilance stanja (V.IV)	227
RAČUN BLAGA IN STORITEV (0)	233
INTEGRIRANI EKONOMSKI RAČUNI.....	235
AGREGATI	242
Bruto domači proizvod v tržnih cenah (BDP)	242
Poslovni presežek celotnega gospodarstva.....	242
Raznovrstni dohodek celotnega gospodarstva	242
Podjetniški dohodek celotnega gospodarstva	242
Nacionalni dohodek (v tržnih cenah)	242

Nacionalni razpoložljivi dohodek.....	243
Varčevanje	243
Saldo tekočih transakcij s tujino	243
Neto posojanje (+) ali izposojanje (-) celotnega gospodarstva.....	243
Neto vrednost celotnega gospodarstva	243
MATRIČNI PRIKAZ.....	243
Matrični prikaz računov ESR	244
Lastnosti matrik računov	246
Prilagoditev matrike manjšega formata posameznim vrstam analiz.....	247
9. POGLAVJE INPUT-OUTPUT OKVIR.....	257
TABELE PONUDBE IN PORABE	261
TABELE, KI POVEZUJEJO TABELE PONUDBE IN PORABE S SEKTORSKIMI RAČUNI.....	274
SIMETRIČNE INPUT-OUTPUT TABELE	274
10. POGLAVJE MERE CEN IN OBSEGA.....	279
PODROČJE UPORABE INDEKSOV CEN IN OBSEGA V SISTEMU RAČUNOV.....	280
Integrirani sistem indeksov cen in obsega.....	280
Indeksi cen in obsega za druge agregate	281
SPLOŠNA NAČELA MERJENJA INDEKSOV CEN IN OBSEGA	282
Definicija cen in obsegov tržnih proizvodov.....	282
Razlike v kakovosti in razlike v ceni	282
Načela za netržne storitve	284
Načela za dodano vrednost in BDP	284
TEŽAVE PRI UPORABI NAČEL	285
Splošna uporaba.....	285
Uporaba pri posameznih tokovih.....	285
Tokovi blaga in tržnih storitev	285
Tokovi netržnih storitev	286
Davki in subvencije na proizvode	287
Potrošnja stalnega kapitala.....	288
Sredstva za zaposlene.....	289
Stanje proizvedenih osnovnih sredstev in zaloge	289
Mere realnega dohodka za celotno gospodarstvo	289
IZBIRA OBRAZCA INDEKSNEGA ŠTEVILA IN BAZNEGA LETA	290
MEDPROSTORSKI INDEKSI CEN IN OBSEGA	291
11. POGLAVJE PREBIVALSTVO IN INPUTI DELA.....	293
PREBIVALSTVO.....	293
EKONOMSKO AKTIVNO PREBIVALSTVO	294
ZAPOSLENOST	295
Zaposleni	295
Samozaposleni	296

Zaposlenost in rezidenčnost	296
BREZPOSELNOST	297
ZAPOSILITEV	297
Zaposlitev in rezidenčnost	298
OPRAVLJENE URE.....	298
EKVIVALENT POLNEGA DELOVNEGA ČASA	299
INPUTI DELA ZAPOSLENIH V STALNEM NADOMESTILU	299
12. POGLAVJE ČETRTLETNI EKONOMSKI RAČUNI	301
13. POGLAVJE REGIONALNI RAČUNI	303
REGIONALNO OZEMLJE	303
ENOTE IN REZIDENČNOST	303
METODE REGIONALIZACIJE.....	304
AGREGATI PO DEJAVNOSTIH	305
RAČUNI GOSPODINJSTEV	306
PRILOGE	309
I. POSREDNO MERJENE STORITVE FINANČNEGA POSREDNIŠTVA (PMSFP)	311
SPREMEMBE V POGLAVJIH ESR, ČE SE PMSFP RAZPOREDILJO	311
II. NAJEM IN NAKUP TRAJNEGA BLAGA S PRIDRŽANIM LASTNIŠTVOM	317
DEFINICIJE.....	317
Najem	317
Poslovni najem.....	317
Finančni najem	317
Nakup s pridržanim lastništvom	318
OBRAVNAVA V RAČUNIH	318
Poslovni najem.....	318
Finančni najem	318
Nakup s pridržanim lastništvom	319
III. ZAVAROVANJE.....	321
UVOD	321
DEFINICIJE.....	321
Socialno zavarovanje	321
Sheme socialne varnosti države	322
Zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi	322
Sheme socialnega zavarovanja brez skladov, ki jih upravljajo delodajalci.....	322
Drugo zavarovanje	322
Življenjsko zavarovanje	322
Neživljenjsko zavarovanje	323
Pozavarovanje.....	323
Pomožne zavarovalne storitve	323

OBRAVNAVA V RAČUNIH.....	323
Socialno zavarovanje	323
Sheme socialne varnosti države	323
Sheme socialnega zavarovanja s skladi	324
Sheme socialnega zavarovanja brez skladov, ki jih upravljajo delodajalci	326
Drugo zavarovanje	326
Življenjsko zavarovanje	327
Neživljenjsko zavarovanje	328
Pozavarovanje.....	329
Pomožne zavarovalne storitve.....	329
ZAVAROVANJE: PRIMERI KNJIŽENJA.....	331
IV. KLASIFIKACIJE IN RAČUNI.....	337
KLASIFIKACIJE.....	337
Klasifikacija institucionalnih sektorjev (S)	337
Klasifikacija transakcij in drugih tokov	338
Transakcije s proizvodi (blago in storitve) (P)	338
Razdelitvene transakcije (D)	338
Transakcije s finančnimi instrumenti (F)	340
Druge vknjižbe računov akumulacije (K)	340
Klasifikacija izravnalnih postavk (B)	341
Klasifikacija sredstev (A)	341
Nefinančna sredstva (AN)	341
Finančna sredstva / obveznosti (AF).....	342
Prerazvrstitve in šifriranje dejavnosti (A), proizvodov (P) in investicij v osnovna sredstva (Pi)	343
Klasifikacija individualne potrošnje po namenu (COICOP)	348
Klasifikacija funkcij države (COFOG)	349
Klasifikacija izdatkov nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, po namenu (COPNI)	351
RAČUNI	352
V. DEFINICIJA PRIMANJKLJAJA SEKTORJA DRŽAVA ZA NAMENE POSTOPKA V ZVEZI S ČEZMERNIM PRIMANJKLJAJEM	405
VI. SPREMEMBE V POGLAVJIH ESR, KI JIH JE UVEDLA UREDBA KOMISIJE (ES) ŠT. 1500/2000 O IZDATKIH IN PRIHODKIH SEKTORJA DRŽAVA.....	407
VII. SPREMEMBE V POGLAVJIH ESR, KI JIH JE UVEDLA UREDBA KOMISIJE (ES) ŠT. 995/2001 O DRUGAČNI OBRAVNAVI DAVKOV IN SOCIALNIH PRISPEVKOV	409
VIII. SPREMEMBE V POGLAVJIH ESR, KI JIH JE UVEDLA UREDBA (ES) ŠT. 2558/2001 O DRUGAČNI OBRAVNAVI PORAVNAV V OKVIRU POSLOV ZAMENJAV IN NAVADNIH TERMINSKIH POSLOV	413
STVARNO KAZALO	415

SEZNAM TABEL

Tabela 2.1	Sektorji in podsektorji	49
Tabela 2.2	Vrste proizvajalcev, glavne dejavnosti in funkcije po sektorjih	50
Tabela 2.3	Sektorska klasifikacija proizvodnih enot po glavnih standardnih pravnih oblikah lastništva	62
Tabela 3.1	Razmejevanje med tržnimi proizvajalci, proizvajalci za lastno končno porabo in drugimi netržnimi proizvajalci pri institucionalnih enotah.....	72
Tabela 3.2	Institucionalne enote, lokalne EED in proizvodnja ter razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim	74
Tabela 3.3	Razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim pri lokalnih EED in njihovi proizvodnji	75
Tabela 3.4	Obravnava transporta izvoženega blaga.....	96
Tabela 3.5	Obravnava transporta uvoženega blaga	96
Tabela 5.1	Klasifikacija finančnih transakcij.....	138
Tabela 7.1	Klasifikacija sredstev.....	176
Tabela 8.1	Pregledni prikaz računov, izravnalnih postavk in temeljnih agregatov	198
Tabela 8.2	Račun I: Račun proizvodnje	200
Tabela 8.3	Račun II.1.1: Račun ustvarjanja dohodka	202
Tabela 8.4	Račun II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka	204
Tabela 8.5	Računa II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka in II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka.....	206
Tabela 8.6	Račun II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka	208
Tabela 8.7	Račun II.3: Račun prerazdelitve dohodka v naravi	209
Tabela 8.8	Račun II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka	211
Tabela 8.9	Račun II.4.2: Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka	211
Tabela 8.10	Račun III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev.....	213
Tabela 8.11	Račun III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev.....	214
Tabela 8.12	Račun III.2: Finančni račun	215
Tabela 8.13	Račun III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev.....	217
Tabela 8.14	Račun III.3.2: Račun revalorizacije	220
Tabela 8.15	Račun IV: Bilance stanja.....	224
Tabela 8.16	Zaporedje vseh računov za tujino (račun zunanjih transakcij)	228
Tabela 8.17	Račun 0: Račun blaga in storitev	234
Tabela 8.18	Integrirani ekonomski računi	236
Tabela 8.19	Matrični prikaz zaporedja vseh računov in izravnalnih postavk za celotno gospodarstvo	252
Tabela 8.20	Shematični prikaz matrike družbenih računov	254
Tabela 8.21	Primer podrobnejše matrike družbenih računov	255
Tabela 8.22	Primer podrobne podmatrike: neto dodana vrednost (osnovne cene)	256
Tabela 9.1	Poenostavljena tabela ponudbe.....	257
Tabela 9.2	Poenostavljena tabela porabe.....	257
Tabela 9.3	Poenostavljena združena tabela ponudbe in porabe	258
Tabela 9.4	Poenostavljena simetrična input-output tabela (proizvod po proizvodu).....	259

Tabela 9.5	Tabela ponudbe v osnovnih cenah, skupaj s spremembo v kupčeve cene	262
Tabela 9.6	Tabela porabe v kupčevih cenah.....	263
Tabela 9.7	Poenostavljena tabela trgovskih in transportnih marž	266
Tabela 9.8	Poenostavljena tabela davkov, zmanjšanih za subvencije na proizvode	267
Tabela 9.9	Tabela porabe uvoza	271
Tabela 9.10	Tabela porabe domače proizvodnje v osnovnih cenah.....	272
Tabela 9.11	Tabela, ki povezuje tabele ponudbe in porabe s sektorskimi računi	274
Tabela 9.12	Simetrična input-output tabela v osnovnih cenah (proizvod po proizvodu).....	276
Tabela 9.13	Simetrična input-output tabela za domačo proizvodnjo (proizvod po proizvodu)	277
Tabela A.I.1	Učinek razporeditve PMSFP institucionalnim sektorjem, skupaj s spremembami pri netržnih proizvajalcih.....	314
Tabela A.I.2	Učinek alociranja PMSFP samo nominalnemu sektorju	315
Tabela A.III.1	Sheme socialne varnosti države.....	332
Tabela A.III.2	Zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi	333
Tabela A.III.3	Sheme brez skladov, ki jih upravljajo delodajalci	334
Tabela A.III.4	Življenjsko zavarovanje	335
Tabela A.III.5	Neživljenjsko zavarovanje	336
Tabela A.IV.1	Račun 0: Račun blaga in storitev	352
Tabela A.IV.2	Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo	353
Tabela A.IV.3	Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe.....	364
Tabela A.IV.4	Zaporedje vseh računov za finančne družbe.....	371
Tabela A.IV.5	Zaporedje vseh računov za državo	379
Tabela A.IV.6	Zaporedje vseh računov za gospodinjstva.....	388
Tabela A.IV.7	Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.....	397

SEZNAM OKRAJŠAV

BDP	Bruto domači proizvod
BDPR	Bruto domači proizvod po regijah
BND	Bruto nacionalni dohodek
BNP	Bruto nacionalni proizvod
cif	Stroški, zavarovanje, prevoznina
COFOG	Klasifikacija funkcij države
COICOP	Klasifikacija individualne potrošnje po namenu
COPNI	Klasifikacija izdatkov NPISG po namenu
CPA	Klasifikacija proizvodov po dejavnostih
D	Nominalni dobiček iz lastnine
DDV	Davek na dodano vrednost
d. n.	Drugje nezajeti
EED	Enote enovrstne dejavnosti
EGS	Evropska gospodarska skupnost
EIB	Evropska investicijska banka
EKS	Elteto-Köves-Szulc
Ek	Evropska obračunska enota
EKUJS	Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad
EMI	Evropski monetarni inštitut
EMS	Evropski monetarni sistem
ES	Evropske skupnosti
ESPJ	Evropska skupnost za premog in jeklo
ESR	Evropski sistem računov
EU	Evropska unija
fob	franko ladja
ILO	Mednarodna organizacija za delo
INTRASTAT	Sistem za statistično merjenje blagovne menjave med državami članicami
ISCED	Mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja
ISIC Rev. 3	Mednarodna standardna klasifikacija dejavnosti, tretja revizija
MDR	Matrika družbenih računov
MDS	Mednarodni denarni sklad
MNP	Metoda nepretrganega popisovanja
NACE Rev. 1	Splošna klasifikacija ekonomskih dejavnosti v Evropskih skupnostih, prva revizija
ND	Nevtralni dobiček iz lastnine
NDP	Neto domači proizvod
NIF	Instrumenti zajamčenega vpisa vrednostnih papirjev
NND	Neto nacionalni dohodek
NPI	Neprireditne institucije
NPISG	Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva
NUTS	Statistična nomenklatura teritorialnih enot
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
OTC	Preko okenc
PKM	Paritete kupne moči
PMSFP	Posredno merjene storitve finančnega posredništva
PPB	Priročnik za plačilno bilanco
PPČ	Posebne pravice črpanja

RD	Realni dobiček iz lastnine
RR	Raziskovanje in razvoj
SDF	Statistika državnih financ
SNR	Sistem nacionalnih računov
TARIC	Integrirana tarifa Evropske skupnosti
ZN	Združeni narodi

- ▲ Besedilo odstavka je bilo spremenjeno. Za pojasnila glej "Pojasnilo k slovenski izdaji" na strani 7, za vsebino spremembe pa priloge I, V, VI, VII in VIII.

PRVO POGlavJE

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI

1.01 Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov (ESR 1995 ali enostavno ESR) je mednarodno primerljiv računovodski okvir za sistematično in podrobno opisovanje celotnega gospodarstva (regij, držav in skupin držav), njegovih sestavnih delov in odnosov z drugimi gospodarstvi.

ESR 1995 nadomešča Evropski sistem integriranih ekonomskih računov, objavljen leta 1970 (ESR 1970; druga, nekoliko predelana izdaja je bila objavljena leta 1978).

ESR 1995 je popolnoma usklajen z revidiranimi priporočili nacionalnega računovodstva, ki veljajo po vsem svetu, s Sistemom nacionalnih računov (SNR 1993 ali enostavno SNR; priporočila so bila izdelana v okviru skupne odgovornosti Združenih narodov, Mednarodnega denarnega sklada, Komisije Evropskih skupnosti, OECD in Svetovne banke). Seveda je ESR osredotočen na razmere in potrebe po podatkih v Evropski uniji. ESR je, podobno kot SNR, usklajen s koncepti in klasifikacijami, ki se uporabljajo v mnogih drugih socialnih in ekonomskih statistikah; značilni primeri za to so statistike zaposlenosti, predelovalnih dejavnosti in zunanje trgovine. ESR je torej lahko osrednji referenčni okvir za socialne in ekonomske statistike Evropske unije in njenih držav članic.

1.02 Okvir ESR sestavlja dve glavni skupini tabel:

- a) sektorski računi¹,
- b) input-output okvir² in računi po dejavnostih³.

Sektorski računi zagotavljajo sistematični opis posameznih stopenj ekonomskega procesa po institucionalnih sektorjih: proizvodnje, ustvarjanja dohodka, razdelitve dohodka, prerazdelitve dohodka, porabe dohodka ter finančne in nefinančne akumulacije. Sektorski računi zajemajo tudi bilance stanja za prikaz stanja sredstev, obveznosti in neto vrednosti ob začetku in koncu obračunskega obdobja.

Input-output okvir in računi po dejavnostih podrobneje opisujejo proizvodni proces (stroškovno strukturo, ustvarjeni dohodek in zaposlenost) ter tokove blaga in storitev (proizvodnjo, uvoz, izvoz, končno potrošnjo, vmesno potrošnjo in investicije po skupinah proizvodov).

ESR vsebuje koncepta prebivalstvo in zaposlenost⁴; oba sta pomembna tako za sektorske račune kot za input-output okvir.

ESR ni omejen samo na letno nacionalno računovodstvo, ampak velja tudi za četrletne⁵ in regionalne račune⁶.

¹ Glej 8. poglavje "Zaporedje računov in izravnalne postavke".

² Glej 9. poglavje "Input-output okvir".

³ Glej 8. poglavje "Zaporedje računov in izravnalne postavke".

⁴ Glej 11. poglavje "Prebivalstvo in inputi dela".

⁵ Glej 12. poglavje "Četrletni ekonomski računi".

⁶ Glej 13. poglavje "Regionalni računi".

UPORABA ESR

Okvir za analizo in politiko

1.03 Okvir ESR omogoča analizo in ovrednotenje:

- a) strukture celotnega gospodarstva. Značilni primeri:
 - (1) dodana vrednost in zaposlenost po dejavnostih;
 - (2) dodana vrednost in zaposlenost po regijah;
 - (3) razdelitev dohodka po sektorjih;
 - (4) uvoz in izvoz po skupinah proizvodov;
 - (5) izdatki za končno potrošnjo po skupinah proizvodov;
 - (6) investicije v osnovna sredstva in stanje osnovnih sredstev po dejavnostih;
 - (7) struktura stanj in tokov finančnih sredstev po vrstah sredstev in po sektorjih;
- b) posebnih delov ali vidikov celotnega gospodarstva. Značilni primeri:
 - (1) bančništvo in finance v nacionalnem gospodarstvu;
 - (2) vloga države;
 - (3) gospodarstvo posamezne regije (v primerjavi s celotnim nacionalnim gospodarstvom);
- c) razvoja celotnega gospodarstva v času. Značilni primeri:
 - (1) analiza stopenj rasti BDP;
 - (2) analiza inflacije;
 - (3) analiza sezonskega gibanja izdatkov gospodinjstev na osnovi četrtnih računov;
 - (4) analiza spreminjanja pomena posameznih vrst finančnih instrumentov v času, npr. naraščajoči pomen opcij;
 - (5) primerjava strukture nacionalnega gospodarstva po dejavnostih v daljšem obdobju, npr. v obdobju tridesetih let;
- d) celotnega gospodarstva v primerjavi z drugimi celotnimi gospodarstvi. Značilni primeri:
 - (1) primerjava vloge države v državah članicah Evropske unije;
 - (2) analiza medsebojnih odvisnosti gospodarstev Evropske unije;
 - (3) analiza sestave in usmerjenosti izvoza Evropske unije;
 - (4) primerjava stopenj rasti BDP ali razpoložljivega dohodka na prebivalca med Evropsko unijo, ZDA in Japonsko.

1.04 Za EU in države članice so podatki iz tega okvira glavna osnova pri oblikovanju in nadziranju njihovih socialnih in ekonomskih politik.

ESR je zelo pomemben tudi za nekatere posebne naloge, na primer:

- a) za nadzor in vodenje evropske denarne politike: konvergenčna merila za Evropsko monetarno unijo so definirana na osnovi podatkov nacionalnih računov (državni primanjkljaj, državni dolg in BDP);
- b) za podeljevanje denarnih pomoči regijam EU: izdatki za strukturne sklade EU delno temeljijo na regionaliziranih podatkih nacionalnih računov;
- c) za določitev lastnih virov EU. Ti so odvisni od podatkov nacionalnih računov na tri načine:
 - (1) vsi viri EU so določeni v odstotku bruto nacionalnih proizvodov (BNP) držav članic;

- (2) tretji lastni vir EU je lastni vir iz DDV. Prispevki držav članic vanj so v veliki meri določeni s podatki nacionalnih računov, ker se le-ti uporabljajo za izračun povprečne stopnje DDV;
- (3) relativne velikosti prispevkov držav članic za četrti lastni vir EU temeljijo na njihovih bruto nacionalnih proizvodih.

Osem značilnosti konceptov ESR

1.05 Za doseganje ravnovesja med potrebami po podatkih in možnostmi njihovega zagotavljanja imajo koncepti ESR osem pomembnih značilnosti. Te so:

- a) mednarodna primerljivost,
- b) usklajenost s koncepti drugih socialnih in ekonomskih statistik,
- c) konsistentnost,
- d) praktična uporabnost,
- e) različnost od večine administrativnih konceptov,
- f) kakovostna zgradba in veljavnost za daljše obdobje,
- g) poudarek na opisovanju gospodarskega dogajanja v denarnih in lahko opazljivih izrazih,
- h) prilagodljivost in večnamenska uporabnost.

1.06 Koncepti so mednarodno primerljivi:

- a) ESR je za države članice EU standard za predložitev podatkov nacionalnih računov vsem mednarodnim organizacijam. Le v nacionalnih publikacijah dosledno upoštevanje standardov ESR ni obvezno;
- b) koncepti ESR so popolnoma konsistentni s priporočili nacionalnega računovodstva, ki veljajo po vsem svetu, tj. s SNR.

Mednarodna primerljivost konceptov je ključna zahteva, ki mora biti izpolnjena, da so možne primerjave statistik med državami.

1.07 Koncepti so usklajeni s koncepti drugih socialnih in ekonomskih statistik, kajti:

- a) ESR uporablja mnogo konceptov in klasifikacij (npr. NACE Rev. 1), ki se uporabljajo tudi v drugih socialnih in ekonomskih statistikah držav članic EU, npr. v statistikah predelovalnih dejavnosti, zunanje trgovine in zaposlenosti; konceptualne razlike med njimi so karseda zmanjšane. Koncepti in klasifikacije EU so prav tako usklajeni s koncepti in klasifikacijami Združenih narodov;
- b) podobno kot pri SNR so koncepti ESR usklajeni tudi s koncepti najpomembnejših mednarodnih navodil za druge ekonomske statistike, še posebej s statistiko državnih financ (SDF) in Priročnikom za plačilno bilanco (PPB) Mednarodnega denarnega sklada, statistiko dohodkov OECD ter odločitvami ILO o konceptih zaposlenosti, opravljenih urah in stroških dela.

Usklajenost z drugimi socialnimi in ekonomskimi statistikami veliko prispeva k poveztivosti in primerljivosti podatkov, kar omogoča izdelavo boljših ocen nacionalnih računov. Nadalje, informacije, ki jih te posebne statistike vsebujejo, se lahko bolje povezujejo s splošnimi statistikami o nacionalnem gospodarstvu, tj. s podatki nacionalnih računov, npr. z BNP ali dodano vrednostjo po dejavnostih in sektorjih.

1.08 Identitete v računovodskem okviru zagotavljajo konsistentnost konceptov, ki se uporabljajo za opis posameznih delov ekonomskega procesa (proizvodnje, delitve dohodka, porabe dohodka, akumulacije). Notranja konsistentnost omogoča medsebojno primerjavo statistik posameznih delov računovodskega okvira. To omogoča izračun razmerij, kot so:

- a) produktivnost, npr. dodana vrednost na opravljeno uro (podatek zahteva konsistentnost med konceptoma dodane vrednosti in opravljenih ur);
- b) nacionalni razpoložljivi dohodek na prebivalca (razmerje zahteva konsistentnost med konceptoma nacionalnega razpoložljivega dohodka in prebivalstva);

- c) investicije v odstotku od stanja osnovnih sredstev (razmerje zahteva konsistentnost med definicijami teh tokov in stanj);
- d) državni primanjkljaj in dolg v odstotku od bruto domačega proizvoda (podatka zahtevata konsistentnost med koncepti državnega primanjkljaja, državnega dolga in bruto domačega proizvoda).

Notranja konsistentnost konceptov tudi omogoča, da se nekatere ocene izračunajo kot razlike, npr. varčevanje se lahko oceni kot razlika med razpoložljivim dohodkom in izdatki za končno potrošnjo⁷.

1.09 Da bi dosegli ustrezno merljivost konceptov ESR, so ti zasnovani kot uporabni koncepti. Uporabnost je razvidna na več načinov:

- a) nekatere dejavnosti ali postavke so prikazane le, če so zadosti pomembne. To se nanaša npr. na proizvodnjo blaga za lastne potrebe gospodinjstev: tkalstvo in lončarstvo v proizvodnji nista zajeta zaradi domneve, da sta za države EU nepomembna. Drug značilen primer so majhna poceni orodja in naprave, ki so v investicijah v osnovna sredstva zajeti le, če kupčevi izdatki zanje presegajo 500 ekujev (v cenah iz leta 1995) za kos (ali, kadar so kupljeni v velikih količinah, v znesku celotnega nakupa); dokler tovrstni izdatki ne presežejo tega praga, se obravnavajo kot vmesna potrošnja;
- b) nekaterim konceptom so priložena jasna navodila za ocenjevanje. Za ocenjevanje potrošnje kapitala se na primer priporoča linearna amortizacija, za ocenjevanje stanja osnovnih sredstev pa metoda nepretrganega popisovanja. Drug značilen primer je vrednotenje proizvodnje za lastne potrebe, ki naj bi bilo načeloma v osnovnih cenah, če pa to ni mogoče, se osnovne cene lahko približno ocenijo kot vsota različnih pripadajočih stroškov;
- c) sprejeti so bili nekateri poenostavljeni dogovori, npr. vse kolektivne storitve, ki jih zagotavlja država, so po dogovoru izdatki za končno potrošnjo;
- d) koncepti so usklajeni s koncepti tistih socialnih in ekonomskih statistik, ki so vhodni podatki za sestavljanje nacionalnih računov.

1.10 Kljub naštetemu pa koncepti niso vselej enostavno uporabljivi, saj se navadno v več lastnostih razlikujejo od konceptov administrativnih virov. Značilni primeri za to so poslovni izkazi, podatki o različnih vrstah davkov (DDV, dohodnina, uvozne dajatve itd.), podatki s področja socialne varnosti in podatki nadzornih odborov bank in zavarovalnic. Ti administrativni podatki so pogosto vhodni podatki za sestavljanje nacionalnih računov, zato jih je na splošno treba prilagoditi tako, da so usklajeni z ESR.

Koncepti ESR se navadno razlikujejo od konceptov administrativnih virov, ker:

- a) administrativni koncepti se med državami razlikujejo, zato na njihovi podlagi ni mogoče doseči mednarodne primerljivosti;
- b) administrativni koncepti se v času spreminjajo, zato z njimi ni mogoče doseči časovne primerljivosti;
- c) koncepti, na katerih temeljijo administrativni podatki, navadno med seboj niso konsistentni, povezovanje in primerjava podatkov, ki sta ključnega pomena za sestavljanje podatkov nacionalnih računov, pa sta možna le s konsistentno celoto konceptov;
- d) administrativni koncepti na splošno niso najbolj uporabni za ekonomsko analizo in vrednotenje ekonomske politike.

Ne glede na to pa so administrativni podatkovni viri včasih ustrezni za nacionalne račune in druge statistike, ker:

- a) se koncepti in klasifikacije, ki so bili sprva namenjeni statističnim potrebam, lahko uporabljajo tudi za administrativne namene, npr. klasifikacija državnih izdatkov po vrstah;
- b) administrativni viri podatkov lahko izrecno upoštevajo (posebne) statistične potrebe po podatkih; to velja npr. za sistem INTRASTAT, ki zagotavlja informacije o pretoku blaga med državami članicami EU.

⁷ Glej 8. poglavje "Zaporedje računov in izravnalne postavke".

1.11 Temeljni koncepti ESR so premišljeno zgrajeni in veljavni za daljše obdobje, kajti:

- a) bili so odobreni kot mednarodni standard za naslednja desetletja in
- b) v zaporedoma objavljenih mednarodnih priročnikih nacionalnega računovodstva je bila večina temeljnih konceptov le malo spreminjana.

Konceptualna kontinuiteta zmanjšuje potrebo po preračunavanju časovnih serij ter po uvajanju in prevzemanju novih konceptov. Še več, zmanjšuje občutljivost konceptov na nacionalne in mednarodne politične pritiske, zato podatki nacionalnih računov že desetletja služijo kot objektivna podatkovna baza za ekonomsko politiko in analizo.

1.12 Koncepti ESR se osredotočajo na opisovanje ekonomskega procesa v denarnih in lahko opazljivih izrazih. Stanja in tokovi, ki jih ni možno brez težav meriti v denarnih izrazih ali nimajo nedvoumne denarne protipostavke, se v večini primerov ne upoštevajo.

To načelo se zaradi zahtev po konsistentnosti in potrebah po podatkih ne upošteva dosledno. Konsistentnost npr. zahteva, da je vrednost kolektivnih storitev, ki jih proizvede država, zajeta kot proizvodnja, ker so sredstva za zaposlene in nakupi vseh vrst blaga in storitev s strani države brez težav merljivi v denarnih izrazih. Obenem opisovanje kolektivnih storitev države v primerjavi s preostalim nacionalnim gospodarstvom za potrebe ekonomske analize in politike prav tako povečuje uporabnost nacionalnih računov kot celote.

1.13▲ Vpogled v koncepte ESR morda najbolje ponazarja nekaj pomembnih mejnih primerov.

V meje proizvodnje ESR (glej odstavke od 3.07 do 3.09) spadajo:

- a) proizvodnja individualnih in kolektivnih storitev države;
- b) proizvodnja stanovanjskih storitev za lastne potrebe gospodinjstev, ki bivajo v lastnih stanovanjih;
- c) proizvodnja blaga za lastno končno potrošnjo (npr. kmetijskih proizvodov);
- d) gradnja za lastne potrebe, vključno z gradnjo za lastne potrebe gospodinjstev;
- e) proizvodnja storitev plačanega gospodinskega osebja;
- f) gojenje rib v ribogojnicah;
- g) z zakonom prepovedana proizvodnja, npr. prostitucija in proizvodnja drog;
- h) proizvodnja, iz katere prihodki niso v celoti prijavljeni davčnim oblastem, npr. skrivna proizvodnja tekstila.

V meje proizvodnje ne spadajo:

- a) gospodinske in osebne storitve, ki so proizvedene in potrošene znotraj istega gospodinjstva, npr. čiščenje, priprava hrane, nega bolnih in starejših;
- b) prostovoljne storitve, katerih rezultat ni blago, npr. čuvanje otrok in čiščenje brez plačila;
- c) naravno razmnoževanje rib v odprtih morjih.

Na splošno ESR zajema vso proizvodnjo, ki izhaja iz dejavnosti proizvodnje znotraj meja proizvodnje. To pravilo ima naslednji dve posebni izjemi:

- a) proizvodnja pomožnih dejavnosti ni zajeta; vsi inputi, ki jih te dejavnosti potrošijo (material, delo, potrošnja stalnega kapitala itd.), so zajeti kot inputi v glavno ali stransko dejavnost, ki jo pomožna dejavnost podpira;
- b) proizvodnja, proizvedena za vmesno potrošnjo v isti lokalni enoti enovrstne dejavnosti (EED, glej odstavek 1.29), ni zajeta; kot proizvodnja pa je zajeta vsa proizvodnja, ki je proizvedena za druge lokalne enote enovrstne dejavnosti, ki pripadajo isti institucionalni enoti.

Iz računovodske logike ESR izhaja, da so v primerih, ko so dejavnosti upoštevane kot proizvodnja in je rezultat njihove proizvodnje zajet, zajeti tudi sočasni dohodki, zaposlenost, končna potrošnja ipd. Na primer: ker je proizvodnja stanovanjskih storitev za lastne potrebe zajeta kot proizvodnja, so zajeti tudi dohodek in izdatki za končno potrošnjo, ki jih proizvodnja za lastne potrebe ustvarja za ta gospodinjstva. Kadar dejavnosti niso zajete

kot proizvodnja, velja nasprotno: gospodinjske storitve, proizvedene in potrošene znotraj istega gospodinjstva, ne ustvarjajo dohodka in izdatkov za končno potrošnjo, zato v skladu s koncepti ESR tukaj zaposlenosti ni.

ESR vsebuje tudi številne posebne dogovore, na primer:

- a) vrednotenje proizvodnje države;
- b) vrednotenje proizvodnje zavarovalnih storitev in posredno merjenih storitev finančnega posredništva;
- c) uvrščanje vseh kolektivnih storitev, ki jih je proizvedla država, v izdatke za končno potrošnjo (in nobenih v vmesno potrošnjo);
- d) prikazovanje porabe posredno merjenih storitev finančnega posredništva kot vmesne potrošnje nominalnega sektorja ali nominalne dejavnosti.

- 1.14 Koncepti ESR so večnamenski; sprejemljivi so za večino uporab, v nekaterih primerih pa morajo biti dopolnjeni (glej odstavek 1.18).
- 1.15 Podrobnosti v konceptualnem okviru ESR ponujajo možnosti za prožno uporabo: nekateri koncepti v ESR niso izrecno navedeni, vendar jih je moč brez težav izpeljati. Dodana vrednost v stroških faktorjev se na primer lahko izračuna z odštevanjem neto drugih davkov na proizvodnjo od dodane vrednosti v osnovnih cenah. Podoben primer je ustvarjanje novih sektorjev s preurejanjem podsektorjev, ki so opredeljeni v ESR.
- 1.16 Prožno uporabo omogoča tudi uvajanje dodatnih meril, ki niso v nasprotju z logiko sistema. Ta merila so lahko npr. stopnje zaposlenosti po proizvodnih enotah ali velikost dohodkov gospodinjstev. Za zaposlenost je možno uvesti dodatno razčlenjevanje po stopnji izobrazbe, starosti in spolu.
- 1.17 Tovrstno prožno uporabo je mogoče vgraditi v matriko družbenih računov (MDR). MDR je matrični prikaz, ki osvetljuje povezave med tabelami ponudbe in porabe ter sektorskimi računi (glej odstavke od 8.133 do 8.155). MDR navadno zagotavlja dodatne informacije o ravni in sestavi (ne)zaposlenosti, in sicer z razčlenitvijo sredstev za zaposlene po vrstah zaposlenih oseb. Ta razčlenitev velja tako za porabo dela po dejavnostih – ta je prikazana v tabeli porabe – kot za ponudbo dela po socialno-ekonomskih skupinah – ta je prikazana v računu alokacije primarnega dohodka za podsektorje sektorja gospodinjstev. Tako so viri in poraba različnih kategorij dela sistematično prikazani.
- 1.18 Za pridobitev nekaterih posebnih podatkov je treba izdelati satelitske račune. Ti so npr. potrebni za:
 - a) analizo vloge turizma v nacionalnem gospodarstvu,
 - b) analizo stroškov in financiranja zdravstvene oskrbe,
 - c) analizo pomena raziskovanja in razvoja ter človeškega kapitala za nacionalno gospodarstvo,
 - d) analizo dohodkov in izdatkov gospodinjstev na osnovi mikro konceptov dohodka in izdatkov,
 - e) analizo povezanosti okolja in gospodarstva,
 - f) analizo proizvodnje znotraj gospodinjstev,
 - g) analizo sprememb blaginje,
 - h) analizo razlik med podatki nacionalnih računov in podatki v poslovnih izkazih ter njihov vpliv na trg vrednostnih papirjev in devizni trg,
 - i) ocenjevanje davčnih prihodkov.
- 1.19 Satelitski računi lahko zadovoljujejo zahteve po takšnih podatkih takole:
 - a) s podrobnejšim prikazovanjem, kjer je to potrebno, in izpuščanjem nepotrebnih podrobnosti;
 - b) s povečevanjem področja uporabe računovodskega okvira z dodajanjem nedenarnih informacij, npr. o onesnaženosti in okoljskih sredstvih;
 - c) s spreminjanjem nekaterih temeljnih konceptov, npr. z razširitvijo koncepta investicij z zneskom izdatkov za raziskovanje in razvoj ali z izdatki za izobraževanje.

- 1.20 Pomembna značilnost satelitskih računov je, da načeloma ohranjajo vse osnovne koncepte in klasifikacije standardnega okvira. Spremembe osnovnih konceptov uvedejo le, kadar jih posebni nameni satelitskih računov izrecno zahtevajo. V teh primerih morajo satelitski računi vsebovati tudi tabelo, ki prikazuje povezavo med glavnimi agregati v satelitskih računih in tistimi v standardnem okviru. S tem je ohranjena referenčna vloga standardnega okvira, obenem pa je zadoščeno bolj specifičnim potrebam.
- 1.21 Standardni okvir v glavnem ne obravnava stanj in tokov, ki jih ni mogoče brez težav opazovati v denarnih izrazih (ali nimajo nedvoumne denarne protipostavke). Za analizo tovrstnih stanj in tokov navadno zaradi njihove narave povsem zadostuje statistična obdelava v nedenarnih izrazih, npr.:
- proizvodnjo znotraj gospodinjstev je najlažje opisati v urah, namenjenim alternativnim porabam;
 - izobraževanje je možno opisati z vrstami izobrazbe, s številom učencev, povprečnim številom let do diplome itd.;
 - učinki onesnaževanja so najbolj razvidno prikazani s spremembami števila še živečih vrst, z zdravjem dreves v gozdovih, z nakopičenostjo odpadkov, s koncentracijo ogljikovega oksida, jakostjo radioaktivnega sevanja itd.

Satelitski računi omogočajo povezavo statistik v nedenarnih enotah s standardnim okvirom nacionalnih računov. Tovrstna povezava je mogoča z uporabo klasifikacij standardnega okvira, kolikor je možno, tudi za nedenarne statistike, npr. klasifikacija po vrstah gospodinjstev ali klasifikacija po dejavnostih. Tako je zgrajen konsistenten razširjen okvir, ki lahko služi kot podatkovna baza za analize in ovrednotenje vseh vrst povezanosti med spremenljivkami standardnega okvira in spremenljivkami razširjenega dela.

- 1.22 Standardni okvir in njegovi temeljni agregati ne opisujejo sprememb blaginje. Za ta namen se lahko izdelajo razširjeni računi, ki vsebujejo tudi pripisane denarne vrednosti npr.:
- gospodinskih in osebnih storitev, proizvedenih in potrošenih znotraj istega gospodinjstva,
 - sprememb v prostem času,
 - privlačnosti in temnih plati urbanega življenja,
 - neenakosti razdelitve dohodka med ljudmi.

Razširjeni računi lahko tudi prerazvrstijo končne izdatke za obžalovanja vredne potrebe (npr. za obrambo) v vmesno potrošnjo, s čimer ti izdatki ne prispevajo k blaginji. Podobno se v vmesno potrošnjo, tj. kot zmanjšanje (absolutne) blaginje, lahko uvrsti škoda, ki jo povzročijo poplave in druge naravne nesreče.

Tako je možno oblikovati grobe in zelo nepopolne kazalnike sprememb blaginje. Ker pa ima blaginja mnogo razsežnosti in je večino teh težko ovrednotiti v denarju, je boljši način njenega merjenja razsežnostim prilagojena uporaba posebnih kazalnikov in enot merjenja. Takšni kazalniki so lahko npr. umrljivost dojenčkov, pričakovana življenjska doba, pismenost odraslih in nacionalni dohodek na prebivalca. Te kazalnike je mogoče vključiti v satelitski račun.

- 1.23 Za doseg konsistentnega, mednarodno primerljivega okvira se administrativni koncepti v ESR ne uporabljajo, ne glede na to pa so lahko podatki, pridobljeni na osnovi administrativnih konceptov, zelo uporabni za vse vrste nacionalnih potreb. Za ocenjevanje davčnih prihodkov je na primer potrebna statistika obdavčljivih dohodkov. Tovrstne statistike je mogoče zagotoviti z nekaterimi preureditvami statistike nacionalnih računov.

Podoben pristop je mogoč pri nekaterih konceptih, ki se uporabljajo pri nacionalni ekonomski politiki, na primer:

- koncept inflacije, ki se uporablja za povečevanje pokojnin, podpor brezposelnim ali sredstev za zaposlene državne uradnike;
- koncepti davkov, socialnih prispevkov, države in kolektivnega sektorja, ki se uporabljajo v razpravah o optimalni velikosti kolektivnega sektorja;
- koncept "strateških" sektorjev/dejavnosti, ki se uporablja v nacionalni ekonomski politiki ali ekonomski politiki EU;
- koncept "poslovnih investicij", ki se uporablja v nacionalni ekonomski politiki.

Satelitski računi ali preproste dodatne tabele lahko zadovoljijo tovrstne, navadno specifično nacionalne zahteve po podatkih.

ESR 1995 in SNR 1993

1.24 ESR 1995 je popolnoma skladen z revidiranim Sistemom nacionalnih računov (SNR 1993), ki nudi smernice za nacionalno računovodstvo vsem državam sveta. Kljub temu med ESR 1995 in SNR 1993 obstajajo nekatere razlike:

- a) razlike v prikazovanju, na primer:
 - (1) v ESR so posebna poglavja o transakcijah s proizvodi, razdelitvenih transakcijah in finančnih transakcijah; v nasprotju s tem so v SNR te transakcije razložene v sedmih poglavjih, ki so urejena po računih, npr. poglavja o računu proizvodnje, računu primarne razdelitve dohodka, računu kapitala in računu tujine;
 - (2) ESR opisuje koncept tako, da ga definira in v seznamu navede, kaj je zajeto in kaj ni. SNR navadno koncept opiše bolj v splošnih pojmi in skuša pojasniti tudi načelo, ki je v ozadju sprejetega dogovora;
 - (3) ESR vsebuje tudi poglavji o regionalnih in četrletnih računih;
 - (4) SNR vsebuje tudi poglavje o satelitskih računih;
- b) koncepti ESR so v več primerih jasnejši in natančnejši kot tisti v SNR, na primer:
 - (1) SNR nima povsem natančne definicije o razliki med "tržnim", "za lastno končno porabo" in "drugim netržnim" za institucionalne enote, lokalne EED in njihovo proizvodnjo, zato vrednotenje proizvodnje in klasifikacija po sektorjih nista dovolj natančno definirana. ESR je zato uvedel dodatna pojasnila in pri nekaterih posebnih primerih dodal pogoj, da morajo prodaje tržnega proizvajalca pokrivati vsaj 50 odstotkov proizvodnih stroškov (glej odstavke od 3.16 do 3.45 in tabelo 3.1);
 - (2) ESR natančno določi prag zajemanja, npr. za zajetje drobnega orodja in naprav v vmesno potrošnjo;
 - (3) ESR predpostavlja, da nekatere vrste gospodinjске proizvodnje blaga, npr. tkanje blaga in izdelava pohištva, v državah članicah EU niso pomembne in jih zatorej ni treba zajemati;
 - (4) ESR se izrecno sklicuje na posebne institucionalne dogovore v EU, kot so sistem INTRASTAT za evidentiranje tokov blaga znotraj EU in prispevki držav članic EU;
 - (5) ESR vsebuje posebne klasifikacije EU, npr. CPA za proizvode in NACE Rev. 1 za dejavnosti (posebne, vendar usklajene z ustreznimi klasifikacijami Združenih narodov);
 - (6) ESR vsebuje dodatno klasifikacijo za vse zunanje transakcije; te se morajo deliti na transakcije med rezidenti EU in na transakcije z rezidenti zunaj EU.

ESR je lahko natančnejši kot SNR, ker je namenjen predvsem državam članicam EU, za potrebe EU po podatkih pa tudi mora biti natančnejši.

ESR 1995 in ESR 1970

1.25 ▲ ESR 1995 se od ESR 1970 razlikuje tako po področju uporabe kot po konceptih. Večina razlik ustreza razlikam med SNR 1968 in SNR 1993. Nekatere glavne razlike v področju uporabe so:

- a) vključitev bilanc stanja;
- b) vključitev računov drugih sprememb sredstev, tj. uvedba konceptov drugih sprememb obsega, nominalnih dobičkov iz lastnine in realnih dobičkov iz lastnine;
- c) uvedba podsektorjev sektorja gospodinjstev;
- d) uvedba novega koncepta končne potrošnje, dejanske končne potrošnje;
- e) uvedba novega cenovno prilagojenega koncepta dohodka, realnega nacionalnega razpoložljivega dohodka;
- f) uvedba koncepta paritete kupne moči.

Nekatere glavne razlike v konceptih so:

- a) literarno-umetniško delo (pisanje knjig, skladanje glasbe) se zdaj obravnava kot proizvodnja; plačila za literarno-umetniška dela so torej plačila za storitve, in ne dohodek od lastnine;
- b) v nekaterih pogledih se je spremenilo vrednotenje proizvodnje zavarovalnih storitev, npr. pri vrednotenju proizvodnje neživiljenjskega zavarovanja se zdaj upoštevajo tudi prihodki od investiranja tehničnih rezervacij;
- c) podrobnejše obravnavanje trgovskih in transportnih marž;
- d) uvedba veriženja pri izračunu podatkov v stalnih cenah;
- e) uvedba koncepta finančnega najema (SNR 1968 in ESR 1970 sta vsebovala samo koncept poslovnega najema);
- f) izdatki za raziskovanje rudišč in za računalniško programsko opremo so zdaj prikazani kot investicije (prej kot vmesna potrošnja);
- g) potrošnja kapitala mora biti prikazana tudi za infrastrukturna dela države (ceste, nasipe, jezove itd.);
- h) identifikacija novih finančnih instrumentov, kot so dogovori o ponovnem odkupu in izvedeni finančni instrumenti (npr. opcije).

Nekatere razlike med obema izdajama ESR niso povezane s spremembami SNR, na primer:

- a) uvedba tabel ponudbe in porabe (vključene so bile že v SNR 1968);
- b) uvedba nekaterih spodnjih meja za registracijo in sklicevanje na posebne institucionalne dogovore v EU (glej odstavek 1.24);
- c) jasna odločitev za vrednotenje proizvodnje v osnovnih cenah (ESR 1970, SNR 1968 in SNR 1993 dopuščajo tudi vrednotenje v proizvajalčevih cenah);
- d) uvedba konceptov ekonomsko aktivnega prebivalstva in brezposelnosti (teh konceptov v SNR 1968 in SNR 1993 ni).

ESR KOT SISTEM

1.26 Glavne značilnosti sistema so:

- a) statistične enote in njihovo združevanje,
- b) tokovi in stanja,
- c) sistem računov in agregati,
- d) input-output okvir.

Statistične enote in njihovo združevanje⁸

1.27 Značilna lastnost sistema je uporaba dveh vrst enot in dveh načinov razčlenjevanja gospodarstva, ki so zelo različni in služijo različnim analitičnim namenom.

Za opisovanje dohodka, izdatkov, finančnih tokov in bilanc stanja sistem združuje institucionalne enote v sektorje na osnovi njihovih glavnih funkcij, vedenja in ciljev.

⁸ Glej 2. poglavje "Enote in skupine enot".

Za opisovanje proizvodnega procesa in za input-output analizo sistem združuje lokalne enote enovrstne dejavnosti (lokalne EED) v dejavnosti na osnovi njihove vrste dejavnosti. Dejavnost opredeljujejo inputi proizvodov, proizvodni proces in outputi proizvodov.

Institucionalne enote in sektorji

1.28 Institucionalne enote so ekonomski subjekti, ki so zmožni imeti v lasti blago in sredstva, prevzemati obveznosti ter sodelovati v ekonomskih dejavnostih in transakcijah z drugimi enotami v svojem imenu. Za potrebe sistema so institucionalne enote združene v pet neprekrivajočih se institucionalnih sektorjev. Ti so:

- a) nefinančne družbe,
- b) finančne družbe,
- c) država,
- d) gospodinjstva,
- e) nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

Vseh pet sektorjev skupaj sestavlja celotno gospodarstvo. Vsak sektor se deli tudi na podsektorje. Sistem omogoča izdelavo celote računov tokov in bilanc stanja za vsak sektor (po potrebi tudi za vsak podsektor) in za celotno gospodarstvo.

Lokalne enote enovrstne dejavnosti in dejavnosti

1.29 Večina institucionalnih enot opravlja v vlogi proizvajalcev več kot eno dejavnost. Da bi poudarili tehnično-ekonomska razmerja, jih je treba razčleniti glede na vrsto dejavnosti.

Namen lokalnih enot enovrstne dejavnosti je, da tej zahtevi odgovorijo z uporabnega vidika. Lokalna EED združuje vse dele institucionalne enote v vlogi proizvajalca, ki se nahajajo na istem ali bližnjem prostoru in ki prispevajo k opravljanju dejavnosti na ravni razreda (4-mestna raven) klasifikacije NACE Rev. 1.

Načeloma mora biti prikazanih toliko lokalnih enot enovrstne dejavnosti, kolikor je stranskih dejavnosti; če pa računovodskih listin, ki bi bile potrebne za opis teh dejavnosti, ni na voljo, lahko lokalna enota enovrstne dejavnosti vključuje več stranskih dejavnosti.

Skupina vseh lokalnih EED, ki se ukvarjajo z isto ali podobno enovrstno dejavnostjo, sestavlja dejavnost.

Med institucionalnimi enotami in lokalnimi EED je hierarhično razmerje. Institucionalna enota zajema eno ali več celotnih lokalnih EED, vsaka lokalna EED pa pripada samo eni institucionalni enoti.

Za natančnejše analize proizvodnega procesa se uporablja analitična proizvodna enota. Ta enota, ki ni opazna (razen, kadar lokalna EED proizvaja samo eno vrsto proizvoda), je enota homogene proizvodnje, ki po definiciji ne opravlja stranskih dejavnosti. Skupine teh enot so homogene panoge.

Rezidenčne in nerezidenčne enote, celotno gospodarstvo in tujina

1.30 Celotno gospodarstvo je definirano z rezidenčnimi enotami. Enota je rezidenčna enota države, kadar ima središče ekonomskega interesa na ekonomskem ozemlju te države – to je, kadar na tem ozemlju daljše obdobje (eno leto ali več) opravlja ekonomske dejavnosti. Zgoraj omenjeni institucionalni sektorji so skupine rezidenčnih institucionalnih enot.

Rezidenčne enote opravljajo transakcije z nerezidenčnimi enotami (tj. z enotami, ki so rezidenti drugih gospodarstev). Te transakcije so zunanje transakcije gospodarstva in so združene v računu tujine. V računovodski strukturi sistema ima tujina torej podobno vlogo kot institucionalni sektorji, čeprav so nerezidenčne enote zajete le toliko, kolikor so udeležene v transakcijah z rezidenčnimi institucionalnimi enotami. Posledično je, kar zadeva šifriranje v klasifikacijah, na koncu klasifikacije sektorjev vključena posebna postavka za tujino.

Namišljene rezidenčne enote, ki se v sistemu obravnavajo kot institucionalne enote, so definirane kot:

- a) tisti deli nerezidenčnih enot, ki imajo središče ekonomskega interesa (v večini primerov to pomeni sodelovanje v ekonomskih transakcijah v obdobju enega leta ali več ali izvajanje gradbene dejavnosti v obdobju, krajšem od enega leta, če so rezultat te proizvodnje bruto investicije v osnovna sredstva) na ekonomskem ozemlju države;
- b) nerezidenčne enote v vlogi lastnikov zemljišč ali zgradb na ekonomskem ozemlju države, vendar le glede transakcij, ki vplivajo na ta zemljišča ali zgradbe.

Tokovi in stanja

- 1.31 Sistem prikazuje dve osnovni vrsti informacij: tokove in stanja. Tokovi se nanašajo na dejanja in na učinke dogodkov, ki se zgodijo v določenem časovnem obdobju, stanja pa na položaje v določeni časovni točki.

Tokovi

- 1.32 Tokovi odražajo ustvarjanje, preoblikovanje, zamenjavo, prenos ali prenehanje ekonomske vrednosti. Zajemajo spremembe vrednosti sredstev ali obveznosti institucionalne enote. Ekonomski tokovi so dveh vrst: transakcije in druge spremembe sredstev. Transakcije se pojavljajo v vseh računih in tabelah, v katerih se pojavljajo tokovi, razen v računu drugih sprememb obsega sredstev in računu revalorizacije. Druge spremembe sredstev se pojavljajo samo v teh dveh računih.

Elementarnih transakcij in drugih tokov je nešteto, sistem pa jih glede na njihovo naravo združuje v razmeroma majhno število vrst.

Transakcije

- 1.33 Transakcija je ekonomski tok, to je vzajemno delovanje med institucionalnimi enotami na osnovi medsebojnega dogovora ali dejanje znotraj institucionalne enote, ki ga je koristno obravnavati kot transakcijo, pogosto zato, ker enota deluje v dveh različnih vlogah. Transakcije se delijo v štiri glavne skupine:
- a) transakcije s proizvodi: opisujejo izvor (domača proizvodnja ali uvoz) in porabo (vmesna potrošnja, končna potrošnja, investicije ali izvoz) proizvodov⁹;
 - b) razdelitvene transakcije: opisujejo, kako se dodana vrednost, ustvarjena s proizvodnjo, razdeljuje med delo, kapital in državo, ter prerazdelitev dohodka in premoženja (davki na dohodek in premoženje ter drugi transferji)¹⁰;
 - c) finančne transakcije: opisujejo neto pridobitve finančnih sredstev in neto prevzeme obveznosti za vsako obliko finančnega instrumenta. Pogosto se pojavljajo kot protipostavke nefinančnim transakcijam, lahko pa se pojavijo tudi kot transakcije, ki vključujejo samo finančne instrumente¹¹;
 - d) druge transakcije: potrošnja stalnega kapitala in pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev¹².

⁹ Glej 3. poglavje "Transakcije s proizvodi".

¹⁰ Glej 4. poglavje "Razdelitvene transakcije".

¹¹ Glej 5. poglavje "Finančne transakcije".

¹² Glej 6. poglavje "Drugi tokovi".

Lastnosti transakcij

Transakcije med enotami in transakcije znotraj enot

- 1.34 Transakcije so večinoma vzajemno delovanje med dvema ali več institucionalnimi enotami, sistem pa kot transakcije prikazuje tudi nekatera dejanja znotraj institucionalnih enot. Namen zajemanja transakcij znotraj enot je dati analitično bolj koristno sliko proizvodnje, končnih porab in stroškov.

Potrošnja stalnega kapitala, ki jo sistem prikazuje kot strošek, je pomembna transakcija znotraj enote. Druge transakcije znotraj enote so večinoma transakcije s proizvodi, do katerih navadno pride, kadar se institucionalne enote, ki delujejo hkrati kot proizvajalci in končni potrošniki, odločijo potrošiti del lastne proizvodnje. Taki primeri so pogosti pri gospodinjstvih in državi.

- 1.35 Zajeta je celotna lastna proizvodnja, ki je porabljena za končno porabo znotraj iste institucionalne enote. Lastna proizvodnja, porabljena za vmesno potrošnjo znotraj iste institucionalne enote, je zajeta le, kadar se proizvodnja in vmesna potrošnje zgodita v različnih lokalnih enotah enovrstne dejavnosti znotraj iste institucionalne enote. Proizvodnja, ki je proizvedena in porabljena kot vmesna potrošnja znotraj iste lokalne enote enovrstne dejavnosti, ni zajeta.

Denarne in nederarne transakcije

- 1.36 Večina v sistemu zajetih transakcij je denarnih transakcij; to so transakcije, pri katerih udeležene enote plačujejo ali prejemajo plačila oziroma prevzemajo obveznosti ali prejemajo sredstva, izražena v denarnih enotah.

Transakcije, pri katerih se ne izmenjajo gotovina ali sredstva ali obveznosti, izraženi v denarnih enotah, so nederarne transakcije. Transakcije znotraj enote so navadno nederarne transakcije. Nederarne transakcije, v katerih sta udeleženi vsaj dve institucionalni enoti, se pojavljajo pri transakcijah s proizvodi (barter proizvodov), razdelitvenih transakcijah (nadomestila v naravi, transferji v naravi itd.) in drugih transakcijah (barter neproizvedenih nefinančnih sredstev).

Sistem prikazuje vse transakcije v denarnih izrazih; vrednosti, ki ustrezajo nederarnim transakcijam, je torej treba meriti posredno ali jih kako drugače oceniti.

Transakcije z nasprotnimi transakcijami in brez njih

- 1.37 Transakcije, v katerih sta udeleženi vsaj dve enoti, so bodisi transakcije "nekaj za nekaj" bodisi "nekaj za nič". Prve so zamenjave med institucionalnimi enotami, npr. zagotavljanje blaga, storitev ali sredstev v zameno za protipostavko, npr. denar. Druge so najpogosteje plačila ene institucionalne enote drugi institucionalni enoti v gotovini ali naravi brez protipostavke. Transakcije "nekaj za nekaj" se pojavljajo v vsaki izmed štirih skupin transakcij, transakcije "nekaj za nič" pa večinoma med razdelitvenimi transakcijami, npr. v oblikah davkov, prejemkov socialnega varstva ali daril.

Preurejanje transakcij

- 1.38 Sistem obravnava večino transakcij na enostaven način; to pomeni, da se transakcije prikazujejo na enak način, kot se pojavljajo v institucionalni enoti, ki je v njih udeležena. Vendar pa se nekatere transakcije zaradi jasnejšega prikaza temeljnih ekonomskih razmerij preuredijo. Preurejajo se lahko na tri načine: s preusmeritvijo, z razcepitvijo in s prepoznavo glavnega udeleženca v transakciji.

Preusmeritev

- 1.39 Transakcija, ki se pri udeleženi enotah A in C pojavlja, kakor da poteka neposredno med njima, se lahko prikaže, kakor da poteka posredno, preko tretje enote B. Torej se ena transakcija med A in C prikaže z dvema transakcijama: s transakcijo med A in B ter s transakcijo med B in C. V tem primeru govorimo o preusmeritvi transakcije.

Dobro znan primer preusmeritve so socialni prispevki delodajalcev, ki jih delodajalci plačajo neposredno skladom socialnega zavarovanja. Sistem taka plačila prikazuje z dvema transakcijama: delodajalci plačajo socialne prispevke delodajalcev svojim zaposlenim, zaposleni pa iste prispevke plačajo skladom socialnega zavarovanja. Kot pri vseh preusmeritvah je namen preusmeritve socialnih prispevkov delodajalcev izraziti ekonomsko vsebino transakcije; v tem primeru to pomeni prikazati socialne prispevke delodajalcev kot prispevke, ki se plačajo v korist zaposlenih.

Druga vrsta preusmeritve so transakcije, ki se prikažejo kakor transakcije med dvema ali več institucionalnimi enotami, čeprav, kar zadeva udeležence, transakcije sploh ni. Primer take preusmeritve je obravnava dohodkov od lastnine, zasluženih z določenimi zavarovalnimi sredstvi, ki jih zadržijo zavarovalnice. Sistem take dohodke od lastnine prikazuje, kakor da jih zavarovalnice izplačajo zavarovancem, ti pa jih potem v enakih zneskih plačajo zavarovalnicam nazaj v obliki premijskih dodatkov.

Razcepitev

- 1.40 Kadar se transakcija, ki se pri udeležencih pojavlja kot ena sama transakcija, prikaže z dvema ali več različno klasificiranimi transakcijami, gre za razcepljeno transakcijo. Pri razcepitvi se v transakcijo navadno ne vključujejo dodatne enote.

Tipična razcepljena transakcija je plačilo premij neživljenjskega zavarovanja. Čeprav zavarovanci in zavarovatelji ta plačila obravnavajo kot eno transakcijo, jih sistem razdeli v dve popolnoma različni transakciji: plačila v zameno za nudeno storitev neživljenjskega zavarovanja in neto premije neživljenjskega zavarovanja. Drug pomemben primer razcepitve je prikazovanje trgovskih marž.

Prepoznavna glavnega udeleženca v transakciji

- 1.41 Kadar enota izvaja transakcijo v imenu druge enote, se transakcija prikaže izključno v računu glavnega udeleženca. To načelo pa se ne sme preseči in poskušati zaradi uporabe predpostavke npr. davke ali subvencije alocirati končnim plačnikom ali končnim koristnikom.

Mejni primeri

- 1.42 Definicija transakcije predpisuje, da sodelovanje med institucionalnimi enotami poteka na osnovi medsebojnega dogovora. Izvedba transakcije na osnovi medsebojnega dogovora pomeni predhodno poznavanje in strinjanje institucionalnih enot, vendar pa to ne pomeni, da vse enote nujno vstopijo v transakcijo prostovoljno, kajti k nekaterim transakcijam jih zavezuje zakon. To večinoma velja za nekatere razdelitvene transakcije, kot so plačila davkov, kazni in penalov. Ne glede na to pa zaseg sredstev brez nadomestila ni transakcija, kar velja tudi takrat, ko je predpisan z zakonom.

Ilegalna ekonomska dejanja so transakcije le takrat, kadar udeležene enote v ta dejanja vstopijo prostovoljno. Tako so nakupi, prodaje ali menjave nedovoljenih mamil ali ukradenega premoženja transakcije, tatvine pa to niso.

Druge spremembe sredstev

- 1.43 Druge spremembe sredstev zajemajo spremembe, ki niso rezultat transakcij¹³. Te so bodisi:
- druge spremembe obsega sredstev in obveznosti ali
 - dobički in izgube iz lastnine.

¹³ Glej 6. poglavje "Drugi tokovi".

Druge spremembe obsega sredstev in obveznosti

- 1.44 Te spremembe se lahko v grobem razdelijo v tri glavne skupine:
- normalni nastanki in izginitve sredstev, ki niso posledice transakcij,
 - spremembe sredstev in obveznosti zaradi izjemnih, nepričakovanih dogodkov,
 - spremembe v klasifikaciji in strukturi.
- 1.45 Primeri sprememb znotraj skupine a) so odkritja in izčrpanja podzemnih sredstev ter naravna rast negojenih bioloških virov. Kategorija b) obsega spremembe (največkrat izgube) sredstev zaradi naravnih nesreč, vojn ali večjih kriminalnih dejanj¹⁴, v to skupino pa spadata tudi enostranski odpis dolgov in zaseg sredstev brez nadomestila. Kategorijo c) sestavljajo spremembe, ki so posledice prerazvrstitev in reorganizacij institucionalnih enot ali sredstev in obveznosti.

Dobički in izgube iz lastnine

- 1.46 Dobički in izgube iz lastnine so rezultat spreminjanja cen sredstev. Pojavljajo se pri vseh vrstah finančnih in nefinančnih sredstev ter obveznosti. Lastnikom sredstev in obveznosti nastanejo zgolj zaradi posedovanja sredstev ali obveznosti v določenem obdobju, ne da bi jih na kakršen koli način preoblikovali.

Dobički in izgube iz lastnine, ki se merijo na osnovi tekočih tržnih cen, se imenujejo nominalni dobički in izgube iz lastnine. Razčlenijo se lahko na nevtralne dobičke in izgube iz lastnine, ki odražajo spremembe splošne ravni cen, in realne dobičke in izgube iz lastnine, ki odražajo spremembe v relativnih cenah sredstev.

Stanja

- 1.47 Stanja so imetja sredstev in obveznosti v določeni časovni točki. Prikazujejo se na začetku in koncu vsakega obračunskega obdobja. Računi, ki kažejo stanja, se imenujejo bilance stanja¹⁵.

Stanja se prikazujejo tudi za prebivalstvo in zaposlenost, in sicer kot srednje vrednosti obračunskega obdobja.

Stanja se prikazujejo za vsa sredstva znotraj meja sistema, to je za finančna sredstva in obveznosti ter za nefinančna proizvedena in neproizvedena sredstva. Ne glede na to se zajetje omejuje na tista sredstva, ki se uporabljajo v ekonomski dejavnosti in ki so predmet lastninskih pravic. Stanja se torej ne prikazujejo za sredstva, kot so človeški kapital in naravni viri, ki niso v lasti.

Znotraj svojih meja je sistem izčrpen tako glede tokov kot tudi stanj. To pomeni, da se lahko vse spremembe stanj popolnoma pojasnijo s prikazanimi tokovi.

Sistem računov in agregati¹⁶

Računovodska pravila

- 1.48 Račun za določen vidik ekonomskega življenja prikazuje porabe in vire ali spremembe sredstev in obveznosti v obračunskem obdobju ali stanje sredstev in obveznosti na začetku ali koncu tega obdobja.

Izrazoslovje za dve strani računov

- 1.49 Sistem uporablja izraz "viri" za desno stran tekočih računov, kjer se pojavljajo transakcije, ki povečujejo znesek ekonomske vrednosti enote ali sektorja. Leva stran računov, kjer se pojavljajo transakcije, ki zmanjšujejo znesek ekonomske vrednosti enote ali sektorja, je poimenovana "porabe".

¹⁴ Posledice manjših kriminalnih dejanj, kot so kraje v trgovinah, se lahko prikažejo kot del sprememb v zalogah, torej kot transakcije.

¹⁵ Glej 7. poglavje "Bilance stanja".

¹⁶ Glej 7. poglavje "Bilance stanja" in 8. poglavje "Zaporedje računov in izravnalne postavke".

Desna stran računov akumulacije se imenuje "spremembe obveznosti in neto vrednosti", leva pa "spremembe sredstev".

Bilance stanja so prikazane z "obveznostmi in neto vrednostjo" (razlika med sredstvi in obveznostmi) na desni strani ter s "sredstvi" na levi. Primerjava dveh zaporednih bilanc stanja kaže spremembe obveznosti in neto vrednosti ter spremembe sredstev.

Dvojno knjiženje/četverno knjiženje

- 1.50 Nacionalno računovodstvo za enoto ali sektor temelji na načelu dvojnega knjiženja. Vsaka transakcija mora biti prikazana dvakrat, enkrat kot vir (ali kot sprememba obveznosti) in enkrat kot poraba (ali kot sprememba sredstev). Celota transakcij, ki se prikažejo kot viri ali spremembe obveznosti, in celota transakcij, ki se prikažejo kot porabe ali spremembe sredstev, morata biti enaki, s čimer se lahko preverja konsistentnost računov.

V praksi nacionalni računi – z vsemi enotami in vsemi sektorji – temeljijo na načelu četvernega knjiženja, saj sta v večini transakcij udeleženi dve institucionalni enoti. Vsaka transakcija te vrste mora biti pri vsakem od udeleženih transaktorjev prikazana dvakrat. Na primer: socialni prejemki v denarju, ki jih enota države plača gospodinjstvu, so v računih države prikazani kot poraba v postavki transferji in kot negativna pridobitev sredstev v postavki gotovina in vloge; v računih sektorja gospodinjstev so prikazani kot vir v postavki transferji in kot pridobitev sredstev v postavki gotovina in vloge.

Po drugi strani transakcije znotraj ene enote (npr. potrošnja proizvodnje v enoti, ki jo je proizvedla) zahtevajo le dve vknjižbi, katerih vrednosti je treba oceniti.

Vrednotenje

- 1.51 Sistem izkazuje vse tokove in stanja v denarnih izrazih, razen nekaterih spremenljivk, ki zadevajo prebivalstvo in delo. Ne skuša določati koristnosti tokov in stanj, ampak jih meri upoštevaje njihovo menjalno vrednost, to je vrednost, po kateri se dejansko zamenjujejo ali bi se lahko zamenjevali za gotovino. Tržne cene so torej v ESR temeljna referenca za vrednotenje.
- 1.52 Pri denarnih transakcijah ter denarnih imetjih in obveznostih so zahtevane vrednosti neposredno na voljo. V večini drugih primerov ima prednost metoda vrednotenja z uporabo tržnih cen podobnega blaga, storitev ali sredstev. Ta metoda se uporablja npr. za barter in za stanovanjske storitve za lastne potrebe. Kadar tržnih cen za podobne proizvode ni na voljo, npr. pri netržnih storitvah, ki jih proizvaja država, je treba vrednotiti z upoštevanjem proizvodnih stroškov. Če ni izvedljiva nobena od teh metod, se tokovi in stanja lahko vrednotijo po diskontirani sedanji vrednosti pričakovanih prihodnjih donosov. Zaradi velike negotovosti, ki je zvezana s to metodo, pa je njena uporaba priporočena le kot skrajni izhod.
- 1.53 Stanja je treba vrednotiti v tekočih cenah, ki so veljale na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša, in ne na dan proizvodnje ali pridobitve blaga ali sredstva, ki tvori stanje. Stanja je včasih treba vrednotiti po ocenjenih odpisanih tekočih vrednostih pridobitve ali po proizvodnih stroških.

Posebna vrednotenja proizvodov¹⁷

- 1.54 Zaradi transportnih stroškov, trgovskih marž ter davkov, zmanjšanih za subvencije na proizvode, proizvajalec in porabnik proizvoda njegovo vrednost navadno dojemata različno. Da bi bil sistem čim bliže pogledom transaktorjev, prikazuje vse porabe v kupčevih cenah, ki vključujejo transportne stroške, trgovske marže in davke, zmanjšane za subvencije na proizvode, proizvodnjo pa v osnovnih cenah, ki teh elementov ne vključuje.
- 1.55 Uvoz in izvoz proizvodov sta prikazana po vrednostih na meji. Celotni uvoz in izvoz se vrednotita na carinski meji izvoznika ali franko ladja (fob). Tuje transportne in zavarovalne storitve med mejama držav izvoznika in

¹⁷ Glej 3. poglavje "Transakcije s proizvodi".

uvoznika niso vključene v vrednost blaga, pač pa so prikazane pri storitvah. Ker je možno, da fob vrednosti pri podrobnejši členitvi blaga ni na voljo, se v tabelah, ki podrobno prikazujejo zunanjo trgovino, uvoz prikazuje z vrednostmi na carinski meji uvoznika (cif vrednost); tako so v vrednost uvoženega blaga vključene vse transportne in zavarovalne storitve do meje uvoznika. Če so te storitve domače storitve, se v tem prikazu opravi globalna prilagoditev fob/cif.

Vrednotenje v stalnih cenah¹⁸

- 1.56 Vrednotenje v stalnih cenah pomeni vrednotenje tokov in stanj v obračunskem obdobju s cenami prejšnjega obdobja. Namen vrednotenja v stalnih cenah je razčleniti spremembe v vrednostih tokov in stanj, ki nastanejo v določenem obdobju, na spremembe cen in spremembe obsega. Tokovi in stanja v stalnih cenah so "izraženi v obsegu".

Številni tokovi in stanja (npr. dohodki) sicer nimajo lastne cenovne in količinske razsežnosti, vendar pa se lahko kupna moč teh spremenljivk izračuna z deflacioniranjem tekočih vrednosti s primernim indeksom cen, npr. z indeksom cen za končno nacionalno porabo, ne upoštevaje spremembe zalog. Deflacionirani tokovi in stanja so izraženi "v realnem izrazu". Primer je realni razpoložljivi dohodek.

Čas zajemanja

- 1.57 ▲ Sistem zajema tokove po obračunskem načelu, tj. v trenutku, ko se ekonomska vrednost ustvari, se preoblikuje ali preneha, ali ko terjatve in obveznosti nastanejo, se preoblikujejo ali prenehajo.

Proizvodnja se torej zajame, ko je proizvedena, in ne takrat, ko jo kupec plača, prodaja sredstva pa je zajeta tedaj, ko sredstvo preide v druge roke, in ne ob izvedbi ustreznega plačila. Obresti se zajamejo v tistem obračunskem obdobju, v katerem so obračunane, ne glede na to, ali so bile v tem obdobju dejansko plačane. Pravilo zajemanja po obračunskem načelu velja za denarne in nedenarne tokove, za tokove, ki potekajo znotraj enot, in za tokove med enotami.

V nekaterih primerih je pri času zajemanja potrebna prilagodljivost. To se še posebej nanaša na davke in druge tokove, ki zadevajo državo in ki se v računih države pogosto zajemajo v trenutku plačila. Včasih je natančno preoblikovanje teh tokov iz zajemanja v trenutku plačila na obračunsko načelo težko izvesti. V teh primerih je torej morda treba uporabiti približke.

Vsak tok je treba zajeti v isti časovni točki za vse udeležene institucionalne enote in v vseh ustreznih računih. To načelo je morda videti preprosto, vendar njegovo izvajanje ni tako. Institucionalne enote ne uporabljajo vedno istih računovodskih pravil. Celotno jih, lahko pri dejanskem zajemanju nastanejo razlike zaradi praktičnih razlogov, kot so zamude v komunikacijah. Posledično lahko udeleženi transaktorji zajemajo transakcije v različnih časovnih točkah, ta razhajanja pa je treba odpraviti s prilagoditvami.

Konsolidacija in neto izkazovanje

Konsolidacija

- 1.58 Konsolidacija pomeni, da se iz porab in virov izločijo transakcije med enotami, ki tvorijo skupino, ter recipročna finančna sredstva in obveznosti.

Za podsektorje in sektorje velja, da se tokovi in stanja med enotami, ki te sektorje ali podsektorje sestavljajo, praviloma ne konsolidirajo.

Ne glede na to se konsolidirani računi lahko sestavljajo za dopolnilne prikaze in analize, saj so za določene vrste analiz informacije o transakcijah (pod)sektorjev z drugimi sektorji in ustrezen "zunanji" finančni položaj pomembnejši od bruto podatkov.

Še več, računi in tabele, ki prikazujejo razmerja med upniki in dolžniki, nudijo podrobno sliko financiranja gospodarstva in so zelo koristni za razumevanje kanalov, po katerih se finančni presežki prenašajo od končnih posojilodajalcev h končnim posojilojemalcem.

¹⁸ Glej 10. poglavje "Mere cen in obsega".

Neto izkazovanje

- 1.59 Posamezne enote ali sektorji imajo lahko isto vrsto transakcije kot porabo in kot vir (npr. plačujejo in prejema obresti) in isto vrsto finančnega instrumenta kot sredstvo in kot obveznost.

Ne glede na stopnjo neto izkazovanja, ki je značilno prav za klasifikacije, sistem priporoča bruto izkazovanje.

Neto izkazovanje dejansko implicitno obstaja v različnih kategorijah transakcij, med katerimi najbolj izstopajo "spremembe zalog"; te bolj kot izkazovanje dnevnih povečevanj in zmanjševanj poudarjajo analitično pomemben vidik celotnih investicij.

Podobno, ob nekaterih izjemah, finančni račun in računi drugih sprememb sredstev prikazujejo povečanja sredstev in obveznosti na neto osnovi, s čimer pokažejo končne posledice teh vrst tokov na koncu obračunskega obdobja.

Računi, izravnalne postavke in agregati

- 1.60 Posamezni podračuni prikazujejo transakcije in druge tokove, ki so povezani z določenim posebnim vidikom ekonomskega življenja (npr. s proizvodnjo) za enote (institucionalne enote, lokalne enote enovrstne dejavnosti) in skupine enot (dejavnosti ter institucionalne sektorje in, z razširitvijo, tujino). Taka celota transakcij navadno ni izravnana; celotni zneski, prikazani kot terjatve in obveznosti, se navadno razlikujejo, zato je treba vpeljati izravnalno postavko. Izravnalno postavko je navadno treba vpeljati tudi med celoto sredstev in celoto obveznosti institucionalne enote ali sektorja. Izravnalne postavke so same po sebi pomembne mere delovanja gospodarstva, izračunane za celotno gospodarstvo pa predstavljajo pomembne agregate.

Zaporedje računov

- 1.61 Sistem je zgrajen kot zaporedje med seboj povezanih računov.

Zaporedje vseh računov za institucionalne enote in sektorje sestavljajo tekoči računi, računi akumulacije in bilance stanja.

Tekoči računi obravnavajo proizvodnjo, ustvarjanje, razdelitev in prerazdelitev dohodka ter porabo tega dohodka v obliki končne potrošnje. Računi akumulacije obravnavajo spremembe sredstev in obveznosti ter spremembe neto vrednosti (razlika med sredstvi in obveznostmi vsake institucionalne enote ali skupine enot). Bilance stanja izkazujejo stanja sredstev in obveznosti ter neto vrednost.

- 1.62 Za lokalno enoto enovrstne dejavnosti ni mogoče izdelati celote računov (to velja tudi za bilance stanja), kajti na splošno si ti subjekti niso zmožni lastiti blaga ali sredstev v svojem lastnem imenu oziroma prejemati ali izplačevati dohodka. Zaporedje računov za lokalne enote enovrstne dejavnosti in dejavnosti je skrajšano na prva dva tekoča računa: račun proizvodnje in račun ustvarjanja dohodka, katerega izravnalna postavka je poslovni presežek.

Račun blaga in storitev

- 1.63 Račun blaga in storitev za celotno gospodarstvo ali za skupine proizvodov prikazuje celoto virov (proizvodnja in uvoz) in porab blaga in storitev (vmesna potrošnja, končna potrošnja, spremembe zalog, bruto investicije v osnovna sredstva, pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov in izvoz).

Račun tujine

- 1.64 Račun tujine zajema transakcije med rezidenčnimi in nerezidenčnimi institucionalnimi enotami ter ustrezna stanja sredstev in obveznosti, kadar je to primerno.

Glede na to, da ima račun tujine v računovodski strukturi podobno vlogo kot institucionalni sektor, je postavljen z vidika tujine. Vir za tujino je poraba za celotno gospodarstvo in obratno. Če je izravnalna postavka pozitivna, to pomeni presežek tujine in primanjkljaj za celotno gospodarstvo, in obrnjen, če je izravnalna postavka negativna.

Izravnalne postavke

- 1.65 Izravnalna postavka je računovodski pojem, dobljen z odštevanjem celotne vrednosti postavk na eni strani računa od celotne vrednosti postavk na drugi strani računa. Ni je mogoče meriti neodvisno od drugih postavk; kot izvedena postavka odraža uporabo splošnih računovodskih pravil pri posameznih postavkah na obeh straneh računa.

Izravnalne postavke niso uvedene zgolj zaradi zagotovitve izravnave računov, ampak imajo tudi pomembno sporočilno vrednost in zajemajo nekatere od najpomembnejših postavk v računih, npr. dodano vrednost, poslovni presežek, razpoložljivi dohodek, varčevanje, neto posojanje/neto izposojanje in neto vrednost.

Agregati

- 1.66 Agregati so sestavljene vrednosti, ki merijo rezultat dejavnosti celotnega gospodarstva z določenega vidika, npr. proizvodnja, dodana vrednost, razpoložljivi dohodek, končna potrošnja, varčevanje, investicije itd. Čeprav izračun agregatov ni niti edini niti glavni namen sistema, sistem priznava pomen le-teh kot zbirnih kazalcev in ključnih veličin za makroekonomske analize ter primerjave v času in prostoru.

Agregati so dveh vrst:

- a) agregati, ki se nanašajo neposredno na transakcije v sistemu, npr. proizvodnja blaga in storitev, dejanska končna potrošnja, bruto investicije v osnovna sredstva, sredstva za zaposlene itd.;
 - b) agregati, ki predstavljajo izravnalne postavke računov, npr. bruto domači proizvod v tržnih cenah (BDP), poslovni presežek celotnega gospodarstva, nacionalni dohodek, nacionalni razpoložljivi dohodek, varčevanje, saldo tekočih transakcij s tujino, neto vrednost celotnega gospodarstva (nacionalno bogastvo).
- 1.67 Koristnosti številnih podatkov nacionalnih računov je dodana še ena razsežnost z izračunavanjem teh podatkov na posameznika. Pri splošnih agregatih, kot so BDP, nacionalni dohodek ali končna potrošnja gospodinjstev, se kot imenovalc navadno uporablja celotno (rezidenčno) prebivalstvo. Pri podsektorizaciji računov ali dela računov za sektor gospodinjstev so potrebni tudi podatki o številu gospodinjstev in o številu oseb, ki pripadajo vsakemu podsektorju¹⁹.

Input-output okvir²⁰

- 1.68 Input-output okvir sestavljajo tabele ponudbe in porabe po dejavnostih, tabele, ki tabele ponudbe in porabe povezujejo s sektorskimi računi, in simetrične input-output tabele po homogenih panogah (proizvodih).

- 1.69 Tabele ponudbe in porabe so matrike (vrstice proizvodov, stolpci dejavnosti), ki kažejo, kako se proizvodnja dejavnosti razčlenjuje po vrstah proizvodov in kako se domača in uvožena ponudba blaga in storitev porazdelujeta po različnih vrstah vmesnih in končnih porab, vključno z izvozom. Tabela porabe kaže tudi strukturo proizvodnih stroškov in ustvarjeni dohodek po dejavnostih.

Tabele ponudbe in porabe so povezovalni okvir za vse tabele po dejavnostih in (ali) po proizvodih, ki vključujejo podatke o inputih dela, bruto investicijah v osnovna sredstva, stanjih osnovnih sredstev, podrobnih indeksi cen in tako podrobno opisujejo stroškovno strukturo, ustvarjeni dohodek, zaposlenost, produktivnost dela in kapitalno intenzivnost.

- 1.70 Tabele ponudbe in porabe je možno povezati s sektorskimi računi z navzkrižnim klasificiranjem proizvodnje, vmesne potrošnje in elementov dodane vrednosti po sektorjih in dejavnostih.

¹⁹ Glej 11. poglavje "Prebivalstvo in inputi dela".

²⁰ Glej 9. poglavje "Input-output okvir".

DRUGO POGLAVJE

ENOTE IN SKUPINE ENOT

2.01 Gospodarstvo države je rezultat dejavnosti zelo velikega števila enot, ki izvajajo številne in raznovrstne transakcije s področij proizvodnje, financ, zavarovanja, preraždelitve in potrošnje.

2.02 Enote in skupine enot morajo biti v nacionalnih računih definirane glede na vrsto ekonomskih analiz, ki so jim namenjene, in ne glede na vrste enot, ki se navadno uporabljajo v statističnih raziskovanjih. Te zadnje enote (podjetja, holdinške družbe, enote enovrstne dejavnosti, lokalne enote, enote države, nepridobitne institucije, gospodinjstva itd.) ne morejo vedno ustrezati namenom nacionalnih računov, saj navadno temeljijo na tradicionalnih merilih pravne, administrativne ali računovodske narave.

Statistiki bi morali upoštevati definicije analitičnih enot, ki se uporabljajo v ESR, da bodo lahko v statistična raziskovanja, s katerimi se zbirajo dejanski podatki, postopoma uvedli vse tiste elemente informacij, ki omogočajo izračun podatkov na osnovi analitičnih enot, ki se uporabljajo v ESR.

2.03 Značilnost sistema je uporaba treh vrst enot, ki ustrezajo dvema zelo različnima načinoma členitve gospodarstva. Za analizo proizvodnega procesa je bistveno izbrati enote, ki odkrivajo razmerja tehnično-ekonomske narave; za analizo tokov, ki vplivajo na dohodek, kapitalske in finančne transakcije ter bilance stanja, je bistveno izbrati enote, ki omogočajo preučevanje behaviorističnih razmerij med ekonomskimi subjekti.

Ob upoštevanju obeh ciljev bodo institucionalne enote, ki so primerne za analizo ekonomskega obnašanja, ter lokalne enote enovrstne dejavnosti in enote homogene proizvodnje, ki so primerne za analiziranje tehnično-ekonomskih razmerij, opredeljene v nadaljevanju poglavja. V praksi se navedeni trije tipi enot oblikujejo s kombiniranjem ali členitvijo osnovnih enot statističnih raziskovanj, včasih pa so iz njih neposredno povzeti. Pred natančnim definiranjem teh treh vrst enot, ki se uporabljajo v ESR, je treba definirati meje nacionalnega gospodarstva.

MEJE NACIONALNEGA GOSPODARSTVA

2.04 Enote, bodisi institucionalne enote, lokalne enote enovrstne dejavnosti ali enote homogene proizvodnje, ki sestavljajo gospodarstvo države in katerih transakcije so prikazane v ESR, so tiste enote, ki imajo na ekonomskem ozemlju države središče ekonomskega interesa. Te enote, znane kot rezidenčne enote, lahko po nacionalnosti pripadajo tej državi ali ne, so lahko pravne osebe ali ne in se v trenutku opravljanja transakcije lahko nahajajo na ekonomskem ozemlju države ali pa ne. Po opredelitvi mej nacionalnega gospodarstva z rezidenčnimi enotami je treba definirati dva pojma: ekonomsko ozemlje in središče ekonomskega interesa.

2.05 Ekonomsko ozemlje sestavljajo:

- a) geografsko ozemlje, ki ga upravljajo državni organi in znotraj katerega se osebe, blago, storitve in kapital prosto gibljejo;
- b) vsa prosta območja, vključno s carinskimi skladišči in tovarnami pod carinskim nadzorom;
- c) zračni prostor, ozemeljske vode in epikontinentalni pas v mednarodnih vodah, nad katerimi ima država izključne pravice¹;

¹ Ribiški čolni, druge ladje, plavajoče ploščadi in letala se v ESR obravnavajo enako kot druga premična oprema ne glede na to, ali so ti predmeti v lasti in/ali v upravljanju rezidentov države ali v lasti nerezidentov in v upravljanju rezidenčnih enot. Transakcije, ki vključujejo lastništvo (bruto investicije v osnovna sredstva) ali uporabo (najemanje, zavarovanje itd.) te vrste opreme, so pripisane gospodarstvu države, katere rezident je lastnik oz. upravljavec. Če gre za finančni najem, se predpostavlja sprememba lastništva.

- d) ozemeljske enklave, tj. geografska ozemlja v tujini, ki jih na osnovi mednarodnih sporazumov ali meddržavnih dogovorov uporabljajo državne agencije države (veleposlaništva, konzulati, vojaška oporišča, znanstvene postaje itd.);
- e) nahajališča nafte, zemeljskega plina itd. v mednarodnih vodah zunaj epikontinentalnega pasu države, ki jih izkoriščajo enote, rezidenti na ozemlju, definiranim v prejšnjih točkah.
- 2.06 V ekonomsko ozemlje države niso vključene zunajozemeljske enklave, tj. deli geografskega ozemlja države, ki jih na osnovi mednarodnih sporazumov ali meddržavnih dogovorov uporabljajo državne agencije drugih držav, institucije Evropske unije ali mednarodne organizacije².
- 2.07 Pojem središče ekonomskega interesa kaže na dejstvo, da znotraj ekonomskega ozemlja obstaja lokacija, na kateri ali s katere enota opravlja ekonomsko dejavnost in transakcije, in da namerava te dejavnosti in transakcije nadaljevati v pomembnem obsegu, bodisi časovno nedoločeno bodisi časovno omejeno, vendar daljše obdobje (eno leto ali več). Iz tega izhaja, da ima enota, ki take transakcije izvaja na ekonomskih ozemljih več držav, središča ekonomskega interesa v vsaki izmed njih. Zgolj lastništvo zemljišč in zgradb na ekonomskem ozemlju zadostuje za ugotovitev, da ima lastnik na tem ozemlju središče ekonomskega interesa.
- 2.08 Na osnovi teh definicij se lahko enote, ki so rezidenti države, razdeli na:
- a) enote, ki so večinoma dejavne v proizvodnji, financah, zavarovanju ali prerazdelitvi, upoštevaje vse njihove transakcije, razen tistih, ki so v zvezi z lastništvom zemljišč in zgradb;
- b) enote, ki so večinoma dejavne v potrošnji³, upoštevaje vse njihove transakcije, razen tistih, ki so v zvezi z lastništvom zemljišč in zgradb;
- c) vse enote v vlogi lastnikov zemljišč in zgradb, razen lastnikov zunajozemeljskih enklav, ki so deli ekonomskih ozemelj drugih držav ali so države *sui generis* (glej odstavek 2.06).
- 2.09 Pri enotah, ki so dejavne pretežno v proizvodnji, financah, zavarovanju ali prerazdelitvi, upoštevaje vse njihove transakcije, razen tistih, ki so v zvezi z lastništvom zemljišč in zgradb, sta možna dva primera:
- a) dejavnost se izvaja izključno na ekonomskem ozemlju države: enote, ki opravljajo takšno dejavnost, so rezidenčne enote države;
- b) dejavnost se v obdobju enega leta ali več izvaja na ekonomskih ozemljih več držav: rezidenčna enota je samo tisti del enote, ki ima središče ekonomskega interesa na ekonomskem ozemlju države. Ta enota je lahko:
- (1) institucionalna rezidenčna enota (glej odstavek 2.12), katere dejavnosti, ki se v tujini izvajajo eno leto ali več, niso vključene in se obravnavajo posebej⁴, ali
- (2) namišljena rezidenčna enota (glej odstavek 2.15), upoštevaje dejavnost, ki jo v državi eno leto ali dlje izvaja enota, ki je rezident druge države⁴.
- 2.10 Pri enotah, ki so večinoma dejavne v potrošnji, upoštevaje vse njihove transakcije razen tistih, ki so v zvezi z lastništvom zemljišč in zgradb, se gospodinjstva, ki imajo središče ekonomskega interesa v državi, prištevajo k rezidenčnim enotam, četudi se določeno krajše obdobje (manj kot leto) nahajajo v tujini. Mednje sodijo zlasti:
- a) obmejni delavci, tj. ljudje, ki dnevno prestopajo mejo s sosednjo državo, v katero hodijo na delo;

² Ozemlja, ki jih uporabljajo institucije Evropske unije in mednarodne organizacije, torej tvorijo ozemlja držav *sui generis*. Značilnost takih držav je, da so njihovi edini rezidenti institucije same (glej odstavek 2.10 e).

³ Potrošnja ni edina možna dejavnost gospodinjstev. Gospodinjstva se lahko kot podjetniki ukvarjajo s katero koli ekonomsko dejavnostjo.

⁴ Samo kadar dejavnost traja manj kot eno leto, je ni treba ločevati od dejavnosti proizvodne institucionalne enote. Enako lahko velja tudi za nepomembne dejavnosti, ki sicer trajajo več kot eno leto, in za vse primere dejavnosti montaže opreme v tujini. Toda za enoto, ki je rezident druge države in izvaja gradbeno dejavnost v državi manj kot eno leto, se privzema, da ima središče ekonomskega interesa na ekonomskem ozemlju države, če so rezultat te proizvodnje bruto investicije v osnovna sredstva. Tako enoto je torej treba obravnavati kot namišljeno rezidenčno enoto.

- b) sezonski delavci, tj. ljudje, ki zapuščajo državo zaradi dela v drugi državi v sektorjih, v katerih se obdobje pojavljajo potrebe po dodatni delovni sili, in so odsotni iz države več mesecev, vendar manj kot leto;
- c) turisti, pacienti, študenti⁵, funkcionarji na uradnih obiskih, poslovneži, prodajalci, umetniki in člani posadk na potovanjih v tujini;
- d) lokalno osebje, zaposleno v zunajozemeljskih enklavah državnih organov druge države;
- e) osebje institucij Evropske unije in civilnih ali vojaških mednarodnih organizacij, ki imajo sedeže v zunajozemeljskih enklavah;
- f) uradni civilni in vojaški predstavniki vlad držav (skupaj z drugimi člani gospodinjstev, ki jim ti predstavniki pripadajo), ki imajo sedež v ozemeljskih enklavah.

2.11 Vse enote v vlogi lastnikov zemljišč in/ali zgradb, ki so deli ekonomskega ozemlja države, so rezidenčne enote ali namišljene rezidenčne enote (glej odstavek 2.15) države, v kateri se ta zemljišča ali zgradbe nahajajo.

INSTITUCIONALNE ENOTE

2.12 Definicija:

Institucionalna enota je osnovno središče ekonomskega odločanja, za katero je značilna enoličnost vedenja in neodvisnost odločanja pri izvajanju glavne funkcije. Rezidenčna enota je institucionalna enota, če je pri izvajanju svoje glavne funkcije pri odločanju neodvisna, hkrati pa bodisi vodi celoto računov ali pa bi bilo celoto računov možno in smiselno sestaviti, tako z ekonomskega kot s pravnega stališča, če bi se to zahtevalo.

Enota, za katero je mogoče reči, da je pri izvajanju svoje glavne funkcije pri odločanju neodvisna, mora imeti:

- a) pravico do lastništva blaga ali sredstev v lastnem imenu, torej mora biti sposobna v transakcijah z drugimi institucionalnimi enotami zamenjevati lastništvo blaga ali sredstev;
- b) sposobnost sprejemati ekonomske odločitve in se ukvarjati z ekonomskimi dejavnostmi, za katere je sama neposredno odgovorna pred zakonom;
- c) sposobnost prevzemati obveznosti v lastnem imenu, sprejemati druge obveznosti ali dodatne obveze in sklepati pogodbe.

Enota, za katero je mogoče trditi, da vodi celoto računov, mora voditi računovodsko dokumentacijo, ki zajema vse njene ekonomske in finančne transakcije, ki se opravijo v obračunskem obdobju, vključno z bilanco stanja sredstev in obveznosti.

2.13 Kadar ni popolnoma jasno, ali ima enota obe značilnosti institucionalne enote, se upoštevajo naslednja načela:

- a) gospodinjstva so v zvezi s svojo glavno funkcijo pri odločanju vedno neodvisna in so institucionalne enote, četudi ne vodijo celote računov;
- b) enote, ki ne vodijo celote računov in za katere celote računov ne bi bilo možno ali smiselno sestaviti, če bi se to zahtevalo, se združijo z institucionalnimi enotami, v katerih račune so vključeni njihovi delni računi;
- c) enote, ki sicer vodijo celoto računov, pri izvajanju glavne funkcije pa pri odločanju niso neodvisne, se združijo z enotami, ki jih nadzirajo;
- d) enote, ki ustrezajo definiciji institucionalnih enot, se kot take tudi obravnavajo, četudi svojih računov ne objavljajo;

⁵ Študenti se vedno obravnavajo kot rezidenti, ne glede na dolžino njihovega študija v tujini.

- e) enote, ki so del skupine enot, ki se ukvarjajo s proizvodnjo ter vodijo celoto računov, se obravnavajo kot institucionalne enote, četudi odločanje deloma prenesejo na osrednje telo (holdinška družba), ki je odgovorno za splošno usmerjanje skupine. Holdinška družba je sama po sebi institucionalna enota, ločena od enot, ki jih nadzira, razen če velja točka b);
 - f) neprave družbe vodijo celoto računov in nimajo neodvisnega pravnega statusa, vendar pa se po svojem ekonomskem in finančnem vedenju razlikujejo od lastnikov in so podobne družbam. Zatorej se predpostavlja, da so pri odločanju neodvisne in so institucionalne enote.
- 2.14 Holdinške družbe so institucionalne enote, katerih glavna funkcija je nadziranje in usmerjanje skupine podružnic.
- 2.15 Namišljene rezidenčne enote so definirane kot:
- a) tisti deli nerezidenčnih enot, ki imajo središče ekonomskega interesa na ekonomskem ozemlju države (večinoma so to tisti, ki so dejavni v ekonomskih transakcijah eno leto ali več ali ki izvajajo gradbeno dejavnost manj kot eno leto, če so rezultat proizvodnje bruto investicije v osnovna sredstva);
 - b) nerezidenčne enote kot lastniki zemljišč ali zgradb na ekonomskem ozemlju države, vendar le glede transakcij, ki zadevajo ta zemljišča ali zgradbe.
- Namišljene rezidenčne enote se obravnavajo kot institucionalne enote, četudi vodijo le del računov in tudi kadar morda niso neodvisne pri odločanju.
- 2.16 Institucionalne enote torej so:
- a) enote, ki vodijo celoto računov in so neodvisne pri odločanju:
 - (1) zasebne in javne družbe,
 - (2) zadruge in partnerska podjetja, ki so priznani kot neodvisne pravne osebe,
 - (3) javni proizvajalci, ki so na osnovi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe,
 - (4) nepridobitne institucije, ki so priznane kot neodvisne pravne osebe,
 - (5) agencije države;
 - b) enote, ki vodijo celoto računov in za katere se predpostavlja, da so neodvisne pri odločanju: neprave družbe (glej odstavek 2.13 f);
 - c) enote, ki vodijo celoto računov ali pa je ne vodijo, a jim je po dogovoru priznana neodvisnost pri odločanju:
 - (1) gospodinjstva,
 - (2) namišljene rezidenčne enote (glej odstavek 2.15).

INSTITUCIONALNI SEKTORJI

- 2.17 Ker je ločeno opazovanje posameznih institucionalnih enot nemogoče, je enote treba združevati v skupine, imenovane institucionalni sektorji ali preprosto sektorji, od katerih se nekateri delijo na podsektorje.
- 2.18 Vsak od sektorjev in podsektorjev združuje institucionalne enote s podobnim ekonomskim vedenjem.

Institucionalne enote se združujejo v sektorje glede na to, katere vrste proizvajalcev so in na osnovi svoje glavne dejavnosti in svoje glavne funkcije, ki kažeta vrsto njihovega ekonomskega vedenja. Sektor se deli na podsektorje z uporabo merila, ki je ustrezno za sektor; to omogoča natančnejši opis ekonomskega vedenja enot.

Računi za sektorje in podsektorje prikazujejo vse dejavnosti (glavne in stranske) institucionalnih enot, ki sodijo v te sektorje ali podsektorje.

Vsaka institucionalna enota pripada samo enemu sektorju ali podsektorju.

Tabela 2.1 Sektorji in podsektorji

Sektorji in podsektorji		Javne	Domače zasebne	Pod tujim nadzorom
Nefinančne družbe	S.11	S.11001	S.11002	S.11003
Finančne družbe	S.12			
Centralna banka	S.121			
Druge denarne finančne institucije	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	S.124	S.12401	S.12402	S.12403
Zavarovalne družbe in pokojninski skladi	S.125	S.12501	S.12502	S.12503
Država	S.13			
Centralna država	S.1311			
Regionalna država	S.1312			
Lokalna država	S.1313			
Skladi socialne varnosti	S.1314			
Gospodinjstva	S.14			
Samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih)	S.141+S.142			
Zaposleni	S.143			
Prejemniki dohodkov od lastnine	S.1441			
Prejemniki pokojnin	S.1442			
Prejemniki drugih transfernih dohodkov	S.1443			
Druga gospodinjstva	S.145			
Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	S.15			
Tujina	S.2			
Evropska unija	S.21			
Države članice EU	S.211			
Institucije EU	S.212			
Tretje države in mednarodne organizacije	S.22			

2.19 Kadar je glavna funkcija institucionalne enote proizvodnja blaga in storitev, je pri odločanju, v kateri sektor naj se razvrsti, treba najprej ugotoviti, katere vrste proizvajalec je.

ESR razlikuje tri vrste proizvajalcev:

- zasebne in javne tržne proizvajalce (glej odstavek 3.24 in tabelo 3.1 v tretjem poglavju),
- zasebne proizvajalce za lastno končno porabo (glej odstavek 3.25 in tabelo 3.1 v tretjem poglavju),
- zasebne in javne druge netržne proizvajalce (glej odstavek 3.26 in tabelo 3.1 v tretjem poglavju).

Institucionalne enote, ki so tržni proizvajalci, se razvrščajo v sektorje nefinančne družbe (S.11), finančne družbe (S.12) in gospodinjstva (S.14).

Institucionalne enote, ki so zasebni proizvajalci za lastno končno porabo, se enako kot nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev (glej odstavek 3.30) razvrščajo v sektor gospodinjstva (S.14).

Institucionalne enote, ki so drugi netržni proizvajalci, se razvrščajo v sektorja država (S.13) in NPISG (S.15).

2.20 Tabela 2.2 kaže vrste proizvajalcev ter glavne dejavnosti in funkcije, ki so značilne za posamezne sektorje.

Tujina (S.2) je skupina institucionalnih enot (glej odstavek 2.89), za katere niso značilni podobni cilji in vrsta vedenja; ta sektor združuje nerezidenčne institucionalne enote, če izvajajo transakcije z rezidenčnimi institucionalnimi enotami.

Tabela 2.2 Vrste proizvajalcev, glavne dejavnosti in funkcije po sektorjih

Sektor	Vrsta proizvajalca	Glavna dejavnost in funkcija
Nefinančne družbe (S.11) (glej odstavek 2.21)	Tržni proizvajalec	Proizvodnja tržnega blaga in nefinančnih storitev
Finančne družbe (S.12) (glej odstavek 2.32)	Tržni proizvajalec	Finančno posredništvo, skupaj z zavarovanjem Pomožne finančne dejavnosti
Država (S.13) (glej odstavek 2.68)	Javni drugi netržni proizvajalec	Proizvodnja in ponudba druge netržne proizvodnje za kolektivno in individualno potrošnjo ter izvajanje transakcij z namenom prerazdelitve nacionalnega dohodka in bogastva
Gospodinjstva (S.14) - kot potrošniki - kot podjetniki (glej odstavek 2.75)	Tržni proizvajalec ali zasebni proizvajalec za lastno končno porabo	Potrošnja Proizvodnja tržne proizvodnje in proizvodnje za lastno končno porabo
NPISG (S.15) (glej odstavek 2.87)	Zasebni drugi netržni proizvajalec	Proizvodnja in ponudba druge netržne proizvodnje za individualno potrošnjo

Nefinančne družbe (S.11)

2.21 Definicija:

Sektor nefinančne družbe (S.11) sestavljajo institucionalne enote, katerih razdelitvene in finančne transakcije se razlikujejo od tistih, ki jih izvajajo njihovi lastniki; te enote so tržne proizvajalke (glej odstavke 3.31, 3.32 in 3.37), njihova glavna dejavnost pa je proizvodnja blaga in nefinančnih storitev⁶.

2.22 Sektor nefinančne družbe zajema tudi nefinančne nepravne družbe.

2.23 Izraz "nefinančne družbe" označuje vse subjekte, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki so tržni proizvajalci in katerih glavna dejavnost je proizvodnja blaga in nefinančnih storitev.

V sektorju so zajete naslednje institucionalne enote:

- zasebne in javne družbe, ki so tržne proizvajalke in večinoma dejavne v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev;
- zadruga in partnerska podjetja, priznani kot neodvisne pravne osebe, ki so tržni proizvajalci, večinoma dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev;
- javni proizvajalci, na osnovi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe, ki so tržni proizvajalci, večinoma dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev;
- nepridobitne institucije in združenja, ki opravljajo storitve za nefinančne družbe, ki so priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, dejavni pretežno v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev⁷;
- holdinške družbe, ki nadzirajo (glej odstavek 2.26) skupino družb, tržnih proizvajalk, če je pretežna vrsta dejavnosti skupine kot celote – po merilu dodane vrednosti – proizvodnja blaga in nefinančnih storitev;
- zasebne in javne nepravne družbe, ki so tržne proizvajalke, večinoma dejavne v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev.

⁶ Po dogovoru se agencije za reguliranje trga, katerih edina ali glavna dejavnost je kupovanje, posedovanje in prodaja kmetijskih in drugih prehrabnih proizvodov, razvrščajo v S.11 (glej odstavek 2.69 a, opombo 11).

⁷ Vključene so tudi enote, ki se financirajo s prostovoljnimi prispevki kvazifiskalne narave, ki jih proizvajalcem zaračunavajo enote, katerih glavna dejavnost je, da v zameno zagotavljajo storitve. Ti prispevki se obravnavajo kot nakupi tržnih storitev.

- 2.24 Izraz "nefinančne neprave družbe" označuje vse subjekte, ki nimajo neodvisnega pravnega statusa, so pa tržni proizvajalci in so večinoma dejavni v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev ter izpolnjujejo pogoje, po katerih je enota nepravna družba (glej odstavek 2.13 f).

Neprave družbe morajo voditi celoto računov in delujejo tako, kot bi bile družbe. Dejansko razmerje neprave družbe do njenega lastnika je enako razmerju med družbo in njenimi delničarji.

Nefinančne neprave družbe v lasti gospodinjestev, enot države ali nepridobitnih institucij se torej skupaj z nefinančnimi družbami uvrščajo v sektor nefinančne družbe.

Obstoj celote računov, vključno z bilancami stanja, ni zadosten pogoj, da bi bil tržni proizvajalec nepravna družba. Partnerska podjetja in javni proizvajalci (razen tistih, ki so vključeni v 2.23 a), b), c) in f) ter individualni lastniki – četudi vodijo celoto računov – v splošnem niso institucionalne enote, ker niso neodvisni pri odločanju, saj njihovo upravljanje nadzirajo gospodinjstva, nepridobitne institucije ali enote države, ki so njihovi lastniki.

- 2.25 Sektor nefinančne družbe vključuje tudi vse namišljene rezidenčne enote (glej odstavek 2.15), ki se po dogovoru obravnavajo kot neprave družbe.

- 2.26 Nadzor nad družbo je definiran kot sposobnost določanja splošne politike družbe z izborom direktorjev, če je potrebno.

Posamezna institucionalna enota (druga družba, gospodinjstvo ali enota države) zagotavlja nadzor nad družbo z lastništvom več kot polovice glasovalnih delnic ali z drugačnim nadzorom več kot polovice glasovalnih pravic delničarjev. Država pa zagotavlja nadzor nad družbo tudi na osnovi posebnih predpisov, ki ji omogočajo, da določa politiko družbe ali imenuje direktorje.

Institucionalna enota lahko nadzoruje več kot polovico glasovalnih pravic delničarjev, tudi če ni lastnica glasovalnih delnic. Družba C je lahko podružnica druge družbe B, v kateri ima tretja družba A v lasti večino glasovalnih delnic.

Družba C je podružnica družbe B tedaj, ko bodisi družba B nadzira več kot polovico glasovalnih pravic delničarjev v družbi C bodisi je družba B delničar v C s pravico imenovanja ali razrešitve večine direktorjev v C.

- 2.27 Sektor nefinančne družbe sestavljajo trije podsektorji:

- a) javne nefinančne družbe (S.11001),
- b) domače zasebne nefinančne družbe (S.11002),
- c) nefinančne družbe pod tujim nadzorom (S.11003).

Javne nefinančne družbe (S.11001)

- 2.28 Definicija:

Podsektor javne nefinančne družbe sestavljajo vse nefinančne družbe in neprave družbe, ki jih nadzirajo (glej odstavek 2.26) enote države.

- 2.29 Javne neprave družbe so neprave družbe, katerih neposredne lastnice so enote države.

Domače zasebne nefinančne družbe (S.11002)

- 2.30 Definicija:

Podsektor domače zasebne nefinančne družbe sestavljajo vse nefinančne družbe in neprave družbe, ki jih ne nadzirajo enote države ali nerezidenčne institucionalne enote. V podsektor spadajo vse nepridobitne institucije, ki so vključene v sektor nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 d).

V podsektor so vključena tudi tista podjetja in nepravna podjetja z neposrednimi tujimi naložbami (glej odstavek 4.65), ki niso razvrščena v podsektor nefinančne družbe pod tujim nadzorom (S.11003).

Nefinančne družbe pod tujim nadzorom (S.11003)

2.31 Definicija:

Podsektor nefinančne družbe pod tujim nadzorom sestavljajo vse nefinančne družbe in nepravne družbe, ki jih nadzirajo (glej odstavke 2.26) nerezidenčne institucionalne enote.

Podsektor vključuje:

- a) vse podružnice nerezidenčnih družb;
- b) vse družbe, ki jih nadzirajo nerezidenčne institucionalne enote, ki same niso družbe, npr. družba, ki jo nadzira tuja državna enota; vključene so tudi družbe, ki jih nadzira skupina sporazumno delujočih nerezidenčnih enot;
- c) vse podružnice in druge nekorporativne agencije nerezidenčnih družb ali nekorporativnih proizvajalcev, ki so namišljene rezidenčne enote in se obravnavajo kot nefinančne nepravne družbe (glej odstavke 2.25).

Finančne družbe (S.12)

2.32 Definicija:

Sektor finančne družbe (S.12) sestavljajo vse družbe in nepravne družbe, ki se pretežno ukvarjajo s finančnim posredništvom (finančni posredniki) in/ali pomožnimi finančnimi dejavnostmi (izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti)⁸.

Finančno posredništvo je dejavnost, v kateri institucionalna enota pridobiva finančna sredstva in hkrati prevzema obveznosti (glej odstavke 2.34) za svoj račun (glej odstavke 2.33) z izvajanjem finančnih transakcij na trgu (glej odstavka 2.37 in 2.38). Sredstva in obveznosti finančnih posrednikov imajo različne značilnosti, v procesu finančnega posredovanja pa se sredstva spreminjajo in preoblikujejo glede na zapadlost, obseg, tveganje ipd.

Pomožne finančne dejavnosti so dejavnosti, ki so tesno povezane s finančnim posredništvom, same pa niso finančno posredništvo (glej odstavke 2.39).

2.33 Pri finančnem posredovanju se sredstva prelivajo od strank s presežki na eni strani k strankam s primanjkljaji sredstev na drugi. Finančni posrednik ne deluje le kot zastopnik drugih institucionalnih enot, temveč s pridobivanjem finančnih sredstev in prevzemanjem obveznosti za svoj račun tudi sebe izpostavlja tveganju.

2.34 V procesu finančnega posredovanja se lahko pojavljajo vse kategorije obveznosti, razen drugih obveznosti (AF.7).

Finančna sredstva, ki so vključena v proces finančnega posredovanja, so lahko razvrščena v katero koli kategorijo, razen v kategorijo zavarovalnih tehničnih rezervacij (AF.6), vendar vključno s kategorijo drugih terjatev (faktoring). Finančni posredniki pa lahko svoja sredstva investirajo tudi v nefinančna sredstva, vključno z nepremičninami. Da bi družba bila finančni posrednik, pa mora tudi prevzemati obveznosti na trgu in preoblikovati sredstva; družbe, ki poslujejo z nepremičninami (NACE Rev. 1, oddelek 70), torej niso finančni posredniki.

2.35 Glavna funkcija zavarovalnih družb in pokojninskih skladov je združevanje tveganj. Glavne obveznosti teh institucij so zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6). Nasprotna postavka rezervacijam so investicije zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, ki tako torej delujejo kot finančni posredniki.

2.36 Vzajemni skladi prevzemajo obveznosti večinoma z izdajanjem delnic (AF.52). Ta sredstva preoblikujejo s pridobivanjem finančnih sredstev in/ali nepremičnin. Vzajemni skladi se torej uvrščajo med finančne posrednike. Tako kot pri drugih družbah se tudi pri vzajemnih skladih vsaka sprememba vrednosti njihovih

⁸ Po dogovoru sektor S.12 vključuje holdinške družbe, ki le nadzirajo in usmerjajo skupino podružnic, dejavnih pretežno v finančnem posredništvu in/ali v pomožnih finančnih dejavnostih (glej odstavke 2.43), in nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za finančne družbe (glej odstavke 2.44).

sredstev in obveznosti (razen lastnih delnic) odraža v njihovih lastnih sredstvih (glej odstavek 7.05). Ker je vrednost lastnih sredstev vzajemnega sklada navadno enaka vrednosti njegovih delnic, se bo vsaka sprememba vrednosti sredstev in obveznosti vzajemnega sklada odrazila v tržni vrednosti teh delnic.

Finančni posredniki so tudi vzajemni skladi, ki investirajo samo v nepremičnine.

- 2.37 Finančno posredništvo je v splošnem omejeno na finančne transakcije na trgu. Z drugimi besedami: v pridobivanje sredstev in prevzemanje obveznosti morajo biti vključene splošna javnost ali pa določene, razmeroma velike podskupine javnosti. Kadar je dejavnost omejena na majhne skupine oseb ali družin, v splošnem ne gre za finančno posredništvo. Še zlasti za finančno posredništvo ne gre pri institucionalnih enotah, ki skupini podjetij zagotavljajo zakladniške storitve. Te institucionalne enote se razvrščajo v sektorje upoštevaje najpomembnejšo funkcijo skupine podjetij na ekonomskem ozemlju. Kadar pa je institucionalna enota, ki zagotavlja zakladniške storitve, podvržena finančnemu nadzoru, se po dogovoru razvršča v sektor finančne družbe.
- 2.38 Za nekatere izjeme ne velja pravilo omejevanja finančnega posredništva na finančne transakcije na trgu. Take izjeme so komunalne kreditne banke in hranilnice, ki so močno oprte na lokalno javnost, in družbe za finančni najem, ki so pri pridobivanju in investiranju sredstev odvisne od skupine matičnih podjetij. Vendar pa so take družbe uvrščene med finančne posrednike le, če je posojanje ali sprejemanje prihrankov neodvisno od lokalne javnosti oziroma od matične skupine.
- 2.39 Pomožne finančne dejavnosti obsegajo pomožne dejavnosti pri izvajanju transakcij s finančnimi sredstvi in obveznostmi ali pri preoblikovanju sredstev. Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti se ne izpostavljajo tveganju s pridobivanjem finančnih sredstev ali prevzemanjem obveznosti, temveč samo olajšujejo finančno posredovanje.
- 2.40 V sektor finančne družbe (S.12) so vključene naslednje institucionalne enote:
- a) zasebne in javne družbe, ki so dejavne večinoma v finančnem posredništvu in/ali v pomožnih finančnih dejavnostih;
 - b) zadruga in partnerska podjetja, priznani kot neodvisne pravne osebe, ki so dejavni večinoma v finančnem posredništvu in/ali v pomožnih finančnih dejavnostih;
 - c) javni proizvajalci, ki so na osnovi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe in so dejavni večinoma v finančnem posredništvu in/ali v pomožnih finančnih dejavnostih;
 - d) nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki so dejavne večinoma v finančnem posredništvu in/ali v pomožnih finančnih dejavnostih ali ki opravljajo storitve za finančne družbe;
 - e) holdinške družbe (glej odstavek 2.14), če je skupina podružnic kot celota znotraj ekonomskega ozemlja dejavna večinoma v finančnem posredništvu in/ali v pomožnih finančnih dejavnostih;
 - f) nekorporativni vzajemni skladi, ki obsegajo investicijske portfelje v lasti skupine udeležencev, upravljajo pa jih največkrat druge finančne družbe. Ti skladi so po dogovoru institucionalne enote, ločene od finančnih družb, ki jih upravljajo;
 - g) finančne nepravne družbe:
 - (1) nekorporativne enote, dejavne pretežno v finančnem posredništvu ter regulirane in nadzorovane (večinoma se razvrščajo v podsektor druge denarne finančne institucije ali v podsektor zavarovalne družbe in pokojninski skladi), za katere se predpostavlja, da so pri odločanju neodvisne in pri upravljanju neodvisne od lastnikov; v ekonomskem in finančnem vedenju so podobne finančnim družbam, zato se obravnavajo kot ločene institucionalne enote (primeri takih enot so podružnice nerezidenčnih finančnih družb);
 - (2) druge nekorporativne enote, dejavne pretežno v finančnem posredništvu, ki niso podvržene regulaciji in nadzoru, če izpolnjujejo pogoje za nepravo družbo (glej odstavek 2.13 f);
 - (3) nekorporativne enote, dejavne pretežno v pomožnih finančnih dejavnostih, če izpolnjujejo pogoje za nepravo družbo (glej odstavek 2.13 f).

2.41 Sektor finančne družbe se deli na pet podsektorjev:

- a) centralna banka (S.121),
- b) druge denarne finančne institucije (S.122),
- c) drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.123),
- d) izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.124),
- e) zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125).

Podsektor druge denarne finančne institucije je enak podsektorju druge depozitarne družbe v SNR 1993 4.88–4.94. Definicija podsektorja druge denarne finančne institucije (glej odstavek 2.48) želi zajeti tiste finančne posrednike, preko katerih se učinki denarne politike centralne banke prenašajo na druge subjekte gospodarstva, podsektor druge depozitarne družbe v SNR 1993 pa je definiran s sklicevanjem na mere denarja v širšem smislu. Podsektorja S.121 in S.122 skupaj se ujemata s skupino denarne finančne institucije za statistične namene, kot jo definira EMI (glej odstavek 2.49).

2.42 Vsak podsektor, razen podsektorja S.121, se deli na:

- a) javne finančne družbe,
- b) domače zasebne finančne družbe,
- c) finančne družbe pod tujim nadzorom.

Merila za delitev so enaka kot za nefinančne družbe (glej odstavke od 2.28 do 2.31).

2.43 Holdinške družbe, ki le nadzirajo in usmerjajo skupino podružnic, dejavnih večinoma v finančnem posredništvu in/ali pomožnih finančnih dejavnostih, se uvrščajo v podsektor drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.123)⁹. Holdinške družbe, ki pa so same finančne družbe, se po podsektorjih razvrščajo glede na glavno vrsto finančne dejavnosti.

2.44 Nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za finančne družbe, niso pa dejavne v finančnem posredništvu ali pomožnih finančnih dejavnostih, se razvrščajo v podsektor izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.124).

Centralna banka (S.121)

2.45 Definicija:

Podsektor centralna banka (S.121) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, katerih glavna funkcija je izdajanje denarja, vzdrževanje notranje in zunanje vrednosti denarja in posedovanje celote ali dela mednarodnih rezerv države.

2.46 V podsektor S.121 se razvrščajo naslednji finančni posredniki:

- a) državna centralna banka, tudi kadar je del evropskega sistema centralnih bank;
- b) centralne denarne agencije javnega izvora (npr. agencije, ki upravljajo devize ali izdajajo denar), ki vodijo celoto računov in so v odnosu do enot države neodvisne pri odločanju. Te dejavnosti se večinoma izvajajo v enotah centralne države ali znotraj centralne banke in v teh primerih ločene institucionalne enote ne obstajajo.

2.47 Podsektor S.121 razen centralne banke ne zajema agencij in subjektov, ki uravnavajo ali nadzirajo finančne družbe ali finančne trge. Take enote so razvrščene v podsektor S.124 (glej odstavek 2.58 g)¹⁰.

⁹ Razvrščanje holdinških družb v sektor finančne družbe se razlikuje od SNR 1993 4.100, in sicer zaradi zagotavljanja konsistentnosti z denarnimi finančnimi institucijami za statistične namene, kot jih je definiral EMI, in z uradno statistiko zavarovalnih družb.

¹⁰ To je odstopanje od določb odstavkov 4.86 in 4.101 SNR, in sicer zaradi zagotavljanja konsistentnosti z denarnimi finančnimi institucijami za statistične namene, kot jih je definiral EMI.

Druge denarne finančne institucije (S.122)

2.48 Definicija:

Podsektor druge denarne finančne institucije (S.122) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe – razen tistih, ki se razvrščajo v podsektor centralna banka – ki se ukvarjajo večinoma s finančnim posredovanjem in ki poslujejo tako, da od institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije, sprejemajo vloge in/ali zelo podobne nadomestke za vloge, in da za svoj račun dajejo posojila in/ali investirajo v vrednostne papirje.

2.49 Denarne finančne institucije zajemajo podsektorja centralna banka (S.121) in druge denarne finančne institucije (S.122) in sovpadajo z denarnimi finančnimi institucijami za statistične namene, kot jih je definirala EMI (glej odstavek 2.41).

2.50 Denarnih finančnih institucij ni mogoče preprosto označiti za "banke", saj je mogoče, da so med njimi finančne družbe, ki sebe ne imenujejo "banke", in take, ki se v nekaterih državah tako ne smejo imenovati. Po drugi strani pa obstajajo tudi finančne družbe, ki se opredeljujejo za banke, dejansko pa niso denarne finančne institucije. V splošnem se v podsektor S.122 razvrščajo naslednji finančni posredniki:

- a) komercialne banke, "univerzalne" banke in "vsenamenske" banke;
- b) hranilnice (vključno z vzajemnimi hranilnicami ter hranilnimi in posojilnimi združenji);
- c) poštne žiro institucije, poštne banke, žiro banke;
- d) podeželske kreditne banke, kmečke kreditne banke;
- e) zadružne kreditne banke, kreditne zadrage;
- f) specializirane banke (npr. trgovske banke, emisijske hiše, zasebne banke).

2.51 V podsektor S.122 se lahko razvrstijo tudi spodaj naštetih finančnih posrednikov, če od javnosti prejemajo vračljiva sredstva (bodisi v obliki vlog ali v drugih oblikah, npr. v obliki neprekinjenega izdajanja obveznic in drugih primerljivih vrednostnih papirjev), drugače pa se razvrstijo v podsektor S.123:

- a) družbe, ki dajejo hipotekarna posojila (vključno s stanovanjskimi bankami, hipotekarnimi bankami in hipotekarnimi kreditnimi institucijami);
- b) vzajemni skladi (vključno z naložbenimi skladi, vzajemnimi naložbenimi skladi in drugimi kolektivnimi investicijskimi shemami, npr. podjetja za kolektivne naložbe v prenosljive vrednostne papirje);
- c) komunalne kreditne institucije.

2.52 Podsektor S.122 ne zajema:

- a) holdinških družb, ki le nadzirajo in usmerjajo skupine, sestavljene pretežno iz drugih denarnih finančnih institucij, same pa niso druge finančne institucije; razvrščajo se v podsektor S.123 (glej odstavek 2.43);
- b) nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za druge denarne finančne institucije, a se ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem; razvrščajo se v podsektor S.124 (glej odstavek 2.44).

Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.123)

2.53 Definicija:

Podsektor drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.123) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se ukvarjajo pretežno s finančnim posredovanjem, tako da prevzemajo obveznosti v oblikah, ki niso gotovina, zavarovalne tehnične rezervacije, vloge in/ali zelo podobni nadomestki za vloge, od institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije.

2.54 Podsektor S.123 zajema različne vrste finančnih posrednikov, posebno tiste, ki se ukvarjajo pretežno z dolgoročnim financiranjem. V večini primerov je ta prevladujoča dospelost osnova za razmejevanje od podsektorja druge denarne finančne institucije. Razmejevanje od podsektorja zavarovalne družbe in pokojninski skladi pa lahko temelji na osnovi neobstoja obveznosti v obliki zavarovalnih tehničnih rezervacij.

- 2.55 V podsektor S.123 se razvrščajo zlasti naslednje finančne družbe in neprave družbe, če le niso denarne finančne institucije:
- a) družbe, ki se ukvarjajo s finančnim najemom;
 - b) družbe, ki se ukvarjajo z nakupi s pridržanim lastništvom ter z nudenjem osebnih ali poslovnih financ;
 - c) družbe, ki se ukvarjajo s faktoringom;
 - d) posredniki z vrednostnimi papirji in izvedenimi finančnimi instrumenti (za lasten račun);
 - e) specializirane finančne družbe, kot so družbe, ki upravljajo sklade tveganega kapitala in razvojne sklade, družbe za financiranje izvoza in uvoza;
 - f) družbe, ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev, ustanovljene zato, da bi bile imetnice listinjenih sredstev;
 - g) finančni posredniki, ki sprejemajo vloge in/ali zelo podobne nadomestke za vloge le od denarnih finančnih institucij;
 - h) holdinške družbe, ki le nadzirajo in usmerjajo skupino podružnic, dejavnih pretežno v finančnem posredništvu in/ali pomožnih finančnih dejavnostih, same pa niso finančne družbe (glej odstavek 2.43).
- 2.56 Podsektor S.123 ne zajema nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za druge finančne posrednike razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, ki se same ne ukvarjajo s finančnim posredovanjem. Uvrščajo se v podsektor S.124 (glej odstavek 2.44).

Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.124)

2.57 Definicija:

Podsektor izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.124) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki so dejavne pretežno v pomožnih finančnih dejavnostih, torej v dejavnostih, ki so tesno povezane s finančnim posredništvom, same pa niso finančno posredništvo (glej odstavek 2.39).

2.58 V podsektor S.124 se uvrščajo zlasti naslednje finančne družbe in neprave družbe:

- a) zavarovalni posredniki, upravitelji pri reševanju in havarijah, zavarovalniški in pokojninski svetovalci itd.;
 - b) posredniki pri posojilih in vrednostnih papirjih, svetovalci pri naložbah itd.;
 - c) družbe, ki upravljajo izdajanje vrednostnih papirjev;
 - d) družbe, katerih glavna funkcija je jamčenje za menice in podobne instrumente z indosamenti;
 - e) družbe, ki pripravljajo izvedene finančne instrumente in instrumente za zavarovanje pred tveganji, kot so npr. zamenjave, opcije in standardizirani terminski posli (brez izdajanja teh instrumentov);
 - f) družbe, ki zagotavljajo infrastrukturo za finančne trge;
 - g) centralne nadzorne oblasti finančnih posrednikov in finančnih trgov, kadar so ločene institucionalne enote;
 - h) upravljavci pokojninskih skladov, vzajemnih skladov itd.;
 - i) družbe, ki upravljajo borze vrednostnih papirjev in zavarovalne borze;
 - j) nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za finančne družbe, a niso dejavne v finančnem posredništvu ali pomožnih finančnih dejavnostih (glej odstavek 2.44).
- 2.59 Podsektor S.124 ne zajema holdinških družb, ki le nadzirajo in usmerjajo skupino podružnic, dejavnih pretežno v pomožnih finančnih dejavnostih, same pa niso izvajalke pomožnih finančnih dejavnosti. Take holdinške družbe se uvrščajo v podsektor S.123 (glej odstavek 2.43).

Zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125)

2.60 Definicija:

Podsektor zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125) sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki so dejavne pretežno v finančnem posredništvu, ki temelji na združevanju tveganj (glej odstavek 2.35).

2.61 Upravljanje zavarovalnih pogodb se lahko nanaša na posameznike in/ali skupine; njihova udeležba v pogodbah je lahko ali pa ni posledica splošne obveznosti, ki jo naloži država. Pomemben del upravljanih pogodb so včasih pogodbe o socialnem zavarovanju (glej odstavke od 4.83 do 4.91).

2.62 Podsektor S.125 zajema tudi lastne zavarovalnice družb in pozavarovalne družbe.

2.63 Podsektor S.125 ne zajema:

- a) institucionalnih enot, ki izpolnjujejo obe merili, navedeni v odstavku 2.74; uvrščajo se v podsektor S.1314;
- b) holdinških družb, ki le nadzirajo in usmerjajo skupino, pretežno sestavljeno iz zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, same pa niso zavarovalne družbe ali pokojninski skladi; uvrščajo se v podsektor S.123 (glej odstavek 2.43);
- c) nepridobitnih institucij, priznanih kot neodvisne pravne osebe, ki opravljajo storitve za zavarovalne družbe in pokojninske sklade, niso pa dejavne v finančnem posredništvu; uvrščajo se v podsektor S.124 (glej odstavek 2.44).

2.64 Podsektor zavarovalne družbe in pokojninski skladi se lahko deli na:

- a) zavarovalne družbe,
- b) (avtonomne) pokojninske sklade.

Avtonomni pokojninski skladi so tisti pokojninski skladi, ki so neodvisni pri odločanju in vodijo celoto računov, torej so institucionalne enote. Neavtonomni pokojninski skladi niso institucionalne enote, pač pa so del institucionalne enote, ki jih je ustanovila.

2.65 Dejavnost zavarovalnih družb za življenjsko in neživljenjsko zavarovanje lahko zajema tveganja v zvezi s posamezniki ali skupinami. Nekatere zavarovalne družbe lahko svoje dejavnosti omejijo le na skupinske pogodbe; takim družbam je dovoljeno zavarovati vsako skupino.

2.66 Pokojninski skladi so definirani kot institucije, ki zavarujejo skupinska tveganja v zvezi s socialnimi tveganji in potrebami (glej odstavek 4.84) zavarovanih ljudi. Tipične skupine udeležencev v takih zavarovalnih policah so zaposleni v enem podjetju ali skupini podjetij, zaposleni v panogi ali dejavnosti in osebe z istim poklicem. Prejemki, vključeni v zavarovalno pogodbo, so lahko prejemki, ki se po smrti zavarovane osebe izplačajo vdovi (vdovcu) ali otrokom (navadno ob smrti med opravljanjem poklica), prejemki, ki se izplačujejo po upokojitvi, in prejemki, ki se izplačujejo po nastopu invalidnosti.

2.67 V nekaterih državah lahko vse te vrste tveganj zavarujejo zavarovalne družbe za življenjsko zavarovanje in pokojninski skladi, v drugih pa se nekatere skupine tveganj lahko zavarujejo samo v družbah za življenjsko zavarovanje in so pokojninski skladi (z zakonom) omejeni na posebne skupine zaposlenih in samozaposlenih.

Država (S.13)

2.68 Definicija:

Sektor država (S.13) zajema vse institucionalne enote, ki so drugi netržni proizvajalci (glej odstavek 3.26), katerih proizvodnja je namenjena individualni in kolektivni potrošnji in se financirajo pretežno z obveznimi plačili enot, ki pripadajo drugim sektorjem, in/ali vse institucionalne enote, ki se ukvarjajo večinoma s preraždeljevanjem nacionalnega dohodka in bogastva.

2.69 V sektor S.13 so vključene naslednje institucionalne enote:

- a) subjekti države (razen javnih podjetij, ki so organizirana kot javne družbe ali ki so po posebni zakonodaji priznana kot neodvisne pravne osebe ali neprave družbe, kadar so razvrščena v sektorja nefinančne ali finančne družbe), ki upravljajo in financirajo skupino dejavnosti, ki navadno zagotavljajo netržno blago in storitve v korist skupnosti¹¹;
- b) nepridobitne institucije, priznane kot neodvisne pravne osebe, ki so druge netržne proizvajalke ter jih nadzira in pretežno financira država;
- c) avtonomni pokojninski skladi, če sta izpolnjeni zahtevi iz odstavka 2.74.

2.70 Sektor država sestavljajo štirje podsektorji:

- a) centralna država (S.1311),
- b) regionalna država (S.1312),
- c) lokalna država (S.1313),
- d) skladi socialne varnosti (S.1314).

Centralna država (S.1311)

2.71 Definicija:

Podsektor centralna država zajema vse upravne oddelke države in druge centralne agencije, katerih pristojnosti navadno veljajo na celotnem ekonomskem ozemlju, razen skladov socialne varnosti.

V podsektor S.1311 so vključene tudi tiste nepridobitne institucije, ki jih nadzira in pretežno financira centralna država in katerih pristojnosti veljajo na celotnem ekonomskem ozemlju.

Regionalna država (S.1312)

2.72 Definicija:

Podsektor regionalna država zajema enote regionalne države, ki so posebne institucionalne enote in ki izvajajo nekatere od funkcij države na ravni, ki je pod ravnijo centralne države in nad ravnijo državnih institucionalnih enot na lokalni ravni, razen skladov socialne varnosti.

V podsektor S.1312 so vključene tudi tiste nepridobitne institucije, ki jih nadzirajo in pretežno financirajo enote regionalne države in katerih pristojnosti so omejene na ekonomska ozemlja teh enot.

Lokalna država (S.1313)

2.73 Definicija:

V podsektor lokalna država so vključene tiste vrste enot javne uprave, katerih pristojnosti veljajo le na lokalnem delu ekonomskega ozemlja, razen lokalnih agencij skladov socialne varnosti.

V podsektor S.1313 so vključene tudi tiste nepridobitne institucije, ki jih nadzirajo in pretežno financirajo enote lokalne države in katerih pristojnosti so omejene na ekonomska ozemlja teh enot.

¹¹ Po dogovoru se organizacije za tržno reguliranje, ki izključno ali pretežno razdeljujejo subvencije, razvrščajo v S.13, podsektor centralna država S.1311. Tiste organizacije, ki se izključno ali pretežno ukvarjajo s kupovanjem, posedovanjem in prodajo kmetijskih ali prehrambenih proizvodov, pa so razvrščene v S.11 (glej odstavek 2.21, opombo 6).

Skladi socialne varnosti (S.1314)

2.74 Definicija:

Podsektor skladi socialne varnosti zajema vse centralne, regionalne in lokalne institucionalne enote, katerih glavna dejavnost je zagotavljanje socialnih prejemkov in ki izpolnjujejo obe naslednji merili:

- a) določene skupine prebivalstva so na osnovi zakona ali predpisa dolžne sodelovati v shemi ali plačevati prispevke;
- b) država je odgovorna za upravljanje institucij glede določanja ali dodeljevanja prispevkov in prejemkov neodvisno od svoje vloge nadzornika ali delodajalca (glej odstavek 4.89).

Med vrednostjo prispevka, ki ga posameznik plača, in tveganjem, ki mu je izpostavljen, navadno ni neposredne povezave.

Gospodinjstva (S.14)

2.75 Definicija:

Sektor gospodinjstva (S.14) zajema posameznike in skupine posameznikov kot potrošnike ali kot podjetnike, ki proizvajajo tržno blago ter nefinančne in finančne storitve (tržni proizvajalci), če v tem drugem primeru ne gre za dejavnosti subjektov, ki so nepravne družbe. V ta sektor sodijo tudi posamezniki in skupine posameznikov kot proizvajalci blaga in nefinančnih storitev izključno za lastno končno porabo (glej odstavke 3.20, 3.25 in 3.30).

Gospodinjstva kot potrošniki so definirani kot majhne skupine oseb, ki so skupaj nastanjene, ki deloma ali v celoti združujejo svoje dohodke in premoženje in ki skupaj trošijo določene vrste blaga in storitev (največkrat stanovanjske storitve in hrano). Temu se lahko doda še merilo obstoja družinskih ali čustvenih vezi.

Glavni viri teh enot so sredstva za zaposlene, dohodki od lastnine, transferji iz drugih sektorjev, prejemki od prodaje tržnih proizvodov in pripisani prejemki iz proizvodnje proizvodov za lastno končno potrošnjo.

2.76 V sektor gospodinjstva so vključeni:

- a) posamezniki in skupine posameznikov, katerih glavna funkcija je potrošnja;
- b) osebe, ki stalno živijo v ustanovah in ki imajo v delovanju in odločanju o gospodarskih zadevah le malo samostojnosti ali le-te sploh nimajo (npr. člani verskih redov, ki živijo v samostanih; pacienti, daljši čas nastanjeni v bolnišnicah; zaporniki, ki prestajajo daljše zaporne kazni; starejše osebe, ki stalno živijo v domovih za upokojeence); ti ljudje se obravnavajo kot ena institucionalna enota, torej kot eno gospodinjstvo;
- c) posamezniki in skupine posameznikov, katerih glavna funkcija je potrošnja in ki proizvajajo blago in nefinančne storitve izključno za lastno končno porabo; v sistem sta vključeni le dve kategoriji storitev, proizvedenih za lastno končno potrošnjo, in sicer stanovanjske storitve za lastne potrebe ter gospodinjске storitve, ki jih proizvedejo plačani zaposleni;
- d) individualni lastniki in partnerska podjetja brez neodvisnega pravnega statusa, ki so tržni proizvajalci, razen tistih, ki so nepravne družbe;
- e) NPISG, ki nimajo neodvisnega pravnega statusa, in tisti, ki ta status imajo, vendar so manj pomembni (glej odstavek 2.88).

2.77 Sektor gospodinjstev se deli na šest podsektorjev:

- a) samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih) (S.141+S.142),
- b) zaposleni (S.143),
- c) prejemniki dohodkov od lastnine (S.1441),
- d) prejemniki pokojnin (S.1442),
- e) prejemniki drugih transfernih dohodkov (S.1443),
- f) druga gospodinjstva (S.145).

- 2.78 Gospodinjstva se po podsektorjih razporejajo glede na najpomembnejšo vrsto dohodka (npr. dohodek delodajalca, sredstva za zaposlene) gospodinjstva kot celote. Če gospodinjstvo prejema več kot en dohodek iste vrste, se pri razvrstitvi gospodinjstva upošteva celoten dohodek te vrste.

Samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih) (S.141+S.142)

- 2.79 Definicija:

Podsektor samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih) zajema skupino gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka gospodinjstva kot celote so (raznovrstni) dohodki (B.3), ki jih dobivajo lastniki nekorporativnih podjetij gospodinjstev (z zaposlenimi ali brez njih) od svoje dejavnosti proizvodnje tržnega blaga in storitev, četudi ta vir ne presega vedno polovice celotnega dohodka gospodinjstva.

Zaposleni (S.143)

- 2.80 Definicija:

Podsektor zaposleni sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka za gospodinjstvo kot celoto so sredstva za zaposlene (D.1).

Prejemniki dohodkov od lastnine (S.1441)

- 2.81 Definicija:

Podsektor prejemniki dohodkov od lastnine sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka gospodinjstva kot celote so dohodki od lastnine (D.4).

Prejemniki pokojnin (S.1442)

- 2.82 Definicija:

Podsektor prejemniki pokojnin sestavlja skupina gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka za gospodinjstvo kot celoto so pokojnine.

Upokojenska gospodinjstva so gospodinjstva, katerih najpomembnejši dohodki so starostne ali druge pokojnine, vključno s pokojninami od prejšnjih delodajalcev.

Prejemniki drugih transfernih dohodkov (S.1443)

- 2.83 Definicija:

Podsektor prejemniki drugih transfernih dohodkov zajema skupino gospodinjstev, katerih najpomembnejši vir dohodka za gospodinjstvo kot celoto so drugi tekoči transferji.

Drugi tekoči transferji so vsi tekoči transferji, razen dohodkov od lastnine, pokojnin in dohodkov oseb, ki stalno žive v ustanovah.

Druga gospodinjstva (S.145)

- 2.84 Definicija:

Podsektor druga gospodinjstva zajema osebe, ki stalno žive v ustanovah.

Osebe, ki stalno žive v ustanovah, se razvrščajo v poseben sektor, ker jih na osnovi merila najpomembnejšega vira dohodka ni mogoče smiselno razvrstiti v katerega od prej navedenih podsektorjev.

- 2.85 Če za razvrščanje po podsektorjih ni na voljo glavnega vira dohodka gospodinjstva kot celote, se kot druga najboljša možnost za razvrstitev uporabi dohodek referenčne osebe. Referenčna oseba gospodinjstva je navadno oseba z najvišjim dohodkom. Če ta podatek ni na voljo, se za razvrstitev gospodinjstva uporabi podatek o dohodku osebe, ki trdi, da je referenčna oseba.

- 2.86 Za različne vrste analiz in za oblikovanje politik so lahko primerna in potrebna tudi druga merila, npr. razvrstitev gospodinjestev kot podjetnikov po dejavnostih: kmetijska in nekmetijska gospodinjstva (dejavnosti, storitve).

Nepriidobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (S.15)

- 2.87 Definicija:

Sektor nepriidobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (NPISG) (S.15), zajema nepriidobitne institucije, ločene pravne osebe, ki opravljajo storitve za gospodinjstva in so zasebne druge netržne proizvajalke (glej odstavek 3.32). Njihovi glavni viri so poleg prihodkov od občasnih prodaj prostovoljni prispevki gospodinjestev kot potrošnikov v denarju ali naravi, plačila države¹² in dohodki od lastnine.

- 2.88 Če te institucije niso zelo pomembne, niso vključene v ta sektor, njihove transakcije pa se združijo s transakcijami gospodinjestev (S.14).

V sektor so vključene naslednje glavne vrste NPISG, ki gospodinjstvom zagotavljajo netržno blago in storitve:

- a) sindikati, stanovska in poklicna združenja, združenja potrošnikov, politične stranke, cerkvene in verske skupnosti (vključno s tistimi, ki jih financira, ne pa tudi nadzira država) ter družabni, kulturni, rekreacijski in športni klubi;
- b) dobredelne ustanove in organizacije za nudenje pomoči, ki jih s prostovoljnimi transferji v denarju ali naravi financirajo druge institucionalne enote.

V sektor so vključene tudi dobredelne ustanove in organizacije za nudenje pomoči, ki opravljajo storitve za nerezidenčne enote, niso pa vključeni subjekti, če članstvo v njih daje pravico do vnaprej določenega blaga in storitev.

Tujina (S.2)

- 2.89 Definicija:

Tujina (S.2) je skupina enot brez značilnih funkcij ali značilnih virov. Sestavljajo jo nerezidenčne enote¹³, če so udeležene v transakcijah z rezidenčnimi institucionalnimi enotami ali imajo druge ekonomske povezave z njimi. Računi tujine zagotavljajo celoten pregled nad ekonomskimi povezavami med nacionalnim gospodarstvom in tujino.

- 2.90 Za sektor tujina ni treba voditi celote računov, čeprav je tujino pogosto primerno obravnavati tako, kot bi bila sektor. Sektorji se oblikujejo z razdruževanjem celotnega gospodarstva v bolj homogene skupine rezidenčnih institucionalnih enot, ki so podobne v ekonomskem vedenju, ciljih in funkcijah. Za sektor tujina to ne velja, tu se zajemajo transakcije in drugi tokovi nefinančnih in finančnih družb, nepriidobitnih institucij, gospodinjestev in države z nerezidenčnimi institucionalnimi enotami ter druge ekonomske povezave med rezidenti in nerezidenti, npr. terjatve rezidentov do nerezidentov.

- 2.91 Opozoriti je treba, da pravilo, po katerem so v računih tujine zajete le transakcije med rezidenčnimi institucionalnimi enotami in nerezidenčnimi enotami, ne velja vedno. Izjeme so:

- a) transportne storitve (do meje izvozne države), ki jih opravijo rezidenčne enote v zvezi z uvozom blaga, so v računih tujine prikazane z uvozom fob, čeprav so te storitve opravile rezidenčne enote (glej odstavek 3.144);
- b) transakcije s tujimi sredstvi med rezidenti, ki pripadajo različnim sektorjem, so prikazane v podrobnih finančnih računih za tujino; transakcije s temi sredstvi sicer ne vplivajo na finančni položaj države nasproti tujini, vendar pa vplivajo na finančna razmerja med posameznimi sektorji in tujino;

¹² Nepriidobitne institucije, ki jih nadzira in pretežno financira država, se razvrščajo v sektor država (glej odstavek 2.69 b).

¹³ Ta skupina enot zajema tudi institucije Evropske unije in mednarodne organizacije (glej tudi odstavek 2.06).

- c) transakcije z obveznostmi države med nerezidenti, ki pripadajo različnim geografskim področjem, so prikazane v geografski razčlenitvi računov tujine. Čeprav te transakcije ne vplivajo na celoto obveznosti države do tujine, pa vplivajo na njene obveznosti do posameznih delov tujine.

2.92 Tujina (S.2) se deli na:

- a) Evropsko unijo (S.21),
 (1) države članice Evropske unije (S.211),
 (2) institucije Evropske unije (S.212),
 b) tretje države in mednarodne organizacije (S.22).

Sektorska klasifikacija proizvodnih enot po glavnih standardnih pravnih oblikah lastništva

2.93 V tabeli 2.3 in v odstavkih od 2.94 do 2.101 so povzeta načela, po katerih se proizvodne enote razvrščajo v sektorje, upoštevaje standardno izrazje za opisovanje glavnih vrst institucij.

Tabela 2.3 Sektorska klasifikacija proizvodnih enot po glavnih standardnih pravnih oblikah lastništva

STANDARDNI PRAVNI OPIS	TRŽNI PROIZVAJALCI		DRUGI NETRŽNI PROIZVAJALCI	
	PRETEŽNO DEJAVNI V PROIZVODNJI BLAGA IN NEFINANČNIH STORITEV	PRETEŽNO DEJAVNI V FINANČNEM POSREDNIŠTVU	JAVNI PROIZVAJALCI (glej odstavek 3.28)	ZASEBNI PROIZVAJALCI (glej odstavek 3.28)
Zasebne in javne družbe	S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 a)	S.12 finančne družbe (glej odstavka 2.40 a) in 2.40 f)		
Zadruga in partnerska podjetja, ki so priznani kot neodvisne pravne osebe	S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 b)	S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 b)		
Javni proizvajalci, ki so na osnovi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe	S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 c)	S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 c)		
Javni proizvajalci, ki niso priznani kot neodvisne pravne osebe, z značilnostmi nepravilnih družb drugi	S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 f)	S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 g)	S.13 država (glej odstavek 2.69 a)	
Neprireditne institucije, ki so priznane kot neodvisne pravne osebe	S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 d)	S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 d)	S.13 država (glej odstavek 2.69 b)	S.15 NPISG* (glej odstavek 2.87)
Partnerska podjetja, ki niso priznana kot neodvisne pravne osebe z značilnostmi nepravilnih družb drugi	S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 f)	S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 g)		
Individualni lastniki	S.14 gospodinjstva (glej odstavek 2.75)	S.14 gospodinjstva (glej odstavek 2.75)		
Holdinške družbe, katerih prevladujoča vrsta dejavnosti skupine družb, ki jih nadzirajo, je proizvodnja:	S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 e)	S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 e)		

* Razen neprireditnih institucij manjšega pomena (glej odstavek 2.88).

- 2.94 Zasebne in javne družbe, ki so tržne proizvajalke, se razvrščajo na naslednji način:
- a) tiste, ki so dejavne pretežno v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 a);
 - b) tiste, ki so dejavne pretežno v finančnem posredništvu in pomožnih finančnih dejavnostih: v sektor S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 a) in 2.40 f).
- 2.95 Zadruga in partnerska podjetja, ki so priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo takole:
- a) tisti, ki so dejavni pretežno v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 b);
 - b) tisti, ki so dejavni pretežno v finančnem posredništvu in pomožnih finančnih dejavnostih: v sektor S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 b).
- 2.96 Javni proizvajalci, ki so na osnovi posebne zakonodaje priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo takole:
- a) tisti, ki so dejavni pretežno v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 c);
 - b) tisti, ki so dejavni pretežno v finančnem posredništvu in pomožnih finančnih dejavnostih: v sektor S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 c).
- 2.97 Javni proizvajalci, ki niso priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo takole:
- a) če so neprave družbe (glej odstavek 2.13 f):
 - (1) tisti, ki so dejavni pretežno v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 f);
 - (2) tisti, ki so dejavni pretežno v finančnem posredništvu in pomožnih finančnih dejavnostih: v sektor S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 g);
 - b) če niso neprave družbe: v sektor S.13 država, saj ostajajo sestavni del enot, ki jih nadzirajo (glej odstavek 2.69 a).
- 2.98 Nepridobitne institucije (zveze, ustanove), ki so priznane kot neodvisne pravne osebe, se razvrščajo takole:
- a) tiste, ki so tržne proizvajalke in so dejavne pretežno v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 d);
 - b) tiste, ki so dejavne pretežno v finančnem posredništvu in pomožnih finančnih dejavnostih: v sektor S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 d);
 - c) tiste, ki so netržne proizvajalke:
 - (1) v sektor S.13 država, če so javni proizvajalci, ki jih nadzira in pretežno financira država (glej odstavek 2.69 b);
 - (2) v sektor S.15 NPISG, če so zasebni proizvajalci (glej odstavek 2.87).
- 2.99 Individualni lastniki in partnerska podjetja, ki niso priznani kot neodvisne pravne osebe in so tržni proizvajalci, se razvrščajo takole:
- a) če so neprave družbe (glej odstavek 2.13 f):
 - (1) tisti, ki so dejavni pretežno v proizvodnji blaga in nefinančnih storitev: v sektor S.11 nefinančne družbe (glej odstavek 2.23 f);
 - (2) tisti, ki so dejavni pretežno v finančnem posredništvu in pomožnih finančnih dejavnostih: v sektor S.12 finančne družbe (glej odstavek 2.40 g);
 - b) če niso neprave družbe, se razvrščajo v sektor S.14 gospodinjstva (glej odstavek 2.75).

- 2.100 Holdinške družbe (tj. družbe, ki usmerjajo skupino podjetij) se razvrščajo takole:
- v sektor S.11 nefinančne družbe, če je pretežna vrsta dejavnosti skupine družb (tržnih proizvajalk) kot celote proizvodnja blaga in nefinančnih storitev (glej odstavke 2.23 e);
 - v sektor S.12 finančne družbe, če je pretežna vrsta dejavnosti skupine družb kot celote finančno posredništvo (glej odstavke 2.40 e).
- 2.101 Tabela 2.3 pregledno prikazuje različne primere, ki so opisani zgoraj.

LOKALNE ENOTE ENOVRSTNE DEJAVNOSTI IN DEJAVNOSTI

- 2.102 Večina institucionalnih enot, ki proizvajajo blago in storitve, se v praksi sočasno ukvarja z različnimi dejavnostmi. Lahko se ukvarjajo z glavno dejavnostjo, z eno ali več stranskimi dejavnostmi in z nekaterimi pomožnimi dejavnostmi (glej odstavke od 3.10 do 3.13).
- 2.103 Dejavnost se opravlja tedaj, ko kot rezultat kombinirane uporabe virov, kot so oprema, delo, proizvodne tehnike, informacijsko omrežje ali proizvodi, nastaneta določeno blago ali storitev. Dejavnost opredeljujejo inputi proizvodov (blago in storitve), proizvodni proces in outputi proizvodov.
- Dejavnosti se lahko določijo s sklicevanjem na določeno raven NACE Rev. 1¹⁴.
- 2.104 Če enota izvaja več dejavnosti, se vse dejavnosti, ki niso pomožne, razvrščajo po bruto dodani vrednosti; glavna dejavnost se tako od stranskih lahko razloči na osnovi ustvarjene dodane vrednosti. Pomožne dejavnosti se ne izločajo v posebne enote in se ne ločujejo od glavne ali stranskih dejavnosti enot, ki jih pomožne podpirajo.
- 2.105 Za analizo tokov, ki nastajajo v proizvodnem procesu in pri porabi blaga in storitev, je treba enote izbrati tako, da bodo razvidne povezave tehnično-ekonomske narave. Ta zahteva pomeni, da morajo biti institucionalne enote praviloma razdeljene na manjše in bolj homogene enote, upoštevaje vrsto proizvodnje. Lokalna enota enovrstne dejavnosti izpolnjuje to zahtevo kot prvi, praktično usmerjeni pristop.

Lokalna enota enovrstne dejavnosti

- 2.106 Definicija:

Lokalna enota enovrstne dejavnosti (lokalna EED) je del EED, ki ustreza lokalni enoti¹⁵. EED združuje vse dele institucionalne enote kot proizvajalke, ki prispevajo k opravljanju dejavnosti na ravni 4-mestne šifre NACE Rev. 1 in ustrezajo enemu ali več pododdelkom institucionalne enote. Informacijski sistem institucionalne enote mora biti sposoben oceniti ali izračunati za vsako lokalno EED vsaj vrednost proizvodnje, vmesno potrošnjo, sredstva za zaposlene, poslovni presežek, zaposlenost in bruto investicije v osnovna sredstva.

Lokalna enota je institucionalna enota ali njen del, ki proizvaja blago ali storitve in se nahaja na geografsko razpoznavnem mestu.

Lokalna EED lahko sovпада z institucionalno enoto kot proizvajalko ali z njenim delom, nikoli pa ne more pripadati dvema institucionalnima enotama.

- 2.107 Če se v institucionalni enoti, ki proizvaja blago in storitve, izvajajo glavna dejavnost ter ena ali več stranskih, jo je treba razdeliti v enako število EED; pri tem je treba stranske dejavnosti razvrstiti v druge skupine klasifikacije kot glavno dejavnost. Po drugi strani se pomožne dejavnosti ne ločujejo od glavne ali stranskih dejavnosti. Vendar pa EED, ki se uvrščajo v določene razrede klasifikacijskega sistema, lahko proizvajajo tudi proizvode zunaj homogenih skupin, in sicer kot stranske dejavnosti, ki jih na osnovi razpoložljivih računovodskih dokumentov ni mogoče ločeno identificirati. EED torej lahko izvaja eno ali več stranskih dejavnosti.

¹⁴ NACE Rev. 1: Klasifikacija ekonomskih dejavnosti v Evropskih skupnostih v skladu z Uredbo Sveta št. 3037/90 z dne 9. oktobra 1990.

¹⁵ Lokalna EED se v SNR in v ISIC Rev. 3 imenuje "obrat".

Dejavnost

2.108 Definicija:

Dejavnost sestavlja skupina lokalnih EED, ki so dejavne v isti ali podobni vrsti dejavnosti. Na najbolj podrobni ravni členitve dejavnost sestavljajo vseh lokalne EED, ki spadajo v posamezen razred (4-mestna šifra) NACE Rev. 1 in ki so torej dejavne v isti dejavnosti, kot je definirana v NACE Rev. 1.

Dejavnost zajema lokalne EED, ki proizvajajo tržno blago in storitve, ter lokalne EED, ki proizvajajo netržno blago in storitve. Dejavnost po definiciji sestavlja skupina lokalnih EED, ki se ukvarjajo z isto vrsto proizvodne dejavnosti, ne glede na to, ali institucionalne enote, ki jim lokalne EED pripadajo, proizvajajo tržno ali netržno proizvodnjo.

2.109 Dejavnosti se lahko razvrstijo v tri skupine:

- a) dejavnosti, ki proizvajajo tržno blago in storitve (tržne dejavnosti) ter blago in storitve za lastno končno porabo¹⁶;
- b) dejavnosti, ki proizvajajo netržno blago in državne storitve: netržne dejavnosti države;
- c) dejavnosti, ki proizvajajo netržno blago in storitve nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva: netržne dejavnosti nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

KLASIFIKACIJA DEJAVNOSTI

2.110 Za združevanje lokalnih EED v dejavnosti se uporablja klasifikacija NACE Rev. 1.

ENOTE HOMOGENE PROIZVODNJE IN HOMOGENE PANOGE

2.111 Lokalna EED le približno izpolnjuje zahteve analize proizvodnega procesa (glej odstavka 2.105 in 2.107). Optimalna enota za tovrstno analizo, tj. za input-output analizo, je enota homogene proizvodnje.

Enota homogene proizvodnje

2.112 Definicija:

Razlikovalna značilnost enote homogene proizvodnje je edinstvena dejavnost, ki je opredeljena z inputi, s proizvodnim procesom in z outputi. Proizvodi, ki tvorijo inpute in outpute, se ne razlikujejo samo po fizičnih značilnostih in po obsegu, v katerem so vključeni v proces, pač pa tudi po uporabljenih proizvodnih tehnikah: opredeljeni so lahko s sklicevanjem na klasifikacijo proizvodov (glej odstavek 2.118).

2.113 Če institucionalna enota, proizvajalka blaga in storitev, izvaja glavno in eno ali več stranskih dejavnosti, je razdeljena v enako število enot homogene proizvodnje. Pomožne dejavnosti se ne ločujejo od glavne ali stranskih dejavnosti. Podobno kot lokalna EED lahko enota homogene proizvodnje sovpađa z institucionalno enoto ali z njenim delom, nikoli pa ne more pripadati dvema institucionalnima enotama.

¹⁶ Storitve za lastno končno porabo se nanašajo le na stanovanjske storitve, ki jih proizvajajo gospodinjstva, ki bivajo v lastnih stanovanjih, in gospodinjjske storitve, ki jih proizvaja plačano osebje (glej odstavek 3.21).

Homogena panoga

2.114 Definicija:

Homogeno panogo sestavlja skupina enot homogene proizvodnje. Dejavnosti homogene panoge so opredeljene na osnovi klasifikacije proizvodov. Homogena panoga proizvaja tisto in samo tisto blago in storitve, ki so opredeljeni v klasifikaciji.

2.115 Homogene panoge so enote, namenjene ekonomski analizi. Navadno jih ni mogoče neposredno opazovati; podatke, pridobljene od poročevalskih enot, ki so vključene v statistična raziskovanja, je treba preurediti v podatke o homogenih panogah.

2.116 Homogene panoge se lahko razvrstijo v tri skupine:

- a) homogene panoge, ki proizvajajo tržno blago in storitve (tržne panoge) ter blago in storitve za lastno končno porabo¹⁷;
- b) homogene panoge, ki proizvajajo netržno blago in državne storitve: netržne panoge države;
- c) homogene panoge, ki proizvajajo netržno blago in storitve nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva: netržne panoge nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

2.117 Homogene panoge, ki proizvajajo tržno blago in storitve ter blago in storitve za lastno končno porabo, zajemajo vse enote homogene proizvodnje katerega koli institucionalnega sektorja, ki se ukvarjajo izključno s proizvodnjo tržnega blaga in storitev ali blaga in storitev za lastno končno porabo. Proizvodnja tržnega blaga in storitev v sektorjih država in NPISG (vključno s tisto, ki je namenjena njim samim) se obravnava kot enota homogene proizvodnje in se razvršča v ustrezne tržne panoge.

Netržne homogene panoge države, ki proizvajajo netržno blago in storitve, zajemajo vse enote homogene proizvodnje v sektorju država, ki proizvajajo netržno blago in storitve.

Netržne homogene panoge NPISG zajemajo vse enote homogene proizvodnje v sektorju NPISG, ki proizvajajo netržno blago in storitve.

KLASIFIKACIJA HOMOGENIH PANOG

2.118 Klasifikacija homogenih panog, ki se uporablja v input-output tabelah, temelji na Klasifikaciji proizvodov po dejavnostih (CPA)¹⁸. CPA je klasifikacija proizvodov, katere elementi so strukturirani po merilu izvora dejavnosti, ki je definiran v NACE Rev. 1.

¹⁷ Storitve za lastno končno porabo se nanašajo le na stanovanjske storitve, ki jih proizvajajo gospodinjstva, ki bivajo v lastnih stanovanjih, in gospodinske storitve, ki jih proizvaja plačano osebje (glej odstavek 3.21).

¹⁸ CPA: Klasifikacija proizvodov po dejavnostih v skladu z Uredbo Sveta št. 3696/93 z dne 29. oktobra 1993.

TRETJE POGLAVJE

TRANSAKCIJE S PROIZVODI

3.01 Definicija:

Proizvodi so blago in storitve, ki so ustvarjeni znotraj meja proizvodnje. Le-ta je definirana v odstavku 3.07.

3.02 ESR razločuje naslednje glavne kategorije transakcij s proizvodi:

Kategorija transakcije:	Oznaka
Proizvodnja	P.1
Vmesna potrošnja	P.2
Izdatki za končno potrošnjo	P.3
Dejanska končna potrošnja	P.4
Bruto investicije	P.5
Izvoz blaga in storitev	P.6
Uvoz blaga in storitev	P.7

3.03 Transakcije s proizvodi so prikazane v naslednjih računih:

- v računu blaga in storitev sta proizvodnja in uvoz prikazana kot vira, druge transakcije s proizvodi pa so prikazane kot porabe;
- v računu proizvodnje je proizvodnja prikazana kot vir, vmesna potrošnja pa kot poraba;
- v računu porabe razpoložljivega dohodka so izdatki za končno potrošnjo prikazani kot poraba;
- v računu porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka je dejanska končna potrošnja prikazana kot poraba;
- v računu kapitala so bruto investicije prikazane kot poraba (sprememba sredstev);
- v zunanjem računu blaga in storitev je uvoz blaga in storitev prikazan kot vir, izvoz blaga in storitev pa kot poraba.

3.04 V tabeli ponudbe sta proizvodnja in uvoz prikazana kot ponudbi. V tabeli porabe so vmesna potrošnja, bruto investicije, izdatki za končno potrošnjo in izvoz prikazani kot porabe. V simetrični input-output tabeli sta proizvodnja in uvoz prikazana kot ponudbi, druge transakcije s proizvodi pa kot porabe.

3.05 Ponudbe proizvodov se vrednotijo v osnovnih cenah (glej odstavek 3.48), porabe proizvodov pa v kupčevih cenah (glej odstavek 3.06). Za nekatere vrste ponudb in porab, npr. za uvoz in izvoz blaga, se uporabljajo posebna načela vrednotenja.

3.06 Definicija:

V trenutku nakupa je kupčeva cena tista cena, ki jo kupec dejansko plača za proizvod; vključuje vse davke, zmanjšane za subvencije na proizvode (vendar brez odbitnih davkov, kot je npr. DDV na proizvode); vključuje vse transportne stroške, ki jih kupec posebej plača za dobavo proizvoda ob zelenem času in na zeleno mesto; od standardne cene so odšteti vsi popusti za nakupe v velikih količinah ali zunajsezonske nakupe; ne vključuje obresti in zaračunanih storitev, ki nastanejo v okviru kreditnih pogodb; ne vključuje nobenih dodatnih plačil, nastalih zaradi neupoštevanja plačilnega roka, ki je bil dogovorjen ob nakupu.

Če se čas porabe ne ujema s časom nakupa, je treba upoštevati spremembe cen, do katerih je prišlo med obema časovnima točkama (enako kot pri spremembah cen zalog). Take prilagoditve so posebej pomembne, če se cene proizvodov v manj kot letu zelo spremenijo.

PROIZVODNJA KOT DEJAVNOST IN PROIZVODNJA KOT REZULTAT DEJAVNOSTI

3.07 Definicija:

Proizvodnja kot dejavnost je dejavnost, izvajana pod nadzorom in odgovornostjo institucionalne enote, ki za proizvodnjo blaga in storitev uporablja inpute dela, kapitala, blaga in storitev. Proizvodnja ne zajema popolnoma naravnih procesov, ki potekajo brez človekovega poseganja ali usmerjanja, kot je npr. samodejno razmnoževanje rib v mednarodnih vodah (ribogojstvo pa je proizvodnja).

3.08 Proizvodnja zajema:

- a) proizvodnjo vsega individualnega in kolektivnega blaga in storitev, ki se dobavljajo (ali so namenjeni dobavi) enotam, ki tega blaga in storitev niso proizvedle;
- b) proizvodnjo vsega blaga za lastne potrebe, ki ga njegovi proizvajalci zadržijo za lastno končno potrošnjo ali za bruto investicije v osnovna sredstva. Proizvodnja za lastne potrebe, ki je namenjena za bruto investicije v osnovna sredstva, zajema proizvodnjo osnovnih sredstev, kot so zgradbe, razvoj programske opreme in raziskovanje rudišč (za koncept bruto investicij v osnovna sredstva glej odstavke od 3.102 do 3.116).

Proizvodnja blaga za lastne potrebe gospodinjstev se v splošnem nanaša na:

- (1) gradnjo stanovanj za lastne potrebe;
- (2) proizvodnjo in skladiščenje kmetijskih proizvodov;
- (3) predelavo kmetijskih proizvodov, kot so npr. proizvodnja moke z mletjem, konzerviranje sadja s sušenjem in ustekleničenjem, proizvodnja mlečnih proizvodov (npr. masla in sira) ter proizvodnja piva, vina in žganih pijač;
- (4) proizvodnjo drugih primarnih proizvodov, kot so kopanje soli, rezanje šote in preskrbovanje z vodo;
- (5) druge oblike predelav, kot so izdelava oblačil, lončene posode in pohištva.

Proizvodnjo blaga za lastne potrebe gospodinjstev je treba zajeti, če je ta oblika proizvodnje pomembna, tj., če se domneva, da je količinsko pomembna glede na celotno ponudbo tega blaga v državi.

Po dogovoru se v ESR vključuje le gradnja stanovanj za lastne potrebe ter proizvodnja, skladiščenje in predelava kmetijskih proizvodov; vsa druga proizvodnja blaga za lastne potrebe gospodinjstev velja v državah EU za nepomembno;

- c) proizvodnjo stanovanjskih storitev za lastne potrebe gospodinjstev, ki bivajo v lastnih stanovanjih;
- d) gospodinske in osebne storitve, ki jih proizvaja zaposleno plačano gospodinsko osebje;
- e) prostovoljne dejavnosti, katerih rezultat je blago (npr. gradnja stanovanj, cerkva in drugih zgradb); prostovoljne dejavnosti, katerih rezultat ni blago, npr. varstvo in čiščenje brez plačila, niso zajete.

Vse take dejavnosti so vključene ne glede na to, ali so ilegalne ali prijavljene pri davčnih, socialnovarstvenih, statističnih in drugih javnih oblasteh.

3.09 Proizvodnja ne zajema gospodinskih in osebnih storitev, ki se proizvedejo in potrošijo znotraj istega gospodinjstva (razen storitev, ki jih proizvede zaposleno plačano gospodinsko osebje, in stanovanjskih storitev za lastne potrebe). Značilni taki primeri so:

- a) čiščenje, urejanje in vzdrževanje stanovanj, kadar so te dejavnosti običajne za stanovalce;
- b) čiščenje, servisiranje in popravila gospodinskega trajnega blaga;
- c) priprava in serviranje hrane;
- d) varstvo, vzgoja in poučevanje otrok;
- e) nega bolnih, slabotnih in starih oseb;
- f) prevoz članov gospodinjstva ali njihovega blaga.

Glavne, stranske in pomožne dejavnosti

3.10 Definicija:

Glavna dejavnost lokalne EED je dejavnost, katere dodana vrednost presega dodano vrednost katere koli druge dejavnosti, ki se opravlja znotraj iste enote. Razvrstitev glavne dejavnosti je določena z upoštevanjem NACE Rev. 1, najprej na najvišji ravni klasifikacije, potem pa na podrobnejših ravneh.

3.11 Definicija:

Stranska dejavnost je dejavnost, ki se znotraj lokalne EED izvaja poleg glavne dejavnosti. Rezultat proizvodnje stranske dejavnosti je stranski proizvod.

3.12 Definicija:

Proizvodnja pomožne dejavnosti ni namenjena porabi zunaj podjetja. Pomožna dejavnost je podporna dejavnost, katere namen je vzpostavljati take pogoje znotraj podjetja, ki omogočajo izvajanje glavne in stranskih dejavnosti lokalne EED. Za rezultat proizvodnje pomožnih dejavnosti je tipično, da se navadno pojavlja kot input za skoraj vsako vrsto proizvodne dejavnosti, tako majhnega obsega kot zelo obsežno.

Pomožne dejavnosti so lahko npr. storitve nabave, prodaje, trženja, računovodstva, obdelave podatkov, transporta, skladiščenja, vzdrževanja, čiščenja in varovanja. Podjetja lahko izbirajo med ukvarjanjem s pomožnimi dejavnostmi in nakupom teh storitev na trgu od specializiranih proizvajalcev.

Investicije iz lastne proizvodnje se ne obravnavajo kot pomožna dejavnost.

3.13 Pomožne dejavnosti se obravnavajo kot sestavni del glavne ali stranskih dejavnosti, s katerimi so združene. Posledično se:

- a) proizvodnja pomožne dejavnosti eksplicitno ne ugotavlja in ne prikazuje posebej; iz tega izhaja, da se ne prikazuje niti poraba te proizvodnje;
- b) vsi inputi, ki jih potroši pomožna dejavnost (materiali, delo, potrošnja stalnega kapitala itd.), obravnavajo kot inputi v glavno ali stransko dejavnost, ki jo pomožna dejavnost podpira.

Proizvodnja (P.1)

3.14 Definicija:

Proizvodnjo kot rezultat dejavnosti sestavljajo proizvodi, ki so ustvarjeni v obračunskem obdobju.

Zajema naslednje posebne primere:

- a) blago in storitve, ki jih lokalna EED zagotavlja drugi lokalni EED, ki pripada isti institucionalni enoti;
- b) blago, ki ga proizvede lokalna EED in ostane v zalogah na koncu obdobja, v katerem je bilo proizvedeno, ne glede na to, kakšna je njegova kasnejša poraba.

Blago in storitve, ki so proizvedeni in porabljeni v istem obračunskem obdobju in znotraj iste lokalne EED, niso posebej identificirani; tako blago in storitve torej niso prikazani kot del proizvodnje ali vmesne potrošnje te lokalne EED.

3.15 Kadar ima institucionalna enota več kot eno lokalno EED, je proizvodnja institucionalne enote vsota proizvedenih njenih lokalnih EED, vključno s proizvodnjo, ki se dobavlja med lokalnimi EED te institucionalne enote.

3.16 ESR razločuje tri vrste proizvodnje:

- a) tržno proizvodnjo (P.11),
- b) proizvodnjo za lastno končno porabo (P.12),
- c) drugo netržno proizvodnjo (P.13).

To razločevanje velja tudi za lokalne EED in institucionalne enote, ki so lahko:

- a) tržni proizvajalci,
- b) proizvajalci za lastno končno porabo,
- c) drugi netržni proizvajalci.

Razločevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim je bistveno, ker določa načela vrednotenja proizvodnje: tržna proizvodnja, proizvodnja za lastno končno porabo ter celotna proizvodnja tržnih proizvajalcev in proizvajalcev za lastno končno porabo se vrednotijo v osnovnih cenah, celotna proizvodnja drugih netržnih proizvajalcev (lokalnih EED) pa se vrednoti s stroškovne strani. Celotna proizvodnja institucionalne enote se vrednoti kot vsota celotne proizvodnje njenih lokalnih EED in je torej odvisna tudi od razločevanja med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim (glej odstavke od 3.54 do 3.56). Poleg tega se to razločevanje uporablja tudi pri razvrščanju institucionalnih enot po sektorjih (glej odstavke od 3.27 do 3.37).

Razločevanje poteka od zgoraj navzdol, torej se najprej opredeli za institucionalne enote, nato za lokalne EED in nato za njihovo proizvodnjo. Posledica tega je, da je natančen pomen razločevanja na ravni proizvodov (tj. definicije konceptov tržne proizvodnje, proizvodnje za lastno končno porabo in druge netržne proizvodnje) mogoče razumeti le z upoštevanjem značilnosti institucionalnih enot in lokalnih EED, ki to proizvodnjo proizvajajo.

Po splošnih definicijah treh vrst proizvodnje in treh vrst proizvajalcev (glej odstavke od 3.17 do 3.26) je razločevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim prikazano od zgoraj navzdol.

3.17 Definicija:

Tržno proizvodnjo sestavlja proizvodnja, ki se proda na trgu (glej odstavek 3.18) ali je namenjena prodaji na trgu.

3.18 Tržna proizvodnja zajema:

- a) proizvode, prodane po ekonomsko pomembnih cenah;
- b) proizvode, menjane za druge proizvode;
- c) proizvode, porabljene za plačilo v naravi (vključno s sredstvi za zaposlene v naravi in z raznovrstnim dohodkom v naravi);
- d) proizvode, ki jih lokalna EED dobavlja drugi lokalni EED znotraj iste institucionalne enote, in se porabijo kot vmesni inputi ali za končno porabo;
- e) proizvode, ki so dodani zalogam dokončanih proizvodov ali nedokončane proizvodnje in so namenjeni eni izmed zgoraj navedenih porab (vključno z naravno rastjo živalskih in rastlinskih proizvodov ter z nedokončanimi objekti, za katere kupec ni znan).

3.19 Definicija:

Ekonomsko pomembna cena proizvoda je v ESR delno definirana glede na institucionalno enoto in lokalno EED, ki je proizvodnjo proizvedla (glej odstavke od 3.27 do 3.40). Na primer: po dogovoru je vsa proizvodnja nekorporativnih podjetij v lasti gospodinjstev, ki se proda drugim institucionalnim enotam, prodana po ekonomsko pomembnih cenah; ta proizvodnja se torej obravnava kot tržna proizvodnja. Za proizvodnjo nekaterih drugih institucionalnih enot pa velja, da se proda po ekonomsko pomembnih cenah, kadar prodaja pokrije več kot 50 odstotkov proizvodnih stroškov.

3.20 Definicija:

Proizvodnjo, proizvedeno za lastno končno porabo, sestavljajo blago in storitve, ki se zadržijo bodisi za končno potrošnjo iste institucionalne enote bodisi za bruto investicije v osnovna sredstva iste institucionalne enote.

- 3.21 Proizvode, ki se zadržijo za lastno končno potrošnjo, lahko proizvaja le sektor gospodinjstev. Značilni primeri so:
- kmetijski proizvodi, ki jih zadržijo kmetje,
 - stanovanjske storitve, ki jih proizvedejo gospodinjstva, ki bivajo v lastnih stanovanjih,
 - gospodinjске storitve, ki jih proizvede zaposleno plačano osebo.
- 3.22 Proizvode, ki se porabijo za lastne bruto investicije v osnovna sredstva, lahko proizvaja kateri koli sektor. Primeri so:
- posebno strojno orodje, ki ga proizvedejo inženirinska podjetja,
 - stanovanja (ali povečevanja stanovanj), ki jih proizvedejo gospodinjstva,
 - gradnja za lastne potrebe, vključno s komunalno gradnjo, ki jo izvajajo skupine gospodinjstev.
- 3.23 ▲ Definicija:
- Druga netržna proizvodnja zajema proizvodnjo, ki se drugim enotam zagotavlja brezplačno ali po ekonomsko nepomembnih cenah.
- 3.24 Definicija:
- Tržni proizvajalci so lokalne EED in institucionalne enote, katerih največji del proizvodnje je tržna proizvodnja.
- Če je lokalna EED ali institucionalna enota tržni proizvajalec, je njena glavna proizvodnja po definiciji tržna proizvodnja, saj je koncept tržne proizvodnje definiran po izvedbi razmejitve med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim za lokalno EED in institucionalno enoto, ki je to proizvodnjo proizvedla.
- 3.25 Definicija:
- Proizvajalci za lastno končno porabo so lokalne EED in institucionalne enote, katerih največji del proizvodnje je namenjen za lastno končno porabo znotraj iste institucionalne enote.
- 3.26 Definicija:
- Drugi netržni proizvajalci so lokalne EED in institucionalne enote, katerih največji del proizvodnje se zagotavlja brezplačno ali po cenah, ki niso ekonomsko pomembne.

Institucionalne enote: razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim

- 3.27 Razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim pri institucionalnih enotah kot proizvajalkah je zgoščeno prikazano v tabeli 3.1. Prikazane so tudi povezave za razvrščanje po sektorjih.
- Tabela kaže, da je treba za razvrstitev institucionalne enote med tržne proizvajalce, proizvajalce za lastno končno porabo ali druge netržne proizvajalce zaporedoma uporabiti več razločevanj.
- 3.28 Proizvajalci se najprej delijo na zasebne in javne. Javni proizvajalec je proizvajalec, ki ga nadzira država. Pri nepridobitnih institucijah je javni proizvajalec tista NPI, ki jo nadzira in pretežno financira država. Vsi drugi proizvajalci so zasebni proizvajalci. Nadzor je definiran kot sposobnost določanja splošne politike družbe ali programa institucionalne enote z imenovanjem direktorjev ali upravljavcev, če je potrebno. Lastništvo več kot polovice delnic družbe je zadosten, ne pa potreben pogoj za nadzor (glej odstavek 2.26).
- 3.29 Tabela 3.1 kaže, da se zasebni proizvajalci pojavljajo v vseh sektorjih razen v sektorju država, javni proizvajalci pa samo v sektorjih družb (nefinančnih in finančnih) in sektorju država.

Tabela 3.1 Razmejevanje med tržnimi proizvajalci, proizvajalci za lastno končno porabo in drugimi netržnimi proizvajalci pri institucionalnih enotah

Vrsta institucionalne enote			Razvrstitev		
Zasebna ali javna?	NPI ali ne?	Vrednost prodaje pokriva več kot 50 % proizvodnih stroškov?	Vrsta proizvajalca	Sektor(ji)	
1. Zasebni proizvajalci	1.1 Nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev (razen nepravilnih družb v lasti gospodinjstev)		1.1=Tržni ali za lastno končno porabo	Gospodinjstva	
	1.2 Drugi zasebni proizvajalci (skupaj z nepravilnimi družbami v lasti gospodinjstev)	1.2.1 Zasebne NPI	1.2.1.1 Da	1.2.1.1=Tržni	Družbe
			1.2.1.2 Ne	1.2.1.2=Drugi netržni	NPISG
	1.2.2 Drugi zasebni proizvajalci, ki niso NPI		1.2.2=Tržni	Družbe	
2. Javni proizvajalci		2.1 Da	2.1=Tržni	Družbe	
		2.2 Ne	2.2=Drugi netržni	Država	

3.30 Posebna oblika zasebnih proizvajalcev so nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev, ki so vedno tržni proizvajalci ali proizvajalci za lastno končno porabo. Za slednje gre pri proizvodnji stanovanjskih storitev za lastne potrebe in pri proizvodnji blaga za lastne potrebe. Vsa nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev se razvrščajo v sektor gospodinjstva. Izjema so nepravilne družbe v lasti gospodinjstev, ki so tržni proizvajalci in se razvrščajo v sektorja nefinančne družbe in finančne družbe.

3.31 Pri drugih zasebnih proizvajalcih je treba razločevati zasebne nepridobitne institucije in druge zasebne proizvajalce, ki niso NPI.

Definicija:

Nepridobitne institucije so definirane kot pravne ali družbene osebe, ustanovljene za proizvodnjo blaga in storitev, ki jim status ne dovoljuje, da bi bile vir dohodka, dobička ali drugih finančnih koristi za enote, ki so jih ustanovile, ki jih nadzirajo ali financirajo. V praksi proizvodne dejavnosti teh enot ustvarjajo presežke ali primanjkljaje, vendar si druge institucionalne enote morebitnih presežkov ne morejo prisvojiti.

Vsi drugi zasebni proizvajalci so tržni proizvajalci in razvrščeni v sektorja nefinančne družbe in finančne družbe.

3.32 Za določitev vrste proizvajalca in sektorja za zasebne NPI je treba uporabiti merilo 50 %:

- če prodaja pokriva več kot 50 % proizvodnih stroškov, je institucionalna enota tržni proizvajalec in razvrščena v sektorja nefinančne ali finančne družbe;
- če prodaja pokriva manj kot 50 % proizvodnih stroškov, je institucionalna enota drugi netržni proizvajalec in razvrščena v sektor NPISG. Druge netržne NPI, ki jih nadzira in pretežno financira država, pa so razvrščene v sektor država.

3.33 Pri razločevanju tržnih in drugih netržnih proizvajalcev z uporabo merila 50 % so prodaja in proizvodni stroški definirani takole:

- prodaja ne zajema davkov na proizvode, zajema pa vsa plačila države ali institucij Evropske unije, podeljena kateremu koli proizvajalcu v tej vrsti dejavnosti; tj. vključena so vsa plačila, ki so vezana na obseg ali vrednost proizvodnje, vključena pa niso plačila za pokrivanje celotnega primanjkljaja. Ta definicija prodaje se ujema z definicijo proizvodnje v osnovnih cenah, razen:

- (1) proizvodnja v osnovnih cenah je definirana šele po določitvi, ali je proizvodnja tržna ali druga netržna: prodaja se uporablja le pri vrednotenju tržne proizvodnje, druga netržna proizvodnja pa se vrednoti po stroških;

(2) plačila države za pokrivanje celotnega primanjkljaja javnih družb in nepravih družb so del drugih subvencij na proizvode, kakor so definirane v odstavku 4.35 c). Posledično tržna proizvodnja v osnovnih cenah zajema tudi plačila države za pokrivanje celotnega primanjkljaja;

- b) proizvodni stroški so vsota vmesne potrošnje, sredstev za zaposlene, potrošnje stalnega kapitala in drugih davkov na proizvodnjo (pri uporabi merila 50 % druge subvencije na proizvodnjo niso odštete). Za zagotovitev konsistentnosti konceptov prodaje in proizvodnih stroškov pri uporabi tega merila je treba iz proizvodnih stroškov izključiti vse stroške za investicije iz lastne proizvodnje.

Pri uporabi merila 50 % je treba upoštevati delež v več letih: merilo se mora dosledno uporabiti le, če je vrednost deleža nad ali pod 50 % več let ali če se pričakuje, da se bosta ena ali druga vrednost iz tekočega leta nadaljevali v bližnji prihodnosti. Zaradi manjših nihanj vrednosti deleža prodaj prerazvrstitev institucionalne enote (in njenih lokalnih EED ter proizvodnje) ni potrebna.

3.34 Prodajo lahko sestavljajo različni elementi. Pri storitvah zdravstvene oskrbe, ki jih zagotavljajo bolnišnice, lahko na primer ustreza:

- a) nakupom delodajalcev, ki so prikazani kot dohodek v naravi, plačan zaposlenim, in kot izdatki za končno potrošnjo teh zaposlenih;
- b) nakupom zasebnih zavarovalnic;
- c) nakupom skladov socialne varnosti in države, ki se razvrščajo kot socialni prejemki v naravi;
- d) nakupom gospodinjestev brez povračil (izdatki za končno potrošnjo).

Kot prodaja se ne upoštevajo le druge subvencije na proizvodnjo in darila (npr. od dobrotelčnih ustanov).

Podobno lahko prodaja transportnih storitev podjetja ustreza vmesni potrošnji proizvajalcev, dohodku v naravi, ki ga zagotavljajo delodajalci, socialnim prejemkom v naravi, ki jih zagotavlja država, in nakupom gospodinjestev brez povračil.

3.35 Zasebne nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za podjetja, so poseben primer. Navadno se financirajo s prispevki ali članarinami skupine podjetij. Članarine se ne obravnavajo kot transferji, pač pa kot plačila za opravljene storitve, tj. kot prodaje. Te NPI so torej tržne proizvajalke in se razvrščajo v sektorja nefinančnih in finančnih družb.

3.36 Uporaba merila 50 % pri prodaji in proizvodnih stroških zasebnih ali javnih NPI z vključevanjem vseh plačil, vezanih na obseg proizvodnje v prodajno vrednost, je lahko v nekaterih posebnih primerih zavajajoča. To lahko npr. velja za financiranje proizvodnje zasebnih in javnih šol: plačila države so lahko vezana na število učencev, vendar pa so lahko rezultat pogajanj z državo. V takem primeru teh plačil ni treba obravnavati kot prodajo, čeprav so v eksplicitni zvezi z obsegom proizvodnje, npr. s številom učencev. To pomeni, da je šola, ki se pretežno financira s takimi plačili, druga netržna proizvajalka. Kadar je šola javna proizvajalka, tj. kadar jo pretežno financira in nadzira država, mora biti razvrščena v sektor država. Kadar je šola zasebna druga netržna proizvajalka, mora biti razvrščena v sektor NPISC.

3.37 Javni proizvajalci so lahko tržni proizvajalci ali drugi netržni proizvajalci. Če je institucionalna enota na osnovi merila 50 % opredeljena kot tržna proizvajalka, se razvrsti v sektor nefinančne ali finančne družbe. Merilo 50 % določa tudi, kdaj je enota države nepravna družba v lasti države: nepravna družba je le, kadar izpolnjuje merilo 50 %. Če je institucionalna enota druga netržna proizvajalka, se razvrsti v sektor država. Razločevanje nepridobitnih institucij in drugih proizvajalcev tako za razvrščanje javnih proizvajalcev ni pomembno.

Lokalne EED in njihova proizvodnja: razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim

3.38 Po razmejevanju tržnega, za lastno končno porabo in drugega netržnega pri institucionalnih enotah kot proizvajalkah se to razločevanje lahko uporabi še pri lokalnih EED in njihovih proizvodnjah. Razmerje je prikazano v tabeli 3.2.

Tabela 3.2 Institucionalne enote, lokalne EED in proizvodnja ter razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim

Institucionalna enota	Glavna lokalna EED	Stranska lokalna EED	Glavna proizvodnja glavne lokalne EED	Stranska proizvodnja glavne lokalne EED	Glavna proizvodnja stranske lokalne EED	Stranska proizvodnja stranske lokalne EED
Tržni proizvajalec	Tržni proizvajalec		Tržna proizvodnja	Tržna proizvodnja Proizvodnja za lastno končno porabo		
		Tržni proizvajalec			Tržna proizvodnja	Tržna proizvodnja Proizvodnja za lastno končno porabo
		Proizvajalec za lastno končno porabo			Proizvodnja za lastno končno porabo	Tržna proizvodnja
Proizvajalec za lastno končno porabo	Proizvajalec za lastno končno porabo		Proizvodnja za lastno končno porabo	Tržna proizvodnja		
Drugi netržni proizvajalec	Drugi netržni proizvajalec		Druga netržna proizvodnja	Tržna proizvodnja Proizvodnja za lastno končno porabo Druga netržna proizvodnja		
		Tržni proizvajalec			Tržna proizvodnja	Tržna proizvodnja Proizvodnja za lastno končno porabo
		Drugi netržni proizvajalec			Druga netržna proizvodnja	Tržna proizvodnja Proizvodnja za lastno končno porabo Druga netržna proizvodnja

- 3.39 Če je institucionalna enota tržna proizvajalka, potem je seveda tudi glavna lokalna EED tržna proizvajalka. Stranska lokalna EED je lahko tržna proizvajalka ali proizvajalka za lastno končno porabo, po dogovoru pa ne more biti druga netržna proizvajalka. To pomeni, da so vse (stranske) lokalne EED v sektorjih nefinančnih in finančnih družb tržne proizvajalke ali proizvajalke za lastno končno porabo.
- 3.40 Pri institucionalnih enotah, ki so druge netržne proizvajalke, je glavna lokalna EED prav tako druga netržna proizvajalka. Stranske lokalne EED so lahko tržne proizvajalke ali druge netržne proizvajalke. To pomeni, da sektorja država in NPISG lahko vsebujeta nekatere (stranske) lokalne EED, ki so tržne proizvajalke (čeprav so vse institucionalne enote v teh sektorjih druge netržne proizvajalke). Za delitev stranskih lokalnih EED na tržne ali druge netržne proizvajalke je treba uporabiti merilo 50 %.
- 3.41 Po razmejevanju tržnega, za lastno končno porabo in drugega netržnega pri institucionalnih enotah in njihovih lokalnih EED, se ta delitev lahko uporabi še pri proizvodnjah lokalnih EED. To razmerje je prikazano v tabeli 3.3.

Tabela 3.3 Razmejevanje med tržnim, za lastno končno porabo in drugim netržnim pri lokalnih EED in njihovi proizvodnji

	Tržni proizvajalci	Proizvajalci za lastno končno porabo	Drugi netržni proizvajalci	Skupaj
Tržna proizvodnja	X	x	x	Celotna tržna proizvodnja
Proizvodnja za lastno končno porabo	x	X	x	Celotna proizvodnja za lastno končno porabo
Druga netržna proizvodnja	0	0	X	Celotna druga netržna proizvodnja
Skupaj	Celotna proizvodnja tržnih proizvajalcev	Celotna proizvodnja proizvajalcev za lastno končno porabo	Celotna proizvodnja drugih netržnih proizvajalcev	Celotna proizvodnja

X = velika proizvodnja, x = majhna proizvodnja, 0 = ni proizvodnje (po dogovoru).

- 3.42 Pri lokalnih EED, ki so tržne proizvajalke in proizvajalke za lastno končno porabo, po dogovoru ni druge netržne proizvodnje. Njihova proizvodnja je torej lahko prikazana le kot tržna proizvodnja ali kot proizvodnja za lastno končno porabo in temu ustrezno vrednotena (glej odstavke od 3.46 do 3.52).
- 3.43 Lokalne EED, ki so druge netržne proizvajalke, imajo lahko kot stransko proizvodnjo tržno proizvodnjo in proizvodnjo za lastno končno porabo. Proizvodnjo za lastno končno porabo sestavljajo investicije iz lastne proizvodnje. Pojav tržne proizvodnje je treba načeloma določati z uporabo merila 50 % za posamezne proizvode: tržna proizvodnja je proizvodnja, katere prodaja dosega vsaj 50 % proizvodnih stroškov. Za tako proizvodnjo gre na primer, kadar državne bolnišnice nekatere svoje storitve zaračunavajo po ekonomsko pomembnih cenah. Druga primera za to sta prodaja reprodukcij iz državnih muzejev in vremenske napovedi, ki jih prodajajo meteorološki inštituti.
- 3.44 V statistični praksi je morda težko jasno razločevati različne proizvode lokalnih EED državnih institucij in NPISG. Še več, to velja tudi za proizvodne stroške v zvezi s posameznimi proizvodi. Take primere lahko preprosto rešimo tako, da vse prihodke drugih netržnih proizvajalcev od njihove stranske (stranskih) dejavnosti upoštevamo kot prihodke od ene vrste tržne proizvodnje. Na tak način na primer lahko upoštevamo prihodke muzeja od prodaje plakatov in razglednic¹.
- 3.45 Drugi netržni proizvajalci imajo lahko tudi prihodke od prodaje druge netržne proizvodnje po cenah, ki niso ekonomsko pomembne, npr. prihodki muzeja od vstopnic. Ti prihodki pripadajo drugi netržni proizvodnji. Če pa je obe vrsti prihodkov (prihodke od vstopnic in prihodke od prodaje plakatov in razglednic) težko razmejiti, so lahko oboji bodisi prihodki od tržne proizvodnje bodisi prihodki od druge netržne proizvodnje. Izbira med obema možnostma je odvisna od ocene relativne pomembnosti obeh vrst prihodkov (od vstopnic na eni strani ter od prodaje plakatov in razglednic na drugi).

Čas zajemanja in vrednotenje proizvodnje

- 3.46 Proizvodnja se zajema in vrednoti, ko se v proizvodnem procesu ustvari.
- 3.47 Vsa proizvodnja se vrednoti v osnovnih cenah, posebni dogovori pa veljajo za:
- vrednotenje druge netržne proizvodnje,
 - vrednotenje celotne proizvodnje drugega netržnega proizvajalca (lokalne EED),
 - vrednotenje celotne proizvodnje institucionalne enote, katere lokalna EED je drugi netržni proizvajalec.
- (Glej odstavke od 3.53 do 3.56).

¹ Ne glede na to, da vrednost teh prihodkov morda ne dosega 50 % vseh stroškov muzejske prodajalne, saj ti npr. zajemajo tudi sredstva za zaposleno osebje muzejske prodajalne.

3.48 ▲ Definicija:

Osnovna cena je cena, ki jo proizvajalec prejme od kupca za enoto proizvedenega blaga ali storitve, zmanjšana za vse davke, ki se plačajo na to enoto kot posledica njene proizvodnje ali prodaje (tj. davki na proizvode), in povečana za vse subvencije, ki se za to enoto prejmejo kot posledica njene proizvodnje ali prodaje (tj. subvencije na proizvode). Ne zajema transportnih stroškov, ki jih proizvajalec zaračuna posebej, zajema pa vse transportne marže, ki jih proizvajalec vključi v isti račun, četudi so v računu izkazane s posebno postavko.

3.49 Proizvodnja za lastno končno porabo (P.12) se vrednoti v osnovnih cenah podobnih proizvodov, ki se prodajajo na trgu; posledično lahko pri tej proizvodnji nastane neto poslovni presežek ali raznovrstni dohodek. To velja tudi za stanovanjske storitve za lastne potrebe (glej odstavek 3.64). Ne glede na to pa je vrednost proizvodnje gradnje za lastne potrebe navadno treba vrednotiti s proizvodnimi stroški.

3.50 Povečanja nedokončane proizvodnje se vrednotijo z deležem ocenjene tekoče osnovne cene dokončanega proizvoda.

3.51 Če je treba vrednost proizvodnje, ki se obravnava kot nedokončana proizvodnja, oceniti vnaprej, mora vrednotenje temeljiti na dejansko nastalih stroških, povečanih s pribitkom za ocenjeni poslovni presežek ali raznovrstni dohodek. Ko dejanska vrednost dokončanih proizvodov postane znana, je treba začasne ocene popraviti. Dejanska vrednost dokončanih proizvodov je vsota vrednosti:

- a) prodanih ali menjanih dokončanih proizvodov;
- b) dokončanih proizvodov, danih v zalogo, zmanjšana za vrednost dokončanih proizvodov, vzeti iz zalog;
- c) dokončanih proizvodov za lastno končno porabo.

3.52 Vrednost zgradb in objektov, pridobljenih v nedokončanem stanju, se oceni na osnovi stroškov, nastalih do pridobitve, povečanih s pribitkom za poslovni presežek ali raznovrstni dohodek. Vrednost pribitka se lahko oceni na osnovi cen podobnih zgradb in objektov. Za približek vrednosti bruto investicij v osnovna sredstva, ki jih prevzame kupec na vsaki stopnji, se lahko uporabijo zneski obročnih plačil (ob predpostavki, da ni predplačil ali zaostankov plačil).

Če gradnja objekta za lastne potrebe ni dokončana v posameznem obračunskem obdobju, je treba vrednost proizvodnje in ustreznih bruto investicij v osnovna sredstva oceniti z upoštevanjem deleža celotnih proizvodnih stroškov, nastalih v ustreznem obračunskem obdobju, in ocenjene tekoče osnovne cene. Če osnovne cene dokončanega objekta ni mogoče oceniti, je treba vrednotiti s celotnimi proizvodnimi stroški. Če je delo v celoti ali deloma opravljeno brezplačno (npr. pri komunalni gradnji, ki jo izvajajo gospodinjstva), je treba v celotne proizvodne stroške vključiti tudi stroške neplačanega dela, in sicer z upoštevanjem plač, ki se za podobna dela izplačujejo v bližini ali regiji.

3.53 Celotna proizvodnja drugega netržnega proizvajalca (lokalne EED) se vrednoti po celotnih proizvodnih stroških, tj. kot vsota:

- a) vmesne potrošnje (P.2),
- b) sredstev za zaposlene (D.1),
- c) potrošnje stalnega kapitala (K.1) in
- d) drugih davkov na proizvodnjo (D.29), zmanjšanih za druge subvencije na proizvodnjo (D.39).

Druge subvencije na proizvodnjo je treba odšteti, vendar se je treba zavedati, da drugih subvencij na proizvodnjo drugim netržnim proizvajalcem v praksi pogosto ni oziroma je njihova vrednost zelo majhna (glej odstavek 4.36).

Plačila obresti po dogovoru niso vključena med stroške druge netržne proizvodnje (čeprav so v nekaterih primerih lahko pomemben proizvodni strošek, npr. pri stanovanjskih podjetjih). Stroški druge netržne proizvodnje prav tako ne zajemajo pripisanih najemnih vrednosti lastnih nestanovanjskih zgradb, ki se uporabljajo pri drugi netržni proizvodnji.

- 3.54 Celotna proizvodnja institucionalne enote je vsota celotnih proizveden lokalnih EED, ki institucionalno enoto sestavljajo. To velja tudi za institucionalne enote, ki so drugi netržni proizvajalci.
- 3.55 Če pri drugih netržnih proizvajalcih (lokalnih EED) ni stranske tržne proizvodnje, se druga netržna proizvodnja vrednoti po proizvodnih stroških. Če pri drugih netržnih proizvajalcih obstaja stranska tržna proizvodnja, se druga netržna proizvodnja vrednoti kot rezidualna postavka, tj. kot razlika med celotnimi proizvodnimi stroški drugega netržnega proizvajalca in njegovimi prihodki iz tržne proizvodnje.
- 3.56 Tržno proizvodnjo drugih netržnih proizvajalcev je treba načeloma vrednotiti v osnovnih cenah. Ne glede na to pa se celotna proizvodnja druge netržne lokalne EED, ki zajema tržno in drugo netržno proizvodnjo (lahko pa tudi proizvodnjo za lastno končno porabo), čeprav ima prejemke od prodaje, še vedno vrednoti po proizvodnih stroških. Vrednost tržne proizvodnje ustreza prejemkom od prodaje tržnih proizvodov, vrednost druge netržne proizvodnje pa je dobljena rezidualno kot razlika med vrednostjo celotne proizvodnje na eni strani ter tržno proizvodnjo in proizvodnjo za lastno končno porabo na drugi. Vrednost prejemkov od prodaje drugega netržnega blaga ali storitev po cenah, ki niso ekonomsko pomembne, ostane del vrednosti druge netržne proizvodnje.
- 3.57 Za nekatere vrste proizvodnje so v nadaljevanju za čas zajemanja in vrednotenje proizvodnje podana po vrstnem redu področij CPA dodatna pojasnila.
- 3.58 A. Kmetijski, lovski in gozdarski proizvodi; B. Ribe in drug ribiški ulov
- Proizvodnja kmetijskih proizvodov se zajema, kakor da se proizvajajo neprekinjeno v celotnem proizvodnem obdobju (in ne enostavno tedaj, ko se pobere pridelek ali živina zakolje).
- Rastoče pridelke, neposekana drevesa ter ribe in živali, rejene za prehrano, je treba med procesom obravnavati kot zaloge nedokončane proizvodnje, ob dokončanju procesa pa jih preoblikovati v zaloge dokončanih proizvodov.
- 3.59 D. Proizvodi predelovalnih dejavnosti; F. Gradbena dela
- Kadar se za gradnjo zgradbe ali drugega objekta, ki traja več obračunskih obdobj, prodajna pogodba sklene vnaprej, se privzema, da je proizvodnja, proizvedena v vsakem obdobju, na koncu vsakega od teh obdobj prodana kupcu; prikaže se torej kot investicija v osnovno sredstvo kupca, in ne kot nedokončana proizvodnja gradbene dejavnosti. Posledično se privzema, da se proizvedena proizvodnja prodaja kupcu po stopnjah, kot jo prevzema v pravno posest. Kadar so v pogodbi predvidena obročna plačila, se vrednost proizvodnje pogosto lahko približno oceni z vrednostmi obročnih plačil v vsakem obdobju. Če pa prodajna pogodba ni bila sklenjena, se nekončana proizvodnja, proizvedena v vsakem obdobju, prikaže kot nedokončana proizvodnja.
- 3.60 G. Prodaja, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe
- Proizvodnja storitev trgovine na debelo in trgovine na drobno se meri z doseženimi trgovskimi maržami pri trgovskem blagu.
- Definicija:
- Trgovska marža je razlika med doseženo dejansko ali pripisano ceno za trgovsko blago, in ceno, ki bi jo distributer moral plačati za zamenjavo blaga v trenutku, ko je blago prodano ali kako drugače odtujeno.
- Po dogovoru dobički in izgube iz lastnine niso vključeni v trgovsko maržo, vendar pa v praksi viri podatkov morda ne omogočajo njihove izločitve.
- 3.61 H. Gostinske storitve
- Vrednost proizvodnje storitev gostinstva vključuje vrednost potrošene hrane, pijač itd.

3.62 I. Transportne, skladiščne in komunikacijske storitve

Proizvodnja transportnih storitev se meri z vrednostjo prejetih zneskov za transport blaga ali oseb. Transport za lastno porabo znotraj lokalnih EED se obravnava kot pomožna dejavnost in se ne identificira in prikazuje posebej.

Proizvodnja skladiščnih storitev se meri z vrednostjo povečanj nedokončane proizvodnje, in sicer bodisi kot dodatna proizvodnja v obliki "transporta v času" (npr. skladiščenje v imenu druge lokalne EED) bodisi kot fizična sprememba (npr. dozorevanje vina).

Proizvodnja storitev potovalnih agencij se meri z vrednostjo zaračunanih storitev agencije (zaračunane provizije), in ne s celotnimi izdatki, ki jih potniki plačajo potovalni agenciji. Celotni izdatki lahko npr. zajemajo tudi plačila tretjim osebam za prevoz.

Proizvodnja storitev organizatorjev potovanj se meri s celotnimi izdatki, ki jih potniki plačajo organizatorjem potovanj.

Razlika med storitvami potovalnih agencij in storitvami organizatorjev potovanj je v tem, da storitve potovalne agencije zajemajo le posredovanje v imenu potnika, storitve organizatorja potovanj pa ustvarijo nov proizvod (organizirano je potovanje), pri tem pa potniku cene posameznih sestavin (npr. pot, nastanitev in zabava) niso poznane.

3.63 ▲ J. Storitve finančnega posredništva (zajemajo tudi zavarovalne storitve in storitve pokojninskih skladov)

Proizvodnja finančnega posredništva, pri katerem ni eksplicitnega plačila, se po dogovoru meri kot razlika med celotnimi dohodki od lastnine, ki jih prejmejo enote, ki zagotavljajo storitve, in njihovimi celotnimi plačili obresti, ne vključuje pa vrednosti dohodkov od investiranja njihovih lastnih sredstev (ker takšni dohodki ne izhajajo iz finančnega posredovanja), in, kadar gre za stranske zavarovalne dejavnosti finančnih posrednikov, dohodka od investiranja zavarovalnih tehničnih rezervacij. Dobičke in izgube iz lastnine je pri merjenju te proizvodnje treba izločiti, ker v sistemu niso prikazani v računu proizvodnje, pač pa v posebnem računu (v računu drugih sprememb sredstev). To velja tudi za dobičke iz lastnine poklicnih posrednikov od deviznih sredstev in vrednostnih papirjev (čeprav so lahko njihovi dobički iz lastnine v splošnem pozitivni in jih sami štejejo za del svojih normalnih prihodkov). Trgovske marže za devizna sredstva in vrednostne papirje (tj. splošno razliko med kupčevimi cenami za posrednika in kupčevimi cenami za kupca) pa je treba vključiti v proizvodnjo (enako kot pri trgovcih na debelo in drobno). Tudi tu so lahko težave s podatki pri razločevanju takšnih trgovskih marž od dobičkov iz lastnine; rešiti jih je treba na najboljši možni način.

Proizvodnja storitev finančnega posredništva, ki jih zagotavljajo centralne banke, se meri enako kot pri drugih finančnih posrednikih.

Dejavnost posojilodajalcev denarja, ki posojajo samo svoja lastna sredstva, ni proizvodnja storitev.

Finančni posredniki lahko zagotavljajo tudi različne finančne in poslovne storitve, za katere se provizije zaračunavajo eksplicitno. Značilni taki primeri so npr. menjava deviz in investicijsko svetovanje, kupovanje nepremičnin ali davčno svetovanje. Proizvodnja teh storitev se vrednoti na osnovi zaračunanih provizij.

Proizvodnja zavarovalnih storitev (zaračunana storitev) se meri kot:

- celotne dejanske premije za obdobje
- plus* celotni premijski dodatki (enaki dohodkom od investiranja zavarovalnih tehničnih rezervacij)
- minus* celotne zapadle odškodnine
- minus* spremembe matematičnih rezervacij in rezervacij za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice.

Dobički in izgube iz lastnine se pri merjenju proizvodnje zavarovalnih storitev izločijo: ne smejo se upoštevati niti kot dohodek od investiranja zavarovalnih tehničnih rezervacij niti kot spremembe matematičnih rezervacij in rezervacij za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice.

Zavarovalne tehnične rezervacije se lahko investirajo v stranske dejavnosti zavarovalnic, npr. v dajanje stanovanj ali pisarn v najem. V takem primeru je neto poslovni presežek teh stranskih dejavnosti dohodek od investiranja zavarovalnih tehničnih rezervacij.

Proizvodnja storitev pokojninskih skladov se meri kot:

- celotni dejanski pokojninski prispevki
- plus* celotni dodatni prispevki (enaki dohodkom od investiranja tehničnih rezervacij pokojninskih skladov)
- minus* zapadli prejemki
- minus* spremembe matematičnih rezervacij.

3.64 K. Poslovanje z nepremičninami, dajanje v najem in poslovne storitve

Proizvodnjo stanovanjskih storitev za lastne potrebe je treba vrednotiti po ocenjeni vrednosti najemnine, ki bi jo stanovalac plačal za enako nastanitev, upošteva je dejavnike, kot so lokacija, zgradbe v soseščini ter velikost in kakovost stanovanja. Za garaže, ki so ločene od stanovanj, vendar jih lastniki uporabljajo za namene končne potrošnje v povezavi z uporabo stanovanj, je treba izpeljati podoben pripis. To pa ne velja za garaže, ki jih njihovi zasebni lastniki uporabljajo le za parkiranje blizu delovnega mesta. Vrednost najemnin za stanovanja, v katerih bivajo lastniki in ki se nahajajo v tujini (npr. počitniški domovi), se ne sme prikazati kot del domače proizvodnje, temveč kot uvoz storitev, ustrezeni neto poslovni presežek pa kot prihodek primarnega dohodka iz tujine. Analogna knjiženja so pri stanovanjih, v katerih bivajo lastniki, ki so nerezidenti. Pri stanovanjih s časovnim zakupom se del zaračunanih storitev prikaže kot tak.

Pri nestanovanjskih zgradbah se proizvodnja nepremičninskih storitev meri z vrednostjo zapadlih najemnin.

Proizvodnja storitev poslovnega najema (dajanje strojev, opreme ipd. v najem) se meri z vrednostjo najemnin, ki jih najemjemalci plačajo najemodajalcem. Jasno se razlikuje od finančnega najema, ki je metoda financiranja pridobitve osnovnih sredstev, tj. s posojilom, ki ga najemodajalec da najemjemalcu. Pri finančnem najemu so najemnine sestavljene (v glavnem) iz odplačila glavnice in plačila obresti, vrednost storitve pa je v primerjavi s celotnim zneskom plačane najemnine zelo majhna (glej prilogo II "Najem in nakup trajnega blaga s pridržanim lastništvom").

Pri dejavnostih raziskovanja in razvoja (RR) je treba, kadar je le mogoče, razločiti posebno lokalno EED. Kadar to ni mogoče, se vse dejavnosti RR, ki so v primerjavi z glavno dejavnostjo pomembno velike, prikažejo kot stranska dejavnost lokalne EED.

Proizvodnja storitev RR se meri takole:

- a) RR specializiranih komercialnih raziskovalnih laboratorijev in inštitutov se vrednoti po prihodkih od prodaj, pogodb, provizij itd. na običajen način;
- b) proizvodnja RR za porabo znotraj podjetja se načeloma vrednoti po ocenjenih osnovnih cenah, ki bi jih podjetje plačalo, če bi se raziskovanje izvajalo po komercialni pogodbi. V praksi je to proizvodnjo verjetno treba vrednotiti na osnovi celotnih proizvodnih stroškov;
- c) RR državnih enot, univerz, nepridobitnih raziskovalnih inštitutov itd. je navadno druga netržna proizvodnja, ki se vrednoti na osnovi proizvodnih stroškov. Prihodki drugih netržnih proizvajalcev od prodaje storitev RR se prikažejo kot prihodki od stranske tržne proizvodnje.

Izdatke za RR je treba razlikovati od izdatkov za izobraževanje in usposabljanje. Izdatki za RR ne zajemajo stroškov razvoja programske opreme kot glavne ali stranske dejavnosti, vendar pa je računovodska obravnava skoraj enaka; edina razlika je, da se programska oprema obravnava kot proizvedeno neopredmeteno sredstvo in da ni patentirana.

3.65 L. Storitve javne uprave, obrambe in obvezne socialne varnosti

Storitve javne uprave, obrambe in obvezne socialne varnosti se vedno zagotavljajo kot druge netržne storitve in se temu ustrezno vrednotijo.

3.66 M. Izobraževalne storitve; N. Zdravstvene in socialne storitve

Pri izobraževalnih in zdravstvenih storitvah je pogosto nujno postaviti natančne ločnice med tržnimi in drugimi netržnimi proizvajalci ter med njihovo tržno in drugo netržno proizvodnjo. Državne institucije (ali institucije, ki prejemajo posebne subvencije) lahko na primer za nekatere vrste izobraževanja in zdravljenja zaračunajo simbolične pristojbine, za drugo izobraževanje in posebne postopke zdravljenja pa komercialne

tarife. Drug značilen primer je, da isto vrsto storitve (npr. višje izobraževanje) zagotavljajo država (ali njeni posredniki) in komercialni inštituti; posledično so med zaračunanimi cenami in kakovostjo storitev pogosto velike razlike.

Izobraževalne in zdravstvene storitve ne zajemajo RR dejavnosti; zdravstvene storitve ne zajemajo izobraževanja v zdravstveni negi, npr. v univerzitetnih bolnišnicah.

3.67 O. Druge javne, skupne in osebne storitve

Proizvodnja knjig, posnetkov, filmov, programske opreme, magnetofonskih trakov, plošč itd. je dvostopenjski proces in se meri temu ustrezno:

- (1) proizvodnja, ki je rezultat proizvodnje izvirkov (neopredmetenih osnovnih sredstev), se meri s ceno, če se proda; če se ne proda, se meri z osnovno ceno podobnih izvirkov, s proizvodnimi stroški ali z diskontirano vrednostjo prihodnjih prejemkov, ki se pričakujejo od uporabe izvirnika v proizvodnji;
- (2) lastnik lahko to sredstvo uporablja neposredno ali pa v poznejših obdobjih proizvaja kopije. Če lastnik da licenco za uporabo izvirnika v proizvodnji drugim proizvajalcem, je njegova proizvodnja storitev enaka vrednosti nadomestil, provizij, tantiem ipd., ki jih prejema na osnovi licenc. Prodaja neopredmetenega sredstva pa je negativna investicija v osnovno sredstvo.

3.68 P. Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem

Proizvodnja gospodinjstev, ki jih proizvaja zaposleno plačano osebje, se po dogovoru vrednoti po plačanih sredstvih za zaposlene; ta zajemajo tudi nadomestila v naravi (npr. hrano in nastanitev).

VMESNA POTROŠNJA (P.2)

3.69 Definicija:

Vmesna potrošnja zajema vrednost blaga in storitev, ki se kot inputi potrošijo v proizvodnem procesu, ne zajema pa osnovnih sredstev, katerih potrošnja se prikaže kot potrošnja stalnega kapitala. Blago in storitve se v proizvodnem procesu bodisi preoblikujejo bodisi porabijo.

3.70 ▲ Vmesna potrošnja zajema naslednje mejne primere:

- a) vrednost blaga in storitev, ki so bili porabljeni kot inputi v pomožnih dejavnostih (običajni taki primeri so nabava, prodaja, trženje, računovodstvo, obdelava podatkov, transport, skladiščenje, vzdrževanje, varovanje itd); to blago in te storitve se ne razločujejo od tistih, ki se trošijo v glavnih (ali stranskih) dejavnostih lokalne EED;
- b) vrednost blaga in storitev, ki so bili prejeti od drugih lokalnih EED znotraj iste institucionalne enote (če ustrezajo splošni definiciji v odstavku 3.69);
- c) stroške uporabe najetih osnovnih sredstev, npr. poslovni najem strojev ali avtomobilov;
- d) članarine, prispevke in druge pristojbine, plačane nepridobitnim poslovnim združenjem;
- e) blago in storitve, ki se ne obravnavajo kot bruto investicije, npr:
 - (1) drobno orodje, ki je poceni in se uporablja za relativno enostavna dela (žage, kladiva, svedri in drugo ročno orodje; majhne naprave, kot so žepni kalkulatorji). Vsi izdatki za to trajno blago, ki ne presegajo 500 ekujev (v cenah iz leta 1995) za kos (ali, kadar so kupljeni v velikih količinah, za celotni znesek nakupa), se v ESR po dogovoru prikažejo kot vmesna potrošnja;
 - (2) navadno, redno vzdrževanje in popravila osnovnih sredstev, ki se uporabljajo v proizvodnji;
 - (3) vojaško orožje za uničevanje in oprema za prenos tega orožja (vendar ne lahko orožje in oklepna vozila policije in varnostnih sil, ki se obravnavajo kot bruto investicije v osnovna sredstva);
 - (4) storitve raziskovanja in razvoja, usposabljanje osebja, tržne raziskave in podobne dejavnosti, ki so bile kupljene pri zunanji agenciji ali ki jih zagotavlja posebna lokalna EED iste institucionalne enote;

- f) plačila za uporabo neopredmetenih neproizvedenih sredstev, kot so patentirana sredstva, blagovne znamke itd. (ne pa plačila za nakup teh lastninskih pravic: ta se obravnavajo kot pridobitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev);
- g) izdatke zaposlenih za stvari, ki so potrebne v proizvodnji in ki jih delodajalec povrne (ti izdatki lahko temeljijo na pogodbeni obveznosti zaposlenih, da sami nabavijo orodje ali zaščitne obleke);
- h) izdatke delodajalcev, ki so v njihovo lastno korist in v korist njihovih zaposlenih, ker so potrebni v delodajalčevi proizvodnji; značilni primeri so:
 - (1) povračila zaposlenim za stroške potovanj, ločenega življenja, selitev ter zabav, nastalih med službo;
 - (2) zagotavljanje udobja na delovnem mestu – širši seznam je v odstavkih o sredstvih za zaposlene (D.1);
- i) zaračunane storitve neživljenjskega zavarovanja, ki jih plačajo lokalne EED (glej tudi prilogo III "Zavarovanje"): da bi bila kot vmesna potrošnja prikazana le zaračunana storitev, je treba plačane premije zmanjšati npr. za odškodnine in neto spremembo matematičnih rezervacij; tako zmanjšane premije se lahko alocirajo lokalnim EED sorazmerno s plačanimi premijami;
- j) le za celotno gospodarstvo: vse posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP), ki jih zagotavljajo rezidenčni proizvajalci.

3.71 Vmesna potrošnja ne zajema:

- a) proizvodov in storitev, ki se obravnavajo kot bruto investicije, kot so:
 - (1) vrednostni predmeti;
 - (2) raziskave rudišč;
 - (3) velike izboljšave, ki znatno presegajo tisto, kar je potrebno zgolj za vzdrževanje osnovnega sredstva v dobrem delovnem stanju, npr. obnovitve, rekonstrukcije ali razširitve;
 - (4) programska oprema, kupljena ali proizvedena za lastne potrebe;
- b) izdatkov delodajalcev, ki se obravnavajo kot plače v naravi (glej odstavek 4.05);
- c) kolektivnih storitev, ki jih zagotavljajo enote države in ki jih porabijo tržne proizvodne enote ali enote, ki proizvajajo za lastne potrebe (te storitve se obravnavajo kot izdatki države za kolektivno potrošnjo);
- d) blaga in storitev, ki so proizvedeni in potrošeni znotraj istega obračunskega obdobja in znotraj iste lokalne EED (ne prikažejo se niti kot proizvodnja);
- e) plačil za državna dovoljenja in pristojbine, ki se obravnavajo kot davki na proizvodnjo (glej odstavka 4.79 in 4.80).

Čas zajemanja in vrednotenje vmesne potrošnje

- 3.72 Proizvodi, porabljeni za vmesno potrošnjo, morajo biti zajeti in vrednoteni v trenutku vstopa v proizvodni proces. Vrednoteni morajo biti v kupčevih cenah, ki v tem času veljajo za podobno blago in storitve.
- 3.73 V praksi proizvodne enote dejanske porabe blaga v proizvodnji navadno ne prikažejo neposredno, ampak prikažejo nakupe blaga, ki ga nameravajo porabiti kot inpute, in spremembe zalog takega blaga. Vmesna potrošnja mora tako biti ocenjena z odštevanjem sprememb zalog inputov od nakupov (za pravilno vrednotenje sprememb zalog glej odstavke od 3.120 do 3.124).

KONČNA POTROŠNJA (P.3, P.4)

- 3.74 V sistemu se uporabljata dva koncepta končne potrošnje:
 - a) izdatki za končno potrošnjo (P.3) in
 - b) dejanska končna potrošnja (P.4).

Izdatki za končno potrošnjo se nanašajo na izdatke sektorja za potrošno blago in storitve, dejanska končna potrošnja pa na pridobitve potrošnega blaga in storitev s strani sektorja. Razlika med konceptoma je v obravnavi določenega blaga in storitev, ki se zagotavljajo gospodinjstvom kot socialni transferji v naravi, financirajo pa jih država ali NPISG.

Izdatki za končno potrošnjo (P.3)

3.75 Definicija:

Izdatke za končno potrošnjo sestavljajo izdatki rezidenčnih institucionalnih enot za blago in storitve, ki se porabljajo za neposredno zadovoljevanje individualnih potreb ali želja ali kolektivnih potreb članov skupnosti. Izdatki za končno potrošnjo lahko nastanejo na domačem ozemlju ali v tujini.

3.76▲ Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo zajemajo naslednje mejne primere:

- a) stanovanjske storitve za lastne potrebe;
- b) dohodek v naravi, kot so:
 - (1) blago in storitve, ki jih zaposleni prejmejo kot dohodek v naravi;
 - (2) blago in storitve, ki jih kot proizvodnjo proizvedejo nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev in jih člani gospodinjstev zadržijo za potrošnjo. Značilni taki primeri so hrana in drugo kmetijsko blago, stanovanjske storitve za lastne potrebe in gospodinjstvene storitve, ki jih proizvede zaposleno plačano osebje (služinčad, kuharji, vrtnarji, šoferji itd.);
- c) blago, ki se ne obravnava kot vmesna potrošnja, kot so:
 - (1) materiali za majhna popravila in notranje urejanje stanovanj, ki jih navadno izvajajo stanovalci in lastniki;
 - (2) materiali za popravila in vzdrževanje trajnega potrošnega blaga, vključno z vozili;
- d) blago, ki ni del investicij, še posebej trajno potrošno blago, ki svojo funkcijo opravlja skozi več obračunskih obdobj; vključen je tudi prenos lastništva nekaterih vrst trajnega potrošnega blaga s podjetja na gospodinjstvo (glej transakcije z obstoječim blagom, odstavek 3.148);
- e) neposredno zaračunane finančne storitve;
- f) zavarovalne storitve v znesku implicitno zaračunane storitve (glej odstavek 3.63);
- g) storitve pokojninskih skladov v znesku implicitno zaračunane storitve (glej odstavek 3.63);
- h) plačila gospodinjstev za dovoljenja, ki se obravnavajo kot nakupi storitev (glej odstavka 4.79 in 4.80);
- i) nakupe proizvodnje po cenah, ki ekonomsko niso pomembne, npr. vstopnine za muzeje (glej odstavek 3.45).

3.77 Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo ne zajemajo:

- a) socialnih transferjev v naravi, kot so izdatki, ki jih imajo najprej gospodinjstva, kasneje pa se povrnejo preko socialne varnosti, npr. nekateri zdravstveni izdatki;
- b) izdatkov, ki se obravnavajo kot vmesna potrošnja ali bruto investicije, kot so:
 - (1) izdatki gospodinjstev, ki so lastniki nekorporativnih podjetij, za poslovne namene – npr. za trajno blago, kot so vozila, pohištvo ali električni aparati (bruto investicije v osnovna sredstva), in za netrajno blago, kot je gorivo (vmesna potrošnja);
 - (2) izdatki gospodinjstev, ki bivajo v lastnih stanovanjih, za urejanje, vzdrževanje in popravila stanovanj, ki jih stanovalci navadno ne izvajajo sami (obravnavajo se kot vmesna potrošnja pri proizvodnji stanovanjskih storitev);
 - (3) nakupi stanovanj (obravnavajo se kot bruto investicije v osnovna sredstva);
 - (4) izdatki za vrednostne predmete (obravnavajo se kot bruto investicije);
- c) izdatkov, ki se obravnavajo kot pridobitve neproizvedenih sredstev (zlasti nakupi zemljišč);

- d) vseh tistih plačil gospodinjstev, ki se obravnavajo kot davki, npr. za dovoljenja za lastništvo ali uporabo vozil, čolnov ali letal ter za dovoljenja za lov, streljanje ali ribolov (glej odstavka 4.79 in 4.80);
- e) članarin, prispevkov in obveznosti, ki jih gospodinjstva plačujejo nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, kot so sindikati, poklicna združenja, združenja potrošnikov, cerkvene in verske skupnosti ter družabni, kulturni, rekreacijski in športni klubi;
- f) prostovoljnih transferjev gospodinjstev v denarju ali naravi dobrodelnim ustanovam ter organizacijam za nudenje pomoči.

3.78 Izdatki NPISG za končno potrošnjo zajemajo dve kategoriji:

- a) vrednost blaga in storitev, ki jih proizvedejo NPISG, razen investicij iz lastne proizvodnje ter izdatkov gospodinjstev in drugih enot;
- b) izdatke NPISG za blago in storitve, ki jih proizvedejo tržni proizvajalci in ki se brez kakršnega koli preoblikovanja dobavljajo gospodinjstvom za njihovo potrošnjo kot socialni transferji v naravi.

3.79▲ Izdatki države za končno potrošnjo zajemajo, podobno kot izdatki NPISG, dve kategoriji izdatkov:

- a) vrednost blaga in storitev, ki jih proizvede država, razen investicij iz lastne proizvodnje in prodaj;
- b) izdatke države za nakupe blaga in storitev, ki jih proizvedejo tržni proizvajalci in ki se brez kakršnega koli preoblikovanja dobavljajo gospodinjstvom kot socialni transferji v naravi; to pomeni, da država le plača za blago in storitve, ki jih prodajalci zagotavljajo gospodinjstvom.

3.80 Družbe nimajo izdatkov za končno potrošnjo. Njihovi nakupi tistih vrst blaga in storitev, ki jih gospodinjstva porabljajo za končno potrošnjo, se bodisi porabljajo za vmesno potrošnjo ali pa zagotavljajo zaposlenim kot sredstva za zaposlene v naravi, tj. pripisani izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo. Celo kadar družbe financirajo individualno potrošnjo, npr. z oglaševanjem, se ti izdatki obravnavajo kot vmesni.

Dejanska končna potrošnja (P.4)

3.81 Definicija:

Dejanska končna potrošnja zajema blago in storitve, ki jih rezidenčne institucionalne enote pridobijo za neposredno zadovoljevanje individualnih in kolektivnih človeških potreb.

3.82 Definicija:

Blago in storitve za individualno potrošnjo ("individualno blago in storitve") zajemajo blago in storitve, ki jih pridobi gospodinjstvo in jih porablja za zadovoljevanje potreb in želja svojih članov. Individualno blago in storitve imajo naslednje značilnosti:

- a) pridobitev tega blaga ali teh storitev pri posameznem gospodinjstvu ali njegovem članu mora biti možno opazovati in prikazati, prav tako mora biti možno opredeliti čas, v katerem do pridobitve pride;
- b) gospodinjstvo se mora z zagotovitvijo blaga ali storitve strinjati in izvesti vsa potrebna dejanja, ki zagotovitev omogočijo, npr. obiskovanje šole ali klinike;
- c) blago ali storitev morata biti taka, da njuna pridobitev s strani enega gospodinjstva ali osebe ali morebiti majhne, omejene skupine oseb preprečuje pridobitev tega blaga ali teh storitev drugim gospodinjstvom ali osebam.

3.83 Definicija:

Storitve za kolektivno potrošnjo ("kolektivne storitve") so storitve, ki se zagotavljajo hkrati vsem članom skupnosti ali vsem članom posameznih delov skupnosti, kot so npr. vsa gospodinjstva, ki prebivajo v določeni regiji. Kolektivne storitve imajo naslednje značilnosti:

- a) vsem članom skupnosti ali vsem članom določenega dela skupnosti, npr. vsem v določeni regiji ali kraju, se lahko zagotavljajo hkrati;

- b) poraba teh storitev je navadno pasivna in ne zahteva eksplicitnega soglasja ali aktivnega sodelovanja vseh posameznikov, na katere se storitve nanašajo;
 - c) zagotovitev kolektivne storitve enemu posamezniku ne zmanjšuje količine storitve, ki je na voljo drugim v isti skupnosti ali delu skupnosti. V pridobivanju take storitve ni tekmovalnosti.
- 3.84 Vsi izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo so individualni. Po dogovoru so vse blago in storitve, ki jih zagotavljajo NPISC, individualni.
- 3.85 Za blago in storitve, ki jih zagotavljajo enote države, je razmejitev med individualnimi in kolektivnimi blagom in storitvami določena na osnovi Klasifikacije funkcij države (COFOG).

Vsi izdatki države za končno potrošnjo v okviru vsake izmed spodaj naštetih skupin so po dogovoru izdatki za individualno potrošnjo:

- a) 7.1 Medicinski proizvodi, pripomočki in oprema,
7.2 Zunajbolnišnične storitve,
7.3 Bolnišnične storitve,
7.4 Splošne zdravstvene storitve,
- b) 8.1 Rekreatijske in športne storitve,
8.2 Kulturne storitve,
- c) 9.1 Predprimarno in primarno izobraževanje,
9.2 Sekundarno izobraževanje,
9.3 Post-sekundarno neterciarno izobraževanje,
9.4 Terciarno izobraževanje,
9.5 Izobraževanje, ki ni opredeljeno po stopnjah,
9.6 Dopolnilne izobraževalne storitve,
- d) 10.1 Bolezen in invalidnost,
10.2 Starost,
10.3 Preživeli družinski člani,
10.4 Družine in otroci,
10.5 Brezposelnost,
10.6 Stanovanja,
10.7 Druge oblike socialne izključenosti.

Alternativno izdatki države za individualno potrošnjo ustrezajo oddelku 14 klasifikacije COICOP, ki zajema naslednje skupine:

- 14.1 Stanovanja (enakovredno skupini 10.6 klasifikacije COFOG),
- 14.2 Zdravstvo (enakovredno skupinam od 7.1 do 7.4 klasifikacije COFOG),
- 14.3 Rekreatija in kultura (enakovredno skupinam 8.1 in 8.2 klasifikacije COFOG),
- 14.4 Izobraževanje (enakovredno skupinam od 9.1 do 9.6 klasifikacije COFOG),
- 14.5 Socialna zaščita (enakovredno skupinam od 10.1 do 10.5 in skupini 10.7 klasifikacije COFOG).

Izdatki za kolektivno potrošnjo so preostanek izdatkov države za končno potrošnjo. Še posebej zajemajo:

- a) javno upravo (oddelek 1),
- b) obrambo (oddelek 2),
- c) javni red in varnost (oddelek 3),

- d) ekonomske dejavnosti (oddelek 4),
- e) zaščito okolja (oddelek 5),
- f) stanovanjske dejavnosti in urejanje okolja (oddelek 6),
- g) splošno upravo, nadzor, razširjanje splošnih informacij in statistiko (vse oddelke),
- h) raziskovanje in razvoj (vse oddelke).

3.86 Razmerja med različnimi uporabljenimi koncepti se lahko prikažejo v tabeli.

	Sektor, ki ima izdatke			Celotne pridobitve
	Država	NPISG	Gospodinjstva	
Individualna potrošnja	X (= Socialni transferji v naravi)	X (= Socialni transferji v naravi)	X	Dejanska individualna končna potrošnja gospodinjstev
Kolektivna potrošnja	X	0	0	Dejanska kolektivna končna potrošnja države
Skupaj	Izdatki države za končno potrošnjo	Izdatki NPISG za končno potrošnjo	Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo	Dejanska končna potrošnja = Celotni izdatki za končno potrošnjo

- 3.87 Vsi izdatki NPISG za končno potrošnjo so po dogovoru individualni. Posledično je celotna dejanska končna potrošnja enaka vsoti dejanske končne potrošnje gospodinjstev in dejanske končne potrošnje države.
- 3.88 Po dogovoru ni socialnih transferjev v naravi s tujino (obstajajo pa takšni transferji v denarnih izrazih). Posledično je celotna dejanska končna potrošnja enaka celotnim izdatkom za končno potrošnjo.

Čas zajemanja in vrednotenje izdatkov za končno potrošnjo

- 3.89 Blago in storitve je treba v splošnem zajeti takrat, ko nastane obveznost, tj., ko kupec prevzame obveznost do prodajalca. To pomeni, da se izdatki za blago zajamejo v trenutku spremembe lastništva, izdatki za storitve pa tedaj, ko je dobava storitve končana.
- 3.90 Izdatki za blago, pridobljeno na osnovi nakupa s pridržanim lastništvom ali podobne kreditne pogodbe (tudi v okviru finančnega najema), morajo biti prikazani v času dobave blaga, četudi se tedaj lastništvo pravno ne spremeni.
- 3.91 Potrošnja za lastne potrebe mora biti prikazana, ko je proizvodnja, zadržana za lastno končno potrošnjo, proizvedena.
- 3.92 Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo se prikažejo v kupčevih cenah. To je cena, po kateri kupec dejansko plača proizvode v trenutku nakupa. Podrobnejša definicija je navedena v odstavku 3.06.
- 3.93 Blago in storitve, ki se dobavijo kot sredstva za zaposlene v naravi, se vrednotijo v osnovnih cenah, če jih proizvede delodajalec, in v kupčevih cenah delodajalca, če jih le-ta kupi.
- 3.94 Blago in storitve, zadržani za lastno potrošnjo, se vrednotijo v osnovnih cenah.
- 3.95 Izdatki za končno potrošnjo države ali NPISG za proizvode, ki jih proizvedejo sami, se prikažejo v trenutku proizvodnje; to je hkrati tudi čas, v katerem država ali NPISG te storitve dobavijo. Čas zajemanja izdatkov za končno potrošnjo za blago in storitve, ki jih dobavljajo tržni proizvajalci, se ujema s časom dobave.
- 3.96▲ Izdatki države ali NPISG za končno potrošnjo so enaki vsoti njihove proizvodnje, povečani za izdatke za proizvode, ki jih gospodinjstvom dobavljajo tržni proizvajalci (tj. socialni transferji v naravi), in zmanjšani za plačila drugih enot in za investicije iz lastne proizvodnje.

Čas zajemanja in vrednotenje dejanske končne potrošnje

- 3.97 Institucionalne enote pridobijo blago in storitve, ko postanejo novi lastniki blaga ali ko so jim blago ali storitve dokončno dobavljeni.
- 3.98 Pridobitve (dejanska končna potrošnja) se vrednotijo v kupčevih cenah enot, ki imajo izdatke.
- Transferji v naravi, ki niso socialni transferji v naravi države in NPISG, se obravnavajo kot transferji v denarju. Skladno s tem se vrednosti blaga in storitev dejansko prikažejo kot izdatki institucionalnih enot ali sektorjev, ki jih pridobijo.
- 3.99 Vrednosti obeh agregatov, izdatkov za končno potrošnjo in dejanske končne potrošnje, sta enaki. Blago in storitve, ki jih rezidenčna gospodinjstva pridobijo v obliki socialnih transferjev v naravi, se tako vrednotijo v enakih cenah, kot se vrednotijo v agregatih izdatkov.

BRUTO INVESTICIJE (P.5)

- 3.100 Bruto investicije zajemajo:
- bruto investicije v osnovna sredstva (P.51),
 - spremembe zalog (P.52),
 - pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov (P.53).
- 3.101 Bruto investicije vključujejo potrošnjo stalnega kapitala. Neto investicije dobimo, če potrošnjo stalnega kapitala odštejemo od bruto investicij.

Bruto investicije v osnovna sredstva (P.51)

- 3.102 Definicija:

Bruto investicije v osnovna sredstva (P.51) zajemajo pridobitve, zmanjšane za odtujitve osnovnih sredstev s strani rezidenčnih proizvajalcev v danem obdobju, povečane za določena povečanja vrednosti neproizvedenih sredstev, ki so rezultat proizvodne dejavnosti proizvodnih ali institucionalnih enot. Osnovna sredstva so opredmetena ali neopredmetena sredstva, proizvedena v procesih proizvodnje, ki se v drugih proizvodnih procesih uporabljajo večkrat ali nepretrgano v obdobju, daljšem kot eno leto.

- 3.103 Bruto investicije v osnovna sredstva vključujejo pozitivne in negativne vrednosti:
- pozitivne vrednosti:
 - kupljena nova ali obstoječa osnovna sredstva,
 - osnovna sredstva, ki jih proizvajalec zadrži za svojo lastno porabo (vključno s proizvodnjo osnovnih sredstev za lastne potrebe, ki še ni končana ali popolnoma dozorela),
 - nova ali obstoječa osnovna sredstva, pridobljena z barterjem,
 - nova ali obstoječa osnovna sredstva, prejeta kot kapitalski transferji v naravi,
 - nova ali obstoječa osnovna sredstva, ki jih uporabnik pridobi s finančnim najemom,
 - velike izboljšave osnovnih sredstev in obstoječih zgodovinskih spomenikov,
 - naravna rast tistih naravnih sredstev, ki dajejo večkratne proizvode;
 - negativne vrednosti, tj. odtujitve osnovnih sredstev, ki se prikažejo kot negativne pridobitve:
 - prodana obstoječa osnovna sredstva,
 - obstoječa osnovna sredstva, izročena pri barterju,
 - obstoječa osnovna sredstva, izročena kot kapitalski transferji v naravi.

3.104 Odtujitve osnovnih sredstev ne zajemajo:

- a) potrošnje stalnega kapitala (ki zajema predvideno normalno slučajno škodo),
- b) izjemnih izgub, kot so izgube zaradi suše in drugih naravnih nesreč (prikazane so kot druge spremembe obsega sredstev).

3.105 Bruto investicije v osnovna sredstva se delijo na:

- a) pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev:
 - (1) stanovanja,
 - (2) druge zgradbe in objekti,
 - (3) stroji in oprema,
 - (4) gojena naravna sredstva, npr. večletni nasadi in osnovna čreda;
- b) pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev:
 - (1) raziskovanja rudišč,
 - (2) računalniška programska oprema,
 - (3) razvedrilni, literarni in umetniški izvirniki,
 - (4) druga neopredmetena osnovna sredstva;
- c) velike izboljšave opredmetenih neproizvedenih sredstev, še posebej tistih, ki se nanašajo na zemljišča (medtem ko pridobitev neproizvedenih sredstev ni zajeta);
- d) stroške, povezane s prenosi lastništva neproizvedenih sredstev, kot so zemljišča in patentirana sredstva (pridobitev teh sredstev pa ni zajeta).

3.106 Velike izboljšave zemljišč zajemajo:

- a) osuševanje zemljišč iz morja z izgradnjo nasipov, morskih zidov ali jezov;
- b) krčenje gozdov, skalovja itd., da bi se tako pridobljeno zemljišče lahko prvič uporabilo v proizvodnji;
- c) osuševanje močvirij ali namakanje puščav z izgradnjo jezov, jarkov in namakalnih kanalov;
- d) preprečevanje poplavljanja ali erozije zaradi delovanja morja in rek z izgradnjo valolomov, morskih zidov ali protipoplavnih ovir.

Te dejavnosti lahko ustvarijo znatne nove objekte (npr. morske zidove, protipoplavne ovire in jezove), vendar se v nasprotju z večino drugih objektov takšni objekti ne uporabljajo neposredno za proizvodnjo drugega blaga ali drugih storitev. Namen njihove izgradnje je namreč pridobiti več zemljišč ali zemljišča boljše kakovosti, zemljišče (neproizvedeno sredstvo) pa je tisto, kar je potrebno za proizvodnjo. Na primer: jez, zgrajen za proizvodnjo elektrike, služi povsem drugačnemu namenu kot jez, zgrajen za zadrževanje morja. Le izgradnja druge vrste jezov sodi med izboljšave zemljišč.

3.107 Bruto investicije v osnovna sredstva zajemajo mejne primere, kot so:

- a) pridobitve čolnov, bark, bivalnih prikolic in karavanov, ki se uporabljajo kot domovanja gospodinjstev, ter vseh z njimi povezanih objektov (npr. garaže);
- b) objekti in oprema, ki jih uporablja vojska (podobni tistim, ki jih uporabljajo civilni proizvajalci), kot so letališča, doki, ceste in bolnišnice;
- c) lahko orožje in oklepna vozila, ki jih uporabljajo nevojaške enote;
- d) spremembe v osnovni čredi, ki se v proizvodnji uporablja leto za letom (plemenska živina, krave mlekarice, ovce, rejene za volno, delovne živali ipd.);
- e) spremembe v večletnih nasadih (sadna drevesa, vinske trte, kavčukovci, palme ipd.);
- f) izboljšave obstoječih osnovnih sredstev, ki znatno presegajo zahteve navadnega vzdrževanja in popravil;
- g) pridobitve osnovnih sredstev s finančnim najemom.

- 3.108 Bruto investicije v osnovna sredstva ne zajemajo:
- a) transakcij, ki se zajemajo v vmesno potrošnjo, na primer:
 - (1) nakupi drobnega orodja za proizvodne namene (glej odstavek 3.70 e),
 - (2) navadna vzdrževanja in popravila,
 - (3) nakupi vojaških orožij in spremljajočih sistemov,
 - (4) nakupi osnovnih sredstev za uporabo na osnovi pogodb o poslovnem najemu (glej tudi prilogo II "Najem in nakup trajnega blaga s pridržanim lastništvom");
 - b) transakcij, ki se prikažejo kot spremembe zalog:
 - (1) živali, gojene za zakol, vključno s perutnino,
 - (2) drevesa, ki rastejo zaradi pridobivanja lesa (nedokončana proizvodnja);
 - c) strojev in opreme, ki jih gospodinjstva pridobijo za končno potrošnjo (izdatki za končno potrošnjo);
 - d) dobičkov in izgub iz lastnine pri osnovnih sredstvih (druge spremembe sredstev);
 - e) izgub na osnovnih sredstvih zaradi katastrof (druge spremembe sredstev), npr. uničenje gojenih naravnih sredstev ali osnovne črede zaradi izbruhov bolezni (in navadno nekritih z zavarovanjem) ali škoda zaradi neobičajnih poplav, vetrov ali gozdnih požarov (glej 6. poglavje).
- 3.109 Bruto investicije v osnovna sredstva v obliki izboljšav obstoječih osnovnih sredstev se razvrščajo med pridobitve novih osnovnih sredstev iste vrste.
- 3.110 Neopredmetena osnovna sredstva so najpogosteje nove informacije, specializirana znanja itd. Sem štejemo:
- a) raziskovanja rudišč, ki zajemajo stroške dejanskih testnih vrtanj, zračne in druge raziskave, transportne stroške itd.;
 - b) računalniško programsko opremo in velike podatkovne baze, ki se v proizvodnji uporabljajo več kot leto;
 - c) literarne in umetniške izvirnike (rokopise, prevode, modele, filme, zvočne zapise itd).
- 3.111 Stroški prenosa lastništva osnovnih sredstev in neproizvedenih nefinančnih sredstev, ki jih imajo novi lastniki, zajemajo:
- a) stroške prevzema (novega ali obstoječega) sredstva na zahtevani lokaciji in ob zahtevanem času; ti stroški zajemajo transportne stroške, stroške montaže, postavitve itd.;
 - b) stroške in provizije, plačane strokovnjakom (npr. honorarji, plačani raziskovalcem, inženirjem, odvetnikom in cenilcem, ter provizije, plačane nepremičninskim agentom, dražbarjem itd.);
 - c) davke, ki jih novi lastniki plačajo na prenos lastništva sredstva.

Vsi ti stroški morajo biti prikazani kot bruto investicije v osnovna sredstva novega lastnika. Pri tem je treba davke obravnavati kot davke na storitve posrednikov, in ne kot davke na kupljena sredstva.

Čas zajemanja in vrednotenje bruto investicij v osnovna sredstva

- 3.112 Bruto investicije v osnovna sredstva se zajamejo, ko se lastništvo osnovnih sredstev prenese na institucionalno enoto, ki jih namerava uporabiti v proizvodnji.

To splošno pravilo je treba prilagoditi pri:

- a) finančnem najemu (sprememba lastništva se pripiše),
- b) investicijah v osnovna sredstva iz lastne proizvodnje.

Sredstva, pridobljena s finančnim najemom, se prikažejo, kakor da uporabnik postane lastnik, ko blago prevzame v posest. Investicije iz lastne proizvodnje se prikažejo, ko se sredstvo proizvede.

- 3.113 Bruto investicije v osnovna sredstva se vrednotijo v kupčevih cenah; te zajemajo tudi stroške montaže in druge stroške prenosa lastništva. Investicije iz lastne proizvodnje se vrednotijo v osnovnih cenah podobnih osnovnih sredstev (kar pomeni pribitek za neto poslovni presežek ali raznovrstni dohodek) ali po proizvodnih stroških, če takih cen ni na voljo.
- 3.114 Pridobitve neopredmetenih osnovnih sredstev se vrednotijo različno:
- raziskovanja rudišč: po stroških dejanskih testnih vrtanj in po stroških, ki so bili potrebni za izvedbo testov, kot so zračne in druge raziskave;
 - računalniška programska oprema: v kupčevih cenah, če je kupljena na trgu, ali v ocenjenih osnovnih cenah (ali, če to ni mogoče, po proizvodnih stroških), če je proizvedena za lastne potrebe;
 - razvedrilni, literarni in umetniški izvirniki: po cenah, ki jih plačajo kupci, ko so prodani, ali, če niso prodani, v osnovnih cenah, plačanih za podobne izvirnike, po proizvodnih stroških ali po diskontirani vrednosti prihodnjih prejemkov, ki se pričakujejo od uporabe v proizvodnji.
- 3.115 Odtujitve obstoječih osnovnih sredstev s prodajo se vrednotijo v (osnovnih) cenah, od katerih se odštejejo vsi stroški prenosa lastništva, ki jih krije prodajalec.
- 3.116 Stroški prenosa lastništva se lahko nanašajo na proizvedena sredstva, vključno z osnovnimi sredstvi, in na neproizvedena sredstva, kot so zemljišča.
- Pri proizvedenih sredstvih so ti stroški sestavni del kupčevih cen. Pri zemljiščih in drugih neproizvedenih sredstvih pa jih je treba izločiti iz nakupov in prodaj in jih prikazati v posebni postavki klasifikacije bruto investicij v osnovna sredstva.

Spremembe zalog (P.52)

- 3.117 Definicija:
- Spremembe zalog se merijo z vrednostjo vstopov v zaloge, zmanjšano za vrednost izstopov iz zalog in za vrednost vseh ponavljajočih se izgub blaga v zalogah.
- 3.118 Zaradi fizičnega poslabšanja, slučajnih škod ali kraj lahko ponavljajoče se izgube nastanejo pri vseh vrstah blaga v zalogah. Tako so možne:
- izgube surovin in materiala,
 - izgube nedokončane proizvodnje,
 - izgube dokončanih proizvodov,
 - izgube trgovskega blaga (npr. kraje v trgovinah).
- 3.119 Zaloge zajemajo naslednje kategorije:
- surovine in material: zajeto je vse blago v zalogah, katerega namen je, da se kot vmesni input porabi v proizvodnji; zajeto je tudi blago v zalogah sektorja država. Predmeti, kot so zlato, diamanti ipd., so vključeni, kadar so namenjeni industrijski uporabi ali drugi proizvodnji;
 - nedokončana proizvodnja: zajeta je proizvodnja, ki še ni končana. Prikazana je v zalogah proizvajalca. Njene oblike so lahko zelo različne, npr.:
 - rastoči pridelek,
 - dozorevajoči nasadi in osnovna čreda,
 - nedokončani objekti (razen proizvedenih v okviru vnaprej dogovorjene prodajne pogodbe ali za lastne potrebe, ki se prikažejo kot investicije v osnovna sredstva),
 - nedokončana druga osnovna sredstva, npr. ladje in naftne ploščadi,
 - delno končane raziskave za pravne ali svetovalne spise,

- (6) delno končana filmska proizvodnja,
- (7) delno končani računalniški programi.

Nedokončana proizvodnja mora biti prikazana pri vseh proizvodnih procesih, ki niso dokončani ob koncu danega obdobja. Še zlasti je to pomembno pri četrletnih računih (npr. kmetijski pridelki, ki v okviru četrletja niso dozoreli).

Nedokončana proizvodnja se zmanjša ob zaključku proizvodnega procesa. Tedaj se vsa nedokončana proizvodnja preoblikuje v dokončane proizvode;

- c) dokončani proizvodi: dokončane proizvode kot del zalog sestavlja proizvodnja, ki je njeni proizvajalci pred dobavo drugim ne nameravajo več predelovati (tudi kadar se dobavlja za vmesne inpute v druge proizvodne procese);
- d) trgovsko blago: to je blago, ki se pridobi za preprodajo v nespremenjeni obliki.

Čas zajemanja in vrednotenje sprememb zalog

3.120 Čas zajemanja in vrednotenje sprememb zalog morata biti konsistentna s časom zajemanja in vrednotenjem drugih transakcij s proizvodi. To še posebej velja za vmesno potrošnjo (npr. za surovine in material), proizvodnjo (npr. nedokončana proizvodnja in proizvodnja iz skladiščenja kmetijskih proizvodov) in bruto investicije v osnovna sredstva (npr. nedokončana proizvodnja). Konsistentnost se zahteva tudi za tokove oplemenitenja. Na primer: če se blago v procesu oplemenitenja v tujini znatno fizično spremeni, ga je treba vključiti v izvoz (in kasneje v uvoz) (glej odstavek 3.135). Ta izvoz se odraža v hkratnem zmanjšanju zalog, uvoz pa se kasneje prikaže kot povečanje zalog (če ni takoj porabljen ali prodan).

3.121 Spremembe zalog je treba vrednotiti v času vstopa v zaloge ali v času izstopa iz zalog.

3.122 Uporabljene cene morajo biti konsistentne s cenami drugih tokov. To natančneje pomeni:

- a) proizvodnja dokončanih proizvodov, ki se prenesejo v proizvajalčeve zaloge, se vrednoti, kakor bi bila v tem trenutku prodana, tj. v tekočih osnovnih cenah;
- b) povečanja nedokončane proizvodnje se vrednotijo s sorazmernim deležem ocenjene tekoče osnovne cene dokončanega proizvoda;
- c) zmanjšanja nedokončane proizvodnje (tj. izstop iz zalog ob dokončanju proizvodnje) se vrednotijo v tekočih osnovnih cenah nedokončanih proizvodov;
- d) proizvodi, ki se prenesejo iz zalog zaradi prodaje, se vrednotijo v osnovnih cenah;
- e) trgovsko blago, ki vstopi v zaloge trgovcev na debelo ali trgovcev na drobno, se vrednoti v dejanskih ali ocenjenih kupčevih cenah trgovca;
- f) trgovsko blago, ki izstopi iz zalog, se vrednoti v kupčevih cenah, po katerih ga je mogoče nadomestiti v trenutku izstopa iz zalog (ne v trenutku pridobitve).

3.123 Izgube zaradi fizičnega poslabšanja, slučajnih škod, ki se lahko zavarujejo, ali tatvin se prikažejo in vrednotijo takole:

- a) surovine in material: kot surovine in material, ki dejansko izstopijo iz zalog zaradi uporabe v proizvodnji (vmesna potrošnja);
- b) nedokončana proizvodnja: kot odbitek od povečanja, ki izhaja iz proizvodnje v istem obdobju;
- c) dokončani proizvodi in trgovsko blago: kot izstop v tekočih cenah nepokvarjenega blaga.

3.124 V predhodnih odstavkih je opredeljeno konceptualno pravilno vrednotenje vsake posamezne transakcije vstopa v zaloge in izstopa iz zalog, ki je potrebno zaradi zagotovitve konsistentnosti z vrednotenjem proizvodnje, vmesne potrošnje in končnih porab. V praksi je ta pravila pogosto težko upoštevati in takrat je treba uporabiti metode približnih ocen:

- a) kadar so spremembe obsega zalog precej enakomerne, uporabimo praktično metoda, ki je zelo blizu teoretičnemu načelu vrednotenja, to je množenje spremembe obsega zalog s povprečnimi cenami obdobja (kupčeve cene za zaloge pri porabnikih, trgovcih na debelo in trgovcih na drobno, osnovne cene za zaloge pri proizvajalcih);

- b) če cene blaga ostajajo v glavnem nespremenjene, niti velika nihanja obsega zalog ne preprečujejo uporabe enostavnega približka, tj. množenja spremembe obsega s povprečno ceno;
- c) če se v obračunskem obdobju znatno spreminjajo obseg in cene zalog, je treba uporabiti bolj zapletene metode približnih ocen, npr. četrletno vrednotenje sprememb zalog ali uporaba *a priori* informacij o porazdeljevanju nihanj v okviru obračunskega obdobja (nihanja so lahko večja konec koledarskega leta, v času žetve itd.);
- d) če so na voljo le informacije o vrednostih na začetku in koncu obdobja (npr. pri trgovini na debelo in trgovini na drobno, pri katerih zaloge pogosto sestavljajo številni različni proizvodi), je treba oceniti tudi spremembe obsega med začetkom in koncem obdobja, npr. z oceno stopenj obrata zalog po vrstah proizvodov (na osnovi predpostavk).

Sezonske spremembe v cenah lahko deloma odražajo razliko v kakovosti, npr. cene ob razprodajah ali zunajsezonske cene za sadje in zelenjavo. Te spremembe v kakovosti je treba obravnavati kot spremembe obsega.

Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov (P.53)

3.125 Definicija:

Vrednostni predmeti so nefinančno blago, ki se prvenstveno ne uporablja za proizvodnjo ali potrošnjo, ki se v času ob normalnih pogojih (fizično) ne slabša ter se pridobi in poseduje predvsem kot hranilec vrednosti.

3.126 Med vrednostne predmete sodijo:

- a) dragoceni kamni in kovine, kot so diamanti, nedenarno zlato, platina, srebro ipd.;
- b) starine in drugi umetniški predmeti, npr. slikarska dela, kipi ipd.;
- c) drugi vrednostni predmeti, kot so nakit, izdelan iz dragocenih kamnov in kovin, in zbirateljski predmeti.

Te vrste blaga je treba prikazati kot pridobitve ali odtujitve vrednostnih predmetov, kadar gre za:

- a) pridobitve ali odtujitve nedenarnega zlata, srebra itd. s strani (centralnih) bank in drugih finančnih posrednikov;
- b) pridobitve ali odtujitve tega blaga s strani podjetij, katerih glavna ali stranska dejavnost ne zajema proizvodnje ali trgovanja s takimi vrstami blaga; posledično te pridobitve ali odtujitve niso vključene v vmesno potrošnjo ali investicije v osnovna sredstva teh podjetij;
- c) pridobitve ali odtujitve tega blaga s strani gospodinjstev; posledično te pridobitve niso vključene v izdatke gospodinjstev za končno potrošnjo.

V pridobitve ali odtujitve vrednostnih predmetov se v ESR po dogovoru zajemajo tudi:

- a) pridobitve ali odtujitve tega blaga s strani draguljarjev in posrednikov z umetninami (glede na splošno definicijo vrednostnih predmetov bi morale biti pridobitve takega blaga s strani draguljarjev in posrednikov z umetninami prikazane kot spremembe zalog);
- b) pridobitve ali odtujitve tega blaga s strani muzejev (glede na splošno definicijo vrednostnih predmetov bi morale biti pridobitve takega blaga s strani muzejev prikazane kot investicije v osnovna sredstva).

Ta dogovor odpravlja pogoste prerazvrstitve med tremi glavnimi vrstami investicij, tj. med pridobitvami, zmanjšanimi za odtujitve vrednostnih predmetov, investicijami v osnovna sredstva in spremembami zalog (npr. pri transakcijah s takšnim blagom med gospodinjstvi in posredniki z umetninami).

- 3.127 Proizvodnja vrednostnih predmetov se vrednoti v osnovnih cenah (glej odstavek 3.67 o proizvodnji izvirmikov). Vse druge pridobitve vrednostnih predmetov se vrednotijo v kupčevih cenah, ki so zanje plačane, vključno z vsemi provizijami agentom. Pri nakupih od posrednikov so v cene vključene tudi trgovske marže. Odtujitve vrednostnih predmetov se vrednotijo v cenah, ki so jih prejeli prodajalci, te pa ne zajemajo provizij, plačanih agentom ali drugim posrednikom. Neupoštevaje proizvodnjo vrednostnih predmetov se v agregatu pridobitve in odtujitve vrednostnih predmetov med rezidenčnimi sektorji pobotajo, ostanejo le marže agentov ali posrednikov.

UVOZ IN IZVOZ BLAGA IN STORITEV (P.6 IN P.7)

3.128 Definicija:

Izvoz blaga in storitev zajema transakcije (prodaje, barter, darila), s katerimi rezidenti zagotavljajo blago in storitve nerezidentom.

3.129 Definicija:

Uvoz blaga in storitev zajema transakcije (nakupi, barter, darila), s katerimi nerezidenti zagotavljajo blago in storitve rezidentom.

3.130 Uvoz in izvoz blaga in storitev ne zajemata:

a) trgovine med obrati, tj.:

(1) dobav nerezidentom s strani nerezidenčnih podružnic rezidenčnih podjetij, npr. prodaje v tujini, ki jih realizirajo tuje podružnice multinacionalk, ki so v lasti/pod nadzorom rezidentov;

(2) dobav rezidentom s strani rezidenčnih podružnic nerezidenčnih podjetij, npr. prodaje, ki jih realizirajo domače podružnice tujih multinacionalk;

b) tokov primarnih dohodkov s tujino, kot so sredstva za zaposlene, obresti in prihodki od neposrednih naložb. Prihodki od neposrednih naložb lahko vključujejo nerazpoznavni del za zagotovitev različnih storitev (npr. usposabljanje zaposlenih, upravljanje ter uporabo patentov in blagovnih znamk);

c) prodaj in nakupov finančnih sredstev in neproizvedenih sredstev, kot so zemljišča in patenti.

3.131 Uvoz in izvoz blaga in storitev je treba deliti na:

a) dobave znotraj EU,

b) izvoz in uvoz zunaj EU.

Zaradi enostavnosti se za obe sestavini uporabljata izraza uvoz in izvoz.

Uvoz in izvoz blaga (P.61 in P.71)

3.132 Blago je izvoženo oziroma uvoženo v trenutku prenosa lastništva blaga z rezidenta na nerezidenta ali obratno (ne glede na to, ali je blago fizično prešlo mejo).

3.133 V naslednjih štirih primerih je načelo spremembe lastništva pri prikazu uvoza in izvoza blaga prilagojeno:

a) finančni najem: za blago v finančnem najemu je treba prenos lastništva z najemodajalca na najemjemalca pripisati; prikazan mora biti, ko najemjemalec prevzame blago v posest (glej prilogo II "Najem in nakup trajnega blaga s pridržanim lastništvom");

b) dobave med povezanimi podjetji (poslovalnice, podružnice): ob dobavah blaga med povezanimi podjetji je treba spremembo lastništva pripisati;

c) blago za oplemenitenje ali popravilo v pomembnem obsegu se prikaže v uvozu in izvozu, čeprav se lastništvo ne spremeni;

d) preprodaja blaga: izvoz in uvoz se ne prikažeta, kadar trgovci ali posredniki z blagom blago kupijo od nerezidentov, potem pa ga v istem obračunskem obdobju prodajo nerezidentom; enako se obravnava tudi preprodaja blaga s strani nerezidentov.

3.134 V naslednjih primerih se blago šteje za izvoženo, čeprav ni prečkalo državne meje:

a) blago, ki ga proizvedejo rezidenčne enote, delujoče v mednarodnih vodah, in ki ga prodajo neposredno nerezidentom v tujih državah (nafta, zemeljski plin, ribiški proizvodi, reševanje ladij ipd.);

- b) transportna in druga premična oprema, ki ni vezana na določeno lokacijo: ni nujno, da prečka mejo države izvoznice, če jo rezident proda nerezidentu;
 - c) blago, ki se izgubi ali uniči po spremembi lastništva, vendar pred prečkanjem meje države izvoznice.
- Analogni primeri veljajo za uvoz blaga.

3.135 Uvoz in izvoz blaga zajemata transakcije med rezidenti in nerezidenti:

- a) z nedenarnim zlatom, tj. zlatom, ki se ne uporablja za namene denarne politike;
- b) s srebrnimi palicami, z diamanti ter drugimi dragocenimi kovinami in kamni;
- c) s papirnatim denarjem in kovanci, ki niso v obtoku, ter z neizdanimi vrednostnimi papirji (vrednoteni kot blago, ne po nominalni vrednosti);
- d) z elektriko, vodo in s plinom;
- e) z živino, gnano čez mejo;
- f) s poštnimi paketi;
- g) z izvozom sektorja država, vključno z blagom, financiranim z darili in s posojili;
- h) z blagom, ki prehaja v lastništvo ali iz lastništva organizacij za strateške rezerve;
- i) z blagom, ki ga rezidenčno podjetje dobavlja svojim nerezidenčnim podružnicam;
- j) z blagom, ki ga rezidenčno podjetje prejema od svojih nerezidenčnih podružnic;
- k) s tihotapskim blagom;
- l) z drugimi neevidentiranimi pošiljkami, kot so darila in pošiljke, vredne manj od določene minimalne vrednosti;
- m) z blagom, ki je oplemeniteno v tujini, v tem postopku pa se znatno fizično spremeni; enako velja za podobno blago, ki je bilo po naročilu nerezidentov oplemeniteno na domačem ozemlju;
- n) z investicijskim blagom na popravilu v tujini, če je bilo v znatnem obsegu preoblikovano ali predelano; enako velja za podobno blago, ki je po naročilu nerezidentov v popravilu na domačem ozemlju.

3.136 Uvoz in izvoz blaga ne zajemata naslednjega blaga, ki sicer lahko prečka državno mejo:

- a) blaga v tranzitu skozi državo;
- b) blaga, ki se pošilja v ambasade države, vojaške baze ali druge enklave, ki se nahajajo znotraj državnih meja druge države, ali od tam;
- c) transportne opreme in drugih vrst premične opreme, ki začasno zapusti državo, ne da bi v zvezi z njo prišlo do spremembe lastništva (npr. gradbena oprema za namene montaže ali gradnje v tujini);
- d) opreme in drugega blaga, ki se pošljeta v tujino v oplemenitenje manjšega obsega, zaradi vzdrževanja, servisiranja ali v popravilo;
- e) drugega blaga, ki začasno zapusti državo in se v splošnem vrne v državo prej kot v letu v prvotnem stanju in brez spremembe lastništva (npr. blago, poslano v tujino na razstavo ali v razvedrilne namene, blago v poslovnem najemu (vključno z večletnimi najemi), blago, ki se vrne, ker pričakovana prodaja ni bila izvedena);
- f) konsignacijskega blaga, ki se izgubi ali uniči po prečkanju meje, a pred spremembo lastništva.

3.137 Uvoz in izvoz blaga je treba prikazati ob prenosu lastništva blaga. V praksi se privzema, da se lastništvo spremeni v trenutku, ko stranki v transakciji le-to prikažeta v svojih knjigah ali računih, ta trenutek pa ne sovпада nujno z različnimi stopnjami pogodbenega procesa, kot so:

- a) trenutek dogovora o obveznostih (datum pogodbe),
- b) trenutek dobave blaga in storitev ter pridobitve terjatve plačila (datum prenosa),
- c) trenutek poravnave terjatve (datum plačila).

3.138 Uvoz in izvoz blaga se vrednotita po ceni franko ladja na meji izvozne države (fob). Ta vrednost zajema:

- a) vrednost blaga v osnovnih cenah;
- b) transportne in distribucijske storitve do te točke na meji, vključno s stroški nakladanja na prevozno sredstvo za nadaljnji transport (če se transportno sredstvo na meji menja) (glej tabelo 3.4, drugi stolpec drugega dela tabele);
- c) vse davke, zmanjšane za subvencije na izvoženo blago; pri dobavah znotraj EU to vključuje DDV in druge davke na blago, plačane v državi izvoza.

V tabelah ponudbe in porabe ter v simetričnih input-output tabelah se uvoz blaga po posameznih skupinah proizvodov vrednoti drugače, in sicer po ceni stroški-zavarovanje-prevoznina (cif) na meji uvozne države.

Definicija:

Cif cena je cena blaga, dobavljenega na mejo uvozne države, ali cena storitve, dobavljene rezidentu, pred plačilom kakršnih koli uvoznih dajatev, drugih davkov na uvoz ali trgovskih ali transportnih marž znotraj države².

3.139 V določenih okoliščinah utegnejo biti potrebni približki ali nadomestne mere za fob vrednost, npr:

- a) barter blaga je treba vrednotiti v osnovnih cenah, ki bi bile plačane, če bi bilo blago prodano za denar;
- b) transakcije med povezanimi podjetji: praviloma se uporabijo dejanske transferne cene, če pa se te precej razlikujejo od tržnih cen, jih je treba nadomestiti z ocenjenim ekvivalentom tržne cene ali vsaj posebej identificirati za analitične namene;
- c) prenosi blaga v okviru finančnega najema: blago se vrednoti v kupčevih cenah, ki jih plača najemodajalec (ne s kumulativno vrednostjo plačanih najemnin);
- d) uvoz blaga, ki ga je treba oceniti na podlagi carinskih podatkov (za trgovino med EU in tujino) ali informacij INTRASTAT-a (za trgovino znotraj EU): nobeden od obeh virov ne uporablja fob vrednotenja, temveč uporabljata cif vrednost na meji EU oziroma cif vrednosti na državnih mejah. Ker se fob vrednosti uporabljajo le na najvišji agregatni ravni, cif vrednosti pa se uporabljajo na ravni skupin proizvodov, je treba opraviti prilagoditev cif/fob le na najvišji agregatni ravni;
- e) uvoz in izvoz blaga, ki ga je treba oceniti na podlagi informacij iz raziskav ali različnih vrst ad hoc informacij: v takih primerih je navadno možno dobiti le podatke o celotni vrednosti prodaj po skupinah proizvodov, zato ocena temelji na kupčevih cenah, in ne na fob vrednostih.

Uvoz in izvoz storitev (P.62 in P.72)

3.140 Definicija:

Izvoz storitev zajema vse storitve, ki jih rezidenti zagotavljajo nerezidentom.

3.141 Definicija:

Uvoz storitev zajema vse storitve, ki jih nerezidenti zagotavljajo rezidentom.

3.142 ▲ Izvoz storitev zajema naslednje mejne primere:

- a) transport izvoženega blaga, potem ko je blago zapustilo mejo izvozne države, kadar storitev zagotavlja rezidenčni prevoznik (primera 2 in 3 v tabeli 3.4);
- b) transport uvoženega blaga, ki ga opravi rezidenčni prevoznik:
 - (1) do meje izvozne države, kadar se blago vrednoti fob, da se nadomesti vrednost transporta, vključena v fob vrednost (primer 3 v tabeli 3.5);
 - (2) do meje uvozne države, kadar se blago vrednoti cif, da se nadomesti vrednost transporta, vključena v cif vrednost (primera 3 in 2 cif v tabeli 3.5);

² Za vključene trgovske in transportne marže glej tudi tabelo 3.5, tretji stolpec v drugem delu tabele.

- c) transport blaga, ki ga opravijo rezidenti po naročilu nerezidentov, kadar ne gre za izvoz ali uvoz blaga (npr. transport blaga, ki ne zapusti države kot izvoz, ali transport blaga zunaj domačega ozemlja);
- d) mednarodni in notranji prevoz potnikov po naročilu nerezidentov, ki ga opravijo rezidenčni prevozniki;
- e) manjše posle oplemenitenja in manjša popravila po naročilu nerezidentov;
- f) gradbene storitve, kadar se gradbiščni urad v tujini ne obravnava kot neprava družba; to velja za gradbene projekte, ki trajajo manj kot leto in katerih rezultat proizvodnje niso bruto investicije v osnovna sredstva (glej odstavek 2.09 in še posebej opombo 4);
- g) montažo opreme v tujini, kadar je projekt zaradi narave del časovno omejen;
- h) finančne storitve v znesku eksplicitnih provizij;
- i) zavarovalne storitve v znesku zaračunane storitve;
- j) izdatke nerezidenčnih turistov in poslovnih potnikov (po dogovoru se razvrščajo kot storitve, vendar je za tabele ponudbe in porabe ter simetrične input-output tabele potrebna razčlenitev po proizvodih);
- k) izdatke nerezidentov za zdravstvene in izobraževalne storitve, ki jih zagotavljajo rezidenti; sem sodi nudenje teh storitev na domačem ozemlju in v tujini;
- l) storitve bivanja nerezidentov v lastnih počitniških domovih (glej odstavek 3.64);
- m) tantieme in licenčnine, prejemke, povezane s pooblaščno uporabo neopredmetenih neproizvedenih nefinančnih sredstev in lastninskih pravic, kot so patenti, založniške pravice, blagovne znamke, industrijski procesi, franšize itd., in z na licenčnih sporazumih temelječo uporabo proizvedenih izvirnikov ali prototipov, kot so rokopisi, slike itd.

3.143 Pri uvozu storitev je večina mejnih primerov zrcalna slika mejnih primerov pri izvozu storitev, zato je za uvoz storitev potrebno le manjše število posebnih razjasnjevanj.

3.144 Uvoz transportnih storitev zajema naslednje mejne primere:

- a) transport izvoženega blaga do meje izvozne države, ki ga opravi nerezidenčni prevoznik, da se nadomesti vrednost transporta, vključena v fob vrednost izvoženega blaga (primer 4 v tabeli 3.4);
- b) transport uvoženega blaga, ki ga opravi nerezidenčni prevoznik:
 - (1) od meje izvozne države kot posebna transportna storitev, kadar se uvoženo blago vrednoti fob (primera 4 in 5 fob v tabeli 3.5);
 - (2) od meje uvozne države kot posebna transportna storitev, kadar se uvoženo blago vrednoti cif (v tem primeru je vrednost transportne storitve med mejama izvozne in uvozne države že zajeta v cif vrednost blaga – primer 4 v tabeli 3.5);
- c) transport blaga, ki ga opravijo nerezidenti po naročilu rezidentov, kadar ne gre za uvoz ali izvoz blaga (npr. transport blaga v tranzitu ali transport izven domačega ozemlja);
- d) mednarodni in domači prevoz potnikov po naročilu rezidentov, ki ga opravijo nerezidenčni prevozniki.

Uvoz transportnih storitev ne zajema transporta izvoženega blaga, potem ko je le-to zapustilo mejo izvozne države, kadar transport zagotavlja nerezidenčni prevoznik (primer 5 in 6 v tabeli 3.4). Izvoz blaga se vrednoti fob in vse take transportne storitve so torej transakcije med nerezidenti, tj. med nerezidenčnim prevoznikom in nerezidenčnim uvoznikom. To velja celo tedaj, ko te transportne storitve na osnovi pogodb o izvozu cif plača izvoznik.

3.145 Pri neposrednih nakupih rezidentov v tujini zajema uvoz vse nakupe blaga in storitev, ki jih opravijo rezidenti, ko potujejo v tujino iz poslovnih ali zasebnih razlogov. Razlikovati je treba dve kategoriji izdatkov in vsaka od njiju zahteva svojo obravnavo:

- a) izdatke poslovnih potnikov; ti so vmesna potrošnja;
- b) izdatke drugih potnikov na zasebnih izletih; ti so izdatki gospodinjestev za končno potrošnjo.

3.146 Uvoz in izvoz storitev se prikazeta v trenutku, ko je bila storitev opravljena; ta trenutek večinoma sovпада s trenutkom proizvodnje storitev. Uvoz storitev se vrednoti v kupčevih cenah, izvoz storitev pa v osnovnih cenah.

Tabela 3.4 Obravnava transporta izvoženega blaga

Pojasnilo za branje tabele: prvi del tabele kaže šest različnih možnosti transporta izvoženega blaga glede na to, ali je prevoznik rezident ali ne, in glede na to, kje se transport odvija – iz kraja na domačem ozemlju do državne meje, od državne meje do meje uvozne države ali od meje uvozne države do kraja v uvozni državi. V drugem delu tabele je za vsako od šestih možnosti prikazano, ali jo je treba prikazati kot izvoz blaga, izvoz storitev, uvoz blaga ali uvoz storitev.

Domače ozemlje	Vmesno ozemlje	Ozemlje uvozne države
1. rezidenčni prevoznik =>	2. rezidenčni prevoznik =>	3. rezidenčni prevoznik =>
4. nerezidenčni prevoznik =>	5. nerezidenčni prevoznik =>	6. nerezidenčni prevoznik =>

	Izvoz blaga (fob)	Izvoz storitev	Uvoz blaga (cif/fob)	Uvoz storitev
1.	x	-	-	-
2.	-	x	-	-
3.	-	x	-	-
4.	x	-	-	x
5.	-	-	-	-
6.	-	-	-	-

Tabela 3.5 Obravnava transporta uvoženega blaga

Pojasnilo za branje tabele: prvi del tabele kaže šest različnih možnosti transporta uvoženega blaga glede na to, ali je prevoznik rezident ali ne, in glede na to, kje se transport odvija – iz kraja v izvozni državi do meje izvozne države, od meje izvozne države do meje uvozne države in od meje uvozne države do kraja v uvozni državi. V drugem delu tabele je za vsako od šestih možnosti prikazano, ali jo je treba prikazati kot uvoz blaga, uvoz storitev, izvoz blaga ali izvoz storitev. V nekaterih primerih (primera 2 in 5) je prikaz odvisen od načela vrednotenja, ki se uporabi pri uvoženem blagu.

Prehod z vrednotenja uvoženega blaga po cif na fob zajema:

- prilagoditev cif/fob, tj. iz 2 cif na 2 fob (zmanjša celotni uvoz in izvoz),
- prerazvrstitev cif/fob, tj. iz 5 cif na 5 fob (celotni uvoz in izvoz ostajata nespremenjena).

Domače ozemlje	Vmesno ozemlje	Ozemlje izvozne države
1. rezidenčni prevoznik <=	2. rezidenčni prevoznik <=	3. rezidenčni prevoznik <=
4. nerezidenčni prevoznik <=	5. nerezidenčni prevoznik <=	6. nerezidenčni prevoznik <=

	Vrednotenje uvoženega blaga	Uvoz blaga	Uvoz storitev	Izvoz blaga (fob)	Izvoz storitev
1.	cif/fob	-	-	-	-
2.	fob	-	-	-	-
	cif	x	-	-	x
3.	cif/fob	x	-	-	x
4.	cif/fob	-	x	-	-
5.	fob	-	x	-	-
	cif	x	-	-	-
6.	cif/fob	x	-	-	-

TRANSAKCIJE Z OBSTOJEČIM BLAGOM

3.147 Definicija:

Obstoječe blago je blago, ki je že imelo uporabnika (razen zalog).

3.148 Obstoječe blago zajema:

- a) obstoječe zgradbe in drugo investicijsko blago, ki jih proizvodna enota proda drugim enotam:
 - (1) da se ponovno uporabijo kot taki;
 - (2) da se porušijo ali razstavijo; pri tem nastali proizvodi navadno postanejo surovine (npr. staro železo), ki se uporabijo v proizvodnji novega blaga (npr. jeklo);
- b) vrednostne predmete, ki jih ena enota proda drugi;
- c) obstoječe trajno potrošno blago, ki ga gospodinjstva ali vojaške oblasti prodajo drugim enotam:
 - (1) da se ponovno uporabi kot tako;
 - (2) da se uniči in spremeni v odpadni material;
- d) obstoječe netrajno blago (npr. odpadni papir, stare krpe, stara oblačila, stare steklenice itd.), ki ga katera koli enota proda in se po tem bodisi uporablja še naprej ali pa postane surovina za izdelavo novega blaga (obnovljeno blago).

3.149 Prenos obstoječega blaga se pri prodajalcu prikaže kot negativni izdatek (negativna pridobitev), pri kupcu pa kot pozitiven izdatek (pozitivna pridobitev).

3.150 Posledice tega so:

- a) kadar pride do prodaje obstoječega osnovnega sredstva ali vrednostnega predmeta med dvema rezidenčnima proizvajalcema, se pozitivna in negativna vrednost, ki se prikažeta za bruto investicije v osnovna sredstva, pobotata na ravni gospodarstva kot celote, razen stroškov spremembe lastništva;
- b) kadar se obstoječe nepremično osnovno sredstvo (npr. zgradba) proda nerezidentu, se po dogovoru privzema, da je slednji kupil finančno sredstvo, tj. lastniški kapital namišljene rezidenčne enote; nato se privzame, da je namišljena rezidenčna enota kupila osnovno sredstvo. Posledično sta torej stranki pri prodaji in nakupu osnovnega sredstva rezidenta;
- c) kadar se obstoječe premočno osnovno sredstvo (npr. ladja ali letalo) izvozi, se nikjer v gospodarstvu ne prikažejo pozitivne bruto investicije v osnovna sredstva, in se torej negativne bruto investicije v osnovna sredstva prodajalca ne nadomestijo;
- d) nekatere vrste trajnega blaga (npr. vozila) se lahko razvrščajo med osnovna sredstva ali med trajno potrošno blago, odvisno od vrste lastnika in od namena uporabe. Če se lastništvo takega blaga prenese s podjetja na gospodinjstvo, da bi ga le-to uporabljalo za končno potrošnjo, podjetje prikaže negativne bruto investicije v osnovna sredstva, gospodinjstvo pa pozitiven izdatek za potrošnjo. Če se lastništvo prenese z gospodinjstva na podjetje – taki primeri so redkejši – se pri gospodinjstvu prikaže negativni izdatek za končno potrošnjo, pri podjetju pa pozitivne bruto investicije v osnovna sredstva;
- e) transakcije z obstoječimi vrednostnimi predmeti se pri kupcu prikažejo kot pridobitev vrednostnega predmeta (pozitivne bruto investicije), pri prodajalcu pa kot odtujitev vrednostnega predmeta (negativne bruto investicije). Pri transakcijah s tujino je treba prikazati uvoz ali izvoz blaga (glej odstavek 3.135). Če vrednostni predmet proda gospodinjstvo, se to ne prikaže kot negativni izdatek za končno potrošnjo;
- f) kadar država proda v tujino obstoječe vojaško trajno blago, je treba to prikazati kot izvoz blaga in kot negativno vmesno (in končno) potrošnjo države.

3.151 Pri prodajnih stroških, ki bremenijo prejšnjega lastnika (stroški spremembe lastništva), je treba prikazati tudi izgubo iz lastnine. Podobna vknjižba se opravi za del njegovih izvirnih stroškov pridobitve, ki niso bili odpisani kot potrošnja stalnega kapitala.

3.152 Transakcije z obstoječim blagom je treba prikazati v trenutku spremembe lastništva. Uporabijo se načela vrednotenja, ki ustrezajo vrstam blaga, ki je vključeno v transakcije.

ČETRTO POGLAVJE

RAZDELITVENE TRANSAKCIJE

4.01 Definicija:

Razdelitvene transakcije obsegajo transakcije, s katerimi se dodana vrednost, ustvarjena s proizvodnjo, razdeljuje delu, kapitalu in državi, ter transakcije, s katerimi se prerazdeljujejo dohodek in premoženje.

Sistem razlikuje tekoče in kapitalske transferje; pri tem velja, da kapitalski transferji prerazdeljujejo varčevanje in premoženje, in ne dohodka.

SREDSTVA ZA ZAPOSLENE (D.1)

4.02 Definicija:

Sredstva za zaposlene (D.1) so celotno nadomestilo v denarju ali naravi, ki ga delodajalec plača zaposlenemu v zameno za njegovo opravljeno delo v obračunskem obdobju.

Sredstva za zaposlene se delijo na:

- a) plače (D.11): plače v denarju, plače v naravi;
- b) socialne prispevke delodajalcev (D.12): dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.121), pripisani socialni prispevki delodajalcev (D.122).

Plače (D.11)

Plače v denarju

4.03 Plače v denarju zajemajo vrednost vseh socialnih prispevkov, davkov na dohodek ipd., ki jih plača zaposleni, četudi jih dejansko zadrži delodajalec in jih v imenu zaposlenega neposredno nakaže shemam socialnega zavarovanja, davčnim oblastem idr.

Plače v denarju zajemajo naslednje vrste nadomestil:

- a) osnovno plačo, ki se izplačuje v rednih časovnih presledkih;
- b) zvišane postavke za nadurno in nočno delo, delo med vikendi, delo v neprijetnih in nevarnih pogojih;
- c) dodatke za življenjske stroške, krajevne dodatke in dodatke za delo v tujini;
- d) premije, ki temeljijo na produktivnosti ali dobičkih, premije ob božiču in novem letu (razen socialnih prejemkov zaposlenih, glej odstavek 4.07 c), "trinajsto" in "štirinajsto" plačo (letno dodatno plačo);
- e) dodatke za prevoz na delo in z dela, razen dodatkov in povračil stroškov zaposlenim za potovanja, ločeno življenje, selitev in razvedrilo v času, ko so na delu (glej odstavek 4.07 a);
- f) plačila za čas državnih praznikov in letnega dopusta;
- g) provizije, napitnine, sejnine ter nagrade članom nadzornih svetov in upravnih odborov;
- h) ad-hoc premije in druga izredna plačila, ki so povezana s celotno uspešnostjo podjetja in izplačana po spodbujevalnih shemah;
- i) plačila delodajalcev zaposlenim v okviru varčevalnih shem;
- j) izredna plačila zaposlenim, ki zapuščajo podjetje, če ta plačila niso vezana na kolektivno pogodbo;
- k) dodatke za stanovanje, ki jih delodajalci plačajo zaposlenim v denarju.

Plače v naravi

4.04 Definicija:

Plače v naravi obsegajo blago, storitve in druge prejemke, ki jih delodajalci zagotavljajo brezplačno ali po znižanih cenah, in ki jih zaposleni lahko uporabljajo v prostem času in po lastnem preudarku za zadovoljevanje svojih potreb in želja ali za zadovoljevanje potreb in želja drugih članov svojih gospodinjstev. To blago, storitve in drugi prejemki niso nujni za delodajalčev proizvodni proces. Za zaposlene plače v naravi predstavljajo dodaten dohodek: če bi to blago ali storitve kupili sami, bi zanje morali plačati tržno ceno.

4.05 Najbolj običajne oblike so:

- a) hrana in pijača, vključno s tisto na poslovnih potovanjih (ker ju je treba zaužiti v vsakem primeru), ne pa tudi posebna hrana in pijača, ki jo zahtevajo izjemni delovni pogoji. Znižanja cen v brezplačnih ali subvencioniranih menzah ali v obliki bonov za kosilo morajo biti vključena v plače v naravi;
- b) lastne in kupljene stanovanjske ali namestitvene storitve takšne vrste, da jih lahko uporabljajo vsi člani gospodinjstva, ki mu zaposleni pripada;
- c) uniforme in druge oblike posebnih oblačil, ki jih zaposleni po lastnem izboru pogosto nosijo zunaj delovnega mesta in na delovnem mestu;
- d) uporaba vozil in drugega trajnega blaga za zasebne namene zaposlenih;
- e) blago in storitve, ki so proizvedeni v delodajalčevem lastnem proizvodnem procesu, npr. brezplačna potovanja za zaposlene na železnici ali v letalski družbi, brezplačni premog za rudarje ali brezplačna hrana za zaposlene v kmetijstvu;
- f) omogočanje športnih, rekreacijskih in počitniških ugodnosti zaposlenim in njihovim družinam;
- g) prevoz na delu in z njega, razen kadar je organiziran v delodajalčevem času, parkirišče;
- h) otroške jasli za otroke zaposlenih;
- i) plačila delodajalcev delavskim svetom in podobnim organom;
- j) premijske delnice, razdeljene zaposlenim;
- k) nadomestila v naravi lahko zajemajo tudi vrednost obresti, ki se jim delodajalec odreče, kadar zaposlenim odobri posojila po znižanih obrestnih merah ali celo brez obresti. To vrednost je mogoče oceniti kot razliko med zneskom, ki bi ga zaposleni moral plačati, če bi najel posojilo po povprečni obrestni meri za hipotekarno (pri nakupu hiše ali stanovanja) ali potrošniško posojilo (pri nakupu drugega blaga in storitev), in zneskom obresti, ki ga je dejansko plačal. Pripisano plačilo zaposlenega se v računu primarne razdelitve dohodka vrne delodajalcu.

4.06 Blago, storitve in druge ugodnosti morajo biti vrednoteni v osnovnih cenah, če jih delodajalec proizvede, in v kupčevih cenah, če jih delodajalec kupi (tj. po ceni, ki jo je delodajalec dejansko plačal).

Kadar se blago, storitve in druge ugodnosti zagotavljajo brezplačno, je vrednost plač v naravi določena z njihovimi osnovnimi cenami (ali kupčevimi cenami delodajalca, če jih le-ta kupi).

Kadar se blago, storitve in druge ugodnosti zagotavljajo po znižanih cenah, je vrednost plač v naravi določena z razliko med njihovimi osnovnimi cenami (ali kupčevimi cenami delodajalca, če jih je le-ta kupil), in zneskom, ki ga je plačal zaposleni.

4.07 Plače ne zajemajo:

- a) izdatkov delodajalcev, ki so koristni zanje in njihove zaposlene, ker so nujni za delodajalčev proizvodni proces, na primer:
 - (1) dodatkov in povračil stroškov zaposlenim za potovanja, ločeno življenje, selitev in razvedrilo v času, ko so na delu;
 - (2) izdatkov za zagotavljanje udobja na delovnem mestu, za zdravniške preglede, ki so potrebni zaradi narave dela, za delovne obleke, ki se nosijo samo ali v glavnem pri delu;

- (3) nastanitvenih storitev na delovnem mestu, ki so takšne, da jih ne more uporabljati gospodinjstvo, ki mu zaposleni pripada (kabine, spalnice, barake ipd.);
- (4) posebne hrane in pijače, ki sta potrebni zaradi izjemnih delovnih razmer;
- (5) dodatkov zaposlenim za nakup orodja, opreme in posebnih oblek, ki jih potrebujejo samo ali v glavnem pri svojem delu, ali tistega dela njihovih plač, ki ga zaposleni glede na pogodbe o delu morajo nameniti za takšne nakupe.

Izdatki za blago in storitve, ki jih delodajalci morajo zagotoviti svojim zaposlenim, da bi lahko opravljali delo, so vmesna potrošnja delodajalcev;

- b) zneska plač, ki ga delodajalci še naprej začasno plačujejo svojim zaposlenim v primeru bolezni, porodniškega dopusta, poškodbe pri delu, nezmožnosti za delo, presežka delovne sile itd; ta plačila se obravnavajo kot socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov (D.623), isti znesek pa je prikazan med pripisanimi socialnimi prispevki delodajalcev (D.122);
- c) drugih socialnih prejemkov zaposlenih, financiranih brez skladov, v obliki dodatkov za otroke, zakonca, družino, izobraževanje ali drugih dodatkov za družinske člane in v obliki zagotavljanja brezplačnih zdravstvenih storitev zaposlenim (razen tistih, ki jih zahteva narava dela) ali njihovim družinam;
- d) nobenih davčnih obveznosti delodajalca na plačni seznam (npr. davka na plačilno listo); tovrstni davki spadajo med druge davke na proizvodnjo.

Socialni prispevki delodajalcev (D.12)

4.08 Med sredstvi za zaposlene mora biti prikazana vrednost socialnih prispevkov, ki bremenijo delodajalce, s čimer svojim zaposlenim zagotovijo upravičenost do socialnih prejemkov. Socialni prispevki delodajalcev so bodisi dejanski bodisi pripisani.

Dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.121)

4.09 Definicija:

Dejanske socialne prispevke delodajalcev (D.121) sestavljajo plačila, ki jih delodajalci v korist svojih zaposlenih plačajo zavarovateljem (skladom socialne varnosti in zasebnim shemam s skladi). Ta plačila zajemajo obvezne, dogovorjene, pogodbene in prostovoljne prispevke za zavarovanje pred socialnim tveganjem ali socialnimi potrebami (glej odstavek 4.92 a).

Čeprav te delodajalčeve prispevke plačajo delodajalci neposredno zavarovateljem, se obravnavajo kot sestavina sredstev za zaposlene, torej velja, da jih zavarovateljem plačajo zaposleni.

Pripisani socialni prispevki delodajalcev (D.122)

4.10 Definicija:

Pripisani socialni prispevki delodajalcev (D.122) so protipostavka socialnim prejemkom, financiranim brez skladov (zmanjšanim za morebitne socialne prispevke zaposlenih), ki jih delodajalci plačajo neposredno svojim zaposlenim, nekdanjim zaposlenim in drugim upravičencem¹ brez posredovanja zavarovalnice ali avtonomnega pokojninskega sklada in brez oblikovanja posebnega sklada ali za ta namen izločene rezerve.

Dejstvo, da nekatere socialne prejemke plačajo delodajalci neposredno, brez posredovanja skladov socialne varnosti ali drugih zavarovateljev, jim ne odvzema značilnosti prejemkov socialnega skrbstva. Ker pa so stroški teh prejemkov del delodajalčevih stroškov dela, morajo biti vključeni tudi v sredstva za zaposlene.

¹ Pripisani socialni prispevki delodajalcev vključujejo znesek, ki je enak vrednosti plač, ki jih delodajalci še naprej začasno izplačujejo svojim zaposlenim v primeru bolezni, porodniškega dopusta, poškodbe pri delu, nezmožnosti za delo, presežka delovne sile itd., če je ta znesek mogoče izločiti.

4.11 V računih sektorjev se stroški neposrednih socialnih prejemkov pojavljajo najprej med porabami v računu ustvarjanja dohodka kot element sredstev za zaposlene, nato pa med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka kot socialni prejemki. Za uskladitev zadnjega računa se predpostavlja, da gospodinjstva zaposlenih vrnejo sektorjem delodajalcev pripisane socialne prispevke delodajalcev, ki skupaj z morebitnimi socialnimi prispevki zaposlenih financirajo neposredne prejemke socialnega skrbstva, ki jim jih zagotavljajo ti isti delodajalci. To navidezno kroženje je podobno kroženju dejanskih socialnih prispevkov delodajalcev, ki gredo skozi račune gospodinjstev, nato pa velja, da jih le-ta plačajo zavarovateljem.

Za vrednotenje pripisanih socialnih prispevkov delodajalcev, katerih znesek ni nujno enak znesku neposrednih socialnih prejemkov, glej poglavje o D.612.

4.12 Čas zajemanja sredstev za zaposlene:

- a) plače (D.11) se zajemajo v obdobju, v katerem je bilo delo opravljeno; ne glede nato se ad-hoc premije in druga izredna plačila, trinajsta plača ipd. zajemajo v trenutku zapadlosti v plačilo;
- b) dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.121) se zajemajo v obdobju, v katerem je bilo delo opravljeno;
- c) pripisani socialni prispevki delodajalcev (D.122) se zajemajo:
 - (1) v obdobju, v katerem je bilo delo opravljeno, če so protipostavka obveznim neposrednim socialnim prejemkom;
 - (2) v obdobju, v katerem so prejemki zagotovljeni, če so protipostavka prostovoljnimi neposrednim socialnim prejemkom.

4.13 Sredstva za zaposlene lahko obsegajo:

- a) sredstva za rezidenčne zaposlene, ki jih prejmejo od rezidenčnih delodajalcev;
- b) sredstva za rezidenčne zaposlene, ki jih prejmejo od nerezidenčnih delodajalcev;
- c) sredstva za nerezidenčne zaposlene, ki jih prejmejo od rezidenčnih delodajalcev.

Te različne postavke so v ESR prikazane takole:

- (1) sredstva za rezidenčne in nerezidenčne zaposlene, ki jih prejmejo od rezidenčnih delodajalcev (postavki a) in c) skupaj), se pojavljajo med porabami v računu ustvarjanja dohodka sektorjev in dejavnosti, ki jim pripadajo delodajalci;
- (2) sredstva za rezidenčne zaposlene, ki jih prejmejo od rezidenčnih in nerezidenčnih delodajalcev (postavki a) in b) skupaj), se pojavljajo med viri v računu alokacije primarnega dohodka gospodinjstev;
- (3) postavka b), sredstva za rezidenčne zaposlene, ki jih prejmejo od nerezidenčnih delodajalcev, se pojavlja med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev;
- (4) postavka c), sredstva za nerezidenčne zaposlene, ki jih prejmejo od rezidenčnih delodajalcev, se pojavlja med viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

DAVKI NA PROIZVODNJO IN UVOZ (D.2)

4.14 Definicija:

Davki na proizvodnjo in uvoz (D.2) so obvezna, nevračljiva plačila v denarju ali naravi, s katerimi država ali institucije Evropske unije obdavčujejo proizvodnjo ter uvoz blaga in storitev, zaposlovanje delovne sile, lastništvo in uporabo zemljišč, zgradb in drugih v proizvodnji uporabljenih sredstev. Ti davki se plačujejo ne glede na dobiček.

- 4.15 Davki na proizvodnjo in uvoz se delijo na:
- a) davke na proizvode (D.21):
 - (1) davki tipa DDV (D.211),
 - (2) davki in dajatve na uvoz razen DDV (D.212):
 - uvozne dajatve (D.2121),
 - davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev (D.2122),
 - (3) davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214),
 - b) druge davke na proizvodnjo (D.29).

Davki na proizvode (D.21)

4.16 Definicija:

Davki na proizvode (D.21) so davki, ki se plačujejo na enoto posameznega proizvedenega ali menjanega blaga ali storitve. Davek je lahko določen z denarnim zneskom na količinsko enoto blaga ali storitve ali pa se izračuna *ad valorem* kot določen odstotek cene na enoto ali vrednosti proizvedenega ali menjanega blaga ali storitve. Splošno pravilo je, da morajo biti davki, ki so dejansko odmerjeni na proizvod, ne glede na to, katera institucionalna enota davek plača, vključeni med davke na proizvode, razen če niso izrecno vključeni v drugo postavko.

Davki tipa DDV (D.211)

4.17 ▲ Definicija:

Davek tipa DDV je davek na blago ali storitve, ki ga podjetja zbirajo v stopnjah in ki na koncu v celoti bremeni končne kupce.

Davki tipa DDV – odslej bodo enostavno imenovani DDV – ne obsegajo le davka na dodano vrednost, ki ga pobira država na domače in uvožene proizvode, ampak tudi druge odbitne davke, zaračunane po podobnih pravilih, kot veljajo za DDV.

Proizvajalci morajo plačati le razliko med DDV na svoje prodaje in DDV na svoje nakupe za lastno vmesno potrošnjo ali bruto investicije v osnovna sredstva.

DDV je prikazan po neto vrednosti, kar pomeni, da:

- a) sta proizvodnja blaga in storitev ter uvoz vrednotena brez fakturiranega DDV;
- b) so nakupi blaga in storitev prikazani vključno z neodbitnim DDV. DDV je prikazan tako, kot da bremeni kupce, in ne prodajalcev, in to samo tiste kupce, ki ga ne morejo odbiti. Večji del DDV je tako v sistemu prikazan, kot da je plačan na končne porabe, in sicer pretežno na potrošnjo gospodinjstev. Del DDV lahko plačajo tudi podjetja, in sicer večinoma tista, ki so izvzeta iz sistema DDV.

DDV za celotno gospodarstvo je enak razliki med celotnim fakturiranim in celotnim odbitnim DDV.

Davki in dajatve na uvoz razen DDV (D.212)

4.18 Definicija:

Davki in dajatve na uvoz razen DDV (D.212) obsegajo obvezna plačila razen DDV, s katerimi država ali institucije Evropske unije obdavčujejo uvoženo blago in s tem dovoljujejo njegovo prosto kroženje na ekonomskem ozemlju, in storitve, ki jih nerezidenčne enote zagotavljajo rezidenčnim enotam.

Ta plačila zajemajo:

- a) uvozne dajatve (D.2121): te obsegajo carine in druge uvozne dajatve, ki se plačujejo glede na seznam carinske tarife za določene vrste blaga, ko te za porabo vstopijo na ekonomsko ozemlje države uporabnice;
- b) davke na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev (D.2122). Ta postavka zajema:
 - (1) dajatve na uvožene kmetijske proizvode;
 - (2) zneske denarnih nadomestil, s katerimi je obdavčen uvoz;
 - (3) trošarine in posebne davke na določene uvožene proizvode, če takšne dajatve in davke na podobne domače proizvode plača sama proizvodna panoga;
 - (4) splošne prodajne davke, plačane na uvoz blaga in storitev;
 - (5) davke na posebne storitve, ki jih nerezidenčna podjetja zagotavljajo rezidenčnim enotam na ekonomskem ozemlju;
 - (6) dobičke javnih podjetij, ki imajo monopol na uvoz posameznega blaga ali storitev, ki se prenesejo državi.

Neto davki in dajatve na uvoz razen DDV so izračunani z odštevanjem uvoznih subvencij (D.311) od davkov in dajatev na uvoz razen DDV (D.212).

Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214)

4.19 Definicija:

Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214) obsegajo davke na blago in storitve, ki postanejo obveznost kot posledica proizvodnje, izvoza, prodaje, transferja, najema ali dobave teh proizvodov ali storitev, ali kot posledica njihove porabe za lastno potrošnjo ali lastne investicije.

4.20 Ta postavka vključuje zlasti:

- a) trošarine in davke na potrošnjo (razen tistih, ki so vključeni med davke in dajatve na uvoz);
- b) kolkovino na prodajo določenih proizvodov (npr. alkoholne pijače in tobak) in na uradne dokumente ali čeke;
- c) davke na finančne in kapitalske transakcije, plačljive na nakup ali prodajo nefinančnih in finančnih sredstev, vključno z deviznimi sredstvi. Obveznost postanejo ob spremembi lastništva zemljišč ali drugih sredstev, razen če je posledica kapitalskih transferjev (v glavnem dediščine in darila). Ti davki se obravnavajo kot davki na storitve posrednikov;
- d) davke na registracijo vozil;
- e) davke na zabavo;
- f) davke na loterijo, igre na srečo in stave, razen davkov na dobitke;
- g) davke na zavarovalne premije;
- h) druge davke na določene storitve: hotelske, nastanitvene, stanovanjske storitve, storitve restavracij, transportne, komunikacijske, oglaševalske storitve;
- i) splošne prodajne ali prometne davke (razen davkov tipa DDV): ti zajemajo prodajne davke predelovalcev in prodajne davke trgovine na drobno in debelo, nakupne davke, prometne davke;
- j) dobičke fiskalnih monopolov, ki se prenesejo državi, razen tistih, ki imajo monopol na uvoz posameznega blaga ali storitev (vključeni v D.2122). Fiskalni monopoli so javna podjetja, ki jim je bil podeljen legalni monopol na proizvodnjo ali razdelitev določene vrste blaga ali storitve z namenom pobiranja prihodka, in ne z namenom podpiranja interesov javne ekonomske ali socialne politike. Kadar je javnemu podjetju monopolna moč podeljena v okviru premišljene ekonomske ali socialne politike zaradi posebne narave blaga, storitve ali tehnologije proizvodnje – npr. komunalna podjetja, pošta in

telekomunikacije, železnica – se ne sme obravnavati kot fiskalni monopol. Splošno pravilo je, da se fiskalni monopoli navadno ukvarjajo s proizvodnjo blaga ali storitev, ki so lahko močno obdavčeni v drugih državah; navadno so omejeni na proizvodnjo določenih vrst potrošnega blaga (alkoholnih pijač, tobaka, vžigalic ipd.) ali goriv;

k) izvozne dajatve in zneske denarnih nadomestil, s katerimi je obdavčen izvoz.

4.21 Neto davki na proizvode so izračunani z odštevanjem subvencij na proizvode (D.31) od davkov na proizvode (D.21).

Drugi davki na proizvodnjo (D.29)

4.22 Definicija:

Drugi davki na proizvodnjo (D.29) obsegajo vse davke, ki bremenijo podjetja zaradi njihovega ukvarjanja s proizvodnjo, ne glede na količino ali vrednost proizvedenih ali prodanih blaga in storitev.

Lahko se plačujejo na zemljišča, osnovna sredstva ali delovno silo, zaposlene v proizvodnem procesu, ali na določene dejavnosti ali transakcije.

4.23 Drugi davki na proizvodnjo (D.29) zajemajo zlasti:

- a) davke na lastništvo ali uporabo zemljišč, zgradb ali drugih objektov, ki jih podjetja uporabljajo v proizvodnji (vključno z gospodinjstvi, ki bivajo v lastnih stanovanjih);
- b) davke na uporabo osnovnih sredstev (vozil, strojev, opreme) v proizvodne namene, ne glede na to, ali so sredstva v lastništvu ali najemu;
- c) davke na celoten plačni seznam in davke na plačilno listo;
- d) davke na mednarodne transakcije (potovanja v tujino, tuja nakazila in podobne transakcije z nerezidenti) v proizvodne namene;
- e) davke, ki jih podjetja plačajo za pridobitev poslovnih in profesionalnih licenc, če so te licence podeljene samodejno s plačilom zahtevanega zneska. Če pa država kot pogoj za podelitev takšne licence preverja primernost ali varnost poslovnih prostorov, zanesljivost ali varnost uporabljane opreme, profesionalno strokovnost zaposlenega osebja ali kakovost ali standarde proizvedenega blaga ali storitev, se plačila obravnavajo kot nakupi opravljenih storitev, razen če znesek, zaračunan za licence, nikakor ni v skladu s stroški preverjanj, ki jih je opravila država;
- f) davke na onesnaževanje, ki je posledica proizvodnih dejavnosti. Obsegajo davke na emisijo ali izpuščanje nevarnih plinov, tekočin in drugih škodljivih snovi v okolje. Ne vključujejo plačil za zbiranje in odstranjevanje odpadnih ali nevarnih snovi, ki jih opravljajo javne oblasti; ta plačila so vmesna potrošnja podjetij;
- g) vračila DDV, ki so nižja kot potrebna ali normalna nadomestila v danem položaju in ki izhajajo iz sistema pavšalnega nadomestila, ki se pogosto uporablja v kmetijstvu.

4.24 Ta postavka ne zajema davkov, ki jih plačajo gospodinjstva na zasebno uporabo vozil ipd.; ti davki spadajo med tekoče davke na dohodek, premoženje itd.

Davki na proizvodnjo in uvoz, plačani institucijam Evropske unije

4.25 Davki na proizvodnjo in uvoz, plačani institucijam Evropske unije, zajemajo zlasti:

- a) davke, ki jih rezidenčne proizvodne enote plačajo neposredno institucijam Evropske unije (davki ESPJ na rudnike, železarne in jeklarne);
- b) davke, ki jih zbirajo nacionalne vlade v imenu institucij Evropske unije; ti so:
 - (1) prejemki iz skupne kmetijske politike: davki na uvožene kmetijske proizvode, zneski denarnih nadomestil, s katerimi se obdavčujeta izvoz in uvoz, davek na proizvodnjo sladkorja in davek na izogluozo, davki skupne odgovornosti na mleko in žita;

(2) prejemki iz trgovine s tretjimi državami: carine na osnovi integrirane tarife Evropske skupnosti (TARIC);

(3) prejemki od DDV v vsaki državi članici.

4.26 Zajemanje davkov na proizvodnjo in uvoz: zajemajo se v obdobju, v katerem se zgodijo dejavnosti, transakcije ali drugi dogodki, ki ustvarijo obveznosti plačila davkov.

4.27 ▲ Nekatere ekonomske dejavnosti, transakcije in dogodki, ki bi po davčni zakonodaji morali zadevnim enotam naložiti obveznost plačila davkov, se stalno izmikajo pozornosti davčnih oblasti. Nerealno bi bilo domnevati, da takšne dejavnosti, transakcije in dogodki povečujejo finančna sredstva ali obveznosti v obliki odhodkov ali prihodkov. Zaradi tega so v sistemu prikazani le tisti v plačilo zapadli zneski, ki so evidentirani z davčnimi odmerami, davčnimi napovedmi ali drugimi mehanizmi, ki ustvarijo obveznosti plačnikov davkov v obliki čistih obveznosti za plačilo. Sistem ne pripisuje manjkajočih davkov, ki niso evidentirani z davčnimi odmerami.

Davki, ki so evidentirani z davčnimi odmerami, vendar niso nikoli plačani (npr. zaradi stečajev), se obravnavajo, kot bi bili plačani. Možnosti sta dve:

- a) celotni odpis slabih dolgov s strani države, ki prizna, da svojih terjatev ne more več izterjati; tak odpis je prikazan v računih drugih sprememb obsega sredstev države in dolžnika, ki ni izpolnil obveznosti plačila;
- b) odpis dolga z vzajemnim dogovorom med državo in dolžnikom; tak odpis se obravnava kot kapitalski transfer države dolžniku v računu kapitala, ob hkratnem izbrisu terjatve v finančnem računu.

4.28 Vrednost davkov, ki mora biti prikazana, zajema vse zapadle obresti, zaračunane na davčni dolg, ter vse kazni, ki jih izrečejo davčne oblasti, če takšnih obresti in kazni ni mogoče prikazati ločeno od davkov; zajema tudi vse takse, ki jih je morda treba plačati v zvezi z zbiranjem ali izterjavo neplačanih davkov, zmanjšana pa je za znesek vseh vračil davka s strani države, ki so posledica ekonomske politike, in vseh davčnih povračil, ki so posledica preplačil.

4.29 V sistemu računov se davki na proizvodnjo in uvoz (D.2) pojavljajo:

- a) med porabami v računu ustvarjanja dohodka celotnega gospodarstva;
- b) med viri v računu alokacije primarnega dohodka sektorja država ter v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Davki na proizvode so prikazani kot viri v računu blaga in storitev celotnega gospodarstva. To omogoča uskladitev virov blaga in storitev, ki so vrednoteni brez davkov na proizvode, s porabami, ki so vrednotene z vključenimi davki na proizvode.

Drugi davki na proizvodnjo (D.29) se pojavljajo med porabami v računu ustvarjanja dohodka dejavnosti in sektorjev, ki jih plačajo.

SUBVENCije (D.3)

4.30 Definicija:

Subvencije (D.3) so tekoča, nepovratna plačila države ali institucij Evropske unije rezidenčnim² proizvajalcem, da bi s tem vplivale na raven njihove proizvodnje, na njihove cene ali na nadomestila proizvodnim dejavnikom.

Drugi netržni proizvajalci lahko prejmejo druge subvencije na proizvodnjo samo, če so ta plačila odvisna od splošnih pravil, ki veljajo za tržne in netržne proizvajalce. Po dogovoru se subvencije na proizvode v drugi netržni proizvodnji (P.13) ne prikažejo.

² Institucije Evropske unije podeljujejo subvencije enotam, ki so rezidenčne kjer koli v Skupnosti.

- 4.31 Subvencije, ki jih podeljujejo institucije Evropske unije, zajemajo le njihove neposredne tekoče transferje rezidenčnim proizvodnim enotam.
- 4.32 Subvencije se delijo na:
- a) subvencije na proizvode (D.31):
 - (1) uvozne subvencije (D.311),
 - (2) druge subvencije na proizvode (D.319),
 - b) druge subvencije na proizvodnjo (D.39).

Subvencije na proizvode (D.31)

- 4.33 Definicija:

Subvencije na proizvode (D.31) so subvencije, plačljive na enoto proizvedenega ali uvoženega blaga ali storitve. Subvencija je lahko določena z denarnim zneskom na količinsko enoto blaga ali storitve ali pa je izračunana *ad valorem* kot določen odstotek cene na enoto. Subvencija se lahko izračuna tudi kot razlika med določeno ciljno ceno in tržno ceno, ki jo je kupec dejansko plačal. Subvencija na proizvode navadno postane obveznost, ko je blago proizvedeno, prodano ali uvoženo. Po dogovoru se subvencije na proizvode lahko nanašajo le na tržno proizvodnjo (P.11) ali na proizvodnjo za lastno končno porabo (P.12).

Uvozne subvencije (D.311)

- 4.34 Definicija:

Uvozne subvencije (D.311) obsegajo subvencije na blago in storitve, ki postanejo obveznost, ko blago prestopi mejo za porabo na ekonomskem ozemlju ali ko so storitve rezidenčnim institucionalnim enotam opravljene. Zajemajo lahko izgube državnih trgovskih organizacij, katerih funkcija je nakup proizvodov pri nerezidentih in nato prodaja teh proizvodov rezidentom po nižjih cenah, če so te izgube posledica premišljene državne politike.

Druge subvencije na proizvode (D.319)

- 4.35 Druge subvencije na proizvode (D.319) zajemajo:
- a) subvencije na proizvode, ki se porabljajo doma: te obsegajo subvencije, plačljive rezidenčnim proizvajalcem za njihovo proizvodnjo, ki se porablja ali troši na ekonomskem ozemlju;
 - b) izgube državnih trgovskih organizacij, katerih funkcija je nakup proizvodov rezidenčnih proizvajalcev in nato prodaja teh proizvodov rezidentom ali nerezidentom po nižjih cenah, če so te izgube posledica premišljene državne ekonomske ali socialne politike;
 - c) subvencije javnim družbam in nepravim družbam za pokrivanje stalnih izgub, ki si jih nakopujejo s svojimi proizvodnimi dejavnostmi, kadar zaradi premišljene ekonomske ali socialne politike države ali Evropske unije zaračunavajo cene, ki so nižje kot njihovi povprečni proizvodni stroški;
 - d) neposredne subvencije na izvoz, plačljive neposredno rezidenčnim proizvajalcem, ko blago zapusti ekonomsko ozemlje ali so storitve nerezidentom opravljene – razen povračil predhodno plačanih davkov na proizvode na carinski meji in odloženih davkov, ki bi zapadli v plačilo, če bi bilo blago prodano ali porabljeno na ekonomskem ozemlju.

Druge subvencije na proizvodnjo (D.39)

- 4.36 Definicija:

Druge subvencije na proizvodnjo (D.39) obsegajo subvencije razen subvencij na proizvode, ki jih rezidenčne proizvodne enote lahko prejmejo na osnovi ukvarjanja s proizvodnjo.

Drugi netržni proizvajalci lahko za svojo drugo netržno proizvodnjo prejmejo druge subvencije na proizvodnjo le, če so ta plačila države odvisna od splošnih pravil, ki veljajo za tržne in netržne proizvajalce.

4.37 Postavka zajema zlasti:

- a) subvencije na plačilno listo ali delovno silo: te obsegajo subvencije, plačljive na celoten plačni seznam ali celotno delovno silo, za zaposlovanje posebnih skupin oseb, npr. telesno prizadetih ali oseb, ki so bile dolgotrajno brezposelne, ali za stroške izobraževanja, ki ga organizirajo ali financirajo podjetja;
- b) subvencije za zmanjševanje onesnaževanja: te obsegajo tekoče subvencije za pokrivanje nekaterih ali vseh stroškov dodatnih predelav, katerih namen je zmanjšanje ali odprava spuščanja škodljivih snovi v okolje;
- c) podpore za obrestne olajšave rezidenčnim proizvodnim enotam, tudi če so namenjene spodbujanju investicij³. Dejansko so to tekoči transferji, namenjeni zmanjšanju proizvajalčevih poslovnih stroškov. V računih se obravnavajo kot subvencije proizvajalcem, ki imajo od njih koristi, tudi če v praksi država razliko v obrestih plača neposredno kreditni instituciji, ki je odobrila posojilo;
- d) vračila DDV, ki so višja od potrebnih ali normalnih nadomestil v danem položaju in ki izhajajo iz sistema pavšalnega nadomestila, ki se pogosto uporablja v kmetijstvu.

4.38 Subvencije niso:

- a) tekoči transferji države gospodinjstvom kot potrošnikom; ti transferji so bodisi socialni prejemki bodisi raznovrstni tekoči transferji (D.75);
- b) tekoči transferji med različnimi deli države kot proizvajalci netržnega blaga in storitev, z izjemo drugih subvencij na proizvodnjo (D.39); ti tekoči transferji so prikazani v postavki tekoči transferji v okviru države (D.73);
- c) investicijske podpore (D.92);
- d) izredna plačila v sklade socialnega zavarovanja, če so namenjena povečanju matematičnih rezervacij teh skladov; takšna plačila so prikazana v postavki drugi kapitalski transferji (D.99);
- e) transferji države nefinančnim družbam in nepravim družbam za pokrivanje izgub, nastalih v več finančnih letih, ali izrednih izgub zaradi dejavnikov, ki niso pod nadzorom podjetja; ti transferji so vključeni v postavko drugi kapitalski transferji (D.99);
- f) odpisi dolgov, ki jih imajo proizvodne enote do države (izhajajo npr. iz posojil državne agencije nefinančnim podjetjem, ki so ustvarila izgube iz trgovanja v več finančnih letih); na splošno se te transakcije v računih obravnavajo kot drugi kapitalski transferji (D.99) (glej odstavek 4.165 f);
- g) plačila države ali tujine za škode ali izgube investicijskega blaga zaradi vojn, drugih političnih dogodkov ali naravnih nesreč; ta plačila so prikazana v postavki drugi kapitalski transferji (D.99);
- h) delnice in drug lastniški kapital v korporativnih podjetjih, ki ga kupi država; ti so prikazani v postavki delnice in drug lastniški kapital (AF.5);
- i) plačila državne agencije, ki je prevzela odgovornost za izjemne pokojninske obremenitve javnega podjetja; ta plačila so prikazana v postavki raznovrstni tekoči transferji (D.75);
- j) plačila tržnim proizvajalcem, s katerimi država v celoti ali deloma plača blago in storitve, ki jih ti tržni proizvajalci zagotavljajo neposredno in individualno gospodinjstvom v okviru socialnih tveganj in potreb (glej odstavek 4.84) in do katerih imajo gospodinjstva pravno utemeljeno pravico; ta plačila so vključena v izdatke države za individualno potrošnjo (P.31) in posledično v socialne prejemke v naravi (D.631) ter dejansko individualno potrošnjo gospodinjstev (P.41).

³ Kadar pa ima podpora dvojni namen, financiranje odplačila glavnice dolga in plačila obresti nanj, in kadar je ni možno razdeliti med oba elementa, se celotna podpora obravnava kot investicijska podpora.

- 4.39 Čas zajemanja: subvencije se zajemajo v obdobju, v katerem se zgodijo transakcije ali dogodki (proizvodnja, prodaja, uvoz itd.), ki so osnova za pridobitev subvencije.

Posebna primera:

- a) subvencije v obliki razlike med kupčevo in prodajno ceno, ki jo zaračuna državna trgovska agencija, se zajemajo v trenutku, ko agencija blago kupi, če je prodajna cena takrat znana;
- b) subvencije za pokrivanje izgub proizvajalcev se zajemajo v trenutku, ko se državna agencija odloči za pokritje izgube.

- 4.40 V sistemu računov se subvencije pojavljajo:

- a) med negativnimi porabami v računu ustvarjanja dohodka celotnega gospodarstva;
- b) med negativnimi viri v računu alokacije primarnega dohodka sektorja država in v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Subvencije na proizvode so prikazane kot negativni viri v računu blaga in storitev celotnega gospodarstva. To omogoča uskladitev virov blaga in storitev s porabami.

Druge subvencije na proizvodnjo (D.39) se pojavljajo med negativnimi porabami v računu ustvarjanja dohodka dejavnosti in sektorjev, ki jih prejmejo.

Posledice sistema večvrstnih deviznih tečajev na davke na proizvodnjo in uvoz ter subvencije: večvrstni devizni tečaji se med državami članicami EU trenutno ne uporabljajo. V takšnem sistemu se:

- a) implicitni davki na uvoz obravnavajo kot davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev (D.2122);
- b) implicitni davki na izvoz obravnavajo kot davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214);
- c) implicitne subvencije na uvoz obravnavajo kot uvozne subvencije (D.311);
- d) implicitne subvencije na izvoz obravnavajo kot druge subvencije na proizvode (D.319).

DOHODEK OD LASTNINE (D.4)

- 4.41 Definicija:

Dohodek od lastnine (D.4) je dohodek, ki ga prejme lastnik finančnega sredstva ali opredmetenega neproizvedenega sredstva v zameno za nudenje sredstev ali dajanje opredmetenega neproizvedenega sredstva na razpolago drugi institucionalni enoti.

Dohodki od lastnine so v sistemu razvrščeni takole:

- a) obresti (D.41),
- b) razdeljeni dohodek družb (D.42):
 - (1) dividende (D.421),
 - (2) dohodek, odtegnjen iz nepravih družb (D.422),
- c) reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43),
- d) dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (D.44),
- e) najemnine (D.45).

Obresti (D.41)

- 4.42 Definicija:

Po medsebojnem sporazumu o pogojih finančnega instrumenta so obresti (D.41) znesek, ki ga je dolžnik dolžan plačati upniku v danem časovnem obdobju, ne da bi se s tem zmanjšal znesek neodplačane glavnice.

4.43 Upniki posojajo sredstva dolžnikom; to vodi k nastanku finančnih instrumentov, ki so naštetih v nadaljevanju.

Obresti kot oblika dohodka od lastnine prejemajo lastniki naslednjih vrst finančnih sredstev:

- a) vlog (AF.2),
- b) vrednostnih papirjev razen delnic (AF.3),
- c) posojil (AF.4),
- d) drugih terjatev (AF.7).

Obresti na vloge, posojila ter terjatve in obveznosti

4.44 Prihodki od obresti in odhodki za obresti na ta finančna sredstva in obveznosti se izračunajo z uporabo ustrezne obrestne mere na neodplačano glavnico v vsakem trenutku v vsem obračunskem obdobju.

Obresti na vrednostne papirje

Obresti na menice in podobne kratkoročne instrumente

4.45 Razlika med nominalno vrednostjo in ceno, plačano ob izdaji (tj. diskont), meri odhodke za obresti do dospelosti menice. Povečanje vrednosti menice zaradi akumulacije obračunanih obresti ne tvori dobička iz lastnine, ker je posledica povečanja neodplačane glavnice, in ne spremembe cene sredstva. Druge spremembe vrednosti menice se obravnavajo kot dobički/izgube iz lastnine.

Obresti na obveznice in zadolžnice

4.46 Obveznice in zadolžnice so dolgoročni vrednostni papirji, ki dajejo imetniku brezpogojno pravico do fiksnega ali pogodbeno določenega variabilnega denarnega dohodka v obliki kuponskih plačil ali do določenega fiksnega zneska na določen datum ali datume, ko je vrednostni papir odkupljen, ali do obojega:

- a) brezkuponske obveznice: ni kuponskih plačil. Obresti, ki temeljijo na razliki med odkupno ceno in ceno ob izdaji, morajo biti porazdeljene po letih do dospelosti obveznice. Vsakoletne obračunane obresti imetnik reinvestira v obveznico, tako da morajo biti protipostavke, katerih vrednosti so enake obračunanim obrestim, prikazane v finančnem računu kot pridobitev dodatnih obveznic za imetnika in kot dodatna izdaja obveznic za izdajatelja ali dolžnika (tj. kot rast "obsega" izvirne obveznice);
- b) druge obveznice, vključno z močno diskontiranimi obveznicami. Obresti so sestavljene iz:
 - (1) zneska denarnega dohodka na osnovi kuponskega plačila v vsakem obdobju;
 - (2) zneska obračunanih obresti v vsakem obdobju, ki temelji na razliki med odkupno ceno in ceno ob izdaji in se izračuna na enak način kot pri brezkuponskih obveznicah;
- c) indeksirani vrednostni papirji: zneski kuponskih plačil in/ali neodplačane glavnice so vezani na indeks cen. Sprememba vrednosti neodplačane glavnice med začetkom in koncem določenega obračunskega obdobja zaradi gibanja ustreznega indeksa se obravnava kot obračunane obresti v tem obdobju in je dodatek vsem obrestim, ki v tem obdobju zapadejo v plačilo. Obračunane obresti, ki so posledica indeksiranja, se dejansko reinvestirajo v vrednostni papir in morajo biti prikazane v finančnih računih imetnika in izdajatelja.

Obrestne zamenjave in navadni terminski posli

4.47 ▲ Zamenjave so pogodbeni sporazumi med dvema institucionalnima enotama, ki se dogovorita za izmenjavo tokov plačil za enak znesek zadolženosti v času. Običajne oblike zamenjav so obrestne zamenjave in valutne zamenjave.

Tokovi obrestnih plačil, ki izhajajo iz pogodbe o zamenjavi, morajo biti prikazani ločeno od plačil med obema strankama v zamenjavi. Vsa plačila tretjim strankam (npr. specializiranim posrednikom) za pripravo zamenjav morajo biti prikazana kot nakupi storitev.

Enako načelo se uporablja tudi pri navadnih terminskih poslih.

Obresti na finančni najem

4.48 Finančni najem je alternativa posojilu kot načinu financiranja nakupa strojev in opreme. Je pogodba, ki usmerja sredstva od upnika k dolžniku: najemodajalec kupi opremo, najemojemalec pa se obveže, da bo plačal najemnino, ki najemodajalcu v obdobju veljavnosti pogodbe omogoča povrnitev vseh ali skoraj vseh stroškov, vključno z obrestmi.

V sistemu velja, da najemodajalec odobri najemojemalcu posojilo v vrednosti kupčeve cene, plačane za sredstvo, najemojemalec pa posojilo postopno odplača v obdobju trajanja najema. Zato velja, da ima najemnina, ki jo najemojemalec vsako obdobje plača, dve sestavini: odplačilo glavnice in plačilo obresti. Obrestna mera na pripisano posojilo je določena implicitno s celotnim zneskom plačanih najemnin v času trajanja najema glede na kupčevo ceno sredstva. Delež najemnine, ki predstavlja obresti, se v obdobju trajanja najema postopno zmanjšuje, ker se glavnica odplačuje. Začetno posojilo najemodajalca, skupaj s kasnejšimi odplačili glavnice, je prikazano v finančnih računih najemodajalca in najemojemalca. Plačila obresti so prikazana med obrestmi v njunih računih primarne razdelitve dohodka.

Druge obresti

4.49 Kot obresti se obravnavajo tudi:

- a) obresti, zaračunane za prekoračitev na tekočem računu, dodatna plačila obresti na vloge, ki so bile puščene dlje, kot je bilo prvotno dogovorjeno, ter plačila določenim imetnikom obveznic, ki so določeni z loterijo;
- b) obresti, ki jih prejmejo vzajemni skladi (glej odstavek 2.51 b) od svojih naložb in ki so pripisane delničarjem, četudi so kapitalizirane. Ne zajemajo dobičkov ali izgub iz lastnine na finančnih instrumentih, pripadajočih vzajemnim naložbenim skladom, ki niso prikazani kot dohodek od lastnine.

Čas zajemanja

4.50 Obresti se zajemajo po obračunskem načelu, torej so zajete, kot da se upniku v času nenehno obračunavajo na znesek neodplačane glavnice. Obresti, ki so obračunane v vsakem obračunskem obdobju, morajo biti zajete ne glede na to, ali so dejansko plačane ali pa dodane neodplačani glavnici. Kadar niso dejansko plačane, mora biti prikazano tudi povečanje glavnice, in sicer v finančnem računu kot nadaljnja pridobitev te vrste finančnega sredstva s strani upnika in kot pridobitev enake obveznosti s strani dolžnika.

4.51 ▲ Obresti morajo biti prikazane pred odbitkom katerih koli davkov, ki so zaračunani nanje. Prejete in plačane obresti vedno vključujejo podpore za obrestne olajšave, tudi če so te podpore plačane neposredno finančnim institucijam, in ne koristnikom (glej subvencije).

Ker vrednost storitev, ki jih zagotavljajo finančni posredniki, ni razporejena med posamezne stranke, se marža, ki predstavlja implicitne stroške finančnih posrednikov, ne izloči iz dejanskih plačil obresti finančnim posrednikom ali iz prejemkov obresti od finančnih posrednikov. Zato je v računih alokacije primarnega dohodka finančnih posrednikov in nominalne dejavnosti, ki ji je po dogovoru kot vmesna potrošnja alocirana celotna proizvodnja finančnih posrednikov, potrebna prilagoditvena postavka.

4.52 V sistemu računov so obresti prikazane:

- a) med viri in med porabami v računu alokacije primarnega dohodka sektorjev⁴;
- b) med viri in med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

⁴ Praksa se razlikuje od večine praks poslovnega računovodstva; v poslovnem računovodstvu so namreč plačane obresti navadno prikazane v računu poslovanja kot fiksni stroški, podobni drugim proizvodnim stroškom.

Razdeljeni dohodek družb (D.42)

Dividende (D.421)

4.53 Definicija:

Dividende (D.421) so oblika dohodka od lastnine, do katerega so upravičeni in ki ga prejema lastniki delnic (AF.5), ker so dali sredstva na razpolago družbam. Zbiranje lastniškega kapitala z izdajo delnic je alternativa izposojanju kot načinu zbiranja sredstev. V nasprotju s posojilnim kapitalom pa lastniški kapital ne vodi k fiksnim obveznostim v denarnem izrazu, imetnik delnic družbe pa ni upravičen do fiksnega ali vnaprej določenega dohodka.

4.54 Postavka obsega tudi:

- a) delnice, ki so izdane delničarjem za plačilo dividend za finančno leto. Ne glede na to pa izdaje premijskih delnic, ki predstavljajo kapitalizacijo lastnih sredstev v obliki rezerv in nerazdeljenih dobičkov in ki delničarjem v odstotku od njihovih delnic povečujejo število delnic, niso vključene;
- b) dividende, ki jih prejmejo vzajemni skladi (glej odstavek 2.51 b) od svojih naložb in ki so pripisane delničarjem, četudi so kapitalizirane. Dobički ali izgube iz lastnine na finančnih instrumentih, pripadajočih vzajemnim naložbenim skladom, ki niso prikazani kot dohodek od lastnine, niso vključeni;
- c) dohodek, ki ga državi plačajo javna podjetja, ki so priznana kot neodvisne pravne osebe, čeprav niso formalno ustanovljena kot korporativna podjetja.

4.55 Čas zajemanja: dividende se zajamejo v obdobju, v katerem na osnovi odločitve družbe zapadejo v plačilo.

V sistemu računov se dividende pojavljajo:

- a) med porabami v računu alokacije primarnega dohodka sektorjev, v katere spadajo družbe;
- b) med viri v računu alokacije primarnega dohodka sektorjev, v katere spadajo delničarji;
- c) med porabami in viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb (D.422)

4.56 Definicija:

Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb (D.422), obsega zneske, ki jih podjetniki za svojo lastno porabo dejansko odtegnjejo od dobičkov nepravih družb, katerih lastniki so.

4.57 Ti zneski morajo biti prikazani pred odbitkom katerih koli tekočih davkov na dohodek, premoženje itd., za katere velja, da jih vedno plačajo lastniki podjetij.

4.58 Kadar neprava družba ustvari dobiček, lahko enota, ki je njen lastnik, pusti del ali celoten dobiček v podjetju, zlasti za investicijske namene. Dohodek, puščen v podjetju, se pojavlja kot varčevanje neprave družbe, v postavki dohodek, odtegnjen iz nepravih družb, pa so prikazani le tisti dobički, ki ga lastniške enote dejansko odtegnejo.

4.59 Kadar dobiček ustvarijo tiste podružnice, agencije itd. rezidenčnih podjetij v tujini, ki se obravnavajo kot nerezidenčne enote, se zadržani dohodki pojavijo kot reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43). Samo dohodek, ki je dejansko prenesen v matično podjetje, se v računih obravnava kot dohodek, odtegnjen iz nepravih družb, prejet iz tujine. Enaka načela veljajo tudi za odnose med podružnicami, agencijami itd., ki delujejo na ekonomskem ozemlju, in nerezidenčnim matičnim podjetjem, ki mu pripadajo.

4.60 Postavka zajema tudi neto poslovni presežek, ki ga prejmejo rezidenti kot lastniki zemljišč in zgradb v tujini, ali nerezidenti kot lastniki zemljišč in zgradb na ekonomskem ozemlju. Nerezidenčne enote veljajo v zvezi z vsemi transakcijami z zemljišči in zgradbami, ki jih izvajajo na ekonomskem ozemlju države, v skladu z

dogovori, sprejetimi v ESR, za namišljene rezidenčne enote, v katerih so nerezidenti lastniki lastniškega kapitala.

Vrednost najemnin za stanovanja v tujini, v katerih bivajo lastniki, je prikazana kot uvoz storitev, ustrezen neto poslovni presežek pa je prikazan kot primarni dohodek, prejet iz tujine. Vrednost najemnin za stanovanja, v katerih bivajo lastniki, ki so nerezidenti, je prikazana kot izvoz storitev, ustrezen neto poslovni presežek pa je prikazan kot primarni dohodek, plačan tujini.

- 4.61 Postavka dohodek, odtegnjen iz nepravih družb, ne zajema zneskov, ki jih lastniki prejmejo:
- od prodaje obstoječega investicijskega blaga,
 - od prodaje zemljišč in neopredmetenih sredstev,
 - od odtegnjenega kapitala (npr. popolna ali delna likvidacija njihovega lastniškega kapitala v nepravi družbi).
- Ti zneski se obravnavajo kot odtegnjeni lastniški kapital v finančnem računu. Nasprotno se vsa sredstva, ki jih lastnik neprave družbe zagotovi za pridobitev sredstev ali zmanjšanje obveznosti, obravnavajo kot povečanje lastniškega kapitala. Če pa je lastnik neprave družbe država, ki zaradi državne ekonomske ali socialne politike namerno vzdržuje stalen primanjkljaj iz poslovanja, se vsi redni transferji sredstev države v podjetje za pokrivanje izgub obravnavajo kot subvencije.
- 4.62 Čas zajemanja: dohodek, odtegnjen iz nepravih družb, se zajema v obdobju, v katerem ga lastniki odtegnejo.
- 4.63 V sistemu računov se dohodek, odtegnjen iz nepravih družb, pojavlja:
- med porabami v računu alokacije primarnega dohodka sektorjev, v katere spadajo neprave družbe;
 - med viri v računu alokacije primarnega dohodka sektorjev, v katere spadajo lastniki;
 - med porabami in viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43)

4.64 Definicija:

Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43) so enaki:

poslovnemu presežku podjetja z neposredno tujo naložbo

plus vsi prihodki dohodkov od lastnine in tekočih transferjev

minus vsi odhodki dohodkov od lastnine in tekočih transferjev, vključno z dejanskimi nakazili tujim neposrednim investitorjem in z vsemi tekočimi davki na dohodek, premoženje itd. podjetja z neposredno tujo naložbo.

- 4.65 Podjetje z neposredno tujo naložbo je korporativno ali nekorporativno podjetje, v katerem je investitor, rezident drugega gospodarstva, lastnik najmanj 10 odstotkov navadnih delnic ali glasovalnih pravic (za korporativno podjetje) ali ekvivalenta (za nekorporativno podjetje). Podjetja z neposrednimi tujimi naložbami obsegajo tiste enote, ki so opredeljene kot podružnice (investitor je lastnik več kot 50 odstotkov), pridružena podjetja (investitor je lastnik do 50 odstotkov) ali poslovalnice (nekorporativno podjetje v celotnem ali skupnem lastništvu), ki so bodisi v neposrednem ali posrednem lastništvu investitorja. Iz tega izhaja, da je "podjetje z neposredno tujo naložbo" pomensko širši pojem kot "družba pod tujim nadzorom".
- 4.66 Dejanske razdelitve lahko izhajajo iz podjetniškega dohodka podjetij z neposrednimi tujimi naložbami v obliki dividend ali dohodka, odtegnjenega iz nepravih družb.

Poleg tega se zadržani dohodki obravnavajo, kot bi bili razdeljeni in nakazani tujim neposrednim investitorjem sorazmerno z njihovim lastništvom lastniškega kapitala podjetja in nato z njihove strani reinvestirani.

Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb so lahko pozitivni ali negativni.

4.67 Čas zajemanja: reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb se zajemajo v obdobju, v katerem so zasluženi.

V sistemu računov se reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb pojavljajo:

- a) med porabami in viri v računu alokacije primarnega dohodka sektorjev;
- b) med porabami in viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (D.44)

4.68 Definicija:

Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, ustreza celotnim primarnim dohodkom od investiranja zavarovalnih tehničnih rezervacij. Zavarovalnice in pokojninski skladi investirajo zavarovalne tehnične rezervacije v finančna sredstva ali zemljišča (od katerih prejmejo neto dohodek od lastnine, tj. po odbitku vseh plačanih obresti) ali v zgradbe (ki ustvarjajo neto poslovni presežek). Vsak neto dohodek, ki izhaja iz investiranja lastnih sredstev zavarovalnice, mora biti izključen sorazmerno z razmerjem med lastnimi sredstvi na eni in vsoto lastnih sredstev ter zavarovalnih tehničnih rezervacij na drugi strani.

4.69 Ker so tehnične rezervacije sredstvo zavarovancev, so prihodki iz njihovega investiranja v računih prikazani, kot bi jih zavarovalnice in pokojninski skladi plačali zavarovancem v obliki dohodka od lastnine, pripisanega zavarovancem.

Ker v praksi ta dohodek zadržijo zavarovalnice in pokojninski skladi, se obravnava, kot bi ga zavarovanci vrnilo zavarovalnicam in pokojninskim skladom v obliki dodatnih premij in prispevkov, ki so dodatki dejanskim premijam in prispevkom.

Dodatne premije in prispevki na police neživljenjskega in življenjskega zavarovanja, sklenjene v okviru shem socialnega zavarovanja, so prikazani skupaj z dejanskimi premijami in prispevki v računih sekundarne razdelitve dohodka enot, na katere se nanašajo.

Dodatne premije za individualno življenjsko zavarovanje, ki ni sklenjeno v okviru shem socialnega zavarovanja, enako kot dejanske premije niso tekoči transferji in zato niso prikazane v računih sekundarne razdelitve dohodka. Vključene so neposredno kot eden izmed elementov, ki prispevajo k spremembi "neto lastniškega kapitala gospodinjestev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov", in prikazane v finančnih računih enot, na katere se nanašajo.

4.70 Čas zajemanja: dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, se zajema v obdobju, v katerem je obračunan.

4.71 V sistemu računov se dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, pojavlja:

- a) med viri v računu alokacije primarnega dohodka zavarovancev;
- b) med porabami v računu alokacije primarnega dohodka zavarovateljev;
- c) med porabami in viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Najemnine (D.45)

Najemnine od zemljišč

4.72 Najemnina, ki jo prejme posestnik od najemnika, je oblika dohodka od lastnine.

Postavka zajema tudi plačila najemnin lastnikom kopenskih plovnih poti in rek za pravico uporabe teh vod v rekreacijske in druge namene, vključno z ribolovom.

Posestnik je lahko dolžan plačati zemljiške davke ali prevzeti določene izdatke za vzdrževanje izključno zato, ker je lastnik zemljišča. Po dogovoru se ti davki in izdatki obravnavajo kot obveznost osebe, ki je upravičena do uporabe zemljišča in za katero velja, da jih odšteje od najemnine, ki bi jo drugače morala plačati posestniku.

- 4.73 Najemnine od zemljišč ne vključujejo najemnin od zgradb in stanovanj, ki so postavljeni na zemljišču. Te najemnine se obravnavajo kot plačila za tržne storitve, ki jih lastniki zgradb in stanovanj zagotavljajo najemnikom, in so v računih prikazane kot vmesna ali končna potrošnja najemne enote. Če ni objektivne osnove, na kateri bi bilo plačila mogoče ločiti na najemnine od zemljišč in najemnine od zgradb, ki so na njej postavljene, in kadar se domneva, da je vrednost zemljišča večja od vrednosti zgradb, se celoten znesek obravnava kot najemnina od zemljišč, sicer pa kot najemnina od zgradb.

Najemnine od podzemnih sredstev

- 4.74 Postavka vključuje najemnine, ki so obračunane lastnikom nahajališč rudnin in fosilnih goriv (premoga, nafte in zemeljskega plina), ki odobrijo najem drugim institucionalnim enotam in jim s tem dovolijo raziskovanje ali črpanje teh nahajališč v določenem časovnem obdobju.
- 4.75 Čas zajemanja najemnin: zajete so v obdobju, v katerem zapadejo v plačilo.
- 4.76 V sistemu računov so najemnine prikazane:
- med viri in porabami v računu alokacije primarnega dohodka sektorjev;
 - med viri in porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

TEKOČI DAVKI NA DOHODEK, PREMOŽENJE ITD. (D.5)

- 4.77 Definicija:

Tekoči davki na dohodek, premoženje itd. (D.5) so vsa obvezna nevratljiva plačila v denarju ali naravi, s katerimi država in tujina v rednih časovnih presledkih obdavčujeta dohodek in premoženje institucionalnih enot, ter nekateri periodični davki, ki niso odmerjeni niti na dohodek niti na premoženje.

Tekoči davki na dohodek, premoženje itd. se delijo na:

- davke na dohodek (D.51),
- druge tekoče davke (D.59).

Davki na dohodek (D.51)

- 4.78 Definicija:

Davki na dohodek (D.51) zajemajo davke na dohodke, dobičke in kapitalske dobičke. Odmerjeni so na dejanske ali domnevne dohodke posameznikov, gospodinjstev, družb in nepridobitnih institucij. Zajemajo davke, odmerjene na lastništvo imetja, zemljišča ali nepremičnine, kadar so ta lastništva osnova za ocenjevanje dohodka njihovih lastnikov.

Davki na dohodek zajemajo:

- davke na dohodke posameznika ali gospodinjstva (dohodek iz zaposlitve, dohodek od lastnine, podjetništva, pokojnin itd.), vključno z davki, ki jih odtegnejo delodajalci (sprotno odvajanje akontacij davkov na dohodek). Sem so vključeni tudi davki na dohodek lastnikov nekorporativnih podjetij;
- davke na dohodke ali dobičke družb;
- davke na dobičke iz lastnine;
- davke na dobitke na loteriji ali pri igrah na srečo, ki se plačajo na zneske, ki jih prejmejo dobitniki (davki na promet proizvajalcev, ki organizirajo igre na srečo ali loterije, pa se obravnavajo kot davki na proizvode).

Drugi tekoči davki (D.59)

4.79 Drugi tekoči davki (D.59) zajemajo:

- a) tekoče davke na kapital. To so davki na lastništvo ali uporabo zemljišč in zgradb, ki jih lastniki plačujejo v rednih časovnih presledkih, ter tekoči davki na neto premoženje in druga sredstva (nakit, druga zunanja znamenja premoženja), razen davkov, omenjenih v D.29 (ki jih na osnovi ukvarjanja s proizvodnjo plačujejo podjetja) in D.51 (davki na dohodek);
- b) glavarine, zaračunane na odraslo osebo ali gospodinjstvo, ne glede na dohodek ali premoženje;
- c) davke na izdatke, plačljive na celotne izdatke oseb ali gospodinjstev;
- d) plačila gospodinjstev za dovoljenja za lastništvo ali uporabo vozil, čolnov ali letal (ki se ne uporabljajo v poslovne namene) ali za dovoljenja za lov, ribolov itd.⁵;
- e) davke na mednarodne transakcije (potovanja v tujino, tuja nakazila, tuje investicije itd.), razen tistih, ki jih plačajo proizvajalci, in uvoznih dajatev, ki jih plačajo gospodinjstva.

4.80 Tekoči davki na dohodek, premoženje itd. ne zajemajo:

- a) davkov na dediščino, davkov na dedno posest in davkov na darila *med živimi*; ti davki se obravnavajo, kot bi bili odmerjeni na kapital upravičencev in so prikazani v postavki davki na kapital (D.91);
- b) priložnostnih in izjemnih obdavčitev kapitala ali premoženja; te so prikazane v postavki davki na kapital (D.91);
- c) davkov na zemljišča, zgradbe in druga sredstva, katerih lastniki ali najemniki so podjetja, ki jih uporabljajo za proizvodnjo; ti davki so prikazani v postavki drugi davki na proizvodnjo (D.29);
- d) plačil gospodinjstev za dovoljenja (razen za dovoljenja za uporabo vozil, plovil ali letal ali za dovoljenja za lov ali ribolov): vozišča in pilotska dovoljenja, televizijska in radijska dovoljenja, dovoljenja za strelno orožje, vstopnine oziroma članarine za muzeje in knjižnice, takse za odstranjevanje odpadkov itd.; naštetu plačila se večinoma obravnavajo kot nakupi državnih storitev⁵.

4.81 Vrednost davkov, ki mora biti prikazana, vključuje vse obresti, zaračunane na davčni dolg, ter vse denarne kazni, ki jih izrečejo davčne oblasti, če takšnih obresti in kazni ni mogoče prikazati ločeno. Prav tako vsebuje vse stroške, ki so lahko zaračunani v zvezi z izterjavo in odmero neporavnanih davkov. Ustrezno je zmanjšana za znesek vseh vračil s strani države, ki so posledica ekonomske politike, ter vseh povračil, ki so posledica preplačil.

4.82▲ Zajemanje tekočih davkov na dohodek, premoženje itd.: zajemajo se v obdobju, v katerem se zgodijo dejavnosti, transakcije ali drugi dogodki, ki ustvarijo obveznost plačila.

Nekatere ekonomske dejavnosti, transakcije in dogodki, ki bi po davčni zakonodaji morali zadevnim enotam naložiti obveznost plačila davkov, se stalno izmikajo pozornosti davčnih oblasti. Nerealno bi bilo domnevati, da takšne dejavnosti, transakcije in dogodki povečujejo finančna sredstva ali obveznosti v obliki odhodkov ali prihodkov. Zaradi tega so v sistemu prikazani le tisti v plačilo zapadli zneski, ki so evidentirani z davčnimi odmerami, davčnimi napovedmi ali drugimi mehanizmi, ki ustvarijo obveznosti plačnikov davkov v obliki čistih obveznosti za plačilo. Sistem ne pripisuje manjkajočih davkov, ki niso evidentirani z davčnimi odmerami.

Davki, ki so evidentirani z davčnimi odmerami, vendar niso nikoli plačani (npr. zaradi stečajev), se obravnavajo, kot bi bili plačani. Možnosti sta dve:

- a) celotni odpis slabih dolgov s strani države, ki prizna, da svojih terjatev ne more več izterjati; tak odpis je prikazan v računih drugih sprememb obsega sredstev države in dolžnika, ki ni izpolnil obveznosti plačila;

⁵ Meja med davki in nakupi državnih storitev je opredeljena z istimi merili kot pri plačilih podjetij: če se dovoljenje podeli samodejno ob plačilu zahtevanega zneska, se plačilo obravnava kot davek. Če pa država izkoristi izdajo dovoljenja za izvajanje nekaterih svojih nadzornih funkcij (kot je preverjanje usposobljenosti ali strokovnosti obravnavane osebe), se plačila obravnavajo kot nakupi državnih storitev, in ne kot plačila davkov, razen če plačila očitno niso v skladu s stroški nujenja storitev.

- b) odpis dolga z vzajemnim dogovorom med državo in dolžnikom; tak odpis se obravnava kot kapitalski transfer države dolžniku v računu kapitala, ob hkratnem izbrisu terjatve v finančnem računu.

V nekaterih primerih je obveznost plačila davkov na dohodek mogoče določiti šele v poznejšem obračunskem obdobju, in ne v obdobju, v katerem je bil dohodek obračunan. Pri času zajemanja teh davkov je zato potrebna določena prilagodljivost. Davki na dohodek, ki so odbiti pri viru (npr. sprotno odvajanje akontacije na dohodnino), so lahko zajeti v obdobjih, v katerih so plačani, vsaka končna davčna obveznost na dohodek pa je lahko zajeta v obdobju, v katerem je obveznost določena.

V sistemu računov so tekoči davki na dohodek, premoženje itd. prikazani:

- a) med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorjev, v katere spadajo davkoplačevalci;
- b) med viri v računu sekundarne razdelitve dohodka države;
- c) med porabami in viri zunanjega računa primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

SOCIALNI PRISPEVKI IN PREJEMKI (D.6)

4.83 Definicija:

Socialni prejemki so transferji gospodinjstvom v denarju ali naravi, ki so namenjeni zmanjšanju njihovega finančnega bremena, ki nastaja v povezavi s številnimi tveganji in potrebami. Izplačani so lahko preko kolektivno organiziranih shem, lahko pa jih državne enote ali NPISC izplačajo mimo takšnih shem. Obsegajo tudi plačila države proizvajalcem, ki gospodinjstvom prinašajo individualno korist in ki so izplačana v okviru socialnih tveganj in potreb.

4.84 Tveganja in potrebe, ki so po dogovoru lahko osnova za socialne prejemke, so:

- a) bolezni,
- b) invalidnost, nezmožnost,
- c) nesreča pri delu in poklicna bolezen,
- d) starost,
- e) preživeli družinski člani,
- f) materinstvo,
- g) družina,
- h) pospeševanje zaposlovanja,
- i) brezposelnost,
- j) stanovanje⁶,
- k) izobraževanje,
- l) splošno pomanjkanje.

4.85 Socialni prejemki zajemajo:

- a) tekoče in enkratne transferje iz shem, ki prejemajo prispevke, zajemajo celotno družbo ali velike dele družbe in jih uvedejo in nadzirajo državne enote (sheme socialne varnosti);
- b) tekoče in enkratne transferje iz shem, ki jih organizirajo podjetja v korist svojih zaposlenih, nekdanjih zaposlenih ali njihovih nepreskrbljenih družinskih članov (zasebne sheme podjetij s skladi in brez skladov). Prispevke lahko plačajo zaposleni in delodajalci, lahko pa tudi samozaposlene osebe;
- c) tekoče transferje s strani državnih enot in NPISC, ki niso pogojeni s predhodnim plačilom prispevkov (podpore).

⁶ Pri stanovanjih so socialni prejemki plačila javnih oblasti najemnikom z namenom znižati njihove najemnine (razen posebnih prejemkov, ki jih izplačajo javne oblasti kot delodajalci).

- 4.86 Socialni prejemki ne zajemajo:
- a) zavarovalnin na osnovi polic, sklenjenih izključno na lastno pobudo zavarovanca, neodvisno od njegovega delodajalca ali države;
 - b) zavarovalnin na osnovi polic, sklenjenih izključno z namenom pridobiti bonus, četudi te police izhajajo iz kolektivnih pogodb.
- 4.87 Da bi se individualna polica obravnavala kot del sheme socialnega zavarovanja, morajo možnosti ali okoliščine, proti katerim so udeleženci zavarovani, ustrezati tveganjem ali potrebam, naštetim v odstavku 4.84, obenem pa mora biti izpolnjen vsaj eden izmed naslednjih pogojev:
- a) udeležba v shemi je obvezna ali po zakonu za določeno kategorijo delavcev (zaposleni, samozaposleni ali nezaposleni) ali po določilih in pogojih zaposlitve zaposlenega ali skupine zaposlenih;
 - b) shema je kolektivna in deluje v korist določene skupine delavcev, bodisi zaposlenih, samozaposlenih ali nezaposlenih; pri tem je udeležba v shemi omejena na člane te skupine;
 - c) delodajalec prispevke (dejanske ali pripisane) shemi v korist zaposlenega plača ne glede na to, ali jih plača tudi zaposleni.
- 4.88 Sheme socialnega zavarovanja so sheme, v katerih delavci morajo skleniti zavarovanje proti določenim možnostim ali okoliščinam, ki lahko neugodno vplivajo na njihovo blaginjo ali blaginjo njihovih nepreskrbljenih družinskih članov, ali jih k temu spodbujajo njihovi delodajalci ali država.
- Sheme socialnega zavarovanja je mogoče deliti na:
- a) sheme socialne varnosti, ki zajemajo celotno družbo ali velike dele družbe in ki jih uvedejo, nadzirajo in financirajo enote države;
 - b) zasebne sheme s skladi, ki obsegajo:
 - (1) sheme, v katerih se socialni prispevki plačujejo tretjim osebam (zavarovalnicam, avtonomnim pokojninskim skladom);
 - (2) sheme, v katerih delodajalci vzdržujejo posebne rezerve, ki so ločene od njihovih drugih rezerv, tudi če takšne sheme niso od delodajalcev ločene institucionalne enote. Te sheme se imenujejo neavtonomni pokojninski skladi, rezerve pa so sredstva, ki pripadajo upravičencem, in ne delodajalcem;
 - c) sheme brez skladov, v katerih delodajalci izplačujejo socialne prejemke svojim zaposlenim, nekdanjim zaposlenim ali njihovim družinskim članom iz svojih lastnih sredstev, ne da bi v ta namen oblikovali posebne rezerve.
- 4.89 Sheme socialnega zavarovanja, ki jih državne enote organizirajo za svoje zaposlene, so zasebne sheme s skladi ali sheme brez skladov, in ne sheme socialne varnosti.
- 4.90 Socialne prispevke je mogoče deliti v dejanske prispevke, plačljive v okviru prvih dveh skupin shem, omenjenih v 4.88, in pripisane prispevke, plačljive v okviru shem brez skladov.
- 4.91 Socialne prispevke je mogoče deliti na tiste, ki so obvezni po zakonu, in na tiste, ki niso.

Socialni prispevki (D.61)

Dejanski socialni prispevki (D.611)

- 4.92 Dejanski socialni prispevki obsegajo:
- a) dejanske socialne prispevke delodajalcev (D.6111). Ti prispevki ustrezajo toku D.121 in jih plačujejo delodajalci skladom socialne varnosti, zavarovalnicam ter avtonomnim in neavtonomnim pokojninskim

skladom, ki upravljajo sheme socialnega zavarovanja, za zagotavljanje socialnih prejemkov svojim zaposlenim.

Ker se dejanski socialni prispevki delodajalcev plačujejo v korist delodajalčevih zaposlenih, je njihova vrednost prikazana kot eden izmed elementov sredstev za zaposlene skupaj s plačami v denarju in naravi. Socialni prispevki so nato prikazani, kot bi jih zaposleni v obliki tekočih transferjev plačali skladom socialne varnosti, zavarovalnicam ter avtonomnim in neavtonomnim pokojninskim skladom;

- b) socialne prispevke zaposlenih (D.6112). To so socialni prispevki, ki jih zaposleni plačujejo shemam socialne varnosti, zasebnim shemam s skladi in zasebnim shemam brez skladov. Socialni prispevki zaposlenih obsegajo dejanske plačane prispevke, povečane za – če gre za zasebne sheme s skladi – dodatne prispevke, plačljive iz dohodka od lastnine, pripisanega zavarovancem, ki ga prejmejo v shemah udeleženi zaposleni, in zmanjšane za zaračunane storitve. Vse zaračunane storitve se obravnavajo kot stroški v povezavi s prispevki zaposlenih, in ne delodajalcev;
- c) socialne prispevke samozaposlenih in nezaposlenih oseb (D.6113). To so socialni prispevki, ki jih v svojo lastno korist plačujejo osebe, ki ne spadajo med zaposlene, torej samozaposlene osebe (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih) in nezaposlene osebe. Vključujejo tudi vrednost dodatnih prispevkov, plačljivih iz dohodka od lastnine, pripisanega zavarovancem, ki ga prejmejo udeleženi posamezniki. Ti dodatni prispevki so prikazani, kot bi jih udeleženi posamezniki vrnilo zavarovalnicam kot dodatek svojim drugim prispevkom.

4.93 Plačila dejanskih socialnih prispevkov so lahko obvezna po zakonu ali predpisu, lahko pa se plačujejo na osnovi kolektivnih pogodb v posamezni dejavnosti ali pogodb med delodajalcem in zaposlenimi v posameznem podjetju ali pogodbe o delu. V nekaterih primerih so prispevki lahko prostovoljni.

Tu omenjeni prostovoljni prispevki zajemajo:

- a) socialne prispevke, ki jih skladom socialne varnosti plačujejo ali še naprej plačujejo osebe, ki teh prispevkov pravno niso ali niso več obvezne plačevati;
- b) socialne prispevke, ki so plačani zavarovalnicam (ali organizacijam vzajemne pomoči in pokojninskim skladom, razvrščenim v isti sektor) kot del dodatnih zavarovalnih shem, ki jih organizirajo podjetja v korist svojih zaposlenih in ki se jim le-ti pridružijo prostovoljno;
- c) prispevke organizacijam vzajemne pomoči, v katere so lahko včlanjeni zaposleni ali samozaposleni delavci.

4.94 Za razlikovanje med obveznimi in prostovoljnimi socialnimi prispevki je v klasifikaciji uvedena dodatna raven:

- a) obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.61111),
- b) prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.61112),
- c) obvezni socialni prispevki zaposlenih (D.61121),
- d) prostovoljni socialni prispevki zaposlenih (D.61122),
- e) obvezni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb (D.61131),
- f) prostovoljni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb (D.61132).

4.95 Dejanski socialni prispevki skladom socialne varnosti ali drugim agencijam države so prikazani bruto kot razdelitvene transakcije.

Na drugi strani so socialni prispevki, plačani v okviru zasebnih shem s skladi zavarovalnicam ter organizacijam vzajemne pomoči in avtonomnim pokojninskim skladom, ki so vključeni v isti sektor, prikazani neto, tj. po odbitku tistega dela prispevka, ki predstavlja vrednost zavarovalne storitve, nudene (rezidenčnim in nerezidenčnim) gospodinjstvom. V skladu s sprejetimi dogovori ta del prispevka dejansko predstavlja plačilo za tržno storitev, ki je del končne potrošnje gospodinjstev ali del izvoza storitev, če prispevke plačajo nerezidenčna gospodinjstva.

Pri neavtonomnih zasebnih shemah socialnega zavarovanja s skladi, pri katerih delodajalci vzdržujejo svoje lastne ločene rezerve, se zaračunane storitve ne odštevajo od prispevkov, ki so jih plačali zaposleni. Ker takšne sheme niso od delodajalcev ločene institucionalne enote, so stroški vodenja in upravljanja skladov del splošnih proizvodnih stroškov delodajalcev.

- 4.96 ▲ Čas zajemanja: dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.6111) ter socialni prispevki zaposlenih (D.6112) se zajamejo v obdobju, v katerem je bilo opravljeno delo, ki je povzročilo nastanek obveznosti plačila prispevkov. Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb (D.6113) se zajemajo v obdobju, v katerem nastanejo obveznosti plačila.
- 4.97 V sistemu računov so dejanski socialni prispevki prikazani:
- med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka gospodinjestev;
 - med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčna gospodinjstva);
 - med viri v računu sekundarne razdelitve dohodka rezidenčnih zavarovateljev ali delodajalcev;
 - med viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčne zavarovatelje ali delodajalce).

Pripisani socialni prispevki (D.612)

- 4.98 Pripisani socialni prispevki (D.612) so protipostavka socialnim prejemkom (zmanjšanim za morebitne socialne prispevke zaposlenih), ki jih delodajalci svojim zaposlenim, nekdanjim zaposlenim in drugim upravičencem plačajo neposredno (to pomeni, da niso vezani na dejanske prispevke delodajalcev). Ustrezajo toku D.122. Njihova vrednost bi načeloma morala temeljiti na aktuarskih cenitvah.
- 4.99 Pripisane socialne prispevke je treba uvesti, če naj bodo socialni prejemki, ki jih delodajalci razdeljujejo neposredno, v računih vključeni v postavki socialni prejemki in če naj bodo stroški teh prejemkov (za del, ki ni pokrit z dejanskimi prispevki zaposlenih) vključeni v sredstva za zaposlene, ki jih plača delodajalec.

Kadar delodajalci zagotavljajo socialne prejemke svojim zaposlenim, nekdanjim zaposlenim ali njihovim nepreskrbljenim družinskim članom neposredno iz lastnih virov, brez vključevanja sklada socialne varnosti, zavarovalnice ali avtonomnega pokojninskega sklada in brez oblikovanja posebnega sklada ali ločene rezerve v ta namen, velja, da so upravičenci zavarovani proti različnim določenim potrebam ali okoliščinam, čeprav za njihovo kritje ni bilo izvršeno nobeno plačilo.

Nadomestilo mora biti tako pripisano zaposlenim, in sicer v vrednosti zneska socialnih prispevkov, ki bi bili potrebni za zagotovitev dejanskih upravičenosti do socialnih prejemkov, ki se z njimi akumulirajo. Ti zneski niso odvisni le od ravni prejemkov, ki so tekoče plačljivi, ampak tudi od verjetnih prihodnjih obveznosti delodajalcev v okviru teh shem, na katere vplivajo dejavniki, kot so pričakovane spremembe števila, starostne porazdelitve in življenjskega pričakovanja njihovih zdajšnjih in nekdanjih zaposlenih. Tako morajo vrednosti, ki jih je treba pripisati za prispevke, načeloma temeljiti na isti vrsti aktuarskih cenitev, kot so tiste, s katerimi se določajo ravni premij, ki jih zaračunavajo zavarovalnice. Kadar se zaradi političnih dogodkov ali ekonomskih sprememb razmerje med številom trenutno zaposlenih in številom prejemnikov pokojnin znatno spremeni in postane nenormalno, je treba oceniti vrednost pripisanih prispevkov za trenutno zaposlene, in ta bo različna od dejanske vrednosti izplačanih pokojnin. Za to oceno se lahko uporabi primeren odstotek plač trenutno zaposlenih.

Kolikšni naj bodo pripisani prispevki, je v praksi lahko težka odločitev. Podjetje jih lahko oceni samo, morda na osnovi prispevkov, plačanih podobnim shemam s skladi, da bi izračunalo verjetne obveznosti v prihodnosti. Drugače pa je za oceno pripisanih nadomestil, ki bila potrebna za pokritje pripisanih prispevkov, lahko edina praktična možnost uporaba socialnih prejemkov, financiranih brez skladov, ki jih podjetja plačajo v istem obračunskem obdobju (po odbitku dejanskih prispevkov, ki so jih zaposleni plačali sami). Čeprav obstajajo številni očitni razlogi za razliko med vrednostjo pripisanih prispevkov, ki bi bili potrebni, in dejansko plačanimi socialnimi prejemki, financiranimi brez skladov v istem obdobju (npr. spremenjena sestava in starostna struktura delovne sile podjetja), lahko dejansko plačani prejemki v tekočem obdobju (zmanjšani za socialne prispevke zaposlenih) vseeno predstavljajo ustrezne ocene prispevkov in z njimi povezanih pripisanih nadomestil.

- 4.100 V računu ustvarjanja dohodka so delodajalci prikazani, kot bi svojim zdajšnjim zaposlenim plačevali kot del sredstev za zaposlene znesek, opisan kot pripisani socialni prispevki, po vrednosti enak ocenjenim socialnim prispevkom, ki bi bili potrebni za zagotovitev socialnih prejemkov, financiranih brez skladov, do katerih

postanejo upravičeni. Zaposleni so v računu sekundarne razdelitve dohodka prikazani, kot bi svojim delodajalcem vrnilo isti znesek pripisanih socialnih prispevkov (tj. tekoči transferji) in jih s tem plačali posebni shemi socialnega zavarovanja.

4.101 Čas zajemanja: pripisani socialni prispevki, ki so protipostavka obveznim neposrednim socialnim prejemkom, so prikazani v času nastanka obveznosti plačila prejemkov.

Pripisani socialni prispevki, ki so protipostavka prostovoljnim neposrednim socialnim prejemkom, so prikazani v času prejetja prejemkov.

4.102 V sistemu računov so pripisani socialni prispevki prikazani:

- a) med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka gospodinjstev ter v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev;
- b) med viri v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorjev, v katere spadajo delodajalci, ter v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi (D.62)

4.103 Postavko D.62 sestavljajo štiri podpostavke:

- a) prejemki socialne varnosti v denarju (D.621),
- b) socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi (D.622),
- c) socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov (D.623),
- d) prejemki socialnega varstva v denarju (D.624).

Prejemki socialne varnosti v denarju (D.621)

Skladi socialne varnosti jih plačujejo gospodinjstvom (z izjemo povračil, glej D.6311). Ti prejemki se zagotavljajo v okviru shem socialne varnosti.

Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi (D.622)

Zavarovalnice in druge institucionalne enote, ki upravljajo zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi, jih plačujejo gospodinjstvom v denarju ali naravi.

Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov (D.623)

Delodajalci, ki upravljajo sheme socialnega zavarovanja brez skladov, jih v denarju ali naravi plačujejo svojim zaposlenim, njihovim nepreskrbljenim ali preživelim družinskim članom. Navadno vključujejo:

- a) neprekinjeno izplačevanje normalnih ali zmanjšanih plač v obdobjih odsotnosti z dela zaradi bolezni, nesreč, porodniškega dopusta itd.;
- b) izplačila družinskih dodatkov, dodatkov za izobraževanje in drugih dodatkov, ki zadevajo nepreskrbljene družinske člane;
- c) izplačila starostnih in družinskih pokojnin nekdanjim zaposlenim ali njihovim družinam ter izplačila odpravnin zaposlenim ali njihovim družinam v primeru presežka delovne sile, nezmožnosti, smrtnih nezgod itd. (če je to določeno v kolektivnih pogodbah);
- d) splošne zdravstvene storitve, ki niso povezane z delom zaposlenega;
- e) okrevališča in domove upokojencev.

Socialne prejemke zaposlenih, financirane brez skladov, ki jih delodajalci plačujejo svojim nekdanjim zaposlenim in drugim upravičencem, je treba prikazati vključno z dejanskimi socialnimi prispevki delodajalcev, tj. s plačili delodajalcev zavarovateljem v korist obravnavanih oseb.

Prejemki socialnega varstva v denarju (D.624)

Državne enote in NPISG jih plačujejo gospodinjstvom za zadovoljevanje istih potreb, kot jih zadovoljujejo prejemki socialnega zavarovanja, vendar se ne plačujejo v okviru sheme socialnega zavarovanja, ki vključuje socialne prispevke in prejemke socialnega zavarovanja. Ti prejemki ne zajemajo tekočih transferjev, ki so plačani kot posledica dogodkov ali okoliščin, ki navadno niso pokriti s shemami socialnega zavarovanja (tj. transferjev zaradi naravnih nesreč, ki so prikazani med drugimi tekočimi transferji ali drugimi kapitalskimi transferji).

Socialni transferji v naravi (D.63)

4.104 Definicija:

Socialni transferji v naravi (D.63) obsegajo individualno blago in storitve, ki jih državne enote in NPISG kot transferje v naravi zagotavljajo posameznim gospodinjstvom, ne glede na to, ali so kupljeni na trgu ali pa jih državne enote ali NPISG proizvedejo kot netržno proizvodnjo. Lahko se financirajo iz davkov, drugih dohodkov države ali prispevkov za socialno varnost, v primeru NPISG pa iz podpor in dohodkov od lastnine.

Čeprav imajo nekatere netržne storitve, ki jih proizvedejo NPISG, nekatere značilnosti kolektivnih storitev, se zaradi enostavnosti in po dogovoru vse netržne storitve, ki jih proizvedejo NPISG, obravnavajo kot individualne po naravi. Storitve, ki se gospodinjstvom zagotavljajo brezplačno ali po cenah, ki niso ekonomsko pomembne, so individualne storitve; storitve, ki se zagotavljajo družbi kot celoti ali velikim delom družbe, so kolektivne storitve. Med individualnimi storitvami so najpogostejše izobraževalne in zdravstvene storitve, čeprav se pogosto zagotavljajo tudi druge vrste storitev, npr. stanovanjske, kulturne in rekreacijske.

Postavka socialni transferji v naravi (D.63) obsega socialne prejemke v naravi (D.631) in transferje individualnega netržnega blaga in storitev (D.632).

Socialni prejemki v naravi (D.631)

4.105 ▲ Socialni prejemki v naravi so socialni transferji v naravi, namenjeni gospodinjstvom za zmanjšanje njihovega finančnega bremena, ki izhaja iz socialnih tveganj in potreb (glej odstavek 4.84). Lahko so dveh vrst: gospodinjstva, ki so do njih upravičena, lahko sama kupijo blago in storitve, nato pa dobijo sredstva povrnjena, lahko pa se ustrezne storitve zagotavljajo upravičencem neposredno. V drugem primeru državna enota ali NPISG v celoti ali deloma proizvede ali kupi blago in storitve, ki jih njihovi proizvajalci zagotovijo upravičencem neposredno.

Prejemki socialne varnosti, povračila (D.6311)

Ti prejemki obsegajo povračila skladov socialne varnosti gospodinjstvom za priznane izdatke za določeno blago ali storitve.

Ko gospodinjstvo kupi blago ali storitev, za katero mu sklad socialne varnosti pozneje sredstva v celoti ali deloma povrne, velja, da gospodinjstvo deluje v imenu sklada socialne varnosti. Gospodinjstvo dejansko odobri skladu socialne varnosti kratkoročni kredit, ki se odplača takoj, ko gospodinjstvo dobi povračilo.

Znesek povrnjenih izdatkov je prikazan, kot bi neposredno bremenil sklad socialne varnosti v trenutku, ko gospodinjstvo opravi nakup, medtem ko je edini izdatek gospodinjstva, ki je prikazan, morebitna razlika med plačano kupčevo ceno in povrnjenim zneskom. Tako se znesek izdatka, ki ga je sklad socialne varnosti povrnil gospodinjstvu, ne obravnava kot tekoči transfer v denarju.

Drugi prejemki socialne varnosti v naravi (D.6312)

Obsegajo socialne transferje v naravi (razen povračil), ki jih skladi socialne varnosti namenjajo gospodinjstvom. Večina drugih prejemkov socialne varnosti v naravi se nanaša na zdravniško in zobozdravstveno oskrbo, kirurške posege, nastanitev v bolnišnici, očala in kontaktne leče, medicinske naprave in opremo ter podobno blago in storitve v okviru socialnih tveganj in potreb. Tržni in netržni proizvajalci zagotavljajo storitve upravičencem neposredno, brez povračil; storitve morajo biti temu ustrezno vrednotene, vsa plačila gospodinjstev pa je treba odšteti.

Prejemki socialnega varstva v naravi (D.6313)

Obsegajo transferje v naravi, ki jih državne enote in NPISG zagotavljajo gospodinjstvom. Po naravi so podobni prejemkom socialne varnosti v naravi, vendar se ne zagotavljajo v okviru shem socialnega zavarovanja. Vključeni so (če niso zajeti s shemo socialnega zavarovanja) socialna stanovanja, dodatki za stanovanje, otroške jasli, strokovno izobraževanje, znižanje cen prevoza (ob pogoju, da obstaja socialni namen) ter podobno blago in storitve v okviru socialnih tveganj in potreb. Vsa plačila gospodinjstev je treba odšteti.

Transferji individualnega netržnega blaga in storitev (D.632)

4.106 Definicija:

Transferji individualnega netržnega blaga in storitev (D.632) obsegajo blago in storitve, ki jih netržni proizvajalci državnih enot in NPISG zagotavljajo posameznim gospodinjstvom brezplačno ali po cenah, ki ekonomsko niso pomembne. Ustrezajo izdatkom NPISG in države za individualno potrošnjo (glej odstavek 3.85), zmanjšanim za socialne prejemke v naravi (D.631), podeljene gospodinjstvom na osnovi ureditev socialne varnosti ali socialnega varstva.

4.107 Čas zajemanja socialnih prejemkov:

- a) socialni prejemki v denarju se zajamejo v obdobju, v katerem nastanejo terjatve;
- b) socialni prejemki v naravi se zajamejo v obdobju izvajanja storitev ali v trenutku spremembe lastništva blaga, ki ga netržni proizvajalci zagotavljajo gospodinjstvom neposredno.

4.108 V sistemu računov so socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi (D.62) prikazani:

- a) med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorjev, ki podeljujejo prejemke;
- b) med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če prejemke podeli tujina);
- c) med viri v računu sekundarne razdelitve dohodka gospodinjstev;
- d) med viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če so prejemki podeljeni nerezidenčnim gospodinjstvom).

Socialni transferji v naravi (D.63) so prikazani:

- a) med porabami v računu preraždelitve dohodka v naravi sektorjev, ki podeljujejo prejemke;
- b) med viri v računu preraždelitve dohodka v naravi gospodinjstev.

Potrošnja transferiranega blaga in storitev je prikazana v računu porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka.

Socialni transferji v naravi s tujino po dogovoru ne obstajajo (prikazani so v D.62 socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi).

DRUGI TEKOČI TRANSFERJI (D.7)**Neto premije neživljenjskega zavarovanja (D.71)**

4.109 Definicija:

Neto premije neživljenjskega zavarovanja (D.71) so premije, plačane v zvezi z zavarovalnimi policami, ki jih sklenejo institucionalne enote. Posamezna gospodinjstva sklenejo police na lastno pobudo in v svojo lastno

korist, neodvisno od svojih delodajalcev ali države in zunaj vseh shem socialnega zavarovanja⁷. Neto premije neživljenjskega zavarovanja zajemajo dejanske premije, ki jih plačajo zavarovanci za zagotovitev zavarovalnega kritja v obračunskem obdobju (premije za obdobje), in premijske dodatke, plačljive iz dohodka od lastnine, pripisanega zavarovancem, po odbitku zaračunanih storitev zavarovalnic, ki organizirajo zavarovanje.

Zneski neto premij neživljenjskega zavarovanja so na voljo za zagotavljanje kritja za različne dogodke in nezgode, do katerih pride zaradi naravnih in človeških dejavnikov in katerih posledica so škoda na blagu ali lastnini ali poškodbe ljudi (požari, poplave, trčenja, potopitve, tatvine, nasilje, nesreče, bolezni itd.), ali proti finančnim izgubam, ki so posledica dogodkov, kot so bolezni, brezposelnost, nesreče itd.

4.110 Čas zajemanja: neto premije neživljenjskega zavarovanja se zajamejo v obdobju, v katerem zagotavljajo zavarovalno kritje.

Zavarovalne premije, zmanjšane za zaračunane storitve, so tisti deli v tekočem ali preteklih obdobjih plačanih celotnih premij, ki zagotavljajo kritje tveganj v tekočem obdobju.

Premije za obdobje je treba razločevati od premij, ki v tem obdobju zapadejo v plačilo; le-te bodo verjetno krile tveganja v tekočem in prihodnjih obdobjih.

4.111 V sistemu računov so neto premije neživljenjskega zavarovanja prikazane:

- a) med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka rezidenčnih zavarovancev;
- b) med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčne zavarovance);
- c) med viri v računu sekundarne razdelitve dohodka rezidenčnih zavarovalnic;
- d) med viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčne zavarovalnice).

Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja (D.72)

4.112 Definicija:

Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja (D.72) so zapadle odškodnine na osnovi pogodb o neživljenjskem zavarovanju⁸; to so zneski, ki jih morajo plačati zavarovalnice za poravnavo poškodb in škode, ki jo utrpijo osebe ali blago (vključno z investicijskim blagom).

4.113 Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja ne zajemajo plačil, ki so socialni prejemki.

4.114 Ker se zaračunane storitve neživljenjskega zavarovanja izračunajo tako, da se od skupne vrednosti premij za obdobje in premijskih dodatkov odštejejo zapadle odškodnine, morajo biti celotne zapadle odškodnine enake neto premijam neživljenjskega zavarovanja, ki jih v istem obračunskem obdobju prejme zavarovalnica. To potrjuje, da je bistvena funkcija neživljenjskega zavarovanja prerazdeljevanje virov.

Poravnava odškodnin iz neživljenjskega zavarovanja se obravnava kot transfer upravičencu. Taka plačila se vedno obravnavajo kot tekoči transferji, četudi gre za velike vsote, ki so posledica nezgodnega uničenja

⁷ Premije življenjskega zavarovanja se kot take v sistemu računov ne pojavljajo. Delijo se na:

- a) premije, ki so oblika socialnega prispevka (plačajo se shemam socialnega zavarovanja),
- b) individualne premije življenjskega zavarovanja.

Prve so vključene v postavko dejanski socialni prispevki, druge pa se ne obravnavajo kot razdelitvene transakcije. Obe vrsti premij življenjskega zavarovanja povečujeta zavarovalne tehnične rezervacije, ki se pojavljajo v finančnem računu in bilanci stanja.

⁸ Odškodnine iz življenjskega zavarovanja se kot take v sistemu računov ne pojavljajo. Delijo se na:

- a) odškodnine, ki so oblika socialnih prejemkov,
- b) individualne odškodnine iz življenjskega zavarovanja.

Prve so vključene v postavko socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi, druge pa se ne obravnavajo kot razdelitvene transakcije. Obe vrsti odškodnin iz življenjskega zavarovanja zmanjšujeta zavarovalne tehnične rezervacije, ki se pojavljajo v finančnem računu in bilanci stanja.

osnovnega sredstva ali hude poškodbe posameznika. Zneski, ki jih upravičenci prejmejo, navadno niso namenjeni posebej opredeljenemu namenu, poškodovanega ali uničenega blaga ali sredstev pa ni nujno treba popravljati ali nadomeščati.

Nekatere odškodnine so posledica škod ali poškodb, ki jih zavarovanci povzročijo na lastnini tretjih oseb ali drugi osebi. V teh primerih se odškodnine prikažejo, kot da jih zavarovalnice oškodovancem poravnajo neposredno, ne pa posredno preko zavarovancev.

- 4.115 Čas zajemanja: odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja se zajamejo v obdobju, v katerem se zgodi nezgoda ali drug dogodek, za katerega je sklenjeno zavarovanje.
- 4.116 V sistemu računov so prikazane:
- med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka rezidenčnih zavarovalnic;
 - med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčne zavarovalnice);
 - med viri v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorjev upravičencev;
 - med viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčne upravičence).

Tekoči transferji v okviru države (D.73)

4.117 Definicija:

Tekoči transferji v okviru države (D.73) so transferji med različnimi podsektorji sektorja država (centralna država, regionalna država, lokalna država, skladi socialne varnosti), razen davkov, subvencij, investicijskih podpor in drugih kapitalskih transferjev.

- 4.118 Tekoči transferji v okviru države ne zajemajo transakcij v imenu druge enote; te se v računih prikažejo le enkrat, med viri koristnika, v imenu katerega se izvede transakcija. Do takih transakcij prihaja zlasti, kadar državna agencija (npr. oddelek centralne države) pobira davke, ki se samodejno, v celoti ali deloma, prenesejo k drugi državni agenciji (npr. na lokalno oblast). V tem primeru se davčni prihodki, ki so namenjeni drugi državni agenciji, prikažejo, kakor da jih je neposredno pobrala ta agencija, in ne kot tekoči transfer v okviru države. Ta rešitev se tem bolj utemeljeno uporablja v zvezi z davki, namenjenimi drugi državni agenciji, ki imajo obliko dodatnih davčnih stopenj na davke, ki jih predpisuje centralna država. Zamude v prenosih davkov od ene do druge državne enote so prikazane v postavki "druge terjatve in obveznosti" v finančnem računu.

Po drugi strani pa so transferji davčnih prihodkov, ki so del enkratnega transferja od agencije centralne države k drugi državni agenciji, prikazani kot tekoči transferji v okviru države. Ti transferji ne ustrezajo nobeni posebni kategoriji davkov in se ne izvajajo samodejno, pač pa navadno preko določenih skladov (deželni skladi in skladi lokalnih oblasti) v skladu z merili dodeljevanja, ki jih opredeli centralna država.

- 4.119 Čas zajemanja: tekoči transferji v okviru države se zajamejo v obdobju, v katerem veljavni predpisi predpisujejo njihovo izvedbo.
- 4.120 V sistemu računov so tekoči transferji v okviru države prikazani med porabami in viri računov sekundarne razdelitve dohodka podsektorjev sektorja država⁹.

⁹ Tekoči transferji v okviru države so znotrajsektorski tokovi sektorja in se v konsolidiranem računu sektorja kot celote ne pojavljajo.

Tekoče mednarodno sodelovanje (D.74)

4.121 Definicija:

Tekoče mednarodno sodelovanje (D.74) zajema vse transferje v denarju in naravi med državnim sektorjem in državnimi sektorji ali mednarodnimi organizacijami¹⁰ v tujini, razen investicijskih podpor in drugih kapitalskih transferjev.

4.122 Postavka tekoče mednarodno sodelovanje (D.74) zajema:

- a) nedavčne prispevke države institucijam Evropske unije, razen na BNP temelječega četrtega lastnega vira¹¹;
- b) prispevke države mednarodnim organizacijam (razen davkov, ki jih države članice plačujejo nadnacionalnim organizacijam);
- c) vse tekoče transferje, ki jih država prejme od institucij ali organizacij, navedenih pod a) in b)¹²;
- d) tekoče transferje med državami, bodisi v denarju (npr. plačila za financiranje proračunskih primanjkljajev tujih držav ali prekomorskih ozemelj) ali v naravi (npr. protipostavke podarjene hrane, vojaške opreme, nujne pomoči po naravnih nesrečah v obliki hrane, oblačil, zdravil itd.);
- e) plače, ki jih država, institucije Evropske unije in mednarodne organizacije izplačajo svetovalcem in strokovnjakom tehnične pomoči, ki so na voljo državam v razvoju.

Tekoče mednarodno sodelovanje zajema tudi transferje med sektorjem država in mednarodnimi organizacijami, ki se nahajajo v državi, kajti mednarodne organizacije niso rezidenčne institucionalne enote držav, v katerih se nahajajo.

4.123 Čas zajemanja: v obdobju, v katerem veljavni predpisi predpisujejo izvedbo transferjev (obvezni transferji), ali takrat, ko so transferji izvedeni (prostovoljni transferji).

4.124 V sistemu računov je tekoče mednarodno sodelovanje prikazano:

- a) med porabami in viri v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorja država;
- b) med porabami in viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Raznovrstni tekoči transferji (D.75)**Tekoči transferji nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za gospodinjstva**

4.125 Definicija:

Tekoči transferji nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, zajemajo vse prostovoljne prispevke (razen zapuščin), članarine in finančno pomoč, ki jih NPISG prejmejo od gospodinjstev (tudi od nerezidenčnih) in v manjšem obsegu tudi od drugih enot.

¹⁰ Mednarodne organizacije, kot se pojmujejo v sistemu, dobivajo svoje pristojnosti bodisi neposredno od nacionalnih držav, ki so njihove članice, bodisi posredno skozi druge mednarodne organizacije, katerih članice so nacionalne države.

¹¹ Davki, ki jih rezidenčne proizvodne enote plačajo institucijam Evropske unije, so v računih prikazani kot davki na proizvodnjo, plačani tujini; na BNP temelječi četrti lastni vir, uveden z Odločbo Sveta z dne 24. junija 1988 o sistemu lastnih virov Skupnosti, se razvršča v D.75 Raznovrstni tekoči transferji.

¹² Neposredni tekoči transferji institucij Evropske unije rezidenčnim tržnim proizvodnim enotam so prikazani kot subvencije, ki jih plača tujina.

4.126 Postavka zajema:

- a) redne članarine, ki jih gospodinjstva plačujejo sindikatom ter političnim, športnim, kulturnim, verskim in podobnim organizacijam, razvrščenim v sektor NPISG;
- b) prostovoljne prispevke (razen zapuščin) gospodinjstev, korporativnih podjetij in tujine nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, skupaj s transferji v naravi v obliki podarjene hrane, oblačil, odej, zdravil itd. dobrodelnim ustanovam, ki jih razdelijo rezidenčnim in nerezidenčnim gospodinjstvom;
- c) pomoči in darila sektorja država, razen transferjev za posebne namene financiranja kapitalskih izdatkov, ki so prikazani med investicijskimi podporami.

Plačila članskih obveznosti ali članarin tržnim nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za podjetja (gospodarske zbornice, trgovska združenja), niso vključena; ta plačila so plačila za opravljene storitve.

4.127 Čas zajemanja: tekoči transferji nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, se zajamejo v obdobju, v katerem so izvedeni.

4.128 V sistemu računov so tekoči transferji NPISG prikazani:

- a) med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorjev darovalcev;
- b) med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev;
- c) med viri v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorja NPISG.

Tekoči transferji med gospodinjstvi

4.129 Definicija:

Tekoči transferji med gospodinjstvi so vsi tekoči transferji v denarju in naravi, ki jih rezidenčna gospodinjstva dajejo drugim rezidenčnim in nerezidenčnim gospodinjstvom ali jih od njih prejema. Zajemajo zlasti nakazila izseljencev in delavcev, ki so v tujini stalno naseljeni (ali ki delajo v tujini dlje kot eno leto), članom njihovih družin, ki živijo v matičnih državah, in nakazila staršev otrokom, ki se nahajajo v drugih krajih.

4.130 Čas zajemanja je obdobje, v katerem se transfer zgodi.

4.131 V sistemu računov so tekoči transferji med gospodinjstvi prikazani:

- a) med porabami in viri v računu sekundarne razdelitve dohodka gospodinjstev;
- b) med porabami in viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Kazni in penali

4.132 Definicija:

Kazni in penali, ki jih institucionalnim enotam naložijo sodišča ali drugi sodni organi, se obravnavajo kot obvezni tekoči transferji.

4.133 Postavka ne zajema:

- a) kazni in penalov, ki jih naložijo davčne oblasti zaradi utaje ali prepoznega plačila davkov in ki jih navadno ni mogoče razmejiti od samih davkov;
- b) pristojbin za pridobitev dovoljenj; taka plačila so bodisi davki bodisi plačila za storitve, ki jih opravijo državne enote (glej D.29 in D.59).

4.134 Čas zajemanja: kazni in penali se zajamejo v obdobju nastanka obveznosti.

Loterije in igre na srečo

4.135 Zneski, plačani za loterijske kartice in pri stavah, imajo dve sestavini: plačilo zaračunane storitve enoti, ki organizira loterijo ali igro na srečo, ter preostali tekoči transfer, ki se izplača dobitnikom. Zaračunana storitev je lahko precejšnja in morda mora pokriti davek na proizvodnjo storitev iger na srečo. V sistemu za transferje velja, da potekajo neposredno med udeleženci loterij ali iger na srečo, tj. med gospodinjstvi. Kadar je v loteriji ali igri na srečo udeleženo nerezidenčno gospodinjstvo, lahko med sektorjem gospodinjstev in tujino nastanejo pomembni neto transferji. Tekoči transferji se zajamejo v trenutku izvedbe.

Plačila nadomestil

4.136 Definicija:

Plačila nadomestil zajemajo tekoče transferje, ki jih institucionalne enote plačajo drugim institucionalnim enotam kot nadomestila za povzročene poškodbe ljudi ali škode na lastnini, razen plačil odškodnin iz neživiljenjskega zavarovanja. Plačila nadomestil so bodisi prisilna plačila, ki jih naloži sodišče, ali prostovoljna plačila, ki temeljijo na dogovoru zunaj sodišč. Postavka zajema tudi prostovoljna plačila državnih enot in NPISG za nadomestitve poškodb in škod, ki jih povzročijo naravne nesreče, razen tistih, ki se razvrščajo med kapitalne transferje.

4.137 Čas zajemanja: plačila nadomestil se zajamejo v trenutku izvedbe (prostovoljna plačila) ali v trenutku obveznosti plačila (prisilna plačila).

Na BNP temelječi četrti lastni vir

4.138 Na BNP temelječi četrti lastni vir, uveden z Odločbo Sveta z dne 24. junija 1988 o sistemu lastnih virov Skupnosti, je tekoči transfer, ki ga državni sektorji vseh držav članic plačujejo institucijam Evropske unije.

Je rezidualni prispevek k proračunu teh institucij, ki se odmeri na osnovi ravni BNP vsake države članice.

Čas zajemanja: na BNP temelječi četrti lastni vir se zajame v trenutku obveznosti plačila.

V sistemu računov se na BNP temelječi četrti lastni vir pojavlja:

- a) med porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka sektorja država;
- b) med viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Drugo

4.139 Postavka zajema:

- a) tekoče transferje NPISG državi, ki niso davki;
- b) plačila države javnim podjetjem, razvrščenim med nefinančne družbe in nepravne družbe, katerih namen je pokritje nenormalno visokih izplačil pokojnin;
- c) potovalne štipendije in nagrade, ki jih država ali NPISG plačajo rezidenčnim ali nerezidenčnim gospodinjstvom;
- d) premijska plačila na varčevanje, ki jih država v presledkih podeljuje gospodinjstvom, da jih nagradi za varčevanje v določenem obdobju;
- e) povračila gospodinjstev za izdatke, ki so jih v njihovem imenu imele organizacije socialnega skrbstva;
- f) tekoče transferje NPISG tujini;
- g) sponzorska plačila družb, če teh plačil ni možno obravnavati kot nakupe oglaševalskih ali drugih storitev (npr. transferji za človekoljubna dejanja ali štipendije);
- h) tekoče transferje države gospodinjstvom kot potrošnikom, če niso prikazani kot socialni prejemki.

4.140 Čas zajemanja: ti transferji se zajamejo ob izvedbi, razen transferjev države in transferjev državi, ki se zajamejo tedaj, ko jih je treba izvesti.

V sistemu računov se raznovrstni tekoči transferji pojavljajo:

- a) med viri in porabami v računu sekundarne razdelitve dohodka vseh sektorjev;
- b) med viri in porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

POPRAVEK ZA SPREMEMBO NETO LASTNIŠKEGA KAPITALA GOSPODINJSTEV V REZERVACIJAH POKOJNINSKIH SKLADOV (D.8)

4.141 Definicija:

Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjestev v rezervacijah pokojninskih skladov (D.8) je popravek, ki je potreben, da se v varčevanju gospodinjestev lahko prikaže sprememba matematičnih rezervacij, do katerih imajo gospodinjstva nedvoumno terjatev (terjatev, ki se znova pojavi na finančni ravni kot sredstvo v postavki F.61) in ki izhajajo iz premij in prispevkov, prikazanih v računu sekundarne razdelitve dohodka kot socialni prispevki.

4.142 Ker se gospodinjstva v finančnih računih in bilancah stanja obravnavajo kot lastniki rezervacij zasebnih shem s skladi (avtonomnih in neavtonomnih), popravek zagotovi, da presežek pokojninskih prispevkov nad prejemki pokojnin (tj. presežek "transfernih" odhodkov nad "transfjernimi" prihodki) ne vpliva na varčevanje gospodinjestev.

Za nevtralizacijo tega učinka se popravek, ki se izračuna kot:

celotna vrednost dejanskih socialnih prispevkov v zvezi s pokojninami, ki se plačujejo v zasebne pokojninske sheme s skladi

plus celotna vrednost dodatnih prispevkov, plačljivih iz dohodka od lastnine, pripisanega zavarovancem

minus vrednost s tem povezanih zaračunanih storitev

minus celotna vrednost pokojnin, izplačanih kot prejemki socialnega zavarovanja iz zasebnih pokojninskih shem s skladi

doda k razpoložljivemu dohodku ali prilagojenemu razpoložljivemu dohodku gospodinjestev v računu porabe dohodka pred izračunom varčevanja.

Tako je varčevanje gospodinjestev enako, kot bi bilo, če pokojninski prispevki in prejemki pokojnin v računu sekundarne razdelitve dohodka ne bi bili prikazani kot tekoči transferji. Ta popravek je potreben, da se varčevanje gospodinjestev uskladi s spremembo njihovega neto lastniškega kapitala v rezervacijah pokojninskih skladov, ki je prikazana v finančnem računu. Nasprotni popravki so seveda potrebni v računih porabe dohodka zavarovalnic, avtonomnih pokojninskih skladov in delodajalcev, ki vzdržujejo neavtonomne pokojninske sklade.

4.143 Čas zajemanja: popravek se zajame skladno s tokovi, ki ga sestavljajo.

4.144 V sistemu računov je popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjestev v rezervacijah pokojninskih skladov prikazan:

- a) med porabami v računu porabe dohodka sektorja zavarovalnic in drugih sektorjev, ki upravljajo neavtonomne pokojninske sklade;
- b) med porabami v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčne institucije);
- c) med viri v računu porabe dohodka sektorja gospodinjestev;
- d) med viri v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev (če gre za nerezidenčna gospodinjstva).

KAPITALSKI TRANSFERJI (D.9)

4.145 Kapitalski transferji se od tekočih transferjev razlikujejo po tem, da vsaj ena stranka v transakciji pridobi ali odtuji sredstvo ali sredstva. Vsak tak transfer, v denarju ali v naravi, mora povzročiti enako spremembo finančnih ali nefinančnih sredstev v bilancah stanja ene ali obeh strank v transakciji.

4.146 Definicija:

Kapitalski transfer v naravi zajema prenos lastništva nad sredstvom (razen zalog in denarja) ali odpis dolga s strani upnika brez kakršne koli nasprotne postavke v zameno.

Kapitalski transfer v denarju zajema prenos denarja, ki ga ena stranka pridobi z odtujitvijo sredstva ali sredstev (razen zalog), ali pa se od druge stranke pričakuje ali zahteva, da ga porabi za pridobitev sredstva ali sredstev (razen zalog). Obveznost druge stranke (prejemnika), da mora denar porabiti za pridobitev sredstva ali sredstev, je pogosto pogoj za izvedbo transferja.

4.147 Kapitalski transferji zajemajo davke na kapital (D.91), investicijske podpore (D.92) in druge kapitalske transferje (D.99).

Davki na kapital (D.91)

4.148 Definicija:

Davki na kapital (D.91) so davki, ki so v neenakomernih in zelo redkih časovnih presledkih odmerjeni na vrednosti sredstev ali neto vrednosti, ki so v lasti institucionalnih enot, ali na vrednosti sredstev, ki se zaradi zapuščin, daril *med živimi* ali drugih transferjev prenašajo med institucionalnimi enotami.

4.149 Davki na kapital zajemajo:

- a) davke na kapitalske transferje: to so davki na dediščino, davki na dedno posest in davki na darila *med živimi*, ki se obravnavajo, kot bi bili odmerjeni na kapital upravičencev (razen davkov na prodaje sredstev, ker le-te niso transferji);
- b) dajatve na kapital: to so priložnostne in izjemne obdavčitve sredstev ali neto vrednosti v lasti institucionalnih enot¹³. Zajemajo davke na povečano vrednost posesti, tj. davke na povečano vrednost kmetijskega zemljišča, ki je posledica dovoljenja za pripravo zemljišča za poslovne ali stanovanjske namene.

4.150▲ Čas zajemanja: davki na kapital se zajamejo v obdobju nastanka davčne obveznosti.

4.151 V sistemu računov so davki na kapital prikazani:

- a) med spremembami obveznosti in neto vrednosti (-) v računu kapitala sektorjev, v katere spadajo davkoplačevalci;
- b) med spremembami obveznosti in neto vrednosti (+) v računu kapitala države;
- c) med spremembami obveznosti in neto vrednosti (+) v računu kapitala tujine.

Investicijske podpore (D.92)

4.152 Definicija:

Investicijske podpore so kapitalski transferji (v denarju ali naravi) države ali tujine¹⁴ drugim rezidenčnim in nerezidenčnim institucionalnim enotam, ki so namenjeni celotnemu ali delnemu financiranju njihovih stroškov pridobitve osnovnih sredstev.

¹³ Davki na kapitalske dobičke so v računih prikazani v postavki tekoči davki na dohodek, premoženje itd.

¹⁴ Investicijske podpore tujine zajemajo tiste podpore, ki jih neposredno plačujejo institucije Evropske unije (npr. določeni transferji Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada, EKAJS – usmerjevalni oddelek).

- 4.153 Investicijske podpore so lahko v denarju ali naravi. Investicijske podpore v naravi zajemajo transferje transportne opreme, strojev in druge opreme s strani države drugim rezidenčnim in nerezidenčnim enotam in neposredno zagotavljanje zgradb in drugih objektov rezidenčnim in nerezidenčnim enotam.
- 4.154 Investicijske podpore ne zajemajo transferjev vojaške opreme v obliki orožja ali opreme, katere edina funkcija je izstrelitev tega orožja, saj se ta oprema ne obravnava kot osnovno sredstvo.
- 4.155 Vrednost investicij, ki jih izpelje država v korist drugih sektorjev gospodarstva, je treba med investicijskimi podporami prikazati vedno, kadar so koristniki, ki postanejo lastniki sredstev, določljivi. V teh primerih se investicije prikažejo med spremembami sredstev v računu kapitala koristnikov, investicijske podpore, s katerimi se financirajo investicije, pa med spremembami obveznosti in neto vrednosti v istem računu.
- 4.156 Postavka D.92 ne zajema le posameznih nepovratnih plačil za financiranje investicij v istem obdobju, pač pa tudi obročna plačila, ki se nanašajo na investicije v preteklem obdobju. Torej so investicijske podpore tudi tisti deli letnih plačil države, ki predstavljajo odplačilo dolgov, za katere se (za izvedbo investicijskih projektov) s pogodbami zadolžijo podjetja in za odplačilo katerih država prevzame celotno ali delno odgovornost.
- V postavki niso zajete podpore države v obliki obrestnih olajšav, in sicer niti tedaj, ko je namen olajšav spodbujanje investicij. Če del stroškov obresti prevzamejo javne oblasti, to v praksi pomeni tekočo razdelitveno transakcijo, enako kot tokovi obresti. Vendar pa se v primerih, ko je namen podpore dvojen, financiranje odplačevanja glavnice dolga in plačilo obresti na izposojeni kapital, in ko obeh elementov ni možno razmejiti, celotna podpora obravnava kot investicijska podpora.
- 4.157 Investicijske podpore sektorju nefinančnih in nepravih družb zajemajo poleg podpor zasebnim podjetjem tudi kapitalske podpore javnim podjetjem, ki so priznana kot neodvisne pravne osebe, če oddelek države, ki podporo odobri, nasproti javnemu podjetju ne zadrži terjatve.
- 4.158 Investicijske podpore sektorju gospodinjstev zajemajo opremo in podpore za posodobitev podjetjem, ki niso družbe ali nepravne družbe, ter podpore gospodinjstvom za gradnjo, nakup in izboljšavo stanovanj.
- 4.159 Investicijske podpore državi zajemajo vsa plačila (razen podpor za obrestne olajšave) podsektorjem sektorja država¹⁵ za financiranje investicij. Najpomembnejši primeri so transferji centralne države lokalnim oblastem za posebne namene financiranja njihovih bruto investicij v osnovna sredstva. Poudariti je treba, da se transferji splošne narave za različne in nedoločene namene obravnavajo kot tekoči transferji v okviru države, četudi se delno porabijo za pokrivanje investicijskih izdatkov.
- 4.160 Z uporabo istega merila se investicijske podpore, ki jih nepridobitne institucije dobijo od države ali tujine, razmejujejo od tekočih transferjev nepridobitnim institucijam.
- 4.161 Tudi investicijske podpore tujini so omejene na transferje, katerih namen je financiranje investicij nerezidenčnih enot. Zajemajo npr. nepovratne transferje za gradnjo mostov, cest, tovarn, bolnišnic ali šol v državah v razvoju ali za gradnjo zgradb mednarodnih organizacij. Zajemajo lahko obročna plačila, ki se raztezajo preko več obdobj, in enkratna plačila. V postavki je zajeta tudi brezplačna dobava investicijskega blaga.
- 4.162 Čas zajemanja: investicijske podpore v denarju se zajamejo v obdobju zapadlosti plačila, investicijske podpore v naravi pa ob prenosu lastništva nad sredstvom.
- 4.163 V sistemu računov so investicijske podpore prikazane:
- med spremembami obveznosti in neto vrednosti (-) v računu kapitala države;
 - med spremembami obveznosti in neto vrednosti (+) v računu kapitala sektorjev, ki podpore prejmejo;
 - med spremembami obveznosti in neto vrednosti (+) v računu kapitala tujine.

¹⁵ Investicijske podpore v okviru države so znotrajsektorski tokovi in se v konsolidiranem računu sektorja kot celote ne pojavljajo.

Drugi kapitalski transferji (D.99)

4.164 Definicija:

Drugi kapitalski transferji so transferji, ki niso investicijske podpore ali davki na kapital in s katerimi se ne prerazdeljujejo dohodki, pač pa se med različnimi sektorji ali podsektorji gospodarstva ali tujine prerazdelujeta varčevanje in premoženje.

4.165 ▲ Drugi kapitalski transferji zajemajo naslednje vrste transakcij:

- a) plačila države ali tujine lastnikom investicijskega blaga, ki je bilo uničeno ali poškodovano zaradi vojnih dejanj, drugih političnih dogodkov ali naravnih nesreč (poplave ipd.);
- b) transferje države nefinančnim družbam in nepravim družbam za pokrivanje izgub, nastalih v več finančnih letih, ali izrednih izgub zaradi dejavnikov, ki so zunaj nadzora podjetja;
- c) transferje med podsektorji sektorja država, katerih namen je pokrivanje nepričakovanih izdatkov ali akumuliranih primanjkljajev¹⁶;
- d) enkratna premijska plačila na varčevanje, ki jih država podeljuje gospodinjstvom, da jih nagradi za večletno varčevanje;
- e) zapuščine, velika darila *med živimi* in donacije med enotami, ki pripadajo različnim sektorjem, vključno z zapuščinami in velikimi darili nepridobitnim institucijam (npr. darila univerzam za pokrivanje stroškov izgradnje šol, knjižnic, laboratorijev itd.);
- f) transakcije, nasprotne odpisom dolgov, utemeljene z dogovori med institucionalnimi enotami, ki pripadajo različnim sektorjem ali podsektorjem (na primer odpis dolga, ki ga državi dolguje tuja država; plačila garancij, s katerimi se nezmožni dolžniki razbremenijo obveznosti). Taki vzajemno dogovorjeni odpisi se obravnavajo kot kapitalski transferji upnika dolžniku in so enaki vrednosti zapadlega dolga v trenutku odpisa. Podobno je kot kapitalski transfer prikazan tudi prevzem dolga. Vključeni niso:
 - (1) odpis finančnih terjatev do neprave družbe in prevzem obveznosti neprave družbe s strani lastnika neprave družbe. To je transakcija z delnicami in drugim lastniškim kapitalom (glej odstavek 5.16);
 - (2) odpis ali prevzem dolgov javnih družb, ki kot institucionalne enote izginejo iz sistema, s strani države. Taki primeri so prikazani v računu drugih sprememb obsega sredstev (glej odstavke 5.16, 6.29 in 6.30);
 - (3) odpis ali prevzem dolgov javnih družb s strani države v procesu privatizacije, ki naj bi bil zaključen v krajšem času. Taki primeri se obravnavajo kot transakcije z delnicami in drugim lastniškim kapitalom (glej odstavek 5.16).

Celotni odpis dolga ni transakcija med institucionalnima enotama in se torej ne pojavlja niti v računu kapitala niti v finančnem računu sistema. Če se upnik odloči za tak odpis, ga je treba prikazati v računih drugih sprememb obsega sredstev upnika in dolžnika (glej odstavke 6.27 d). Rezervacije za slabe dolgove se obravnavajo kot knjigovodske vknjižbe znotraj institucionalne proizvodne enote, v sistemu pa se ne pojavljajo. Enostranski odpis dolga s strani dolžnika prav tako ni transakcija in ga sistem ne prepozna;

- g) tisti del realiziranih kapitalskih dobičkov (ali izgub), ki je prerazdeljen drugemu sektorju, npr. kapitalski dobički, ki jih zavarovalnice prerazdelijo gospodinjstvom. Vendar pa je treba nasprotne transakcije posredno izvedenih transferjev privatizacijskih prihodkov državi (npr. preko holdinškega podjetja) prikazati kot finančne transakcije z delnicami in drugim lastniškim kapitalom (F.5), zato neposredno ne vplivajo na raven neto posojanja/neto izposojanja države;
- h) večja plačila za nadomestitev velikih škod ali resnih poškodb, ki jih zavarovalne police ne pokrivajo (razen plačil države ali tujine, opisanih pod a). Plačila lahko odredijo sodišča, lahko pa temeljijo na dogovorih zunaj sodišč. Zajemajo plačila za nadomestitev škode, povzročene z velikimi eksplozijami, razlitji nafte, stranskimi učinki uporabe zdravil itd.;

¹⁶ Ti transferji med podsektorji sektorja država so znotrajsektorski tokovi in se v konsolidiranem računu sektorja kot celote ne pojavljajo.

- i) izredna plačila delodajalcev (vključno z državo) ali države (kot del njene socialne funkcije) v sklade socialnega zavarovanja, če so ta plačila namenjena povečanju matematičnih rezervacij teh skladov. Spremljajoči popravek od skladov socialnega zavarovanja h gospodinjstvom je prav tako prikazan kot drugi kapitalski transfer (D.99) (glej prilogo III "Zavarovanje", odstavek 20).

4.166 Čas zajemanja:

- a) drugi kapitalski transferji v denarju se zajamejo ob zapadlosti plačila;
- b) drugi kapitalski transferji v naravi se zajamejo ob prenosu lastništva sredstva ali v času upnikovega odpisa obveznosti.

4.167 V sistemu računov so drugi kapitalski transferji prikazani med spremembami obveznosti in neto vrednosti v računu kapitala sektorjev in tujine.

PETO POGLAVJE

FINANČNE TRANSAKCIJE

5.01 Definicija:

Finančne transakcije so transakcije s finančnimi sredstvi in obveznostmi med institucionalnimi enotami ter med institucionalnimi enotami in tujino.

5.02 Glede na opredelitev transakcije (glej odstavek 1.33) so finančne transakcije vzajemno delovanje med institucionalnimi enotami ter med institucionalnimi enotami in tujino na osnovi medsebojnega sporazuma, ki zajema hkraten nastanek ali likvidacijo finančnega sredstva in nasprotno obveznosti, spremembo lastništva finančnega sredstva ali prevzem obveznosti.

5.03 Finančna sredstva so ekonomska sredstva, ki zajemajo plačilna sredstva, finančne terjatve in ekonomska sredstva, ki so po naravi podobna finančnim terjatvam.

5.04 Plačilna sredstva so denarno zlato, posebne pravice črpanja, gotovina in prenosljive vloge.

Finančne terjatve dajejo lastnikom (upnikom) pravico, da brez nasprotne dajatve prejmejo plačilo ali vrsto plačil od drugih institucionalnih enot (dolžnikov), ki so prevzele nasprotno obveznosti.

Primeri ekonomskih sredstev, ki so po naravi podobna finančnim terjatvam, so delnice in drug lastniški kapital ter deloma pogojna sredstva. Institucionalne enote, ki izdajajo takšna finančna sredstva, s tem prevzamejo nasprotno obveznost.

5.05 Pogojna sredstva so pogodbeni dogovori med institucionalnimi enotami ter med institucionalnimi enotami in tujino, ki določajo pogoje, enega ali več, ki morajo biti izpolnjeni, preden se finančna transakcija izvede. Primeri so plačilne garancije, ki jih daje tretja oseba, akreditivi, kreditne linije, instrumenti zajamčenega vpisa vrednostnih papirjev (NIF) in vrsta izvedenih instrumentov. Pogojna sredstva so finančna sredstva, kadar imajo sami pogodbeni dogovori tržno vrednost, ker se z njimi lahko trguje ali so lahko pobotani na trgu. V drugih primerih pogojna sredstva v sistemu niso zajeta¹.

5.06 Finančna sredstva se delijo na sedem skupin: denarno zlato in posebne pravice črpanja (AF.1), gotovina in vloge (AF.2), vrednostni papirji razen delnic (AF.3), posojila (AF.4), delnice in drug lastniški kapital (AF.5), zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6) ter druge terjatve in obveznosti (AF.7).

5.07 V sistemu ima vsako finančno sredstvo nasprotno obveznost, razen finančnih sredstev v skupini denarno zlato in posebne pravice črpanja (AF.1). Obveznosti se skladno s skupinami nasprotnih finančnih sredstev delijo na šest skupin.

5.08 Klasifikacija finančnih transakcij je skladna s klasifikacijo finančnih sredstev in obveznosti. Finančne transakcije se delijo na sedem skupin: transakcije z denarnim zlatom in posebnimi pravicami črpanja (F.1), transakcije z gotovino in vlogami (F.2), transakcije z vrednostnimi papirji razen z delnicami (F.3), transakcije s posojili (F.4), transakcije z delnicami in drugim lastniškim kapitalom (F.5), transakcije z zavarovalnimi tehničnimi rezervacijami (F.6) ter transakcije z drugimi terjatvami in obveznostmi (F.7).

5.09 Imetja finančnih sredstev in neporavnane obveznosti (sektorja ali tujine) v določenem trenutku so prikazani v bilanci stanja (glej 7. poglavje). Posledice finančnih transakcij so spremembe v bilancah stanja. Vendar pa so spremembe med začetno in končno bilanco stanja lahko posledica tudi drugih tokov (glej 6. poglavje), in ne rezultat vzajemnega delovanja med institucionalnimi enotami ali med institucionalnimi enotami in tujino na osnovi medsebojnega sporazuma. Drugi tokovi se delijo na revalorizacijo finančnih sredstev in obveznosti ter

¹ Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6) so brezpogojne obveznosti zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, nasprotna finančna sredstva individualnih zavarovancev ali upravičencev pa so v večini primerov pogojna sredstva.

na spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, ki niso posledica finančnih transakcij. Prvi so prikazani v računu revalorizacije, drugi pa v računu drugih sprememb obsega sredstev v postavkah izgube zaradi katastrof, zasegi brez nadomestila, druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti d. n. ter spremembe v klasifikacijah in strukturi.

- 5.10 Finančne transakcije med institucionalnimi entotami so prikazane v finančnih računih sektorjev, ki so udeleženi v transakcijah. Finančne transakcije med institucionalnimi entotami in tujino so prikazane v finančnih računih udeleženih sektorjev in v zunanjem finančnem računu, tj. v finančnem račun tujine (glej 8. poglavje).

Finančni račun (sektorja ali tujine) na levi strani prikazuje pridobitve manj odtujitve finančnih sredstev, na desni pa prevzeme obveznosti manj njihova odplačila. Izravnalna postavka finančnega računa, tj. neto pridobitve finančnih sredstev manj neto prevzemi obveznosti, je neto posojanje (+) / neto izposojanje (-) (B.9).

- 5.11 Finančni račun sektorja je lahko konsolidiran ali nekonsolidiran. Nekonsolidiran finančni račun sektorja kaže spremembe finančnih sredstev in obveznosti, ki so posledica vseh finančnih transakcij, v katerih so bile udeležene institucionalne enote, uvrščene v sektor. Konsolidiran finančni račun sektorja kaže spremembe finančnih sredstev in obveznosti, ki so posledica finančnih transakcij med institucionalnimi entotami, uvrščenimi v sektor, ter drugimi institucionalnimi entotami ali tujino. Finančne transakcije med institucionalnimi entotami, uvrščenimi v isti sektor, so v konsolidiranem računu – v nasprotju z nekonsolidiranim računom – izločene. Zunanji finančni račun je konsolidiran po definiciji.

- 5.12 Finančna transakcija med institucionalnima entotama poveča neto posojanje/neto izposojanje ene institucionalne enote in hkrati za isti znesek zmanjša neto posojanje/neto izposojanje druge institucionalne enote. Finančne transakcije med institucionalnimi entotami, uvrščenimi v isti sektor, ne spremenijo neto posojanja/neto izposojanja tega sektorja. Konsolidiran in nekonsolidiran finančni račun sektorja prikazujeta enako vrednost neto posojanja/neto izposojanja. Podobno finančne transakcije med institucionalnimi entotami ne spremenijo neto posojanja/neto izposojanja celotnega gospodarstva; njegova vrednost je enaka, le z nasprotnim predznakom, vrednosti neto posojanja/neto izposojanja v zunanjem finančnem računu. Celotno neto posojanje/neto izposojanje vseh institucionalnih entot in tujine je torej enako nič.

- 5.13 Finančni račun (sektorja ali tujine), prikazan po dolžnikih/upnikih², je razširitev finančnega računa, ki kaže razčlenitev neto pridobitev finančnih sredstev po sektorjih dolžnikih in razčlenitev neto prevzemov obveznosti po sektorjih upnikih. Nudi torej pregled nad dolžniško/upniškimi razmerji in je konsistenten s finančno bilanco stanja, prikazano po dolžnikih/upnikih (glej odstavek 7.69). V primerih finančnih transakcij na sekundarnih trgih pa ne daje informacije o tem, kateri institucionalni entoti je bilo finančno sredstvo prodano ali od katere je bilo kupljeno, torej finančni račun po dolžnikih/upnikih ne daje celovitega odgovora na vprašanje, kdo financira koga v posameznem obračunskem obdobju.

- 5.14 Finančni račun je v zaporedju računov zadnji račun, ki prikazuje transakcije (glej 8. poglavje), zato nima izravnalne postavke, ki bi bila prenesena v naslednji račun. V sistemu je izravnalna postavka finančnega računa enaka izravnalni postavki računa kapitala. V praksi se ti dve postavki navadno razlikujeta, ker sta izračunani na osnovi različnih statističnih podatkov.

- 5.15 Finančne transakcije imajo v sistemu vedno nasprotno transakcije. Te so lahko druge finančne transakcije ali nefinančne transakcije.

Hkratno povečanje ali zmanjšanje finančnih sredstev in obveznosti ali zamenjava enega finančnega sredstva za drugo so v celoti prikazani v okviru finančnega računa (sektorja ali tujine). Kadar sta tako transakcija kot njena nasprotna transakcija finančni transakciji, spreminjata portfelj finančnih sredstev in obveznosti in lahko spremenita vsoto finančnih sredstev in obveznosti udeleženih institucionalnih entot ali tujine, ne spremenita pa neto posojanja/neto izposojanja ali neto vrednosti.

Nasprotno transakcije finančnim transakcijam so lahko tudi transakcije s proizvodi (glej 3. poglavje), razdelitvene transakcije (glej 4. poglavje) ali transakcije z nefinančnimi neproizvedenimi sredstvi (glej odstavek 6.06). Kadar nasprotna transakcija finančne transakcije ni finančna transakcija, se neto posojanje/neto izposojanje institucionalnih entot ali tujine spremeni.

² SNR 1993 (11.103 – 11.111) uporablja izraz "podroben račun finančnih tokov".

5.16 Nasprotna transakcija finančne transakcije je lahko (tekoči ali kapitalski) transfer (glej 4. poglavje). V tem primeru finančna transakcija vključuje spremembo lastništva finančnega sredstva, prevzem obveznosti (prevzem dolga) ali sočasno likvidacijo finančnega sredstva in nasprotne obveznosti (odpis ali oprostitev dolga). Nasprotna transakcija prevzema dolga in odpisa dolga se uvršča med kapitalne transferje (D.9) in je prikazana v računu kapitala.

Če lastnik neprave družbe prevzame njene obveznosti ali odpiše finančne terjatve do nje, je nasprotna transakcija prevzema dolga ali odpisa dolga transakcija z delnicami in drugim lastniškim kapitalom (F.5).

Če država odpiše ali prevzame dolg javne družbe, ki iz sistema izgine kot institucionalna enota, ni v računu kapitala ali finančnem računu prikazana nobena transakcija. V tem primeru je tok prikazan v računu drugih sprememb obsega sredstev (glej 6. poglavje "Drugi tokovi").

Če država odpiše ali prevzame dolg javne družbe kot del procesa privatizacije, ki naj bi bil zaključen v krajšem času, je protipostavka transakcija z delnicami in drugim lastniškim kapitalom. Privatizacija pomeni opustitev nadzora nad javno družbo (glej odstavek 2.26) z odtujitvijo delnic in drugega lastniškega kapitala. Takšen odpis ali prevzem poveča lastna sredstva (glej odstavek 7.05), ne glede na to, ali je takšno povečanje lastnih sredstev posledica izdaje delnic in drugega lastniškega kapitala ali ne.

Celotni ali delni odpisi slabih dolgov s strani upnikov ter enostranski odpis obveznosti s strani dolžnika (zavrnitev dolga) niso finančne transakcije, ker ne vključujejo vzajemnega delovanja med institucionalnimi enotami ali med institucionalnimi enotami in tujino na osnovi medsebojnega sporazuma. Celotni ali delni odpisi slabih dolgov s strani upnikov so prikazani v računu drugih sprememb obsega sredstev (glej odstavke 6.27 d), zavrnitev dolgov pa sistem ne prepozna.

5.17 Nasprotna transakcija finančnih transakcij so lahko obresti (D.41). Obresti so prihodek upnikov in odhodek dolžnikov; nastajajo na osnovi nekaterih skupin finančnih terjatev, razvrščenih v skupine gotovina in vloge (AF.2), vrednostni papirji razen delnic (AF.3), posojila (AF.4) ter druge terjatve in obveznosti (AF.7). V sistemu so obresti zajete po obračunskem načelu, kar pomeni, da se upniku v času nenehno obračunavajo na znesek neodplačane glavnice (glej odstavek 4.50). Nasprotna transakcija vključuje med obresti (D.41) je vedno finančna transakcija, ki ustvari dodatno finančno terjatev upnika do dolžnika. Učinek te finančne transakcije je reinvestiranje obresti. Dejansko plačilo obresti ni prikazano v obrestih (D.41), temveč je transakcija, ki spreminja lastništvo plačilnih sredstev. Nasprotna transakcija je finančna transakcija, ki zmanjšuje neto finančno terjatev upnika do dolžnika. Če obračunane obresti niso plačane ob dospelosti, nastanejo neplačane obresti. Ker so obračunane obresti že prikazane v sistemu, neplačane obresti ne spremenijo celotnih finančnih sredstev ali obveznosti, lahko pa spremenijo njihovo klasifikacijo (glej odstavek 5.131).

5.18 Nasprotna transakcija finančne transakcije je lahko alociran, vendar ne razdeljen dohodek od lastnine. Primeri takih transakcij so obresti (D.41) in dividende (D.421), ki jih prejmejo vzajemni skladi od svojih naložb in ki so alocirane, vendar ne razdeljene delničarjem (glej odstavka 4.49 b) in 4.54 b), reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43) ter dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (D.44) (pri individualnih policah življenjskega zavarovanja, ki niso sklenjene v okviru shem socialnega zavarovanja). Učinek nasprotne finančne transakcije je reinvestiranje (pozitivnega ali negativnega) dohodka od lastnine.

KLASIFIKACIJA FINANČNIH TRANSAKCIJ

5.19 Finančne transakcije so razvrščene v skupine, ki se delijo na podskupine, nekatere podskupine se nadalje delijo na podpostavke. Klasifikacija transakcij s finančnimi sredstvi in obveznostmi ustreza klasifikaciji finančnih sredstev in obveznosti (glej odstavke od 5.06 do 5.08), zato so definicije skupin, podskupin in podpostavk ter dodatna pojasnila v ESR podani le enkrat, in sicer v tem delu poglavja o finančnih transakcijah. V poglavju o bilancah stanja definicije in njihova pojasnila v glavnem besedilu niso ponovljeni, temveč je v dodatku 7.1 podan povzetek vseh sredstev in obveznosti, definiranih v sistemu.

- 5.20 Klasifikacija finančnih transakcij ter finančnih sredstev in obveznosti temelji v prvi vrsti na likvidnosti in pravni naravi finančnih sredstev. Klasifikacija ne vsebuje funkcionalnih skupin, razen pojasnjevalne postavke, ki se nanaša na neposredne tuje naložbe. Definicije skupin, podskupin in podpostavk so večinoma neodvisne od klasifikacije institucionalnih enot, če pa je potrebno, se klasifikacija finančnih sredstev in obveznosti lahko dodatno navzkrižno razširi s klasifikacijo institucionalnih enot. Primer za to je lahko razred "vloge med denarnimi finančnimi institucijami". Raven členitve klasifikacije finančnih sredstev in obveznosti je odvisna od analiziranega institucionalnega sektorja.

Tabela 5.1 Klasifikacija finančnih transakcij

Klasifikacija finančnih transakcij	Oznaka
Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ)	F.1
Denarno zlato	F.11
Posebne pravice črpanja (PPČ)	F.12
Gotovina in vloge	F.2
Gotovina	F.21
Prenosljive vloge	F.22
Druge vloge	F.29
Vrednostni papirji razen delnic	F.3
Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov	F.33
Kratkoročni	F.331
Dolgoročni	F.332
Izvedeni finančni instrumenti	F.34
Posojila	F.4
Kratkoročna	F.41
Dolgoročna	F.42
Delnice in drug lastniški kapital	F.5
Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov	F.51
Delnice, ki kotirajo na borzi	F.511
Delnice, ki ne kotirajo na borzi	F.512
Drug lastniški kapital	F.513
Delnice vzajemnih skladov	F.52
Zavarovalne tehnične rezervacije	F.6
Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	F.61
Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja	F.611
Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	F.612
Prenosne premije in škodne rezervacije	F.62
Druge terjatve in obveznosti	F.7
Komercialni krediti in predujmi	F.71
Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov	F.79
Pojasnjevalna postavka: Neposredne tuje naložbe	F.m

- 5.21 Analiza kanalov prenosa denarne politike lahko zahteva prikazovanje mer denarja v bilancah stanja ter v finančnih računih sektorjev in tujine. Vendar pa so definicije mer denarja med državami in v času različne, poleg tega pa so sestavljene iz elementov, ki se v večini primerov ne skladajo s skupinami, podskupinami in

podpostavkami finančnih sredstev in obveznosti, kot so opredeljene v sistemu. Poleg tega je določitev sektorjev, ki izdajajo denar, sektorjev, ki imajo denar, ter denarno nevtralnih sektorjev odvisna od definicije posameznih denarnih agregatov. Mere denarja zato v sistemu niso definirane. Kljub temu je v dodatku 5.1 predstavljena metoda, ki omogoča prikaz katere koli mere denarja v bilancah stanja in finančnih računih.

- 5.22 Inovacije na finančnih trgih so zmanjšale uporabnost razmejitev med kratkoročnimi in dolgoročnimi finančnimi sredstvi in obveznostmi. Kljub temu je v primerih, pri katerih je analiza dospelosti pomembna (na primer pri analizi obrestnih mer in donosov sredstev), razvrstitev po dospelosti potrebna. Razlikovanje po dospelosti je torej drugo merilo za razvrščanje, kadar je to koristno.

Definicija:

Kratkoročna finančna sredstva (obveznosti) so finančna sredstva (obveznosti), katerih izvirna dospelost je navadno največ eno leto, v izjemnih primerih pa največ dve leti³.

Dolgoročna finančna sredstva (obveznosti) so finančna sredstva (obveznosti), katerih izvirna dospelost je navadno več kot eno leto, v izjemnih primerih pa več kot dve leti.

- 5.23 Mnoge skupine, podskupine ter podpostavke finančnih sredstev in obveznosti je možno razčleniti po enotah, v katerih so izražene.

Definicija:

Finančna sredstva (obveznosti) v nacionalni valuti so finančna sredstva (obveznosti), ki so izražena v enotah valute, ki je v državi uradno plačilno sredstvo.

Finančna sredstva (obveznosti) v tujih valutah so finančna sredstva (obveznosti), ki niso izražena v enotah valute, ki je v državi uradno plačilno sredstvo.

Finančna sredstva v tujih valutah zajemajo tudi finančna sredstva, izražena v košari valut (npr. eku ali PPČ), ter finančna sredstva, izražena v zlatu. Razlikovanje med nacionalno in tujimi valutami je posebej uporabno pri skupini gotovina in vloge (AF.2).

Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ) (F.1)

- 5.24 Skupino F.1 sestavljata dveh podskupini finančnih transakcij:
- a) denarno zlato (F.11) in
 - b) posebne pravice črpanja (PPČ) (F.12).
- 5.25 Finančna sredstva, uvrščena v skupino denarno zlato in posebne pravice črpanja (AF.1), so edina finančna sredstva, za katere v sistemu ni nasprotnih obveznosti. Zato se pri transakcijah z denarnim zlatom in PPČ (F.1) vedno spremeni lastništvo finančnih sredstev (glej odstavek 5.02).

Denarno zlato (F.11)

- 5.26 Definicija:

Podskupina denarno zlato (F.11) zajema vse transakcije z denarnim zlatom (AF.11), tj. z zlatom, ki je sestavina mednarodnih rezerv denarnih oblasti ali drugih subjektov, ki so pod njenim dejanskim nadzorom.

- 5.27 Sektor denarnih oblasti, ki je opredeljen po funkcionalnem načelu, sestavljajo podsektor centralna banka (S.121) ter institucije centralne države, ki izvajajo dejavnosti, ki so običajno značilne za centralno banko. Te dejavnosti obsegajo izdajanje denarja, vzdrževanje in upravljanje mednarodnih rezerv ter upravljanje skladov za stabilizacijo tečajev.

³ V nekaterih primerih so lahko vrednostni papirji razen delnic, ki jih je izdal sektor država in katerih dospelost je do pet let, uvrščeni med kratkoročne.

Zlato je zato praviloma finančno sredstvo le za centralno banko in centralno državo. Kljub temu imajo v nekaterih okoliščinah tudi druge finančne družbe imetja zlata, ki se lahko proda le s posebno odobritvijo denarnih oblasti. V takšnih omejenih okoliščinah lahko načelo dejanskega nadzora velja tudi za imetja zlata finančnih družb, ki niso centralna banka.

- 5.28 Denarno zlato obstaja navadno v obliki palic s čistostjo najmanj 995/1000.
- 5.29 Transakcije z denarnim zlatom zajemajo predvsem prodaje in nakupe denarnega zlata med denarnimi oblastmi. Nakupi denarnega zlata so prikazani v finančnem računu domačih denarnih oblasti kot povečanja finančnih sredstev, nasprotno vknjižbe pa so zmanjšanja finančnih sredstev tujine.
- 5.30 Transakcije z nedenarnim zlatom, tj. z zlatom, ki ni denarno zlato, se obravnavajo kot pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov, če je njegov edini namen ohranjanje vrednosti, drugače pa kot končna ali vmesna potrošnja in/ali sprememba zalog. Transakcije z nedenarnim zlatom zajemajo tudi transakcije denarnih oblasti z zlatom, ki ni del njihovih mednarodnih rezerv.
- 5.31 Če denarne oblasti dodajo nedenarno zlato svojim imetjem denarnega zlata ali če denarno zlato uporabijo za nedenarne namene, je to monetizacija oziroma demonetizacija zlata. Monetizacija in demonetizacija zlata se ne prikažeta v finančnih računih, temveč se sprememba v postavkah bilance stanja pojasni z vknjižbami v računu drugih sprememb obsega sredstev kot prerazvrstitev, tj. prerazvrstitev zlata kot vrednostnega predmeta (AN.13) med denarno zlato (AF.11) (glej odstavek 6.32). Demonetizacija zlata se prikaže temu nasprotno.
- 5.32 Vloge, vrednostni papirji in posojila, izraženi v zlatu, se obravnavajo kot finančna sredstva (razen denarnega zlata), razvrščeni pa so enako kot podobna finančna sredstva v tujih valutah v ustrezni skupini.

Zamenjave nedenarnega zlata, tj. dogovori o začasni zamenjavi nedenarnega zlata za vloge, se obravnavajo kot lombardna posojila (glej odstavek 5.81 e).

Posebne pravice črpanja (PPČ) (F.12)

- 5.33 Definicija:

Podskupina posebne pravice črpanja (PPČ) (F.12) zajema vse transakcije s PPČ (AF.12). PPČ so mednarodna rezervna sredstva, ki jih je oblikoval Mednarodni denarni sklad in jih dodelil svojim članicam za povečanje obstoječih rezervnih sredstev.

- 5.34 PPČ niso obveznosti Mednarodnega denarnega sklada, članice MDS, ki so jim bile PPČ dodeljene, torej nimajo dejanske (brezpogojne) obveznosti odplačila dodeljenih posebnih pravic črpanja. PPČ so izključno imetja uradnih imetnikov (navadno centralnih bank). Prenosljive so med udeleženkami računa posebnih pravic črpanja pri MDS ter drugimi imetniki, ki jih določi MDS (druge centralne banke in nekatere mednarodne agencije). PPČ vsakemu imetniku dajejo zagotovljeno in brezpogojno pravico, da pridobi druga rezervna sredstva, predvsem devize.
- 5.35 Spremembe imetij PPČ pri denarnih oblasteh lahko nastanejo s transakcijami s PPČ, ki obsegajo plačila in prejeme v posebnih pravicah črpanja od MDS, drugih udeleženk računa posebnih pravic črpanja pri MDS ali drugih imetnikov. Prikazane so v finančnem računu denarnih oblasti in tujine. Spremembe PPČ lahko nastanejo tudi zaradi sprememb vrednosti PPČ, ki so prikazane v računu revalorizacije, ali zaradi dodelitev in ukinitvev PPČ, ki so prikazane v računu drugih sprememb obsega sredstev (glej odstavek 6.27 a).

Gotovina in vloge (F.2)

- 5.36 Definicija:

Skupino gotovina in vloge (F.2) sestavljajo vse transakcije z gotovino in vlogami (AF.2), tj. z gotovino v obtoku in vsemi vrstami vlog v domači in tujih valutah.

5.37 Skupina F.2 se deli na tri podskupine finančnih transakcij:

- a) gotovina (F.21),
- b) prenosljive vloge (F.22),
- c) druge vloge (F.29).

Razlikovanje med prenosljivimi in neprenosljivimi vlogami je lahko težavno in v nekaterih državah ni analitično uporabno (o razlikovanju med vlogami in posojili glej odstavke od 5.74 do 5.76).

Gotovina (F.21)

5.38 Definicija:

Podskupina gotovina (F.21) zajema vse transakcije z gotovino (AF.21), tj. z bankovci in s kovanci v obtoku, ki se navadno uporabljajo za plačevanje.

5.39 Podskupina AF.21 zajema:

- a) bankovce in kovance v obtoku, ki so jih izdale rezidenčne denarne oblasti;
- b) bankovce in kovance v obtoku, ki so jih izdale nerezidenčne denarne oblasti, a so v posesti rezidentov.

5.40 Podskupina AF.21 ne zajema:

- a) bankovcev in kovancev, ki niso v obtoku, npr. zalog lastnih bankovcev centralne banke ali varnostnih zalog bankovcev;
- b) spominskih kovancev, ki se navadno ne uporabljajo za plačevanje.

5.41 Gotovino imajo lahko vsi sektorji in tujina. Izdaja jo centralna banka, centralna država in tujina, v posebnih primerih pa tudi druge denarne finančne institucije. Je obveznost institucionalne enote, ki jo je izdala.

Prenosljive vloge (F.22)

5.42 Definicija:

Podskupino prenosljive vloge (F.22) sestavljajo vse transakcije s prenosljivimi vlogami (AF.22). Prenosljive vloge so vloge (v domači ali tujih valutah), ki jih je možno brez odloga zamenjati v gotovino ali ki so prenosljive s čekom, plačilnim nalogom, debetno vknjižbo ali na drug podoben način, in sicer brez pomembnejših omejitev ali dodatnih stroškov.

5.43 Podskupina AF.22 zajema prenosljive vloge pri rezidenčnih in nerezidenčnih denarnih finančnih institucijah. Zajema tudi prenosljive vloge med denarnimi finančnimi institucijami (tak primer so vloge, ki jih imajo druge denarne finančne institucije pri centralni banki na osnovi zahtev po obvezni rezervi, če te vloge ostajajo prenosljive, ter tekoči saldi in devizne vloge v okviru poslov zamenjave) ali med drugimi denarnimi finančnimi institucijami.

5.44 Prenosljive vloge imajo lahko vsi sektorji in tujina. Navadno so obveznosti denarnih finančnih institucij in tujine, lahko pa tudi sektorja država.

Druge vloge (F.29)

5.45 Definicija:

Podskupino druge vloge (F.29) sestavljajo vse transakcije z drugimi vlogami (AF.29), tj. z vlogami (v domači in tujih valutah), ki niso prenosljive. Drugih vlog ni možno v vsakem trenutku uporabiti za plačevanje in jih ni možno zamenjati za gotovino ali prenosljive vloge brez pomembnejših omejitev ali dodatnih stroškov.

5.46 Podskupina AF.29 obsega:

- a) vezane vloge. Te vloge niso neposredno razpoložljive, ker so pogojene z določenim rokom ali obdobjem predhodne najave dviga. Vključujejo npr. vloge pri centralni banki kot obliko obveznih rezerv, če jih vlagatelji ne morejo uporabiti brez predhodne najave ali omejitev;
- b) hranilne vloge, hranilne knjižice, potrdila o hranilnih vlogah in potrdila o vlogah, ki niso tržni ali katerih tržnost je, čeprav teoretično možna, zelo omejena;
- c) vloge, nastale v okviru varčevalnih shem ali pogodb. Te vloge pogosto obvezujejo vlagatelja, da redno vplačuje v določenem obdobju in da mu vplačana glavnica in obračunane obresti niso na voljo do preteka določenega roka. Te vloge so včasih povezane z možnostjo najetja posojila ob koncu varčevalne dobe; to posojilo je sorazmerno zbranim prihrankom in je namenjeno nakupu ali gradnji stanovanja;
- d) dokazila o vlogah (imenovana tudi "deleži"), ki so formalno pravno ali v praksi vnovčljiva na vpogled ali po sorazmerno kratki najavi, ki jih izdajajo hranilna in posojilna združenja, stanovanjske zadruga, kreditne zadruga in podobni;
- e) vračljiva dodatna plačila na osnovi izvedenih finančnih instrumentov, ki so obveznosti denarnih finančnih institucij (glej odstavek 5.81 c);
- f) kratkoročne dogovore o ponovnem odkupu, ki so obveznost denarnih finančnih institucij (glej odstavek 5.81 d)⁴.

5.47 Podskupina AF.29 ne zajema tržnih potrdil o vlogah in tržnih potrdil o hranilnih vlogah. Ta se uvrščajo v skupino vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (AF.33).

5.48 Podskupina AF.29 zajema tudi:

- a) uradne ekuje v posesti centralnih bank. Ta finančna sredstva so sestavljena iz ekujev, ki jih je po sporazumu o evropskem monetarnem sistemu (EMS) izdal Evropski monetarni inštitut (EMI) v zameno za denarne rezerve centralnih bank držav članic. Te ekuje lahko EMI in centralne banke držav članic uporabljajo kot plačilno sredstvo ter za transakcije med njimi in EMI. EMI lahko denarnim oblastem tretjih držav in mednarodnim denarnim institucijam odobri status "drugih imetnikov ekujev"⁵;
- b) finančne terjatve in obveznosti centralnih bank, ki izhajajo iz zelo kratkoročnih mehanizmov financiranja in kratkoročnih mehanizmov podpore denarni politiki. Upravlja jih EMI⁶;
- c) finančne terjatve do MDS, ki so sestavina mednarodnih rezerv in niso v obliki posojil. Sestavljene so iz rezervne tranše, ki nastane s plačilom članskega prispevka v obliki rezervnih sredstev in s skladovo neto uporabo valute članice;
- d) obveznosti do MDS, ki niso v obliki posojil. Te obsegajo uporabo kreditov MDS v okviru računa splošnih virov MDS; ta odraža znesek valute države članice pri MDS, ki ga je članica dolžna znova odkupiti.

5.49 Druge vloge imajo lahko vsi sektorji in tujina. Navadno so obveznost denarnih finančnih institucij in tujine, lahko pa tudi drugih sektorjev, npr. države (glej odstavke od 5.74 do 5.76).

Vrednostni papirji razen delnic (F.3)

5.50 Definicija:

Skupino vrednostni papirji razen delnic (F.3) sestavljajo vse transakcije z vrednostnimi papirji razen z delnicami (AF.3). To so finančna sredstva, ki so instrumenti na prinosnika, navadno so tržna, z njimi se trguje

⁴ SNR 1993 (11.32, 11.72 in 11.83) uvršča dogovore o ponovnem odkupu med posojila, če pa so obveznost bank in uvrščeni v nacionalne mere širšega denarja, jih razvršča med druge vloge.

⁵ Člena 6.2 in 6.3 Protokola o statutu Evropskega monetarnega inštituta, ki je priloga k Sporazumu o ustanovitvi Evropske skupnosti.

⁶ Člen 6.1, druga alineja Protokola o statutu Evropskega monetarnega inštituta, ki je priloga k Sporazumu o ustanovitvi Evropske skupnosti.

na sekundarnih trgih ali so lahko pobotana na trgu, imetnik pa do institucionalne enote, ki jih je izdala, nima nobenih lastninskih pravic.

- 5.51 Skupina AF.3 zajema finančna sredstva, katerih tipični predstavniki so dokumenti, namenjeni kroženju in katerih nominalna vrednost je določena ob izdaji. Zajema menice, obveznice, potrdila o vlogah, komercialne zapise, zadolžnice, izvedene finančne instrumente in podobne instrumente, s katerimi se običajno trguje na finančnih trgih (o razliki med vrednostnimi papirji razen delnic in posojili glej odstavke od 5.77 do 5.80).
- 5.52 Imetniki vrednostnih papirjev razen delnic kot finančnih sredstev so lahko vsi sektorji in tujina. Navadno so obveznost finančnih in nefinančnih družb, centralne, regionalne in lokalne države ter tujine.
- 5.53 Skupina F.3 je razdeljena na dve podskupini finančnih transakcij⁷:
- a) vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.33),
 - b) izvedeni finančni instrumenti (F.34).

Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.33)

- 5.54 Definicija:

Podskupino vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.33) sestavljajo vse transakcije z vrednostnimi papirji, razen z delnicami in izvedenimi finančnimi instrumenti (AF.33). To so vrednostni papirji razen delnic, ki dajejo imetniku brezpogojno pravico do fiksnega ali pogodbeno določenega variabilnega denarnega dohodka v obliki izplačil kuponov (obresti) in/ali vnaprej določenega fiksnega zneska na določen datum ali datume ali z začetkom od dneva, določenega ob izdaji.

- 5.55 Kadar je smiselno, se podskupina F.33 lahko deli na dve podpostavki finančnih transakcij:
- a) kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.331),
 - b) dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.332).

Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.331)

- 5.56 Definicija:

Podpostavko kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.331) sestavljajo vse transakcije s kratkoročnimi vrednostnimi papirji, razen z delnicami in izvedenimi finančnimi instrumenti (AF.331), tj. z vrednostnimi papirji s kratkoročno izvirno dospelostjo, razen z delnicami in izvedenimi finančnimi instrumenti (glej odstavek 5.22).

- 5.57 Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov so navadno izdani z diskontom.
- 5.58 Podpostavka AF.331 zajema:
- a) zakladne menice in druge kratkoročne papirje, ki jih izdaja država, skupaj s tistimi, ki jih prevzamejo druge denarne finančne institucije za zagotovitev obveznih rezerv;
 - b) tržne kratkoročne vrednostne papirje, ki jih izdajajo finančne in nefinančne družbe. Za te papirje se uporabljajo različni nazivi, med njimi komercialni zapisi, trgovske menice, zadolžnice, menice in potrdila o vlogah;

⁷ SNR 1993 (11.79, 11.80 in 11.81) priporoča neobvezno dodatno delitev transakcij z vrednostnimi papirji razen z delnicami po zapadlosti na kratkoročne (F.31) in dolgoročne (F.32). Poleg tega SNR 1993 (11.82) ponuja še eno dodatno neobvezno delitev transakcij z vrednostnimi papirji razen z delnicami; ta transakcije z izvedenimi finančnimi instrumenti prikazuje posebej, kadar so pomembne za analizo in politiko. V ESR je uporabljena druga možnost; s tem je olajšana povezava s podskupino dolžniški vrednostni papirji, kot so opredeljeni v Priročniku za plačilno bilanco iz leta 1993; omenjeni priročnik dolžniške vrednostne papirje deli na obveznice, zadolžnice, instrumente denarnega trga in izvedene finančne instrumente. Oznaki F.31 in F.32 se v ESR ne uporabljata, da bi se izognili zamenjavam z oznakami iz SNR 1993.

- c) kratkoročne vrednostne papirje, izdane v okviru dolgoročnih odkupljenih instrumentov zajamčenega vpisa vrednostnih papirjev (NIF);
 - d) bančne akcepte. Bančni akcepti obsegajo akcept menic in komercialnih zapisov, ki so jih izdale nefinančne družbe, s strani finančnih družb, ter brezpogojno obljubo, da bo določen znesek plačan na določen dan. Bančni akcept predstavlja brezpogojno finančno terjatev imetnika in brezpogojno obveznost finančne družbe, ki ga akceptira. Nasprotna transakcija pri finančni družbi je transakcija s kratkoročnim posojilom, ki ga finančna družba odobri svoji stranki. Zaradi tega je priporočljivo, da se bančni akcept obravnava kot dejanska obveznost akceptne finančne družbe in kot finančno sredstvo imetnika, čeprav sredstva morda niso bila izmenjana. Za upoštevanje nacionalnih praks in različic v naravi teh instrumentov pa je pri uporabi tega priporočila potrebna prilagodljivost.
- 5.59 Podpostavka AF.331 ne zajema vrednostnih papirjev, katerih tržnost je, čeprav teoretično možna, v praksi zelo omejena in so zato uvrščeni v podskupino druge vloge (AF.29) ali kratkoročna posojila (AF.41) (glej odstavke od 5.74 do 5.76).

Dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.332)

5.60 Definicija:

Podpostavka dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.332) zajema vse transakcije z dolgoročnimi vrednostni papirji, razen z delnicami in izvedenimi finančnimi instrumenti (AF.332). To so vrednostni papirji z dolgoročno izvorno dospelostjo (glej odstavke 5.22), razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov.

5.61 Dolgoročni vrednostni papirji so navadno izdani s kuponi.

5.62 Podpostavka AF.332 zajema:

- a) obveznice na prinosnika;
- b) podrejene obveznice, pogosto poimenovane tudi podrejeni dolg;
- c) obveznice z opcijskimi datumi dospelosti, pri tem je zadnji datum več kot leto dni od izdaje;
- d) nedatirane obveznice ali obveznice brez dospelosti;
- e) vrednostne papirje s spremenljivo obrestno mero;
- f) indeksirane vrednostne papirje; tu je vrednost glavnice vezana na indeks cen, ceno blaga ali rast tečaja določene valute;
- g) močno diskontirane obveznice in brezkuponske obveznice;
- h) evroobveznice, tj. obveznice, ki so hkrati izdane na trgih najmanj dveh držav in so izražene v valuti, ki ni nujno valuta ene izmed teh dveh držav. Navadno so izdane preko mednarodnega konzorcija finančnih družb iz več držav;
- i) obveznice zasebne izdaje, tj. obveznice, ki so z medsebojnim dogovorom omejene na določene investitorje, če so vsaj načeloma prenosljive; če niso, spadajo med dolgoročna posojila;
- j) posojila, ki so dejansko postala tržna, kar pomeni, da se z njimi trguje na organiziranih sekundarnih trgih (glej odstavke 5.79);
- k) vrednostne papirje, ki so nastali s pretvorbo posojil. Pretvorba obsega dve finančni transakciji: likvidacijo posojila in nastanek novega vrednostnega papirja;
- l) zadolžnice in podjetniške obveznice, ki so zamenljive v delnice (v delnice izdajateljske družbe ali delnice druge družbe), dokler niso dejansko zamenjane. Zamenjava obsega dve finančni transakciji: likvidacijo zadolžnice ali podjetniške obveznice in izdajo delnic. Pravico do zamenjave, ki jo je mogoče ločiti od obveznice, je treba obravnavati kot posebno finančno sredstvo in jo uvrstiti med izvedene finančne instrumente (AF.34) (glej odstavka 5.67 a) in 5.67 b);
- m) delnice ali deleže, ki prinašajo stalne dohodke, vendar ne zagotavljajo udeležbe pri razdelitvi preostanka vrednosti družbe ob njeni razpustitvi, vključno s prednostnimi delnicami s pravico do fiksne dividende in brez pravice do udeležbe pri dobičku.

- 5.63 Podpostavka AF.332 zajema tudi druga finančna sredstva, izdana z listinjenjem posojil, hipotek, dolga iz poslovanja s kreditnimi karticami, terjatev in drugih sredstev. Nov vrednostni papir je včasih izdan kot zamenjava za izvirno sredstvo, ki je dejansko likvidirano. Druga možnost je, da se izvirno sredstvo prenese na drugo institucionalno enoto, novi vrednostni papirji pa nadomestijo izvirno sredstvo v bilanci stanja prve institucionalne enote. V tem primeru mora biti izvirno sredstvo prikazano v bilanci stanja nove institucionalne enote, ki ga ima v lasti.
- 5.64 Podpostavka F.332 ne zajema:
- transakcij z vrednostnimi papirji, ki so del dogovorov o ponovnem odkupu. Dogovori o ponovnem odkupu so uvrščeni v podskupino druge vloge (glej odstavek 5.46 f) ali v skupino posojila (glej odstavke 5.81 d), odvisno od tega, katera institucionalna enota je vključena v posel. Posojeni znesek ali znesek, ki je predmet ponovnega odkupa, ne spreminja bilance stanja in je uvrščen v AF.332;
 - transakcij z netržnimi vrednostnimi papirji. Uvrščene so v podskupino dolgoročna posojila;
 - transakcij z netržnimi posojili, vključno s tistimi, ki so bila prodana tretji osebi, vendar zanje ne obstoja organizirani sekundarni trg (glej odstavek 5.79).

Izvedeni finančni instrumenti (F.34)

- 5.65 Definicija:

Podskupina izvedeni finančni instrumenti (F.34) zajema vse transakcije z izvedenimi finančnimi instrumenti (AF.34). To so finančna sredstva, ki temeljijo na različnih osnovnih instrumentih ali so iz njih izvedena. Osnovni instrument je navadno drugo finančno sredstvo, lahko pa je tudi blago ali indeks.

- 5.66 Izvedeni finančni instrumenti se imenujejo tudi sekundarni instrumenti; ker pa je izogibanje tveganju pogost motiv za njihov nastanek, se imenujejo tudi instrumenti za zavarovanje pred tveganji. Samo tisti sekundarni instrumenti, ki imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotani na trgu, so v sistemu finančna sredstva in so uvrščeni v podskupino AF.34 (glej odstavek 5.05).

- 5.67 ▲ Podskupina AF.34 zajema:

- opcije, s katerimi se trguje na organiziranih trgih ali preko okenc (OTC). Opcije so pogojna sredstva, ki dajejo imetnikom pravico, ne pa obveznosti, da kupijo od (pri nakupni opciji) ali prodajo (pri prodajni opciji) izdajatelju opcije finančna ali nefinančna sredstva (osnovni instrument) po vnaprej določeni ceni (izvršilni ceni) v danem časovnem obdobju (ameriška opcija) ali na določen datum (evropska opcija). Kupec opcije plača premijo (ceno opcije) za obvezo izdajatelja opcije, da bo prodal ali kupil določen znesek osnovnega sredstva ali da bo na zahtevo kupca zagotovil ustrezno nadomestilo. Ta obveza je po dogovoru obveznost izdajatelja opcije, ker cena opcije zanj predstavlja tekoče stroške odkupa njegove pogojne obveznosti;
- nakupne bone. Nakupni boni so oblika opcij, s katerimi se trguje na organiziranih trgih. Imetnikom dajejo pravico, da od izdajatelja nakupnega bona (navadno družba) kupijo določeno število delnic ali obveznic pod določenimi pogoji v določenem časovnem obdobju. Obstajajo tudi valutni nakupni boni, katerih vrednost je odvisna od zneska valute, ki je potreben za nakup druge valute na datum zapadlosti nakupnega bona ali pred tem datumom, ter križni valutni nakupni boni, vezani na tretje valute. Po dogovoru izdajatelj pravice prevzame obveznost, ki predstavlja tekoče stroške odkupa njegove pogojne obveznosti;
- standardizirane terminske posle, če imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotani. Standardizirani terminski posli so obveze o dobavi ali prevzetju dobave določene količine blaga standardne kakovosti, deviz ali vrednostnih papirjev po vnaprej določeni ceni na določen dan ali v določenem obdobju. Standardizirani terminski posli lahko temeljijo tudi na indeksu namesto na finančnem ali nefinančnem sredstvu;
- zamenjave, če imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotane. Zamenjave so pogodbeni dogovori med dvema udeležencema o zamenjavi tokov plačil za enak znesek zadolženosti v času in skladno z vnaprej določenimi pravili. Najbolj pogosti obliki sta obrestna zamenjava in valutna

zamenjava. Obrestna zamenjava vključuje zamenjavo plačil obresti z različnimi značilnostmi, kot so stalna obrestna mera za spremenljivo obrestno mero, dve različni spremenljivi obrestni meri, stalna obrestna mera v eni valuti in spremenljiva v drugi ipd. (glej odstavek 4.47). Valutne zamenjave vključujejo zamenjavo določenih zneskov dveh različnih valut s poznejšimi odplačili, ki obsegajo tokove obresti in glavnice v času po vnaprej določenih pravilih;

- e) navadne terminske posle, če imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotani. Navadni terminski posli so pogodbeni dogovori, s katerimi se udeleženca, ki se želita zavarovati pred spremembami obrestnih mer, dogovorita o obrestni meri, ki bo na dan, določen za poravnavo, plačana na namišljeni znesek glavnice, ki ni nikoli izmenjana. Plačila so določena na osnovi razlike med dogovorjeno mero navadnega terminskega posla in prevladujočo mero na trgu v času poravnave. V sistemu so ta plačila prikazana kot dohodek od lastnine (glej odstavek 4.47).

5.68 Podskupina AF.34 ne zajema:

- a) osnovnega instrumenta, na katerem temelji izvedeni finančni instrument;
- b) vračljivih dodatnih plačil, ki so povezana z izvedenimi finančnimi instrumenti. Ta spadajo med druge vloge (AF.29) (glej odstavek 5.46 e) ali posojila (AF.4) (glej odstavek 5.81 c), odvisno od udeleženih institucionalnih entot;
- c) sekundarnih instrumentov, ki niso tržni in ne morejo biti pobotani na trgu.

Posojila (F.4)

5.69 Definicija:

Skupino posojila (F.4) sestavljajo vse transakcije s posojili (AF.4). Posojila so finančna sredstva, ki nastanejo, ko upnik bodisi neposredno ali preko posrednikov posodi sredstva dolžniku, dokumentirana pa so z netržnimi dokumenti ali sploh niso dokumentirana.

5.70 Splošne značilnosti posojil so:

- a) pogoje, ki določajo posojilo, določi finančna družba, ki posojilo odobri, ali pa se o njih pogajata posojilodajalec in posojilojemalec neposredno ali preko posrednika;
- b) pobudo za posojilo navadno da posojilojemalec;
- c) posojilo je brezpogojen dolg do upnika, ki mora biti odplačan ob zapadlosti in prinaša obresti.

5.71 Kadar je smiselno, se skupina F.4 lahko deli na dve podskupini finančnih transakcij:

- a) kratkoročna posojila (F.41),
- b) dolgoročna posojila (F.42).

Kratkoročna posojila (F.41)

5.72 Definicija:

Podskupino kratkoročna posojila (F.41) sestavljajo vse transakcije s kratkoročnimi posojili (AF.41), tj. s posojili s kratkoročno izvorno dospelostjo (glej odstavek 5.22) in s posojili, ki so odplačljiva na zahtevo.

Dolgoročna posojila (F.42)

5.73 Definicija:

Podskupino dolgoročna posojila (F.42) sestavljajo vse transakcije z dolgoročnimi posojili (AF.42), tj. s posojili z dolgoročno izvorno dospelostjo (glej odstavek 5.22).

- 5.74 Razlikovanje transakcij s posojili (F.4) in transakcij z vlogami (F.22, F.29) lahko pogosto temelji na pobudniku za transakcijo. Če da pobudo posojilodajalec, se transakcija uvrsti v skupino posojila, če je pobudnik zanj posojilodajalec, pa se uvrsti v eno od podskupin vlog. Vendar pa je merilo za to, kdo je dal pobudo, pogosto stvar presoje.
- 5.75 Po dogovoru so kratkoročna posojila, odobrena rezidenčnim in nerezidenčnim denarnim finančnim institucijam, navadno uvrščena v eno izmed podskupin vlog (AF.22, AF.29); kratkoročne vloge, ki jih sprejmejo rezidenčne in nerezidenčne institucionalne enote, ki niso denarne finančne institucije, pa so navadno uvrščene v podskupino kratkoročna posojila (AF.41). Zato so vloge pretežno obveznosti rezidenčnih in nerezidenčnih denarnih finančnih institucij (glej odstavek 5.44 in 5.49), ki v sistemu navadno nimajo obveznosti v obliki kratkoročnih posojil.
- 5.76 Za analizo je lahko koristno, če se dopustijo izjeme od zgornjega dogovora. Taki primeri so hranilne vloge pri državi ter zamenjave nedenarnega zlata med denarnimi finančnimi institucijami (glej odstavek 5.81 e)⁸.
- 5.77 Razlikovanje med transakcijami s posojili (F.4) in transakcijami z vrednostnimi papirji razen z delnicami (F.3) lahko temelji na stopnji tržnosti finančnih sredstev in njenih implikacijah.
- 5.78 Izdaja vrednostnega papirja je sestavljena iz večjega števila enakih dokumentov, ki dokumentirajo okrogel znesek, skupaj pa tvorijo celotni izposojeni znesek. V primerjavi s tem so posojila navadno dokumentirana z enim dokumentom, transakcije s posojili pa se izvajajo med enim upnikom in enim dolžnikom. Pri posojilih bančnega konzorcija pa posojilo odobri več upnikov.
- 5.79 Za posojila obstaja sekundarni trg, vendar so posamezna posojila predmet trgovanja samo priložnostno. Ko se s posojilom začne trgovati na organiziranem trgu, ga je treba uvrstiti v skupino vrednostni papirji razen delnic. Pri tem se navadno izvede pretvorba izvirnega posojila (glej odstavek 5.62 j) in 5.62 k).
- 5.80 Standardna posojila v večini primerov nudijo finančne družbe, navadno pa so odobrena gospodinjstvom. Finančne družbe določajo pogoje, gospodinjstva pa lahko izberejo le, ali jih sprejmejo ali ne. V nasprotju s tem so pogoji nestandardnih posojil navadno rezultat pogajanj med upnikom in dolžnikom. To je pomembno merilo, ki olajšuje razlikovanje med nestandardnimi posojili in vrednostnimi papirji razen delnic. Pri javnih izdajah vrednostnih papirjev določi pogoje izdaje posojilodajalec, lahko tudi po posvetu z banko, ki vodi posel izdaje, pri zasebnih izdajah pa se upnik in dolžnik pogajata o pogojih izdaje (glej odstavek 5.62 i).
- 5.81 Skupina AF.4 zajema:
- salde na tekočih računih, npr. notranje salde med nefinančnimi družbami in njihovimi nerezidenčnimi podružnicami, vendar brez saldov, ki so obveznost denarnih finančnih institucij in uvrščeni v podskupino vloge;
 - dobroimetja zaposlenih na osnovi udeležbe v dobičkih družb;
 - vračljiva dodatna plačila, povezana z izvedenimi finančnimi instrumenti, ki so obveznost institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije (glej odstavek 5.46 e);
 - kratkoročne dogovore o ponovnem odkupu, ki so obveznost institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije (glej odstavek 5.46 f), in dolgoročne dogovore o ponovnem odkupu;
 - posojila, ki nastanejo na osnovi zamenjav nedenarnega zlata, tj. dogovorov o začasni izmenjavi nedenarnega zlata za vloge. Njihova ekonomska narava je podobna lombardnemu posojilu, in sicer v tem, da kupec zlata za obdobje trajanja dogovora odobri prodajalcu posojilo, zavarovano z zlatom, ob ponovnem odkupu zlata pa prejme nadomestilo v višini vnaprej določene cene;
 - posojila, ki so protipostavke bančnih akceptov (glej odstavek 5.58 d);
 - finančne najeme in dogovore o nakupih s pridržanim lastništvom⁹;

⁸ V nasprotju s SNR 1993 (11.33) zamenjave deviz med centralno banko in drugimi denarnimi finančnimi institucijami (centralna banka pridobi devize od druge denarne finančne institucije v zameno za vlogo pri centralni banki, pri tem pa obstaja obveza za nasprotno transakcijo na poznejši datum) v ESR 1995 niso uvrščene v kategorijo posojila.

⁹ Glej prilogo II "Najem in nakup trajnega blaga s pridržanim lastništvom".

- h) posojila za financiranje komercialnih kreditov;
- i) hipotekarna posojila;
- j) potrošniške kredite;
- k) revolving kredite;
- l) obročna posojila;
- m) posojila, dana kot jamstva za izpolnitev določenih obveznosti.

5.82 Skupina AF.4 zajema tudi:

- a) finančne terjatve in obveznosti, ki izhajajo iz srednjeročne finančne podpore plačilnim bilancam držav članic; s posojili upravlja EMI¹⁰;
- b) finančne terjatve do MDS v obliki posojil v okviru Splošnega sporazuma o izposojanju ali v okviru posebnih dogovorov s članicami o izposojanju;
- c) obveznosti do MDS v obliki posojil v okviru Instrumenta za strukturno prilagajanje, Instrumenta za okrepljeno strukturno prilagajanje in Skrbniškega sklada.

5.83 Skupina AF.4 ne zajema:

- a) drugih terjatev in obveznosti (AF.7), vključno s komercialnimi krediti in predujmi (AF.71);
- b) finančnih sredstev in obveznosti, ki izhajajo iz lastništva nerezidentov nad nepremičnimi sredstvi (npr. zemljišča in zgradbe); uvrščeni so v podpostavko drug lastniški kapital (AF.513) (glej odstavek 5.95 f).

5.84 Posojila so lahko finančna sredstva ali obveznosti vseh sektorjev in tujine, vendar pa denarne finančne institucije v sistemu navadno nimajo kratkoročnih posojil med svojimi obveznostmi.

5.85 Podskupini kratkoročna posojila in dolgoročna posojila v sistemu nista razdeljeni na podpostavke. Kljub temu ju je za analizo lahko koristno deliti, in sicer predvsem dolgoročna posojila na potrošniške kredite¹¹, hipotekarna posojila¹² in druga posojila.

Delnice in drug lastniški kapital (F.5)

5.86 Definicija:

Skupino delnice in drug lastniški kapital (F.5) sestavljajo vse transakcije z delnicami in drugim lastniškim kapitalom (AF.5). To so finančna sredstva, ki predstavljajo lastniške pravice do družb in nepravih družb. Ta finančna sredstva navadno dajejo imetnikom pravico do deleža v dobičkih družb in nepravih družb ter do deleža v njihovih neto sredstvih ob likvidaciji¹³.

Delnice, ki so bile ponujene v prodajo, vendar ob izdaji niso bile prevzete, v sistemu niso prikazane. Delnice in drug lastniški kapital so odkupljeni, ko jih kupi družba, ki jih je izdala, ali ko se ob morebitni likvidaciji zamenjajo za neto sredstva družbe.

¹⁰ Člen 6.1, tretja alineja Protokola o statutu Evropskega monetarnega inštituta, ki je priloga k Sporazumu o ustanovitvi Evropske skupnosti.

¹¹ Potrošniški krediti so posojila, odobrena gospodinjstvom za namene, ki niso povezani z njihovimi podjetniškimi ali poklicnimi dejavnostmi. Hipotekarna posojila za financiranje izgradnje ali nakupa stanovanj ali hiš (med drugimi premostitvena posojila) niso vključena. Potrošniški krediti naj bi bili namenjeni le za nakup blaga in/ali storitev za individualno potrošnjo gospodinjstev. Opredelitev je možno prilagoditi glede na nacionalno prakso.

¹² Hipotekarna posojila so dolgoročna posojila, zavarovana s hipoteko na bivališče, ki ga uporablja posojilojemalec za lastno nastanitev. Opredelitev je možno prilagoditi glede na nacionalno prakso.

¹³ Neto sredstva ob likvidaciji so definirana kot vrednost vseh sredstev podjetja, zmanjšana za vse obveznosti, razen obveznosti do lastnikov na osnovi njihovega investiranega kapitala.

- 5.87 Skupina F.5 se deli na dve podskupini finančnih transakcij:
- a) delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov (F.51),
 - b) delnice vzajemnih skladov (F.52).

Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov (F.51)

- 5.88 Definicija:

Podskupino delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov (F.51) sestavljajo vse transakcije z delnicami in drugim lastniškim kapitalom, razen z delnicami vzajemnih skladov (AF.51). To so finančna sredstva (razen delnic vzajemnih skladov), ki predstavljajo lastninske pravice do družb in nepravih družb. Ta finančna sredstva navadno dajejo imetnikom pravico do deleža v dobičkih družb in nepravih družb in do deleža v njihovih neto sredstvih ob likvidaciji.

- 5.89 Kadar je smiselno, se podskupina F.51 lahko deli na tri podpostavke finančnih transakcij:

- a) delnice, ki kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.511),
- b) delnice, ki ne kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.512),
- c) drug lastniški kapital (F.513).

Delnice, ki kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.511), in delnice, ki ne kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.512)

- 5.90 Definicija:

Podpostavko delnice, ki kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.511) sestavljajo vse transakcije z delnicami, ki kotirajo na borzi, razen z delnicami vzajemnih skladov (AF.511), podpostavko delnice, ki ne kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (F.512) pa vse transakcije z delnicami, ki ne kotirajo na borzi, razen z delnicami vzajemnih skladov (AF.512). Delnice obsegajo pravico do udeležbe v kapitalu družbe v obliki vrednostnih papirjev; ti so načeloma tržni. Podpostavka AF.511 obsega tiste delnice, ki kotirajo na organizirani borzi vrednostnih papirjev ali drugi obliki sekundarnega trga, podpostavka AF.512 pa tiste delnice, ki ne kotirajo.

- 5.91 Podstavki AF.511 in AF.512 zajemata:

- a) kapitalske delnice, ki jih izdajajo družbe z omejeno odgovornostjo. To so vrednostni papirji, ki dajejo imetnikom status skupnih lastnikov in pravico do deleža v celotnem razporejenem dobičku in do deleža v neto sredstvih ob likvidaciji;
- b) odkupljene delnice v družbah z omejeno odgovornostjo. To so delnice, katerih kapital je bil odplačan, vendar so še naprej v lasti imetnikov, ki ostajajo skupni lastniki in imajo pravico do deleža v dobičku, ki ostane po izplačilu dividend na preostali delniški kapital, in do deleža v presežku, ki ostane po likvidaciji in je enak neto sredstvom, zmanjšanim za preostali delniški kapital;
- c) dividendne delnice, ki jih izdajajo družbe z omejeno odgovornostjo. To so vrednostni papirji:
 - (1) ki imajo, odvisno od države in okoliščin, v katerih so nastale, različna imena, npr. ustanoviteljske delnice, profitne delnice, dividendne delnice itd., in ki niso del delniškega kapitala;
 - (2) ki ne dajejo imetnikom statusa skupnih lastnikov v ožjem smislu (pravica do deleža v odplačilih delniškega kapitala, pravica do donosov iz tega kapitala, pravica do glasovanja na skupščini delničarjev itd.);
 - (3) ki dajejo imetnikom pravico do deleža v dobičku, ki preostane po izplačilu dividend na delniški kapital, in do deleža v presežku, ki ostane ob likvidaciji;
- d) prednostne delnice, ki omogočajo udeležbo v razdelitvi preostale vrednosti ob likvidaciji družbe. Na organizirani borzi lahko kotirajo ali pa ne.

5.92 Podpostavki AF.511 in AF.512 ne zajemata:

- a) delnic, ki so bile ponujene v prodajo, vendar ob izdaji niso bile prevzete; te v sistemu niso prikazane;
- b) zadolžnic in podjetniških obveznic, zamenljivih v delnice; do trenutka pretvorbe so prikazane v podskupini AF.33 (glej odstavek 5.62 l);
- c) lastniškega kapitala partnerjev z neomejeno odgovornostjo v korporativnih partnerskih podjetjih; uvrščen je v podpostavko AF.513;
- d) investicij države v kapital mednarodnih organizacij, ki so pravno ustanovljene kot delniške družbe; uvrščene so v podpostavko AF.513 (glej odstavek 5.95 c).

5.93 Podpostavki F.511 in F.512 ne zajemata izdaj premijskih delnic, ki so nakazila novih delnic delničarjem v sorazmerju z njihovimi imetji. Takšna izdaja, ki ne spremeni niti obveznosti družbe do delničarjev niti razmerja med sredstvi delničarjev v družbi, ni finančna transakcija in v sistemu ni prikazana (glej odstavek 6.56). Enako velja za delitve delnic na manjše enote.

Drug lastniški kapital (F.513)

5.94 Definicija:

Podpostavko drug lastniški kapital (F.513) sestavljajo vse transakcije z drugim lastniškim kapitalom (AF.513), tj. z vsemi oblikami lastniškega kapitala, razen s tistimi, ki so uvrščene v podpostavki AF.511 in AF.512 ter podskupino AF.52.

5.95 Podpostavka AF.513 zajema:

- a) vse oblike lastniškega kapitala v družbah, ki niso delnice:
 - (1) lastniški kapital v korporativnih partnerskih podjetjih, ki ga vpišejo partnerji z neomejeno odgovornostjo;
 - (2) lastniški kapital v družbah z omejeno odgovornostjo, katerih lastniki so partnerji, in ne delničarji;
 - (3) kapital, investiran v družbe z neomejeno odgovornostjo ali komanditne družbe, ki so priznane kot neodvisne pravne osebe;
 - (4) kapital, investiran v zadruge, ki so priznane kot neodvisne pravne osebe;
- b) naložbe države v kapital javnih podjetij, katerih kapital ni razdeljen na delnice in ki so na osnovi posebne zakonodaje priznana kot neodvisne pravne osebe (glej odstavek 2.16 c);
- c) naložbe države v kapital mednarodnih in nadsacionalnih organizacij (razen v MDS), čeprav so pravno ustanovljene kot delniške družbe (npr. Evropska investicijska banka);
- d) finančne vire EMI, pridobljene s prispevki nacionalnih centralnih bank¹⁴;
- e) kapital, investiran v finančne in nefinančne nepravne družbe (glej odstavek 2.13 f). Znesek teh investicij ustreza novim investicijam (v denarju ali naravi), zmanjšanim za odtegnjeni kapital (glej odstavek 4.61);
- f) finančna sredstva, ki jih imajo nerezidenčne enote v namišljenih rezidenčnih enotah (glej odstavek 2.15) in obratno.

Delnice vzajemnih skladov (F.52)

5.96 Definicija:

Podskupino delnice vzajemnih skladov (F.52) sestavljajo vse transakcije z delnicami vzajemnih skladov (AF.52). To so delnice, ki jih izdajajo posebne vrste finančnih družb, katerih edini namen je investiranje zbranih sredstev na denarnem trgu, kapitalskem trgu in/ali v nepremičnine.

¹⁴ Člen 16.2 Protokola o statutu Evropskega monetarnega inštituta, ki je priloga Sporazumu o ustanovitvi Evropske skupnosti.

5.97 Podskupina AF.52 zajema delnice, ki jih izdajajo finančne družbe; te se po posameznih državah imenujejo različno, npr. vzajemni skladi, vzajemni naložbeni skladi, investicijski skladi ali druge kolektivne investicijske sheme, ki so lahko odprti, polodprti ali zaprti skladi. Te delnice lahko kotirajo na borzi ali pa ne. Tiste, ki ne kotirajo, so navadno odplačljive na zahtevo, in sicer po vrednosti, ki ustreza njihovem deležu v lastnih sredstvih finančne družbe. Lastna sredstva se redno revalorizirajo na osnovi tržnih cen njihovih sestavnih delov.

Zavarovalne tehnične rezervacije (F.6)¹⁵

5.98 Definicija:

Skupino zavarovalne tehnične rezervacije (F.6) sestavljajo vse transakcije z zavarovalnimi tehničnimi rezervacijami (AF.6). To so tehnične rezervacije zavarovalnih družb ter (avtonomnih in neavtonomnih) pokojninskih skladov glede zavarovancev ali upravičencev, kot je določeno v Direktivi Sveta 91/674/EGS z dne 19. decembra 1991 o letnih in konsolidiranih zaključnih računih zavarovalnic¹⁶.

5.99 Skupina AF.6 zajema:

- a) neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja,
- b) neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov,
- c) prenosne premije,
- d) škodne rezervacije.

5.100 Zavarovalne tehnične rezervacije so finančna sredstva:

- a) zavarovancev – pri neto lastniškem kapitalu gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov ter prenosnih premijah;
- b) upravičencev – pri škodnih rezervacijah.

5.101 Zavarovalne tehnične rezervacije so obveznosti:

- a) zavarovalnih družb za življenjsko in neživljenjsko zavarovanje ter avtonomnih pokojninskih skladov, vključenih v podsektor zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125);
- b) neavtonomnih pokojninskih skladov, vključenih v sektor institucionalnih enot, ki so jih ustanovile.

Rezervacije in podobni skladi, ki jih vzpostavijo delodajalci, da bi zaposlenim zagotovili pokojnine (neavtonomni pokojninski skladi), so vključeni v skupino AF.6 le, če se izračunajo skladno z aktuarskimi merili, podobnimi tistim, ki jih uporabljajo zavarovalne družbe in avtonomni pokojninski skladi. V nasprotnem primeru so te rezervacije krite z delnicami ali drugim lastniškim kapitalom, ki ga izdajo institucionalne enote, ki rezervacije oblikujejo.

5.102 Skupina AF.6 ne zajema rezervacij, ki jih oblikujejo institucionalne enote, uvrščene v podsektor skladi socialne varnosti (S.1314). V sistemu te rezervacije niso obveznost podsektorja skladi socialne varnosti.

5.103 Skupina F.6 se deli v dve podskupini finančnih transakcij:

- a) neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (F.61),
- b) prenosne premije in škodne rezervacije (F.62).

¹⁵ Za obravnavo socialnega in drugega zavarovanja glej prilogo III "Zavarovanje".

¹⁶ Uradni list Evropskih skupnosti št. L 374 z dne 31. decembra 1991, str. 7-31.

Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (F.61)

5.104 Definicija:

Podskupino neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (F.61) sestavljajo vse transakcije z neto lastniškim kapitalom gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (AF.61). To so tehnične rezervacije, ki jih družbe in neprave družbe oblikujejo za kritje predvidenih odškodnin in prejemkov ob izpolnjenih pogojih.

5.105 Podskupina F.61 se deli na dve podpostavki finančnih transakcij:

- a) neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (F.611),
- b) neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (F.612).

Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (F.611)

5.106 Definicija:

Podpostavko neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (F.611) sestavljajo vse transakcije z neto lastniškim kapitalom gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (AF.611). To so matematične rezervacije in tehnične rezervacije za zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice, ki povečujejo vrednost polic življenjskega zavarovanja s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice in podobnih polic ob dospelosti.

5.107 Podpostavka AF.611 zajema matematične rezervacije, rezervacije za bonuse in popuste ter tehnične rezervacije za police življenjskega zavarovanja, kjer naložbeno tveganje nosijo zavarovanci, kot je opredeljeno v členih 27, 29 in 31 Direktive Sveta 91/674/EGS z dne 19. decembra 1991 o zaključnih in konsolidiranih računih zavarovalnic.

5.108 Transakcije z neto lastniškim kapitalom gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja sestavljajo povečanja manj zmanjšanja, te transakcije pa je treba razlikovati od nominalnih dobičkov in izgub iz lastnine na sredstvih, ki jih investirajo zavarovalne družbe (glej odstavke 6.57).

Povečanja sestavljajo:

- a) dejanske premije za tekoče obračunsko obdobje;
- b) *plus* premijski dodatki; ti ustrezajo dohodku od investiranja rezervacij, ki je pripisan zavarovanim gospodinjstvom;
- c) *minus* zaračunane storitve življenjskega zavarovanja.

Zmanjšanja sestavljajo:

- a) zneski, dolgovani zavarovancem življenjskega zavarovanja in podobnih zavarovalnih polic, ko ti zapadejo, ter zneski, dolgovani upravičencem ob smrti zavarovanih oseb;
- b) *plus* zapadla plačila iz polic, ki so odkupljene pred zapadlostjo.

5.109 Rezervacije življenjskega zavarovanja so finančna sredstva rezidenčnih in nerezidenčnih gospodinjstev ter obveznosti rezidenčnih in nerezidenčnih zavarovalnih družb.

Pri skupinskem zavarovanju, ki ga sklene npr. družba v korist svojih zaposlenih, so upniki zaposleni, in ne delodajalec. Zaposleni se namreč obravnavajo kot dejanski zavarovanci.

Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (F.612)

5.110 Definicija:

Podpostavko neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (F.612) sestavljajo vse transakcije z neto lastniškim kapitalom gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (AF.612). To so tehnične rezervacije avtonomnih in neavtonomnih pokojninskih skladov, ki so jih ustanovili delodajalci in/ali zaposleni ali skupine samozaposlenih, da bi zagotovili pokojnine zaposlenim ali samozaposlenim.

5.111 Transakcije z neto lastniškim kapitalom gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov sestavljajo povečanja manj zmanjšanja; te transakcije je treba razlikovati od nominalnih dobičkov in izgub iz lastnine na sredstvih, ki jih investirajo pokojninski skladi (glej odstavke 6.57).

Povečanja sestavljajo:

- a) dejanski prispevki za tekoče obračunsko obdobje v pokojninske sklade, ki jih plačajo zaposleni, delodajalci, samozaposleni in druge institucionalne enote v korist posameznikov ali gospodinjstev, ki imajo terjatve do skladov;
- b) *plus* dodatni prispevki; ti ustrezajo dohodku od investiranja rezervacij pokojninskih skladov, ki je pripisan udeležnim gospodinjstvom;
- c) *minus* zaračunane storitve za upravljanje sklada v obdobju.

Zmanjšanja sestavljajo:

- a) socialni prejemki, enaki zneskom, ki se upokojencem ali njihovim nepreskrbljenim družinskim članom izplačujejo v obliki rednih plačil ali drugih ugodnosti;
- b) *plus* socialni prejemki v obliki enkratnih zneskov, plačanih osebam ob upokojitvi.

5.112 Transakcije z neto lastniškim kapitalom gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov ne zajemajo sredstev, ki so zaradi preoblikovanja enega sklada v drugega prenesena od neavtonomnih k avtonomnim pokojninskim skladom, uvrščenim v podsektor zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125). Takšen dogodek mora biti prikazan v postavki spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi (K.12.1) v računu drugih sprememb obsega sredstev (glej odstavke 6.30).

5.113 Rezervacije pokojninskih skladov so finančna sredstva rezidenčnih in nerezidenčnih gospodinjstev, in ne institucionalnih enot, ki jih upravljajo.

Prenosne premije in škodne rezervacije (F.62)

5.114 Definicija:

Podskupino prenosne premije in škodne rezervacije (F.62) sestavljajo vse transakcije s prenosnimi premijami in škodnimi rezervacijami (AF.62). To so tehnične rezervacije, ki jih oblikujejo zavarovalne družbe ter (avtonomni in neavtonomni) pokojninski skladi za:

- a) znesek, ki predstavlja tisti del prihodkov od premij, ki mora biti razporejen v naslednja obračunska obdobja (prenosne premije);
- b) celotne ocenjene končne stroške poravnave vseh škod iz dogodkov, ki so nastali do konca obračunskega obdobja, ne glede na to, ali so bili že prijavljeni ali ne, zmanjšane za zneske, ki so že bili plačani na osnovi takšnih škod (škodne rezervacije).

5.115 Prenosne premije so posledica dejstva, da zavarovalne premije navadno zapadejo v plačilo na začetku zavarovalnega obdobja; to se navadno ne ujema z obračunskim obdobjem. Zato je ob koncu obračunskega obdobja, ko se izdela bilanca stanja, del zavarovalnih premij, ki so zapadle v plačilo v obračunskem obdobju, namenjen pokrivanju tveganj v naslednjem obdobju. Prenosne premije so določene glede na tveganja v obdobju, ki preostaja do konca veljavnosti pogodbe.

V finančnem računu predstavljajo prenosne premije, ki so prikazane med zavarovanci in zavarovalnimi družbami, tisti del premij, ki zapadejo v plačilo v tekočem obračunskem obdobju in so namenjene kritju tveganj, ki nastajajo v naslednjem obdobju.

- 5.116 Prenosne premije so finančna sredstva zavarovancev. Če se prenosne premije nanašajo na življenjsko zavarovanje, so zavarovanci rezidenčna ali nerezidenčna gospodinjstva. Če se nanašajo na neživljenjsko zavarovanje, lahko zavarovanci pripadajo kateremu koli sektorju gospodarstva ali tujini. Zavarovalne premije ali socialni prispevki, ki jih plačajo zavarovanci, so lahko merilo za porazdelitev prenosnih premij med sektorje gospodarstva in tujino.
- 5.117 Škodne rezervacije imajo zavarovalne družbe za pokrivanje zneskov, ki naj bi po pričakovanjih zapadli v plačilo na osnovi zahtevkov, ki še niso poravnani (npr. ker so sporni). Pri zahtevkih, ki so jih zavarovalne družbe sprejele, se šteje, da so zapadli v plačilo, ko se je škodni primer zgodil, ne glede na to, koliko časa je trajal postopek ugotavljanja njegove upravičenosti.
- 5.118 Škodne rezervacije so finančna sredstva upravičencev, ki lahko pripadajo kateremu koli sektorju gospodarstva ali tujini.
- 5.119 Podskupina AF.62 zajema prenosne premije, druge tehnične rezervacije, škodne rezervacije in izravnalne rezervacije, kot so opredeljene v členih 25, 26, 28 in 30 Direktive Sveta 91/674/EGS z dne 19. decembra 1991 o zaključnih in konsolidiranih računih zavarovalnic.

Druge terjatve in obveznosti (F.7)

- 5.120 Definicija:

Skupino druge terjatve in obveznosti (F.7) sestavljajo vse transakcije z drugimi terjatvami in obveznostmi (AF.7). To so finančne terjatve, ki nastanejo kot protipostavke finančnim in nefinančnim transakcijam pri časovnih razlikah med temi transakcijami in ustreznimi plačili.

- 5.121 Skupina F.7 zajema transakcije s finančnimi terjatvami, ki izhajajo iz predčasnih ali prepoznih plačil za transakcije z blagom in storitvami, razdelitvene transakcije ali sekundarno trgovino s finančnimi sredstvi. Zajema tudi nasprotno transakcije pri zapadlem, a še ne izvedenem plačilu. V to skupino je uvrščen tudi dolg, ki izhaja iz dohodka, obračunanega v obdobju, in zaostanki v plačilu.

- 5.122 Kategorija F.7 ne zajema:

- statističnih napak, ki niso časovne razlike med transakcijami z blagom in storitvami, razdelitvenimi ali finančnimi transakcijami in ustreznimi plačili;
- postavk, ki jih zaradi pomanjkanja informacij ni možno razvrstiti; razvrstitev mora temeljiti na vseh razpoložljivih informacijah;
- postavk, o naravi katerih ni nič znanega;
- raznovrstnih postavk plačilne bilance, imenovanih neto napake in izpustitve;
- predčasnih in prepoznih plačil (skupaj z zaostalimi), kadar gre za nastanek tistih finančnih sredstev ali odplačila obveznosti, ki niso uvrščeni v skupino F.7. Ta ostajajo uvrščena v svoji skupini.

- 5.123 Skupina F.7 je razdeljena na dve podskupini finančnih transakcij:

- komercialni krediti in predujmi (F.71),
- druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov (F.79).

Komercialni krediti in predujmi (F.71)

5.124 Definicija:

Podskupino komercialni krediti in predujmi (F.71) sestavljajo vse transakcije s komercialnimi krediti in predujmi (AF.71). To so finančne terjatve, ki izhajajo iz dobaviteljevega ali kupčevega neposrednega kreditiranja transakcij z blagom in storitvami, ter predujmi za delo, ki je v teku ali se bo začelo in je povezano s temi transakcijami.

5.125 Podskupina AF.71 zajema:

- a) finančne terjatve, povezane z dobavami blaga in storitev, ki še niso bile plačane;
- b) komercialne kredite, ki jih prevzame družba za faktoring, razen če se obravnavajo kot posojila;
- c) obračunane najemnine za zgradbe v obdobju;
- d) zaostala plačila blaga in storitev, ki niso v obliki posojil.

5.126 Podskupina AF.71 ne zajema posojil za financiranje komercialnih kreditov; ta so vključena v skupino AF.4 (glej odstavek 5.81 h).

5.127 Komercialni krediti in predujmi so lahko finančna sredstva in obveznosti vseh sektorjev in tujine.

Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov (F.79)

5.128 Definicija:

Podskupino druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov (F.79) sestavljajo vse transakcije z drugimi terjatvami in obveznostmi, razen s komercialnimi krediti in predujmi (AF.79). To so finančne terjatve, ki izhajajo iz časovnih razlik med razdelitvenimi ali finančnimi transakcijami na sekundarnem trgu in ustreznimi plačili. Skupina zajema tudi finančne terjatve, ki nastajajo na osnovi obračunanih dohodkov v obdobju.

5.129 ▲ Podskupina AF.79 zajema finančne terjatve, ki nastanejo zaradi časovne razlike med obračunanimi transakcijami in plačili v zvezi:

- a) z davki,
- b) s socialnimi prispevki,
- c) s plačami,
- d) z najemninami za zemljišča in podzemna sredstva,
- e) z dividendami,
- f) z obrestmi,
- g) s transakcijami s finančnimi sredstvi na sekundarnem trgu ipd.

5.130 Nasprotna finančna transakcija obrestim, obračunanim na finančna sredstva (glej odstavek 5.17), naj bi bila po možnosti prikazana kot reinvesticija v isto finančno sredstvo. Vendar pa je prikaz obresti odvisen od nacionalnih praks; če obračunane obresti niso prikazane, kot bi bile reinvestirane v finančno sredstvo, morajo biti uvrščene v podskupino F.79.

5.131 Na dan, ko obresti zapadejo v plačilo, sta prikazani dve finančni transakciji (glej odstavek 5.17): prvič, če do plačila pride, je prikazana transakcija s finančnim sredstvom, uporabljenim za plačilo, če do plačila ne pride, pa je povečanje neplačanih obresti prikazano v podskupini F.79; drugič, nasprotna finančna transakcija, ki zmanjšuje neto finančno terjatev upnika do dolžnika.

Pojasnjevalna postavka: neposredne tuje naložbe (F.m)

5.132 Definicija:

Neposredne tuje naložbe (F.m) sestavljajo vse transakcije z neposrednimi tujimi naložbami (AF.m), tj. z naložbami, ki odražajo trajni interes institucionalne enote, rezidenta enega gospodarstva (neposredni investitor), v institucionalni enoti, rezidentu drugega gospodarstva (podjetje z neposredno naložbo). Namen neposrednega investitorja je, da v dolgoročnem razmerju znatno vpliva na upravljanje podjetja, ki je rezident drugega gospodarstva. Neposredna naložba obsega začetno transakcijo med neposrednim investitorjem in podjetjem z neposredno naložbo in vse naknadne kapitalske transakcije med njima ter med povezanimi korporativnimi in nekorporativnimi podjetji¹⁷.

5.133 Transakcije s finančnimi sredstvi in obveznostmi, ki tvorijo neposredno tujo naložbo, so prikazane v ustreznih skupinah finančnih transakcij, tj. med posojili (F.4), delnicami in drugim lastniškim kapitalom (F.5) ter drugimi terjatvami in obveznostmi (F.7), zneski neposrednih tujih naložb, ki so vključeni v vsako od teh skupin, pa morajo biti prikazani tudi posebej kot pojasnjevalna postavka.

RAČUNOVODSKA PRAVILA ZA FINANČNE TRANSAKCIJE**Vrednotenje**

5.134 Finančne transakcije so prikazane po transakcijskih vrednostih, tj. po vrednostih v nacionalni valuti, po katerih finančna sredstva in/ali obveznosti nastanejo, so likvidirani, izmenjani ali prevzeti med institucionalnimi enotami ali med institucionalnimi enotami in tujino, in sicer izključno na osnovi tržnih nagibov.

5.135 Finančne transakcije in njihove finančne ali nefinančne nasprotno transakcije so prikazane po enakih transakcijskih vrednostih. Možnosti so tri:

- a) finančna transakcija je transakcija s plačilnim sredstvom v nacionalni valuti (glej odstavka 5.04 in 5.23): transakcijska vrednost je enaka izmenjanemu znesku plačilnega sredstva;
- b) finančna transakcija je transakcija s plačilnim sredstvom v tuji valuti (glej odstavka 5.04 in 5.23), nasprotna transakcija pa ni transakcija s plačilnim sredstvom v nacionalni valuti: transakcijska vrednost je enaka izmenjanemu znesku plačilnega sredstva, preračunanemu v nacionalno valuto s tržnim tečajem, veljavnim na dan plačila;
- c) niti finančna transakcija niti njena nasprotna transakcija nista transakciji s plačilnim sredstvom (glej odstavek 5.04): transakcijska vrednost je določena s tekočo tržno vrednostjo finančnega sredstva in/ali obveznosti, ki je predmet transakcije.

5.136 Transakcijska vrednost se nanaša na določeno finančno transakcijo in njeno nasprotno transakcijo. Načeloma mora biti transakcijska vrednost jasno ločena od vrednosti, ki temelji na ponujeni ceni na trgu, pošteni tržni ceni ali kateri koli ceni, ki naj bi izražala splošno raven cen za skupino podobnih ali enakih finančnih sredstev in/ali obveznosti. Kadar pa je finančni transakciji nasprotna transakcija npr. transfer in torej finančna transakcija ni nastala izključno na osnovi tržnih nagibov, je transakcijska vrednost določena s tekočo tržno vrednostjo finančnega sredstva in/ali obveznosti, ki je predmet transakcije.

5.137 Transakcijska vrednost ne vključuje zaračunanih storitev, provizij in podobnih plačil za storitve, ki so bile opravljene za izvedbo transakcije; prikazani morajo biti kot plačila za storitve. Ravno tako niso vključeni davki na finančne transakcije, ki se obravnavajo kot davki na storitve v okviru davkov na proizvode. Kadar finančna transakcija vključuje nastanek nove obveznosti, je transakcijska vrednost enaka znesku prevzete obveznosti brez predplačil obresti. Podobno je ob izbrisu obveznosti transakcijska vrednost za upnika in dolžnika enaka znesku zmanjšanja obveznosti.

Za nekatere podskupine finančnih transakcij veljajo posebna merila vrednotenja.

¹⁷ OECD-jeva definicija neposredne tuje naložbe, tretja izdaja.

5.138 Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (F.33):

- a) kadar izdajatelj vrednostne papirje proda preko odkupnikov primarne izdaje vrednostnih papirjev ali drugih posrednikov, nato pa so prodani po višjih cenah končnim investitorjem, morajo biti finančna sredstva in obveznosti prikazani po vrednostih, ki jih plačajo končni investitorji. Razlika med zneski, ki jih plačajo investitorji, in zneski, ki jih prejmejo izdajatelji, se obravnava kot izdajateljjevo plačilo za storitev vpisnikom izdaje;
- b) izdaje vrednostnih papirjev so prikazane po vrednosti ob izdaji. Kadar so vrednostni papirji izdani z diskontom ali premijo, je kot dejanska vrednost ob izdaji prikazan iztržek izdajatelja ob prodaji, in ne nominalna vrednost. Razlika med vrednostjo ob izdaji in odkupno vrednostjo se obravnava kot obračunane obresti v času obstoja vrednostnega papirja;
- c) močno diskontirane in brezkuponske obveznice se obravnavajo kot vrednostni papirji, izdani z diskontom. Obresti, obračunane v času obstoja obveznice, se obravnavajo, kot da so reinvestirane v takšne obveznice (glej odstavek 4.46);
- d) kadar so dolgoročni vrednostni papirji izdani z diskontom, ki ni pomembnejše velikosti, je lahko razlika med vrednostjo ob izdaji in odkupno vrednostjo pripisana ob dnevu izdaje;
- e) pri vrednostnih papirjih, pri katerih je vrednost glavnice vezana na indeks cen, ceno blaga ali indeks deviznega tečaja, je cena vrednostnega papirja ob izdaji prikazana kot glavnica, plačila zaradi indeksacije, ki se izplačajo po obdobjih in/ali ob dospelosti, se obravnavajo kot obračunane obresti v času obstoja vrednostnega papirja, protipostavka pa je prikazana kot reinvesticija v vrednostne papirje razen v delnice v finančnem računu;
- f) investicije v vrednostne papirje, ki so v obtoku na sekundarnem trgu, so prikazane po borznem tečaju ali po tržni ceni;
- g) vrednostni papirji, ki so dospeli, so prikazani po odkupni vrednosti, ki vključuje odkupno premijo, ne vključuje pa posojilnih in varčevalnih premij, ki so prikazane kot obresti;
- h) pretvorba obveznic v delnice se mora obravnavati kot prodaja obveznic in nakup delnic (glej odstavek 5.62 l). Vrednost transakcije se izračuna iz tržne vrednosti obveznic, ki so bile zamenjane, morebitni dobički ali izgube iz lastnine na delnicah pa se prikažejo v računu revalorizacije (glej odstavek 6.54).

5.139 ▲ Izvedeni finančni instrumenti (F.34):

- a) trgovanje z opcijami na sekundarnem trgu in unovčenje opcij pred dospelostjo so finančne transakcije. Če opcija traja do dospelosti, se lahko izvrši ali ne. Če se izvrši, lahko izdajatelj opcije plača imetniku opcije znesek, ki je enak razliki med prevladujočo tržno ceno osnovnega sredstva in izvršilno ceno, ali pa pride do pridobitve ali prodaje osnovnega finančnega ali nefinančnega sredstva, ki sta prikazani po prevladujoči tržni ceni, ter nasprotnega plačila med imetnikom in izdajateljem opcije, ki je enako izvršilni ceni. Razlika med prevladujočo tržno ceno osnovnega sredstva in izvršilno ceno je v obeh primerih enaka likvidacijski vrednosti opcije, tj. cena opcije ob dospelosti. Če opcija ni izvršena, ni nobene transakcije, temveč ima izdajatelj opcije dobiček iz lastnine, imetnik opcije pa izgubo iz lastnine, oba pa morata biti prikazana v računu revalorizacije;
- b) izvedeni finančni instrumenti razen opcij so navadno pogodbe, s katerimi se stranki dogovorita o zamenjavi določenih stvarnih ali finančnih sredstev na določen dan ali dneve v prihodnosti. Transakcije, ki so prikazane v zvezi s takšnimi izvedenimi finančnimi instrumenti, zajemajo vsako trgovanje s pogodbami in neto vrednosti izvršenih poravnjav. Včasih je treba knjižiti tudi transakcijo, povezano z nastankom pogodbe o izvedenem finančnem instrumentu. V številnih primerih pogodbeni stranki skleneta pogodbo o izvedenem finančnem instrumentu brez plačila ene stranke drugi; v teh primerih je vrednost transakcije, ki vzpostavi pogodbo, enaka nič, in v finančnem računu ni potrebna nobena vknjižba;
- c) vse izrecne provizije, ki jih plačajo ali prejmejo borzni in drugi posredniki za pripravo opcij, standardiziranih terminskih poslov, zamenjav in drugih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, se obravnavajo kot plačila storitev v ustreznih računih. Tokovi obrestnih plačil, ki izhajajo iz poslov zamenjav, so prikazani kot dohodek od lastnine, odplačila glavnice pa kot transakcije z ustreznim osnovnim instrumentom v finančnem računu. Stranki v poslu zamenjave ne nudita storitev druga drugi,

vsako plačilo tretji osebi za pripravo zamenjave pa je plačilo storitve (glej odstavek 4.47). Premija, plačana prodajalcu opcije, načeloma vsebuje zaračunano storitev, v praksi pa elementa storitve navadno ni mogoče izločiti. Posledično morata biti kupčeva pridobitev finančnega sredstva in prodajalčev prevzem obveznosti prikazana po polni ceni;

- d) kadar pogodba o zamenjavi vključuje izmenjavo zneskov glavnice (kot npr. pri valutnih zamenjavah), je začetna izmenjava prikazana kot transakcija z izmenjanim osnovnim instrumentom, in ne kot transakcija z izvedenim finančnim instrumentom (F.34). Posledično to pomeni, da v tem trenutku nastane izvedeni finančni instrument z ničelno začetno vrednostjo. Pozneje bo vrednost izvedenega finančnega instrumenta vsebovala vsaj naslednje sestavine:
- (1) tekočo tržno vrednost razlike med pričakovano prihodnjo tržno vrednostjo zneska glavnice, ki naj bi se ponovno izmenjal, ter zneskom glavnice, ki je določen v pogodbi, ter
 - (2) tekočo tržno vrednost prihodnjega toka vseh obresti in drugih denarnih tokov, določenih v pogodbi.

Spremembe vrednosti izvedenega finančnega instrumenta v času morajo biti prikazane v računu revalorizacije.

Naknadne ponovne izmenjave glavnice uravnavajo roki in pogoji iz pogodbe o zamenjavi, zato se lahko zgodi, da se finančna sredstva izmenjajo po ceni, ki je različna od prevladujoče tržne cene za ta sredstva. Nasprotno plačilo med strankama v poslu zamenjave je takšno, kot je opredeljeno v pogodbi. Razlika med tržno in pogodbeno ceno je enaka likvidacijski vrednosti sredstva/obveznosti, ki velja na dan dospelosti, in mora biti prikazana kot transakcija z izvedenimi finančnimi instrumenti (F.34). Ta končna transakcija z izvedenim finančnim instrumentom in vsi končni neto tokovi obresti morajo ustrezati celotnemu revalorizacijskemu dobičku ali izgubi v obdobju trajanja pogodbe o zamenjavi. Takšna obravnava je podobna načinu obravnave opcij, ki trajajo do dospeljaja (glej a) zgoraj).

5.140 Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov (F.51):

- a) nove delnice se prikažejo po vrednosti ob izdaji, ki navadno ustreza nominalni vrednosti, povečani za premijo ob izdaji;
- b) transakcije z delnicami v obtoku morajo biti prikazane po transakcijski vrednosti. Ko ta ni znana, se kot približek lahko uporabi borzni tečaj, tržna cena delnic, ki kotirajo na borzi, ali knjigovodska vrednost delnic, ki ne kotirajo na borzi;
- c) delnice s potrdili o poznejšem izplačilu dividende se vrednotijo po dividendi, ki jo predlaga izdajatelj;
- d) izdaje premijskih delnic v sistemu niso prikazane (glej odstavek 5.93). Kadar pa izdaje premijskih delnic spremenijo celotno tržno vrednost delnic družbe, se te spremembe kljub temu prikažejo v računu revalorizacije (glej odstavek 6.56);
- e) transakcijska vrednost drugega lastniškega kapitala (F.513) je znesek sredstev, ki jih lastniki prenesejo v svoje družbe ali nepravne družbe. V nekaterih primerih so sredstva lahko prenesena v obliki prevzema obveznosti družbe ali nepravne družbe.

5.141 Delnice vzajemnih skladov (F.52):

- a) transakcije z delnicami vzajemnih skladov se vrednotijo na osnovi neto prispevkov v sklad;
- b) dohodek od lastnine (zmanjšan za stroške upravljanja), ki ga prejmejo vzajemni skladi in ki je, celo če ni razdeljen, pripisan delničarjem, ima nasprotno vknjižbo v finančnem računu med delnicami vzajemnih skladov. S tem je dohodek od lastnine reinvestiran.

Čas zajemanja

5.142 Finančne transakcije in njihove nasprotne transakcije so zajete v isti časovni točki.

5.143 Kadar je nasprotna transakcija finančne transakcije nefinančna transakcija, sta obe zajeti v obdobju izvedbe nefinančne transakcije. Kadar na primer prodaja blaga ali storitev vodi do nastanka komercialnega kredita, je ta finančna transakcija zajeta v obdobju, v katerem so narejene vknjižbe v ustreznem nefinančnem računu.

- 5.144 Kadar je protipostavka finančne transakcije finančna transakcija, so možnosti tri:
- a) obe finančni transakciji sta transakciji s plačilnimi sredstvi (glej odstavek 5.04): zajeti sta v obdobju, ko je izvedeno prvo plačilo;
 - b) samo ena izmed dveh finančnih transakcij je transakcija s plačilnim sredstvom (glej odstavek 5.04): zajeti sta, ko je izvedeno plačilo;
 - c) nobena izmed dveh finančnih transakcij ni transakcija s plačilnim sredstvom (glej odstavek 5.04): zajeti sta v obdobju, ko je izvedena prva finančna transakcija.

Izračun finančnih transakcij iz sprememb v bilancah stanja

- 5.145 Kadar osnovne statistike o finančnih transakcijah niso na voljo, se finančne transakcije lahko izračunajo na osnovi sprememb v finančnih bilancah stanja, tj. na osnovi sprememb zneska imetij finančnih sredstev ter neporavnanih obveznosti med končno in začetno bilanco stanja. Razlika med zneski finančnih transakcij in spremembami v finančnih bilancah stanja je sestavljena iz vknjižb v računu revalorizacije in v računu drugih sprememb obsega sredstev.

DODATEK 5.1**POVEZAVE Z MERAMI DENARJA**

- 5.146 V dodatku je pojasnjena metoda, s katero je v bilancah stanja in finančnih računih možno prikazati mere denarja.
- 5.147 Definicije mer denarja se razlikujejo med državami in v času, poleg tega pa ne temeljijo nujno na klasifikaciji finančnih sredstev in klasifikaciji sektorjev, kot sta opredeljeni v sistemu. Zaradi tega mere denarja v sistemu niso definirane.
- 5.148 Pri vključevanju mer denarja v bilance stanja in finančne račune je več težav. Prvič, mere denarja so lahko sestavljene iz elementov, ki ne ustrezajo razredom oziroma skupinam, podskupinam in podpostavkam finančnih sredstev ter obveznosti, kot so opredeljene v sistemu. Mera denarja lahko na primer vključuje samo podrazred skupine gotovina in vloge (AF.2). Ta podrazred je lahko definiran glede na zapadlost in/ali glede na institucionalno enoto, ki je imetnik ali izdajatelj gotovine in vlog. Drugič, mere denarja se lahko nanašajo na sektorje, ki izdajajo denar, sektorje, ki imajo denar, ter denarno nevtralne sektorje, ki ne ustrezajo sektorjem in podsektorjem, kot so definirani v sistemu. Tretjič, viri podatkov za izračun denarnih agregatov se lahko v praksi razlikujejo od virov podatkov, ki se uporabljajo za izdelavo bilanc stanja ter finančnih računov sektorjev in tujine.
- 5.149 Za identifikacijo mer denarja MX v bilancah stanja in finančnih računih je treba vse razrede i finančnih sredstev in obveznosti, ki so definirani v sistemu, razdeliti na dva podrazreda:
- MX_i : podrazred finančnih sredstev (obveznosti), razvrščenih v razred i in vključenih v mero denarja MX ;
 - MX_{-i} : podrazred finančnih sredstev (obveznosti), razvrščenih v razred i, vendar ne vključenih v mero denarja MX .
- V praksi nekateri razredi finančnih sredstev (obveznosti) ne prispevajo niti k širšim meram denarja, npr. denarno zlato in PPČ (AF.1) in zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6). Zato sta MX_1 in MX_6 enaka nič, torej razdelitev AF.1 v MX_1 in MX_{-1} in AF.6 v MX_6 in MX_{-6} ni potrebna.
- 5.150 Mera denarja MX je enaka vsoti vseh podrazredov finančnih sredstev MX_i sektorjev, ki imajo denar, enaka pa je tudi vsoti vseh podrazredov obveznosti MX_i sektorjev, ki izdajajo denar.
- 5.151 Glavna prednost te metode je prilagodljivost. Kadar se spremeni opredelitev mere denarja, je treba prilagoditi le razčlenitev nekaterih razredov finančnih sredstev in obveznosti v MX_i in MX_{-i} .

MERE DENARJA V BILANCAH STANJA IN FINANČNIH RAČUNIH

FINANČNA SREDSTVA SEKTORJEV, IMETNIKOV DENARJA		OBVEZNOSTI SEKTORJEV, KI IZDAJAJO DENAR		
Skupaj	Razčlenitev po sektorjih		Razčlenitev po sektorjih	Skupaj
		AF.1		
		AF.2		
		od tega \overline{MX}_2		
		MX_{-2}		
		AF.3		
		AF.33		
		od tega \overline{MX}_{33}		
		MX_{-33}		
		AF.34		
		od tega \overline{MX}_{34}		
		MX_{-34}		
		AF.4		
		AF.41		
		od tega \overline{MX}_{41}		
		MX_{-41}		
		AF.42		
		od tega \overline{MX}_{42}		
		MX_{-42}		
		AF.5		
		AF.51		
		od tega \overline{MX}_{51}		
		MX_{-51}		
		AF.52		
		od tega \overline{MX}_{52}		
		MX_{-52}		
		AF.6		
		AF.7		
		AF.71		
		od tega \overline{MX}_{71}		
		MX_{-71}		
		AF.79		
		Skupaj finančna sredstva in obveznosti, od tega \overline{MX}		

ŠESTO POGLAVJE

DRUGI TOKOVI

6.01 Drugi tokovi obsegajo potrošnjo stalnega kapitala (K.1), pridobitve in odtujitve nefinančnih neproizvedenih sredstev (K.2) ter druge spremembe sredstev (K.3 – K.12).

Druge spremembe sredstev zajemajo različne vrste sprememb sredstev, obveznosti in neto vrednosti, ki niso rezultat transakcij, prikazanih v računih kapitala in finančnih računih. Zajemajo druge spremembe obsega (K.3 – K.10 in K.12) ter dobičke in izgube iz lastnine (K.11).

POTROŠNJA STALNEGA KAPITALA (K.1)

6.02 Definicija:

Potrošnja stalnega kapitala (K.1) predstavlja znesek v obdobju potrošenih osnovnih sredstev zaradi normalne obrabe in predvidenega zastaranja, skupaj z rezervacijami za izgube osnovnih sredstev v primeru slučajnih škod, zoper katere jih je možno zavarovati.

6.03 Potrošnjo stalnega kapitala je treba izračunati za vsa osnovna sredstva (razen živali), torej za opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena osnovna sredstva (kot so stroški raziskovanj rudišč in programska oprema), velike izboljšave neproizvedenih sredstev in stroške prenosa lastništva neproizvedenih sredstev.

6.04 Potrošnja stalnega kapitala (ki jo je treba razlikovati od amortizacije, ki je dovoljena za davčne namene, in amortizacije, prikazane v poslovnih izkazih) mora biti ocenjena na osnovi stanja osnovnih sredstev in verjetne povprečne ekonomske življenjske dobe posameznih skupin teh sredstev. Kadar neposredne informacije o stanju osnovnih sredstev niso na voljo, se za oceno stanja osnovnih sredstev priporoča metoda nepretrganega popisovanja (MNP). Stanje osnovnih sredstev mora biti vrednoteno v kupčevih cenah tekočega obdobja.

Pri izračunu povprečne tehnične življenjske dobe obravnavanih sredstev se upoštevajo izgube osnovnih sredstev zaradi slučajnih škod, zoper katere jih je možno zavarovati. Za gospodarstvo kot celoto je možno pričakovati, da je dejanska normalna slučajna škoda v obračunskem obdobju enaka ali blizu povprečni, za posamezne enote ali skupine enot pa se dejanska normalna in povprečna slučajna škoda lahko razlikujeta. V tem primeru se na ravni sektorja razlika prikaže kot druge spremembe obsega osnovnih sredstev.

Potrošnja stalnega kapitala se izračuna po metodi linearne amortizacije, po kateri se vrednost osnovnega sredstva v njegovi celotni življenjski dobi odpisuje po enaki stopnji.

Glede na krivuljo padanja učinkovitosti osnovnega sredstva je potrošnjo stalnega kapitala možno izračunati tudi po metodi geometrijske amortizacije.

6.05 V sistemu računov je potrošnja stalnega kapitala prikazana pod vsemi izravnalnimi postavkami, ki so tako prikazane "bruto" in "neto". Prikaz "bruto" pomeni, da potrošnja stalnega kapitala ni odšteta, prikaz "neto" pa, da je.

PRIDOBITVE MANJ ODTUJITVE NEFINANČNIH NEPROIZVEDENIH SREDSTEV (K.2)

6.06 Definicija:

Nefinančna neproizvedena sredstva¹ so zemljišča in druga opredmetena neproizvedena sredstva, ki jih je možno uporabljati v proizvodnji blaga in storitev, ter neopredmetena neproizvedena sredstva.

¹ Za definicijo sredstev glej dodatek 7.1 v 7. poglavju.

- 6.07 Zemljišče je definirano kot tla, prekrita z zemljo, in z njimi povezane površinske vode². Med površinske vode so vključene vse notranje vodne površine (rezervoarji, jezera, reke itd.), ki so lahko predmet lastninske pravice.
- 6.08 Med zemljišča ne spadajo:
- zgradbe in drugi objekti na zemljiščih ali skozi nje (ceste, predori ipd.),
 - vinogradi, sadovnjaki ter drugi nasadi dreves in drugih rastočih pridelkov ipd.,
 - podzemna sredstva,
 - negojeni biološki viri,
 - podzemni vodni viri.
- Postavki a) in b) sta proizvedeni osnovni sredstvi, postavke c), d) in e) pa opredmetena neproizvedena sredstva.
- 6.09 Pridobitve in odtujitve zemljišč se vrednotijo v tekočih tržnih cenah, ki so veljale v obdobjih pridobitev/odtujitev. Transakcije z zemljišči so v računih kupca in prodajalca prikazane po enaki vrednosti; ta ne zajema stroškov prenosa lastništva zemljišča, ki se prikažejo kot bruto investicije v osnovna sredstva.
- 6.10 Pridobitve in odtujitve drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev zajemajo podzemna sredstva, negovane biološke vire in vodne vire. Podzemna sredstva obsegajo zaloge premoga, nafte in zemeljskega plina ter zaloge kovinskih in nekovinskih rudnin².
- 6.11 Pridobitve in odtujitve drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev se vrednotijo v tekočih tržnih cenah, ki so veljale v obdobjih pridobitev/odtujitev. Pridobitve in odtujitve ne zajemajo z njimi povezanih stroškov prenosa lastništva; ti se prikažejo kot bruto investicije v osnovna sredstva.
- 6.12 Neopredmetena nefinančna neproizvedena sredstva obsegajo patente, najeme in druge prenosljive pogodbe, kupljeno dobro ime in druga neopredmetena neproizvedena sredstva. Najemi se nanašajo na zemljišča, podzemna sredstva ter stanovanjske in nestanovanjske zgradbe²; sem spadajo tudi prenosljive pogodbe s športniki in ustvarjalci. Vrednost pridobitev in odtujitev najemov in drugih prenosljivih pogodb je sestavljena iz plačil prvotnim ali poznejšim najemnikom ali najemjemalcem, ko so najemi ali koncesije prodani ali preneseni drugim institucionalnim entitam. Vrednost pridobitev in odtujitev neopredmetenih neproizvedenih sredstev ne zajema z njimi povezanih stroškov prenosa lastništva; ti so del bruto investicij v osnovna sredstva.
- 6.13 Pridobitve manj odtujitve nefinančnih neproizvedenih sredstev so prikazane v računu kapitala sektorjev, celotnega gospodarstva in tujine.

DRUGE SPREMEMBE SREDSTEV (K.3 – K.12)

- 6.14 Definicija:

Druge spremembe sredstev so tokovi, ki niso rezultat transakcij, prikazanih v računih kapitala in finančnih računih. Delijo se na dve skupini: prva so spremembe obsega sredstev, druga pa spremembe vrednosti sredstev, obveznosti in neto vrednosti zaradi sprememb ravni in strukture cen, katerih rezultat so dobički in izgube iz lastnine.

DRUGE SPREMEMBE OBSEGA (K.3 – K.10 IN K.12)

- 6.15 Druge spremembe obsega so tokovi z različnimi vlogami. Med pomembnejšimi je omogočanje določenim sredstvom, da vstopijo ali zapustijo sistem v normalnem toku dogodkov, npr. vstopi in izstopi naravnih nastajajočih sredstev, kar je pomembno za prikaz odkritij, izčrpanj in uničenja naravnih sredstev. Druga vloga je prikaz učinkov izjemnih, nepričakovanih dogodkov, ki vplivajo na ekonomsko koristnost teh sredstev.

² Za definicijo sredstev glej dodatek 7.1 v 7. poglavju.

- 6.16 Druge spremembe obsega zajemajo devet skupin:
- ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev (K.3),
 - ekonomski nastanek proizvedenih sredstev (K.4),
 - naravno rast negojenih bioloških virov (K.5),
 - ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev (K.6),
 - izgube zaradi katastrof (K.7),
 - zasege brez nadomestila (K.8),
 - druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n . (K.9),
 - druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n. (K.10),
 - spremembe v klasifikacijah in strukturi (K.12).

EKONOMSKI NASTANEK NEPROIZVEDENIH SREDSTEV (K.3)

- 6.17 Ekonomski nastanek nefinančnih neproizvedenih sredstev (K.3) predstavlja povečanje obsega tiste vrste sredstev, ki niso rezultat proizvodnje.

Zajeti so:

- bruto povečanja ravni podzemnih virov, ki jih je možno izkoriščati: dokazane zaloge premoga, nafte, zemeljskega plina, kovinskih in nekovinskih rudnin, katerih izkoriščanje je gospodarno. V postavko so zajeta tudi povečanja zalog, katerih izkoriščanje postane gospodarno zaradi tehnološkega napredka ali sprememb relativnih cen;
- prenosi drugih naravnih sredstev v ekonomsko dejavnost: naravno nastala sredstva, ki s spremembo statusa postanejo ekonomska sredstva (npr. izkoriščanje nedotaknjenih gozdov, sprememba divjega ali neobdelanega zemljišča v zemljišče, ki ga je možno ekonomsko uporabljati, osušitev zemljišča). Ekonomska sredstva so definirana kot sredstva, nad katerimi institucionalne enote uveljavljajo lastninske pravice in od katerih imajo lastniki lahko ekonomske koristi;
- kakovostne spremembe neproizvedenih sredstev zaradi sprememb v ekonomski rabi. Spremembe kakovosti se obravnavajo kot spremembe obsega. Spremembe kakovosti, ki so prikazane tukaj, so protipostavka spremembam v ekonomski rabi, ki so prikazane kot spremembe v klasifikaciji (glej odstavek 6.33) – npr. iz obdelanega zemljišča v gradbeno zemljišče;
- nastanek neopredmetenih neproizvedenih sredstev. Neopredmetena nefinančna neproizvedena sredstva nastanejo, ko so stvari in ideje patentirane ali so prenosljive pogodbe podpisane. Kadar so podjetja prodana po ceni, ki presega njihova lastna sredstva (glej odstavek 7.05), je presežek kupčeve cene nad lastnimi sredstvi sredstvo, imenovano "dobro ime". Dobro ime, ki ni evidentirano s prodajo oz. nakupom, ni ekonomsko sredstvo.

EKONOMSKI NASTANEK PROIZVEDENIH SREDSTEV (K.4)

- 6.18 Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev (K.4) se zgodi pri blagu, ki še ni prikazano v bilancah stanja. Izraz "ekonomski nastanek" označuje priznanje pomembne ali posebne vrednosti, prikazan pa je med drugimi spremembami obsega.

Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev zajema:

- vrednostne predmete, kot so dragoceni kamni in umetnine, kadar je visoka vrednost ali umetniški pomen predmetov, ki še niso bili prikazani v bilancah stanja, priznan prvič;
- zgodovinske spomenike, kadar je poseben arheološki, zgodovinski ali kulturni pomen objektov ali krajev, ki še niso bili prikazani v bilancah stanja, priznan prvič.

NARAVNA RAST NEGOJENIH BIOLOŠKIH VIROV (K.5)

- 6.19 Naravna rast negojenih bioloških virov (K.5) ni pod neposrednim nadzorom, odgovornostjo in upravljanjem institucionalne enote in zato ni proizvodnja. Prirast teh ekonomskih sredstev, kot so npr. naravni drevesni sestoji ali ribe v rečnih ustjih, je tako treba obravnavati kot ekonomski nastanek.
- 6.20 Naravna rast mora biti prikazana kot povečanje (K.5), izčrpanje pa kot ekonomsko izginotje (K.61). V praksi se naravna rast lahko prikaže le "neto", kajti fizične merske enote, ki so najverjetneje edino razpoložljivo orodje za merjenje naravne rasti, so dejansko neto mere.

EKONOMSKO IZGINOTJE NEPROIZVEDENIH SREDSTEV (K.6)

- 6.21 Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev (K.6) zajema:
- a) izčrpanje naravnih ekonomskih sredstev (K.61), kar obsega izčrpanje nahajališč podzemnih sredstev in negojenih bioloških virov, vključenih med sredstva (glej odstavek 6.19);
 - b) drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev (K.62):
 - (1) druga zmanjšanja ravni podzemnih virov, ki jih je možno izkoriščati (ponovna ocena možnosti izkoriščanja zaradi tehnoloških sprememb ali sprememb v relativnih cenah);
 - (2) kakovostne spremembe neproizvedenih sredstev zaradi sprememb v ekonomski rabi;
 - (3) degradacija neproizvedenih sredstev zaradi ekonomske dejavnosti. Zajeta je degradacija zemljišč, vodnih virov in, načeloma, drugih naravnih sredstev;
 - (4) celotni odpis kupljenega dobrega imena, odpis prenosljivih pogodb in prenehanje patentne zaščite.

IZGUBE ZARADI KATASTROF (K.7)

- 6.22 Izgube zaradi katastrof (K.7), prikazane kot druge spremembe obsega sredstev, so posledica izjemnih in nepoznavnih dogodkov velikega obsega, ki lahko uničijo sredstva znotraj vseh oblik ekonomskih (finančnih in nefinančnih) sredstev.
- 6.23 Med tovrstne dogodke spadajo večji potresi, vulkanski izbruhi, valovi plime, izjemno močni orkani, suša in druge naravne nesreče, vojne, upori, izgredi in drugi politični dogodki ter tehnološke nesreče, kot so večji izlivi strupov in izpusti radioaktivnih snovi v ozračje.

V postavko je zajeto predvsem:

- a) poslabšanje kakovosti zemljišč zaradi neobičajnih poplav ali viharjev,
- b) uničenje gojenih sredstev zaradi suše ali epidemije,
- c) uničenje zgradb, opreme ali vrednostnih predmetov v gozdnih požarih ali potresih,
- d) slučajno uničenje gotovine ali prinosniških vrednostnih papirjev zaradi naravnih katastrof ali političnih dogodkov.

ZASEGI BREZ NADOMESTILA (K.8)

- 6.24 Do zasegov brez nadomestila (K.8) pride, kadar si država ali druge institucionalne enote zaradi razlogov, ki niso plačilo davkov, kazni ali podobnih dajatev, brez polnega nadomestila prisvojijo sredstva drugih institucionalnih enot, vključno z nerezidenčnimi. Nenadomeščeni del takšnih enostranskih zasegov ni kapitalski transfer, prikazan v računu kapitala.

DRUGE SPREMEMBE OBSEGA NEFINANČNIH SREDSTEV, D. N. (K.9)

6.25 V postavki so prikazani učinki nepričakovanih dogodkov na ekonomske koristi od sredstev. Zajeti so:

- a) nepredvideno zastaranje. Potrošnja stalnega kapitala ne zajema nepredvidenega zastaranja osnovnih sredstev, zato lahko znesek, v katerem je upoštevano njihovo normalno pričakovano zastaranje, zaostaja za dejanskim zastaranjem. Zaradi tega je treba ustrezno prikazati zmanjšanja vrednosti osnovnih sredstev zaradi uvedbe novih tehnologij;
- b) razlike med popravki vrednosti, vključenimi v potrošnjo stalnega kapitala za normalno škodo, in dejanskimi izgubami. Potrošnja stalnega kapitala ne zajema nepredvidene škode, zato lahko znesek, vključen za normalno pričakovano škodo, zaostaja za dejansko škodo (ali jo presega). Nepredvidena zmanjšanja ali povečanja vrednosti osnovnih sredstev zaradi teh dogodkov torej zahtevajo prilagoditve;
- c) degradacija osnovnih sredstev, ki ni obračunana v potrošnji stalnega kapitala: vrednost osnovnih sredstev se lahko zmanjša zaradi npr. nepredvidenih učinkov kislosti zraka in dežja na površine stavb in vozil;
- d) opustitev proizvodnih objektov pred dokončanjem ali pred začetkom ekonomske uporabe;
- e) izjemne izgube zalog (zaradi požara, kraj, napada žuželk na zaloge žit ipd.);
- f) statistične napake med končno in začetno bilanco stanja nefinančnih sredstev.

DRUGE SPREMEMBE OBSEGA FINANČNIH SREDSTEV IN OBVEZNOSTI, D. N. (K.10)

6.26 V postavki so prikazane vse tiste spremembe finančnih sredstev in obveznosti, ki a) niso posledica finančnih transakcij, prikazanih v finančnem računu, b) niso pripisane dobičkom in izgubam iz lastnine, prikazanim v računu revalorizacije, c) niso spremembe v klasifikacijah in strukturi ter d) niso posledica izgub zaradi katastrof in zasegov brez nadomestila.

6.27 ▲ Postavka K.10 zajema:

- a) dodelitve in ukinitve PPČ (AF.12) (glej odstavke od 5.33 do 5.35): za PPČ ne obstaja niti namišljena obveznost, zato mehanizem, s katerim PPČ nastanejo (dodelitve PPČ) ali se izbrišejo (ukinitve PPČ), ni podlaga za transakcije, temveč za vknjižbo v računu drugih sprememb obsega sredstev. Dodelitve PPČ povečajo, ukinitve PPČ pa zmanjšajo finančna sredstva denarnih oblasti;
- b) druge spremembe obsega, povezane s pokojninskimi shemami z zagotovljenimi prejemki: to so tiste pokojninske sheme, pri katerih je raven pokojninskih prejemkov, obljubljenih udeleženiim zaposlenim, zagotovljena. Prejemki se izračunajo po obrazcu, ki upošteva delovno dobo in plačo udeleženca, in niso v celoti odvisni od sredstev v skladu. Za sheme z zagotovljenimi prejemki so z vknjižbo v računu drugih sprememb obsega sredstev zajete spremembe aktuarsko določenih obveznosti, ki so posledica sprememb v strukturi prejemkov in ki jih je treba razlikovati od sprememb v starostni strukturi in strukturi delovne dobe upravičencev. Primeri sprememb v strukturi prejemkov so spremembe obrazca, znižanje za pokojnino potrebne starosti in zagotovitev sredstev za letno povečanje (navadno opredeljeno kot stalni letni odstotek) prihodnjih pokojnin ali vseh pokojnin, ki se izplačujejo;
- c) izjemne izgube gotovine in prinosniških vrednostnih papirjev zaradi požarov, kraj ipd.;
- d) popolne in delne odpise slabih dolgov s strani upnikov: v postavki je prikazano enostransko priznanje upnika, da finančno sredstvo zaradi stečaja ali drugih dejavnikov ni izterljivo, in posledični izbris finančnega sredstva iz bilance stanja upnika ter izbris nasprotno obveznost dolžnika. Ne glede na to se v primerih, ko dolžniško institucionalno enoto nadzira upnik, popolni ali delni odpis dolga s strani upnika, ki ni posledica stečaja, prikaže v računih akumulacije;
- e) statistične napake med končno in začetno bilanco stanja finančnih sredstev in obveznosti.

- 6.28 Postavka K.10 ne zajema:
- a) odpisa dolga na osnovi vzajemnega sporazuma med dolžnikom in upnikom (odpis dolga ali oprostitev dolga): ta se obravnava kot transakcija med upnikom in dolžnikom (glej odstavek 4.165 f) in 5.16), in ne kot druga sprememba obsega;
 - b) zavrnitev dolga: enostranskega odpisa obveznosti s strani dolžnika sistem ne prepozna.

SPREMEMBE V KLASIFIKACIJAH IN STRUKTURI (K.12)

- 6.29 Spremembe v klasifikacijah in strukturi (K.12) zajemajo spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi institucionalnih enot (K.12.1) in spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti (K.12.2).

Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi (K.12.1)

- 6.30 Ob prerazvrstitvi institucionalne enote iz enega sektorja v drugega se prenese njena celotna bilanca stanja (npr. institucionalna enota, uvrščena v sektor gospodinjstev, postane neprava družba, ki jo je treba uvrstiti v sektor družb).

Spremembe v strukturi institucionalnih enot zajemajo nastanek in izginotje nekaterih finančnih sredstev in obveznosti zaradi preoblikovanja družb. Kadar družba izgine kot neodvisna pravna oseba, ker jo prevzame ena ali več družb, vsa finančna sredstva in obveznosti, vključno z delnicami in drugim lastniškim kapitalom, ki so obstajali med to družbo in družbami, ki so jo prevzele, izginejo iz sistema. Nakupi delnic in drugega lastniškega kapitala družbe zaradi združitve pa se prikažejo kot finančna transakcija med družbo, ki jih je kupila, in prejšnjim lastnikom. Nadomestilo obstoječih delnic z delnicami prevzemne ali nove družbe mora biti prikazano kot odkup delnic s hkratno izdajo novih delnic. Finančna sredstva in obveznosti, ki so obstajale med prevzeto družbo in tretjimi osebami, ostanejo nespremenjene in preidejo k prevzemni družbi (družbam).

Enako so v tej postavki prikazana nova finančna sredstva in obveznosti (nastanek finančnih sredstev), ki nastanejo ob pravni razdelitvi družbe na dve ali več institucionalnih enot.

Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti (K.12.2)

- 6.31 Postavko K.12.2. sestavljata monetizacija/demonetizacija zlata (K.12.21) in druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti (K.12.22).

- 6.32 Monetizacija/demonetizacija zlata (K.12.21) je prikazana v računu drugih sprememb obsega sredstev denarnih oblasti, tj. podsektorjev centralna banka (S.121) ali centralna država (S.1311).

Monetizacija zlata se zgodi, kadar denarne oblasti prerazvrstijo zlato iz vrednostnih predmetov v rezervna sredstva v posesti denarnih oblasti. V računu drugih sprememb obsega sredstev je prikazano zmanjšanje njihovih imetij vrednostnih predmetov in povečanje njihovih imetij denarnega zlata.

Neposredni nakupi denarnega zlata od drugih denarnih oblasti so razvrščeni med transakcije z denarnim zlatom (F.11). Vsi drugi nakupi, vključno z nakupi od finančnih posrednikov ali preko organiziranega trga zlata, morajo biti prikazani kot nakupi vrednostnih predmetov, ki jim sledi sprememba v klasifikaciji.

Demonetizacija zlata se zgodi, ko denarne oblasti prenesejo zlato iz rezervnih sredstev med vrednostne predmete. Imetja denarnega zlata pri denarnih oblasteh se zato zmanjšajo, vrednostni predmeti pa povečajo. Neposredne prodaje denarnega zlata drugim denarnim oblastem se uvrščajo med transakcije z denarnim zlatom (F.11). Vse druge prodaje, vključno s prodajami finančnim posrednikom ali preko organiziranega trga zlata, morajo biti prikazane kot prodaje vrednostnih predmetov, ki sledijo spremembi v klasifikaciji.

- 6.33 Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti (K.12.22) zajemajo, na primer, spremembe v rabi zemljišč in spremembe stanovanj v poslovne prostore ali obratno. Pri zemljiščih mora biti vrednost obeh vknjižb v postavki K.12.22 (negativna vknjižba za staro postavko in pozitivna za novo) enaka. Sprememba vrednosti zemljišča zaradi spremembe v rabi je prikazana kot ekonomski nastanek (glej odstavek 6.17 c) ali izginotje neproizvedenih sredstev (glej odstavek 6.21 b) in se obravnava kot sprememba obsega.
- K.12.22 ne zajema pretvorbe obveznic v delnice; ta pretvorba je prikazana z dvema finančnima transakcijama (glej odstavek 5.62 I).
- 6.34 Vknjižbe za druge spremembe obsega (K.3 – K.10 in K.12) so prikazane v računih drugih sprememb obsega sredstev sektorjev, celotnega gospodarstva in tujine.

NOMINALNI DOBIČKI/IZGUBE IZ LASTNINE (K.11)

- 6.35 Nominalni dobički³ iz lastnine so tista vrsta drugih sprememb vrednosti sredstev, obveznosti in s tem neto vrednosti, ki odraža spremembe ravni in strukture njihovih cen. Nominalni dobički iz lastnine se razčlenijo v nevtralne in realne dobičke iz lastnine.
- 6.36 Definicija:
- Nominalni dobički iz lastnine (K.11) na določeno količino sredstva so definirani kot sprememba vrednosti sredstva zaradi spremembe njegove cene. Nominalni dobiček iz lastnine na obveznost je definiran kot sprememba vrednosti te obveznosti zaradi spremembe njene cene, vendar z nasprotnim predznakom.
- 6.37 Pozitivni dobiček iz lastnine je posledica povečanja vrednosti sredstva ali zmanjšanja vrednosti obveznosti. Negativni dobiček iz lastnine, tj. izguba iz lastnine, je posledica zmanjšanja vrednosti sredstva ali povečanja vrednosti obveznosti.
- 6.38 Nominalni dobički iz lastnine, ki so obračunani na sredstva ali obveznosti, so prikazani v računu revalorizacije ne glede na to, ali so realizirani ali ne. Dobički iz lastnine so realizirani, ko je obravnavano sredstvo prodano, odkupljeno, uporabljeno ali drugače odtujeno ali obveznost odplačana. Nerealizirani dobiček je torej tisti, ki je obračunan na sredstvo, ki je še vedno v lasti, ali na obveznost, ki je ob koncu obračunskega obdobja še neporavnana. Kot realizirani dobiček se navadno obravnava dobiček, realiziran v celotnem obdobju, ko je sredstvo v lasti ali je obveznost neporavnana, ne glede na to, ali je to obdobje skladno z obračunskim ali ne. Ker pa so dobički iz lastnine v sistemu prikazani po obračunskem načelu, se razlikovanje med realiziranimi in nerealiziranimi dobički, čeprav je za nekatere namene koristno, ne pojavlja v klasifikacijah in računih.
- 6.39 Dobički iz lastnine obsegajo dobičke na vseh vrstah sredstev: na nefinančnih proizvedenih in neproizvedenih sredstvih ter na finančnih sredstvih. Zajeti so torej tudi dobički iz lastnine na zaloge vseh vrst blaga, ki jih imajo proizvajalci, vključno z nedokončano proizvodnjo.
- 6.40 Nominalni dobički iz lastnine so obračunani na sredstva ne glede na to, koliko časa znotraj obračunskega obdobja so v lasti, torej niso obračunani le na sredstva, ki se pojavijo v začetnih in/ali končnih bilancah stanja. Nominalni dobički iz lastnine med dvema časovnima točkama, obračunani lastniku določenega sredstva ali dane količine določene vrste sredstva, so definirani kot:

tekoča vrednost sredstva v poznejši časovni točki

minus

tekoča vrednost sredstva v zgodnejši časovni točki,

ob predpostavki, da se sredstvo v tem času niti kakovostno niti količinsko ne spremeni. Nominalni dobiček iz lastnine (D), obračunan na določeno količino (k) sredstva med časovno točko 0 in t, se lahko izrazi kot:

$$D = (c_t - c_0) * k$$

kjer sta c_0 in c_t ceni sredstva v časovni točki 0 oziroma t. Za finančna sredstva in obveznosti s stalno tekočo ceno, za katere sta c_0 in c_t enaka po definiciji, so nominalni dobički iz lastnine vedno nič.

³ Izraz "dobički iz lastnine" se uporablja kot skupen izraz za dobičke in izgube iz lastnine; pri tem imajo dobički iz lastnine lahko pozitivni ali negativni predznak. Podobno se izraz "sredstva" uporablja kot skupen izraz za "sredstva" in "obveznosti".

6.41 Za izračun nominalnih dobičkov iz lastnine morajo biti pridobitve in odtujitve sredstev vrednotene na enak način kot v računih kapitala in finančnih računih, stanje sredstev pa mora biti vrednoteno na enak način kot v bilancah stanja. Pri osnovnih sredstvih je vrednost pridobitve znesek, ki ga kupec plača proizvajalcu ali prodajalcu, povečan za stroške prenosa lastništva, ki bremenijo kupca. Vrednost odtujitve obstoječega osnovnega sredstva je znesek, ki ga prodajalec prejme od kupca, zmanjšan za stroške prenosa lastništva, ki bremenijo prodajalca.

Razlikovati je mogoče štiri vrste okoliščin, v katerih nastanejo nominalni dobički iz lastnine:

- (1) sredstvo je v lasti v celotnem obračunskem obdobju: nominalni dobički, obračunani v obračunskem obdobju, so enaki vrednosti v končni bilanci stanja, zmanjšani za vrednost v začetni bilanci stanja. Te vrednosti so ocenjene vrednosti sredstev, če bi bila pridobljena na dan, za katerega so bilance stanja narejene. Nominalni dobiček je nerealiziran;
 - (2) sredstvo, ki je v lasti na začetku obdobja, je v obdobju prodano: obračunani nominalni dobički iz lastnine so enaki dejanski ali ocenjeni vrednosti odtujitve, zmanjšani za vrednost v začetni bilanci stanja. Nominalni dobiček je realiziran;
 - (3) sredstvo je pridobljeno v obdobju in je ob koncu obdobja v lasti: obračunani nominalni dobički iz lastnine so enaki vrednosti v končni bilanci stanja, zmanjšani za dejansko ali ocenjeno vrednost pridobitve. Nominalni dobiček je nerealiziran;
 - (4) sredstvo je pridobljeno in odtujeno v obračunskem obdobju: obračunani nominalni dobiček iz lastnine je enak dejanski ali ocenjeni vrednosti odtujitve, zmanjšani za dejansko ali ocenjeno vrednost pridobitve. Nominalni dobiček je realiziran.
- 6.42 Nominalni dobički iz lastnine, obračunani na sredstva in obveznosti, so zajeti ne glede na to, ali so realizirani ali ne. Prikazani so v računih revalorizacije sektorjev, celotnega gospodarstva in tujine.

Nevtralni dobički/izgube iz lastnine (K.11.1)

6.43 Definicija:

Nevtralni dobiček iz lastnine (K.11.1) na sredstvo je definiran kot vrednost dobička iz lastnine, ki bi bil obračunan, če bi se cena sredstva v času spremenila v istem razmerju kot splošna raven cen.

Namen nevtralnih dobičkov iz lastnine je olajšati izračun realnih dobičkov iz lastnine, ki prerazdeljujejo realno kupno moč med sektorji.

6.44 Splošni indeks cen naj bo označen z r . Nevtralni dobiček iz lastnine (ND) na določeno količino (k) sredstva med časovnima točkama 0 in t je torej izražen kot:

$$ND = c_0 \cdot k \cdot (r_t / r_0 - 1)$$

kjer je $c_0 k$ tekoča vrednost sredstva v časovni točki 0, r_t/r_0 pa faktor spremembe splošne ravni cen med časovnima točkama 0 in t . Za vsa sredstva in obveznosti se uporablja isto razmerje r_t/r_0 .

6.45 Idealnega splošnega indeksa cen za izračun nevtralnih dobičkov iz lastnine ni. Po dogovoru je splošni indeks cen, ki se uporablja za izračun nevtralnih dobičkov iz lastnine, indeks cen za končno nacionalno porabo brez sprememb zalog.

6.46 Nevtralni dobički iz lastnine so prikazani v računu nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine, ki je podračun računa revalorizacije sektorjev, celotnega gospodarstva in tujine.

Realni dobički/izgube iz lastnine (K.11.2)

6.47 Definicija:

Realni dobiček iz lastnine (K.11.2) na sredstvo je definiran kot razlika med nominalnim in nevtralnim dobičkom iz lastnine na to sredstvo.

Realni dobiček iz lastnine (RD) na določeno količino (k) sredstva med časovnima točkama 0 in t je izražen kot:

$$RD = D - ND \text{ ali}$$

$$RD = (c_t / c_0 - r_t / r_0) \cdot c_0 \cdot k$$

Vrednost realnih dobičkov iz lastnine na sredstva je torej odvisna od gibanja njihovih cen v obdobju glede na povprečno gibanje drugih cen, ki je merjeno s splošnim indeksom cen.

- 6.48 Realni dobički iz lastnine so prikazani v računu realnih dobičkov/izgub iz lastnine, ki je podračun računa revalorizacije sektorjev, celotnega gospodarstva in tujine.

Dobički iz lastnine po vrstah finančnih sredstev

Gotovina in vloge (AF.2)

- 6.49 Tekoče vrednosti gotovine in vlog, izraženih v nacionalni valuti, ostajajo v času enake. "Cena" takšnih sredstev je vedno enota, količina pa je dana s številom enot valute, v kateri so izražena. Nominalni dobički iz lastnine na ta sredstva so vedno nič. Zaradi tega je razlika med vrednostjo začetnega in končnega stanja teh sredstev, razen drugih sprememb obsega sredstev, v celoti pojasnjena z vrednostjo transakcij s temi sredstvi. V tem primeru je transakcije navadno možno izračunati iz podatkov bilance stanja.
- 6.50 Za izračun nevtralnih in realnih dobičkov iz lastnine na sredstva s stalno tekočo vrednostjo so potrebni podatki o časih in vrednostih transakcij ter vrednosti začetne in končne bilance stanja. Če je npr. posojilo dana in odplačano v obračunskem obdobju, v katerem splošna raven cen raste, so s stališča upnika nevtralni dobički na posojilo pozitivni, realni pa negativni, pri tem je znesek odvisen od dolžine trajanja posojila in stopnje inflacije. Takšnih realnih izgub ni možno prikazati brez podatkov o vrednostih danih in odplačanih posojil v obračunskem obdobju in o času, ko so posojila dana in odplačana. Na splošno je možno povzeti: če je celotna absolutna vrednost pozitivnih in negativnih transakcij velika glede na ravni začetne in končne bilance stanja, približne ocene nevtralnih in realnih dobičkov iz lastnine na finančna sredstva in obveznosti s stalnimi tekočimi vrednostmi, ki temeljijo izključno na podatkih bilance stanja, niso zelo zadovoljive. Celo prikaz vrednosti finančnih transakcij na bruto osnovi, tj. ločen prikaz danih in odplačanih posojil (v nasprotju s prikazom celotne vrednosti posojil, zmanjšane za odplačila), lahko ni zadovoljiv brez podatkov o času črpanj in odplačil posojil.

Posojila (AF.4) ter druge terjatve in obveznosti (AF.7)

- 6.51 Za posojila ter druge terjatve in obveznosti, ki niso tržni, velja enako kot za gotovino in vloge. Kadar pa je obstoječe posojilo ali komercialni kredit prodan drugi institucionalni enoti, mora biti razlika med odkupno ceno in transakcijsko ceno prikazana v računu revalorizacije prodajalca in kupca v času transakcije.

Vrednostni papirji razen delnic (AF.3)

- 6.52 Kadar so obveznice izdane s premijo ali diskontom, vključno z močno diskontiranimi in brezkuponskimi obveznicami, razlika med ceno ob izdaji in nominalno ali odkupno vrednostjo ob zapadlosti meri obresti, ki jih mora izdajatelj plačati v obdobju obstoja obveznice. Takšne obresti so prikazane kot odhodek dohodka od lastnine izdajatelja obveznice ter prihodek imetnika obveznice poleg morebitnih kuponskih obresti, ki jih izdajatelj dejansko plača v določenih razmikih v obdobju obstoja obveznice. Obračunane obresti so v finančnem računu prikazane, kot bi jih imetnik obveznice hkrati reinvestiral v obveznico (glej odstavek 5.17). V finančnem računu so torej prikazane kot pridobitev sredstva, ki je dodano obstoječemu sredstvu⁴. Postopno povečanje tržne vrednosti obveznice, ki ga je možno pripisati nabiranju obračunanih, reinvestiranih obresti, odraža rast neodplačane glavnice – tj. velikosti sredstva. To je v bistvu povečanje količine ali obsega, in ne

⁴ Sistem takšno obravnavo priporoča, vendar dopušča prikaz takšnih obresti med drugimi terjatvami in obveznostmi (AF.7), ko je potrebna prilagoditev nacionalnim praksam (glej odstavek 5.130).

povečanje cene. Ne prispeva k nastanku dobička iz lastnine za imetnika obveznice ali izgube za izdajatelja obveznice. Podobno je pri blagu, kot je vino, ki zori med skladiščenjem. Vsak porast cene vina, ki ga je možno pripisati izboljšanju njegove kakovosti, je povečanje obsega, in ne cene. Obveznice se v času, ko se približujejo dospelosti, kakovostno spreminjajo, zato je bistveno zavedanje, da povečanja njihovih vrednosti zaradi nabiranja obračunanih obresti niso cenovne spremembe in ne prispevajo k nastanku dobičkov iz lastnine.

- 6.53 Spreminjajo se tudi cene obveznic s stalno obrestno mero, vendar ko se tržne obrestne mere spremenijo, se cene teh obveznic gibljejo v obratni smeri kot obrestne mere. Vpliv določene spremembe obrestne mere na ceno posamezne obveznice se zmanjšuje s približevanjem njene dospelosti. Spremembe cen obveznic, ki jih je možno pripisati spremembam tržnih obrestnih mer, so cenovne, in ne količinske. Te torej ustvarijo nominalne dobičke ali izgube iz lastnine za izdajatelja in imetnike obveznic. Povečanje obrestnih mer ustvari nominalni dobiček iz lastnine za izdajatelja obveznice in enako nominalno izgubo za imetnika obveznice. Obratno velja ob zmanjšanju obrestnih mer.

Nominalni dobički in izgube iz lastnine se lahko obračunajo na menice enako kot pri obveznicah. Ker pa so menice kratkoročni vrednostni papirji z veliko krajšim rokom dospelosti, so dobički iz lastnine, ki nastanejo zaradi sprememb obrestnih mer, v splošnem mnogo manjši kot na obveznice z isto nominalno vrednostjo.

- 6.54 Pretvorba obveznic v delnice se prikaže z dvema finančnima transakcijama (glej odstavek 5.62 I). Navadno je izvedena po ceni, ki je nižja od tržne cene delnic, iz tega izhajajoči dobički iz lastnine pa morajo biti prikazani kot cenovna sprememba v računu revalorizacije.
- 6.55 Vrednost izvedenih finančnih instrumentov (AF.34) se lahko spremeni zaradi sprememb vrednosti osnovnega instrumenta, sprememb v nihanju cene osnovnega instrumenta ali zaradi približevanja dneva izvršitve ali dospelosti. Vse te spremembe vrednosti je treba obravnavati kot cenovne spremembe in prikazati v postavki K.11.

Delnice in drug lastniški kapital (AF.5)

- 6.56 Premijske delnice (glej odstavek 5.93) povečajo število delnic in nominalno vrednost izdanih delnic, teoretično pa ne spremenijo tržne vrednosti vseh delnic skupaj. Po dogovoru sploh ne vstopijo v račune. Ker pa so takšne izdaje namenjene povečanju likvidnosti delnic na trgu, se posledično celotna tržna vrednost izdanih delnic lahko poveča, vsaka taka sprememba pa mora biti prikazana kot učinek revalorizacije.

Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6)

- 6.57 Spremembe neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (AF.61), ki nastanejo med začetkom in koncem obračunskega obdobja in ki izhajajo iz nominalnih dobičkov ali izgub iz lastnine na rezervacijah, ki so jih investirale zavarovalne družbe in pokojninski skladi, se prikažejo v računu revalorizacije. Enako se prikažejo tudi spremembe v prenosnih premijah in škodnih rezervacijah (AF.62), ki izhajajo iz dobičkov in izgub iz lastnine.

Finančna sredstva v tujih valutah

- 6.58 Vrednost finančnih sredstev v tujih valutah se meri po tekoči tržni vrednosti v tujih valutah, pretvorjenih v nacionalno valuto po tekočem deviznem tečaju. Nominalni dobički iz lastnine lahko torej nastanejo ne samo zato, ker se spremeni cena sredstva v lokalni valuti, ampak tudi zaradi sprememb deviznih tečajev. Celotna vrednost nominalnih dobičkov iz lastnine, ki so obračunani v obračunskem obdobju, se lahko izračuna na običajen način z odštevanjem vrednosti transakcij od razlike med vrednostmi v začetni in končni bilanci stanja. Zaradi tega je treba transakcije s finančnimi sredstvi v tujih valutah pretvoriti v nacionalno valuto z uporabo deviznih tečajev, ki so veljali v času, ko so bile transakcije izvedene, vrednosti v začetni in končni bilanci stanja pa z uporabo tečajev, ki so veljali na dneve, na katere se bilance stanja nanašajo. Iz tega sledi, da je celotna vrednost transakcij – pridobitev, zmanjšanih za odtujitve – izraženih v tujih valutah, dejansko pretvorjena s tehtanim povprečnim deviznim tečajem, v katerem so uteži vrednosti transakcij, ki so bile izvedene na različne datume.

SEDMO POGLAVJE

BILANCE STANJA

7.01 Definicija:

Bilanca stanja je evidenca vrednosti sredstev v lasti in evidenca neporavnanih obveznosti v določeni časovni točki. Izravnalna postavka se imenuje neto vrednost (B.90).

Stanja sredstev in obveznosti, ki so prikazana v bilanci stanja, se vrednotijo v tržnih cenah, ki veljajo na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša.

7.02 Bilanca stanja se izdelava za sektorje, celotno gospodarstvo in tujino.

Bilanca stanja za sektor kaže vrednost vseh sredstev (proizvedenih, neproizvedenih in finančnih) in obveznosti ter neto vrednost sektorja.

Izravnalna postavka bilance stanja za celotno gospodarstvo se pogosto imenuje nacionalno bogastvo. Je vsota nefinančnih sredstev in neto finančnih sredstev glede na tujino.

Bilanca stanja za tujino, ki se imenuje račun zunanjih sredstev in obveznosti, je sestavljena izključno iz finančnih sredstev in obveznosti.

7.03 Družbe imajo poleg vrednosti izdanih delnic in drugega lastniškega kapitala tudi neto vrednost. Pri nepravilnih družbah je neto vrednost enaka nič, ker se predpostavlja, da je vrednost lastniškega kapitala lastnikov enaka razliki med sredstvi in obveznostmi neprave družbe. Neto vrednost rezidenčnih podjetij z neposredno tujo naložbo, ki so podružnice nerezidenčnih podjetij in se zato obravnavajo kot neprave družbe, je torej enaka nič.

7.04 Razlika med celotnimi finančnimi sredstvi in celotnimi obveznostmi se imenuje neto finančna sredstva (glej odstavek 7.67).

7.05 Za sektorja nefinančnih in finančnih družb daje izračun lastnih sredstev analitično smiselni kazalnik.

Lastna sredstva so vsota neto vrednosti (B.90) ter izdanih delnic in drugega lastniškega kapitala (AF.5).

7.06 Bilanca stanja zaključuje zaporedje računov in prikazuje končni rezultat vknjižb v računih proizvodnje, razdelitve in porabe dohodka ter v računih akumulacije (glej 8. poglavje "Zaporedje računov in izravnalne postavke").

7.07 Bilanca stanja prikazuje vrednost sredstev in obveznosti v določeni časovni točki. Sestavljati jih je treba na začetku obračunskega obdobja (kar je enako koncu predhodnega obdobja) in na koncu le-tega.

7.08 Začetno in končno bilanco stanja povezuje temeljna računovodska enačba:

vrednost stanja posamezne vrste sredstva v začetni bilanci stanja

plus transakcije: celotna vrednost pridobljenih sredstev minus celotna vrednost odtujenih sredstev s transakcijami v obračunskem obdobju; transakcije z nefinančnimi sredstvi so prikazane v računu kapitala, transakcije s finančnimi sredstvi pa v finančnem računu

minus potrošnja stalnega kapitala

plus druge spremembe obsega: vrednost drugih pozitivnih in negativnih sprememb obsega sredstev v lasti (npr. kot posledica odkritij podzemnih sredstev ali uničenja sredstva zaradi vojne ali naravne nesreče); te spremembe so prikazane v računu drugih sprememb obsega sredstev

plus revalorizacije: vrednost pozitivnih in negativnih dobičkov iz lastnine, obračunanih v obdobju, ki izhajajo iz sprememb v ceni sredstva; te spremembe so prikazane v računu revalorizacije

je enako vrednosti stanja sredstva v končni bilanci stanja.

Računovodske povezave med začetno in končno bilanco stanja s transakcijami in drugimi spremembami sredstev (druge spremembe obsega in dobički iz lastnine) so shematično prikazane v dodatku 7.2.

VRSTE SREDSTEV

7.09 Sredstva, ki so prikazana v bilancah stanja, so ekonomska sredstva.

7.10 Definicija:

Ekonomska sredstva so stvari, ki delujejo kot hranilci vrednosti, nad katerimi institucionalne enote posamično ali kolektivno uveljavljajo lastninske pravice in katerih posedovanje ali uporaba v določenem časovnem obdobju lastnikom lahko prinaša ekonomske koristi.

7.11 Ekonomske koristi zajemajo primarne dohodke (poslovni presežek z uporabo, dohodek od lastnine z dajanjem drugim v uporabo), ki izvirajo iz uporabe sredstva, ter vrednost, vključno z morebitnimi dobički/izgubami iz lastnine, ki jo je možno realizirati z odtujitvijo ali prenehanjem sredstva.

7.12 Pregled klasifikacije in zajetja ekonomskih sredstev je v tabeli 7.1. Podrobne definicije vseh vrst sredstev so v dodatku 7.1.

Sredstva niso:

- a) človeški kapital,
- b) naravna sredstva, ki niso ekonomska sredstva (npr. zrak, rečne vode),
- c) pogojna sredstva, ki niso finančna sredstva (glej odstavek 7.22).

7.13 Sredstva se delijo v tri skupine:

- a) nefinančna proizvedena sredstva,
- b) nefinančna neproizvedena sredstva,
- c) finančna sredstva.

Nefinančna proizvedena sredstva (AN.1)

7.14 Definicija:

Proizvedena sredstva (AN.1) so nefinančna sredstva, ki so rezultat proizvodnega procesa.

7.15 Klasifikacija proizvedenih sredstev omogoča razlikovanje sredstev na osnovi njihove vloge v proizvodnji. Zajemajo: osnovna sredstva¹, ki se v proizvodnji uporabljajo večkrat ali nepretrgano v obdobju, daljšem kot eno leto, zaloge, ki se v proizvodnji porabijo kot vmesna potrošnja, se prodajo ali kako drugače odtujijo, in vrednostne predmete. Slednji se navadno ne uporabljajo za proizvodnjo ali potrošnjo, pač pa se pridobijo in posedujejo predvsem kot hranilci vrednosti.

¹ V bruto investicije v osnovna sredstva nista vključeni dve vrsti trajnega blaga, ki ga uporabljajo proizvajalci, in sicer drobno orodje in nekatere vrste vojaške opreme. Ustrezna sredstva torej ne obstajajo. Poleg tega se transportna oprema ter drugi stroji in oprema, ki jih pridobijo gospodinjstva za končno potrošnjo, ne obravnavajo kot osnovna sredstva. V bilanci stanja so vključeni v pojasnjevalno postavko "trajno potrošno blago" (glej odstavek 7.63).

Nefinančna neproizvedena sredstva (AN.2)

7.16 Definicija:

Neproizvedena sredstva (AN.2) so ekonomska sredstva, ki ne nastanejo v proizvodnem procesu. Sestavljajo jih opredmetena in neopredmetena sredstva.

7.17 Klasifikacija omogoča razlikovanje sredstev glede na način njihovega nastanka. Nekatera nastanejo v naravi, druga, ki jih je možno imenovati "družbeni konstrukt", pa s pravnimi ali računovodskimi dejanji.

7.18 Vsa opredmetena neproizvedena sredstva so naravna sredstva. Katera naravna sredstva so vključena, je v skladu s splošno definicijo ekonomskega sredstva določeno na osnovi tega, ali so sredstva objekt dejanskega lastništva in ali so svojim lastnikom ob obstoječi tehnologiji, znanju, gospodarskih priložnostih, razpoložljivih virih in celoti relativnih cen zmožna prinašati ekonomske koristi. Naravna sredstva, nad katerimi lastniške pravice niso vzpostavljene ali se ne morejo vzpostaviti (npr. odprto morje in zrak), niso vključena.

7.19 Neopredmetena neproizvedena sredstva zajemajo patente, prenosljive pogodbe, kupljeno dobro ime itd. Stvari, ki niso evidentirane s pravnimi ali računovodskimi dejanji (npr. s podelitvijo patenta ali prenosom ekonomske koristi tretji osebi), niso vključene.

Finančna sredstva in obveznosti (AF.)

7.20 Definicija:

Finančna sredstva (AF.) so ekonomska sredstva, ki zajemajo plačilna sredstva, finančne terjatve in ekonomska sredstva, ki so po naravi podobna finančnim terjatvam.

7.21 Plačilna sredstva obsegajo denarno zlato, posebne pravice črpanja, gotovino in prenosljive vloge.

Finančne terjatve dajejo lastnikom (upnikom) pravico, da brez nasprotne dajatve prejmejo plačilo ali vrsto plačil od drugih institucionalnih enot (dolžnikov), ki so prevzele nasprotne obveznosti.

Primeri ekonomskih sredstev, ki so po naravi podobna finančnim terjatvam, so delnice in drug lastniški kapital ter deloma pogojna sredstva. Predpostavlja se, da je institucionalna enota, ki je izdala tako finančno sredstvo, prevzela nasprotno obveznost.

7.22 Pogojna sredstva so pogodbeni dogovori med institucionalnimi enotami ter med institucionalnimi enotami in tujino, ki določajo pogoje, enega ali več, ki morajo biti izpolnjeni, preden se finančna transakcija izvede. Primeri so plačilne garancije, ki jih daje tretja oseba, akreditivi, kreditne linije, instrumenti zjamčenega vpisa vrednostnih papirjev (NIF) in vrsta izvedenih instrumentov. Pogojna sredstva so finančna sredstva, kadar imajo sami pogodbeni dogovori tržno vrednost, ker se z njimi lahko trguje ali so lahko pobotani na trgu. V drugih primerih pogojna sredstva v sistemu niso zajeta².

7.23 V sistemu ima vsako finančno sredstvo nasprotno obveznost, razen finančnih sredstev v skupini denarno zlato in posebne pravice črpanja (AF.1).

7.24 Klasifikacija finančnih sredstev in obveznosti je skladna s klasifikacijo finančnih transakcij, zato so definicije skupin, podskupin in podpostavk finančnih sredstev in obveznosti ter dodatna pojasnila v ESR podani le enkrat, in sicer v poglavju o finančnih transakcijah. V poglavju o bilancah stanja definicije in njihova pojasnila v glavnem besedilu niso ponovljeni, temveč je v dodatku 7.1 podan povzetek vseh v sistemu definiranih sredstev in obveznosti.

² Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6) so brezpogojne obveznosti zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, nasprotna finančna sredstva individualnih zavarovancev ali upravičencev pa so v večini primerov pogojna sredstva.

Tabela 7.1 Klasifikacija sredstev

AN. NEFINANČNA SREDSTVA (AN.1 + AN.2)	
AN.1 Proizvedena sredstva	
AN.11	Osnovna sredstva*
AN.111	Opredmetena osnovna sredstva
AN.1111	Stanovanja
AN.1112	Druge zgradbe in objekti
AN.11121	Nestanovanjske zgradbe
AN.11122	Drugi objekti
AN.1113	Stroji in oprema
AN.11131	Transportna oprema
AN.11132	Drugi stroji in oprema
AN.1114	Gojena naravna sredstva
AN.11141	Osnovna čreda
AN.11142	Večletni nasadi
AN.112	Neopredmetena osnovna sredstva
AN.1121	Raziskovanja rudišč
AN.1122	Računalniška programska oprema
AN.1123	Razvedrilni, literarni in umetniški izvorniki
AN.1129	Druga neopredmetena osnovna sredstva
AN.12	Zaloge
AN.121	Surovine in material
AN.122	Nedokončana proizvodnja
AN.1221	Nedokončana proizvodnja na gojenih naravnih sredstvih
AN.1222	Druga nedokončana proizvodnja
AN.123	Dokončani proizvodi
AN.124	Trgovsko blago
AN.13	Vrednostni predmeti
AN.131	Dragocene kovine in kamni
AN.132	Starine in drugi umetniški predmeti
AN.139	Drugi vrednostni predmeti
AN.2 Neproizvedena sredstva	
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
AN.211	Zemljišča
AN.2111	Zemljišča pod zgradbami in objekti
AN.2112	Obdelovalna zemljišča
AN.2113	Zemljišča za rekreacijo in z njimi povezane površinske vode
AN.2119	Druga zemljišča in z njimi povezane površinske vode
AN.212	Podzemna sredstva
AN.2121	Zaloge premoga, nafte in zemeljskega plina
AN.2122	Zaloge kovinskih rudnin
AN.2123	Zaloge nekovinskih rudnin
AN.213	Negojeni biološki viri
AN.214	Vodni viri
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
AN.221	Patenti
AN.222	Najemi in druge prenosljive pogodbe
AN.223	Kupljeno dobro ime
AN.229	Druga neopredmetena neproizvedena sredstva

AF	FINANČNA SREDSTVA** (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7)
AF.1	Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ)
AF.11	Denarno zlato
AF.12	Posebne pravice črpanja (PPČ)
AF.2	Gotovina in vloge
AF.21	Gotovina
AF.22	Prenosljive vloge
AF.29	Druge vloge
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic
AF.33	Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov
AF.331	Kratkoročni
AF.332	Dolgoročni
AF.34	Izvedeni finančni instrumenti
AF.4	Posojila
AF.41	Kratkoročna
AF.42	Dolgoročna
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital
AF.51	Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov
AF.511	Delnice, ki kotirajo na borzi
AF.512	Delnice, ki ne kotirajo na borzi
AF.513	Drug lastniški kapital
AF.52	Delnice vzajemnih skladov
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
AF.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov
AF.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja
AF.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov
AF.62	Prenosne premije in škodne rezervacije
AF.7	Druge terjatve in obveznosti
AF.71	Komercialni krediti in predujmi
AF.79	Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov

* Pojasnjevalna postavka: AN.m Trajno potrošno blago.

** Pojasnjevalna postavka: AF.m Neposredne tuje naložbe.

VREDNOTENJE VKNJIŽB V BILANCAH STANJA

Splošna načela vrednotenja

7.25 Posamezna postavka v bilanci stanja mora biti vrednotena, kakor bi bila pridobljena na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša, vrednost pa mora pri nefinančnih sredstvih zajemati tudi vse stroške prenosa lastništva. To pomeni, da morajo biti sredstva in obveznosti vrednoteni v tekočih tržnih cenah na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša.

Sredstva je torej treba vrednotiti na osnovi:

- kupčevih cen, če se sredstva kupijo,
- osnovnih cen, če so rezultat proizvodnje za lastne potrebe, ali na osnovi osnovnih cen podobnega blaga ali vsote stroškov tega blaga, če osnovne cene niso na voljo.

- 7.26 V idealnem primeru je te cene možno opazovati na trgu. Kadar takšnih cen na trgu ni (npr. ker v nedavni preteklosti ni bilo opaženih nobenih nakupov/prodaj teh sredstev), je treba poskusiti oceniti, kakšne bi bile cene, če bi bila sredstva pridobljena na trgu na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša.
- 7.27 Poleg cen, opaženih na trgu, in ocen opaženih cen ali nastalih stroškov se lahko tekoče cene za vrednotenje v bilanci stanja približno ocenijo še:
- z revalorizacijo in akumulacijo pridobitev, zmanjšanih za odtujitve, ali
 - s sedanjo ali diskontirano vrednostjo prihodnjih donosov.
- 7.28 Tržne cene so navadno na voljo za številna finančna sredstva, za obstoječe nepremičnine (zgradbe in druge objekte ter pripadajoča zemljišča), obstoječo transportno opremo, pridelke in osnovno čredo, pa tudi za novo proizvedena osnovna sredstva in zaloge.
- 7.29 Za nekatera sredstva se revalorizirane začetne cene pridobitve odpisujejo v pričakovani življenjski dobi. Vrednost takega sredstva je v določeni točki njegove življenjske dobe enaka tekoči ceni pridobitve, zmanjšani za akumulirane vrednosti odpisov. Večina osnovnih sredstev se lahko v bilanci stanja prikaže po tekočih kupčevih cenah, zmanjšanih za akumulirano potrošnjo stalnega kapitala (odpisani strošek nadomestitve)³.
- 7.30 Pri sredstvih, ki bodisi dajejo donose z zamikom (npr. drevesa) ali so donosi razporejeni skozi daljše obdobje (npr. podzemna sredstva), je treba pri izračunu sedanje vrednosti pričakovanih prihodnjih donosov uporabiti ustrezno diskontno stopnjo.
- Diskontne stopnje je treba določiti na osnovi informacij o transakcijah s posamezno vrsto sredstva (gozdovi, rudniki, kamnolomi), in ne z uporabo splošnih obrestnih mer.
- 7.31 Vrednosti sredstev in obveznosti, izraženih v tujih valutah, je treba preračunati v domačo valuto po tržnem deviznem tečaju, ki velja na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša. Ta tečaj mora biti sredina med nakupnimi in prodajnimi promptnimi tečaji valutnih transakcij.
- 7.32 Za nekatere analitične namene so lahko koristne alternative tekočim tržnim vrednostim (npr. nominalna vrednost za dolgoročne obveznice ter revalorizirana vplačana (ali ekvivalentna) vrednost lastniškega kapitala družb), ki se lahko v bilanci stanja prikažejo kot pojasnjevalne postavke.

Nefinančna sredstva (AN.)

Proizvedena sredstva (AN.1)

Osnovna sredstva (AN.11)

Opredmetena osnovna sredstva (AN.111)

- 7.33 Opredmetena osnovna sredstva je treba po možnosti vrednotiti v tržnih cenah (ali v osnovnih cenah pri proizvodnji novih sredstev za lastne potrebe), če to ni možno, pa v tekočih kupčevih cenah, zmanjšanih za akumulirano potrošnjo stalnega kapitala. Ustrezno odpisani kupčevi stroški prenosa lastništva teh sredstev so vključeni v vrednost bilance stanja.

Neopredmetena osnovna sredstva (AN.112)

- 7.34 Raziskovanja rudišč je treba vrednotiti bodisi na osnovi akumuliranih zneskov, ki so za namene raziskovanj v skladu s sklenjeno pogodbo plačani drugim institucionalnim entitam, bodisi na osnovi stroškov, ki so nastali

³ Za vsoto odpisanih vrednosti vseh osnovnih sredstev, ki so še v uporabi, se uporablja izraz "neto stanje kapitala". Bruto stanje kapitala vključuje vrednost akumulirane potrošnje stalnega kapitala.

pri raziskovanju rudišč za lastne potrebe. Tisti del v preteklosti že izvedenega raziskovanja, ki še ni bil v celoti odpisan, je treba revalorizirati z upoštevanjem cen in stroškov tekočega obdobja.

- 7.35 Računalniško programsko opremo je treba vrednotiti na osnovi kupčevih cen, plačanih na trgu, na osnovi ocenjenih osnovnih cen, kadar se programska oprema proizvede za lastne potrebe, ali na osnovi proizvodnih stroškov, kadar takšne cene niso na voljo. V prejšnjih letih pridobljeno in še ne popolnoma odpisano programsko opremo je treba revalorizirati po tekočih cenah ali stroških (ki so lahko nižji od izvirne cene ali stroškov).
- 7.36 Razvedrilne, literarne in umetniške izvirnike ter druga neopredmetena osnovna sredstva je treba vrednotiti po ceni pridobitve, kadar se s temi neopredmetenimi sredstvi dejansko trguje na trgu. Neopredmetena sredstva, ki so bila proizvedena za lastne potrebe, se lahko vrednotijo na osnovi stroškov njihove proizvodnje, ki so ustrezno revalorizirani (upoštevaje cene tekočega obdobja) in odpisani. V drugih primerih je morda treba uporabiti ocene sedanje vrednosti pričakovanih prihodnjih prejemkov, ki naj bi jih prejeli lastniki teh sredstev.

Zaloge (AN.12)

- 7.37 Zaloge je treba vrednotiti po cenah, ki veljajo na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša, in ne po cenah, po katerih so bili proizvodi vrednoteni, ko so vstopili v zaloge.
- 7.38 Zaloge surovin in materiala se vrednotijo v kupčevih cenah, zaloge dokončanih proizvodov in nedokončane proizvodnje pa v osnovnih cenah. Zaloge trgovskega blaga (blago, namenjeno nadaljnji prodaji brez predelave s strani trgovcev na debelo in trgovcev na drobno) se vrednotijo po cenah, ki so veljale na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša, cene pa ne vključujejo nobenih transportnih stroškov, ki bremenijo trgovce na debelo in trgovce na drobno. Za zaloge nedokončane proizvodnje se lahko vrednost končne bilance stanja izračuna z uporabo deleža celotnih proizvodnih stroškov, nastalih do konca obdobja, in osnovne cene podobnega dokončanega proizvoda na dan, za katerega se bilanca stanja sestavlja. Če osnovna cena dokončanih proizvodov ni na voljo, se lahko oceni po vrednosti proizvodnih stroškov s pribitkom za pričakovani neto poslovni presežek ali (ocenjeni neto) raznovrstni dohodek.

Rastoči pridelki za enkratno uporabo (razen dreves) in osnovna čreda, ki se redi za zakol, se vrednotijo po cenah takšnih proizvodov na trgu. Neposekana drevesa se vrednotijo z diskontiranjem prihodnjih dohodkov od prodaje lesa v tekočih cenah, zmanjšanih za izdatke, ki nastajajo pri dozorevanju in poseku lesa ipd.

Vrednostni predmeti (AN.13)

- 7.39 Vrednostni predmeti (umetniška dela, starine, nakit, dragoceni kamni, nedenarno zlato (glej odstavek 5.30) in druge kovine) se vrednotijo v tekočih cenah. Če za ta sredstva obstajajo organizirani trgi, jih je treba vrednotiti po dejanskih ali ocenjenih cenah, po katerih bi jih bilo mogoče kupiti na trgu (vključno z vsemi provizijami posrednikov) na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša. V drugih primerih jih je treba vrednotiti po cenah pridobitve, ki so revalorizirane na tekočo raven cen.

Neproizvedena sredstva (AN.2)

Opredmetena neproizvedena sredstva (AN.21)

Zemljišča (AN.211)

- 7.40 V računu kapitala so izdatki za izboljšave zemljišč in stroški prenosa lastništva zemljišč prikazani kot bruto investicije v osnovna sredstva, ločeno od zemljišč samih.

Če vrednosti zemljišča ni mogoče ločiti od vrednosti zgradb in drugih objektov, ki stojijo na zemljišču, je treba sredstva razvrstiti skupaj, in sicer kot tisto sredstvo, katerega vrednost je verjetno višja.

V bilanci stanja se zemljišča vrednotijo po tekoči tržni ceni.

Tekoča tržna cena ni nujno enaka vsoti vseh elementov, ki sestavljajo stroške pridobitve zemljišča v času pridobitve. Še posebej možno je, da tekoča tržna cena ne zajema stroškov prenosa lastništva ali izdatkov za izboljšave zemljišč, ki še niso bili v celoti odpisani. Te zneske je torej morda treba (v celoti ali deloma) prikazati kot izgube iz lastnine v računu revalorizacije.

Podzemna sredstva (AN.212)

- 7.41 Dokazane zaloge rudnih nahajališč na zemeljski površini ali pod njo, ki jih je ob obstoječi tehnologiji in relativnih cenah mogoče ekonomsko izkoriščati, se vrednotijo po sedanji vrednosti pričakovanih neto donosov, ki izhajajo iz komercialnega izkoriščanja teh sredstev.

Druga naravna sredstva (AN.213 in AN.214)

- 7.42 Ker opazljive cene za ta sredstva verjetno niso na voljo, jih je treba vrednotiti po sedanji vrednosti pričakovanih prihodnjih donosov.

Neopredmetena neproizvedena sredstva (AN.22)

- 7.43 Neopredmetena neproizvedena sredstva (patenti, najemi in druge prenosljive pogodbe ter kupljeno dobro ime) je treba vrednotiti v tekočih cenah, kadar se z njimi dejansko trguje na trgu, sicer pa je treba oceniti sedanje vrednosti pričakovanih prihodnjih donosov, ki naj bi jih prejeli lastniki teh sredstev.

Finančna sredstva in obveznosti (AF.)

- 7.44 Finančna sredstva in obveznosti je treba načeloma vrednotiti v tekočih cenah, pripisana pa jim mora biti enaka vrednost, ne glede na to, ali se pojavljajo kot finančna sredstva ali obveznosti. Cene ne smejo zajemati zaračunanih storitev, provizij in podobnih plačil; ta plačila se prikažejo kot plačila za storitve, ki se zagotavljajo za izvedbo transakcij.

Denarno zlato in posebne pravice črpanja (AF.1)

- 7.45 Denarno zlato (AF.11) se vrednoti po cenah, ki veljajo na organiziranih trgih zlata.

Vrednost posebnih pravic črpanja (AF.12) dnevno določa MDS, tečajni do domačih valut pa so na voljo na deviznih trgih.

Gotovina in vloge (AF.2)

- 7.46 Gotovina (AF.22) se vrednoti po nominalni vrednosti.

Vrednosti vlog (AF.22, AF.29), ki so prikazane v bilancah stanja, so zneski glavnice, ki bi jih dolžniki po pogojih pogodbe o vlogi morali odplačati upnikom, če bi bila vloga likvidirana na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša. Vrednosti lahko vključujejo obračunane obresti (glej odstavek 5.130).

Vrednostni papirji razen delnic (AF.3)

- 7.47 Vrednotenje mora biti konsistentno z obravnavo obračunanih obresti in z njihovo klasifikacijo glede na vrste sredstev (glej odstavke 5.128, 5.130 in 5.138). Če se obračunane obresti v finančnem računu obravnavajo, kot bi bile reinvestirane v ustrezen vrednostni papir, je treba vrednostne papirje razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (AF.33) v bilanci stanja vrednotiti v tekočih tržnih cenah tako, da vključujejo vrednost obračunanih obresti. Celotna tekoča tržna vrednost teh vrednostnih papirjev ima dve sestavini obsega – prva predstavlja glavnico, druga pa obračunane obresti. Celotni obseg torej vključuje obračunane obresti (tj. število enot izdanih vrednostnih papirjev, povečano za dodatni obseg, ki izhaja iz obračunanih obresti, glej odstavek 6.52), cena, ki jo je treba uporabiti za vsako od teh enot obsega, pa obračunanih obresti ne vključuje.

Če je vrednost obračunanih obresti v finančnem računu vključena v F.79 Druga terjatve in obveznosti, ne pa v F.33 Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov, potem je treba v AF.79 v bilanci stanja vključiti tudi vrednost obračunanih obresti.

7.48 Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (AF.331) se vrednotijo v tekočih tržnih vrednostih.

Če tekoče tržne vrednosti niso na voljo:

- a) se kratkoročni vrednostni papirji, izdani po nominalni vrednosti, vrednotijo po nominalni vrednosti, povečani za obračunane obresti, ki niso zapadle ali niso plačane;
- b) se diskontirani vrednostni papirji vrednotijo po ceni ob izdaji, povečani za obračunane obresti.

Te približne ocene morajo biti omejene na vrednostne papirje, katerih izvirna dospelost ne presega treh mesecev.

7.49 Dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (AF.332) se vedno vrednotijo v tekočih tržnih vrednostih, ne glede na to, ali so to obveznice, na katere se obresti izplačujejo redno, ali močno diskontirane ali brezkuponske obveznice, na katere se izplačuje malo ali nič obresti.

7.50 Izvedeni finančni instrumenti (AF.34) morajo biti v bilanco stanja zajeti po tekočih tržnih cenah. Če kotirajoča tržna cena ne obstaja (npr. opcije, s katerimi se trguje preko okenc), jih je treba vrednotiti bodisi z zneskom, potrebnim za odkup ali poravnavo pogodbe, bodisi z zneskom plačane premije.

Po dogovoru velja, da izdajatelj izvedenega finančnega instrumenta prevzame nasprotno obveznost.

Posojila (AF.4)

7.51 Vrednosti, ki so prikazane v bilancah stanja upnikov in dolžnikov, so zneski glavnice, ki jih dolžniki po pogodbi morajo odplačati upnikom, četudi se s posojilom trguje z diskontom ali s premijo.

Delnice in drug lastniški kapital (AF.5)

7.52 Delnice in drug lastniški kapital (AF.5) je treba vrednotiti v tekočih cenah. Za sredstva in obveznosti se uporabljajo iste tekoče cene, čeprav delnice in drug lastniški kapital pravno niso obveznost izdajatelja, pač pa lastninska pravica na likvidacijski vrednosti družbe, katere znesek vnaprej ni znan.

7.53 Delnice, ki kotirajo na borzi (AF.511), je treba vrednotiti po reprezentativni srednji tržni ceni, ki velja na borzi ali na drugih organiziranih finančnih trgih.

7.54 Vrednosti delnic, ki ne kotirajo na borzi (AF.512) in s katerimi se ne trguje redno na organiziranih trgih, je treba oceniti z upoštevanjem vrednosti delnic, ki kotirajo na borzi. Te ocene pa morajo po eni strani upoštevati razlike med obema vrstama delnic, predvsem njihovo likvidnost, po drugi pa rezerve, ki se naberejo v času življenjske dobe družbe, in njeno panogo dejavnosti.

7.55 Uporabljena metoda ocenjevanja je zelo odvisna od razpoložljivih podatkov osnovnih statistik. Upošteva lahko npr. podatke o združitvah, v katere so vključene delnice, ki ne kotirajo na borzi. Če se rezerve družb, ki izdajajo delnice, ki ne kotirajo na borzi, razlikujejo v povprečju in v razmerju do nominalnega kapitala od rezerv družb, ki izdajajo delnice, ki kotirajo na borzi, je tekočo ceno delnic, ki ne kotirajo na borzi, možno izračunati z uporabo razmerij podatkov, ki zajemajo rezerve; primerna podatka sta npr. neto vrednost iz bilance stanja družbe in lastna sredstva, izračunana po načelih ESR:

A = tekoča cena delnic, ki ne kotirajo na borzi

B = tekoča cena delnic, ki kotirajo na borzi

$$C = \frac{\text{lastna sredstva družbe, katere delnice ne kotirajo na borzi}}{\text{lastna sredstva družbe, katere delnice kotirajo na borzi}}$$

$$A = B \cdot C$$

Razmerje med tekočo ceno in lastnimi sredstvi se med panogami lahko razlikuje, zato je bolje izračunati tekočo ceno delnic, ki ne kotirajo na borzi, za vsako posamezno panogo. Na metodo ocenjevanja lahko vplivajo tudi druge razlike med družbami, katerih delnice kotirajo na borzi, in družbami, katerih delnice ne kotirajo.

- 7.56 Drug lastniški kapital (AF.513) je zelo pogosto obveznost posebnih institucionalnih enot (neprave družbe, družbe v lasti države, mednarodne organizacije, namišljene enote itd.). Na splošno ga je treba vrednotiti po posebnih metodah, kot sta metoda lastnih sredstev in metoda nominalne vrednosti. Metodo lastnih sredstev je treba sistematično uporabljati predvsem za neprave družbe, ker je njihova neto vrednost po dogovoru enaka nič.
- 7.57 Delnice vzajemnih skladov (AF.52) je treba vrednotiti po tekoči borzni ceni, če kotirajo na borzi, ali po tekoči odkupni vrednosti, če obstaja možnost, da jih sklad odkupi.

Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6)

- 7.58 Pri neto lastniškem kapitalu gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (AF.611) aktuarske metode omogočajo izračun sedanje vrednosti prihodnjih škodnih zahtevkov posameznikov za plačila kapitala ali rent. Pri zavarovalnih družbah za življenjsko zavarovanje ta vrednost zajema matematične rezervacije in rezervacije za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice, ki povečujejo vrednost polic življenjskega zavarovanja s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice in podobnih polic ob dospelosti. Pri življenjskem zavarovanju s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice rezervacije vključujejo dobičke iz lastnine.
- 7.59 Pri neto lastniškem kapitalu gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (AF.612) je narava obveznosti skladov – in finančnih sredstev gospodinjstev – odvisna od vrste pokojninske sheme.
- Pokojninske sheme z zagotovljenimi prejemki so sheme, pri katerih je raven pokojninskih prejemkov, obljubljenih udeležnim zaposlenim, zagotovljena. Obveznost pokojninske sheme z zagotovljenimi prejemki je enaka sedanji vrednosti obljubljenih pokojnin. Ker ima shema lahko začasni presežek ali primanjkljaj sredstev, ima pokojninska shema z zagotovljenimi prejemki lahko pozitivno ali negativno neto vrednost.
- Denarno sorazmerne pokojninske sheme so sheme, pri katerih so prejemki neposredno odvisni od sredstev sklada. Obveznost denarno sorazmerne pokojninske sheme je tekoča tržna vrednost sredstev sklada. Neto vrednost sklada je vedno nič.
- 7.60 Vrednost prenosnih premij, ki so del AF.62, je določena glede na tveganja v obdobju, ki preostaja do konca veljavnosti pogodbe. Vrednost škodnih rezervacij, ki so tudi del AF.62, je sedanja vrednost zneskov, ki bodo po pričakovanjih izplačani za poravnavo škod, vključno s spornimi.

Druge terjatve in obveznosti (AF.7)

- 7.61 ▲ Komercialni krediti in predujmi (AF.71) in druge postavke terjatev in obveznosti (AF.79) se tako pri upnikih kot pri dolžnikih vrednotijo po zneskih, ki jih dolžniki po pogodbah morajo izplačati upnikom ob zapadlosti obveznosti.

Pojasnjevalni postavki

- 7.62 Za prikaz postavk, ki so posebnega analitičnega pomena za posamezne sektorje, sta v bilance stanja vključeni dve pojasnjevalni postavki:
- a) trajno potrošno blago (AN.m) in
 - b) neposredne tuje naložbe (AF.m).

Trajno potrošno blago (AN.m)

- 7.63 Trajno potrošno blago je trajno blago, ki ga gospodinjstva v obdobjih, ki so daljša od enega leta, večkrat uporabljajo za končno potrošnjo. V bilance stanja je vključeno samo kot pojasnjevalna postavka. Njegova vključitev v bilanco stanja bi bila primerna, če bi sistem domneval, da se postopno potroši v tistih proizvodnih procesih, katerih rezultat so storitve, vendar se v sistemu ne obravnava na tak način.
- 7.64 Stanja trajnega potrošnega blaga v lasti gospodinjstev (transportna oprema ter drugi stroji in oprema) se vrednotijo v tekočih cenah, in sicer bruto in neto (brez akumuliranih stroškov, enakih potrošnji stalnega kapitala). Podatki, ki so kot pojasnjevalna postavka prikazani v bilanci stanja, teh akumuliranih stroškov ne smejo zajemati (neto prikaz).
- 7.65 Trajno blago v lasti lastnikov nekorporativnih podjetij se lahko delno uporablja v podjetju za proizvodnjo, delno pa ga uporabljajo člani gospodinjstva za končno potrošnjo. Vrednosti, ki so prikazane v bilanci stanja za podjetje, morajo odražati delež uporabe, ki se pripisuje podjetju.

Neposredne tuje naložbe (AF.m)

- 7.66 Neposredne naložbe so sestavljene iz finančnih sredstev, in ne iz fizičnega kapitala, saj je podjetje z neposredno naložbo družba ali neprava družba, ki je rezident druge države. Finančna sredstva in obveznosti, ki sestavljajo neposredno naložbo, je treba glede na naravo finančnega sredstva prikazati v skupinah delnice in drug lastniški kapital, posojila ali druge terjatve in obveznosti, zneski neposrednih naložb znotraj vsake od teh skupin pa morajo biti prikazani tudi posebej kot pojasnjevalna postavka.

Finančne bilance stanja

- 7.67 Finančna bilanca stanja (sektorja ali tujine) na levi strani prikazuje finančna sredstva, na desni pa obveznosti. Izravnalna postavka finančne bilance stanja so neto finančna sredstva (BF.90).
- 7.68 Finančna bilanca stanja sektorja je lahko konsolidirana ali nekonsolidirana. Nekonsolidirana finančna bilanca stanja prikazuje finančna sredstva in obveznosti institucionalnih enot, ki so uvrščene v sektor. V primerjavi z nekonsolidirano so iz konsolidirane finančne bilance stanja izločena tista finančna sredstva in obveznosti, katerih nasprotna postavke so finančne obveznosti oziroma sredstva institucionalnih enot, ki so uvrščene v isti sektor. Račun zunanjih sredstev in obveznosti, tj. finančna bilanca stanja tujine (glej odstavek 8.77), je konsolidiran po definiciji.
- 7.69 Finančna bilanca stanja (sektorja ali tujine), prikazana po dolžnikih/upnikih, je razširitev finančne bilance stanja, ki kaže razčlenitev finančnih sredstev po sektorjih dolžnikih in razčlenitev finančnih obveznosti po sektorjih upnikih. Zagotavlja torej informacije o dolžniško/upniških razmerjih in je konsistentna s finančnim računom, prikazanim po dolžnikih/upnikih (glej odstavek 5.13).

DODATEK 7.1

DEFINICIJE SKUPIN SREDSTEV

Klasifikacija sredstev	Definicija
Nefinančna sredstva (AN.)	Sredstva, nad katerimi institucionalne enote posamično ali kolektivno uveljavljajo lastninske pravice in katerih posedovanje ali uporaba v določenem časovnem obdobju lastnikom prinaša ekonomske koristi; sestavljajo jih proizvedena in neproizvedena opredmetena sredstva ter večina neopredmetenih sredstev brez nasprotnih obveznosti.
o Proizvedena sredstva (AN.1)	Nefinančna sredstva, ki so rezultat proizvodnega procesa. Sestavljajo jih osnovna sredstva, zaloge in vrednostni predmeti.
oo Osnovna sredstva (AN.11)	Proizvedena sredstva, ki se v proizvodnem procesu uporabljajo večkrat ali nepretrgano v obdobju, daljšem kot eno leto. Obsegajo opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva.
ooo Opredmetena osnovna sredstva (AN.111)	Osnovna sredstva, ki obsegajo stanovanja, druge zgradbe in objekte, stroje in opremo ter gojena naravna sredstva.
oooo Stanovanja (AN.1111)	Zgradbe, ki se uporabljajo izključno ali predvsem kot bivališča, skupaj z vsemi pripadajočimi objekti, kot so garaže in vsa trajna oprema, ki je navadno vgrajena v zgradbe te vrste. Zajeti so tudi čolni, barke, bivalne prikolice in karavani, če jih gospodinjstva uporabljajo kot glavna stanovanja, ter zgodovinski spomeniki, če se uporabljajo predvsem kot stanovanja. Vključeni so tudi stroški čiščenja in priprave prostora. Primeri so eno- in dvostanovanjske zgradbe ter druge stanovanjske zgradbe, ki so namenjene trajnemu bivanju. Nedokončana stanovanja so vključena, če je mogoče predpostavljati, da je končni uporabnik postal lastnik, ker gradi za lastne potrebe ali ker obstaja kupoprodajna pogodba. Stanovanja, ki so namenjena vojaškemu osebju, so vključena, ker se enako kot stanovanja, ki so namenjena civilistom, uporabljajo za proizvodnjo stanovanjskih storitev.
oooo Druge zgradbe in objekti (AN.1112)	Nestanovanjske zgradbe in drugi objekti. Nedokončane zgradbe in objekti so vključeni, če je mogoče predpostavljati, da je končni uporabnik postal lastnik, ker gradi za lastne potrebe ali ker obstaja kupoprodajna pogodba. Zgradbe in objekti, pridobljeni za vojaške namene, so vključeni, če so podobni civilnim zgradbam, pridobljenim za proizvodne namene, in se uporabljajo na enak način.
ooooo Nestanovanjske zgradbe (AN.11121)	Zgradbe, ki niso stanovanjske, skupaj z opremo in pripomočki, ki so sestavni del objektov, ter stroški čiščenja in priprave prostora. Vključeni so tudi zgodovinski spomeniki, ki se uporabljajo predvsem kot nestanovanjske zgradbe. Primeri so skladišča, industrijske in poslovne zgradbe, zgradbe za javno zabavo, izobraževalni in zdravstveni objekti, hoteli in restavracije ipd.

Klasifikacija sredstev	Definicija
00000 Drugi objekti (AN.11122)	<p>Objekti, ki niso zgradbe, skupaj s stroški za ceste, kanalizacijo ter čiščenje in pripravo prostora, ki niso povezani s stanovanjskimi in nestanovanjskimi zgradbami. Vključeni so tudi zgodovinski spomeniki, ki jih ni mogoče opredeliti za stanovanjske ali nestanovanjske zgradbe, ter jaški, predori in drugi objekti, ki so povezani z izkoriščanjem podzemnih sredstev (večje izboljšave zemljišč, npr. nasipi in jezovi za nadzor poplav, so vključene v vrednost zemljišč).</p> <p>Primeri so avtoceste, ceste, ulice, železniške proge, letališke steze, mostovi, nadvozi, predori, plovni kanali, pristanišča, jezovi in drugi vodni objekti, medkrajevni in lokalni plinovodi, komunikacijski in električni vodi, pomožni gradbeni objekti v industriji ter objekti za šport in rekreacijo.</p>
0000 Stroji in oprema (AN.1113)	<p>Transportna oprema ter drugi stroji in oprema, razen tistih, ki jih pridobijo gospodinjstva za končno potrošnjo. Orodje, ki je sorazmerno poceni in se kupuje sorazmerno redno (npr. ročno orodje), je lahko izključeno. Vključeni niso niti stroji in oprema, ki so sestavni deli stanovanjskih in nestanovanjskih zgradb.</p> <p>Nedokončani stroji in oprema niso vključeni, razen če so proizvedeni za lastne potrebe, ker se domneva, da končni uporabnik postane lastnik ob dobavi sredstva. Stroji in oprema, pridobljeni za vojaške namene so vključeni, če so podobni blagu, ki ga civilne enote pridobijo za proizvodne namene, in se uporabljajo na enak način.</p> <p>Stroji in oprema, ki jih pridobijo gospodinjstva za končno potrošnjo, niso sredstva, ampak so v bilanci stanja za gospodinjstva vključeni v pojasnjevalno postavko "trajno potrošno blago". Čolni, barke, bivalne prikolice in karavani, ki jih gospodinjstva uporabljajo za svoja glavna bivališča, so vključeni med stanovanja.</p>
00000 Transportna oprema (AN.11131)	<p>Oprema za prevažanje ljudi in stvari. Primeri so proizvodi (razen delov), ki so vključeni v podpodročje DM (transportna oprema) klasifikacije CPA*: motorna vozila, vlačilci in polpriklopniki, ladje, železniške in tramvajске lokomotive, letala, vesoljska plovila, motorna kolesa in kolesa ipd.</p>
00000 Drugi stroji in oprema (AN.11132)	<p>Stroji in oprema, ki niso zajeti drugje. Primeri so proizvodi (razen delov ter storitev montaže, popravil in vzdrževanja) v CPA postavkah 29.1 Stroji za proizvodnjo in izkoriščanje mehanske energije, razen motorjev za letala in vozila, 29.2 Druge strojne naprave za splošno rabo, 29.3 Kmetijski in gozdarski stroji, 29.4 Obdelovalni stroji, 29.5 Drugi stroji in naprave za posebne namene, 30 Računalniki in pisarniški stroji, 31 Drugi električni stroji in naprave, 32 Radijske, televizijske in komunikacijske naprave in oprema, 33 Medicinska oprema, finomehanični in optični instrumenti, ure, 23.30.2 Gorilni elementi (polnjenja) za jedrske reaktorje, 36.1 Pohištvo, 36.3 Glasbila, 36.4 Športna oprema in 28.30 Kotli za pridobivanje vodne pare, razen kotlov za centralno ogrevanje s toplom vodo.</p>

* Klasifikacija proizvodov po dejavnostih (CPA), 1993.

Klasifikacija sredstev	Definicija
0000 Gojena naravna sredstva (AN.1114)	Osnovna čreda (plemenska, za proizvodnjo mleka, delovna ipd.) ter večletni nasadi (vinogradi, sadovnjaki in drugi trajni nasadi dreves), ki so pod neposrednim nadzorom, odgovornostjo in upravljanjem institucionalnih enot. Nedozorela gojena naravna sredstva niso vključena, razen če se proizvajajo za lastno porabo.
00000 Osnovna čreda (AN.11141)	Živina, ki daje proizvode leto za letom. Vključuje plemensko živino (tudi ribe in perutnino), živino za molžo, delovno živino, ovce in druge živali, ki dajejo volno, ter živali, ki se uporabljajo za transport, tekmovanja in zabavo.
00000 Večletni nasadi (AN.11142)	Drevesa (tudi vinska trta in grmičevje), ki so gojena za pridelavo vsakoletnega pridelka, skupaj z nasadi za gojenje sadja, orehov in lešnikov, rastlinskih sokov in smol, lubja in listov.
000 Neopredmetena osnovna sredstva (AN. 112)	Osnovna sredstva, ki obsegajo raziskovanja rudišč, računalniško programsko opremo, razvedrilne, literarne in umetniške izvirnike ter druga neopredmetena osnovna sredstva, ki se uporabljajo več kot eno leto.
0000 Raziskovanja rudišč (AN.1121)	Vrednost izdatkov za raziskovanje nahajališč nafte in zemeljskega plina ter nenaftnih nahajališč. Izdatki zajemajo predlicenčne, licenčne in pridobitvene stroške, ocenitvene stroške, stroške dejanskih poskusnih vrtanj ter stroške zračnih in drugih merenj, transportne stroške ipd., ki nastanejo, da bi se lahko izvedla testiranja.
0000 Računalniška programska oprema (AN.1122)	Računalniški programi, opisi programov in spremljajoča gradiva za sistemsko in aplikativno programsko opremo. Vključeni sta kupljena in za lastne potrebe razvita programska oprema, če so izdatki veliki. Vključeni so tudi veliki izdatki za nakup, razvoj in razširitev podatkovnih baz, za katere se pričakuje, da bodo v uporabi več kot eno leto, in ne glede na to, ali se tržijo ali ne.
0000 Razvedrilni, literarni in umetniški izvirniki (AN.1123)	Izvirni filmi, zvočni posnetki, rokopisi, trakovi, modeli ipd., na katerih so posnete ali ki vsebujejo gledališke predstave, radijske in televizijske programe, glasbene predstave, športne dogodke, literarne in umetniške izdelke. Vključena so dela, proizvedena za lastne potrebe. V nekaterih primerih (npr. pri filmih) lahko obstaja več izvirnikov.
0000 Druga neopredmetena osnovna sredstva (AN.1129)	Nove informacije, posebna znanja ipd., ki niso zajeti drugje, katerih uporaba v proizvodnji je omejena na enote, ki imajo nad njimi lastninske pravice, ali na druge enote, ki so jim prve enote podelile licence.
00 Zaloge (AN.12)	Proizvedena sredstva, ki obsegajo blago in storitve, ki so nastali v tekočem ali predhodnih obdobjih in so namenjeni prodaji, uporabi v proizvodnji ali drugi uporabi v poznejših obdobjih. Zajemajo surovine in material, nedokončano proizvodnjo, dokončane proizvode in trgovsko blago. Zajete so vse zaloge države, tudi zaloge strateškega materiala, žit in drugega blaga posebnega nacionalnega pomena.

Klasifikacija sredstev	Definicija
000 Surovine in material (AN.121)	Blago, ki ga lastniki nameravajo porabiti kot vmesne inpute v svojem proizvodnem procesu, ne pa prodati.
000 Nedokončana proizvodnja (AN.122)	Blago in storitve, ki so delno končani, vendar navadno niso predani drugim enotam brez nadaljnje predelave, ali ki niso dozoreli in katerih proizvodni proces bo isti proizvajalec nadaljeval v poznejših obdobjih. Zajeti niso delno dokončani objekti, za katere se predpostavlja, da je končni uporabnik prevzel lastništvo, ker gradi za lastne potrebe ali ker obstaja kupoprodajna pogodba. Postavka obsega nedokončano proizvodnjo na gojenih naravnih sredstvih in drugo nedokončano proizvodnjo.
0000 Nedokončana proizvodnja na gojenih naravnih sredstvih (AN.1221)	Osnovna čreda, ki se redi le za zakol, npr. komercialna reja perutnine in rib, drevesa in drugo rastlinje, ki pred izruvanjem da proizvode samo enkrat, in nedozorela gojena naravna sredstva, ki stalno dajejo proizvode.
0000 Druga nedokončana proizvodnja (AN.1222)	Blago, razen gojenih naravnih sredstev, in storitve, ki jih je proizvajalec delno predelal, izdelal ali sestavil, vendar navadno niso prodani, odpremljeni ali predani drugim brez nadaljnje predelave.
000 Dokončani proizvodi (AN.123)	Proizvodi, ki so pripravljene, da jih proizvajalec proda ali odpremi.
000 Trgovsko blago (AN.124)	Blago, ki ga pridobijo podjetja (npr. trgovci na debelo in trgovci na drobno) z namenom nadaljnje prodaje brez dodatne predelave (tj. brez preoblikovanja, razen takšnega, ki blago naredi bolj privlačno za kupce).
00 Vrednostni predmeti (AN.13)	Proizvedena sredstva, ki se ne uporabljajo prvenstveno za proizvodnjo ali potrošnjo, za katera se pričakuje, da bo njihova realna vrednost naraščala ali se vsaj ne bo zmanjšala, ki se v času ob normalnih pogojih ne slabšajo in se pridobijo in posedujejo predvsem kot hranilci vrednosti. Vrednostni predmeti obsegajo dragocene kovine in kamne, starine in druge umetniške ter vrednostne predmete.
000 Dragocene kovine in kamni (AN.131)	Dragocene kovine in kamni, ki jih podjetja posedujejo, vendar jih ne uporabljajo kot inpute v proizvodne procese.
000 Starine in drugi umetniški predmeti (AN.132)	Slike, kipi ipd., priznani kot umetniška dela in starine.
000 Drugi vrednostni predmeti (AN.139)	Vrednostni predmeti, ki niso zajeti drugje, npr. zbirke in nakit pomembne vrednosti, ki je izdelan iz dragocenih kovin in kamnov.
0 Neproizvedena sredstva (AN.2)	Nefinančna sredstva, ki ne nastanejo v proizvodnem procesu. Sestavljajo jih opredmetena in neopredmetena sredstva. Zajeti so tudi stroški prenosa lastništva in velike izboljšave teh sredstev.
00 Opredmetena neproizvedena sredstva (AN.21)	Neproizvedena sredstva, ki nastanejo v naravi in nad katerimi se lahko uveljavlja in prenaša lastništvo. Okoljska sredstva, nad katerimi lastninske pravice niso uveljavljene ali jih ni mogoče uveljaviti (npr. odprto morje in zrak), niso vključena. Opredmetena neproizvedena sredstva so zemljišča, podzemna sredstva, negojeni biološki viri in vodni viri.

Klasifikacija sredstev	Definicija
000 Zemljišča (AN.211)	Tla, prekrita z zemljo, in z njimi povezane površinske vode, nad katerimi so uveljavljene lastninske pravice. Vključene so tudi velike izboljšave, ki jih fizično ni mogoče ločiti od zemljišč. Vključeni niso zgradbe in drugi objekti na zemljiščih ter objekti, ki tečejo skozi zemljišča, gojene kulture, drevesa, živali, podzemna sredstva, negojeni biološki viri in podzemni vodni viri. Zemljišča sestavljajo zemljišča pod zgradbami in objekti, obdelovalna zemljišča, zemljišča za rekreacijo in z njimi povezane površinske vode ter druga zemljišča in z njimi povezane površinske vode.
0000 Zemljišča pod zgradbami in objekti (AN.2111)	Zemljišča, na katerih so zgrajene ali v katerih so postavljeni temelji stanovanjskih in nestanovanjskih zgradb ter objektov, skupaj z dvorišči in vrtovi, ki so sestavni deli kmetijskih in nekmetijskih zgradb, ter ceste, ki vodijo do kmetij.
0000 Obdelovalna zemljišča (AN.2112)	Zemljišča, na katerih se odvija kmetijska in vrtnarska proizvodnja za komercialne ali eksistenčne namene. Načeloma obsegajo tudi zemljišča pod nasadi, sadovnjaki in vinogradi.
0000 Zemljišča za rekreacijo in z njimi povezane površinske vode (AN.2113)	Parki, igrišča, zabavišni prostori in rekreacijske površine v zasebni in javni lasti, skupaj s pripadajočimi površinskimi vodami.
0000 Druga zemljišča in z njimi povezane površinske vode (AN.2119)	Zemljišča, ki niso zajeta drugje, skupaj z zasebnimi vrtovi in parcelami, ki se ne obdelujejo v komercialne ali eksistenčne namene, občinskimi pašniki, zemljišči, ki obkrožajo stanovanjske zgradbe (razen dvorišč in vrtov, ki so sestavni deli kmetijskih in nekmetijskih zgradb) in z njimi povezanimi površinskimi vodami.
000 Podzemna sredstva (AN.212)	Dokazane zaloge rudnih nahajališč na zemeljski površini ali pod njo, ki jih je ob obstoječi tehnologiji in relativnih cenah mogoče ekonomsko izkoriščati. Lastninske pravice na podzemnih sredstvih so praviloma ločljive od lastninskih pravic nad zemljišči. Podzemna sredstva sestavljajo zaloge premoga, nafte in zemeljskega plina ter zaloge kovinskih in nekovinskih rudnin.
0000 Zaloge premoga, nafte in zemeljskega plina (AN.2121)	Nahajališča antracita, bitominoznega in rjavega premoga ter zaloge in polja nafte in zemeljskega plina.
0000 Zaloge kovinskih rudnin (AN.2122)	Nahajališča železnih, neželeznih in žlahtnih kovin.
0000 Zaloge nekovinskih rudnin (AN.2123)	Kamnolomi, glinokopi in peskokopi, nahajališča kemičnih rudnin ter gnojil (naravni fosfati), nahajališča soli, kremenjakov, sadre, naravnih dragih kamnov, asfalta, bitumna, šote in drugih nekovinskih rudnin, razen premoga in nafte.
000 Negojeni biološki viri (AN.213)	Živali in rastline, ki dajejo proizvode enkrat ali večkrat, nad katerimi so uveljavljene lastninske pravice, njihov naravni prirast in/ali obnova pa ni pod neposrednim nadzorom, odgovornostjo in upravljanjem institucionalnih enot. Primeri so pragozd in ribja lovišča znotraj ozemlja države. Vključeni so le tisti viri, ki se že izkoriščajo ali pa se bodo kmalu izkoriščali v ekonomske namene.
000 Vodni viri (AN.214)	Vodonosniki in drugi (pod)talni vodni viri, nad katerimi so zaradi njihovega pomanjkanja uveljavljeni lastništvo in/ali pravice uporabe, tržno vrednotenje in nekateri ukrepi ekonomskega nadzora.

Klasifikacija sredstev	Definicija
oo Neopredmetena neproizvedena sredstva (AN.22)	Neoproizvedena sredstva, ki so družbeni konstrukt. Nastanejo s pravnimi in računovodskimi dejanji, npr. s podelitvijo patenta ali prenosom ekonomske koristi na tretjo osebo. Nekatera dajejo lastnikom pravico, da se ukvarjajo z določenimi dejavnostmi; pri tem so vse druge institucionalne enote izključene, razen če dobijo dovoljenje lastnika. Neopredmetena neproizvedena sredstva sestavljajo patenti, najemi in druge prenosljive pogodbe, kupljeno dobro ime in druga neopredmetena neproizvedena sredstva.
ooo Patenti (AN.221)	Izumi v kategoriji tehničnih novosti, ki so po zakonu ali sodnim odlokom lahko zaščiteni s patentom. Primeri so sestava snovi, procesi, mehanizmi, električna in elektronska vezja in naprave, farmacevtske formule in nove oblike živih organizmov, ki so ustvarjeni umetno.
ooo Najemi in druge prenosljive pogodbe (AN.222)	Najemi in pogodbe, pri katerih ima najemodajalec pravico prenesti najem na tretjo osebo neodvisno od najemodajalca. Primeri so najemi zemljišč, zgradb in drugih objektov, koncesije ali izključne pravice izkoriščanja rudnih nahajališč ali ribjih lovišč, prenosljive pogodbe s športniki in avtorji ter opcije za nakup še ne proizvedenih opredmetenih sredstev. Pogodbe o najemih strojev niso vključene med nefinančna neopredmetena sredstva.
ooo Kupljeno dobro ime (AN.223)	Razlika med vrednostjo, ki je plačana za aktivno podjetje na eni strani ter vsoto njegovih sredstev, zmanjšano za njegove obveznosti, na drugi; pri tem je vsaka postavka identificirana in vrednotena posebej. Vrednost dobrega imena tako obsega vse dolgoročne koristi za podjetje, ki niso posebej opredeljene kot sredstva, ter vrednost, ki nastane, ker se skupina sredstev uporablja skupaj, in ne preprosto kot zbirka posameznih sredstev.
ooo Druga neopredmetena neproizvedena sredstva (AN.229)	Neopredmetena neproizvedena sredstva, ki niso zajeta drugje.
Finančna sredstva in obveznosti (AF.)	<p>Finančna sredstva so ekonomska sredstva, ki zajemajo plačilna sredstva, finančne terjatve in ekonomska sredstva, ki so po naravi podobna finančnim terjatvam.</p> <p>Plačilna sredstva so denarno zlato, posebne pravice črpanja, gotovina in prenosljive vloge.</p> <p>Finančne terjatve dajejo lastnikom (upnikom) pravico, da brez nasprotne dajatve prejmejo plačilo ali vrsto plačil od drugih institucionalnih enot (dolžnikov), ki so prevzele nasprotne obveznosti.</p> <p>Primeri ekonomskih sredstev, ki so po naravi podobna finančnim terjatvam, so izvedeni finančni instrumenti ter delnice in drug lastniški kapital.</p>
o Denarno zlato in PPČ (AF.1)	V to skupino razvrščena finančna sredstva so edina finančna sredstva, za katera v sistemu ne obstajajo nasprotne obveznosti.
oo Denarno zlato (AF.11)	Zlato, ki je sestavina mednarodnih rezerv denarnih oblasti ali drugih subjektov, ki so pod njenim dejanskim nadzorom.
ooo Posebne pravice črpanja (PPČ) (AF.12)	Mednarodna rezervna sredstva, ki jih je oblikoval Mednarodni denarni sklad in jih dodelil svojim članicam za povečanje obstoječih rezervnih sredstev.

Klasifikacija sredstev	Definicija
o Gotovina in vloge (AF.2)	Gotovina v obtoku ter vse vrste vlog v domači in tujih valutah.
oo Gotovina (AF.21)	Bankovci in kovanci v obtoku, ki se navadno uporabljajo za plačevanje.
oo Prenosljive vloge (AF.22)	Vloge (v domači in tujih valutah), ki jih je možno brez odloga zamenjati v gotovino ali ki so prenosljive s čekom, plačilnim nalogom, debetno vknjižbo ali na drug podoben način, in sicer brez pomembnejših omejitev ali dodatnih stroškov.
oo Druge vloge (AF.29)	Vloge (v domači in tujih valutah), ki niso prenosljive. Drugih vlog ni možno v vsakem trenutku uporabiti za plačevanje in jih ni možno zamenjati za gotovino ali prenosljive vloge brez pomembnejših omejitev ali dodatnih stroškov.
o Vrednostni papirji razen delnic (AF.3)	Finančna sredstva, ki so instrumenti na prinosnika; navadno so tržna, z njimi se trguje na sekundarnih trgih, imetnik pa do institucionalne enote, ki jih je izdala, nima nobenih lastninskih pravic.
oo Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (AF.33)	Vrednostni papirji razen delnic, ki dajejo imetniku brezpogojno pravico do fiksnega ali pogodbeno določenega variabilnega denarnega dohodka v obliki izplačil kuponov (obresti) in/ali vnaprej določenega fiksnega zneska na določen datum ali datume ali z začetkom od dneva, določenega ob izdaji.
ooo Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (AF.331)	Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov, katerih izvirna dospelost je navadno največ eno leto, v izjemnih primerih pa največ dve leti.
ooo Dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov (AF.332)	Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov, katerih izvirna dospelost je navadno več kot eno leto, v izjemnih primerih pa več kot dve leti.
oo Izvedeni finančni instrumenti (AF.34)	Finančna sredstva, ki temeljijo na različnih osnovnih instrumentih ali so iz njih izvedena. Osnovni instrument je navadno drugo finančno sredstvo, lahko pa je tudi blago ali indeks.
o Posojila (AF.4)	Finančna sredstva, ki nastanejo, ko upnik bodisi neposredno ali preko posrednikov posodi sredstva dolžniku, dokumentirana pa so z netržnimi dokumenti ali sploh niso dokumentirana.
oo Kratkoročna posojila (AF.41)	Posojila, katerih izvirna dospelost je navadno največ eno leto, v izjemnih primerih pa največ dve leti, in posojila, odplačljiva na zahtevo.
oo Dolgoročna posojila (AF.42)	Posojila, katerih izvirna dospelost je navadno več kot eno leto, v izjemnih primerih pa več kot dve leti.
o Delnice in drug lastniški kapital (AF.5)	Finančna sredstva, ki predstavljajo lastninske pravice do družb in nepravih družb. Ta finančna sredstva navadno dajejo imetnikom pravico do deleža v dobičkih družb in nepravih družb ter do deleža v njihovih neto sredstvih ob likvidaciji.

Klasifikacija sredstev	Definicija
oo Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov (AF.51)	Finančna sredstva razen delnic vzajemnih skladov, ki predstavljajo lastninske pravice do družb in nepravih družb. Ta finančna sredstva navadno dajejo imetnikom pravico do deleža v dobičkih družb in nepravih družb in do deleža v njihovih neto sredstvih ob likvidaciji.
ooo Delnice, ki kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (AF.511)	Delnice obsegajo pravico do udeležbe v kapitalu družbe v obliki vrednostnih papirjev, ki so načeloma tržni. Delnice, ki kotirajo na borzi, obsegajo tiste delnice, ki kotirajo na organizirani borzi vrednostnih papirjev ali drugi obliki sekundarnega trga, delnice, ki ne kotirajo na borzi, pa tiste delnice, ki ne kotirajo.
ooo Delnice, ki ne kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov (AF.512)	
ooo Drug lastniški kapital (AF.513)	Vse oblike lastniškega kapitala, razen tistih, ki so uvrščene v podpostavki AF.511 in AF.512 ter podskupino AF.52.
oo Delnice vzajemnih skladov (AF.52)	Delnice, ki jih izdajajo posebne vrste finančnih družb, katerih edini namen je investiranje zbranih sredstev na denarnem trgu, kapitalskem trgu in/ali v nepremičnine.
o Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6)	Tehnične rezervacije zavarovalnih družb ter (avtonomnih in neavtonomnih) pokojninskih skladov glede imetnikov polic ali upravičencev, kot je določeno v Direktivi Sveta 91/674/EGS z dne 19. decembra 1991 o letnih in konsolidiranih zaključnih računih zavarovalnic.
oo Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (AF.61)	Tehnične rezervacije, ki jih družbe oblikujejo za kritje predvidenih odškodnin in prejemkov ob izpolnjenih pogojih.
ooo Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (AF.611)	Matematične rezervacije in rezervacije za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice, ki povečujejo vrednost polic življenjskega zavarovanja s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice in podobnih polic ob dospelosti.
ooo Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (AF.612)	Rezervacije avtonomnih in neavtonomnih pokojninskih skladov, ki so jih ustanovili delodajalci in/ali zaposleni ali skupine samozaposlenih, da bi zagotovili pokojnine zaposlenim ali samozaposlenim.
oo Prenosne premije in škodne rezervacije (AF.62)	Rezervacije, ki jih oblikujejo zavarovalne družbe ter (avtonomni in neavtonomni) pokojninski skladi za: <ul style="list-style-type: none"> – znesek, ki predstavlja tisti del prihodkov od premij, ki mora biti razporejen v naslednja obračunska obdobja (prenosne premije); – celotne ocenjene končne stroške poravnave vseh škod iz dogodkov, ki so nastali do konca obračunskega obdobja, ne glede na to, ali so bili že prijavljeni ali ne, zmanjšane za zneske, ki so že bili plačani na osnovi takšnih škod (škodne rezervacije).
o Druge terjatve in obveznosti (AF.7)	Finančna sredstva, ki nastanejo kot protipostavke finančnim in nefinančnim transakcijam pri časovnih razlikah med temi transakcijami in ustreznimi plačili.
oo Komercialni krediti in predujmi (AF.71)	Finančna sredstva, ki izhajajo iz dobaviteljevega ali kupčevega neposrednega kreditiranja transakcij z blagom in storitvami, ter predujmi za delo, ki je v teku ali se bo začelo in je povezano s temi transakcijami.

Klasifikacija sredstev	Definicija
oo Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov (AF.79)	Finančna sredstva, ki izhajajo iz časovnih razlik med razdelitvenimi ali finančnimi transakcijami na sekundarnem trgu in ustreznimi plačili. Postavka zajema tudi finančne terjatve, ki nastajajo na osnovi obračunanih dohodkov v obdobju.
Pojasnjevalni postavki	Namen pojasnjevalnih postavk v sistemu je prikazati sredstva, ki v osrednjem okviru niso posebej opredeljena in ki so posebnega analitičnega pomena.
Trajno potrošno blago (AN.m)	Trajno blago, ki ga pridobijo gospodinjstva za končno potrošnjo (tj. blago, ki ga gospodinjstva ne uporabljajo kot hranilca vrednosti, nekorporativna podjetja v lasti gospodinjstev pa ne za proizvodne namene).
Neposredne tuje naložbe (AF.m)	Neposredne tuje naložbe vključujejo dolgoročna razmerja, ki odražajo trajni interes institucionalne enote, ki je rezident enega gospodarstva (neposredni investitor), v institucionalni enoti, ki je rezident drugega gospodarstva (podjetje z neposredno naložbo). Namen neposrednega investitorja je, da v znatni meri vpliva na upravljanje podjetja, ki je rezident drugega gospodarstva.

DODATEK 7.2

PREGLEDNICA VKNJIŽB OD ZAČETNE DO KONČNE BILANCE STANJA

Klasifikacija sredstev, obveznosti in neto vrednosti	IV.1	III.1 in III.2	III.3.1	III.3.2		IV.3
	Začetna bilanca stanja	Transakcije	Druge spremembe obsega	Dobički iz lastnine III.3.2.1	Realni dobički in izgube iz lastnine III.3.2.2	Končna bilanca stanja
Nefinančna sredstva	AN.	P.5, K.1, K.2	K.3, K.4, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.
o Proizvedena sredstva	AN.1	P.5, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1
oo Osnovna sredstva*	AN.11	P.51, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.11
ooo Opredmetena osnovna sredstva	AN.111	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.111
oooo Stanovanja	AN.1111	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1111
oooo Druge zgradbe in objekti	AN.1112	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1112
oooo Stroj in oprema	AN.1113	P.511, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1113
oooo Gojena naravna sredstva	AN.1114	P.511, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1114
ooo Neopredmetena osnovna sredstva	AN.112	P.512, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.112
oo Zaloge	AN.12	P.52	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.12
oo Vrednostni predmeti	AN.13	P.53	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.13
o Neproizvedena sredstva	AN.2	K.2, P.513, K.1	K.3, K.5, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.2
oo Opredmetena neproizvedena sredstva	AN.21	K.21, P.513, K.1	K.3, K.5, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.21
ooo Zemljišča	AN.211	K.21, P.513, K.1	K.3, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.211
ooo Podzemna sredstva	AN.212	K.21, P.513	K.3, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.212

Klasifikacija sredstev, obveznosti in neto vrednosti	IV.1	III.1 in III.2	III.3.1	III.3.2		IV.3
	Začetna bilanca stanja	Transakcije	Druge spremembe obsega	Dobički iz lastnine		Končna bilanca stanja
				III.3.2.1	III.3.2.2	
				Nevtralni dobički in izgube iz lastnine	Realni dobički in izgube iz lastnine	
ooo Negojeni biološki viri	AN.213	K.21, P.513	K.3, K.5, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.213
ooo Vodni viri	AN.214	K.21, P.513	K.3, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.214
oo Neopredmetena neproizvedena sredstva	AN.22	K.22, P.513	K.3, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.22
Finančna sredstva/obveznosti**	AF.	F.	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.21, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.
o Denarno zlato in PPČ (samo sredstva)	AF.1	F.1	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.21, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.1
o Gotovina in vloge	AF.2	F.2	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.2
o Vrednostni papirji razen delnic	AF.3	F.3	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.3
o Posojila	AF.4	F.4	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.4
o Delnice in drug lastniški kapital	AF.5	F.5	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.5
o Zavarovalne tehnične rezervacije	AF.6	F.6	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.6
o Druge terjatve in obveznosti	AF.7	F.7	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.7
Neto vrednost	B.90	B.10.1	B.10.2	B.10.31	B.10.32	B.90

* Pojasnjevalna postavka: AN.m Trajno potrošno blago.

** Pojasnjevalna postavka: AF.m Neposredne tuje naložbe.

AN. ..., AF. ... so iz klasifikacije sredstev.

Izravnalne postavke

B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev
B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev
B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine
B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine
B.90	Neto vrednost

Transakcije s finančnimi sredstvi in obveznostmi

F.	Transakcije s finančnimi sredstvi in obveznostmi
F.1	Denarno zlato in PPČ
F.2	Gotovina in vloge
F.3	Vrednostni papirji razen delnic
F.4	Posojila
F.5	Delnice in drug lastniški kapital
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
F.7	Druge terjatve in obveznosti

Transakcije z blagom in storitvami

P.5	Bruto investicije
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev
P.513	Povečanja vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev
P.52	Spremembe zalog
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov

Druge vknjižbe računov akumulacije

K.1	Potrošnja stalnega kapitala
K.2	Pridobitve manj odtujitve nefinančnih neproizvedenih sredstev
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov
K.61	Izčrpanje naravnih ekonomskih sredstev
K.62	Drugo ekonomsko izginitje neproizvedenih sredstev
K.7	Izgube zaradi katastrof
K.8	Zasegi brez nadomestila
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.
K.11	Nominalni dobički/izgube iz lastnine
K.11.1	Nevtralni dobički/izgube iz lastnine
K.11.2	Realni dobički/izgube iz lastnine
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi
K.12.21	Monetizacija/demonetizacija zlata
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti

OSMO POGLAVJE

ZAPOREDJE RAČUNOV IN IZRAVNALNE POSTAVKE

- 8.01 ESR prikazuje tokove in stanja v urejeni celoti računov, ki opisujejo gospodarski cikel od ustvarjanja dohodka, preko njegove razdelitve in prerazdelitve ter končno do njegove akumulacije v obliki sredstev.
- 8.02 Vsak izmed računov prikazuje transakcije, ki so izravnane bodisi zaradi uporabljenih definicij ali zaradi prenosa značilnega salda v naslednji račun.
- 8.03 Strukturirano prikazovanje transakcij glede na logično analizo ekonomskega življenja zagotavlja agregate, ki so potrebni za proučevanje dejavnosti, institucionalnih sektorjev, podsektorjev in celotnega gospodarstva. Računi so razčlenjeni tako, da se razkrijejo najpomembnejše ekonomske informacije.
- 8.04 Računi so razvrščeni v tri skupine:
- tekoči računi,
 - računi akumulacije,
 - bilance stanja.
- Tekoči računi prikazujejo ustvarjanje, razdelitev in prerazdelitev dohodka ter njegovo porabo v obliki končne potrošnje. Na koncu omogočajo izračun varčevanja; to je bistveni dejavnik akumulacije.
- Računi akumulacije analizirajo različne elemente sprememb sredstev in obveznosti enot ter omogočajo prikazovanje sprememb neto vrednosti (razlika med sredstvi in obveznostmi).
- Bilance stanja prikazujejo celotna sredstva in obveznosti enot na začetku in koncu obračunskega obdobja, skupaj z njihovimi neto vrednostmi. Tokovi za vsako sredstvo in obveznost, prikazano v računih akumulacije, so ponovno vidni v računu sprememb bilance stanja.
- 8.05 Zaporedje računov se v celoti ali deloma uporablja za institucionalne enote, institucionalne sektorje in podsektorje, dejavnosti in celotno gospodarstvo.
- 8.06 Izravnalne postavke so prikazane v bruto in neto izrazih. Bruto so prikazane, če so izračunane pred odbitkom potrošnje stalnega kapitala, neto pa, če so izračunane po odbitku potrošnje stalnega kapitala. Dohodkovne izravnalne postavke je bolj smiselno izražati v neto izrazih.
- 8.07 Računi so prikazani na različne načine:
- v obliki integriranih ekonomskih računov, ki prikazujejo račune za vse institucionalne sektorje, celotno gospodarstvo in tujino v eni tabeli;
 - v obliki zaporedja računov, ki dajejo podrobnejše informacije. Tabele, ki prikazujejo vsak račun, so prikazane v podpoglavju "Zaporedje računov" tega poglavja;
 - v obliki matrik, v katerih je vsak račun predstavljen s parom vrstice in stolpca.
- 8.08 Pregledni prikaz računov, izravnalnih postavk in temeljnih agregatov:

Tabela 8.1 Pregledni prikaz računov, izravnalnih postavk in temeljnih agregatov

Tekoči računi	Računi		Izravnalne postavke		Temeljni agregati
	Zaporedje vseh računov za institucionalne sektorje	Račun proizvodnje	B.1	Dodana vrednost	
I. Račun proizvodnje	I.	Račun proizvodnje			
	II.1.	Račun primarne razdelitve dohodka	II.1.1.	Račun ustvarjanja dohodka	B.2
	II.1.2.	Račun razdelitve in porabe dohodka	II.1.2.1.	Račun podjetniškega dohodka	B.3
			II.1.2.2.	Račun alokacije primarnega dohodka	B.4
II. Račun razdelitve in porabe dohodka	II.2.	Račun sekundarne razdelitve dohodka	II.4.1.	Račun porabe razpoložljivega dohodka	B.5
	II.3.	Račun prerazdelitve dohodka v naravi	II.4.2.	Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka	B.6
	II.4.	Račun porabe dohodka	III.1.1.	Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalških transferjev	B.7
			III.1.2.	Račun pridobitev nefinančnih sredstev	B.8
III. Račun akumulacije	III.1.	Račun kapitala	III.3.1.	Račun drugih sprememb obsega sredstev	B.9
	III.2.	Finančni račun	III.3.2.	Račun revalorizacije	B.10.1
	III.3.	Račun drugih sprememb sredstev	III.3.2.1.	Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	B.10.2
			III.3.2.2.	Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine	B.10.3
IV. Bilance stanja	IV.1.	Bilance stanja	IV.3.	Začetna bilanca stanja	B.10.31
	IV.2.	Spremembe bilance stanja			B.10.32
	IV.3.	Končna bilanca stanja			B.90
					B.10
0. Račun blaga in storitev	Računi transakcij				B.90
	0.	Račun blaga in storitev			Neto vrednost
	V.	Račun tujine (račun zunanjih transakcij)			Spremembe neto vrednosti, skupaj
					Neto vrednost
Tekoči računi	V.I.	Zunanji račun blaga in storitev	B.11	Saldo menjave blaga in storitev s tujino	Saldo menjave blaga in storitev s tujino
	V.II.	Zunanji račun primarnega dohodka in tekočih transferjev	B.12	Saldo tekočih transakcij s tujino	Saldo tekočih transakcij s tujino
	V.III.	Račun zunanje akumulacije	B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi zunanje akumulacije	Spremembe neto vrednosti zaradi zunanje akumulacije
			B.9	Neto posojanje/neto izposojanje	Neto posojanje/neto izposojanje
Računi akumulacije	V.III.1.	Račun kapitala	B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi zunanje akumulacije	Spremembe neto vrednosti zaradi zunanje akumulacije
	V.III.1.1.	Račun kapitala	B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi zunanje akumulacije	Spremembe neto vrednosti zaradi zunanje akumulacije
	V.III.1.2.	Račun pridobitev nefinančnih sredstev	B.9	Neto posojanje/neto izposojanje	Neto posojanje/neto izposojanje
	V.III.2.	Finančni račun	B.9	Neto posojanje/neto izposojanje	Neto posojanje/neto izposojanje
Bilance stanja	V.III.3.	Račun drugih sprememb sredstev	B.10.2	Spremembe neto vrednosti drugih sprememb obsega sredstev	Spremembe neto vrednosti drugih sprememb obsega sredstev
	V.IV.1.	Začetna bilanca stanja	B.10.3	Računi revalorizacije	Spremembe neto vrednosti nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine
	V.IV.2.	Spremembe bilance stanja	B.90	Neto vrednost	Neto vrednost
	V.IV.3.	Končna bilanca stanja	B.10	Spremembe neto vrednosti	Spremembe neto vrednosti
		B.90	Neto vrednost	Neto vrednost	Neto zunanja finančna pozicija

ZAPOREDJE RAČUNOV

8.09 ▲ Zaporedje računov sestavljajo tri glavne skupine računov:

- a) tekoči računi:
 - (1) račun proizvodnje (I),
 - (2) računi razdelitve in porabe dohodka (II),
- b) računi akumulacije (III),
- c) bilance stanja (IV).

Tekoči računi

Račun proizvodnje (I)¹

- 8.10 Račun proizvodnje (I) prikazuje transakcije, ki so povezane s proizvodnim procesom. Sestavlja se za institucionalne sektorje in dejavnosti. Njegovi viri obsegajo proizvodnjo, porabe pa vmesno potrošnjo.
- 8.11 Račun proizvodnje omogoča izračun ene najpomembnejših izravnalnih postavk v sistemu, tj. dodane vrednosti, ki je vrednost, ki jo ustvarijo vse enote, ki se ukvarjajo s proizvodno dejavnostjo, in glavnega agregata, bruto domačega proizvoda. Dodana vrednost je ekonomsko pomembna tako za institucionalne sektorje kot za dejavnosti.
- 8.12 Dodana vrednost (izravnalna postavka računa) se enako kot izravnalne postavke naslednjih računov lahko izračuna z vključeno potrošnjo stalnega kapitala ali brez nje, tj. bruto ali neto. Ker je proizvodnja vrednotena v osnovnih cenah, vmesna potrošnja pa v kupčevih cenah, dodana vrednost ne vključuje davkov, zmanjšanih za subvencije na proizvode.
- 8.13 Račun proizvodnje na ravni celotnega gospodarstva med viri poleg proizvodnje blaga in storitev vključuje tudi davke, zmanjšane za subvencije na proizvode. To omogoča, da je bruto domači proizvod (v tržnih cenah) dobljen kot izravnalna postavka.
- 8.14 ▲ Ker posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP) niso razporejene sektorjem porabnikom, se celotna vrednost proizvodnje PMSFP obravnava kot vmesna potrošnja nominalnega sektorja s proizvodnjo nič in dodano vrednostjo v višini vmesne potrošnje, vendar z nasprotnim predznakom. Tako je skupna dodana vrednost vseh sektorjev in dejavnosti v celoti zmanjšana za ta znesek. Za lažji prikaz računov se dodatni stolpec za nominalni sektor lahko izpusti, ustrezen podatek pa upošteva v stolpcu za celotno gospodarstvo.

¹ Glej 3. poglavje "Transakcije s proizvodi".

Tabela 8.2 Račun I: Račun proizvodnje

	Porabe					Virji							
	S.1	S.14	S.13	S.12	S.11	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1		
	Ustrezne postavke računa blaga in storitev	Celotno gospodarstvo	Gospodarstva	Finančne družbe	Ne-finančne družbe	Transakcije in izravnalne postavke	Ne-finančne družbe	Finančne družbe	Gospodarstva	Celotno gospodarstvo	Ustrezne postavke računa blaga in storitev		
Skupaj	3 595	3 048	171	376	1 904	P.1	P.11	P.12	P.13	P.2	D.21-D.31		
	3 048	171	376	1 904	133	P.1	Proizvodnja	1 753	102	434	1 269	37	3 595
	3 048	171	376	1 904	133	P.11	Tržna proizvodnja / PMSFP	1 722	102	74	1 129	21	3 048
	171	376	1 904	133	31	P.12	Proizvodnja za lastno končno porabo	31	0	0	140	0	171
	376	1 904	133	31	881	P.13	Druška netržna proizvodnja	881	360	360	16	376	376
	1 904	133	31	881	360	P.2	Vmesna potrošnja / PMSFP	360	360	16	376	1 904	1 904
	133	31	881	360	133	D.21-D.31	Davki minus subvencije na proizvode	133	133	133	133	133	133
	1 824	222	1 602	133	872	B.1g/B.1*n	Bruto dodana vrednost / bruto domači proizvod	1 824	73	872			
	222	1 602	133	872	137	K.1	Potrošnja stalnega kapitala	222	10	137			
	1 602	133	872	137	735	B.1n/B.1*n	Neto dodana vrednost / neto domači proizvod	1 602	63	735			

P.11 Finančne družbe: 102 vključuje 48 za PMSFP (P.119).

P.2 Celotno gospodarstvo: 1904 je vsota institucionalnih sektorjev (1856) in PMSFP (48).

B.1g Celotno gospodarstvo: 1824 je vsota institucionalnih sektorjev (1739), plus davki minus subvencije na proizvode (133), minus PMSFP (48).

Računi razdelitve in porabe dohodka (II)

- 8.15 Razdelitev in poraba dohodka sta analizirana v štirih stopnjah; te so primarna razdelitev, sekundarna razdelitev, prerazdelitev v naravi in poraba dohodka.

Prva stopnja se ukvarja z ustvarjanjem dohodka, ki izhaja neposredno iz proizvodnega procesa, ter z njegovo razdelitvijo med proizvodne dejavnike (delo, kapital) in državo (preko davkov na proizvodnjo in uvoz ter subvencij). Omogoča določitev poslovnega presežka (ali raznovrstnega dohodka v primeru gospodinjstev) ter primarnega dohodka.

Druga stopnja spremlja prerazdelitev dohodka preko transferjev (razen socialnih transferjev v naravi) in pripelje do razpoložljivega dohodka.

Tretja stopnja opisuje prerazdelitev preko socialnih transferjev v naravi in pripelje do prilagojenega razpoložljivega dohodka.

Četrta stopnja opisuje, kako se dohodek troši in varčuje. Pripelje do varčevanja.

Računi primarne razdelitve dohodka (II.1)*Račun ustvarjanja dohodka (II.1.1)*

- 8.16 Račun ustvarjanja dohodka je prikazan tudi po dejavnostih, in sicer v stolpcih tabel ponudbe in porabe.
- 8.17 Račun ustvarjanja dohodka prikazuje sektorje, podsektorje in dejavnosti, ki so vir, ne pa cilj primarnega dohodka.
- 8.18 Analizira, do katere stopnje lahko dodana vrednost pokriva sredstva za zaposlene in druge davke, zmanjšane za subvencije na proizvodnjo. Meri poslovni presežek, ki je presežek (ali primanjkljaj) proizvodnih dejavnosti pred upoštevanjem obresti, najemnin in stroškov, ki jih proizvodna enota:
- mora plačati na finančna sredstva ali opredmetena neproizvedena sredstva, ki si jih je izposodila ali jih je najela;
 - mora prejeti za finančna sredstva ali opredmetena neproizvedena sredstva, katerih lastnik je.
- Poslovni presežek ustreza dohodku, ki ga enote pridobijo z lastno uporabo svojih proizvodnih zmogljivosti. Je zadnja izravnalna postavka, ki se lahko izračuna za dejavnosti, institucionalne sektorje in podsektorje.
- 8.19 Pri nekorporativnih podjetjih v sektorju gospodinjstev izravnalna postavka računa ustvarjanja dohodka implicitno vsebuje element, ki ustreza nadomestilu za delo, ki ga opravijo lastnik in člani njegove družine, in ki ga ni mogoče ločiti od njegovih podjetniških dobičkov. Imenuje se "raznovrstni dohodek".
- 8.20 Pri proizvodnji stanovanjskih storitev za lastne potrebe je izravnalna postavka računa ustvarjanja dohodka poslovni presežek.

Račun alokacije primarnega dohodka (II.1.2)

- 8.21 V nasprotju z računom ustvarjanja dohodka se račun alokacije primarnega dohodka nanaša na rezidenčne enote in institucionalne sektorje kot prejemnike in ne proizvajalce primarnega dohodka.
- 8.22 "Primarni dohodek" je dohodek, ki ga rezidenčne enote prejmejo na osnovi svoje neposredne udeležbe v proizvodnem procesu, in dohodek, ki ga lastnik finančnega sredstva ali opredmetenega neproizvedenega sredstva prejme v zameno za nudenje sredstev ali dajanje opredmetenega neproizvedenega osnovnega sredstva na razpolago drugi institucionalni enoti.
- 8.23 Račun alokacije primarnega dohodka (II.1.2) je mogoče izračunati samo za institucionalne sektorje in podsektorje, ker v primeru dejavnosti nekaterih tokov, povezanih s financiranjem (posojanje in izposojanje kapitala) ter sredstvi, ni mogoče razčleniti.
- 8.24▲ Ker posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP) niso razporejene sektorjem porabnikom, so vknjižbe, prikazane za obresti, dejanski odhodki za obresti in prihodki od obresti. Prilagoditev se naredi pri virih v stolpcu finančnih družb (z negativnim predznakom) in v stolpcu nominalnega sektorja (s pozitivnim predznakom). Za lažji prikaz računov se dodatni stolpec za nominalni sektor lahko izpusti, ustrezen podatek pa prikaže v stolpcu celotnega gospodarstva.
- 8.25 Račun alokacije primarnega dohodka se deli na račun podjetniškega dohodka (II.1.2.1) in račun alokacije drugega primarnega dohodka (II.1.2.2).

Tabela 8.4 Račun II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka

Skupaj	Porabe					Viri					Ustrežne postavke računa blaga in storitev tujine	Ustrežne postavke računa blaga in storitev tujine	Skupaj
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15			
Ustrežne postavke računa blaga in storitev tujine	Celotno gospodarstvo	NPISG	dinjstva	Država	Finančne družbe	Ne-finančne družbe	Finančne družbe	Država	Cospodinjstva	Celotno gospodarstvo	Ustrežne postavke računa blaga in storitev tujine	Ustrežne postavke računa blaga in storitev tujine	Skupaj
Transakcije in izravnalne postavke													
B.2g	Bruto poslovni presežek	276	55	46	92	429	429	429	429	429	0	0	429
B.3g	Bruto raznovrstni dohodek	442	442	442	442	442	442	442	442	442	0	0	442
B.2n	Neto poslovni presežek	139	45	16	60	5	217	217	217	217	0	0	217
B.3n	Neto raznovrstni dohodek	432	432	432	432	432	432	432	432	432	0	0	432
D.1	Stredstva za zaposlene	766	766	766	766	766	766	766	766	766	2	2	768
D.11	Plače	573	573	573	573	573	573	573	573	573	2	2	575
D.12	Socialni prispevki delodajalcev	193	193	193	193	193	193	193	193	193	0	0	193
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174	174	174	174	174	174	174	174	174	0	0	174
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	19	19	19	19	19	19	19	19	19	0	0	19
D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz	235	235	235	235	235	235	235	235	235	0	0	235
D.21	Davki na proizvode	141	141	141	141	141	141	141	141	141	0	0	141
D.211	Davki tipa DDV	121	121	121	121	121	121	121	121	121	0	0	121
D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV	17	17	17	17	17	17	17	17	17	0	0	17
D.2121	Uvozne dajatve	17	17	17	17	17	17	17	17	17	0	0	17
D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0	3
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	94	94	94	94	94	94	94	94	94	0	0	94
D.3	Subvencije	-44	-44	-44	-44	-44	-44	-44	-44	-44	0	0	-44
D.31	Subvencije na proizvode	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	0	0	-8
D.311	Uvozne subvencije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D.319	Druge subvencije na proizvode	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	0	0	-8
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	-36	-36	-36	-36	-36	-36	-36	-36	-36	0	0	-36
D.4	Dohodek od lastnine	78	160	30	134	5	407	39	446	446	0	0	446
D.41	Obresti	25	125	12	33	5	200	22	222	222	0	0	222
P.119	Prilagoditev za PMSFP	-48	-48	-48	-48	-48	-48	-48	-48	-48	0	0	-48
D.42	Razdeljeni dohodek družb	3	25	18	57	0	103	17	120	120	0	0	120
D.421	Dividende	3	25	5	13	0	46	14	60	60	0	0	60
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0	0	13	44	0	57	3	60	60	0	0	60
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	4	7	0	3	0	14	0	14	14	0	0	14
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	5	0	0	20	0	25	0	25	25	0	0	25
D.45	Najemnine	41	3	0	21	0	65	0	65	65	0	0	65
B.5g/B.5*n	Bruto saldo primarnih dohodkov / Bruto nacionalni dohodek	1 855	6 1 390	221	29 209	19	72	191	1 633	1 633	0	0	1 633
B.5n/B.5*n	Neto saldo primarnih dohodkov / Neto nacionalni dohodek	1 633	3 1 348	191	19 72	191	191	191	1 633	1 633	0	0	1 633

Prilagoditev za PMSFP za celotno gospodarstvo (0) je vsota sektorja finančnih družb (-48) in nominalnega sektorja (+48).

Račun podjetniškega dohodka (II.1.2.1)

- 8.26 Namen računa podjetniškega dohodka je določitev izravnalne postavke, ki ustreza konceptu tekočega dobička pred razdelitvijo in davkom na dohodek, ki se navadno uporablja v poslovnem računovodstvu.
- 8.27 Pri državi in NPISG se ta račun nanaša samo na njihove tržne dejavnosti.
- 8.28 Podjetniški dohodek ustreza poslovnemu presežku ali raznovrstnemu dohodku (na strani virov):
- plus* prihodki dohodka od lastnine v povezavi s finančnimi in drugimi sredstvi, ki pripadajo podjetju (na strani virov)
- minus* odhodki za obresti na dolg podjetja ter odhodki za najemnine za zemljišča in druga neproizvedena opredmetena sredstva, ki jih ima podjetje v najemu (na strani porab).
- Odhodki dohodka od lastnine v obliki dividend in reinvestiranih dohodkov od neposrednih tujih naložb se ne odštevajo od podjetniškega dohodka.

Račun alokacije drugega primarnega dohodka (II.1.2.2)

- 8.29 Namen računa alokacije drugega primarnega dohodka je vrnitev od koncepta podjetniškega dohodka na koncept primarnega dohodka. Zaradi tega vsebuje elemente primarnega dohodka, ki niso vključeni v račun podjetniškega dohodka:
- a) pri družbah razdeljene dividende in reinvestirane dohodke od neposrednih tujih naložb (na strani porab);
- b) pri gospodinjstvih:
- (1) odhodke dohodka od lastnine, razen odhodkov za najemnine in obresti v povezavi s podjetniško dejavnostjo (na strani porab);
 - (2) sredstva za zaposlene (na strani virov);
 - (3) prihodke dohodka od lastnine, razen prihodkov v povezavi z dejavnostjo podjetja (na strani virov);
- c) pri državi:
- (1) odhodke dohodka od lastnine, razen odhodkov v povezavi s tržnimi dejavnostmi (na strani porab);
 - (2) davke na proizvodnjo in uvoz, zmanjšane za subvencije (na strani virov);
 - (3) prihodke dohodka od lastnine, razen prihodkov v povezavi s tržnimi dejavnostmi (na strani virov).

Tabela 8.5 Računa II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka in II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka

Računi	Porabe						Viri						
	Skupaj	Ustrezne postavke računa blaga in storitev	računa tujine	Celotno gospodarstvo	NPISG	Država	Finančne družbe	Ne-finančne družbe	Cospod. družstva	NPISG	računa tujine	Ustrezne postavke računa blaga in storitev	Skupaj
II.1.2.1.	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	S.1	II.1.2.1.
Transakcije in izravnalne postavke													
B.2g Bruto poslovni presežek													
B.3g Bruto raznovrstni dohodek													
B.2n Neto poslovni presežek													
B.3n Neto raznovrstni dohodek													
D.4 Dohodek od lastnine	244	27	217	2	7	9	102	97					429
D.41 Obresti	160	13	147	2	0	2	77	66					442
P.119 Prilagoditev za PMSFP	0		0										442
D.42 Razdeljeni dohodek družb													217
D.421 Dividende													432
D.422 Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	14												268
D.43 Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	25					25							0
D.44 Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	45				7	7	0	31					11
D.45 Najemnine													5
B.4g Bruto podjetniški dohodek	901	6	532	41	65	257							901
B.4n Neto podjetniški dohodek	679	3	490	11	55	120							679
D.1 Sredstva za zaposlene	6	6											6
D.11 Plače	6	6											6
D.12 Socialni prispevki delodajalcev													
D.121 Dejanski socialni prispevki delodajalcev													
D.122 Pripisani socialni prispevki delodajalcev													
D.2 Davki na proizvodnjo in uvoz	0	0											0
D.21 Davki na proizvodnjo	0	0											0
D.211 Davki tipa DDV	0	0											0
D.212 Davki in dajatve na uvoz razen DDV	0	0											0
D.2121 Uvozne dajatve	0	0											0
D.2122 Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev	0	0											0
D.214 Davki na proizvodnjo razen DDV in uvoznih davkov	0	0											0
D.29 Drugi davki na proizvodnjo	0	0											0
D.3 Subvencije	0	0											0
D.31 Subvencije na proizvodnjo	0	0											0
D.311 Uvozne subvencije	0	0											0
D.319 Druge subvencije na proizvodnjo	0	0											0
D.39 Druge subvencije na proizvodnjo	0	0											0
D.4 Dohodek od lastnine	202	39	163	5	37	37	36	48					178
D.41 Obresti	62	3	59	5	17	37							56
D.42 Razdeljeni dohodek družb	120	36	84				36	48					12
D.421 Dividende	60	0	60				36	24					9
D.422 Odtegnjeni dohodek iz nepravilnih družb	60	36	24				0	24					18
D.43 Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0	0					0	0					3
D.44 Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	20												3
D.45 Najemnine													20
B.5g/8.5*g Bruto saldo primarnih dohodkov / Bruto nacionalni dohodek	1 855		1 855	6	1 390	221	29	209					21
B.5n/8.5*n Neto saldo primarnih dohodkov / Neto nacionalni dohodek	1 633		1 633	3	1 348	191	19	72					21

Račun sekundarne razdelitve dohodka (II.2)

- 8.30 Račun sekundarne razdelitve dohodka prikazuje, kako se saldo primarnega dohodka institucionalnega sektorja s prerazdelitvijo razdeli med tekoče davke na dohodek, premoženje itd., socialne prispevke in prejemke (razen socialnih transferjev v naravi) ter druge tekoče transferje.
- 8.31 Izravnalna postavka računa je razpoložljivi dohodek, ki odraža tekoče transakcije in ne zajema kapitalskih transferjev, realnih dobičkov in izgub iz lastnine ter posledic dogodkov, kot so naravne nesreče.
- 8.32 Socialni prispevki so prikazani² na strani porab računa sekundarne razdelitve dohodka gospodinjstev in na strani virov računa sekundarne razdelitve dohodka institucionalnih sektorjev, ki so odgovorni za upravljanje socialnega zavarovanja. Kadar jih delodajalci plačajo za svoje zaposlene, so najprej vključeni med sredstva za zaposlene na strani porab računa ustvarjanja dohodka delodajalcev, ker so del stroškov plač; kot sredstva za zaposlene so prikazani tudi na strani virov računa alokacije primarnega dohodka gospodinjstev, ker predstavljajo prejemke gospodinjstev.

Račun prerazdelitve dohodka v naravi (II.3)

- 8.33 Račun prerazdelitve dohodka v naravi daje širšo sliko dohodka gospodinjstev z vključitvijo tokov, ki ustrezajo porabi individualnega blaga in storitev, ki jih ta gospodinjstva prejmejo brezplačno, tj. socialnih prejemkov v naravi in transferjev individualnega netržnega blaga in storitev – obe kategoriji tokov sta združeni v koncept socialnih transferjev v naravi. To olajšuje časovne primerjave razlik ali sprememb ekonomskih in socialnih pogojev in dopolnjuje analizo vloge države pri prerazdelitvi dohodka.
- 8.34 Socialni transferji v naravi so prikazani na strani virov računa prerazdelitve dohodka v naravi pri gospodinjstvih ter na strani porab pri državi in NPISG.
- 8.35 Izravnalna postavka računa prerazdelitve dohodka v naravi je prilagojeni razpoložljivi dohodek.

² Socialni prispevki, prikazani na strani porab računa sekundarne razdelitve dohodka gospodinjstev, so brez zaračunanih storitev pokojninskih skladov in drugih zavarovalnic, katerih vire v celoti ali deloma sestavljajo dejanski socialni prispevki.

Tabela 8.6 Račun II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka

Skupaj	Porabe					Viri					
	S.1	S.14	S.13	S.12	S.11	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	
	Ustrezne postavke računa blaga in storitev	Celotno gospodarsko darstvo NPISG	Gospodinjstva	Država	Finančne družbe	Ne-finančne družbe	Država	Finančne družbe	Ne-finančne družbe	Celotno gospodarsko darstvo NPISG	Ustrezne postavke računa blaga in storitev
	Transakcije in izravnalne postavke										
	B.5g/B.5*g Bruto saldo primarnih dohodkov / Bruto nacionalni dohodek										
213	1	212	178	10	24	D.5		213		213	213
204	1	203	176	7	20	D.51		204		204	204
9		9	2	3	4	D.59		9		9	9
322		322	322			D.61	Socialni prispevki	14	39	268	322
303		303	303			D.611	Dejanski socialni prispevki	2	38	263	303
174		174	174			D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	1	18	155	174
160		160	160			D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	1	15	144	160
14		14	14			D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	3	11	14	14
97		97	97			D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	1	20	76	97
85		85	85			D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	1	15	69	85
12		12	12			D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	5	7	7	12
32		32	32			D.6113	Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb		32	32	32
22		22	22			D.61131	Obvezni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb		22	22	22
10		10	10			D.61132	Prostovoljni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb		10	10	10
19		19	19			D.612	Pripisani socialni prispevki	12	1	5	19
332		332	1	289	29	D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi			332	332
232		232	232			D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju			232	232
29		29	29	28	1	D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi			29	29
19		19	1	5	1	D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov			19	19
52		52	52			D.624	Prejemki socialnega varstva v denarju			52	52
278	9	269	2	71	139	D.7	Drugi tekoči transferji	10	49	108	278
45	2	43	31	4	8	D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja		45		45
45		45		45		D.72	Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja	6		1	35
96		96	96			D.73	Tekoči transferji v okviru države			96	96
32	1	31	31			D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje			1	31
56	2	54	2	40	8	D.75	Raznovrstni tekoči transferji	4	4	10	1
1 826		1 826	40	1 187	382	B.6g	Bruto razpoložljivi dohodek			36	55
1 604		1 604	37	1 145	352	B.6n	Neto razpoložljivi dohodek			3	1

Tabela 8.7 Račun II.3: Račun prerasdelitve dohodka v naravi

	Porabe					Virji						
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	
Ustrezne postavke računa blaga in storitev	Celotno gospodarstvo	NPISG	Država	Finančne družbe	Ne-finančne družbe	Ne-finančne družbe	Finančne družbe	Država	Gospodinjstva	Celotno gospodarstvo	Ustrezne postavke računa blaga in storitev	
Skupaj	219	13	206	162	162	185	32	382	1 187	40	1 826	
1 826	1 826	27	1 406	176	32	185	22	352	1 145	37	1 604	
1 604	1 604	24	1 364	146	22	48	22	352	1 145	37	1 604	
Transakcije in izravnalne postavke												
B.6g	Bruto razpoložljivi dohodek					B.6g	Bruto razpoložljivi dohodek					1 826
B.6n	Neto razpoložljivi dohodek					B.6n	Neto razpoložljivi dohodek					1 604
D.63	Socialni transferji v naravi					D.63	Socialni transferji v naravi					219
D.631	Socialni prejemki v naravi					D.631	Socialni prejemki v naravi					162
D.6311	Prejemki socialne varnosti, povračila					D.6311	Prejemki socialne varnosti, povračila					78
D.6312	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi					D.6312	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi					65
D.6313	Prejemki socialnega varstva v naravi					D.6313	Prejemki socialnega varstva v naravi					19
D.632	Transferji individualnega netrnega blaga in storitev					D.632	Transferji individualnega netrnega blaga in storitev					57
B.7g	Bruto prilagojeni razpoložljivi dohodek					B.7g	Bruto prilagojeni razpoložljivi dohodek					1 826
B.7n	Neto prilagojeni razpoložljivi dohodek					B.7n	Neto prilagojeni razpoložljivi dohodek					1 604

Račun porabe dohodka (II.4)

- 8.36 Račun porabe dohodka za institucionalne sektorje s končno potrošnjo prikazuje, kako se razpoložljivi dohodek (ali prilagojeni razpoložljivi dohodek) deli med izdatke za končno potrošnjo (ali dejansko končno potrošnjo) in varčevanje.
- 8.37 V sistemu imajo končno potrošnjo samo država, NPISG in gospodinjstva. Poleg tega račun porabe dohodka za gospodinjstva in pokojninske sklade obsega prilagoditveno postavko (D.8 Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov), ki je povezana z načinom prikazovanja transakcij med gospodinjstvi in pokojninskimi skladi³.

Račun porabe razpoložljivega dohodka (II.4.1)

- 8.38 Račun porabe razpoložljivega dohodka vsebuje koncept izdatkov za končno potrošnjo, ki jih financirajo različni sektorji: gospodinjstva, država in NPISG.
- 8.39 Izravnalna postavka računa porabe razpoložljivega dohodka je varčevanje.

Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka (II.4.2)

- 8.40 Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka vsebuje koncept dejanske končne potrošnje, ki ustreza vrednosti blaga in storitev, ki so dejansko na voljo gospodinjstvom za končno potrošnjo, tudi če njihovo pridobitev financirajo država ali NPISG.

Zaradi tega dejanska končna potrošnja države ustreza samo kolektivni končni potrošnji. Ker se izdatki NPISG za končno potrošnjo obravnavajo kot popolnoma individualni, je njihova dejanska končna potrošnja enaka nič.

- 8.41 Izdatki za končno potrošnjo in dejanska končna potrošnja so na ravni celotnega gospodarstva enaki; razlikuje se samo razdelitev po institucionalnih sektorjih. Enako velja za razpoložljivi dohodek in prilagojeni razpoložljivi dohodek.
- 8.42 Varčevanje je izravnalna postavka v obeh različicah računa porabe dohodka. Njegova vrednost je enaka ne glede na to, ali je izračunana z odštevanjem izdatkov za končno potrošnjo od razpoložljivega dohodka ali z odštevanjem dejanske končne potrošnje od prilagojenega razpoložljivega dohodka. To velja za vse sektorje.
- 8.43 Varčevanje je (pozitiven ali negativen) znesek, ki izhaja iz tekočih transakcij in ki vzpostavlja povezavo z akumulacijo. Če je varčevanje pozitivno, se nepotrošeni dohodek porabi za pridobitev sredstev ali odplačilo obveznosti. Če je varčevanje negativno, se nekatera sredstva odprodajo ali nekatere obveznosti povečajo.

³ Glej 4. poglavje "Razdelitvene transakcije".

Tabela 8.8 Račun II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka

	Porabe					Virji						
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	
Ustrezne postavke računa blaga in računa storitev												Ustrezne postavke računa blaga in računa storitev
Skupaj												
Transakcije in izravnalne postavke												
B.6g												Bruto prilagojeni razpoložljivi dohodek
B.6n												Neto razpoložljivi dohodek
P.3	1 371	13	996	362	0	0						Izdatki za končno potrošnjo
P.31	1 215	13	996	206	0	185						Izdatki za individualno potrošnjo
P.32	156	0	0	156	0	0						Izdatki za kolektivno potrošnjo
D.8	0	0	0	0	0	0						Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov
B.8g	455	27	202	20	21	185						Bruto varčevanje
B.8n	233	24	160	-10	11	48						Neto varčevanje
B.12	-41											Saldo tekočih transakcij s tujino

Tabela 8.9 Račun II.4.2: Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka

	Porabe					Virji						
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	
Ustrezne postavke računa proizvodov in računa storitev												Ustrezne postavke računa proizvodov in računa storitev
Skupaj												
Transakcije in izravnalne postavke												
B.7g												Bruto prilagojeni razpoložljivi dohodek
B.7n												Neto prilagojeni razpoložljivi dohodek
P.4	1 371	0	1 215	156	0	0						Dejanska končna potrošnja
P.41	1 215	0	1 215	0	0	185						Dejanska individualna potrošnja
P.42	156	0	0	156	0	0						Dejanska kolektivna potrošnja
D.8	0	0	0	0	0	0						Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov
B.8g	455	27	202	20	21	185						Bruto varčevanje
B.8n	233	24	160	-10	11	48						Neto varčevanje
B.12	-41											Saldo tekočih transakcij s tujino

Računi akumulacije (III)⁴

- 8.44 Računi akumulacije so računi tokov. Prikazujejo različne vzroke sprememb sredstev in obveznosti enot ter spremembe njihovih neto vrednosti.
- 8.45 Spremembe sredstev so prikazane na levi strani računov (plus ali minus), spremembe obveznosti in neto vrednosti pa na desni strani (plus ali minus).

Račun kapitala (III.1)

- 8.46 Račun kapitala prikazuje pridobitve manj odtujitve nefinančnih sredstev s strani rezidenčnih enot in meri spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja (končna izravnalna postavka tekočih računov) in kapitalskih transferjev.
- 8.47 Račun kapitala omogoča določitev stopnje, do katere se pridobitve manj odtujitve nefinančnih sredstev financirajo iz varčevanja in s kapitalskimi transferji. Prikazuje neto posojanje, ki ustreza znesku, ki je enoti ali sektorju na voljo za neposredno ali posredno financiranje drugih enot ali sektorjev, ali neto izposojanje, ki ustreza znesku, ki si ga enota ali sektor mora izposoditi od drugih enot ali sektorjev.

Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev (III.1.1)

- 8.48 Račun omogoča določitev spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev, kar ustreza neto varčevanju, povečanemu za prihodke kapitalskih transferjev in zmanjšanemu za odhodke kapitalskih transferjev.

Račun pridobitev nefinančnih sredstev (III.1.2)

- 8.49 Račun prikazuje pridobitve manj odtujitve nefinančnih sredstev; njegov namen je vrnitev od koncepta spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev na neto posojanje ali izposojanje.

Finančni račun (III.2)

- 8.50 Finančni račun prikazuje po vrstah finančnih instrumentov spremembe finančnih sredstev in obveznosti, ki sestavljajo neto posojanje ali izposojanje.
- 8.51 Klasifikacija sredstev in obveznosti, ki se uporablja v finančnem računu, je enaka kot pri bilancah stanja.

⁴ Glej 5. poglavje "Finančne transakcije" in 6. poglavje "Drugi tokovi".

Tabela 8.10 Račun III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

	Spremembe sredstev					Spremembe obveznosti in neto vrednosti					
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1
Ustrezne postavke računa blaga in storitev	Celotno gospodarstvo	Finančne družbe	Ne-finančne družbe	Država	Gospodinjstva	Finančne družbe	Država	Gospodinjstva	NPISG	Celotno gospodarstvo	Ustrezne postavke računa blaga in storitev
Skupaj	-38	230	21	178	-38	4	65				
Transakcije in izravnalne postavke											
B.8n	Neto varčevanje										
B.12	Saldo tekočih transakcij s tujino										
D.9	Kapitalski transferji, prihodki										
D.91	Davki na kapital, prihodki										
D.92	Investicijske podpore, prihodki										
D.99	Drugi kapitalski transferji, prihodki										
D.9	Kapitalski transferji, odhodki										
D.91	Davki na kapital, odhodki										
D.92	Investicijske podpore, odhodki										
D.99	Drugi kapitalski transferji, odhodki										
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev										
192	-38	230	21	178	-38	4	65				

Tabela 8.11 Račun III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Skupaj	Spremembe sredstev					Spremembe obveznosti in neto vrednosti												
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1							
	Ustrezne postavke računa blaga in storitev tujine	Celotno gospo- darstvo, NPIŠG, država	Gospo- dinjstva	Država	Finan- čne družbe	Ne- finan- čne družbe	Finan- čne družbe	Gospo- dinjstva	Celotno gospo- darstvo	Ustrezne postavke računa blaga in storitev tujine	Skupaj							
376	376	19	61	37	9	250												
303	303	14	49	23	8	209												
305	305	13	50	24	7	211												
11	11	1	4	1	1	4												
-13	-13	-5	-5	-2	-6	-6												
51	51	5	12	12	1	21												
53	53	10	9	12	1	21												
6	6	3	3	2	1	1												
-8	-8	-5	-2	-2	-1	-1												
22	22																	
5	5																	
17	17																	
-222	-222	-3	-42	-30	-10	-137												
28	28																	
10	10																	
		1	4	2	-7													
		1	3	2	-6													
		1	1	1	-1													
	38	4	148	-50	5	-69												
	-38																	

B.10.1	Transakcije in izravnalne postavke										
	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalaških transferjev										
	Bruto investicije v osnovna sredstva										
	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	P.51									
	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev	P.5111									
	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	P.5112									
	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	P.5113									
	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev	P.5121									
	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev	P.5122									
	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	P.5123									
	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	P.5131									
	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	P.5132									
	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev	K.1									
	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev	P.52									
	Potrošnja stalnega kapitala	P.53									
	Spremembe zalog	K.2									
	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	K.21									
	Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev	K.22									
	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev	B.9									
	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev	B.9									
	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)										

Tabela 8.12 Račun III.2: Finančni račun

	Spremembe sredstev					Spremembe obveznosti in neto vrednosti					
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1
	Ustreznost postavke					Ustreznost postavke					
	računa					računa					
	in blaga					in blaga					
	storitev					storitev					
	tujine					tujine					
	Celotno gospo-					Celotno gospo-					
	darstvo NPIISC					darstvo NPIISC					
	Država					Država					
	družbe					družbe					
	Finan-					Finan-					
	čne					čne					
	Ne-					Ne-					
	finan-					finan-					
	čne					čne					
	družbe					družbe					
Skupaj											
	Transakcije in izravnalne postavke										
	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)										
691	50	641	32	181	120	237	71				
	Neto pridobitve finančnih sredstev /										
	Neto prevzemi obveznosti										
130	1	-1									
37	11	119	12	68	7	15	17				
64	3	34	2	10	2	15	5				
29	2	62	7	41	4	10	F.22				
143	6	23	3	17	1	2	F.29				
254	5	138	12	29	26	53	18				
86	10	244	5	45	167	27	F.4				
168	3	83	3	1	63	16	F.41				
46	7	161	2	44	104	11	F.42				
36	2	44	3	36	3	2	F.5				
	Zavarovalne tehnične rezervacije										
33	36	36					F.6				
22	33	33					F.61				
11	22	22					F.611				
3	22	22					F.612				
82	11	11					F.62				
36	3	3					F.7				
46	21	61	8	40	6	7	F.71				
	18	18				6	F.79				
	3	43	8	29	5	1					

Račun drugih sprememb sredstev (III.3)

8.52 Račun drugih sprememb sredstev prikazuje spremembe sredstev in obveznosti enot, razen tistih, ki so povezane z varčevanjem in prostovoljnimi transferji premoženja – te so prikazane v računih kapitala in finančnih računih. Deli se na dva dela: na račun drugih sprememb obsega sredstev (III.3.1) in račun revalorizacije (III.3.2).

Račun drugih sprememb obsega sredstev (III.3.1)

8.53 Gibanja, ki so prikazana v računu drugih sprememb obsega sredstev, vplivajo na neto vrednost bilanc stanja enot, sektorjev in podsektorjev. Ta sprememba, imenovana sprememba neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev, je izravnalna postavka računa.

Račun revalorizacije (III.3.2)

8.54 Račun revalorizacije prikazuje spremembe vrednosti sredstev in obveznosti zaradi sprememb njihovih cen.

Za posamezno sredstvo ali obveznost se ta sprememba meri:

- a) bodisi kot razlika med njeno vrednostjo na koncu obračunskega obdobja in njeno vrednostjo na začetku obračunskega obdobja ali na dan, na katerega je prvič vstopila v bilanco stanja;
- b) ali kot razlika med njeno vrednostjo na dan, na katerega je bila odpisana iz bilance stanja in njeno vrednostjo na začetku obračunskega obdobja ali na dan, na katerega je prvič vstopila v bilanco stanja.

Razlika se imenuje "nominalni dobiček (ali izguba) iz lastnine".

Nominalni dobiček iz lastnine ustreza pozitivni revalorizaciji sredstva ali negativni revalorizaciji (finančne) obveznosti.

Nominalna izguba iz lastnine ustreza negativni revalorizaciji sredstva ali pozitivni revalorizaciji (finančne) obveznosti.

8.55 Tokovi, ki so prikazani v računu revalorizacije, spreminjajo neto vrednost bilanc stanja enot. Ta sprememba, imenovana "sprememba neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov in izgub iz lastnine", je izravnalna postavka računa. Prikazana je na strani sprememb obveznosti in neto vrednosti.

8.56 Račun revalorizacije se deli na dva podračuna: račun nevtralnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.1) in račun realnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.2).

Račun nevtralnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.1)

- 8.57 Račun nevtralnih dobičkov in izgub iz lastnine prikazuje spremembe vrednosti sredstev in obveznosti, ki so v sorazmerju s spremembami splošne ravni cen. Te spremembe ustrezajo revalorizaciji, ki je potrebna za ohranitev splošne kupne moči sredstev in obveznosti. Splošni indeks cen, ki ga je treba uporabiti za ta izračun, je indeks cen za končno nacionalno porabo brez sprememb zalog.

Račun realnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.2)

- 8.58 Realni dobički in izgube iz lastnine merijo razliko med nominalnimi dobički in izgubami iz lastnine ter nevtralnimi dobički in izgubami iz lastnine.
- 8.59 Če so nominalni dobički iz lastnine, zmanjšani za nominalne izgube iz lastnine, za posamezno sredstvo višji od nevtralnih dobičkov iz lastnine, zmanjšanih za nevtralne izgube iz lastnine, ima enota, ki ima sredstvo v posesti, na tem sredstvu realni dobiček iz lastnine. Ta dobiček odraža dejstvo, da je dejanska cena sredstva v povprečju rasla hitreje kot splošna raven cen. Obratno padec relativne cene sredstva ustvari realno izgubo iz lastnine enoti, ki ima sredstvo v posesti.

Prav tako dvig relativne cene obveznosti ustvari realno izgubo iz lastnine na obveznosti, padec relativne cene obveznosti pa ustvari realni dobiček iz lastnine na obveznosti.

Tabela 8.14 Račun III.3.2: Račun revalorizacije

		Spremembe sredstev									
		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11				
Računi	Skupaj	Ustrezne postavke računa		Celotno gospodarstvo	Gospo- NPISG	dinjstva	Država	Finan-čne družbe	Ne-finan-čne družbe	Drugi tokovi in izravnalne postavke	
		in storitev	računa tujine								
III.3.2.										K.11	Nominalni dobički / izgube iz lastnine
Račun revalorizacije	280			280	8	80	44	4	144	AN	Nefinančna sredstva
	126			126	5	35	20	2	63	AN.1	Proizvedena sredstva
	111			111	5	28	18	2	58	AN.11	Osnovna sredstva
	7			7		2	1		4	AN.12	Zaloge
	8			8		5	1		1	AN.13	Vrednostni predmeti
	154			154	3	45	23	2	81	AN.2	Neproizvedena sredstva
	152			152	3	45	23	1	80	AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
	2			2					1	AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
	91	7		84	1	16	2	57	8	AF	Finančna sredstva/obveznosti
	12			12			1	11		AF.1	Denarno zlato in PPČ
										AF.2	Gotovina in vloge
	44	4		40	1	6		30	3	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic
										AF.4	Posojila
	34	3		31	1	10		16	5	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital
										AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
										AF.7	Druge terjatve in obveznosti
										B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine
III.3.2.1.										K.11.1	Neutralni dobički / izgube iz lastnine
Račun nevtralnih dobičkov iz lastnine	198			198	6	56	32	3	101	AN	Nefinančna sredstva
	121			121	5	34	20	2	60	AN.1	Proizvedena sredstva
	111			111	5	28	18	2	58	AN.11	Osnovna sredstva
	5			5		2	1		2	AN.12	Zaloge
	5			5		4	1		1	AN.13	Vrednostni predmeti
	78			78	2	22	12	1	41	AN.2	Neproizvedena sredstva
	76			76	2	22	12	1	40	AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
	1			1					1	AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
	147	11		136	3	36	8	70	18	AF	Finančna sredstva/obveznosti
	15			15			2	14		AF.1	Denarno zlato in PPČ
	32	2		30	2	17	3		8	AF.2	Gotovina in vloge
	28	3		25	1	4		19	2	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic
	29	1		28			2	24	1	AF.4	Posojila
	28	2		26		8		13	4	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital
	8	1		7		6		1	1	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
	7	3		5		1			3	AF.7	Druge terjatve in obveznosti
										B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine
III.3.2.2.										K.11.2	Realni dobički / izgube iz lastnine
Račun realnih dobičkov iz lastnine	81			81	2	24	12	1	43	AN	Nefinančna sredstva
	5			5		1			3	AN.1	Proizvedena sredstva
										AN.11	Osnovna sredstva
	3			3					3	AN.12	Zaloge
	2			2		1				AN.13	Vrednostni predmeti
	77			77	2	22	12	1	40	AN.2	Neproizvedena sredstva
	76			76	2	22	12	1	40	AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
	1			1						AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
	-57	-5		-52	-2	-20	-6	-13	-10	AF	Finančna sredstva/obveznosti
	-3			-3				-3		AF.1	Denarno zlato in PPČ
	-32	-2		-30	-2	-17	-3		-8	AF.2	Gotovina in vloge
	17	1		15		2		11	1	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic
	-29	-1		-28			-2	-24	-1	AF.4	Posojila
	6			5		2		3	1	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital
	-8	-1		-7		-6		-1	-1	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
	-7	-3		-5		-1			-3	AF.7	Druge terjatve in obveznosti
										B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe obveznosti in neto vrednosti

S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Ustrezne postavke		Skupaj	Računi
Ne-finan-čne družbe	Finan-čne družbe	Država	Gospo-dinjstva	NPISG	Celotno gospo-darstvo	računa tujine	računa blaga in storitev		
18	51	7			76	3		78	III.3.2. Račun revalorizacije
1	34	7			42	2		44	
16	17				34			34	
134	10	38	96	10	288	4		292	
36	68	14	6	2	126	6		132	III.3.2.1. Račun nevtralnih dobičkov iz lastnine
1	26	2		1	29	2		32	
1	21	4			26	2		28	
18		7	3	1	29			29	
14	14				28			28	
	7				7	1		8	
3			2	1	6	1		7	
82	5	26	87	8	208	6		214	
-18	-17	-7	-6	-2	-50	-3		-54	III.3.2.2. Račun realnih dobičkov iz lastnine
-1	-26	-2		-1	-29	-2		-32	
1	13	3			16	1		17	
-18		-7	-3	-1	-29			-29	
3	3				6			6	
	-7				-7	-1		-8	
-3			-2	-1	-6	-1		-7	
51	5	12	9	2	80	-1		78	

Bilance stanja (IV)⁵

- 8.60 Namen bilanc stanja je prikazati sredstva, obveznosti in neto vrednosti enot na začetku in koncu obračunskega obdobja ter spremembe med bilancami stanja. Prikazane so v takem zaporedju:
- začetna bilanca stanja (IV.1),
 - spremembe bilance stanja (IV.2),
 - končna bilanca stanja (IV.3).

Začetna bilanca stanja (IV.1)

- 8.61 Začetna bilanca stanja prikazuje vrednosti sredstev in obveznosti, ki so v posesti enot na začetku obračunskega obdobja.

Postavke so razvrščene na osnovi klasifikacije sredstev in obveznosti.

Vrednotene so v tekočih cenah iz začetka obračunskega obdobja.

Razlika med sredstvi in obveznostmi – izravnalna postavka računa – je neto vrednost na začetku obračunskega obdobja.

Spremembe bilance stanja (IV.2)

- 8.62 Račun sprememb bilance stanja prikazuje spremembe vrednosti sredstev in obveznosti v obračunskem obdobju ter agregira zneske, prikazane v posameznih računih akumulacije, tj. spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev, spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev in spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov in izgub iz lastnine.

Končna bilanca stanja (IV.3)

- 8.63 Končna bilanca stanja prikazuje vrednosti sredstev in obveznosti, ki so v posesti enot na koncu obračunskega obdobja. Te postavke so razvrščene na osnovi iste klasifikacije, kot se uporablja v začetni bilanci stanja, vrednotene pa so v tekočih cenah iz konca obdobja.

Razlika med sredstvi in obveznostmi je neto vrednost na koncu obračunskega obdobja.

- 8.64 Vrednost sredstva ali obveznosti v končni bilanci stanja je enaka vsoti njene vrednosti v začetni bilanci stanja in zneska, prikazanega za omenjeno postavko v računu sprememb bilance stanja.

⁵ Glej 7. poglavje "Bilance stanja".

Tabela 8.15 Račun IV: Bilance stanja

		Sredstva									
		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11				
		Ustrezne postavke računa					Ne-finan-				
		blaga in računa					čne družbe				
Računi	Skupaj	storitev	računa tujine	Celotno gospodarstvo	Gospodinjstva	Država	družbe	družbe	Transakcije, drugi tokovi, stanja in izravnalne postavke		
IV.1.	9 922			9 922	324	2 822	1 591	144	5 041	AN	Nefinančna sredstva
Začetna bilanca stanja	6 047			6 047	243	1 698	1 001	104	3 001	AN.1	Proizvedena sredstva
	5 544			5 544	231	1 423	913	99	2 878	AN.11	Osnovna sredstva
	231			231	2	97	47		85	AN.12	Zaloge
	272			272	10	178	41	5	38	AN.13	Vrednostni predmeti
	3 875			3 875	81	1 124	590	40	2 040	AN.2	Neproizvedena sredstva
	3 809			3 809	81	1 124	578	37	1 989	AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
	66			66			12	3	51	AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
	7 365	573		6 792	172	1 819	396	3 508	897	AF	Finančna sredstva/obveznosti
	770			770			80	690		AF.1	Denarno zlato in PPČ
	1 587	105		1 482	110	840	150		382	AF.2	Gotovina in vloge
	1 388	125		1 263	25	198		950	90	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic
	1 454	70		1 384	8	24	115	1 187	50	AF.4	Posojila
	1 409	113		1 296	22	411	12	651	200	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital
	396	26		370	4	291	20	30	25	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
	361	134		227	3	55	19		150	AF.7	Druge terjatve in obveznosti
										B.90	<i>Neto vrednost</i>
IV.2.											Spremembe sredstev/obveznosti, skupaj:
Spremembe bilance stanja	482			482	25	110	56	1	290	AN	Nefinančna sredstva
	289			289	21	61	25	- 1	182	AN.1	Proizvedena sredstva
	239			239	21	47	20	1	150	AN.11	Osnovna sredstva
	34			34		4	1		29	AN.12	Zaloge
	16			16		10	4	- 2	3	AN.13	Vrednostni predmeti
	193			193	4	49	30	2	108	AN.2	Neproizvedena sredstva
	191			191	4	48	30	1	108	AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
	2			2		1				AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
	787	57		730	33	199	123	294	81	AF	Finančna sredstva/obveznosti
	19	1		18			1	17		AF.1	Denarno zlato in PPČ
	130	11		119	12	68	7	15	17	AF.2	Gotovina in vloge
	187	9		178	13	35	29	80	21	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic
	250	10		240		5	45	163	27	AF.4	Posojila
	80	5		75	1	13	34	19	9	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital
	38			38		38				AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
	82	21		61	8	40	6		7	AF.7	Druge terjatve in obveznosti
										B.10	<i>Spremembe neto vrednosti, skupaj zaradi:</i>
										B.10.1	<i>Varčevanja in kapitalskih transferjev</i>
										B.10.2	<i>Drugih sprememb obsega sredstev</i>
										B.10.3	<i>Nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine</i>
										B.10.31	<i>Nevtralni dobički/izgube iz lastnine</i>
										B.10.32	<i>Realni dobički/izgube iz lastnine</i>
IV.3.	10 404			10 404	349	2 932	1 647	145	5 331	AN	Nefinančna sredstva
Končna bilanca stanja	6 336			6 336	264	1 759	1 026	103	3 183	AN.1	Proizvedena sredstva
	5 783			5 783	252	1 470	933	100	3 028	AN.11	Osnovna sredstva
	265			265	2	101	48		114	AN.12	Zaloge
	288			288	10	188	45	3	41	AN.13	Vrednostni predmeti
	4 068			4 068	85	1 173	620	42	2 148	AN.2	Neproizvedena sredstva
	4 000			4 000	85	1 172	608	38	2 097	AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
	68			68		1	12	3	51	AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
	8 152	630		7 522	205	2 018	519	3 802	978	AF	Finančna sredstva/obveznosti
	788			788			81	707		AF.1	Denarno zlato in PPČ
	1 717	116		1 601	122	908	157	15	399	AF.2	Gotovina in vloge
	1 575	134		1 441	38	233	29	1 030	111	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic
	1 704	80		1 624	8	29	160	1 350	77	AF.4	Posojila
	1 489	118		1 371	23	424	46	670	209	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital
	434	26		408	4	329	20	30	25	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
	443	155		288	11	95	25		157	AF.7	Druge terjatve in obveznosti
										B.90	<i>Neto vrednost</i>

Obveznosti in neto vrednost

S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Ustrezne postavke		Skupaj	Računi
Ne-finan-čne družbe	Finan-čne družbe	Država	Gospo-dinjstva	NPISG	Celotno gospo-darstvo	računa tujine	računa blaga in storitev		
1 817	3 384	687	289	121	6 298	297		6 595	IV.1.
									Začetna
40	1 281	102	10	38	1 471	116		1 587	bilanca
44	1 053	212	2		1 311	77		1 388	stanja
897		328	169	43	1 437	17		1 454	
687	715	4			1 406	3		1 409	
12	335	19		5	371	25		396	
137		22	108	35	302	59		361	
4 121	268	1 300	4 352	375	10 416	276		10 692	
155	285	176	33	28	677	91		767	IV.2.
									Spremembe
	130	2			132	- 2		130	bilance
7	87	71			165	22		187	stanja
68		93	28	24	213	37		250	
42	30			4	77	3		80	
	38				38			38	
37		10	5		52	30		82	
216	10	2	276	31	535	- 34		501	
65	4	- 38	178	21	230	- 38		192	
17	- 4	2	2		17			17	
134	10	38	96	10	288	4		292	
82	5	26	87	8	208	6		214	
51	5	12	9	2	80	- 1		78	
1 972	3 669	863	322	149	6 975	388		7 362	IV.3.
									Končna
40	1 411	104	10	38	1 603	114		1 717	bilanca
51	1 140	283	2		1 476	99		1 575	stanja
965		421	197	67	1 650	54		1 704	
729	745	4		4	1 483	6		1 489	
12	373	19		5	409	25		434	
174		32	113	35	354	89		443	
4 337	278	1 302	4 628	406	10 951	242		11 193	

RAČUNI TUJINE (V)

- 8.65 Računi tujine prikazujejo transakcije med rezidenčnimi in nerezidenčnimi enotami. Tujina ni institucionalni sektor, ima pa v strukturi sistema podobno vlogo.
- 8.66 Zaporedje računov tujine je enako kot pri računih institucionalnih sektorjev:
- a) tekoči računi,
 - b) računi akumulacije,
 - c) bilance stanja.
- 8.67 Ti računi so prikazani s stališča tujine. Kar je torej vir za tujino, je poraba za celotno gospodarstvo in obratno. Prav tako je finančno sredstvo v posesti tujine obveznost celotnega gospodarstva in obratno (razen denarnega zlata in posebnih pravic črpanja).

Tekoči računi**Zunanji račun blaga in storitev (V.I)**

- 8.68 Uvoz blaga in storitev je prikazan na strani virov, izvoz blaga in storitev pa na strani porab tega računa. Razlika med viri in porabami je izravnalna postavka računa, imenuje se "saldo menjave blaga in storitev s tujino". Če je pozitivna, ima tujina presežek, celotno gospodarstvo pa primanjkljaj in obratno, če je negativna.
- 8.69 Da je zagotovljena konsistentnost z merami proizvodnje rezidenčnih enot, je uvoz vrednoten v ekvivalentu osnovne cene, kar pomeni, da ne vključuje uvoznih davkov, vključuje pa uvozne subvencije.
- Uvoz blaga, prikazan v zunanjem računu blaga in storitev, je vrednoten fob, tj. po vrednosti na meji države izvoznice. Izvoz blaga je prav tako vrednoten fob.
- Kadar transportne in zavarovalne storitve, vključene v fob vrednost uvoza blaga (tj. med tovarno in mejo države izvoznice), opravi rezidenčna enota, morajo biti vključene v vrednost izvoza storitev gospodarstva, ki uvaža blago. In obratno, kadar transportne in zavarovalne storitve, vključene v fob vrednost izvoza blaga, opravi nerezidenčna enota, morajo biti vključene v vrednost uvoza storitev gospodarstva, ki izvaža blago.

Zunanji račun primarnih dohodkov in tekočih transferjev (V.II)

- 8.70 Namen zunanjega računa primarnih dohodkov in tekočih transferjev je določiti saldo tekočih transakcij s tujino, ki v strukturi sistema ustreza varčevanju institucionalnih sektorjev. Ta račun je zgoščena različica zaporedja za institucionalne sektorje, in sega od računa alokacije primarnega dohodka do računa porabe dohodka.
- 8.71 Zunanji račun primarnih dohodkov in tekočih transferjev na strani virov prikazuje saldo menjave blaga in storitev s tujino. Na strani virov ali porab prikazuje tudi vse razdelitvene transakcije, v katerih je udeležena tujina, razen kapitalskih transferjev.

Račun zunanje akumulacije (V.III)**Račun kapitala (V.III.1)**

- 8.72 Račun kapitala tujine prikazuje pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev s strani nerezidenčnih enot ter meri spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev.
- 8.73 Izravnalna postavka računa kapitala je neto posojanje ali izposojanje tujine. Po vrednosti je enaka vsoti neto posojanja ali izposojanja rezidenčnih institucionalnih sektorjev, vendar ima nasprotni predznak.

Finančni račun (V.III.2)

8.74 Finančni račun tujine je razčlenjen enako kot finančni računi institucionalnih sektorjev.

Račun drugih sprememb sredstev (V.III.3)

8.75 Enako kot za institucionalne sektorje so spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev ter zaradi nominalnih dobičkov in izgub iz lastnine določene zaporedoma; dobički in izgube iz lastnine so pri tem razdeljeni na nevtralne ter realne.

8.76 Odsotnost proizvedenih sredstev v računih akumulacije in bilancah stanja tujine je posledica dogovora, po katerem se oblikuje namišljena institucionalna enota in se predpostavi, da je tujina pridobila finančno sredstvo; obratno velja za sredstva, ki jih imajo rezidenčne enote v drugih gospodarstvih.

Bilance stanja (V.IV)

8.77 Bilance stanja tujine vsebujejo finančna sredstva in obveznosti. Na strani sredstev so prikazane celotne pridobitve manj odtujitve denarnega zlata in PPČ med nerezidenčnimi in rezidenčnimi enotami.

Tabela 8.16 Zaporedje vseh računov za tujino (račun zunanjih transakcij)

V.I: Zunanji račun blaga in storitev

Porabe			Viri		
P.6	Izvoz blaga in storitev	536	P.7	Uvoz blaga in storitev	497
P.61	Izvoz blaga	462	P.71	Uvoz blaga	392
P.62	Izvoz storitev	74	P.72	Uvoz storitev	105
B.11	Saldo menjave blaga in storitev s tujino	- 39			

V.II: Zunanji račun primarnih dohodkov in tekočih transferjev

Porabe			Viri		
D.1	Sredstva za zaposlene	6	B.11	Saldo menjave blaga in storitev s tujino	- 39
D.11	Plače	6	D.1	Sredstva za zaposlene	2
D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz	0	D.11	Plače	2
D.21	Davki na proizvode	0	D.12	Socialni prispevki delodajalcev	0
D.211	Davki tipa DDV	0	D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV	0	D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	0
D.2121	Uvozne dajatve	0	D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz	0
D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev	0	D.21	Davki na proizvode	0
D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov	0	D.211	Davki tipa DDV	0
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	0	D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV	0
D.3	Subvencije	0	D.2121	Uvozne dajatve	0
D.31	Subvencije na proizvode	0	D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev	0
D.311	Uvozne subvencije	0	D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov	0
D.319	Druge subvencije na proizvode	0	D.29	Drugi davki na proizvodnjo	0
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	0	D.3	Subvencije	0
D.4	Dohodek od lastnine	66	D.31	Subvencije na proizvode	0
D.41	Obresti	16	D.311	Uvozne subvencije	0
D.42	Razdeljeni dohodek družb	36	D.319	Druge subvencije na proizvode	0
D.421	Dividende	0	D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	0
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	36	D.4	Dohodek od lastnine	39
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	14	D.41	Obresti	22
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	1	D.42	Razdeljeni dohodek družb	17
D.51	Davki na dohodek	1	D.421	Dividende	14
D.59	Drugi tekoči davki	0	D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	3
D.61	Socialni prispevki	0	D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0
D.611	Dejanski socialni prispevki	0	D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	0
D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	0	D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	0
D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	0	D.51	Davki na dohodek	0
D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	0	D.59	Drugi tekoči davki	0
D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	0	D.61	Socialni prispevki	0
D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	0	D.611	Dejanski socialni prispevki	0
D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	0	D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.612	Pripisani socialni prispevki	0	D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	0	D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	0	D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	0
D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	0	D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	0
D.7	Drugi tekoči transferji	9	D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	0
D.71	Neto premije neživiljskega zavarovanja	2	D.612	Pripisani socialni prispevki	0
D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje	1	D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	0
D.75	Raznovrstni tekoči transferji	2	D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju	0
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0	D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	0
			D.624	Prejemki socialnega varstva v denarju	0
			D.7	Drugi tekoči transferji	39
			D.72	Odškodnine iz neživiljskega zavarovanja	3
			D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje	31
			D.75	Raznovrstni tekoči transferji	1
			D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0
B.12	Saldo tekočih transakcij s tujino	- 41			

Tabela 8.16 Zaporedje vseh računov za tujino (račun zunanjih transakcij) (nadaljevanje)

V.III: Računi akumulacije

V.III.1: Računi kapitala

V.III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

Porabe		Viri	
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	B.12	Saldo tekočih transakcij tujino
	- 38		- 41
		D.9	Kapitalski transferji, prihodki
			4
		D.91	Davki na kapital
			0
		D.92	Investicijske podpore
			4
		D.99	Drugi kapitalski transferji
			0
		D.9	Kapitalski transferji, odhodki
			- 1
		D.91	Davki na kapital
			0
		D.92	Investicijske podpore
			0
		D.99	Drugi kapitalski transferji
			- 1

V.III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
K.2	Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev	B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev
	0		- 38
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev		
	0		
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev		
	0		
B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)		
	- 38		

V.III.2: Finančni račun

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
F	Neto pridobitve finančnih sredstev	F	Neto prevzemi obveznosti
	50		88
F.1	Denarno zlato in PPČ		
	1		
F.2	Gotovina in vloge	F.2	Gotovina in vloge
	11		- 2
F.21	Gotovina	F.21	Gotovina
	3		2
F.22	Prenosljive vloge	F.22	Prenosljive vloge
	2		- 1
F.29	Druge vloge	F.29	Druge vloge
	6		- 3
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	F.3	Vrednostni papirji razen delnic
	5		20
F.4	Posojila	F.4	Posojila
	10		37
F.41	Kratkoročna	F.41	Kratkoročna
	3		10
F.42	Dolgoročna	F.42	Dolgoročna
	7		27
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	F.5	Delnice in drug lastniški kapital
	2		3
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
	0		0
F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov
	0		0
F.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja	F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov
	0		0
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije		
	0		
F.7	Druge terjatve	F.7	Druge obveznosti
	21		30
F.71	Komercialni krediti in predujmi	F.71	Komercialni krediti in predujmi
	18		18
F.79	Druge terjatve razen komercialnih kreditov in predujmov	F.79	Druge obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov
	3		12
		B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)
			- 38

Tabela 8.16 Zaporedje vseh računov za tujino (račun zunanjih transakcij) (nadaljevanje)

V.III.3: Račun drugih sprememb sredstev

V.III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
AN	Nefinančna sredstva	0	
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	
AF	Finančna sredstva	0	
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d.n.	0	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0	
AF.2	Gotovina in vloge	0	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0	
AF.4	Posojila	0	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	
AF.7	Druge terjatve	0	
AF.2	Gotovina in vloge	0	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0	
AF.4	Posojila	0	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	
AF.7	Druge obveznosti	0	
B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev	0	

V.III.3.2: Račun revalorizacije

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
K.11	Nominalni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:	K.11	Nominalni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	
AF	Finančna sredstva	7	
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0	
AF.2	Gotovina in vloge	0	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	4	
AF.4	Posojila	0	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	3	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	
AF.7	Druge terjatve	0	
AF.2	Gotovina in vloge	0	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	2	
AF.4	Posojila	0	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	
AF.7	Druge obveznosti	0	
B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	4	

V.III.3.2.1: Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
K.11.1	Nevtralni dobički (+) / izgube (-) iz lastnine:	K.11.1	Nevtralni dobički (-) / izgube (+) iz lastnine:
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	
AF	Finančna sredstva	11	
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0	
AF.2	Gotovina in vloge	2	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	3	
AF.4	Posojila	1	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	2	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	1	
AF.7	Druge terjatve	3	
AF.2	Gotovina in vloge	2	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	2	
AF.4	Posojila	0	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	1	
AF.7	Druge obveznosti	1	
B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	6	

Tabela 8.16 Zaporedje vseh računov za tujino (račun zunanjih transakcij) (nadaljevanje)

V.III.3.2.2: Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11.2	Realni dobički (+) / izgube (-) iz lastnine:		K.11.2	Realni dobički (-) / izgube (+) iz lastnine:	
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	AF	Obveznosti	- 3
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.2	Gotovina in vloge	- 2
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1
AF	Finančna sredstva	- 5	AF.4	Posojila	0
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AF.2	Gotovina in vloge	- 2	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 1
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1	AF.7	Druge obveznosti	- 1
AF.4	Posojila	- 1			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 1			
AF.7	Druge terjatve	- 3			
			B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine	- 1

V.IV: Račun zunanjih sredstev in obveznosti

V.IV.1: Začetna bilanca stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
AN	Nefinančna sredstva	0	AF	Obveznosti	297
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	AF.2	Gotovina in vloge	116
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	77
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.4	Posojila	17
AF	Finančna sredstva	573	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	3
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	25
AF.2	Gotovina in vloge	105	AF.7	Druge obveznosti	59
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	125			
AF.4	Posojila	70			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	113			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	26			
AF.7	Druge terjatve	134			
			B.90	Neto vrednost	276

V.IV.2: Spremembe bilance stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
Skupaj spremembe sredstev			Skupaj spremembe obveznosti		
AN	Nefinančna sredstva	0	AF	Obveznosti	91
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	AF.2	Gotovina in vloge	- 2
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	22
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.4	Posojila	37
AF	Finančna sredstva	57	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	3
AF.1	Denarno zlato in PPČ	1	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AF.2	Gotovina in vloge	11	AF.7	Druge obveznosti	30
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	9			
AF.4	Posojila	10			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	5			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	21			
			B.10	Skupaj spremembe neto vrednosti zaradi:	- 34
			B.10.1	Varčevanja in kapitalskih transferjev	- 38
			B.10.2	Drugih sprememb obsega sredstev	0
			B.10.3	Nominalnih dobičkov / izgub iz lastnine	4
			B.10.31	Nevtralni dobički / izgube iz lastnine	6
			B.10.32	Realni dobički / izgube iz lastnine	- 1

Tabela 8.16 Zaporedje vseh računov za tujino (račun zunanjih transakcij) (nadaljevanje)

V.IV.3: Končna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost		
AN	Nefinančna sredstva	0	AF Obveznosti	388
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	AF.2 Gotovina in vloge	114
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.3 Vrednostni papirji razen delnic	99
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	AF.4 Posojila	54
			AF.5 Delnice in drug lastniški kapital	6
AF	Finančna sredstva	630	AF.6 Zavarovalne tehnične rezervacije	25
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0	AF.7 Druge obveznosti	89
AF.2	Gotovina in vloge	116		
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	134		
AF.4	Posojila	80		
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	118		
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	26		
AF.7	Druge terjatve	155		
			B.90 Neto vrednost	242

RAČUN BLAGA IN STORITEV (0)

- 8.78 Namen računa blaga in storitev je po skupinah proizvodov in za celotno gospodarstvo prikazati, kako se razpoložljivi proizvodi porabljajo.
- 8.79 Račun blaga in storitev torej po skupinah proizvodov in za celotno gospodarstvo kaže vire (proizvodnjo in uvoz) ter porabe blaga in storitev (vmesno potrošnjo, končno potrošnjo, bruto investicije v osnovna sredstva, spremembe zalog, pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov in izvoz).
- 8.80 Ker je proizvodnja vrednotena v osnovnih cenah, porabe pa v kupčevih cenah, morajo biti davki, zmanjšani za subvencije na proizvode, vključeni med vire.
- 8.81 Porabe so prikazane na desni strani, viri pa na levi, tj. na nasprotni strani kot pri tekočih računih za institucionalne sektorje, saj so tokovi proizvodov protipostavke denarnih tokov.
- 8.82 Račun blaga in storitev je po definiciji izravnani, zato nima izravnalne postavke.

Tabela 8.17 Račun 0: Račun blaga in storitev

Viri		Porabe	
P.1	Proizvodnja	3 595	
P.11	Tržna proizvodnja	3 048	
P.12	Proizvodnja za lastno končno porabo	171	
P.13	Druga netržna proizvodnja	376	
D.21	Davki na proizvode	141	
D.31	Subvencije na proizvode	- 8	
P.7	Uvoz blaga in storitev	497	
P.71	Uvoz blaga	392	
P.72	Uvoz storitev	105	
P.2	Vmesna potrošnja		1 904
P.3/P.4	Izdatki za končno potrošnjo/Dejanska končna potrošnja		1 371
P.31/P.41	Izdatki za individualno potrošnjo/Dejanska individualna potrošnja		1 215
P.32/P.42	Izdatki za kolektivno potrošnjo/Dejanska kolektivna potrošnja		156
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva		376
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev		303
P.5111	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev		305
P.5112	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev		11
P.5113	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev		- 13
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev		51
P.5121	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev		53
P.5122	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev		6
P.5123	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev		- 8
P.513	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev		22
P.5131	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev		5
P.5132	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev		17
P.52	Spremembe zalog		28
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov		10
P.6	Izvoz blaga in storitev		536
P.61	Izvoz blaga		462
P.62	Izvoz storitev		74

INTEGRIRANI EKONOMSKI RAČUNI

- 8.83 Integrirani ekonomski računi v zgoščeni obliki prikazujejo račune gospodarstva, tj. tekoče račune, račune akumulacije in bilance stanja.
- V isti tabeli združujejo račune za vse institucionalne sektorje, celotno gospodarstvo in tujino ter prikažejo usklajenost vseh tokov ter vseh sredstev in obveznosti. Omogočajo tudi neposreden prikaz agregatov.
- 8.84 V tabeli integriranih ekonomskih računov so porabe, sredstva in spremembe sredstev prikazani na levi, viri, obveznosti, spremembe obveznosti in neto vrednost pa na desni strani.
- 8.85 Da bi bila tabela ob prikazovanju slike celotnega gospodarskega procesa berljiva, so ravni agregiranja tako visoke, da omogočajo razumevanje strukture sistema.
- 8.86 Stolpci v tabeli predstavljajo institucionalne sektorje (nefinančne družbe, finančne družbe, državo, NPISG in gospodinjstva). Poleg teh sta v tabeli prikazana še stolpca za celotno gospodarstvo in tujino ter stolpec, ki izravnava porabe in vire blaga in storitev.
- 8.87 Vrstice v tabeli predstavljajo različne kategorije transakcij, sredstev in obveznosti, izravnalne postavke in nekatere agregate.

Tabela 8.18 Integrirani ekonomski računi

Tekoči računi

Računi	Skupaj	Porabe							Ne-finan-čne družbe	Ne-finan-čne družbe	Transakcije in drugi tokovi, stanja in izravnalne postavke	
		Blago in storitve (viri)	Tujina	Celotno gospodarstvo	Gospo-darstvo NPISG	Gospo-dinjstva	Država	Finan-čne družbe				S.1
I. Račun proizvodnje/zunanji račun	497	497								P.7	Uvoz blaga in storitev	
blaga in storitev	536		536							P.6	Izvoz blaga in storitev	
	3 595	3 595								P.1	Proizvodnja	
	1 904			1 904	6	694	246	29	881	P.2	Vmesna potrošnja	
	133	133								D.21-D.31	Davki minus subvencije na proizvode	
	1 824			1 824	31	575	188	73	872	B.1g/B.1*g	Bruto dodana vrednost/ Bruto domači proizvod	
	222			222	3	42	30	10	137	K.1	Potrošnja stalnega kapitala	
	1 602			1 602	28	533	158	63	735	B.1n/B.1*n	Neto dodana vrednost/ Neto domači proizvod	
	- 39		- 39							B.11	Saldo menjave blaga in storitev s tujino	
II.1.1. Račun ustvarjanja dohodka	768		6	762	23	39	140	15	545	D.1	Sredstva za zaposlene	
	191		0	191	0	2	2	3	51	D.2-D.3	Davki minus subvencije na proizvodnjo in uvoz	
	133		0	133						D.21-D.31	Davki minus subvencije na proizvode	
	58		0	58	0	2	2	3	51	D.29-D.39	Drugi davki minus subvencije na proizvodnjo	
	429			429	8	92	46	55	276	B.2g	Bruto poslovni presežek	
	442			442		442				B.3g	Bruto raznovrstni dohodek	
	217			217	5	60	16	45	139	B.2n	Neto poslovni presežek	
	432			432		432				B.3n	Neto raznovrstni dohodek	
II.1.2. Račun alokacije primarnega dohodka	446		66	380	7	44	46	138	145	D.4	Dohodek od lastnine	
	1 855			1 855	6	1 390	221	29	209	B.5g	Bruto saldo primarnih dohodkov / Bruto nacionalni dohodek	
	1 633			1 633	3	1 348	191	19	72	B.5n/B.5*n	Neto saldo primarnih dohodkov / Neto nacionalni dohodek	
II.2. Račun sekundarne razdelitve dohodka	213		1	212	0	178	0	10	24	D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	
	322		0	322		322				D.61	Socialni prispevki	
	332		0	332	1	0	289	29	13	D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	
	278		9	269	2	71	139	46	11	D.7	Drugi tekoči transferji	
	1 826			1 826	40	1 187	382	32	185	B.6g	Bruto razpoložljivi dohodek	
	1 604			1 604	37	1 145	352	22	48	B.6n	Neto razpoložljivi dohodek	
II.3. Račun preraždelitve dohodka v naravi	219			219	13		206			D.63	Socialni transferji v naravi	
	1 826			1 826	27	1 406	176	32	185	B.7g	Bruto prilagojeni razpoložljivi dohodek	
	1 604			1 604	24	1 364	146	22	48	B.7n	Neto prilagojeni razpoložljivi dohodek	
II.4. Račun porabe dohodka										B.6g	Bruto razpoložljivi dohodek	
	1 371			1 371		1 215	156			B.6n	Neto razpoložljivi dohodek	
	1 371			1 371	13	996	362			P.4	Dejanska končna potrošnja	
										P.3	Izdatki za končno potrošnja	
	11		0	11	0		0	11	0	D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	
	455			455	27	202	20	21	185	B.8g	Bruto varčevanje	
	233			233	24	160	- 10	11	48	B.8n	Neto varčevanje	
	- 41		- 41							B.12	Saldo tekočih transakcij s tujino	

Viri										
S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1					
Ne- finan- čne družbe	Finan- čne družbe	Država	Gospo- dinjstva	NPISG	Celotno gospo- darstvo	Tujina	Blago in storitve (porabe)	Skupaj	Računi	
						497		497	I. Račun proizvodnje/ zunanji račun	
1 753	102	434	1 269	37	3 595		536	536	blaga in storitev	
							1 904	1 904		
					133			133		
872	73	188	575	31	1 824			1 824	II.1.1. Račun ustvarjanja	
735	63	158	533	28	1 602			1 602	dohodka	
						- 39		- 39		
			766		766	2		768	II.1.2. Račun	
			191		191	0		191	alokacije	
			133		133	0		133	primarnega	
			58		58	0		58	dohodka	
276	55	46	92	8	429			429		
			442		442			442		
139	45	16	60	5	217			217		
			432		432			432		
78	160	30	134	5	407	39		446		
209	29	221	1 390	6	1 855			1 855	II.2. Račun sekundarne razdelitve	
72	19	191	1 348	3	1 633			1 633	dohodka	
			213		213	0		213		
14	39	268	0	1	322	0		322		
			332		332	0		332		
10	49	108	36	36	239	39		278		
185	32	382	1 187	40	1 826			1 826	II.3. Račun	
48	22	352	1 145	37	1 604			1 604	prerazdelitve	
			219		219			219	dohodka v naravi	
185	32	176	1 406	27	1 826			1 826	II.4. Račun porabe	
48	22	146	1 364	24	1 604			1 604	dohodka	
185	32	382	1 187	40	1 826			1 826		
48	22	352	1 145	37	1 604			1 604		
							1 371	1 371		
							1 371	1 371		
			11		11	0		11		

Tabela 8.18 Integrirani ekonomski računi (nadaljevanje)

Računi akumulacije

Računi	Skupaj	Spremembe sredstev							Finan- čne družbe	Ne- finan- čne družbe	Transakcije in drugi tokovi, stanja in izravnalne postavke
		Blago in storitve (viri)	Tujina	Celotno gospo- darstvo	S.1	S.15	S.14	S.13			
III.1.1 Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	192		- 38	230	21	178	- 38	4	65	B.8n B.12 D.9 D.9 B.10.1	Neto varčevanje Saldo tekočih transakcij s tujino Transferji kapitala, prihodki Transferji kapitala, odhodki (-) Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev
III.1.2 Račun pridobitev nefinančnih sredstev	376 - 222 28 10 0 0			376 - 222 28 10 0	19 - 3 0 0 1	61 - 42 2 5 4	37 - 30 0 3 2	9 - 10 0 0 0	250 - 137 26 2 - 7	P.51 K.1 P.52 P.53 K.2	Bruto investicije v osnovna sredstva Potrošnja stalnega kapitala (-) Spremembe zalog Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev Neto posojanje (+) / Neto izposojanje (-)
III.2. Finančni račun	691		50	641	32	181	120	237	71	F F F.1 F.2 F.3 F.4 F.5 F.6 F.7	Neto pridobitve finančnih sredstev / Neto prevzemi obveznosti Denarno zlato in PPČ Gotovina in vloge Vrednostni papirji razen delnic Posojila Delnice in drug lastniški kapital Zavarovalne tehnične rezervacije Druge terjatve / obveznosti
III.3.1. Račun drugih sprememb obsega sredstev	15 24 3 4 - 9 - 11 0 1 3 0 10 - 7 17 5			15 24 3 4 - 9 - 11 0 1 3 0 10 - 7 17 5	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	2 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	1 0 3 0 - 2 - 6 8 0 0 0 - 3 0 0 0	- 2 0 0 0 0 0 0 0 0 0 - 2 - 2 3 0	14 24 0 0 - 7 - 5 - 5 1 0 6 12 - 2 0 14 2	K.3-10 in K.12 K.3 K.4 K.5 K.6 K.7 K.8 K.9 K.10 K.12 od tega: AN AN.1 AN.2 AF B.10.2	Druge spremembe obsega, skupaj Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev Naravna rast negojenih bioloških virov Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev Izgube zaradi katastrof Zasegi brez nadomestila Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d.n. Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d.n. Spremembe v klasifikacijah in strukturi Nefinančna sredstva Proizvedena sredstva Neproizvedena sredstva Finančna sredstva/obveznosti Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev
III.3.2. Račun revalorizacije	280 126 154 91		0	280	8	80	44	4	144	K.11 AN AN.1 AN.2 AF B.10.3	Nominalni dobički/izgube iz lastnine Nefinančna sredstva Proizvedena sredstva Neproizvedena sredstva Finančna sredstva/obveznosti Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov (+) / izgub (-) iz lastnine

Spremembe obveznosti in neto vrednosti									
S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
Ne- finan- čne družbe	Finan- čne družbe	Država	Gospo- dinjstva	NPISG	Celotno gospo- darstvo	Tujina	Blago in storitve (porabe)	Skupaj	Računi
48	11	- 10	160	24	233			233	III.1.1 Račun sprememb
						- 41		- 41	neto vrednosti zaradi
33	0	6	23	0	62		4	66	varčevanja in
- 16	- 7	- 34	- 5	- 3	- 65		- 1	- 66	kapitalskih transferjev
									III.1.2 Račun
65	4	- 38	178	21	230	- 38		192	pridobitev
									nefinančnih
									sredstev
							376	376	
							28	28	
							10	10	
- 69	5	- 50	148	4	38	- 38		0	III.2.Finančni
									račun
140	232	170	33	28	603	88		691	
0	130	2	0	0	132	- 2		130	
6	53	64	0	0	123	20		143	
71	0	94	28	24	217	37		254	
26	13	0	0	4	43	3		46	
0	36	0	0	0	36	0		36	
37	0	10	5	0	52	30		82	
- 3	2	- 1	0	0	- 2	0		- 2	III.3.1. Račun
									drugih sprememb
									obsega sredstev
0	0	0	0	0	0	0		0	
0	0	0	0	0	0	0		0	
- 4	2	0	0	0	- 2	0		- 2	
1	0	- 1	0	0	0	0		0	
- 3	2	- 1	0	0	- 2	0		- 2	
17	- 4	2	2	0	17	0		17	III.3.2. Račun
									revalorizacije
18	51	7	0	0	76	3		78	
134	10	38	96	10	288	4		292	

Tabela 8.18 Integrirani ekonomski računi (nadaljevanje)

Bilance stanja

		Sredstva									
		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11				
Računi	Skupaj	Blago in storitve (vir)	Tujina	Celotno gospodarstvo	NPISG	Gospodinjstva	Država	Finančne družbe	Ne-finančne družbe		Transakcije in drugi tokovi, stanja in izravnalne postavke
IV.1. Začetna bilanca stanja	9 922 6 047 3 875 7 365	0	0	9 922 6 047 3 875 6 792	324 243 81 172	2 822 1 698 1 124 1 819	1 591 1 001 590 396	144 104 40 3 508	5 041 3 001 2 040 897	AN AN.1 AN.2 AF	Nefinančna sredstva Proizvedena sredstva Neproizvedena sredstva Finančna sredstva/obveznosti <i>Neto vrednost</i>
IV.2. Spremembe bilance stanja	482 289 193 787	0	0	482 289 193 730	25 21 4 33	110 61 49 199	56 25 30 123	1 - 1 2 294	290 182 108 81	AN AN.1 AN.2 AF	Spremembe sredstev, skupaj Nefinančna sredstva Proizvedena sredstva Neproizvedena sredstva Finančna sredstva/obveznosti <i>Spremembe neto vrednosti, skupaj</i> <i>Varčevanje in kapitalski transferji</i> <i>Druge spremembe obsega sredstev</i> <i>Nominalni dobički(+)/izgube(-) iz lastnine</i>
IV.3. Končna bilanca stanja	10 404 6 336 4 068 8 152	0	630	10 404 6 336 4 068 7 522	349 264 85 205	2 932 1 759 1 173 2 018	1 647 1 026 620 519	145 103 42 3 802	5 331 3 183 2 148 978	AN AN.1 AN.2 AF	Nefinančna sredstva Proizvedena sredstva Neproizvedena sredstva Finančna sredstva/obveznosti <i>Neto vrednost</i>

Obveznosti									
S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
Ne- finan- čne družbe	Finan- čne družbe	Država	Gospo- dinjstva	NPISG	Celotno gospo- darstvo	Tujina	Blago in storitve (porabe)	Skupaj	Računi
									IV.1. Začetna bilanca stanja
1 817	3 384	687	289	121	6 298	297		6 595	
4 121	268	1 300	4 352	375	10 416	276		10 692	
									IV.2. Spremembe bilance stanja
155	285	176	33	28	677	91		767	
216	10	2	276	31	535	- 34		501	
65	4	- 38	178	21	230	- 38		192	
17	- 4	2	2	0	17	0		17	
134	10	38	96	10	288	4		292	
									IV.3. Končna bilanca stanja
1 972	3 669	863	322	149	6 975	388		7 362	
4 337	278	1 302	4 628	406	10 951	242		11 193	

AGREGATI

8.88 Agregati so zbirni kazalci rezultata dejavnosti celotnega gospodarstva in najpomembnejši podatki za makroekonomske analize ter primerjave v času in prostoru.

Bruto domači proizvod v tržnih cenah (BDP)

8.89 Definicija:

Bruto domači proizvod v tržnih cenah je končni rezultat proizvodne dejavnosti rezidenčnih proizvodnih enot. Definiran je na tri načine:

- BDP je vsota bruto dodane vrednosti institucionalnih sektorjev ali dejavnosti, povečana za davke in zmanjšana za subvencije na proizvode (ki niso alocirani sektorjem in dejavnostim). Je tudi izravnalna postavka računa proizvodnje celotnega gospodarstva;
- BDP je vsota končnih porab blaga in storitev s strani rezidenčnih institucionalnih enot (dejanska končna potrošnja in bruto investicije), povečana za izvoz in zmanjšana za uvoz blaga in storitev;
- BDP je vsota porab v računu ustvarjanja dohodka celotnega gospodarstva (sredstva za zaposlene, davki na proizvodnjo in uvoz, zmanjšani za subvencije, bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek).

8.90 Neto domači proizvod v tržnih cenah (NDP) je razlika med BDP in potrošnjo stalnega kapitala.

Poslovni presežek celotnega gospodarstva

8.91 Bruto (ali neto) poslovni presežek celotnega gospodarstva je vsota bruto (ali neto) poslovnega presežka posameznih dejavnosti ali institucionalnih sektorjev.

Raznovrstni dohodek celotnega gospodarstva

8.92 Bruto (ali neto) raznovrstni dohodek celotnega gospodarstva je enak bruto (ali neto) raznovrstnemu dohodku sektorja gospodinjstev.

Podjetniški dohodek celotnega gospodarstva

8.93 Bruto (ali neto) podjetniški dohodek celotnega gospodarstva je vsota bruto (ali neto) podjetniškega dohodka posameznih sektorjev.

Nacionalni dohodek (v tržnih cenah)

8.94 Bruto (ali neto) nacionalni dohodek (v tržnih cenah) je celotni primarni dohodek, ki ga prejmejo rezidenčne institucionalne enote: sredstva za zaposlene, davki na proizvodnjo in uvoz, zmanjšani za subvencije, dohodek od lastnine (prihodki, zmanjšani za odhodke), (bruto ali neto) poslovni presežek in (bruto ali neto) raznovrstni dohodek.

Bruto nacionalni dohodek (v tržnih cenah) je enak BDP, zmanjšanemu za primarne dohodke, ki jih rezidenčne enote plačajo nerezidenčnim enotam, in povečanemu za primarne dohodke, ki jih rezidenčne enote prejmejo iz tujine.

Bruto nacionalni dohodek (v tržnih cenah) je konceptualno enak bruto nacionalnemu proizvodu (BNP) (v tržnih cenah), kot je bil doslej poznan v nacionalnih računih.

V ESR 1979 se je BNP računal drugače⁶.

Nacionalni dohodek ni proizvodni, temveč dohodkovni koncept; ta je bolj smiselno izražen v neto vrednosti, tj. po odbitku potrošnje stalnega kapitala.

⁶ V ESR 1979 je bil BNP (v tržnih cenah) izračunan tako, da so bili bruto domačemu proizvodu (v tržnih cenah) dodana sredstva za zaposlene in dohodki od lastnine, prejeti iz tujine, ter odšteti ustrezni tokovi, plačani v tujino.

Nacionalni razpoložljivi dohodek

8.95 Bruto (ali neto) nacionalni razpoložljivi dohodek je vsota bruto (ali neto) razpoložljivih dohodkov institucionalnih sektorjev. Bruto (ali neto) nacionalni razpoložljivi dohodek je enak bruto (ali neto) nacionalnemu dohodku (v tržnih cenah), zmanjšanemu za tekoče transferje (tekoči davki na dohodek, premoženje itd., socialni prispevki, socialni prejemki in drugi tekoči transferji), plačane nerezidenčnim enotam, in povečanemu za tekoče transferje, ki jih rezidenčne enote prejmejo iz tujine.

Varčevanje

8.96 Varčevanje meri delež nacionalnega razpoložljivega dohodka, ki ni bil porabljen kot izdatek za končno potrošnjo. Bruto (ali neto) nacionalno varčevanje je vsota bruto (ali neto) varčevanj posameznih institucionalnih sektorjev.

Saldo tekočih transakcij s tujino

8.97 Izravnalna postavka zunanjega računa primarnih dohodkov in tekočih transferjev predstavlja presežek (če je negativna) ali primanjkljaj (če je pozitivna) celotnega gospodarstva v tekočih transakcijah (menjava blaga in storitev, primarni dohodki, tekoči transferji) s tujino.

Neto posojanje (+) ali izposojanje (-) celotnega gospodarstva

8.98 Neto posojanje (+) ali izposojanje (-) celotnega gospodarstva je vsota neto posojanja ali izposojanja institucionalnih sektorjev. Predstavlja neto vire, ki jih celotno gospodarstvo daje na voljo tujini (če je pozitivno) ali prejme iz tujine (če je negativno). Neto posojanje (+) ali izposojanje (-) celotnega gospodarstva je enako neto izposojanju (-) ali posojanju (+) tujine, vendar z nasprotnim predznakom.

Neto vrednost celotnega gospodarstva

8.99 Neto vrednost celotnega gospodarstva je vsota neto vrednosti institucionalnih sektorjev. Kaže vrednost nefinančnih sredstev celotnega gospodarstva, zmanjšano za saldo finančnih sredstev in obveznosti tujine.



MATRIČNI PRIKAZ

8.100 V prejšnjih delih tega poglavja je bilo predstavljeno zaporedje (T) računov, koncepti in definicije sistema pa dovoljujejo tudi druge metode prikaza. Te nudijo dodatne vpogleda in omogočajo drugačne analize.

8.101 Input-output tabela je široko uporabljan matrični okvir, ki nudi podrobne in celovito urejene informacije o tokovih blaga in storitev ter o strukturi proizvodnih stroškov. Ta matrika vsebuje več informacij kot (T) računi za blago in storitve, proizvodnjo in ustvarjanje dohodka; izdatki za končno potrošnjo so na primer prikazani po skupinah proizvodov ali dejavnostih izvora, vmesna potrošnja pa je prikazana po skupinah proizvodov ali dejavnostih izvora ter po skupinah proizvodov ali dejavnostih namena. Razčlenjene povezave med temi računi so v podrobnem prikazu proizvodnje skupin proizvodov po dejavnostih nadalje razvite v tabelah ponudbe in porabe.

8.102 V preostanku tega dela poglavja bodo najprej nazorno prikazani celotno zaporedje računov in izravnalne postavke v matrični obliki. V tej tabeli so vse transakcije prikazane za celotno gospodarstvo in za tujino. Kot dodatek je vključen tudi agregatni račun blaga in storitev.

8.103 V nadaljevanju bodo analizirani splošni nameni matrike računov. Najpomembnejša značilnost matričnega prikaza je širok obseg možnosti za razširitev ali zožitev takšne matrike v skladu s specifičnimi okoliščinami ali potrebami. Na koncu bo ponazorjeno, kako to deluje v praksi. Še posebej bodo z vstavitvijo računov dela obdelane povezave med tabelami ponudbe in porabe ter sektorskimi računi, kar pripelje do okvira matrike družbenih računov (MDR). Eden izmed namenov MDR je omogočiti bolj integrirano analizo zadev ekonomskih in socialnih politik, skupaj z brezposelnostjo.

Matrični prikaz računov ESR

- 8.104 Tabela 8.19 prikazuje celotno zaporedje računov in izravnalne postavke v matrični obliki; računi primarne razdelitve dohodka, porabe dohodka in drugih sprememb sredstev v tem prikazu niso dodatno razčlenjeni. Prav tako obstaja možnost združitve računov prerazdelitve dohodka v naravi z računom sekundarne razdelitve dohodka. Vstavljen je tudi račun, ki prikazuje neto vrednost.
- 8.105 Zneski, predstavljeni v tabelah tega podpoglavja, natančno ustrezajo zneskom v številčnem primeru iz prejšnjega dela poglavja. V vseh matrikah so polja z izravnalnimi postavkami obdana z odebeljeno črto.
- 8.106 Matrični prikaz omogoča, da je vsaka transakcija predstavljena z eno vknjižbo in da je iz njene lege mogoče sklepati o naravi transakcije. Vsak račun je predstavljen s parom vrstice in stolpca; v vrsticah so po dogovoru prikazani viri, v stolpcih pa porabe. Neto domači proizvod (1602) plačajo na primer proizvajalci v gospodarstvu, prejet pa je na račun primarne razdelitve dohodka. Tabela 8.19 to prikazuje v celici (3,2), tj. v vrstici 3 in stolpcu 2. Ker ta tabela transakcije s tujino prikazuje v posebnem računu, njene diagonalne postavke, to so celice (3,3), (4,4), (5,5), (6,6), (7,7) in (8,8), vsebujejo samo transakcije med rezidenčnimi institucionalnimi enotami.
- 8.107 Vsote vrstic in stolpcev nimajo imen. Njihova glavna vloga v matričnem računovodstvu je zagotoviti, da vsi računi v resnici predstavljajo popolne bilance, torej da so skupni prihodki (vsote vrstic) enaki skupnim odhodkom (vsote stolpcev). Smiselne izravnalne postavke, ki povezujejo zaporedne račune, je mogoče izpeljati le, če je ta pogoj izpolnjen.
- 8.108 Vrstica 1 prikazuje porabe blaga in storitev v kupčevih cenah: vmesno potrošnjo (1904) v stolpcu 2, končno potrošnjo (1371) v stolpcu 5, bruto investicije (414) v stolpcu 7 in izvoz (536) v stolpcu 14.
- 8.109 Seštevek elementov v vrstici 1 je celotna poraba blaga in storitev v kupčevih cenah (4225). Stolpec 1 predstavlja ponudbo blaga in storitev (njena vrednost je seveda tudi 4225). Proizvodnja (v osnovnih cenah), povečana za davke in zmanjšana za subvencije na proizvode (3728), je prikazana v sečišču z vrstico 2. Uvoz (497) izvira iz zunanjega računa blaga in storitev (vrstica 14).
- 8.110 Vrstica 2 prikazuje proizvodnjo (v osnovnih cenah), povečano za davke in zmanjšano za subvencije na proizvode. Zaradi takšnega vrednotenja vsota vrstice 2 (3728) in vsota stolpca 2 vsebujeta davke, zmanjšane za subvencije na proizvode. To zagotavlja, da so ti davki vgrajeni v izravnalno postavko računa 2, neto domači proizvod (NDP) v celici (3,2). Večina izravnalnih postavk se lahko izračuna bruto ali neto; v tej matriki so vse prikazane neto. Potrošnja stalnega kapitala (222) je neposredno prenesena na podračun "pridobitev nefinančnih sredstev" (vrstica 7 in stolpec 2) računa kapitala.
- 8.111 Vrstica 3 prikazuje prejemke primarnega dohodka celotnega gospodarstva: neto domači proizvod v celici (3,2), dohodek od lastnine od drugih rezidenčnih sektorjev (341) na diagonali ter tokove primarnega dohodka iz tujine (72) v celici (3,15). Ker ta matrika ne razčlenjuje računa primarne razdelitve dohodka, dodana vrednost, ki jo plačajo proizvajalci, ni razčlenjena na posamezne kategorije dodane vrednosti, kot je v računu ustvarjanja dohodka.
- 8.112 Stolpec 3 vsebuje poleg diagonalne postavke tudi primarni dohodek, plačan v tujino (41), in sicer v celici (15,3), in izravnalno postavko, neto nacionalni dohodek (1633), ki povezuje ta račun z naslednjim.
- 8.113 Matrika dopušča združitve računa prerazdelitve dohodka v naravi z računom sekundarne razdelitve dohodka. Če prerazdelitev dohodka v naravi ni prikazana, potem vsebuje diagonala tekoče transferje (razen socialnih transferjev v naravi) med rezidenčnimi sektorji (1096). Te transferje sestavljajo tekoči davki na dohodek, premoženje itd., socialni prispevki in prejemki (razen socialnih transferjev v naravi) ter drugi tekoči transferji. Če je vključena prerazdelitev dohodka v naravi, potem diagonala računa 4 prikazuje tudi socialne transferje v naravi; skupaj s tokovi drugih tekočih transferjev je to enako 1315. V obeh primerih se vrstica 4 začne z neto nacionalnim dohodkom, tekoči transferji iz tujine (10) pa so prikazani v celici (4,15). Stolpec 4 poleg diagonalne postavke prikazuje tekoče transferje v tujino (39) v celici (15,4), medtem ko je izravnalna postavka, (prilagojeni) neto razpoložljivi dohodek (1604), prenesena na račun porabe (prilagojenega) razpoložljivega dohodka.

- 8.114 Če je prerazdelitev dohodka v naravi vključena, potem je račun 5 račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka. V nasprotnem primeru je to račun porabe razpoložljivega dohodka. Na agregatni ravni je to le stvar terminologije, ker je skupni razpoložljivi dohodek enak skupnemu prilagojenemu razpoložljivemu dohodku, skupni izdatki za končno potrošnjo pa so enaki skupni dejanski končni potrošnji. Vrstica tega računa prikazuje poleg razpoložljivega dohodka popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah rezidenčnih pokojninskih skladov (11) na diagonali in popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah nerezidenčnih pokojninskih skladov (0) v stolpcu 15. Poleg končne potrošnje (1371) in diagonalne postavke vsebuje stolpec tudi popravek za spremembo neto lastniškega kapitala nerezidenčnih gospodinjstev v rezervacijah rezidenčnih pokojninskih skladov (0) v celici (15,5) ter izravnalno postavko, neto varčevanje (233), ki je prenesena na prvi podračun računa kapitala (račun 6).
- 8.115 Za račun kapitala sta ločeno prikazana dva podračuna. Najprej je v vrstici računa spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev neto varčevanje povečano s kapitalskimi transferji, prejetimi od rezidenčnih sektorjev (61) v celici (6,6), in iz tujine (1) v celici (6,16). V stolpcu tega računa so kapitalski transferji, plačani rezidenčnim sektorjem in tujini (4), prikazani v celici (16,6). To daje izravnalno postavko, spremembo neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev (230), ki je prenesena na račun sprememb bilance stanja (račun 11).
- 8.116 Vrstica računa pridobitev nefinančnih sredstev prikazuje potrošnjo stalnega kapitala v celici (7,2), pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev s strani rezidenčnih enot (0) v celici (7,7) in nerezidenčnih enot (0) v celici (7,17) ter spremembe sredstev zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev (833) v celici (7,12). To da skupno vsoto, ki je rezidentom na voljo za pridobitev sredstev. Le-ta je prikazana v dveh stopnjah: najprej pridobitev nefinančnih sredstev v stolpcu tega računa, nato pa pridobitev finančnih sredstev (skupaj z zunanjimi finančnimi sredstvi) v stolpcu naslednjega računa. Stolpec tega računa, računa 7, tako vsebuje bruto investicije v celici (1,7), zgoraj predstavljeno diagonalno postavko v celici (7,7), spremembe obveznosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev (603) v celici (12,7) ter izravnalno postavko, neto posojanje celotnega gospodarstva (38), ki je prenesena v naslednji račun, tj. finančni račun.
- 8.117 Račun 8, finančni račun, se odpre z neto posojanjem celotnega gospodarstva (celica 8,7), doda pa finančne transakcije med rezidenčnimi sektorji (533) na diagonali in neto prevzeme zunanjih obveznosti (50) v celici (8,18). Stolpec vsebuje diagonalno postavko in neto pridobitve zunanjih finančnih sredstev (88) v celici (18,8). Vsota neto prevzemov zunanjih obveznosti in neto posojanja celotnega gospodarstva je enaka neto pridobitvam zunanjih finančnih sredstev. Tako je tudi v tem računu obdržana enakost med vsoto vrstice in stolpca.
- 8.118 Račun drugih sprememb sredstev, račun 9, prikazuje v vrstici spremembe sredstev zaradi drugih sprememb (379) v celici (9,12), v stolpcu pa spremembe obveznosti zaradi drugih sprememb (74) v celici (12,9) in izravnalno postavko, spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb (305) v celici (11,9).
- 8.119 Zadnji štiri računi za celotno gospodarstvo se nanašajo na bilance stanja in spremembe v njih. Najprej začetna bilanca stanja prikazuje v vrstici začetno stanje sredstev (16714) v celici (10,12), v stolpcu pa začetno stanje obveznosti (6298) v celici (12,10) in začetno neto vrednost (10416) v celici (13,10). Nato račun sprememb bilance stanja prikazuje oba elementa teh sprememb v vrstici (celici (11,6) in (11,9)) in celotno spremembo neto vrednosti (535) v stolpcu (celica (13,11)). Nato končna bilanca stanja v vrstici prikazuje začetno stanje obveznosti v celici (12,10), oba elementa sprememb obveznosti v celicah (12,7) in (12,9) ter končno neto vrednost (10951) v celici (12,13). Seveda je vsota teh elementov enaka končnemu stanju sredstev; to je izračunano tudi v stolpcu tega računa kot začetno stanje sredstev v celici (10,12), povečano za oba elementa sprememb sredstev (celici (7,12) in (9,12)). Na koncu prikazuje poseben račun za neto vrednost v vrstici začetno neto vrednost v celici (13,10) in skupne spremembe neto vrednosti v celici (13,11), v stolpcu pa končno neto vrednost v celici (12,13).
- 8.120 Za tujino so vključeni isti računi kot za celotno gospodarstvo, čeprav v nekoliko bolj agregirani obliki. Zunanji račun blaga in storitev prikazuje najprej v vrstici uvoz celotnega gospodarstva v celici (14,1), v stolpcu pa izvoz v celici (1,14) in izravnalno postavko, saldo menjave blaga in storitev s tujino (-39), v celici (15,14). Upoštevati je treba, da so vse izravnalne postavke računov tujine prikazane z vidika tujine, torej je za ustrezne agregate za celotno gospodarstvo treba obrniti predznak.

- 8.121 Drugič, zunanji račun primarnih dohodkov in tekočih transferjev prikazuje izravnalno postavko predhodnega računa ter primarni dohodek, tekoče transferje in popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjev v rezervacijah pokojninskih skladov v tujino in iz tujine. Te postavke so obrazložene že zgoraj. Vse skupaj daje saldo tekočih transakcij s tujino (-41), prikazan v celici (16,15).
- 8.122 Tretjič, tudi račun kapitala za tujino je razdeljen v dva podračuna, enega za saldo tekočih transakcij s tujino, kapitalne transferje v tujino in iz tujine ter izravnalno postavko, spremembe neto zunanje finančne pozicije zaradi salda tekočih transakcij s tujino in kapitalskih transferjev (-38) v celici (21,16), drugega pa za spremembe sredstev zaradi salda tekočih transakcij s tujino in kapitalskih transferjev (50) v celici (17,22), pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev s strani nerezidenčnih enot v celici (7,17), spremembe obveznosti zaradi salda tekočih transakcij s tujino in kapitalskih transferjev (88) v celici (22,17) ter izravnalno postavko, neto posojanje tujine (-38), ki se prenese v naslednji račun.
- 8.123 Četrtič, finančni račun prikazuje neto pridobitve zunanjih finančnih sredstev (celica 18,8) in neto posojanje tujine (celica 18,17) v vrstici, neto prevzem zunanjih obveznosti (celica 8,18) pa v stolpcu. Petič, račun drugih sprememb sredstev predstavlja v vrstici take spremembe sredstev (7) v celici (19,22), v stolpcu pa take spremembe obveznosti (3) v celici (22,19); izravnalna postavka, spremembe neto zunanje finančne pozicije zaradi drugih sprememb (4), je prikazana v celici (21,19).
- 8.124 Na koncu, bilance stanja za tujino so analogne bilancam stanja za celotno gospodarstvo. Elementi, ki še niso bili omenjeni, so: začetno stanje zunanjih sredstev (573) v celici (20,22), začetno stanje zunanjih obveznosti (297) v celici (22,20), začetna neto zunanja finančna pozicija tujine nasproti celotnemu gospodarstvu (276) v celici (23,20), celotne spremembe neto zunanje finančne pozicije tujine (-34) v celici (23,21) in končna neto finančna pozicija tujine nasproti celotnemu gospodarstvu (242) v celici (22,23).
- 8.125 V naslednjem koraku se ta matrika zmanjšanega formata lahko razčleni tako, da prikazuje zaporedje vseh računov, skupaj s podrobnostmi za nosilce transakcij in kategorije transakcij. Sicer pa se vse možnosti matričnega računovodstva lahko izkoristijo, če vsi računi niso enako podrobni, ampak se za vsakega izbere najustreznejša klasifikacija. Ta možnost je natančneje prikazana v naslednjem podpoglavju.

Lastnosti matrik računov

- 8.126 Vsaka postavka v agregatni matriki, kot je tabela 8.19, lahko velja za skupno vsoto podmatrike, v kateri so predstavljene kategorije nosilcev transakcij, ki so udeleženi na obeh straneh niza transakcij. Zelo uporabna možnost matričnega prikaza računov je, da se v vsakem računu lahko izberejo različne vrste nosilcev transakcij in način njihovega združevanja, ne da bi se pri tem opustili enotnost in integracija celotnega sistema računov. To pomeni, da se lahko uporabijo "mnogovrstni udeleženci in mnogovrstni sektorji", tako da se v vsakem računu izbereta enota in klasifikacija enot, ki najbolj ustrezata opazovanim ekonomskim tokovom.
- 8.127 Načeloma se vsak račun lahko razčleni na dva dokaj različna načina: z razdelitvijo celotnega gospodarstva v skupine enot ali z dodelitvijo kategorij transakcij, prikazanih v računu, različnim podračunom. Razdelitev celotnega gospodarstva v prvih petih računih je lahko na primer takšna:
- razčlenitev proizvodov v računu blaga in storitev in klasifikacija le-teh po skupinah proizvodov;
 - razčlenitev lokalnih enot enovrstne dejavnosti v računu proizvodnje in klasifikacija le-teh po dejavnostih;
 - razčlenitev institucionalnih enot v računih primarne in sekundarne razdelitve dohodka ter računu porabe dohodka in njihova klasifikacija po institucionalnih (pod)sektorjih.
- 8.128 Te podrazdelitve imajo dve glavni posledici. Prvič, za vse kategorije transakcij, ki so prikazane v posameznih celicah teh računov, postane jasno, katera skupina enot, ki plačujejo, je izmenjala kaj s katero skupino enot, ki prejemajo. Drugič, skozi podrobno navzkrižno klasifikacijo se odkrijejo medsebojni odnosi med različnimi ekonomskimi tokovi. Na primer: v primeru iz prejšnjega odstavka je z naslednjo shemo predstavljen preprost krožni tok dohodka na srednji ravni:

- a) podmatrika (3,2) prikazuje, kateri institucionalni podsektor prejema neto dodano vrednost in od katere dejavnosti jo prejema;
 - b) podmatriki (4,3) in (5,4) prikazujeta, kateri institucionalni podsektor prejema primarni dohodek in razpoložljivi dohodek in od katerega institucionalnega podsektorja ju prejema (v računih razdelitve dohodka in v računu porabe dohodka se lahko uporabijo različne klasifikacije, in potem te podmatrke niso več diagonalne);
 - c) podmatrika (1,5) prikazuje, kateri institucionalni podsektor troši katero skupino proizvodov;
 - d) podmatrika (2,1) prikazuje, katera dejavnost proizvaja katere skupine proizvodov.
- 8.129 Pri sestavljanju take matrike je najbolje začeti oblikovati tako strukturo računov, ki je ustrezna za predvideno uporabo. Nato se v vsakem računu izberejo najprimernejše enote in klasifikacije enot; v praksi je to seveda interaktivni proces. Predpostavimo npr., da obstaja transakcijska kategorija, za katero so znani le skupni prejemki in plačila nosilcev transakcij (vsote vrstic in stolpcev podmatrike), ne pa, kdo je plačal komu (notranja struktura podmatrike). Ta problem se lahko reši z vstavitvijo nerazdeljenega nepravega računa.
- 8.130 Splošne značilnosti matričnega prikaza računov so:
- a) podroben matrični prikaz je primeren za matematično obdelavo z uporabo matrične algebre, ki je lahko v pomoč pri usklajevanju računov;
 - b) podrobna matrika predstavlja hkratno razčlenitev med seboj povezanih transakcij po enotah, ki plačujejo in prejemajo; posledično je to ustrezen format za razkritje medsebojnih odnosov med ekonomskimi tokovi na srednji ravni. Tu so zajeti tisti tokovi, ki vključujejo dve različni vrsti enot (npr. izdatki za končno potrošnjo različnih skupin blaga in storitev po različnih podsektorjih gospodinjstev);
 - c) za celoto računov, ki prikazujejo razčlenitev transakcij po enotah, ki plačujejo in prejemajo, je matrični prikaz bolj zgoščen kot druge oblike prikaza; plačila ene in prejemki druge pri transakciji vključene enote so predstavljeni z eno vknjižbo.
- 8.131 Agregatna matrika za celotno gospodarstvo se lahko uporablja kot referenčna tabela za naslednje, podrobnejše tabele. Ko je bralcu nato predstavljen podrobnejši prikaz delov sistema (tabele ponudbe in porabe, sektorski računi ipd.), mora biti povezava podrobnih podmatrik z agregatno matriko jasna na podlagi sistema oznak. Matrični prikaz je še posebej primeren, če ni možno ali želeno prikazati enako podrobne klasifikacije v vseh računih sistema.
- 8.132 Matrični prikaz je primerno orodje za raziskovanje prilagodljivosti sistema. Možna je npr. nadaljnja obdelava odnosov med socialnimi in ekonomskimi vidiki sistema in ta obdelava privede do matrike družbenih računov (MDR). Pristop MDR je podrobno predstavljen v naslednjem podpoglavju.

Prilagoditev matrike manjšega formata posameznim vrstam analiz

- 8.133 V tabelah ponudbe in porabe se uporablja takšna klasifikacija vrstic in stolpcev, ki najbolj ustrezno opisuje opazovani ekonomski proces, torej procesa proizvodnje in porabe proizvodov. Vendar pa te matrike ne vsebujejo medsebojnih odnosov med dodano vrednostjo in končnimi izdatki. Z razširitvijo tabel ponudbe in porabe ali input-output tabel tako, da prikazujejo celotni krožni tok dohodka na srednji ravni, se pokažejo bistvene značilnosti matrike družbenih računov (MDR).
- 8.134 MDR je tukaj definirana kot prikaz računov ESR v matriki, ki preučuje povezave med tabelo ponudbe in porabe ter sektorskimi računi. MDR se navadno osredotočajo na vlogo ljudi v gospodarstvu; to se lahko med drugim odraža v dodatnih razčlenitvah sektorja gospodinjstev in v razčlenjenem prikazu trgov dela (tj. v razlikovanju različnih kategorij zaposlenih oseb).
- 8.135 Pomemben družbeni problem je raven in sestava (ne)zaposlenosti. MDR daje o tem – navadno z razčlenitvijo sredstev za zaposlene po vrstah zaposlenih oseb – dodatne informacije. Ta razčlenitev se nanaša tako na porabo dela po dejavnostih, kot je prikazana v tabelah ponudbe in porabe, kakor tudi na ponudbo dela po družbeno-ekonomskih podskupinah, kot je prikazana v računu alokacije primarnega dohodka za gospodinjstva. To pomeni, da matrika ne prikazuje le ponudbe in porabe različnih skupin proizvodov, ampak tudi ponudbo in porabo različnih kategorij dela.

- 8.136 Klasifikacija (samo)zaposlenih oseb lahko temelji na kombinaciji osebnih značilnostih in (glavnih) značilnostih dela, kot so spol, šolska izobrazba, starost in kraj bivanja na eni strani, ter poklic, vrsta zaposlitvene pogodbe (za polni/skrajšani delovni čas, stalna/začasna), regija in podsektor zaposlenosti na drugi strani. Upoštevati je treba tudi, da so razlike v relativnih spremembah plač manjše znotraj skupin kot pa med skupinami. Klasifikacija po dejavnostih zaposlenosti je manj primerna, ker je v MDR to že prikazano z navzkrižno klasifikacijo dodane vrednosti.
- 8.137 Rezidenti, zaposleni v nerezidenčnih podjetjih, nerezidenti, ki delajo za rezidenčna podjetja, in zaposleni, ki začasno delajo v tujini, morajo biti prikazani posebej. Tako se zaposlenost lahko oceni s seštevanjem števila (nacionalnih) enot zaposlenih oseb. Jasno je, da to vključuje samozaposlene, za katere se pripisano nadomestilo v MDR lahko izloči iz preostalega neto raznovrstnega dohodka.
- 8.138 Še posebno primerjave (1) dohodkov od dela vseh zaposlenih oseb, kot so prikazani v MDR, (2) razdelitve teh dohodkov v opravljene ure in povprečno ceno dela ter (3) potencialne ponudbe dela po vrstah oseb in skupinah gospodinjstev (izražene v "ekvivalentu polnega delovnega časa") zagotavljajo podrobne informacije o sestavi brezposelnosti in agregatni kazalnik ("brezposelnost v ekvivalentu polnega delovnega časa"), ki je konceptualno in številčno skladen z drugimi makroekonomskimi kazalniki, ki se prav tako lahko izvedejo iz okvira MDR. Poleg tega primerjava števila zaposlenih oseb (brez tujcev) s potencialno delovno silo omogoča izračun brezposelnosti, kot je navadno definirana.
- 8.139 V tej fazi je morda koristno izdelati ilustrativno MDR. Tabela 8.20 ponazarja obliko MDR, ki prikazuje vse transakcije sistema (tj. vse tokove, razen "drugih sprememb sredstev"). Glavna novost je nov pomen, ki ga ima račun ustvarjanja dohodka, da bi se olajšale povezave med podrobnimi analizami trga dela in nacionalnimi računi. Tukaj prikazana agregatna MDR je zamišljena kot skupna tabela, na katero se lahko vežejo podrobnejše tabele. Možne vrste klasifikacij za vsak račun so prikazane v oklepajih v naslovih vrstic in stolpcev.
- 8.140 Zaporedje računov je v tej matriki enako kot v tabeli 8.19. Sprememba te matrike v agregatno MDR, ki je predstavljena tukaj, zahteva:
- izbris računa drugih sprememb sredstev, začetne bilance stanja, računa sprememb bilance stanja, končne bilance stanja in računa neto vrednosti, in sicer za celotno gospodarstvo in tujino, ter izbris zunanjšega finančnega računa;
 - razdelitev računa primarne razdelitve dohodka in drugega podračuna računa kapitala in
 - združitve obeh podračunov računa kapitala (razen investicij v osnovna sredstva) ter združitve zunanjšega računa blaga in storitev ter zunanjšega računa primarnih dohodkov in tekočih transferjev.
- 8.141 Prvi dve vrstici in stolpca tabele 8.20 vsebujeta agregatno različico tabele ponudbe in porabe, ki je tukaj eksplicitno povezana z drugimi računi sistema. Vrstice in stolpci tabele ponudbe (celica II,I) so tukaj zamenjani.
- 8.142 Tretji račun prikazuje ustvarjanje dohodka in ima pomembno vlogo. Klasificiran je po kategorijah primarnih inputov: (1) sredstva za različne vrste zaposlenih, (2) drugi davki, zmanjšani za subvencije na proizvodnjo, (3) neto poslovni presežek in (4) neto raznovrstni dohodek.
- 8.143 Tukaj ta račun prilagaja transakcije med dvema različnima skupinama enot. Še posebej to velja za sredstva za zaposlene, ki so prikazana kot transakcija (delo v zameno za nadomestilo) med institucionalno enoto (delodajalec) in osebo (zaposleni). V tej MDR se zaposlene osebe obravnavajo kot posebne enote, ki v računu ustvarjanja dohodka prejemajo sredstva za zaposlene, v računu alokacije primarnega dohodka pa ta dohodek razdeljujejo svojim gospodinjstvom. Te enote so v nadaljevanju razdeljene v skupine (samo)zaposlenih oseb. Ta predstavitev je namenjena integraciji analiz trga dela in nacionalnih računov.
- 8.144 (Rezidualni) raznovrstni dohodek in poslovni presežek ostajata pri proizvodni enoti, vendar pa ni treba, da je klasifikacija proizvodnih enot enaka kot v računu proizvodnje. Dejansko je klasificiranje po institucionalnih podsektorjih še posebej pomembno za poslovni presežek in raznovrstni dohodek. To zahteva navzkrižno klasifikacijo teh elementov dodane vrednosti po dejavnostih in institucionalnih podsektorjih v MDR.

- 8.145 Ker je izravnalna postavka v celici (III,II) enaka skupni domači dodani vrednosti, zajemajo kategorije primarnih inputov vse zaposlene osebe v rezidenčnih podjetjih. V stolpcu III so sredstva za nerezidente, zaposlene v rezidenčnih podjetjih, nato prenesena k tujini. Smiselna nacionalna izravnalna postavka računa III je dobljena le, če se najprej dodajo sredstva za rezidente, zaposlene v nerezidenčnih podjetjih. To je narejeno v vrstici III in za ta namen se lahko vstavi posebna kategorija, "rezidenti, zaposleni v nerezidenčnih podjetjih". Dodatna prednost vstavitve te kategorije je, da olajša oceno zaposlenosti, kot je navadno definirana.
- 8.146 Rezultat vsega je, da se račun ustvarjanja dohodka zapre z novo izravnalno postavko (1473), ki leži med skupno neto dodano vrednostjo in neto nacionalnim dohodkom (NND). Ta izravnalna postavka, skupni neto ustvarjeni dohodek v osnovnih cenah, pomeni skupni dohodek, ki so ga rezidenčne institucionalne enote zaslužile s sodelovanjem v proizvodnji.
- 8.147 Račun alokacije primarnega dohodka iz podrobne MDR predstavlja dohodek od dela gospodinjev kot prispevek enega ali več (samo)zaposlenih članov gospodinjstva. Med drugim to pokaže, do katere mere je vsaka skupina gospodinjev odvisna od mnogovrstnih virov dohodka (od dela). Ne glede na to so kategorije transakcij v računih razdelitve in porabe dohodka enake kot v predhodni tabeli.
- 8.148 Pri taki obliki MDR se račun kapitala in finančni račun prepletata, pri čemer finančni račun ni klasificiran po institucionalnih sektorjih, ampak po vrstah finančnih sredstev. Razčlenitev te MDR bi po institucionalnih podsektorjih pokazala pridobitve manj odtujitve različnih vrst finančnih sredstev (glej celico (IX,VII)) ter prevzeme manj odplačila različnih vrst obveznosti (glej celico (VII,IX)). Ti dve kategoriji transakcij sta pri tujini združeni. To omogoča vključitev izravnalne postavke ("neto posojanje") v tabelo 8.20, čeprav z nasprotnim predznakom, kadar se opazuje z vidika nacionalnega gospodarstva (celica (IX,XI)).
- 8.149 Velik del celotnih sprememb obsega neto vrednosti je verjetno sestavljen iz povečanj osnovnih sredstev. Če obstaja posebno zanimanje za dinamiko gospodarstva, je pomembno pokazati, v katerih dejavnostih so se proizvodne zmogljivosti povečale. To je namen računa investicij v osnovna sredstva (račun VIII), ki je vstavljen v to MDR. Podrobnejša tabela pokaže:
- v vrsticah računa, *kdo investira kje* – celica (VIII,VII),
 - v stolpcih računa pa, *kje kdo investira v kaj* – celica (I,VIII).
- Kdo se nanaša na institucionalni podsektor, kje na dejavnost, kaj pa na skupino proizvodov. Skozi račun investicij v osnovna sredstva MDR na srednji ravni prikazuje povezave med investicijami v osnovna sredstva po institucionalnih sektorjih, kot so prikazane v računu kapitala, in investicijami v osnovna sredstva po skupinah proizvodov, kot so prikazane v tabelah ponudbe in porabe.*
- 8.150 Namen tabele 8.21 je ponazoriti, katere informacije je mogoče dobiti iz podrobnejše MDR. Njen glavni namen je prikazati:
- krožni tok dohodka, skupaj z razčlenitvijo dohodka od dela po kategorijah zaposlenih oseb. To omogoča podrobnejšo analizo povezav med dodano vrednostjo dejavnosti in primarnim dohodkom podskupin gospodinjev;
 - medsebojno odvisnost med razdelitvijo dohodka in strukturo proizvodnje; med drugim je to povezano z razlikovanjem vzorcev povpraševanja različnih podskupin gospodinjev;
 - podsektorsko alokacijo varčevanja, skupaj z razčlenitvijo investicij v osnovna sredstva po dejavnostih, ki investirajo. To omogoča podrobnejšo analizo povezav med investicijami v osnovna sredstva podsektorjev in investicijami v osnovna sredstva po skupinah proizvodov.
- Zaradi lažjega prikaza je število skupin v vsakem računu minimalno. Seveda bi popolna MDR razlikovala več kategorij v računih.
- 8.151 Ker MDR združuje dohodkovne in izdatkovne tokove ter tabele ponudbe in porabe na srednji ravni, se lahko uporablja kot model za ocenjevanje širokega niza računov. Pristop MDR je še posebej uporaben za uskladitev podrobnih informacij npr. o proizvodnji in mednarodni menjavi z osnovnimi podatki npr. iz raziskovanj o delovni sili, o potrošnji v gospodinjstvih in o investicijah po dejavnostih. Poleg tega vključitev računov v okvir MDR omogoča uporabo matrične algebre za njihovo usklajevanje.

- 8.152 Integracija več osnovnih podatkov omogoča opazovanje in analiziranje različnih zadev v medsebojnih povezavah, predvsem pa je z MDR možno povezovanje zaposlitvenih in dohodkovno razdelitvenih vidikov z bolj makro usmerjenimi cilji, kot so npr. rast NDP, ravnotežje plačilne bilance, stabilna raven cen ipd. Poleg tega nudi MDR okvir in konsistentne podatke (za bazno leto) za modele (splošnega ravnotežja) celotnega gospodarstva s podrobnimi klasifikacijami udeležencev, skupaj z dejavnostmi, vrstami dela in podskupinami gospodinjestev.
- 8.153 Tabela 8.22 prikazuje del informacij, ki jih vsebuje popolna MDR. Skupno neto dodano vrednost, tj. celica (3,2) agregatne tabele 8.20, opazuje skozi povečevalno steklo. Za olajšavo navzkrižne povezave s tabelo ponudbe in porabe so dejavnosti klasificirane le po področjih NACE Rev. 1. Dohodki od dela moških in žensk so razčlenjeni po kategorijah poklicev in kraju prebivališča zaposlenih oseb. Neto poslovni presežek je prikazan po podsektorjih podjetij, ki jim pripadajo obrati, neto raznovrstni dohodek pa glede na lokacijo podjetij gospodinjestev. V tem primeru raznovrstni dohodek še vedno zajema pripisano nadomestilo za delo samozaposlenih. Seštevek vrednosti iz te tabele je enak skupnim vsotam, prikazanim v tabelah 8.20 in 8.21. Skupna neto dodana vrednost se npr. pojavlja v spodnjem desnem kotu.
- 8.154 Takšna tabela omogoča tudi dodatne vpoglede:
- delež dohodkov od dela žensk po dejavnostih in regijah;
 - stopnja koncentracije dohodkov od dela žensk v posamezni poklicni kategoriji, po dejavnostih in regijah;
 - sestava dohodkov od dela po poklicih v vsaki dejavnosti in regiji ter za oba spola;
 - regionalna razdelitev raznovrstnega dohodka po dejavnostih;
 - delež javnih podjetij in družb pod tujim nadzorom v poslovnem presežku vsake dejavnosti.
- 8.155 V tej tabeli so podrobne informacije o sredstvih za zaposlene dobljene iz statistike dela; njena integracija v okvir nacionalnih računov izboljša ustreznost ter zanesljivost obeh virov, statistike dela in nacionalnih računov.

Dohodki od dela, predstavljeni v tabeli, se lahko razdelijo na komponenti obsega in cen po vrstah dela in dejavnostih: zaposlenost v ekvivalentu polnega delovnega časa in (utežene, v ekvivalentu polnega delovnega časa) cene dela. Poleg tega popolna MDR vsebuje tudi tabelo, ki prikazuje alokacijo teh dohodkov od dela in ustrezno zaposlenost po skupinah gospodinjestev. Podobne transakcije se lahko prikažejo za pripisane dohodke od dela samozaposlenih.

Celota podatkov, ki vsebuje oceno pripisanih dohodkov od dela samozaposlenih in razdelitev dohodkov od dela na komponenti obsega in cen, daje podrobne podatke o delu, ki so zelo uporabni za vse vrste analiz in ki so neposredno povezani z vsemi pomembnimi makroekonomskimi agregati, skupaj z zaposlenostjo (tj. s skupnim številom enot zaposlenih oseb) in zaposlenostjo v ekvivalentu polnega delovnega časa (tj. s skupnim obsegom inputa dela).

Tabela 8.19 Matrični prikaz zaporedja vseh računov in izravnalnih postavk za celotno gospodarstvo

RAČUN	0. Blago in storitve	I. - IV. CELOTNO GOSPODARSTVO									
		1. Proizvodnja	II.1 Primarna razdelitev dohodka	II.2/3 Sekundarna (pre)razdelitev dohodka (v naravi)	II.4 Poraba (prilagojenega) razpoložljivega dohodka	III.1.1 Varčevanje in kapitalski transferji	III.1.2 Pridobitve nefinančnih sredstev	III.2 Finančni	III.3 Druge spremembe sredstev	IV.1 Začetna bilanca stanja	IV.2 Spremembe bilance stanja
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O. Blago in storitve	1	Igroske in transportne marže				Končna potrošnja		Bruto investicije			
		0	1 904			1 371		414			
I. Proizvodnja	2	Proizvodnja in davki minus subvencije na proizvode									
		3 728									
II.1 Primarna razdelitev dohodka	3		NETO DOMAČI PROIZVOD	Dohodek od lastnine							
			1 602	341							
II.2/3 Sekundarna (pre)razdelitev dohodka (v naravi)	4			NETO NACIONALNI DOHODEK	Tekoči transferji (I 315)						
				1 633	1 096						
II.4 Poraba (prilagojenega) razpoložljivega dohodka	5				NETO PRILAGOJENI RAZPOLOŽLJIVI DOHODEK	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov					
					1 604	11					
III.1.1 Varčevanje in kapitalski transferji	6					NETO VARČEVANJE	Kapitalski transferji				
						233	61				
III.1.2 Pridobitve nefinančnih sredstev	7							Pridobitve manj odčitave ne proizvedenih nefinančnih sredstev			
								0			
III.2 Finančni	8							NETO POSOJANJE CELOINEGA GOSPODARSTVA	Neto pridobitve finančnih sredstev (=neto prevzemi obveznosti)		
								38	553		
III.3 Druge spremembe sredstev	9										
IV.1 Začetna bilanca stanja	10										
IV.2 Spremembe bilance stanja	11										
IV.3 Končna bilanca stanja	12										
Neto vrednost	13										
V.1 Zunanji - blago in storitve	14	Uvoz blaga in storitev									
		497									
V.2 Zunanji - primarni dohodki in tekoči transferji	15		Primarni dohodek v tujino	Tekoči transferji v tujino	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov v tujino						
				41	39	0					
V.3.1.1 Varčevanje in kapitalski transferji	16					Kapitalski transferji v tujino					
							4				
V.3.1.2 Pridobitve nefinančnih sredstev	17										
V.3.2 Finančni	18							Neto pridobitve zunanjih finančnih sredstev			
								88			
V.3.3 Druge spremembe sredstev	19										
V.4.1 Začetna bilanca stanja	20										
V.4.2 Spremembe bilance stanja	21										
V.4.3 Končna bilanca stanja	22										
Neto vrednost	23										
SKUPAJ		4 225	3 728	2 015	2 739	1 615	295	1 055	641	379	16 714
											535

ZAPOREDJE RAČUNOV IN IZRAVNALNE POSTAVKE

IV.3 Končna bilanca stanja	Neto vrednost	V.1 Zunanji - blago in storitve	V.2 Zunanji - primarni dohodki in tekoči transferji	V.3.1 Varčevanje in kapitalski transferji	V.3.2 Pridobitve nefinančnih sredstev	V. TUJINA V.3.2 Finančni	V.3.3 Druge spremembe sredstev	V.4.1 Začetna bilanca stanja	V.4.2 Spremembe bilance stanja	V.4.3 Končna bilanca stanja	Neto vrednost	SKUPAJ
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
		Izvoz blaga in storitev	536									4 225
												3 728
		Primarni dohodek iz tujine		72								2 015
		Tekoči transferji iz tujine		10								2 739
		Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov iz tujine		0								1 615
				Kapitalski transferji iz tujine								295
Spremembe sredstev zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	833				Pridobitve manj odujite neproizvedenih nefinančnih sredstev	0	Neto prevzemi zunanjih obveznosti	50				1 055
Spremembe sredstev zaradi drugih sprememb	379											379
Začetno stanje sredstev	16 714											16 714
												535
	KONČNA NETO VREDNOST											17 926
	10 951											10 951
												497
		SALDO MENJAVE BLAGA IN STORITEV S TUJINO	-39									41
			SALDO TEKOČIH TRANSAKCIJ S TUJINO	-41								-37
										Spremembe zunanjih sredstev zaradi salda tekočih transakcij s tujino in kapitalskih transferjev		50
						NETO POSOJANJE TUJINE	-38					50
												7
										Spremembe zunanjih sredstev zaradi drugih sprememb		7
										Začetno stanje zunanjih sredstev		573
												573
												-34
												630
												242
												242
												242
17 926	10 951		497	41	-37	50	50	7	573	-34	630	242

DEVETO POGLAVJE

INPUT-OUTPUT OKVIR

9.01 Input-output okvir sestavljajo tri vrste tabel:

- a) tabele ponudbe in porabe,
- b) tabele, ki povezujejo tabele ponudbe in porabe s sektorskimi računi,
- c) simetrične input-output tabele.

9.02 Tabele ponudbe in porabe so matrike po dejavnostih in proizvodih, ki zelo podrobno opisujejo domače proizvodne procese in transakcije nacionalnega gospodarstva s proizvodi. Prikazujejo:

- a) strukturo proizvodnih stroškov in dohodke, ustvarjene v proizvodnem procesu,
- b) tokove blaga in storitev, proizvedenih v nacionalnem gospodarstvu,
- c) tokove blaga in storitev s tujino.

9.03 Tabela ponudbe prikazuje ponudbo blaga in storitev po proizvodih in vrstah ponudnikov, ločeno za proizvodnjo domačih dejavnosti in uvoz. Primer poenostavljene tabele ponudbe je prikazan v tabeli 9.1.

Tabela 9.1 Poenostavljena tabela ponudbe

Ponudba		Dejavnosti	Tujina	Skupaj
		(1)	(2)	(3)
Proizvodi	(1)	Proizvodnja po proizvodih in dejavnostih	Uvoz po proizvodih	Skupaj ponudba po proizvodih
Skupaj	(2)	Skupaj proizvodnja po dejavnostih	Skupaj uvoz	Skupaj ponudba

Tabela 9.2 Poenostavljena tabela porabe

Poraba		Dejavnosti	Tujina	Končna potrošnja	Bruto investicije	Skupaj
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Proizvodi	(1)	Vmesna potrošnja po proizvodih in dejavnostih	Izvoz	Izdatki za končno potrošnjo	Bruto investicije	Skupaj poraba po proizvodih
Elementi dodane vrednosti	(2)	Dodana vrednost po elementih in dejavnostih				
Skupaj	(3)	Skupaj inputi po dejavnostih				

9.04 Tabela porabe prikazuje porabo blaga in storitev po proizvodih ter po vrstah porabe, torej kot vmesno potrošnjo (po dejavnostih), končno potrošnjo, bruto investicije in izvoz. Poleg tega prikazuje elemente bruto dodane vrednosti, tj. sredstva za zaposlene, druge davke, zmanjšane za subvencije na proizvodnjo, neto raznovrstni dohodek, neto poslovni presežek in potrošnjo stalnega kapitala. Primer poenostavljene tabele porabe je prikazan v tabeli 9.2.

9.05 Med tabelama ponudbe in porabe veljata dve vrsti enakosti (če sta ponudba in poraba enako vrednoteni, glej tabeli 9.5 in 9.6):

a) enakost po dejavnostih: proizvodnja po dejavnostih = inputi po dejavnostih.

Pri poenostavljenih tabelah ponudbe in porabe to pomeni, da mora biti vrstični vektor v celici (2,1) tabele 9.1 enak vrstičnemu vektorju v celici (3,1) tabele 9.2.

Tako za vsako dejavnost velja: proizvodnja = vmesna potrošnja + dodana vrednost;

b) enakost po proizvodih: celotna ponudba po proizvodih = celotna poraba po proizvodih.

Pri poenostavljenih tabelah mora biti stolpčni vektor v celici (1,3) tabele 9.1 enak stolpčnemu vektorju v celici (1,5) tabele 9.2.

Tako za vsak proizvod velja: proizvodnja + uvoz = vmesna potrošnja + izvoz + izdatki za končno potrošnjo + bruto investicije.

Enakost po dejavnostih in enakost po proizvodih se lahko uporabljata za preverjanje in izboljšanje konsistentnosti in popolnosti ocen (glej odstavek 9.11).

9.06 Tabele ponudbe in porabe so osrednji okvir za vse tabele po dejavnostih, kot so na primer tabele zaposlenosti, bruto investicij v osnovna sredstva in stanja kapitala.

9.07 Tabele ponudbe in porabe vsebujejo vse tokove:

a) računa blaga in storitev,

b) računa proizvodnje,

c) računa ustvarjanja dohodka.

9.08 Tabeli ponudbe in porabe se lahko združita in prikažeta kot ena tabela. To se doseže tako, da se tabeli porabe dodata dve vrstici in en stolpec, in sicer za proizvodnjo in uvoz (glej tabelo 9.3). Vrstice in stolpci tabele ponudbe, predstavljene v odstavku 9.03, so tu zamenjani.

9.09 Simetrična input-output tabela je matrika oblike proizvod po proizvodu ali dejavnost po dejavnosti in zelo podrobno opisuje domače proizvodne procese ter transakcije nacionalnega gospodarstva s proizvodi. Simetrična input-output tabela združuje ponudbo in porabo v eni sami tabeli. Med simetrično input-output tabelo in združeno tabelo ponudbe in porabe obstaja velika konceptualna razlika: v tabeli ponudbe in porabe statistika povezuje proizvode z dejavnostmi, v simetrični input-output tabeli pa proizvode s proizvodi ali dejavnosti z dejavnostmi. Tako se v simetrični input-output tabeli za vrstice in stolpce uporablja bodisi klasifikacija proizvodov bodisi klasifikacija dejavnosti (glej tabelo 9.4).

Tabela 9.3 Poenostavljena združena tabela ponudbe in porabe

		Proizvodi	Dejavnosti	Tujina	Končna potrošnja	Bruto investicije	Skupaj
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Proizvodi	(1)	–	Vmesna potrošnja	Izvoz	Izdatki za končno potrošnjo	Bruto investicije	Skupaj poraba po proizvodih
Dejavnosti	(2)	Proizvodnja	–	–	–	–	Skupaj proizvodnja po dejavnostih
Elementi dodane vrednosti	(3)	–	Dodana vrednost				
Tujina	(4)	Uvoz	–				
Skupaj	(5)	Skupaj ponudba po proizvodih	Skupaj inputi po dejavnostih				

Tabela 9.4 Poenostavljena simetrična input-output tabela (proizvod po proizvodu)

		Proizvodi	Tujina	Končna potrošnja	Bruto investicije	Skupaj
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Proizvodi	(1)	Vmesna potrošnja	Izvoz	Izdatki za končno potrošnjo	Bruto investicije	Skupaj poraba po proizvodih
Elementi dodane vrednosti	(2)	Dodana vrednost	–	–	–	–
Tujina	(3)	Uvoz	–	–	–	–
Skupaj	(4)	Skupaj ponudba po proizvodih	–	–	–	Skupaj ponudba = Skupaj poraba

9.10 Večina statističnih informacij, ki jih je mogoče dobiti od proizvodnih enot, prikazuje, katere proizvode so te enote proizvedle/prodale in (navadno manj podrobno) katere proizvode so kupile/porabile. Oblika tabel ponudbe in porabe je oblikovana tako, da se sklada s takšnimi statističnimi informacijami (tj. dejavnost po proizvodu). V nasprotju s tem pa informacije v obliki proizvod po proizvodu ali dejavnost po dejavnosti, ki jih zahtevajo simetrične input-output tabele, pogosto niso na voljo. Statistična raziskovanja dejavnosti navadno dajejo podatke o vrstah porabljenih in proizvedenih proizvodov, podatki o inputih proizvodov in elementih dodane vrednosti za vsak proizveden proizvod pa navadno niso dosegljivi. V idealnem primeru bi morale evidence podjetij prikazovati vse stroške razporejene po vrstah proizvodnje in s tem hkrati sestavo vmesne potrošnje po vrstah proizvodov. V praksi so tako podatki, zbrani v tabelah ponudbe in porabe, izhodiščna točka za pripravo bolj analitičnih podatkov, prikazanih v simetričnih input-output tabelah. Informacije o proizvodih po dejavnostih v tabelah ponudbe in porabe se lahko pretvorijo v podatke oblike proizvod po proizvodu ali dejavnost po dejavnosti s pomočjo dodatnih statističnih informacij o strukturah inputov ali s predpostavljanjem stalnih struktur inputov po proizvodih ali dejavnostih (glej odstavke od 9.54 do 9.60).

9.11 Tabele ponudbe in porabe služijo statističnim in analitičnim namenom. Pomembni statistični nameni so:

- določanje vrzeli in nekonsistentnosti v osnovnih podatkovnih virih;
- uteževanje in izračun indeksnih števil ter mer cen in obsega;
- ocenjevanje s pomočjo ostankov (ocenjevanje spremenljivke tako, da se najprej ocenijo vse druge spremenljivke enačbe), npr. za proizvodnjo in končno potrošnjo posameznih proizvodov;
- preverjanje in izboljševanje konsistentnosti, verodostojnosti in polne zajetosti podatkov v tabelah ponudbe in porabe ter v izvedenih podatkih (npr. v podatkih računov proizvodnje). Za doseg tega cilja proces usklajevanja ne sme biti omejen na tabele ponudbe in porabe v tekočih cenah:
 - s sestavljanjem tabel ponudbe in porabe v tekočih in stalnih cenah za dve ali več let se lahko hkrati usklajujejo ocene sprememb obsega, vrednosti in cen; v primerjavi z izolirano integracijo tabel ponudbe in porabe le za eno leto je to glavna razširitev učinkovitosti povezovalnega okvira;
 - tabele, ki prikazujejo povezavo s sektorskimi računi, omogočajo neposredne primerjave podatkov le-teh, npr. podatkov o razdelitvi dohodka, varčevanju in neto posojanju (izračunano kot rezultat finančnih transakcij). To zagotavlja, da je po končanem procesu usklajevanja dosežena konsistentnost med tabelami ponudbe in porabe ter sektorskimi računi;
 - poskus izdelave simetričnih input-output tabel iz tabel ponudbe in porabe lahko odkrije nekonsistentnosti in šibkosti v tabelah ponudbe in porabe, torej obstaja tudi povratna informacija od simetričnih input-output tabel za tabele ponudbe in porabe;
- ocenjevanje podatkov za obdobja, za katera so na voljo manj zanesljive informacije, npr. ocenjevanje letnih vrednosti na osnovi podrobnih podatkov o ponudbi in porabi za referenčno leto ali ocenjevanje četrtletnih podatkov na osnovi letnih tabel ponudbe in porabe.

9.12 Tabele ponudbe in porabe in simetrične input-output tabele dajejo podrobno sliko sestave ponudbe in porabe blaga, storitev, dela in primarnih dohodkov. Te tabele in deleži, ki se iz njih lahko izračunajo, npr. podatki o produktivnosti, so pomembni za ekonomske analize.

9.13 Tabele ponudbe in porabe ter simetrične input-output tabele se lahko uporabljajo tudi kot orodja za ekonomske analize; pri tem ima vsaka vrsta svoje prednosti. Za izračun neposrednih in posrednih učinkov je treba tabele ponudbe in porabe prilagoditi s specifičnimi predpostavkami ali dodatnimi statističnimi informacijami. Pri izračunu kumulativnih učinkov so potrebe po predpostavkah in dodatnih podatkih največje. Potrebe pri izračunavanju kumulativnih učinkov s tabelami ponudbe in porabe dejansko pripeljejo do sestavljanja simetričnih input-output tabel. Tako so torej za izračun kumulativnih učinkov prednostno orodje simetrične input-output tabele. Na drugi strani pa imajo pri izračunavanju neposrednih učinkov in učinkov prvega reda v splošnem prednost tabele ponudbe in porabe, prilagojene z izbranim številom predpostavk (ali dodatnih statističnih informacij), in sicer zato, ker:

- je izračun manj odvisen od predpostavk,
- tabele ponudbe in porabe prikazujejo več podrobnosti kot simetrične input-output tabele,
- se informacije iz tabel ponudbe in porabe lahko lažje povežejo z drugimi statističnimi podatki.

Te značilnosti so koristne tudi, kadar so tabele ponudbe in porabe integrirane v makroekonomski model: končni splošni model je bližje dejanskim statistikam, lahko pokaže veliko podrobnosti in se lahko sorazmerno enostavno poveže s področji, na katerih so na voljo drugi statistični podatki, npr. s trgov deli ali z okoljem.

9.14 Tabele ponudbe in porabe ter simetrične input-output tabele se lahko uporabljajo za izračun:

- učinkov sprememb cen ali davčnih stopenj na vrednost ponudbe in porabe,
- učinkov sprememb obsega na vrednost ponudbe in porabe,
- učinkov sprememb cen ponudbe na cene porabe,
- učinkov sprememb obsega porabe na obseg ponudbe,
- učinkov sprememb obsega ponudbe na obseg porabe.

Izračuni lahko kažejo posredne in neposredne učinke. Na primer: pomemben porast cen energije ne bo vplival le na tiste dejavnosti, ki intenzivno porabljajo energijo, ampak tudi na tiste, ki porabljajo proizvode energetske intenzivnih proizvajalcev. S pomočjo nekaterih predpostavk je ocene velikosti takšnih neposrednih učinkov možno izračunati iz tabel ponudbe in porabe ter simetričnih input-output tabel. Primeri običajnih predpostavk so:

- stalna vrednostna struktura inputov,
- stalna sestava vrednosti proizvodnje po dejavnostih in proizvodih,
- stalna sestava vrednosti izdatkov gospodinjstev za končno potrošnjo po proizvodih.

Te predpostavke so precej toge, saj pomenijo, da se relativne cene ne spreminjajo, da ostajajo proizvodni procesi tehnično enaki in da ne prihaja do zamenjav med kategorijami izdatkov gospodinjstev za končno potrošnjo. Sicer pa se te splošne predpostavke lahko spremenijo, tako da se najprej dovolijo spremembe relativnih cen (npr. Leontijev model cen), to pa se potem lahko razširi z ekonometričnimi ali drugimi ocenami vpliva relativnih cen in drugih spremenljivk na tehnične koeficiente ali izdatke gospodinjstev za končno potrošnjo.

Izračuni niso nujno omejeni na ponudbo in porabo blaga in storitev, ampak se lahko uporabijo tudi za ponudbo in porabo dela ter elemente dodane vrednosti.

9.15 Tabele ponudbe in porabe ter simetrične input-output tabele se lahko integrirajo v makroekonomske modele; ti se s tem dopolnijo s podrobno ekonomsko osnovo srednje ravni. Tabele ponudbe in porabe ter simetrične input-output tabele omogočajo različne vrste analiz, na primer:

- analizo proizvodnje, strukture stroškov in produktivnosti,
- analizo cen,
- analizo zaposlenosti,
- analizo strukture investicij, končne potrošnje, izvoza ipd.,
- analizo odnosov med domačo proizvodnjo in okoljem (npr. osredotočanje na porabo določenih proizvodov, kot so goriva, papir in steklo),

- f) analizo uvoza potrebne energije,
- g) analizo učinkov novih tehnologij,
- h) občutljivostno analizo učinkov sprememb davčnih stopenj in predpisov.

TABELE PONUDBE IN PORABE

- 9.16 Tabeli ponudbe in porabe sta podrobneje prikazani v tabelah 9.5 in 9.6.
- 9.17 Za dejavnosti se uporablja klasifikacija NACE Rev. 1, za proizvode pa CPA. Ti dve klasifikaciji sta med seboj popolnoma usklajeni: na vseh ravneh agregacije prikazuje CPA glavne proizvode dejavnosti po NACE Rev. 1.
- 9.18 V tabelah ponudbe in porabe je klasifikacija za proizvode vsaj tako podrobna kot klasifikacija za dejavnosti, npr. trimestna raven CPA in dvomestna raven NACE Rev. 1.
- 9.19 Razločevanje med tržno proizvodnjo, proizvodnjo za lastno končno porabo in drugo netržno proizvodnjo se uporablja le za celotno proizvodnjo po dejavnostih in se ne zahteva za vsako skupino proizvodov.
- 9.20 Razločevanje med tržnimi proizvajalci in proizvajalci za lastno končno porabo na eni ter med drugimi netržnimi proizvajalci na drugi strani se uporablja samo za tiste dejavnosti, v katerih se pojavljata obe skupini proizvajalcev. V splošnem je zatorej ločevanje potrebno le za dodatno razvrščanje zelo omejenega števila dejavnosti, npr. za zdravstvo in izobraževanje (glej odstavek 3.66).
- 9.21 Uvoz in izvoz morata biti razdeljena na:
- a) dobave med državami EU,
 - b) uvoz in izvoz iz drugih držav oziroma v druge države.
- 9.22 V tabeli ponudbe so tokovi blaga in storitev vrednoteni v osnovnih cenah, v tabeli porabe pa v kupčevih cenah. Da se doseže enakost med ponudbo in porabo, prikazuje tabela 9.5 tudi prehod od ponudbe v osnovnih cenah na ponudbo v kupčevih cenah. Ker mora biti ponudba enaka porabi, prikazuje tabela tudi prehod iz porabe v kupčevih cenah na porabo v osnovnih cenah. Posledično se iz tega prehoda lahko izpeljeta dve enakosti:
- a) ponudba v kupčevih cenah je enaka porabi v kupčevih cenah,
 - b) ponudba v osnovnih cenah je enaka porabi v osnovnih cenah.
- 9.23 Dodana vrednost je prikazana v osnovnih cenah. Je neto rezultat razlike med proizvodnjo, vrednoteno v osnovnih cenah, in vmesno potrošnjo, vrednoteno v kupčevih cenah.
- 9.24 Dodana vrednost v stroških faktorjev ni koncept ESR, lahko pa se izračuna, in sicer tako, da se od dodane vrednosti v osnovnih cenah odštejejo drugi davki na proizvodnjo, zmanjšani za druge subvencije na proizvodnjo.
- 9.25 ▲ Bruto domači proizvod je vrednoten v tržnih cenah. Ta agregat se iz tabel ponudbe in porabe lahko izpelje na tri načine:
- a) vsota proizvodnje v osnovnih cenah po dejavnostih, zmanjšana za vsoto vmesne potrošnje v kupčevih cenah po dejavnostih in povečana za neto davke na proizvode (proizvodni pristop); vmesna potrošnja po dejavnostih vsebuje porabo posredno merjenih storitev finančnega posredništva, ki je prikazana v nominalni dejavnosti (glej odstavek 9.33);
 - b) vsota elementov dodane vrednosti v osnovnih cenah po dejavnostih, zmanjšana za porabo posredno merjenih storitev finančnega posredništva (prikazana v nominalni dejavnosti, glej odstavek 9.33) in povečana za neto davke na proizvode (dohodkovni pristop);
 - c) vsota kategorij končne porabe, zmanjšana za uvoz: izvoz – uvoz + izdatki za končno potrošnjo + bruto investicije (vse v kupčevih cenah) (izdatkovni pristop).

Tabela 9.5 Tabela ponudbe v osnovnih cenah, skupaj s spremembo v kupčeve cene

	Dejavnosti (NACE)				Σ (1)	Uvoz cif	Skupaj ponudba v osnovnih cenah	Trgovske in transportne marže	Davki minus subvencije na proizvode	Skupaj ponudba v kupčevih cenah
	1	2	3	4 ... n						
Proizvodi (CPA)	(1)									
(Prilagoditvene postavke)										
Σ (1)	(2)							0		
Skupaj, od tega:										
tržna proizvodnja	(3)					0		0		
za lastno končno porabo						0		0		
druga netržna proizvodnja										

Tabela 9.6 Tabela porabe v kupčevih cenah

	Dejavnosti (NACE)		Σ (1)	Končna poraba a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	1 2 3 n				
	(1)	(2)	(2)	(3)	(4)	(5)
Proizvodi (CPA)						
1						
2						
3						
.						
.						
.						
m						
(Prilagoditvene postavke)						
Σ (1)		Skupaj vmesna potrošnja po dejavnostih		Skupaj končna poraba po vrstah		Skupaj poraba
Sredstva za zaposlene						
Drugi neto davki na proizvodnjo						
Potrošnja stalnega kapitala		Elementi dodane vrednosti po dejavnostih				
Neto poslovni presežek						
Σ (3)		Dodana vrednost po dejavnostih				
Σ (1) + Σ (3)		Proizvodnja v osnovnih cenah po dejavnostih				
Dodatne informacije:						
Bruto investicije v osnovna sredstva						
Stanje osnovnih sredstev						
Inputi dela						

- 9.26 Tabela porabe, prikazana v tabeli 9.6, vsebuje tudi nekatere dodatne informacije: bruto investicije v osnovna sredstva, stanje osnovnih sredstev in inpute dela po dejavnostih. Te informacije so odločilne za analizo produktivnosti in so lahko podlaga za številne druge vrste analiz, npr. analizo zaposlenosti.
- 9.27 V ESR je stanje osnovnih sredstev vrednoteno v tržnih cenah, ki prevladujejo na dan sestavitve bilance stanja. Za osnovna sredstva, kupljena v prejšnjih letih, to pomeni, da je treba od tekočih tržnih cen novih sredstev iste vrste in kakovosti odšteti potrošnjo stalnega kapitala za predhodna leta. Ta neto koncept vrednotenja stanja osnovnih sredstev se lahko uporabi pri izračunu kapitalske intenzivnosti. Za analizo produktivnosti pa se pogosteje uporablja poseben bruto koncept vrednotenja stanja osnovnih sredstev. Po tem konceptu se morajo vsa osnovna sredstva vrednotiti v tekočih tržnih cenah novih sredstev iste vrste in kakovosti, potrošnja kapitala v zadnjem in predhodnih letih se torej ne odšteva. Bruto koncept ni standardni koncept v ESR, vendar se lahko enostavno izračuna z metodo nepretrganega popisovanja (MNP). Glede na to, da se bruto vrednosti veliko uporabljajo, je priporočljivo kot dodatne informacije vključiti tako bruto kot neto vrednost stanja osnovnih sredstev.
- 9.28 Pri analizi produktivnosti so opravljene ure prednostna spremenljivka za inpute dela, pri sklepanju o zaposlenih osebah pa je lahko ustrezen tudi podatek o številu zaposlitev. Obe spremenljivki se lahko še dodatno razdelita, npr. na del, ki pripada zaposlenim, in na del, ki pripada samozaposlenim osebam.
- 9.29 Za pravilno sestavljanje in razumevanje tabel ponudbe in porabe je pomembno obnoviti nekatere računovodske dogovore ESR:
- proizvodnja pomožnih dejavnosti ni prikazana ločeno; vsi inputi, ki jih potroši pomožna dejavnost, se obravnavajo kot inputi v glavno ali stransko dejavnost, ki jo pomožna dejavnost podpira. Pomožne dejavnosti so npr. trženje, računovodstvo, skladiščenje in čiščenje (glej odstavka 3.12 in 3.13);
 - blago in storitve, ki so proizvedeni in potrošeni znotraj istega obračunskega obdobja v okviru iste lokalne EED, niso prikazani ločeno. Tako torej niso prikazani kot del proizvodnje ali vmesne potrošnje te EED. Taki primeri so:
 - semena in sadike za setev in sajenje,
 - črni premog, porabljen v proizvodnji briketov v premogovnikih,
 - električna energija, potrošena v elektrarnah;
 - manjše dodelave, vzdrževanje, servisiranje in popravila za račun drugih lokalnih EED se vrednotijo neto, torej brez vrednosti v to vključenega blaga. Če pa se blago bistveno fizično spremeni, se morajo transakcije prikazovati bruto, torej kot nakup in prodaja v to vključenega blaga;
 - trajno blago se lahko najema ali pa je predmet poslovnega najema. V teh primerih se prikaže kot investicija v osnovno sredstvo in kot stanje osnovnih sredstev v dejavnosti lastnika; v dejavnosti uporabnika pa se znesek najemnine prikaže kot vmesna potrošnja;
 - osebe, ki delajo preko agencij za začasno zaposlovanje, so prikazane kot zaposlene v dejavnosti, ki ji pripadajo agencije, ne pa v dejavnostih, v katerih dejansko delajo. Posledično se zato v dejavnostih, v katerih osebe delajo, izplačila zanje prikažejo kot vmesna potrošnja, in ne kot sredstva za zaposlene. Podobno se obravnava delo, oddano zunanjim izvajalcem;
 - zaposlenost in sredstva za zaposlene sta v ESR široka koncepta:
 - zaposlenost zajema tudi zaposlenost iz socialnih vzrokov; to velja npr. za zaposlitve invalidov, zaposlitvene projekte za ljudi, ki so bili dolgo brezposelni, in zaposlitvene programe za mlade iskalce zaposlitve. Ti ljudje se štejejo med zaposlene in prejemajo sredstva za zaposlene (ne socialnih transferjev), čeprav je njihova produktivnost lahko veliko nižja od produktivnosti drugih zaposlenih;
 - zaposlenost vsebuje tudi nekaj primerov, v katerih se od oseb sploh ne pričakuje, da bi delale, npr. odpuščene osebe, ki od svojega prejšnjega delodajalca določeno obdobje še dobivajo plačilo. Input dela, merjen v opravljenih urah, s tem dogovorom ni popačen, saj ure dejansko niso bile opravljene.
- 9.30 V tabelah ponudbe in porabe je treba uvesti dve prilagoditveni postavki za uskladitev vrednotenja uvoza v tabelah ponudbe in porabe ter sektorskih računih (glej tudi tabeli 9.5 in 9.6).

V tabeli ponudbe je uvoz blaga vrednoten v cif vrednostih. Tako so v primerih, ko transportne in zavarovalne storitve, ki so vključene v cif vrednost, opravijo rezidenti (npr. prevoz za lastne potrebe ali prevoz, ki ga opravijo specializirani rezidenčni prevozniki), stroški uvoza previsoko vrednoteni. Za izračun pravega salda med uvozom in izvozom je treba izvoz storitev povečati za vsoto, za katero je uvoz prevrednoten. V sektorskih računih je uvoz blaga vrednoten v fob vrednostih. Tudi pri tem je uvoz, podobno kot pri cif vrednotenju, previsoko vrednoten, vendar pa je prevrednotenje manjše, zato je tudi pripisano povečanje izvoza manjše. Posledica uporabe različnih načel vrednotenja je, da je neto celotni uvoz v obeh primerih enak, vendar pa sta tako skupni uvoz kot skupni izvoz večja pri cif vrednotenju. Ti dve načeli vrednotenja se lahko uskladita v tabelah ponudbe in porabe z uvedbo prilagoditvenih postavk za uvoz in izvoz. Prilagoditvene postavke morajo biti enake vrednosti transportnih in zavarovalnih storitev, ki jih opravijo rezidenti, in so vključene v cif, ne pa v fob vrednost; torej se nanašajo na transport in zavarovanje od meje izvozne države do meje uvozne države. Ko so te prilagoditvene postavke vključene v tabele ponudbe in porabe, ne potrebujejo nobene posebne nadaljnje obravnave v input-output izračunih.

- 9.31 Transferji obstoječega blaga so v tabeli porabe prikazani kot negativni izdatki za prodajalca in pozitivni izdatki za kupca. Za udeleženo skupino proizvodov pomeni transfer obstoječega blaga prerazporeditev med porabami. Le transakcijski stroški niso predmet prerazporeditve: prikazani so kot poraba poslovnih ali profesionalnih storitev. Za opise in analize je morda koristno, da se za določene skupine proizvodov posebej prikažejo relativne velikosti transferjev obstoječega blaga, npr. pomen rabljenih vozil ali recikliranega papirja.
- 9.32 Ocenjevanje neposrednih nakupov rezidentov v tujini in nakupov nerezidentov na domačem ozemlju pomeni navadno posebno nalogo v statističnem procesu. Vključeni so kot prilagoditev izhodiščnih ocen uvoza, izvoza ter, v višini vrednosti potrošnega dela nakupov v tujini, izdatkov za končno potrošnjo. Za ohranitev ravnovesja med ponudbo in porabo po proizvodih je treba vse te nakupe razdeliti po posameznih skupinah proizvodov. Pri tistih skupinah proizvodov, kjer so ti nakupi pomembni, so lahko prikazani kot podkategorije (izdatki za namestitvene storitve).
- 9.33▲ V tabelah ponudbe in porabe je klasifikacija NACE Rev. 1 razširjena z nominalno dejavnostjo za porabo posredno merjenih storitev finančnega posredništva. V tabeli ponudbe za to dejavnost ni prikazana nobena transakcija, v tabeli porabe pa je celotna poraba teh storitev prikazana kot vmesna potrošnja nominalne dejavnosti. Ker nominalna dejavnost nima drugih transakcij, je njen neto poslovni presežek negativen v višini njene vmesne potrošnje, vsi drugi elementi njene dodane vrednosti pa so enaki nič. Posledično je njena skupna bruto dodana vrednost enaka njenemu (negativnemu) neto poslovnemu presežku.
- 9.34 Prehod iz ponudbe in porabe v osnovnih cenah na kupčeve cene obsega:
- prerazporejanje trgovskih marž,
 - prerazporejanje transportnih marž,
 - dodajanje davkov na proizvode (razen odbitnega DDV),
 - odštevanje subvencij na proizvode.
- Ta prehod je pomemben del procesa usklajevanja. Ločene tabele lahko prehod prikažejo podrobneje (glej tabeli 9.7 in 9.8), lahko pa se uporabljajo tudi za pomembne analitične namene, npr. za analizo cen in posledic sprememb v stopnjah davkov na proizvode.
- 9.35 V splošnem pri pripravljanju tabel ponudbe in porabe ter usklajevanju obeh strani vedno obstaja izbira med dvema načinoma prilagajanja statističnih podatkov:
- ponudba vsakega proizvoda v osnovnih cenah se prilagodi na vrednotenje v kupčevih cenah, da se omogoči usklajevanje s porabo v kupčevih cenah;
 - vsaka od porab v kupčevih cenah se prilagodi na vrednotenje v osnovnih cenah, tako da se ujema s ponudbo v osnovnih cenah.

Tabela 9.8 Poenostavljena tabela davkov, zmanjšanih za subvencije na proizvode

	Dejavnosti (NACE)			Σ (1)	Končna poraba a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	1	2	3 ... n				
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Proizvodi (CPA)	1				Davki, zmanjšani za subvencije na proizvode za končno porabo:		
	2				Izdatki za končno potrošnjo:		
	3				a) gospodinjstev		
	.				b) NPISG		
	.				c) države		
	.				Bruto investicije:		
	.	(1)	Davki, zmanjšani za subvencije na proizvode za vmesno potrošnjo po proizvodih in dejavnostih		d) bruto investicije v osnovna sredstva in vrednostni predmeti		
	m				e) spremembe zalog		
					f) izvoz		
Σ (1)	(2)		Davki, zmanjšani za subvencije na proizvode za vmesno potrošnjo po dejavnostih		Davki, zmanjšani za subvencije na proizvode po vrstah končne porabe		Skupaj davki, zmanjšani za subvencije na proizvode

- 9.36 V praksi sta za izdelavo tabel ponudbe in porabe lahko potrebni obe obliki usklajevanja. Obe izbiri se ukvarjata s podobnimi oziroma uporabljata podobne vrste prilagoditev, tj. za davke, zmanjšane za subvencije na proizvode, ter trgovske in transportne marže po proizvodih. Dejansko prva izbira ni možna brez druge, saj navadno ni mogoče poznati stolpcev davkov na proizvode, subvencij na proizvode ter trgovskih in transportnih marž, razporejenih po proizvodih v tabeli ponudbe, preden ni znana razporeditev med porabami posameznih proizvodov iz tabele porabe v kupčevih cenah (tabela 9.6).
- 9.37 V proces usklajevanja so tako vključene naslednje tabele:
- tabeli ponudbe in porabe 9.5 in 9.6, ki prikazujeta končne rezultate procesa usklajevanja ponudbe in porabe po proizvodih v kupčevih cenah in osnovnih cenah;
 - tabeli trgovskih in transportnih marž ter davkov, zmanjšanih za subvencije na proizvode (tabeli 9.7 in 9.8).
- 9.38 Prehod iz ponudbe in porabe v osnovnih cenah na kupčeve cene (glej odstavek 9.34) pomeni prerazporejanje trgovskih marž: vrednotenje v osnovnih cenah zahteva, da so trgovske marže prikazane kot del proizvoda trgovine, vrednotenje v kupčevih cenah pa določa, da so trgovske marže razporejene pri proizvodih, na katere se nanašajo. Enako velja za transportne marže.
- 9.39 Vsota trgovskih marž po proizvodih je enaka vsoti trgovskih marž trgovskih dejavnosti ter sekundarnih trgovskih marž drugih dejavnosti. Enaka enačba velja za transportne marže.
- 9.40 Transportne marže vsebujejo transportne stroške, ki jih kupec plača posebej; ti stroški so vključeni v porabo proizvodov v kupčevih cenah, ne pa v osnovnih cenah proizvodnje predelovalcev ali v trgovskih maržah trgovcev na debelo in trgovcev na drobno. Transportne marže vključujejo zlasti:
- transport blaga z mesta proizvodnje na mesto, kjer ga prevzame kupec, če proizvajalec plača za prevoz tretji osebi in je ta znesek kupcu fakturiran posebej;
 - transport blaga, ki ga organizira predelovalec, trgovec na debelo ali trgovec na drobno tako, da mora kupec transportne stroške plačati posebej, tudi če prevoz opravijo predelovalci, trgovci na debelo ali trgovci na drobno sami.
- Vsi drugi stroški transporta blaga niso prikazani kot transportne marže, npr.:
- če transport blaga opravi predelovalec, so transportni stroški vključeni v osnovne cene predelovalčeve proizvodnje; ta transport predstavlja pomožno dejavnost, posamezni transportni stroški pa niso prepoznani kot transportni stroški;
 - če predelovalec organizira transport blaga brez posebnega računa za transportne storitve, so transportni stroški vključeni v osnovne cene predelovalčeve proizvodnje; kot taki so prepoznani in prikazani kot del vmesne potrošnje predelovalca;
 - če trgovci na debelo ali trgovci na drobno organizirajo transport blaga z mesta, kjer ga prevzamejo, na mesto, kjer ga prevzame drug kupec, so ti stroški vključeni v trgovsko maržo, če kupcu znesek za transport ni zaračunan posebej. Enako kot pri predelovalcih lahko tudi tukaj ti stroški pomenijo pomožno dejavnost za trgovca na debelo ali trgovca na drobno ali pa nakup storitev za vmesno potrošnjo, tako da so prikazani med trgovskimi, ne pa med transportnimi maržami;
 - če gospodinjstvo pooblasti tretjo osebo za transport blaga, ki ga je kupilo za končno potrošnjo, so transportni stroški prikazani kot izdatki za končno potrošnjo transportnih storitev in niso vključeni v trgovske ali transportne marže.
- 9.41 Tabela 9.7 prikazuje nekoliko poenostavljeno sliko matrike trgovskih in transportnih marž, ker:
- trgovske in transportne marže niso izrecno ločene. Obe vrsti marž se lahko prikažeta za vsako skupino proizvodov, druga rešitev pa sta ločeni tabeli – ena za trgovske, druga za transportne marže;
 - pri trgovskih maržah je za upoštevanje razlik v cenah med trgovino na debelo in trgovino na drobno treba ločevati trgovske marže trgovine na debelo in trgovske marže trgovine na drobno. Pri oblikovanju tabel je treba upoštevati, da trgovci na debelo lahko prodajajo tudi neposredno gospodinjstvom (npr. pohištvo) in da trgovci na drobno lahko prodajajo tudi proizvodnim dejavnostim (npr. kavarnam in restavracijam);

- c) pri izračunavanju in analiziranju trgovskih marž na proizvode za končno potrošnjo gospodinjstev se za upoštevanje razlik v njihovih cenah lahko za vsako skupino proizvodov določijo najpomembnejši distribucijski kanali; razločevanje med trgovino na debelo in trgovino na drobno je dejansko premalo natančno. Blago in storitve na primer lahko gospodinjstva kupujejo v supermarketih, špecerijah, cvetličarnah, veleblagovnicah, v tujini ali ga dobijo kot dohodek v naravi. Nadalje, za nekatere proizvode so zelo pomembne sekundarne prodaje, na primer pri cigaretah so to lahko prodaje v kavarnah, restavracijah in na bencinskih črpalkah. Seveda se ta podrobnejša razločevanja lahko uvedejo samo, če razpoložljivi podatki vsebujejo dovolj informacij za vsaj grobe ocene pomena vsakega od distribucijskih kanalov;
- d) pri izračunavanju transportnih marž je lahko zelo uporabno razločevanje po vrstah transporta (npr. po železnici, zraku, morskih/notranjih vodnih poteh ali po cestah).

9.42 Davke na proizvodnjo in uvoz sestavljajo:

- a) davki na proizvode (D.21):
 - (1) davki tipa DDV (D.211),
 - (2) davki in dajatve na uvoz razen DDV (D.212),
 - (3) davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214),
- b) drugi davki na proizvodnjo (D.29).

Na podobne kategorije se delijo subvencije na proizvodnjo in uvoz. Obravnavajo se kot negativni davki na proizvodnjo in uvoz.

Definicije vseh teh kategorij so navedene v odstavkih od 4.14 do 4.40.

9.43 Ponudba v osnovnih cenah vsebuje neto druge davke na proizvodnjo (torej ne vsebuje drugih subvencij na proizvodnjo). Za prehod z osnovnih cen na kupčeve cene (ali obratno, glej odstavek 9.34) je treba dodati davke na proizvode in odšteti subvencije na proizvode (ali obratno).

9.44 DDV je lahko odbitni, neodbitni ali zgolj neuporabljen:

- a) odbitni DDV se navadno uporablja za večino vmesne potrošnje, večino bruto investicij v osnovna sredstva in za del sprememb zalog;
- b) neodbitni DDV se navadno uporablja za izdatke za končno potrošnjo, del bruto investicij v osnovna sredstva, del sprememb zalog in del vmesne potrošnje;
- c) DDV se v splošnem ne uporablja za:
 - (1) izvoz (vsaj za izvoz v države izven EU),
 - (2) vse blago in storitve, ki imajo stopnjo DDV enako nič, ne glede na njihovo porabo,
 - (3) vse proizvajalce, ki so izvzeti iz sistema DDV, npr. majhna podjetja in verske organizacije.

9.45 DDV je v ESR prikazan neto: vse ponudbe so vrednotene v osnovnih cenah, torej brez fakturiranega DDV, vmesna in končna potrošnja pa sta vrednoteni v kupčevih cenah, torej brez odbitnega DDV.

9.46 Tabela 9.8, ki prikazuje davke, zmanjšane za subvencije na proizvode, je poenostavljena, kajti:

- a) ne razločuje različnih vrst davkov na proizvode, subvencije pa niso prikazane posebej;
- b) za različne distribucijske kanale lahko veljajo različne davčne stopnje in subvencije, zato jih je treba razločevati, če so na voljo ustrezni in zadostni podatki.

9.47 ▲ Davki in subvencije na proizvode so v plačilo zapadli zneski le, če so evidentirani z davčnimi odmerami, davčnimi napovedmi ipd. ali če so zneski dejansko plačani (glej odstavek 4.27). Davki (in subvencije) na proizvode se po proizvodih navadno ocenijo z uporabo uradne stopnje davka (subvencije) za posamezne

tokove, nato pa je treba analizirati razlike med tako ocenjenimi zneski in zneski davčnih odmer ali dejansko plačanimi zneski.

- a) Nekatere od teh razlik kažejo, da začetna ocena davkov na proizvode ni v skladu z definicijami ESR, zato jo je treba:
- (1) v primeru izvzetja znižati,
 - (2) v primeru utaje (npr. plačilo davkov je obvezno, vendar ni davčne odmere) znižati,
 - (3) v primerih kazni zvišati.

Spremembe ocen davkov na proizvode vplivajo na spremenljivke, ki so ocenjene s prištevanjem ali odštevanjem ocenjenih davkov na proizvode. Proizvodnja v osnovnih cenah za posamezno skupino proizvodov se lahko oceni npr. z odštevanjem (med drugim) davkov na proizvode od ocenjene porabe v kupčevih cenah, za oceno porabe v kupčevih cenah pa se ocena proizvodnje v osnovnih cenah lahko združi (med drugim) z ocenami davkov na proizvode.

- b) V tabelah ponudbe in porabe se ne sme upoštevati več vrst razlik:
- (1) razlike v času, plačila se npr. lahko nanašajo na davčne odmere za več let,
 - (2) podjetja, ki so plačilno nesposobna (stečajni): to mora biti prikazano kot druga sprememba obsega finančnih sredstev in obveznosti, torej ne v tabelah ponudbe in porabe.
- c) V nekaterih primerih razlike lahko kažejo tudi na to, da so začetne ocene davkov in subvencij na proizvode zelo napačne, ker je npr. proizvodnja nekega proizvoda prenizko ocenjena. Tedaj so lahko upravičene tudi spremembe ocen tokov blaga in storitev.

Pri prehodu od porabe po proizvodih v kupčevih cenah na osnovne cene se popravki izhodiščnih ocen davkov in subvencij na proizvode lahko prikažejo kot posebna postavka. Za vse input-output izračune pa je te popravke treba razporediti po proizvodih, četudi le s preprostimi matematičnimi metodami, na primer s proporcionalno razporeditvijo.

- 9.48 Iz tabele porabe, prikazane v tabeli 9.6, ni razvidno, v kolikšnem obsegu so bili porabljeni doma proizvedeni blago in storitve in v kolikšnem obsegu so bili porabljeni uvoženi blago in storitve. Ta podatek je potreben za vse analize, v katerih je pomembna povezava med ponudbo in porabo blaga in storitev znotraj nacionalnega gospodarstva. Značilen tak primer je analiza vpliva sprememb izvoza ali izdatkov za končno potrošnjo na uvoz, domačo proizvodnjo in s tem povezane spremenljivke, npr. na zaposlenost; dejansko je to pomembno za večino analiz, omenjenih v odstavkih 9.14 in 9.15. Input-output okvir vsebuje zato tudi tabelo porabe za uvožene proizvode in tabelo porabe za doma proizvedene blago in storitve (glej tabeli 9.9 in 9.10).
- 9.49 Pri sestavljanju tabele porabe za uvožene proizvode je treba uporabiti vse razpoložljive podatke o porabi uvoza, npr. za nekatere proizvode so lahko znana najpomembnejša uvozna podjetja, za nekatere proizvajalce pa lahko obstajajo podatki o velikosti uvoza. Sicer pa so v splošnem neposredni statistični podatki o porabi uvoza redki, zato jih je navadno treba dopolniti s predpostavkami po skupinah proizvodov.
- 9.50 Tabela porabe doma proizvedenih blaga in storitev se tako lahko izdelava z odštevanjem tabele porabe uvoženih proizvodov od tabele skupne porabe.

Tabela 9.9 Tabela porabe uvoza

	Dejavnosti (NACE)			Σ (1)	Končna poraba a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	1	2	3 ... n				
	(1)			(2)	(3)	(4)	(5)
Proizvodi (CPA)	1				Za uvožene proizvode: končna poraba v kupčevih cenah/cif vrednostih:		
	2				Izdatki za končno potrošnjo:		
	3				a) gospodinjstev		
	.				b) NPISG		
	.				c) države		
	.				Bruto investicije:		
		(1)	Za uvožene proizvode: vmesna potrošnja v cif vrednostih po proizvodih in dejavnostih		d) bruto investicije v osnovna sredstva in vrednostni predmeti		
	.				e) spremembe zalog		
	m				f) izvoz		
Σ (1)		(2)	Skupaj vmesna potrošnja uvoženih proizvodov po dejavnostih		Skupaj končna poraba uvoženih proizvodov po vrstah		Skupaj uvoz

Tabela 9.10 Tabela porabe domače proizvodnje v osnovnih cenah

		Dejavnosti (NACE)					Σ (1)	Končna poraba	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)	
		1	2	3n	(2)	a) b) c) d) e) f)	(4)	(5)	
		(1)	(1)					(2)	(3)	(4)	(5)
1	Proizvodi (CPA)	(1)	Za domačo proizvodnjo: vmesna potrošnja v osnovnih cenah po proizvodih in dejavnostih						Za domačo proizvodnjo: končna poraba v osnovnih cenah:		
2									Izdatki za končno potrošnjo:		
3									a) gospodinjstev		
.									b) NPISG		
.									c) države		
.									Bruto investicije:		
.									d) bruto investicije v osnovna sredstva in vrednostni predmeti		
.									e) spremembe zalog		
m									f) izvoz		
Σ (1)		(2)	Skupaj vmesna potrošnja domače proizvodnje v osnovnih cenah po dejavnostih						Končna poraba domače proizvodnje v osnovnih cenah		Skupaj domača proizvodnja
Poraba uvoženih proizvodov		(3)	Skupaj vmesna potrošnja uvoženih proizvodov po dejavnostih						Končna poraba uvoženih proizvodov v osnovnih cenah		Skupaj uvoz
Neto davki na proizvode		(4)	Neto davki na proizvode za vmesno potrošnjo po dejavnostih						Neto davki na proizvode za končno porabo		Skupaj neto davki na proizvode
Σ (1) + (3) + (4)		(5)	Skupaj vmesna potrošnja v kupčevih cenah po dejavnostih						Skupaj končna poraba po vrstah		Skupaj poraba
Sredstva za zaposlene		(6)	Elementi dodane vrednosti po dejavnostih								
Drugi neto davki na proizvodnjo											
Potrošnja stalnega kapitala											
Neto poslovni presežek											
Σ (6)		(7)	Dodana vrednost po dejavnostih								
Σ (1) + (3) + (4) + Σ (6)		(8)	Proizvodnja v osnovnih cenah po dejavnostih								
Investicije v osnovna sredstva		(9)									
Stanje osnovnih sredstev											
Inputi dela											

9.51 Zgoraj predstavljene tabele ponudbe in porabe se za posebne namene lahko spremenijo z uvedbo drugih in dodatnih klasifikacij. Pomembni značilni primeri so:

- a) podrobnejše klasifikacije proizvodov in dejavnosti, ki temeljijo na nacionalnih klasifikacijah ali ki upoštevajo posebne namene, npr. za analizo vloge raziskav in razvoja v nacionalnem gospodarstvu;
- b) podrobnejša geografska razčlenitev uvoza in izvoza, npr. trgovina znotraj EU, dodatno razčlenjena po državah, ter trgovina zunaj EU, dodatno razčlenjena po ekonomskih regijah in nekaterih državah, npr. ZDA in Japonska;
- c) razdelitev uvoza na:
 - (1) uvoz proizvodov, ki se proizvajajo tudi doma (konkurenčni uvoz),
 - (2) uvoz proizvodov, ki se doma ne proizvajajo (komplementarni uvoz).

Ti dve obliki uvoza sta verjetno z nacionalnim gospodarstvom v različnih odnosih in sta zanj različno pomembni. Konkurenčni uvoz je lahko predmet analize in ekonomske politike, ker je lahko nadomestek za domačo proizvodnjo, zato se lahko vključi kot posebna kategorija (potencialne) končne porabe v tabele porabe. Za komplementarni uvoz pa se analize večinoma osredotočajo na vpliv sprememb njegovih cen in njegovega obsega (npr. ob naftnih krizah) na nacionalno gospodarstvo;

- d) razdelitev sredstev za zaposlene po merilih, kot so stopnja izobrazbe, zaposlitev za polni/skrajšani delovni čas, starost in spol. Ta klasifikacija se nato lahko uporabi tudi pri dodatnih informacijah o zaposlenosti. Tako se tabele ponudbe in porabe lahko uporabljajo tudi za vse vrste analiz trga dela;
- e) razdelitev sredstev za zaposlene v:
 - (1) plače, od katerih:
 - socialni prispevki zaposlenih¹,
 - (2) socialni prispevki delodajalcev.

Ta razdelitev omogoča analizo vloge socialnih prispevkov pri ceni inputov dela in prenosu tega bremena na bruto poslovni presežek;

- f) klasifikacija končne potrošnje po namenu (za gospodinjstva COICOP, za državo COFOG). Funkcionalna klasifikacija teh izdatkov omogoča ovrednotenje vpliva vsake funkcije na preostalo gospodarstvo. Primera za to sta ocena pomena javnih in zasebnih izdatkov za zdravstvo, transport in izobraževanje ter analiza vpliva državnih izdatkov za obrambo na nekatere domače dejavnosti, še posebej na proizvajalce letal, tovornjakov in orožja;
- g) prerazvrstitev investicij v osnovna sredstva in stanja osnovnih sredstev pri tistih osnovnih sredstvih, ki jih lastnik daje v najem, npr. pri poslovnem najemu so osnovna sredstva lahko prikazana, kot da so v lasti uporabnika (v nasprotju s standardno obravnavo v ESR). Namen te prerazvrstitve je narediti primerljivo stroškovno strukturo med dejavnostmi, ki najemajo osnovna sredstva, in dejavnostmi, ki imajo podobna osnovna sredstva v lasti. Za konsistentno računovodsko obravnavo zahteva takšna prerazvrstitev tudi spremembo vmesne potrošnje najemodajalcev in proizvodnje najemodajalcev v višini najemnine za osnovno sredstvo;
- h) prerazvrstitev zaposlenosti in sredstev za zaposlene pri delu, oddanem zunanjim izvajalcem, in pri osebah, ki delajo preko agencij začasno zaposlovanje; namen te prerazvrstitve je napraviti s prikazom oseb kot zaposlenih v tistih dejavnostih, v katerih dejansko delajo, stroškovno strukturo dejavnosti bolj primerljivo. Takšna prerazvrstitev zahteva tudi spremembo konceptov vmesne potrošnje in proizvodnje opazovanih dejavnosti.

¹ Globalna ocena tega koncepta je lahko potrebna, če socialni prispevek zaposlenega ni odvisen samo od plače, ampak tudi od, npr. drugih dohodkov zaposlenega, starosti in zakonskega statusa.

TABELE, KI POVEZUJEJO TABELE PONUDBE IN PORABE S SEKTORSKIMI RAČUNI

9.52 Za konsistentnost tabel ponudbe in porabe s sektorskimi računi morajo biti informacije v tabelah ponudbe in porabe povezane s sektorskimi računi. To se doseže z uvedbo tabele s spremenljivkami, navzkrižno klasificiranimi po dejavnostih in po sektorjih (glej tabelo 9.11).

Tabela 9.11 Tabela, ki povezuje tabele ponudbe in porabe s sektorskimi računi

	Dejavnosti (NACE)					Σ (1)
	1	2	3n	(2)
	(1)					(2)
I. Nefinančne družbe						
Proizvodnja						
Tržna proizvodnja						
Proizvodnja za lastno končno porabo						
Druga netržna proizvodnja						
Vmesna potrošnja						
Bruto dodana vrednost						
Sredstva za zaposlene						
Drugi neto davki na proizvodnjo						
Potrošnja stalnega kapitala						
Neto poslovni presežek						
Bruto investicije v osnovna sredstva	(1)					
II. Finančne družbe						
Proizvodnja						
...						
Bruto investicije v osnovna sredstva						
III. Država						
IV. Gospodinjstva						
V. NPISG						
Skupaj sektorji						
Proizvodnja	(2)					
...						
Bruto investicije v osnovna sredstva						

SIMETRIČNE INPUT-OUTPUT TABELE

9.53 V ESR je tabela oblike proizvod po proizvodu najpomembnejša simetrična input-output tabela.

9.54 Input-output tabela oblike proizvod po proizvodu (glej tabeli 9.4 in 9.12) se lahko sestavi s pretvorbo tabel ponudbe in porabe, izdelanih v osnovnih cenah, kar obsega spremembo formata, tj. iz dveh asimetričnih v eno simetrično tabelo (glej odstavek 9.09). Postopek pretvorbe se lahko razdeli na tri korake:

- alokacija stranskih proizvodov v tabeli ponudbe v dejavnosti, v katerih so to glavni proizvodi;
- preureditev stolpcev tabele porabe od inputov dejavnosti v inpute homogenih panog (glej odstavek 2.114) (brez agregiranja vrstic);
- agregacija posameznih proizvodov (vrstic) nove tabele porabe v homogene panoge, prikazane v stolpcih, če je to ustrezno.

- 9.55 Korak a) zajema prenose stranskih proizvodov v tabeli ponudbe. Ker stranski proizvodi nastopajo kot "zunajdiagonalne" postavke v tabeli ponudbe, je ta prenos sorazmerno enostaven. Ti stranski proizvodi se obravnavajo kot dodatki v dejavnosti, v katerih so to glavni proizvodi, in so izločeni iz dejavnosti, v katerih so bili proizvedeni.
- 9.56 Korak b) je bolj zapleten, ker se izhodiščni podatki o inputih nanašajo na dejavnosti, in ne na vsak posamezen proizvod, ki je bil v tej dejavnosti proizveden. Pretvorba, ki jo je treba izvesti, zajema prenose inputov, ki so povezani s stranskimi proizvodi, iz dejavnosti, v katerih so bili stranski proizvodi izdelani, v dejavnosti, v katere načeloma (po svojih značilnostih) sodijo. Ta prenos se lahko opravi na dva načina:
- (1) s pomočjo dodatnih statističnih in tehničnih informacij,
 - (2) s pomočjo predpostavk.
- 9.57 Dodatne statistične in tehnične informacije je treba uporabljati, kolikor je le mogoče. Morda je npr. možno dobiti posebne informacije o inputih, potrebnih za proizvodnjo določene vrste proizvodnje. Vendar pa so podatki te vrste navadno nepopolni, zato je na koncu za izvedbo prenosov navadno treba uporabiti preproste predpostavke.
- 9.58 Predpostavke, ki se uporabljajo za prenos proizvodov in z njimi povezanih inputov, slonijo na dveh vrstah tehnoloških predpostavk:
- a) tehnologija dejavnosti, ki predpostavlja, da so vsi proizvodi, ki jih proizvedejo lokalne EED v dejavnosti, proizvedeni z enako strukturo inputov;
 - b) tehnologija proizvoda, ki predpostavlja, da imajo vsi proizvodi določene skupine enako strukturo inputov, ne glede na to, katera dejavnost jih proizvaja.
- Izbira najboljše predpostavke za posamezen primer ni lahka naloga. Odvisna mora biti od strukture domačih dejavnosti, npr. od stopnje specializacije in od homogenosti nacionalnih tehnologij, ki se uporabljajo za proizvodnjo proizvodov iste skupine. Škornji so npr. lahko izdelani iz usnja ali iz plastičnih mas; predpostavlanje enake tehnologije proizvoda za vse škornje (ali, pri višji ravni agregacije, za vso obutev) je zato lahko sporno; predpostavka tehnologije panoge je tukaj lahko boljša izbira.
- Preprosta uporaba predpostavke tehnologije proizvoda pogosto daje nesprejemljive rezultate, saj so tako izračunani input-output koeficienti včasih neverjetni ali celo nemogoči, npr. negativni. Neverjetni koeficienti so lahko posledica napak v merjenju in heterogenosti (raznovrstnosti proizvodov) dejavnosti, v kateri je preneseni proizvod glavni proizvod. To se lahko popravi s prilagoditvami, ki temeljijo na dodatnih informacijah, ali z uporabo izvedenskih ocen v največjem možnem obsegu. Druga rešitev je seveda uporaba predpostavke tehnologije dejavnosti. V praksi je najboljša strategija za sestavljanje simetričnih input-output tabel uporaba mešanice predpostavk tehnologije, kombiniranih z dodatnimi informacijami.
- 9.59 Pomen predpostavk je odvisen od obsega stranske proizvodnje, ta pa ni odvisen le od organiziranosti proizvodnje v gospodarstvu, ampak tudi od razčlenitve proizvodov: podrobnejša je členitev, tem več stranske proizvodnje je pričakovati.
- 9.60 Korak c) zajema agregacijo proizvodov v novi tabeli porabe v dejavnosti, ki jih proizvajajo v skladu s korakom a), rezultat pa je simetrična input-output tabela, v kateri so proizvodi navzkrižno razvrščeni po proizvodih. Ta dopolnila se začnejo pri podatkih o lokalnih EED, končne vknjižbe pa ustrezajo vknjižbam za "enote homogene proizvodnje".
- 9.61 Klasifikacije v simetrični input-output tabeli se skladajo s klasifikacijami v tabelah ponudbe in porabe, saj je prva tabela transformacija drugih (razen seveda klasifikacije po dejavnostih/homogenih panogah).

Tabela 9.12 Simetrična input-output tabela v osnovnih cenah (proizvod po proizvodu)

	Proizvodi (CPA)				Σ (1)	Končna poraba a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	1	2	3	... n				
Proizvodi (CPA)	(1)				(2)	(3)	(4)	(5)
1								
2								
3								
·								
·	(1)							
·	Vmesna potrošnja v osnovnih cenah po proizvodih in proizvodih							
n								
Σ (1)		(2)						
Davki na proizvode								
Subvencije na proizvode (-)								
Σ (1) + (3)		(4)						
Sredstva za zaposlene								
Drugi neto davki na proizvodnjo								
Potrošnja stalnega kapitala								
Neto poslovni presežek								
Σ (5)								
Σ (1) + (3) + Σ (5)		(7)						
Uvoz								
(7) + (8)								
Investicije v osnovna sredstva								
Stanje osnovnih sredstev								
Inputi dela								

9.62 Simetrično input-output tabelo, ki je prikazana v tabeli 9.12, morata spremljati vsaj dve tabeli:

- a) matrika, ki prikazuje porabo uvoza. Format te tabele je enak kot pri uvozni tabeli, ki podpira tabeli ponudbe in porabe (glej tabelo 9.10), le da je tu uporabljena klasifikacija proizvod po proizvodu;
- b) simetrična input-output tabela za domačo proizvodnjo (tabela 9.13).

Simetrična input-output tabela za domačo proizvodnjo se uporablja za izračun kumulativnih koeficientov, tj. Leontijeve inverzne matrike. Leontijeva inverzna matrika je pri tabeli 9.13 inverzna matrika razlike med enotsko matriko I in matriko tehničnih koeficientov, dobljenih iz matrike $[(1), (1)]$. Leontijeva inverzna matrika se lahko izračuna tudi za domačo proizvodnjo in konkurenčni uvoz (glej odstavek 9.51). V tem primeru je treba predpostaviti, da je bil konkurenčni uvoz proizveden na enak način kot konkurenčni domači proizvodi.

DESETO POGLAVJE

MERE CEN IN OBSEGA

10.01 V sistemu ekonomskih računov so vsi tokovi in vsa stanja izraženi v denarnih enotah. Denarna enota je edini skupni imenovalec, ki ga je moč uporabiti za vrednotenje izjemno različnih transakcij, prikazanih v računih, in ki omogoča izračun smiselnih izravnalnih postavk.

Težava pri uporabi denarne enote kot merske enote je, da ni ne stabilna ne mednarodni standard. Ekonomska analiza se največ ukvarja z merjenjem gospodarske rasti v izrazih obsega med različnimi obdobji. Pri spremembah vrednosti posameznih ekonomskih agregatov je zato nujno treba spremembe, ki izhajajo izključno iz sprememb cen, razlikovati od preostalih, ki se imenujejo spremembe "obsega".

Ekonomska analiza se ukvarja tudi s primerjavami v prostoru, tj. med nacionalnimi gospodarstvi. Pri tem se osredotoča na mednarodne primerjave obsega ravni proizvodnje in dohodka, zanima pa jo tudi raven cen. Zato je razlike v vrednosti ekonomskih agregatov med pari ali skupinami držav nujno razčleniti v komponente, ki odražajo razlike v obsegu in razlike v ceni.

10.02 Pri časovnih primerjavah tokov in stanj je treba pravilnemu merjenju sprememb cen in obsegov posvečati enako pozornost. V kratkem obdobju ni opazovanje cenovnih sprememb nič manj zanimivo kot merjenje obsega ponudbe in povpraševanja. Na dolgi rok mora preučevanje gospodarske rasti upoštevati spreminjanja relativnih cen različnih vrst blaga in storitev.

Poglavitni cilj ni samo zagotavljanje izčrpnih mer sprememb cen in obsegov za temeljne agregate sistema, ampak sestaviti celoto medsebojno odvisnih mer, ki omogočajo sistematične in podrobne analize inflacije, gospodarske rasti ter njunih nihanj.

10.03 Splošno pravilo za primerjave v prostoru je, da morajo biti pravilno merjene tako cenovne komponente kot komponente obsega ekonomskih agregatov. Ker je razlika med Laspeyresovimi in Paaschejevimi obrazci pri primerjavah v prostoru pogosto značilna, je Fischerjev indekсни obrazec za te primerjave edini sprejemljiv.

10.04 Prednost ekonomskih računov je v zagotavljanju primernega okvira za izgradnjo sistema indeksov obsega in cen ter v zagotavljanju konsistentnosti statističnih podatkov.

Prednosti računovodskega pristopa je mogoče povzeti takole:

- a) na konceptualni ravni zahteva uporaba računovodskega okvira, ki zajema celoten gospodarski sistem, konsistentno opredelitev cen in fizičnih enot za različne proizvode in tokove v sistemu. V okviru takšne vrste je nujno, da so npr. koncepti cen in obsega za posamezno skupino proizvodov enako definirani na strani virov in na strani porab;
- b) na statistični ravni postavlja uporaba okvira ekonomskih računov računovodske omejitve, ki jih je treba upoštevati v tekočih in stalnih cenah in ki za zagotovitev konsistentnosti podatkov o cenah in obsegih navadno zahtevajo določene prilagoditve;
- c) tvorjenje integriranega sistema indeksov cen in obsega v okviru sistema ekonomskih računov zagotavlja nacionalnemu računovodstvu možnost dodatnih preverb. Ob predpostavki obstoja usklajenega sistema tabel ponudbe in porabe v tekočih cenah izgradnja takšnih usklajenih tabel v stalnih cenah pomeni avtomatično izpeljavo sistema implicitnih indeksov cen. Preučevanje verodostojnosti teh izvedenih indeksov lahko vodi k reviziji in popravljanju podatkov v stalnih cenah, v nekateri primerih pa celo k popravljanju vrednosti v tekočih cenah;
- d) računovodski pristop dovoljuje merjenje sprememb cen in obsega za nekatere izravnalne postavke računov, ki po definiciji izhajajo iz drugih elementov v računih.

- 10.05 Kljub prednostim integriranega sistema, ki temelji na usklajenosti transakcij z blagom in storitvami v celoti in po dejavnostih, je treba priznati, da tako dobljeni indeksi cen in obsega ne zadostujejo vsem potrebam in ne odgovarjajo na vsa možna vprašanja o spremembah cen ali obsegov. Čeprav so računovodske omejitve in izbira obrazcev za indeks cen in indeks obsega bistveni za izgradnjo skladnega sistema, lahko včasih predstavljajo oviro. Prav tako obstaja potreba po informacijah za krajša obdobja, npr. mesece ali četrtletja. V teh primerih se kot koristne lahko izkažejo druge oblike indeksov cen in obsega.

PODROČJE UPORABE INDEKSOV CEN IN OBSEGA V SISTEMU RAČUNOV

- 10.06 Med tokovi, ki se pojavljajo v ekonomskih računih v tekočih cenah, je pri nekaterih (v glavnem pri tistih, ki se nanašajo na proizvode) razlikovanje med spremembami cen in spremembami obsega podobno kot na mikroekonomski ravni. Za številne druge tokove v sistemu je razlikovanje precej manj očitno.

V prvem primeru tokovi zajemajo skupino elementarnih transakcij z blagom in storitvami, katerih vrednost je enaka zmnožku števila fizičnih enot in cene za enoto. V tem primeru za določitev povprečne spremembe cene in obsega zadošča poznavanje razčlenitve obravnavanega toka na elementarne transakcije.

V drugem primeru, ki se nanaša na številne transakcije, povezane z razdelitvijo in s finančnim posredništvom ter z izravnalnimi postavkami, kot je dodana vrednost, je tekoče vrednosti težko ali celo nemogoče neposredno ločiti v komponente cen in obsega, zato je treba uporabiti posebne rešitve.

Prav tako obstaja potreba po merjenju realne kupne moči številnih agregatov, kot so sredstva za zaposlene, razpoložljivi dohodek gospodinjstev in nacionalni dohodek. To je možno npr. z deflacioniranjem agregatov z indeksom cen tistega blaga in storitev, ki jih je z njimi mogoče kupiti.

- 10.07 Poudariti je treba, da se cilj in postopek merjenja realne kupne moči bistveno razlikujeta od cilja in postopka pri deflacioniranju blaga in storitev ter izravnalnih postavk. Za te se lahko vzpostavi integriran sistem indeksov cen in obsega, ki je med drugim uporaben za merjenje gospodarske rasti. Pri vrednotenju tokov zadnje vrste v realnem izrazu se uporabljajo indeksi cen drugih tokov, ki so glede na cilje analize lahko različni. To je možno izvesti le na osnovi dogovora, in ne na enoten način znotraj integriranega sistema indeksov cen in obsega.

Integrirani sistem indeksov cen in obsega

- 10.08 Sistematična delitev sprememb tekočih vrednosti v komponenti "spremembe cene" in "spremembe obsega" je omejena na tokove, ki predstavljajo transakcije, prikazane v računih blaga in storitev (0) ter v računih proizvodnje (I); izvaja se za podatke, ki se nanašajo na posamezne dejavnosti, in za podatke, ki se nanašajo na celotno gospodarstvo. Tokov, ki predstavljajo izravnalne postavke (npr. dodana vrednost), ni mogoče neposredno deliti v komponenti cene in obsega, ampak je to mogoče le posredno z uporabo ustreznih tokov transakcij.

Uporaba računovodskega okvira postavlja dvojno omejitev pri izračunu podatkov:

- a) saldo računa blaga in storitev mora biti za kateri koli zaporedni leti izračunan v tekočih in stalnih cenah;
- b) vsak tok na ravni celotnega gospodarstva mora biti enak vsoti ustreznih tokov za posamezne dejavnosti.

Tretja omejitev, ki ni svojstvena uporabi računovodskega okvira, ampak izhaja iz preišljene izbire, je, da mora biti vsaka sprememba vrednosti transakcije pripisana bodisi spremembi cene bodisi spremembi obsega bodisi njuni kombinaciji.

Če so te tri zahteve izpolnjene, vrednotenje računov blaga in storitev ter računov proizvodnje v stalnih cenah pomeni, da je možno izdelati integrirano celoto indeksov cen in obsega.

10.09 Postavke, ki jih je pri izgradnji takšne integrirane celote treba upoštevati, so:

Transakcije s proizvodi	Oznaka
Proizvodnja	P.1
Tržna proizvodnja	P.11
Proizvodnja za lastno končno porabo	P.12
Druga netržna proizvodnja	P.13
Vmesna potrošnja	P.2
Izdatki za končno potrošnjo	P.3
Izdatki za individualno končno potrošnjo	P.31
Izdatki za kolektivno končno potrošnjo	P.32
Dejanska končna potrošnja	P.4
Dejanska individualna končna potrošnja	P.41
Dejanska kolektivna končna potrošnja	P.42
Bruto investicije	P.5
Bruto investicije v osnovna sredstva	P.51
Spremembe zalog	P.52
Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	P.53
Izvoz blaga in storitev	P.6
Izvoz blaga	P.61
Izvoz storitev	P.62
Uvoz blaga in storitev	P.7
Uvoz blaga	P.71
Uvoz storitev	P.72
Davki in subvencije na proizvode	
Davki na proizvode razen DDV	D.212 in D.214
Subvencije na proizvode	D.31
DDV na proizvode	D.211
Potrošnja stalnega kapitala	K.1
Izravnalni postavki	
Dodana vrednost	B.1
Bruto domači proizvod	B.1*g

Indeksi cen in obsega za druge agregate

10.10 Poleg zgoraj naštetih mer cen in obsega je v lastni komponenti cene in obsega možno razčleniti tudi v nadaljevanju našete agregate. Cilji za te mere so različni.

Zaloge	AN.12
Stanje proizvedenih osnovnih sredstev	AN.11
Sredstva za zaposlene	D.1

Zaloge na začetku in koncu obdobja je treba izračunavati v stalnih cenah za ocenjevanje spremembe obsega zalog v obdobju.

Stanje proizvedenih osnovnih sredstev je treba v stalnih cenah izračunavati za oceno razmerij med kapitalom in proizvodnjo ter za pridobitev osnove za oceno potrošnje stalnega kapitala v stalnih cenah.

Sredstva za zaposlene morajo biti v stalnih cenah izračunana za merjenje produktivnosti, v nekaterih primerih pa tudi zaradi ocenjevanja proizvodnje s podatki o inputih v stalnih cenah.

10.11 Sredstva za zaposlene so element dohodka. Za merjenje kupne moči se v realnem izrazu lahko vrednotijo z deflacioniranjem z indeksom, ki odraža cene proizvodov, ki jih zaposleni kupujejo. V realnem izrazu je na enak splošen način mogoče meriti tudi druge elemente dohodka, npr. razpoložljivi dohodek gospodinjev in nacionalni dohodek.

SPLOŠNA NAČELA MERJENJA INDEKSOV CEN IN OBSEGA

Definicija cen in obsegov tržnih proizvodov

- 10.12 Oblikovanje integriranega sistema indeksov cen in obsega temelji na predpostavki, da je na ravni posameznega homogenega blaga ali storitve vrednost (v) enaka zmnožku cene na enoto količine (c) in števila količinskih enot (k):

$$v \equiv c \cdot k.$$

- 10.13 Definicija:

Cena je vrednost ene enote proizvoda, katerega količine so popolnoma homogene ne samo v fizičnem smislu, ampak tudi glede na številne druge značilnosti, opisane v odstavku 10.16. Za seštevnost v ekonomskem smislu morajo biti količine identične in imeti enako ceno za enoto. Za vsak agregat transakcij z blagom in storitvami, ki je prikazan v računih, morajo biti mere cen in količin oblikovane tako, da je

$$\text{indeks vrednosti} = \text{indeks cene} \cdot \text{indeks obsega}.$$

To pomeni, da mora biti prav vsaka sprememba vrednosti toka pripisana spremembi cene, spremembi obsega ali njuni kombinaciji.

- 10.14 Pri transakcijah z blagom je v številnih primerih enostavno določiti fizično enoto, ki je udeležena v transakciji, in od tod ceno za enoto. V veliko primerih, npr. za redko investicijsko blago, pa je to veliko težje in je treba uporabiti posebne rešitve.

Pri transakcijah s storitvami je pogosto težje opredeliti značilnosti, ki določajo fizične enote, zato se lahko mnenja glede meril, ki naj bi se uporabljala, razlikujejo. To lahko velja za pomembne dejavnosti, kot so storitve finančnega posredništva, trgovina na debelo in trgovina na drobno, storitve za podjetja, izobraževanje, raziskovanje in razvoj, zdravstvo in rekreacija. Zaradi naraščajočega pomena storitvenih dejavnosti je nujno najti skupne rešitve problema izbire fizičnih enot, četudi so le dogovorjene.

Razlike v kakovosti in razlike v ceni

- 10.15 Fizične in druge značilnosti, ki jih je treba upoštevati pri opredeljevanju proizvodov, določajo razlike v kakovosti in imajo pomembno vlogo, obenem pa povzročajo težke statistične probleme.

Dejstvo je, da za številno blago in storitve, namenjene specifičnim uporabam, obstaja več različnih kakovosti, od katerih ima vsaka svojo ceno.

- 10.16 Razlike v kakovosti odražajo naslednji dejavniki:

- fizične značilnosti,
- dostave na različnih lokacijah,
- dostave ob različnih delih dneva ali obdobjih leta,
- razlike v prodajnih pogojih, okoliščinah ali okolju, v katerih so blago ali storitve dobavljeni.

Ob danih fizičnih značilnostih razlike v drugih dejavnikih pomenijo, da fizične enote v ekonomskem smislu niso identične in da so vrednosti enot različne. Te razlike v vrednostih na enoto so razlike v obsegu, in ne razlike v ceni.

V praksi plačilo ob nakupu blaga ne zajema samo cene blaga, ampak tudi ceno storitev, povezanih z dobavo blaga. To pomeni, da je načeloma treba popolnoma enako blago, prodano po različnih cenah in v različnih okoliščinah, šteti za različno blago. Ta zaključek je eksplicitno potrjen v tabelah ponudbe in porabe, kjer je vrednost trgovskih in transportnih marž (ki predstavljajo glavnino storitev, povezanih z zagotavljanjem blaga) prikazana posebej.

- 10.17 Znotraj posameznega trga in v enem obdobju je lahko hkratni obstoj več vrednosti na enoto dokaz obstoja razlik v kakovosti, razen v primerih, opisanih v odstavku 10.19. Torej je treba različne modele avtomobilov in celo različice istega modela obravnavati kot različne proizvode, podobno pa je treba razločevati med potovanji z vlakom v prvem in drugem razredu.

Za izračun mer cen in obsega je treba uporabljati karseda podrobno klasifikacijo proizvodov, tako da je vsak opredeljen proizvod maksimalno homogen, ne glede na raven, ki je uporabljena pri prikazu rezultatov.

- 10.18 Dimenzijo kakovosti je treba upoštevati tudi pri prikazu sprememb v času. Spremembo kakovosti, npr. zaradi spremembe fizičnih značilnosti proizvoda, je treba obravnavati kot spremembo obsega, in ne cene. Prav tako je treba upoštevati vpliv agregiranja. Spremembe v sestavi toka, ki pomenijo npr. izboljšanje povprečne kakovosti, je treba prikazati kot povečanje obsega, in ne kot povečanje cene. Iz tega izhaja, da bo za proizvodnjo vpliv premika med trgi z različnimi cenami, npr. domači proti tujemu ali industrijska poraba proti trgom za potrošne proizvode, obravnavan kot sprememba obsega, in ne kot sprememba cene. Iz tega prav tako izhaja, da se sprememba cene za posamezen tok lahko zgodi samo kot posledica sprememb cen na ravni posameznih transakcij.

- 10.19 Definicija:

Razlike v vrednosti na enoto niso kazalnik razlik v kakovosti, kadar gre za pomanjkanje informacij, cenovno diskriminacijo, ki odraža omejitve v svobodi izbire, ter za obstoj vzporednih trgov. V teh primerih se razlike v vrednostih na enoto obravnavajo kot razlike v ceni.

- 10.20 Pomanjkanje informacij pomeni, da kupec ni pravilno obveščen o obstoječih razlikah v ceni in lahko zato nenamerno kupuje po višjih cenah. To se lahko zgodi tudi, kadar se posamezni kupci in prodajalci pogajajo ali barantajo o ceni. Po drugi strani se razlika v povprečni ceni blaga, kupljenega na trgu ali bazarju, kjer so takšna barantanja pogosta, in ceno enakega blaga, prodanega v drugačne vrste prodajalni (npr. v veleblagovnici), normalno obravnava kot odraz razlik v kakovosti zaradi različnih prodajnih pogojev.

- 10.21 Cenovna diskriminacija pomeni, da prodajalci za popolnoma enako blago ali storitve, prodane v popolnoma enakih okoliščinah, različnim skupinam kupcev zaračunajo različne cene. V teh primerih posebna skupina kupcev nima svobodne izbire oziroma je le-ta omejena. Sprejeto je načelo, da razlike v ceni pomenijo cenovno diskriminacijo takrat, kadar se za popolnoma enake enote, prodane v popolnoma enakih okoliščinah in na jasno ločenih trgih, zaračunajo različne cene. Razlike v cenah zaradi takšne diskriminacije ne predstavljajo razlik v obsegu.

Možnost preprodaje blaga na trgu pomeni, da je cenovna diskriminacija za proizvode te vrste v večini primerov nepomembna. Morebitne razlike v cenah blaga je mogoče normalno pojasniti kot posledico pomanjkanja informacij ali obstoja vzporednih trgov.

V storitvenih dejavnostih, npr. v transportu, lahko proizvajalci skupinam posameznikov z značilno nizkimi dohodki, npr. upokojujencem ali študentom, zaračunajo nižje cene. Če lahko le-ti potujejo ob katerem koli času po lastni izbiri, je treba to obravnavati kot cenovno diskriminacijo. Če pa jim proizvajalci zaračunajo nižjo ceno ob pogoju, da potujejo le ob določenih časih, navadno zunaj prometnih konic, jim nudijo prevoz nižje kakovosti.

- 10.22 Vzrokov za obstoj vzporednih trgov je več. Kupci morda po nižji ceni ne morejo kupiti toliko, kot bi želeli, ker je ponudba po tej ceni nezadostna, hkrati pa lahko obstaja sekundarni, vzporedni trg z višjimi cenami. Možnost za vzporedni trg obstaja tudi, kadar lahko prodajalci zaračunajo nižje cene, ker se s tem lahko izogibajo določenim davkom. Tudi v teh primerih razlika v ceni pomeni razliko v ceni, in ne v obsegu.

- 10.23 Sprememba sestave toka, ki vpliva na njegovo celotno vrednost, se lahko zgodi, kadar se zaradi pomanjkanja informacij, cenovne diskriminacije in obstoja vzporednih trgov popolnoma enaki proizvodi prodajajo po različnih cenah.

Predpostavimo, da se določena količina posameznega blaga ali storitve, ki se ne razlikuje niti po lastnostih ponujenega blaga ali storitev niti po lokaciji, času ali pogojih prodaje niti po kakšnem drugem dejavniku, določeni skupini kupcev proda po nižji ceni. Poznejše zmanjšanje deleža, prodanega po nižji ceni, zviša povprečno ceno, ki jo plačajo kupci blaga ali storitve. To je treba prikazati kot povečanje cene, in ne obsega.

Načela za netržne storitve

- 10.24 Vzpostavljanje obširnega sistema indeksov cen in obsega, ki zajema vse ponudbe in porabe blaga in storitev, naleti na posebno težavo pri merjenju proizvodnje netržnih storitev. Le-te se od tržnih storitev razlikujejo po tem, da se ne prodajajo po tržni ceni, njihova vrednost v tekočih cenah pa se po dogovoru izračuna kot vsota nastalih stroškov. Ti stroški so vmesna potrošnja, sredstva za zaposlene, drugi davki, zmanjšani za subvencije na proizvodnjo, ter potrošnja stalnega kapitala.
- 10.25 V odsotnosti tržne cene za enoto je sprememba "stroška na enoto" netržne storitve lahko približek za spremembo cene. Če se netržne storitve trošijo na individualni osnovi, je načeloma mogoče oceniti količine, ki so homogene in odražajo uporabo teh storitev, ter uporabiti stroške na enoto iz baznega leta za izračun podatkov v stalnih cenah. S takšnim merjenjem proizvodnje je mogoče analizirati spremembe v produktivnosti za individualne netržne storitve. Za kolektivne storitve navadno ni mogoče opredeliti stroškov na enoto in količin, ki odražajo njihovo uporabo. Če se skušajo spremembe v produktivnosti za kolektivne storitve vključiti s posredno metodo, je treba na to uporabnike opozoriti.
- 10.26 V okviru ekonomskih računov je bistvenega pomena upoštevanje načela, da morata biti proizvodnja in potrošnja netržnih storitev, enako kot proizvodnja in potrošnja blaga in tržnih storitev, definirani z dejanskimi tokovi tega blaga in storitev, in ne s končnimi rezultati, ki izhajajo iz njihove porabe. Ker so ti rezultati odvisni tudi od več drugih dejavnikov, ni mogoče meriti npr. obsega učiteljskih storitev z dvigom izobrazbene ravni ali obsega zdravstvenih storitev z izboljšanjem zdravja prebivalstva.

Načela za dodano vrednost in BDP

- 10.27 Dodana vrednost, izravnalna postavka računa proizvodnje, je edina izravnalna postavka, ki je del integriranega sistema indeksov cen in obsega. Poudariti pa je treba zelo posebne značilnosti te postavke in tudi pomembnost indeksov cen ter obsega, ki se nanjo nanašajo.

V nasprotju s številnimi tokovi blaga in storitev dodana vrednost ne predstavlja nobene posamezne vrste transakcij, zato je ni mogoče neposredno razčleniti v komponenti cene in obsega.

- 10.28 Definicija:

Dodana vrednost v stalnih cenah je razlika med proizvodnjo v stalnih cenah in vmesno potrošnjo v stalnih cenah:

$$DV = \sum C_0 \cdot K_1 - \sum C_0 \cdot k_1.$$

Pri tem C in K označujeta cene in količine za proizvodnjo, c in k pa cene in količine za vmesno potrošnjo. Teoretično pravilna metoda za izračun dodane vrednosti v stalnih cenah je dvojna deflacija, tj. ločeno deflacioniranje obeh tokov računa proizvodnje (proizvodnje in vmesne potrošnje) ter izračun razlike med obema prevrednotenima tokovoma.

- 10.29 Kadar so statistični podatki nepopolni ali niso dovolj zanesljivi, je morda treba uporabiti en kazalnik. Če so podatki o dodani vrednosti v tekočih cenah dobri, je ena izmed možnih alternativ dvojni deflaciji neposredno deflacioniranje tekoče dodane vrednosti s cenovnim indeksom za proizvodnjo; pri tem se predpostavlja, da se cene za vmesno potrošnjo spreminjajo po isti stopnji kot za proizvodnjo. Druga možnost je ekstrapolacija dodane vrednosti iz baznega leta z indeksom obsega proizvodnje. Le-ta je lahko izračunan bodisi neposredno iz količinskih podatkov bodisi z deflacioniranjem tekoče vrednosti proizvodnje z ustreznim indeksom cen. Ta metoda dejansko predpostavlja, da so spremembe obsega enake za proizvodnjo in vmesno potrošnjo.

Za nekatere tržne in netržne storitvene dejavnosti, npr. finančne, poslovne storitve, izobraževanje in obrambo, spremembe cene ali obsega proizvodnje morda ni možno zadovoljivo oceniti. V teh primerih je mogoče spreminjanje dodane vrednosti v stalnih cenah oceniti s spremembami sredstev za zaposlene v stalnih cenah dela in potrošnje stalnega kapitala v stalnih cenah. Sestavljalci podatkov so lahko prisiljeni uporabljati takšne pripomočke tudi, kadar ni upravičeno predpostavljati, da produktivnost dela v kratkem ali dolgem obdobju ostaja nespremenjena.

10.30 Po svojih lastnostih se torej indeksi obsega in cen za dodano vrednost razlikujejo od ustreznih indeksov za tokove blaga in storitev.

Isto velja za indekse cen in obsega agregatnih izravnalnih postavk, kot je bruto domači proizvod. Le-ta je enak vsoti vseh dodanih vrednosti, zmanjšani za PMSFP, tj. vsoti izravnalnih postavk, povečani za davke in zmanjšani za subvencije na proizvode, z drugega vidika pa je izravnalna postavka med celotnimi končnimi porabami in uvozom.

TEŽAVE PRI UPORABI NAČEL

10.31 Za uporabo načel o cenah in obsegu pri posameznih tokovih v sistemu je treba navesti rešitve za številne težave, ki pri tem nastajajo.

Splošna uporaba

10.32 Potreba po določitvi, kateri izmed številnih dejavnikov, ki so opisani v prejšnjem poglavju, pojasnjuje razlike v ceni, nastopi pri proučevanju časovnih serij vrednostnih podatkov in pri potrebi po ločitvi sprememb cen od sprememb obsega. Iz tega izhaja, da so tudi na zelo podrobni ravni serije količinskih podatkov lahko le približne mere sprememb obsega, ker ne odražajo pravilno sprememb, ki lahko nastanejo v mešanici različnih kakovosti. To pomeni, da npr. nespremenjeno število fizičnih enot, prikazanih za določen tok, podceni spremembo obsega, če se je sestava spremenila v prid bolj kakovostnih enot. Ta premik pomeni spremembo povprečne kakovosti in mora biti prikazan kot povečanje indeksa obsega. V splošnem je najboljša metoda za ocenjevanje sprememb obsega tokov blaga in storitev deflacioniranje vrednostnih podatkov z indeksi cen. Ker se vse spremembe povprečne kakovosti pravilno odrazijo v serijah vrednosti, deljenje z reprezentativnim indeksom cen, ki je prilagojen za spremembe kakovosti, daje pravi indeks obsega.

10.33 V praksi deflacioniranje z indeksi cen ni vedno najboljša rešitev in je treba uporabiti druge metode. Serije vrednosti je npr. mogoče oceniti z množenjem podatkov o cenah in količinah, podatke v stalnih cenah pa nato dobiti z uporabo cen baznega leta. Druga možnost je, da so nekatere serije vrednosti slabše kakovosti ali pa obstajajo težave pri pridobitvi zanesljivih indeksov cen. V teh primerih ocena lahko temelji na količinskih kazalnikih, paziti pa je treba, da se količine nanašajo na karseda homogene proizvode. Če nobena izmed opisanih metod ni uporabna, je morda treba proizvodnjo v stalnih cenah oceniti na osnovi inputov v stalnih cenah.

10.34 Za netržne storitve deflacioniranje vrednosti z indeksi cen ni možno, zato je treba uporabiti druge rešitve. Opisane so v odstavkih od 10.41 do 10.46.

Uporaba pri posameznih tokovih

Tokovi blaga in tržnih storitev

10.35 Spremembe vrednosti tokov blaga in tržnih storitev je med vsemi tokovi v gospodarstvu najlažje ločiti na spremembe cen in obsega. V tem okviru je treba jasno ločevati med:

- a) tokovi, ki predstavljajo transakcije, dejansko izvedene na trgu po določeni ceni;
- b) tokovi, ki predstavljajo proizvodnjo za lastno končno porabo (npr. proizvodnja kmetijskih proizvodov in stanovanjskih storitev za lastne potrebe);
- c) tokovi, katerih vrednost je definirana kot razlika med transakcijami z blagom in storitvami (npr. trgovske marže);
- d) tokovi, katerih vrednost je definirana kot razlika med razdelitvenimi in/ali finančnimi transakcijami (npr. posredno merjene storitve finančnega posredništva in zavarovalne storitve).

- 10.36 Tokovi v skupini a) so daleč najštevilnejši in najbolj vsakdanji. Spremembe vrednosti teh tokov je mogoče po njihovi naravi deliti na spremembe cen in obsega. Splošna metoda deflacioniranja tekočih vrednosti z indeksi cen je uporabna v vseh primerih, kjer je blago in storitve mogoče izraziti v enotah, od katerih je večina homogena iz leta v leto.
- 10.37 Za tokove v skupini b), ki so namišljene transakcije, je značilna odsotnost dejanske cene transakcije. To velja za blago, kot so kmetijski proizvodi za lastno končno porabo ter blago za investicije v osnovna sredstva iz lastne proizvodnje. Pri storitvah se najpomembnejša vrsta nanaša na stanovanjske storitve za lastne potrebe. Vrednosti za te pripisane tokove je treba izračunati z uporabo tržnih cen podobnih proizvodov; deflator mora torej biti enak. Ker je proizvodnja gradnje za lastne potrebe navadno treba vrednotiti po stroških proizvodnje, ne pa po cenah, je treba deflator v tem smislu prilagoditi.
- 10.38 Najpomembnejši tokovi v skupini c) so tisti, katerih vrednost v tekočih cenah je dobljena kot razlika med vrednostjo dveh tokov blaga. Takšen je primer trgovskih marž, katerih vrednost v tekočih cenah je definirana kot razlika med dejansko ali pripisano ceno, po kateri trgovsko blago prodajo trgovci na debelo ali trgovci na drobno, ter ceno, ki bi jo moral plačati distributer, da bi nadomestil blago v trenutku, ko je bilo prodano ali kako drugače odtujeno. Po eni metodi je tako mogoče trgovske marže tudi v stalnih cenah oceniti z razliko, in sicer z odštevanjem vrednosti kupljenega trgovskega blaga v stalnih cenah od vrednosti trgovskega blaga, ki so ga trgovci prodali, v stalnih cenah. Druga metoda merjenja je ekstrapolacija trgovskih marž baznega leta bodisi z obsegom prodaj bodisi z obsegom nakupov trgovcev na debelo in trgovcev na drobno. Da bi bila metoda pravilna, je treba upoštevati, da se trgovske marže med različnimi proizvodi in porabami razlikujejo. To je eksplicitno priznано v tabelah ponudbe in porabe.
- 10.39 Skupina c) zajema tudi proizvodnjo storitev potovalnih agencij, merjeno kot vrednost zaračunanih storitev agencij (provizije). Te storitve je mogoče meriti tudi z razliko med dvema tokovoma, in sicer celotnim plačilom kupca ter izdatki proizvajalca za prevoz in nastanitev. Mera obsega je lahko razlika med tema tokovoma, izračunanima v stalnih cenah. Alternativno so lahko provizije definirane kot cena na enoto za vrsto organiziranega prevoza ali nastanitve, kazalnik obsega za zaračunane storitve pa se tako giblje na enak način kot ti tokovi.
- 10.40 Tokovi v skupini d) obsegajo storitve finančnega posredništva, prav tako pa so zajete zaračunane storitve zavarovalnic in pokojninskih skladov. Storitve finančnega posredništva nudijo banke in druge finančne družbe, zajemajo pa posojanje denarja podjetjem in gospodinjstvom, zagotavljanje varnih in primernih načinov varčevanja, varovanje denarja in drugih vrednostnih predmetov, kupovanje in prodajanje tujih valut, obračun čekov, nudenje splošnega ekonomskega znanja, trgovanje z delnicami in obveznicami ter nudenje investicijskega svetovanja. V nekaterih primerih so te storitve enostavno določljive in posebej plačljive, npr. pri najemu prostora v bančnih trezorjih ali kadar so pri izdajah delnic, obveznic ali posojil zaračunane provizije. Tako je mogoče definirati tekočo vrednost transakcij, prav tako pa tudi cene in količine, ki so potrebne za merjenje cen in obsega. Vseeno pa je razčlenitev v komponenti cene in obsega za posredno merjene storitve finančnega posredništva ter zavarovalne storitve navadno mogoča samo arbitrarno in mora temeljiti na dogovorih.

Tokovi netržnih storitev

- 10.41 Netržne storitve, ki jih proizvajajo država in NPISG, zajemajo veliko število storitev, ki so nujne in koristne za družbo. So dveh glavnih vrst:
- storitve, nudene posameznikom; to so storitve, katerih potrošniki ali upravičenci so individualno razpoznavni. Potrošnja teh storitev zahteva osebno pobudo tistih, na katere se nanašajo;
 - čiste kolektivne storitve; to so storitve, ki jih skupaj troši celotno prebivalstvo.
- 10.42 Storitve, nudene posameznikom, so lahko dane posameznikom (npr. zdravstvena oskrba) ali skupinam posameznikov (npr. poučevanje). Po svoji naravi se lahko nudijo na tržni ali netržni osnovi; v številnih primerih lahko posameznik pridobi storitve te vrste bodisi pri tržni enoti (s plačilom cene) bodisi brezplačno ali skoraj brezplačno pri netržni enoti države ali NPISG.

Za tržne enote je treba uporabiti metodo deflacioniranja tekočih vrednosti z indeksi cen, ker je v tem primeru spreminjanje sestave proizvodov z različnimi cenami pravilno prikazano kot vpliv na obseg, in ne na cene. Ocene proizvodnje netržnih storitev, nujenih posameznikom, lahko temeljijo na količinskih kazalnikih. Pri izobraževanju je to lahko število ur, ki jih učenci prebijejo pri pouku ali pri individualnem poučevanju, pri netržnih zdravstvenih storitvah pa morajo ti kazalniki odražati zdravljenje v bolnišnicah ali obiske pri zdravnikih ali medicinskih sestrah. V obeh primerih se dimenzija kakovosti odraža v obsegu virov, nujenih učencu ali pacientu. Pri tem je treba uporabljati podatke na čimbolj podrobni ravni, tako da je vsak kazalnik, za katerega se izvedejo izračuni, karseda homogen glede na stroške. Le v tem primeru so spremembe v sestavi proizvodov pravilno prikazane kot spremembe obsega.

Spremembe obsega proizvodnje in potrošnje storitev, ki so nudene posameznikom, bi morale biti načeloma merjene na osnovi porab teh storitev; to prepreči uporabo različnih meril za enake storitve glede na to, ali so tržne ali netržne. Seveda je treba vsako spremembo kakovosti obravnavati kot spremembo obsega, kar velja tako za tržne kot za netržne storitve, nudene posameznikom.

- 10.43 Čiste kolektivne storitve proizvaja država v korist celotnega prebivalstva. Dejansko zajemajo veliko število dejavnosti, kot so splošne javne storitve, nacionalna obramba, zunanje zadeve, pravosodje in policija, urbano načrtovanje in okolje, ekonomska politika itd. Ker se te storitve trošijo kolektivno, posredno in nepretrgano, obsega njihove proizvodnje ni mogoče meriti z obsegom njihove uporabe.
- 10.44 V praksi morda ni možno dobiti zanesljivih količinskih kazalnikov za netržne storitve, nudene posameznikom, zato jih je morda treba v izrazu obsega meriti z istimi metodami kot čiste kolektivne storitve. V tem primeru je treba začeti z vrednotenjem posameznih stroškovnih elementov te proizvodnje v stalnih cenah. Ti elementi so:
- vmesna potrošnja,
 - sredstva za zaposlene,
 - drugi davki na proizvodnjo, zmanjšani za druge subvencije na proizvodnjo,
 - potrošnja stalnega kapitala.

Uporaba mer inputov kot približkov za proizvodnjo pomeni, da analiza produktivnosti ni možna.

- 10.45 Izračun vmesne potrošnje v stalnih cenah ne predstavlja posebnih teoretičnih problemov, ker se vmesna potrošnja nanaša na blago in tržne storitve. Izračun je možen bodisi z deflacioniranjem tekočih vrednosti z indeksom cen vmesne potrošnje bodisi na osnovi količin, prevrednotenih s cenami baznega leta.
- 10.46 Izračun sredstev za zaposlene ter potrošnje stalnega kapitala v stalnih cenah v netržnih storitvenih dejavnostih je narejen s splošnimi metodami, opisanimi v odstavkih 10.53 in 10.54. Drugi davki na proizvodnjo so pogosto takšne vrste, da jih je mogoče povezati s kazalnikom obsega, npr. z obsegom zaposlenosti, s številom uporabljenih avtomobilov ipd.

Davki in subvencije na proizvode

- 10.47 Čeprav je integriran sistem indeksov cen in obsega v bistvu omejen na transakcije, ki vključujejo blago in storitve, ne izključuje možnosti izračuna mer sprememb cen in obsega za nekatere druge transakcije. Ta možnost obstaja zlasti za davke in subvencije, ki so neposredno povezani s količino ali vrednostjo blaga in storitev, ki so predmet določenih transakcij. V tabelah ponudbe in porabe so njihove vrednosti prikazane eksplicitno. Z uporabo pravil, opisanih v nadaljevanju, je možno dobiti mere cen in obsega za davke in subvencije, ki so prikazani v računih blaga in storitev, in sicer za:
- davke na proizvode razen DDV (D.212 in D.214),
 - subvencije na proizvode (D.31),
 - DDV na proizvode (D.211).

10.48 Najenostavnejši primer so davki, ki predstavljajo fiksni znesek na količinsko enoto proizvoda, ki je predmet transakcije. Vrednost prihodka od takšnega davka je odvisna od:

- a) količine proizvoda, vključenega v transakcijo,
- b) zneska davščine na enoto, tj. davčne cene.

Razčlenitev spremembe vrednosti v njeni dve komponenti dejansko ne predstavlja težav. Sprememba obsega je določena s spremembo količin obdavčenih proizvodov, sprememba cene pa ustreza spremembi zneska davščine na enoto, tj. spremembi davčne cene.

10.49 Pogostejši je primer, pri katerem davek predstavlja določen odstotek vrednosti transakcije. Vrednost prihodka od takšnega davka je odvisna od:

- a) količine proizvoda, vključenega v transakcijo,
- b) cene proizvoda, vključenega v transakcijo,
- c) davčne stopnje (v obliki odstotka).

Davčna cena je v tem primeru dobljena z uporabo stopnje na ceno proizvoda. Tudi spremembo vrednosti prihodka od davka te vrste je mogoče deliti na spremembo obsega, določeno s spremembo količin obdavčenih proizvodov, in na spremembo cene, ki ustreza spremembi davčne cene ($b \cdot c$).

10.50 Znesek davkov na proizvode razen DDV (D.212 in D.214) je v obsegu merjen z uporabo davčnih cen baznega leta na količine proizvedenih ali uvoženih proizvodov ali z uporabo davčnih stopenj baznega leta na vrednost proizvodnje ali uvoza, prevrednoteno na cene baznega leta. Pri tem je treba paziti na to, da se davčne cene med različnimi porabami lahko razlikujejo, kar je upoštevano v tabelah ponudbe in porabe.

10.51 Podobno je znesek subvencij na proizvode (D.31) v obsegu merjen z uporabo cen subvencij baznega leta na količine proizvedenih ali uvoženih proizvodov ali z uporabo stopenj subvencij baznega leta na vrednost proizvodnje ali uvoza, prevrednoteno na cene baznega leta; pri tem je treba upoštevati različne cene subvencij za različne porabe.

10.52 DDV na proizvode (D.211) se za celotno gospodarstvo in posamezne dejavnosti ter druge porabnike izračuna na neto osnovi in se nanaša samo na neodbitni DDV. Ta je definiran kot razlika med fakturiranim DDV na proizvode in DDV, ki ga odbijejo porabniki teh proizvodov. DDV na proizvode je mogoče definirati tudi kot vsoto vseh neodbitnih zneskov, ki jih morajo plačati porabniki.

Neodbitni DDV v stalnih cenah je mogoče izračunati z uporabo stopenj DDV iz baznega leta na tokove, izražene v cenah baznega leta. Vsaka sprememba stopnje DDV za tekoče leto se tako odrazi v indeksu cen, in ne v indeksu obsega neodbitnega DDV.

Delež odbitnega DDV v fakturiranem DDV in s tem neodbitnega DDV se lahko spremeni:

- a) bodisi zaradi spremembe pravice odbijanja DDV zaradi spremembe davčnih zakonov ali predpisov, ki lahko začnejo veljati takoj ali s časovnim odlogom;
- b) bodisi zaradi sprememb v sestavi porab proizvodov (npr. povečanje deleža porab, za katere je DDV mogoče odbiti).

Sprememba zneska odbitnega DDV, ki je posledica spremembe pravice odbijanja DDV, se po opisani metodi enako kot sprememba stopnje fakturiranega DDV obravnava kot sprememba davčne cene.

Sprememba zneska odbitnega DDV zaradi sprememb v sestavi porab proizvodov predstavlja spremembo obsega odbitnega DDV in se odrazi v indeksu obsega DDV na proizvode.

Potrošnja stalnega kapitala

10.53 Izračun mer obsega za potrošnje stalnega kapitala je sorazmerno enostaven, kadar so na voljo dobri podatki o sestavi stanja osnovnih sredstev. Metoda nepretrganega popisovanja (ki jo uporablja večina držav) zahteva za ocenjevanje potrošnje stalnega kapitala v tekočih cenah izračun stanja osnovnih sredstev v stalnih cenah. Za

prehod od vrednotenja v nabavnih stroških k vrednotenju v stroških nadomestitve je najprej treba investicijsko blago, pridobljeno v številnih različnih obdobjih, ovrednotiti na isti osnovi, tj. v cenah baznega leta. Indeksi cen in obsega, dobljeni v procesu, se tako lahko uporabijo za izračun vrednosti potrošnje stalnega kapitala v stalnih cenah in ustreznega indeksa cen.

Če ni nepretrganega popisovanja stanja osnovnih sredstev, je spremembo potrošnje stalnega kapitala v stalnih cenah mogoče izračunati z deflacioniranjem podatkov v tekočih cenah z indeksi cen, dobljenimi iz podatkov o bruto investicijah v osnovna sredstva po proizvodih. Pri tem je treba upoštevati starostno strukturo pridobljenega investicijskega blaga.

Sredstva za zaposlene

- 10.54 Za merjenje obsega inputov dela zaposlenih je količinska enota za sredstva za zaposlene lahko ura dela določene vrste in ravni strokovnega znanja. Tako kot pri blagu in storitvah je treba upoštevati različne kakovosti dela in relativne količine izračunati za vsako posamezno vrsto dela. Cena za vsako vrsto dela so sredstva za zaposlene, plačana za uro, ki se seveda med različnimi vrstami dela lahko razlikujejo. Mero obsega opravljenega dela je mogoče izračunati kot tehtano povprečje relativnih količin za različne vrste dela, pri tem so uteži vrednosti sredstev za zaposlene v predhodnem ali stalnem baznem letu. Alternativno je indeks cene dela mogoče izračunati kot tehtano povprečje odstotnih sprememb v urnih postavkah sredstev za zaposlene za različne vrste dela, pri tem so uteži ponovno sredstva za zaposlene. Če je indeks obsega Laspeyresove vrste izračunan posredno z deflacioniranjem sprememb sredstev za zaposlene v tekočih vrednostih z indeksom povprečne spremembe v urnem plačilu, mora biti le-ta Paaschejeve vrste.
- 10.55 Za merjenje realne kupne moči sredstev za zaposlene je ta tok mogoče deflacionirati z indeksom, ki odraža porabe teh zaslužkov; to sta navadno implicitni deflator izdatkov za individualno potrošnjo ali indeks cen življenjskih potrebščin.

Stanje proizvedenih osnovnih sredstev in zaloge

- 10.56 V stalnih cenah je treba izraziti stanja proizvedenih osnovnih sredstev in zaloge. Podatki o stanjih proizvedenih osnovnih sredstev v stalnih cenah se uporabljajo pri izračunu razmerij med kapitalom in proizvodnjo, razpoložljivi pa so, če se uporablja metoda nepretrganega popisovanja. V drugih primerih je informacije o vrednostih stanj sredstev mogoče dobiti pri proizvajalcih ter jih deflacionirati z indeksi cen za investicije v osnovna sredstva ob upoštevanju starostne strukture stanja.

Spremembe zalog se merijo z vrednostjo vstopov v zaloge, zmanjšano za vrednost izstopov iz zalog in za vrednost vseh ponavljajočih se izgub blaga v zalogah v določenem obdobju. Ocene v stalnih cenah je mogoče dobiti z deflacioniranjem teh komponent. Kadar so spremembe obsega in cen zalog precej enakomerne, je spremembe zalog mogoče oceniti tudi z množenjem spremembe obsega zalog s povprečnimi cenami tekočega ali baznega leta. Kot druga možnost in kot preverba je spremembe zalog možno oceniti tudi z razliko med stanjem zalog na koncu in na začetku obdobja. Pri tem je treba vrednost zalog, zmanjšano za prevrednotenje glede na podatke proizvajalcev, prevrednotiti in izraziti v povprečnih cenah tekočega ali baznega leta. Če se cene nanašajo na tekoče leto, vrednost meri spremembe obsega zalog v tekočih cenah, če pa na bazno leto, vrednost ustreza spremembam obsega zalog v cenah baznega leta.

Mere realnega dohodka za celotno gospodarstvo

- 10.57 Tokov dohodka ni mogoče deliti na komponenti cen in količin, zato mer cen in obsega ni mogoče definirati na enak način kot pri tokovih in stanjih, opisanih zgoraj. Tokove dohodka je mogoče v realnih izrazih meriti samo z izbiro košare blaga in storitev, za katere se dohodek navadno porablja, in z uporabo indeksa cen za to košaro kot deflatorja tekočih dohodkov. Izbira je vedno arbitrarna, ker se dohodek redko troši samo za nakupe v obravnavanem obdobju. Del dohodka se lahko privarčuje za nakupe v poznejših obdobjih, lahko pa se nakupi v obdobju delno financirajo iz predhodnega varčevanja.
- 10.58 Bruto domači proizvod v stalnih cenah meri skupno proizvodnjo (zmanjšano za vmesno potrošnjo) celotnega gospodarstva v izrazu obsega. Na skupni realni dohodek rezidentov ne vpliva le obseg proizvodnje, ampak

tudi stopnja, po kateri je izvoz mogoče menjati za uvoz iz tujine. Če se pogoji menjave izboljšajo, je za plačilo določenega obsega uvoza potrebno manj izvoza, tako da so na določeni ravni domače proizvodnje blago in storitve lahko preračunljivi od izvoza k potrošnji ali investicijam.

- 10.59 Realni bruto domači dohodek je mogoče izračunati s prištevanjem t. i. dobičkov v menjavi k bruto domačemu proizvodu v izrazu obsega. Dobički – ali izgube – v menjavi so definirani kot:

$$T = \frac{X - M}{P} - \left[\frac{X}{P_x} - \frac{M}{P_m} \right]$$

tj. kot tekoča razlika med izvozom in uvozom, deflacirana s cenovnim indeksom P, zmanjšana za razliko med deflacirano vrednostjo izvoza in deflacirano vrednostjo uvoza. Izbira deflatorja P za tekoče trgovinske salde je prepuščena statističnim oblastem v državi, pri tem pa je treba upoštevati specifične okoliščine te države. Ob negotovosti glede izbire je povprečje indeksov cen izvoza in uvoza verjetno primeren deflator.

- 10.60 Različni agregati realnega dohodka so definirani takole:

	Bruto domači proizvod v stalnih cenah
<i>plus</i>	dobički ali izgube v menjavi zaradi sprememb pogojev menjave
<i>je enako</i>	realni bruto domači dohodek
<i>plus</i>	realni primarni dohodki iz tujine
<i>minus</i>	realni primarni dohodki v tujino
<i>je enako</i>	realni bruto nacionalni dohodek
<i>plus</i>	realni tekoči transferji iz tujine
<i>minus</i>	realni tekoči transferji v tujino
<i>je enako</i>	realni bruto nacionalni razpoložljivi dohodek
<i>minus</i>	potrošnja stalnega kapitala v stalnih cenah
<i>je enako</i>	realni neto nacionalni razpoložljivi dohodek.

Da bi bilo različne agregate nacionalnega dohodka možno izraziti v realnih izrazih, se priporoča, da so prihodki in odhodki primarnih dohodkov ter transferjev v tujino in iz tujine deflacirani z indeksom bruto domačih končnih izdatkov. Realni nacionalni razpoložljivi dohodek naj bo izražen na neto osnovi z odštevanjem potrošnje stalnega kapitala v stalnih cenah od bruto vrednosti.

IZBIRA OBRAZCA INDEKSNEGA ŠTEVILA IN BAZNEGA LETA

- 10.61 Izgradnja integriranega sistema indeksov cen in obsega zahteva preudarno izbiro vrste indeksov.
- 10.62 Preferenčna mera letnih sprememb obsega je Fischerjev indeks obsega, ki je definiran kot geometrično povprečje Laspeyresovega in Paaschejevega indeksa. Spremembe obsega v daljših obdobjih je mogoče dobiti z veriženjem, tj. s kumuliranjem letnih sprememb obsega.
- 10.63 Preferenčna mera letnih sprememb cen je Fischerjev indeks cen. Spremembe cen v daljših obdobjih je mogoče dobiti z veriženjem letnih sprememb cen.
- 10.64 Verižni indeksi, ki uporabljajo Laspeyresove indekse obsega za merjenje sprememb obsega in Paaschejeve indekse cen za merjenje letnih sprememb cen, so sprejemljiva alternativa Fischerjevim indeksom.
- 10.65 Čeprav je verižni indeks preferenčna mera obsega in cen, je treba priznati, da je odsotnost seštevne skladnosti lahko resna pomanjkljivost za številne vrste analiz.

Agregat je definiran kot vsota svojih komponent. Seštevnost zahteva, da se ta enakost ohrani, kadar so tako vrednosti agregata kot njegovih komponent v referenčnem obdobju ekstrapolirane v času s celoto indeksnih števil obsega.

- 10.66 Zaradi tega se za temeljne agregate priporoča izračun verižnih indeksov in dezagregiranih podatkov v stalnih cenah, tj. neposredno vrednotenje tekočih količin v cenah baznega leta.

Da bi bili podatki integriranega sistema mer cen in obsega konsistentni, je treba podatke v stalnih cenah ocenjevati na karseda podrobni ravni. Tabele ponudbe in porabe tvorijo osrednji konceptualni in statistični okvir za vse mere v stalnih cenah. Dodatni podatki se nahajajo v dopolnilnih tabelah.

Serije v stalnih cenah je ne glede na vse sčasoma treba preračunati na novo bazo. ESR je sprejel načelo, da se bazno leto spremeni vsakih pet let, začenši z letom 1995. Ob spremembi baznega leta se navadno podatki, ki temeljijo na stari bazi, povežejo s podatki, ki temeljijo na novi bazi; preračun na novo bazo se tako za nazaj navadno ne izvede. Ob spremembi baznega leta se kot posledica povezave izgubi seštevnost.

- 10.67 Kadar se vrednosti iz baznega leta ekstrapolirajo z verižnimi indeksi obsega, je treba uporabnikom pojasniti, zakaj v tabelah ni seštevnosti.

Neseštevni podatki "v stalnih cenah" se objavljajo brez prilagoditev. Ta metoda je pregledna in pokaže uporabnikom obseg problema.

Ne glede na to se v določenih okoliščinah izdelovalci lahko odločijo razlike odpraviti, da bi izboljšali splošno konsistentnost podatkov.

MEDPROSTORSKI INDEKSI CEN IN OBSEGA

- 10.68 Primerjave cen in obsegov med državami morajo rešiti problem primerjave različnih nacionalnih valut. Ker devizni tečajji niso ne dovolj stabilni za ta namen niti ne odražajo razlik v kupni moči na pravilen način, je treba uporabiti podobno metodologijo kot za medčasovne primerjave med različnimi obdobji v posamezni državi. Indekse cen in obsega je tako treba izračunavati za pare držav, pri tem pa uporabljati enak obrazec indeksnega števila kot pri merjenju sprememb med časovnimi obdobji. Uteži so lahko bodisi iz države A ali B, z vidika države A pa se lahko izračunata tako indeks Laspeyresove vrste z utežmi države A kot tudi indeks Paaschejeve vrste z utežmi države B.
- 10.69 Če se gospodarstvi držav precej razlikujeta, je razlika med obema indeksoma lahko precej velika, rezultati pa preveč odvisni od izbire indeksa. Za dvostranske primerjave tako ESR zahteva povprečje obeh v obliki Fischerjevega indeksa.
- 10.70 Neposredne kvantitativne primerjave zelo različnih gospodarskih razmer so same po sebi težavne, zato je najboljša alternativa metoda deflacioniranja tekočih vrednosti z indeksi cen. To za mednarodne primerjave velja celo bolj kot za medčasovne. S pazljivo specifikacijo in identifikacijo proizvodov je mogoče relativne cene izračunati na osnovi informacij, zbranih z raziskovanji cen v vsaki državi. Ker so cene izražene v nacionalnih valutah, interpretacija relativnih cen uvaja koncept paritete kupne moči (PKM). Za posamezen proizvod je PKM med valutama držav A in B definirana kot število enot valute države B, ki so v državi B potrebne za nakup enake količine proizvoda, kot jih je v državi A mogoče kupiti za eno enoto valute države A. PKM za skupine proizvodov ter višje ravni agregiranja, vse do BDP, so izračunane z uteževanjem PKM za proizvode z njihovimi deleži v izdatkih. Za izračun indeksa ravni cen med državama je treba indeks PKM deliti s tekočim deviznim tečajem med obema valutama.
- 10.71 Mednarodne primerjave netržnih storitev se soočajo z isto težavo kot medčasovne primerjave (proizvodnja netržnih storitev je merjena z vsoto inputov). Metoda, ki se v medprostorskih primerjavah trenutno uporablja, je izračun PKM na osnovi relativnih cen za pomembne elemente teh inputov. Ta metoda, s katero se primerjajo obsegi inputov, ne upošteva razlik v produktivnosti v proizvodnji netržnih storitev v primerjanih državah. Zato je pomembno razviti metode, ki bodo primerjale obseg proizvodnje netržnih storitev. To bi načeloma moralo biti za individualne netržne storitve možno na enak splošen način kot pri medčasovnih primerjavah.

- 10.72 ESR prepoznava potrebo po mednarodnih primerjavah cen in obsegov med državami. Glavni cilj so primerjave obsega bruto domačega proizvoda in njegovih porab, pri tem pa mora biti izpolnjen pogoj prehodnosti; le-ta pomeni, da je neposredni indeks za državo C, ki temelji na državi A, enak posrednemu indeksu, ki je dobljen z množenjem neposrednega indeksa za državo B na osnovi države A in neposrednega indeksa za državo C na osnovi države B.
- 10.73 Pristop ESR za izračun celote večstranskih mer obsega in PKM izhaja iz dvostranskih primerjav med vsemi možnimi pari obravnavanih držav. Fischerjevi indeksi, ki se za to uporabljajo, niso prehodni, vendar je mogoče iz njih izvesti celoto prehodnih indeksov, ki so karseda podobni izvornim Fischerjevim indeksom; pri tem se uporablja tradicionalno merilo najmanjših kvadratov. Minimiziranje odklonov med izvornimi Fischerjevimi indeksi in zelenimi prehodnimi indeksi vodi k t. i. EKS obrazcu (Elteto-Köves-Szulc).
- 10.74 Indeks EKS uporablja vse posredne indekse, ki povezujejo državo i z državo k, in neposredni indeks med njima. Indeks EKS med državama i in k je geometrična sredina neposrednega indeksa med i in k in vseh možnih posrednih indeksov, ki povezujejo državi i in k. Neposredni indeks ima pri tem dvakratno utež vsakega posrednega indeksa. Prehodnost je dosežena z vključitvijo vseh drugih držav v indeks EKS za kateri koli par držav.

ENAJSTO POGLAVJE

PREBIVALSTVO IN INPUTI DELA

- 11.01 Nekatere primerjave med državami, dejavnostmi ali sektorji istega gospodarstva so smiselne le, če se agregati nacionalnih računov (npr. bruto domači proizvod, končna potrošnja gospodinjstev, dodana vrednost dejavnosti, sredstva za zaposlene) primerjajo s številom prebivalcev in spremenljivkami inputov dela, zato je treba opredeliti kategorije, ki so tesno povezane s koncepti nacionalnih računov, in sicer prebivalstvo, ekonomsko aktivno prebivalstvo, zaposlenost, zaposlitev, opravljene ure, ekvivalent polnega delovnega časa in inputi dela zaposlenih v stalnem nadomestilu.
- 11.02 Ti pojmi so v sistemu definirani na osnovi konceptov ekonomskega ozemlja in središča interesa.
- 11.03 Inputi dela morajo biti klasificirani na osnovi istih statističnih enot, kot se uporabljajo pri analizi proizvodnje, torej na osnovi lokalnih enot enovrstne dejavnosti in institucionalnih enot.
- 11.04 Agregati, s katerimi se primerjajo podatki o prebivalstvu in inputih dela, so letne vsote, zato je treba uporabljati povprečno letno število prebivalcev in povprečne letne inpute dela.

Če se raziskovanja v letu izvajajo večkrat, se uporablja povprečje njihovih rezultatov.

Če je raziskovanje izvedeno samo enkrat, je treba zagotoviti, da je obdobje raziskovanja popolnoma reprezentativno; pri oceni podatkov za celo leto je treba upoštevati zadnje razpoložljive informacije o gibanjih v letu. Pri ocenjevanju povprečne zaposlenosti je npr. treba upoštevati, da nekateri posamezniki ne delajo vse leto (priložnostni in/ali sezonski delavci).

PREBIVALSTVO

11.05 Definicija:

Prebivalstvo države v določenem trenutku sestavljajo vse osebe, državljani in tujci, ki so stalno nastanjene na ekonomskem ozemlju države, četudi so začasno odsotne. Za nekatere namene je povprečno letno število oseb primerna osnova za ocenjevanje spremenljivk nacionalnih računov in primeren imenovalec v primerjavah.

11.06 Prebivalstvo je v nacionalnih računih definirano v skladu s konceptom rezidenčnosti (glej 2. poglavje "Enote in skupine enot").

Osebe, ki prebivajo ali nameravajo prebiti na ekonomskem ozemlju države eno leto ali več, so na tem ozemlju trajno nastanjene.

Oseba je začasno odsotna, če je stalno nastanjena v državi, vendar prebiva ali namerava prebiti v tujini manj kot eno leto.

Vsi posamezniki, ki pripadajo istemu gospodinjstvu¹, so rezidenti tam, kjer ima gospodinjstvo središče ekonomskega interesa, torej tam, kjer ima stanovanje (ali več stanovanj), ki ga njegovi člani pojmujejo in uporabljajo kot glavno prebivališče. Član rezidenčnega gospodinjstva je rezident, četudi večkrat potuje izven ekonomskega ozemlja, kajti njegovo središče ekonomskega interesa ostaja v gospodarstvu, v katerem je gospodinjstvo rezidenčno.

¹ Koncept gospodinjstva je definiran v 2. poglavju "Enote in skupine enot".

11.07 Prebivalstvo države zajema:

- a) državljane, nastanjene v državi;
- b) civilne državljane, ki v tujini bivajo manj kot eno leto (obmejni delavci, sezonski delavci, turisti, pacienti itd.);
- c) tuje civiliste, ki so v državi nastanjeni eno leto ali več (skupaj z osebjem² institucij Evropske unije in mednarodnih civilnih organizacij, nameščenih na geografskem ozemlju države);
- d) tuje vojaško osebje², ki dela v mednarodnih vojaških organizacijah, nameščenih na geografskem ozemlju države;
- e) tuje osebje tehnične pomoči², ki dela pri dolgoročnih nalogah v državi in se šteje za zaposleno pri gostiteljski vladi v imenu vlade ali mednarodne organizacije, ki dejansko financira njegovo delo.

Po dogovoru celotno prebivalstvo ne glede na dolžino bivanja zunaj države zajema tudi:

- a) študente državljane, ne glede na trajanje študija v tujini;
- b) pripadnike² oboroženih sil države, ki so namešчени v tujini;
- c) državljane², osebje nacionalnih znanstvenih postaj, nameščenih zunaj geografskega ozemlja države;
- d) državljane², osebje diplomatskih misij v tujini;
- e) državljane², člane posadk ribiških in drugih ladij, letal ter plavajočih ploščadi, ki deloma ali v celoti delujejo zunaj ekonomskega ozemlja.

11.08 Prebivalstvo države ne zajema:

- a) tujih civilistov, ki na ozemlju prebivajo manj kot eno leto (obmejni delavci, sezonski delavci, turisti, pacienti itd.);
- b) civilnih državljanov, ki v tujini bivajo leto ali več;
- c) državljanov, vojaškega osebja, ki delajo v mednarodnih organizacijah, nameščenih v tujini;
- d) državljanov, osebja tehnične pomoči, ki pri dolgoročnih nalogah delajo v tujini in se štejejo za zaposlene pri gostiteljski vladi v imenu vlade ali mednarodne organizacije, ki dejansko financira njihovo delo;

ter po dogovoru:

- a) tujih študentov, ne glede na čas študija v državi;
- b) pripadnikov oboroženih sil tujih držav, ki so namešчени v državi;
- c) tujega osebja tujih znanstvenih postaj, ki so nameščene na geografskem ozemlju države;
- d) članov tujih diplomatskih misij v državi.

11.09 Zgornja definicija se razlikuje od prisotnega (ali dejanskega) prebivalstva, ki ga sestavljajo osebe, ki so dejansko prisotne na geografskem ozemlju države na določen dan.

EKONOMSKO AKTIVNO PREBIVALSTVO**11.10** Definicija:

Ekonomsko aktivno prebivalstvo zajema vse osebe obeh spolov in nad določeno starostjo, ki v referenčnem časovnem obdobju ponujajo delo za tiste proizvodne dejavnosti, ki spadajo v meje proizvodnje sistema. Zajema vse osebe, ki izpolnjujejo merila za vključitev v kategorijo zaposlenosti (zaposleni in samozaposleni) ali brezposelnosti.

"Zaposleni" in "samozaposleni" so definirani v podpoglavju o "zaposlenosti", "brezposelni" pa v poglavju o "brezposelnosti".

² Skupaj s člani njihovih gospodinjstev.

ZAPOSLENOST

11.11 Definicija:

Zaposlenost zajema vse zaposlene in samozaposlene osebe, ki se ukvarjajo s proizvodnimi dejavnostmi, ki spadajo v meje proizvodnje sistema.

Zaposleni³

11.12 Definicija:

Zaposleni so vse osebe, ki po pogodbi delajo za drugo rezidenčno institucionalno enoto in prejemajo nadomestilo (prikazano kot D.1 Sredstva za zaposlene).

Razmerje med delodajalcem in zaposlenim obstaja, kadar med podjetjem in osebo obstaja formalna ali neformalna pogodba, ki jo obe stranki navadno skleneta prostovoljno in v skladu s katero oseba dela za podjetje v zameno za nadomestilo v denarju ali naravi.

V to kategorijo so zaposleni zajeti, če njihova glavna dejavnost ni samozaposlenost; v tem primeru so razvrščeni med samozaposlene osebe.

11.13 Med zaposlene so zajeti:

- a) osebe, ki jih delodajalec zaposli na osnovi pogodbe o delu (fizični delavci, uslužbenci, vodstveno osebje, gospodinjstvo osebje, posamezniki, ki opravljajo proizvodno dejavnost v okviru zaposlitvenih programov, za kar dobivajo nadomestilo);
- b) državni uradniki in drugi vladni zaposleni, katerih pogoji zaposlenosti so določeni z zakonom;
- c) poklicni vojaki (z dolgoročno ali kratkoročno pogodbo) in naborniški vojaki, skupaj z naborniki na civilnem služenju vojaškega roka;
- d) duhovniki, če jih plačuje neposredno država ali nepridobitna institucija;
- e) lastniki družb in nepravilnih družb, če v njih delajo;
- f) študenti, ki na osnovi formalne obveze v zameno za nadomestilo in/ali izobraževalne storitve prispevajo del svojega dela kot input v proizvodni proces podjetja;
- g) zunanji sodelavci⁴, kadar obstaja izrecen dogovor, da prejemajo nadomestilo za opravljeno delo, tj. za obseg dela, ki je input v proizvodni proces;
- h) delovni invalidi, če obstaja formalno ali neformalno razmerje med delodajalcem in zaposlenim;
- i) osebe, zaposlene preko agencij za začasno zaposlovanje; vključene so v dejavnost agencije, in ne v dejavnost podjetja, za katerega dejansko delajo. Za input-output analize se te osebe in vsi z njimi povezani stroški lahko razvrstijo drugače (glej odstavek 9.51).

11.14 Med zaposlene so vključene tudi osebe, ki trenutno ne delajo, vendar imajo formalno povezavo z delovnim mestom. Le-ta je določena vsaj z enim od naslednjih meril:

- a) nepretrgano prejetje plače;
- b) zagotovljena vrnitev na delo po koncu izjemnih okoliščin ali dogovor o datumu vrnitve;
- c) daljša odsotnost z delovnega mesta, med katero delavec lahko dobiva nadomestilo plače, ne da bi moral sprejeti drugo zaposlitev.

Sem spadajo osebe, ki začasno niso na delu zaradi bolezni, poškodbe, praznikov, dopusta, stavke,časne ustavitve dela, izobraževanja, izpopolnjevanja, porodniškega ali starševskega dopusta, zmanjšanja ekonomske

³ Zaposleni ustrezajo definiciji "plačane zaposlenosti" Mednarodne organizacije za delo.

⁴ Zunanji sodelavec je oseba, ki pristane na delo za podjetje ali podjetju po predhodnem sporazumu ali pogodbi zagotavlja določeno količino blaga ali storitev, njegovo delovno mesto pa ni znotraj podjetja.

dejavnosti, začasne razpustitve ali ustavitve dela zaradi slabega vremena, mehaničnih ali električnih okvar, pomanjkanja surovin ali goriva ipd. ali zaradi druge začasne odsotnosti z jemanjem dopusta ali brez njega.

Samozaposleni

11.15 Definicija:

Samozaposleni so osebe, ki so edini lastniki ali solastniki nekorporativnih podjetij, v katerih delajo, razen tistih nekorporativnih podjetij, ki so neprave družbe. Samozaposlene osebe so uvrščene v to kategorijo, če njihova glavna dejavnost ni plačana zaposlenost; v tem primeru so razvrščeni med zaposlene.

Samozaposlene osebe so lahko začasno odsotne z dela zaradi katerega koli razloga. Nadomestilo pri samozaposlenosti je raznovrstni dohodek.

11.16 Med samozaposlene osebe so zajeti tudi:

- a) neplačani družinski člani, skupaj s tistimi, ki delajo v nekorporativnih podjetjih, ki se v celoti ali deloma ukvarjajo s tržno proizvodnjo;
- b) zunanji sodelavci, katerih dohodek je funkcija vrednosti proizvodnje proizvodnega procesa, za katerega so odgovorni, ne glede na to, koliko dela je bilo vložena;
- c) delavci, ki se individualno ali kolektivno ukvarjajo s proizvodnjo, ki je v celoti namenjena njihovi lastni končni potrošnji ali lastnim investicijam.

Neplačani prostovoljni delavci so uvrščeni med samozaposlene osebe, če je rezultat njihove prostovoljne dejavnosti blago, npr. izgradnja bivališča, cerkve ali druge zgradbe. Če je rezultat njihove prostovoljne dejavnosti storitev, npr. oskrba ali čiščenje brez plačila, niso uvrščeni v zaposlenost, ker te prostovoljne storitve niso zajete v meje proizvodnje (glej odstavek 3.08).

V proizvodnji stanovanjskih storitev za lastne potrebe ni inputov dela; gospodinjstva, ki bivajo v lastnih stanovanjih, torej niso samozaposlene osebe.

Zaposlenost in rezidenčnost

11.17 Rezultate dejavnosti proizvodnih enot je mogoče primerjati z zaposlenostjo le, če le-ta zajema rezidente in nerezidente, ki delajo za rezidenčne proizvodne enote.

Zaposlenost zato zajema tudi:

- a) nerezidenčne obmejne delavce, tj. osebe, ki dnevno prečkajo mejo, da bi delale na ekonomskem ozemlju;
- b) nerezidenčne sezonske delavce, tj. osebe, ki se preselijo na ekonomsko ozemlje in na njem ostanejo manj kot leto, da bi delali v dejavnostih, ki obdobjno potrebujejo dodatno delovno silo;
- c) pripadnike oboroženih sil države, ki so nameščeni v tujini;
- d) državljane, osebje nacionalnih znanstvenih postaj, nameščenih zunaj geografskega ozemlja države;
- e) državljane, osebje diplomatskih misij v tujini;
- f) člane posadk ribiških in drugih ladij, letal ter plavajočih ploščadi, ki jih upravljajo rezidenčne enote;
- g) domače uslužbenke državnih agencij, ki se nahajajo zunaj ekonomskega ozemlja.

11.18 V zaposlenost ne spadajo:

- a) rezidenti, ki so obmejni ali sezonski delavci in torej delajo na drugem ekonomskem ozemlju;
- b) državljani, člani posadk ribiških in drugih ladij, letal ter plavajočih ploščadi, ki jih upravljajo nerezidenčne enote;
- c) domači uslužbenci tujih državnih agencij, ki se nahajajo na geografskem ozemlju države;

- d) osebe institucij Evropskih skupnosti in mednarodnih civilnih organizacij, ki se nahajajo na geografskem ozemlju države (skupaj z neposredno zaposlenimi domačimi uslužbenci);
 - e) pripadniki oboroženih sil, ki delajo v mednarodnih vojaških organizacijah, ki se nahajajo na geografskem ozemlju države;
 - f) državljani, ki delajo v tujih znanstvenih postajah, nameščenih na ekonomskem ozemlju.
- 11.19 Za zagotovitev prehoda na koncept, ki se večinoma uporablja v statistiki delovne sile (zaposlenost po nacionalnem konceptu), ESR omogoča ločen prikaz naslednjih postavk:
- a) naborniški vojaki (niso zajeti v statistiko delovne sile, v ESR pa so prikazani med zaposlenimi sektorja država);
 - b) rezidenti, ki delajo za nerezidenčne proizvodne enote (zajeti so v statistiko delovne sile, ne pa v zaposlenost, kot je definirana v ESR);
 - c) nerezidenti, ki delajo za rezidenčne proizvodne enote (zajeti so v zaposlenost, kot je definirana v ESR, ne pa v statistiko delovne sile);
 - d) rezidenčni delavci, ki trajno živijo v institucijah;
 - e) rezidenčni delavci pod starostjo, ki se upošteva v statistiki delovne sile.

BREZPOSELNOST

11.20 Definicija:

V skladu s pravili Mednarodne organizacije za delo (trinajsta mednarodna konferenca statistikov dela) pojem "brezposelni" zajema vse osebe nad določeno starostjo, ki so bile v opazovanem obdobju:

- a) "brez dela", tj. niso bile niti zaposlene niti samozaposlene;
- b) "na voljo za delo" kot zaposleni ali samozaposleni v referenčnem obdobju;
- c) "iskalci dela" – torej so v zadnjem obdobju naredile določene korake, da bi našle delo kot zaposleni ali samozaposleni.

Določeni koraki obsegajo registracijo v javnih ali zasebnih borzah dela, prošnje delodajalcem, preverjanje na deloviščih, kmetijah, tovarnah, tržnicah in na drugih zbirališčih, objavlanje ali javljanje na časopisne oglase, iskanje pomoči pri prijateljih in sorodnikih, iskanje zemljišč, zgradb, strojev ali opreme za ustanovitev lastnega podjetja, urejanje finančnih virov, vlaganje prošenj za dovoljenja in licence itd.

11.21 Definicija:

Stopnja brezposelnosti je odstotni delež brezposelnih oseb v ekonomsko aktivnem prebivalstvu.

Stopnja se navadno izračunava za skupine po starosti in spolu, včasih pa se tudi navzkrižno klasificira po drugih demografskih spremenljivkah, kot so zakonski stan, izobrazba in nacionalnost.

ZAPOSILITEV

11.22 Definicija:

Zaposlitev je eksplicitna ali implicitna pogodba⁵ med osebo in rezidenčno institucionalno enoto o opravljanju dela⁶ za določen ali nedoločen čas v zameno za nadomestilo⁷.

⁵ Eksplicitna ali implicitna pogodba se nanaša na zagotavljanje inputov dela, ne pa proizvodnje blaga ali storitev.

⁶ Delo je dejavnost, ki prispeva k proizvodnji blaga ali storitev v mejah proizvodnje. Zakonitost dela in starost delavca pri tem načeloma nista pomembni.

⁷ Nadomestilo je tukaj opredeljeno v širšem pomenu in zajema tudi raznovrstni dohodek samozaposlenih oseb.

V tej definiciji so zajete zaposlitve zaposlenih (če oseba pripada drugi institucionalni enoti kot delodajalec) in samozaposlenih (če oseba pripada isti institucionalni enoti kot delodajalec).

11.23 Koncept zaposlitve se razlikuje od koncepta zaposlenosti, in sicer:

- a) zajema tudi drugo, tretjo itd. zaposlitev iste osebe. Druga, tretja itd. zaposlitev osebe lahko zaporedoma sledijo ena drugi v referenčnem obdobju (navadno teden), kadar pa ima oseba poleg dnevne še večerno zaposlitev, se odvijajo vzporedno;
- b) niso zajete osebe, ki začasno niso na delu, imajo pa "formalno povezavo z delovnim mestom", npr. v obliki "zagotovila o vrnitvi na delo" ali "dogovora o datumu vrnitve". Takšen sporazum med delodajalcem in osebo na začasnem odpustu ali odsotno zaradi izobraževanja se v sistemu ne upošteva kot zaposlitev.

Zaposlitev in rezidenčnost

11.24 Zaposlitev na ekonomskem ozemlju države je eksplicitna ali implicitna pogodba med osebo (ki je lahko rezident drugega ekonomskega ozemlja) in institucionalno enoto, ki je rezident države.

Za merjenje inputov dela v ekonomski dejavnosti je pomembna le rezidenčnost proizvajalčeve institucionalne enote, kajti samo rezidenčni proizvajalci prispevajo k bruto domačemu proizvodu.

11.25 Nadalje:

- a) zaposlitve so zajete v skupno število zaposlitev na ekonomskem ozemlju, kadar zaposleni rezidenčnega proizvajalca začasno delajo na drugem ekonomskem ozemlju in kadar narava in trajanje te dejavnosti zagotavljata, da ne gre za namišljeno rezidenčno enoto drugega ozemlja;
- b) zaposlitve niso zajete v skupno število zaposlitev na ekonomskem ozemlju, kadar se delo opravlja za nerezidenčne institucionalne enote, tj. za enote, ki imajo središče interesa v drugi državi in ki ne nameravajo delovati na domačem ozemlju leto ali več;
- c) zaposlitve osebja mednarodnih organizacij in lokalnega osebja, ki ga zaposlujejo tuje ambasade, niso vštete v skupno število zaposlitev, ker enote, ki zaposlujejo, niso rezidenti.

OPRAVLJENE URE

11.26 Definicija:

Opravljene ure so število dejansko opravljenih ur zaposlenih in samozaposlenih v obračunskem obdobju, kadar je njihova proizvodnja znotraj meja proizvodnje.

Ker široka definicija zaposlenih zajema tudi osebe, ki začasno ne delajo, vendar imajo formalno povezavo z delovnim mestom, in delavce s skrajšanim delovnim časom, ESR priporoča, da se pri izračunu produktivnosti dela ne uporablja število oseb, temveč opravljene ure.

Opravljene ure so v sistemu priporočena mera inputov dela.

11.27 V skladu s pravili Mednarodne organizacije za delo (deseta mednarodna konferenca statistikov dela) dejansko opravljene ure zajemajo:

- a) dejansko opravljene ure v rednem delovnem času;
- b) opravljene ure zunaj rednega delovnega časa, ki so navadno plačane po višjih tarifah kot ure rednega delovnega časa (nadure);
- c) čas, porabljen na delovnem mestu za naloge, kot so priprava delovnega mesta, popravila in vzdrževalna dela, priprava in čiščenje orodja, priprava prejemnic, računov, poročil o dolžini delovnega časa in drugih poročil;

- d) neizkoriščen čas na delovnem mestu zaradi čakanja ali zastoja zaradi npr. začasnega pomanjkanja dela, okvar strojev ali nezgod, in čas, porabljen na delovnem mestu, med katerim ni bilo opravljeno nobeno delo, je pa plačan po določilih pogodbe o delu;
- e) čas, porabljen za krajše počitke na delovnem mestu, skupaj z odmori za osvežitev.

11.28 Dejansko opravljene ure ne zajemajo:

- a) ur, ki so bile plačane, a niso bile opravljene, kot so plačani letni dopusti, državni prazniki ali bolniški dopusti;
- b) odmorov za obed;
- c) časa, porabljenega za pot od doma do delovnega mesta in nazaj, četudi je plačan (npr. delavcem v gradbeništvu). Če pa je takšna pot organizirana v delovnem času, je vključena v opravljene ure.

11.29 Skupaj opravljene ure so skupno število dejansko opravljenih ur v obračunskem obdobju pri zaposlitvah zaposlenih in samozaposlenih na ekonomskem ozemlju:

- a) skupaj z delom zunaj ekonomskega ozemlja za rezidenčne institucionalne enote delodajalcev, ki tam nimajo središča ekonomskega interesa;
- b) brez dela za tuje institucionalne enote delodajalcev, ki nimajo središča ekonomskega interesa na ekonomskem ozemlju.

11.30 Številna raziskovanja v podjetjih zajemajo plačane, ne pa opravljene ure.

V teh primerih je treba opravljene ure oceniti za vsako skupino zaposlitev in pri tem uporabiti vse razpoložljive informacije o plačanih odsotnostih ipd.

11.31 Za analize poslovnih ciklov je morda koristno opravljene ure prilagoditi z uporabo standardnega števila delovnih dni v letu.

EKVIVALENT POLNEGA DELOVNEGA ČASA

11.32 Definicija:

Zaposlenost v ekvivalentu polnega delovnega časa, ki je enaka številu zaposlitev v ekvivalentu polnega delovnega časa, je definirana kot opravljene ure, deljene s povprečnim letnim številom opravljenih ur pri zaposlitvah s polnim delovnim časom na ekonomskem ozemlju države.

11.33 Ta definicija ne opisuje popolnoma načina ocenjevanja koncepta. Ker se dolžina zaposlitve s polnim delovnim časom v času spreminja in se razlikuje med dejavnostmi, je treba uporabiti metode, s katerimi se izračunajo povprečni deleži in povprečno število ur pri zaposlitvah s skrajšanim delovnim časom po skupinah zaposlitev. Normalni delovni teden s polnim delovnim časom je treba najprej oceniti za vsako skupino zaposlitev; če je mogoče, se te skupine znotraj dejavnosti definirajo glede na spol in/ali vrsto dela. Za zaposlitve zaposlenih so pogodbeno dogovorjene ure ustrezno merilo za določitev teh podatkov. Ekvivalent polnega delovnega časa se izračuna za vsako skupino zaposlitev posebej in nato sešteje.

11.34 Čeprav so opravljene ure najboljša mera inputov dela, ima ekvivalent polnega delovnega časa nekatere prednosti: lažje ga je oceniti in to omogoča mednarodne primerjave z državami, ki lahko ocenijo le ekvivalent polnega delovnega časa.

INPUTI DELA ZAPOSLENIH V STALNEM NADOMESTILU

11.35 Definicija:

Inputi dela zaposlenih v stalnem nadomestilu merijo tekoče inpute dela, vrednotene z ravnijo sredstev za zaposlene izbranega baznega obdobja.

- 11.36 Sredstva za zaposlene v tekočih cenah, deljena z inputi dela zaposlenih v stalnem nadomestilu, dajejo implicitni indeks cen nadomestil, ki je primerljiv z implicitnim indeksom cen končne porabe.
- 11.37 Namen koncepta inputov dela zaposlenih v stalnem nadomestilu je prikazati spremembe v strukturi delovne sile, npr. od slabše plačanih k boljše plačanim delavcem. Da bile učinkovite, morajo biti analize opravljene na ravni dejavnosti.

DVANAJSTO POGLAVJE

ČETRTLETNI EKONOMSKI RAČUNI

- 12.01 Četrtletni ekonomski računi so sestavni del sistema nacionalnih računov. Poleg drugih uporab so zelo pomembni za analizo tekočega leta in za izračun začasnih ocen za predhodno leto. Četrtletni ekonomski računi so povezana celota transakcij, računov in izravnalnih postavk na finančnem in nefinančnem področju, prikazanih na četrtletni ravni. Uporabljajo ista načela, definicije in strukture kot letni računi, vendar z določenimi prilagoditvami zaradi obdobja, na katerega se nanašajo.
- 12.02 Četrtletni ekonomski računi so pomembni predvsem zato, ker so edina povezana celota kazalnikov, ki je razpoložljiva s kratkim časovnim zamikom in je sposobna zagotoviti kratkoročno celotno sliko nefinančnega in finančnega dogajanja v gospodarstvu.
- 12.03 Obdobje, na katerega se četrtletni računi nanašajo, in potreba po čimprejšnjih zanesljivih informacijah določata nekatere tipične značilnosti. Te so statistične metode izdelave računov, pojav sezone in njena obravnava, skladnost četrtletnih in letnih računov ter nekatere posebnosti računov, ki so povezane z referenčnim obdobjem. Tipične značilnosti bodo obširno analizirane v priročniku za četrtletne račune, ki ga Eurostat namerava objaviti, preden bo ta metodologija stopila v veljavo.
- 12.04 Statistične metode za izdelavo četrtletnih računov se lahko precej razlikujejo od metod za izdelavo letnih računov. Delijo se v dve glavni skupini, v neposredne postopke in posredne postopke. Neposredni postopki temeljijo na četrtletni razpoložljivosti, z ustreznimi poenostavitvami, podobnih virov, kot se uporabljajo pri izdelavi letnih računov. Na drugi strani posredni postopki temeljijo na časovni dezagregaciji podatkov letnih računov z matematičnimi ali statističnimi metodami in z uporabo referenčnih kazalnikov, ki omogočajo ekstrapolacijo za tekoče leto. Izbira med različnimi posrednimi postopki mora upoštevati predvsem minimiziranje napake napovedi za tekoče leto, da bi bilečasne letne ocene karseda blizu končnim podatkom. Izbira med pristopi je med drugim odvisna od informacij, ki so na voljo četrtletno.
- 12.05 Serije četrtletnih računov pogosto kažejo zelo kratkoročna nihanja zaradi vremena, navad, zakonodaje ipd., ki se navadno označujejo kot sezonska nihanja. Čeprav je sezona sestavni del četrtletnih podatkov, pogosto ovira pravilno razpoznavo in analizo trend-ciklične sestavine, zato je račune treba izdelovati v nedesezonirani in desezonirani obliki. Pri tem je treba zagotoviti računovodsko skladnost desezoniranih podatkov. Z desezoniranjem je tesno povezan problem prilagoditve za število delovnih dni, ki bo obravnavan v Eurostatovem priročniku.
- 12.06 Ker četrtletni računi uporabljajo isti okvir kot letni računi, morajo biti z njimi časovno skladni. Pri spremenljivkah toka to pomeni, da je vsota četrtletnih podatkov enaka letnim podatkom za vsako leto. Načeloma ni ovir, da bi bil pogoj izpolnjen za predhodna leta, pri tekočem letu pa obstaja problem časovne prioritete med četrtletnimi in letnimi podatki, ker so četrtletni podatki navadno razpoložljivi prej kot letni. Problem je rešljiv z dogovorom, po katerem sočasne ocene letnih podatkov dobljene s seštevanjem četrtletnih podatkov. Ko nove letne informacije povzročijo revizijo začasnih podatkov, je treba četrtletne podatke ustrezno prilagoditi. V nekaterih sistemih so letni računi stranski proizvod četrtletnega sistema in ni posebnih letnih izračunov.
- 12.07 Časovna skladnost mora biti zagotovljena za nedesezonirane in, skladno s postopki desezoniranja, tudi za desezonirane podatke.
- 12.08 Čeprav je načeloma večina transakcij in izravnalnih postavk z določeno zakonitostjo porazdeljenih v vseh četrtletjih, so nekatere transakcije koncentrirane v enem ali dveh četrtletjih leta, npr. davki na dohodek, dividende, obresti ipd. Obravnavanje teh primerov je odvisno predvsem od procesov, ki te pojave ustvarjajo.
- 12.09 S teoretičnega vidika ni ovir, da ne bi bil prikaz četrtletnih računov enak kot prikaz letnih računov, v praksi pa je shema koristno poenostaviti in agregirati, da bi bile zanesljive četrtletne ocene čimprej na voljo (glej program tabel in podatkov, ki jih je treba zagotavljati v okviru ESR 1995).

TRINAJSTO POGLAVJE

REGIONALNI RAČUNI

- 13.01 Regionalni računi so regionalna specifikacija ustreznih računov za celotno gospodarstvo. Uporabljajo koncepte, ki se uporabljajo za račune celotnega gospodarstva, razen če ni v poglavju drugače navedeno.
- 13.02 Izdelava celote računov na regionalni ravni pomeni obravnavanje vsake regije kot posebne ekonomske entitete. Pri tem transakcije z drugimi regijami postanejo oblika zunanjih transakcij. Zunanje transakcije regije je seveda treba ustrezno deliti na transakcije z drugimi regijami države in na transakcije s tujino.
- 13.03 Konceptualne težave (glej odstavke od 13.10 do 13.14) deloma pojasnjujejo, zakaj so regionalni računi omejeni na prikaz proizvodnih dejavnosti po dejavnostih in na račune za nekatere institucionalne sektorje, kot je sektor gospodinjstev.

REGIONALNO OZEMLJE

- 13.04 Regionalno gospodarstvo države je del celotnega gospodarstva te države. Le-to je opredeljeno z institucionalnimi enotami; sestavljajo ga vse institucionalne enote, ki imajo na ekonomskem ozemlju države središče interesa (glej odstavek 2.04). Čeprav je ekonomsko ozemlje v bistvu sestavljeno iz geografskega ozemlja, z njim ne sovпада povsem (glej odstavek 2.05). Ekonomsko ozemlje države se lahko deli na regionalna ozemlja in zunajregionalno ozemlje.
- 13.05 Regionalno ozemlje obsega:
- regijo, ki je del geografskega ozemlja države,
 - vsa prosta območja, skupaj s carinskimi skladišči in tovarnami pod carinskim nadzorom v regiji.
- 13.06 Zunajregionalno ozemlje sestavljajo deli ekonomskega ozemlja države, ki jih ni mogoče neposredno prištevati eni regiji. Zajema:
- zračni prostor, ozemeljske vode in epikontinentalni pas v mednarodnih vodah, nad katerimi ima država izključne pravice;
 - ozemeljske enklave, tj. geografska ozemlja v tujini, ki jih v skladu z mednarodnimi pogodbami ali sporazumi med državami uporabljajo državne agencije države (veleposlaništva, konzulati, vojaška oporišča, znanstvene postaje itd.);
 - nahajališča nafte, zemeljskega plina itd. v mednarodnih vodah zunaj epikontinentalnega pasu države, ki jih izkoriščajo rezidenčne enote.
- 13.07 Statistična nomenklatura teritorialnih enot (NUTS) zagotavlja enotno in enolično razčlenitev ekonomskega ozemlja Evropske unije. NUTS je ozemeljska klasifikacija za izdelavo regionalnih računov.

ENOTE IN REZIDENČNOST

- 13.08 Obstajata dve vrsti enot: lokalne EED, ki se uporabljajo za analizo tokov v procesu proizvodnje in pri porabi blaga in storitev, ter institucionalne enote, ki se uporabljajo pri analizi tokov, ki vplivajo na dohodek, kapitalske in finančne transakcije, druge tokove in bilance stanja.

13.09 Lokalna EED je del EED, ki ustreza lokalni enoti. Lokalna enota je institucionalna enota ali njen del, ki proizvaja blago ali storitve in se nahaja na geografsko razpoznavnem mestu (glej odstavek 2.106). Regionalno rezidenčnost lokalne EED je tako načeloma mogoče nedvoumno določiti.

Pri transakcijah, ki so povezane s proizvodnimi dejavnostmi, je treba prikazovati tokove med lokalnimi EED, ki pripadajo isti institucionalni enoti in se nahajajo v različnih regijah. ESR priporoča vključitev dobav med lokalnimi EED v definicijo proizvodnje, kar ima v regionalnih računih poseben pomen.

13.10 V okviru regionalnih računov je treba ločevati dve vrsti institucionalnih enot, in sicer enoregionalne in večregionalne. Enoregionalne enote imajo središče ekonomskega interesa v eni regiji in večino svojih dejavnosti opravijo v njej. Med enoregionalne enote spadajo gospodinjstva, družbe, katerih vse lokalne EED se nahajajo v isti regiji, lokalna in regionalna država, vsaj del socialne varnosti in številne NPISG.

Večregionalne enote imajo središče ekonomskega interesa v več regijah. Sem spadajo številne družbe in nepridobitne institucije, v večjem obsegu pa tudi institucionalne enote, katerih dejavnosti se raztezajo preko celotne države, npr. centralna država in manjše število družb, navadno monopolistov ali kvazi monopolistov, kot sta državna železniška družba in državna elektro družba.

13.11 Vse transakcije enoregionalnih institucionalnih enot so alocirane regiji, v kateri imajo središče ekonomskega interesa. Za gospodinjstva velja, da imajo središče ekonomskega interesa v regiji bivanja, in ne v regiji, v kateri delajo. Druge enoregionalne enote imajo središče ekonomskega interesa v regiji, v kateri se nahajajo.

13.12 Nekaterih transakcij večregionalnih enot ni mogoče regionalno opredeliti v strogem pomenu besede. To velja za večino razdelitvenih in finančnih transakcij. Posledično izravnalnih postavk večregionalnih enot na regionalni ravni ni mogoče nedvoumno definirati.

13.13 Vse transakcije večregionalnih enot je med regije sicer mogoče alocirati z določenimi praktičnimi pravili, vendar to ne more biti enostavno uporaben približek. Zahteva namreč konceptualno prilagoditev ESR, ker razlogi, ki preprečujejo vključitev vseh računov za lokalne EED/dejavnosti v centralni okvir, tudi načeloma prepovedujejo popolno razdelitev vseh institucionalnih enot in njihovih računov med regije; to bi namreč načeloma pomenilo izdelavo celote računov za lokalne EED.

13.14 Zaradi zgoraj navedenega je sistem regionalnih računov omejen na:

- a) regionalne agregate o proizvodnih dejavnostih po dejavnostih:
 - (1) bruto dodana vrednost,
 - (2) sredstva za zaposlene,
 - (3) zaposlenost,
 - (4) zaposleni,
 - (5) bruto investicije v osnovna sredstva,
- b) bruto domači proizvod po regijah (BDPR),
- c) regionalne račune gospodinjstev.

METODE REGIONALIZACIJE

13.15 Regionalni računi temeljijo na transakcijah enot, ki so rezidenti na regionalnem ozemlju. V splošnem je regionalizacija mogoča po metodah "od spodaj navzgor", "od zgoraj navzdol" in po kombiniranih metodah:

- a) metode "od spodaj navzgor" obsegajo uporabo informacij o enotah, ki so rezidenti v regiji, ter seštevanje teh podatkov v regionalno vrednost agregata. Vsota regionalnih vrednosti mora biti enaka ustreznim nacionalnim vrednostim;
- b) metode "od zgoraj navzdol" obsegajo porazdeljevanje nacionalnega podatka med regije z razdelitvenimi ključi, ki karseda odražajo ocenjevani pojav, ne da bi se pri tem skušalo razločiti rezidenčne enote. Metode se imenujejo "od zgoraj navzdol", ker je agregat alociran regiji, in ne posamezni enoti. Kljub temu je za pravilno regionalno pokritje uporabljenega ključa potrebna predstava o rezidenčnih enotah;

- c) čiste metode "od spodaj navzgor" so redke, zato je možno uporabiti tudi kombinirane metode. Spremenljivko ali agregat spremenljivk je npr. z metodo "od spodaj navzgor" mogoče regionalizirati le na prvi ravni NUTS, za nadaljnjo regionalizacijo na drugi ali tretji ravni NUTS pa je treba uporabiti metodo "od zgoraj navzdol".
- 13.16 Prednost metod "od spodaj navzgor" je načeloma v tem, da neposredno uporabljajo ustrezne vire na regionalni ravni. Prednost metod "od zgoraj navzdol" je v zajamčeni številčni skladnosti med nacionalnimi in regionalnimi računi, slabost pa v tem, da ocene niso izdelane z neposrednimi podatki, pač pa s ključi, za katere se predpostavlja, da so v korelaciji z merjenimi pojavi.
- 13.17 Kadar je mogoče, morajo biti regionalne vrednosti, ki se v konceptu neposredno skladajo z nacionalnimi vrednostmi, ocenjene neposredno z metodami "od spodaj navzgor". Postopki "od zgoraj navzdol" ne dajejo trdne, zanesljive podatkovne osnove za razsojanje o pravilnosti ocenjenih vrednosti, medtem ko je pri metodah "od spodaj navzgor" pozornost namenjena možnim razlikam glede na nacionalne vrednosti.

AGREGATI PO DEJAVNOSTIH

- 13.18 Dejavnost na ravni regije sestavlja skupina lokalnih EED, ki se ukvarjajo z isto ali podobno enovrstno dejavnostjo (glej odstavek 2.108). Lokalna EED je enota, na kateri temeljijo podatki o proizvodnih dejavnostih (proizvodnja, vmesna potrošnja itd.).
- 13.19 Splošno načelo je, da morajo biti agregati o proizvodnih dejavnostih alocirani regiji, v kateri je enota, ki opravlja ustrezne transakcije, rezident. Rezidenčnost lokalne EED je glavno merilo za alokacijo teh agregatov posamezni regiji.
- 13.20 Splošno načelo za alokacijo bruto investicij v osnovna sredstva po regijah je lastništvo, kar velja tudi pri računih za celotno gospodarstvo (glej odstavek 2.05, opombo 1). Osnovna sredstva v lastništvu večregionalne enote so alocirana lokalnim EED, ki jih uporabljajo. Enako kot v nacionalnih računih so osnovna sredstva, pridobljena s poslovnim najemom, prikazana v regiji lastnika, pridobljena s finančnim najemom pa v regiji uporabnika.
- 13.21 V praksi so informacije lahko razpoložljive samo na ravni enot, ki obsegajo več lokalnih EED, ki se ukvarjajo z različnimi dejavnostmi in/ali se nahajajo v različnih regijah. V tem primeru je za regionalizacijo podatkov po dejavnostih treba uporabiti razpoložljive kazalnike (npr. sredstva za zaposlene ali zaposlenost po regijah).
- 13.22 Pri definiranju lokalne EED so tri možnosti:
- proizvodna dejavnost s pomembnim¹ inputom dela na stalni lokaciji ne povzroča težav, vendar so v nekaterih primerih kljub temu potrebna dodatna pojasnila (glej odstavke od 13.24 do 13.27);
 - proizvodna dejavnost brez pomembnega inputa dela na stalni lokaciji ni posebna lokalna EED, zato mora biti proizvodnja pripisana lokalni enoti, ki je odgovorna za upravljanje te proizvodnje;
 - za proizvodno dejavnost brez stalne lokacije je treba uporabiti koncept rezidenčnosti na nacionalni ravni.
- 13.23 Pomožne dejavnosti niso izločene in ne tvorijo posebne enote, niti niso ločene od glavnih ali stranskih dejavnosti enot, ki jih podpirajo (glej odstavek 2.104). Pomožne dejavnosti morajo torej biti integrirane v lokalne EED, ki jih podpirajo.

Pomožne dejavnosti se lahko izvajajo na posebnih lokacijah, ki se nahajajo v drugih regijah kot lokalne EED, ki jih pomožne dejavnosti podpirajo. Strogo upoštevanje zgornjega pravila za geografsko alokacijo pomožnih dejavnosti bi povzročilo podcenjevanje agregatov v regijah, v katerih so pomožne dejavnosti koncentrirane, zato morajo biti v skladu z načelom rezidenčnosti alocirane regiji, v kateri se pomožne dejavnosti nahajajo, ostanejo pa v isti dejavnosti kot lokalne EED, ki jih pomožne dejavnosti podpirajo.

¹ Pomemben input dela v tem okviru je najmanj letni ekvivalent ene osebe, ki dela s polovičnim delovnim časom.

- 13.24 Metode regionalizacije za nekatere dejavnosti potrebujejo dodatna pojasnila. Te dejavnosti so:
- gradbeništvo,
 - transport, skladiščenje in zveze,
 - finančno posredništvo.
- 13.25 V dejavnosti gradbeništva je treba gradbišča obravnavati kot neodvisne lokalne EED, kadar je njihova dejavnost pomembna (glej odstavke 2.09, opombo 4). Zaradi mobilnosti nekatere opreme (npr. zabijal za pilote in žerjavov) med lokalnimi enotami iste EED in zaradi odsotnosti informacij na ravni gradbišča se priporoča alokacija bruto investicij v osnovna sredstva v takšno opremo sedežu EED.
- 13.26 V dejavnosti transporta (skupaj s cevovodnim) je nujno definirati lokalne EED, ki jim morajo biti pripisane proizvodnja in investicije. V dejavnosti kopenskega transporta (razen železniškega) morajo biti proizvodnja in investicije pripisane skladiščem ali podobnim lokalnim EED, v katerih ima oprema bazo. V dejavnosti vodnega transporta morata biti proizvodnja in premična oprema alocirani domači bazi enote. Cevovodno omrežje mora biti pripisano lokalni EED, ki ga izkorišča.
- V dejavnostih železniškega in zračnega transporta je treba uporabiti metode "od zgoraj navzdol", ki nacionalne agregate razčlenjujejo po regijah v skladu s primernimi kazalniki. Sredstva za zaposlene morajo biti alocirana regiji, v kateri so osebe zaposlene. Bruto poslovni presežek mora biti alociran regijam v skladu s kazalniki, ki se nanašajo na dejavnosti železniških ali zračnih prog.
- V dejavnosti komunikacij imajo telefonske govorilnice, telefonski aparati, telekomunikacijske linije ipd. zgolj podporno vlogo. Zato niso posebne enote in morajo biti pripisani lokalni EED, ki je odgovorna za njihovo upravljanje. Prav tako morajo biti tem lokalnim enotam alocirane investicije v infrastrukturo.
- 13.27 Dodana vrednost dejavnosti finančnega posredništva mora biti alocirana v skladu z dohodkovnim pristopom. Sredstva za zaposlene morajo biti alocirana lokalnim EED, v katerih so osebe zaposlene. Bruto poslovni presežek kreditnih institucij mora biti razdeljen med lokalne EED glede na vsoto posojil in vlog, bruto poslovni presežek zavarovalnih institucij pa glede na prejete premije. Bruto investicije v osnovna sredstva zajemajo pretežno zgradbe, zato morajo biti alocirane regiji, v kateri se nahajajo.
- 13.28 Proizvodnja mora biti vrednotena v osnovnih cenah (glej odstavke 3.48), proizvodi za vmesno potrošnjo pa v kupčevih cenah, ki veljajo v trenutku vstopa v proizvodni proces (glej odstavke 3.72). Posledično je bruto dodana vrednost po dejavnostih vrednotena v osnovnih cenah.
- Bruto investicije v osnovna sredstva so vrednotene v kupčevih cenah, ki zajemajo tudi stroške montaže in druge stroške prenosa lastništva. Kadar so iz lastne proizvodnje, so vrednotene v osnovnih cenah podobnih osnovnih sredstev ali po stroških proizvodnje, če takšne cene niso na voljo (glej odstavke 3.113).
- 13.29 Regionalni ekvivalent bruto domačega proizvoda je bruto domači proizvod po regijah (BDPR). BDPR je vrednoten v tržnih cenah s prištevanjem regionaliziranih davkov, zmanjšanih za subvencije na proizvode in uvoz k dodani vrednosti po regijah v osnovnih cenah. Vsota BDPR v tržnih cenah po regijah, skupaj z BDPR zunajregionalnega ozemlja, je enaka BDP v tržnih cenah.

RAČUNI GOSPODINJSTEV

- 13.30 Bruto domači proizvod regije je rezultat proizvodnih dejavnosti lokalnih EED, rezidentov v regiji. Proces razdelitve in prerazdelitve dohodka vodita k drugim pomembnim izravnalnim postavkam, in sicer k primarnemu dohodku in razpoložljivemu dohodku. Zaradi razlogov, navedenih v odstavkih od 13.10 do 13.14, sta v regionalnih računih ta dohodkovna koncepta omejena na gospodinjstva.
- 13.31 Regionalni računi gospodinjstev so regionalna specifikacija ustreznih računov na nacionalni ravni. Zaradi praktičnih razlogov so omejeni na:
- račun alokacije primarnega dohodka,
 - račun sekundarne razdelitve dohodka.

Na splošno je njihov namen merjenje primarnega dohodka in razpoložljivega dohodka gospodinjstev, ki so rezidenti v regiji.

- 13.32 Regionalni računi gospodinjstev temeljijo na gospodinjstvih, ki so rezidenti na regionalnem ozemlju. Za definiciji gospodinjstev kot institucionalnih enot in institucionalnega sektorja gospodinjstev glej odstavke 2.13, 2.16, 2.75 in 2.76. Vsota števila oseb, ki so člani rezidenčnih gospodinjstev, je enaka skupnemu rezidenčnemu prebivalstvu regije.
- 13.33 V splošnem pravila za določanje rezidenčnosti gospodinjstev na nacionalni ravni veljajo tudi za regionalne račune gospodinjstev. Izjema je rezidenčnost študentov in dolgotrajnih pacientov, kadar je regija gostiteljica v isti državi. V regionalnih računih so rezidenti regije gostiteljice, kadar v njej bivajo več kot eno leto.
- 13.34 Pri gospodinjstvih, lastnikih nekorporativnih podjetij, zemljišč in/ali drugih stanovanj v drugih regijah, je treba v regionalnih računih gospodinjstev upoštevati dvoje:
- gospodinjstvo je lastnik nekorporativnega podjetja (ki na nacionalni ravni ni neprava družba) v drugi regiji: nekorporativno podjetje je rezident (namišljena enota) v regiji gostiteljici. Posledično je raznovrstni dohodek, ki izhaja iz izračuna agregatov po dejavnostih, del raznovrstnega dohodka regije gostiteljice. Ne glede na to mora biti raznovrstni dohodek, prikazan v računu alokacije primarnega dohodka gospodinjstev po regijah, enak skupnemu raznovrstnemu dohodku, ki ga prejmejo gospodinjstva, rezidenčna v regiji, ne glede na to, v kateri regiji je bil dohodek ustvarjen;
 - gospodinjstvo je lastnik zemljišča in/ali drugega stanovanja v drugi regiji: tudi tu sta zemljišče in/ali drugo stanovanje namišljeni enoti, rezidenčni v regiji gostiteljici. Posledično najemniki zemljišč in/ali stanovanj plačajo najemnine namišljeni enoti. Če drugo stanovanje uporablja lastnik za lastno končno potrošnjo, je treba najemno vrednost prikazati kot medregionalni izvoz iz regije, v kateri se stanovanje nahaja, v regijo, v kateri je lastnik rezident. Zadnja regija tako to storitev uvažata in jo porablja za izdatke gospodinjstev za končno potrošnjo. Enako kot pri raznovrstnem dohodku se poslovni presežek iz tega proizvodnega procesa razlikuje od poslovnega presežka v računih alokacije primarnega dohodka gospodinjstev, na ravni celotnega gospodarstva pa sta oba enaka.

PRILOGA I

POSREDNO MERJENE STORITVE FINANČNEGA POSREDNIŠTVA (PMSFP)

SPREMEMBE V POGLAVJIH ESR, ČE SE PMSFP RAZPOREDILJO

(Priloga vsebuje spremembe, ki jih je uvedla Uredba Sveta št. 448/98 o razporeditvi posredno merjenih storitev finančnega posredništva)

1. poglavje

1.13 d)	<i>Izbrisati za "ESR vsebuje tudi številne posebne dogovore, na primer:"</i>	<i>Nadomestiti z:</i>
	"prikazovanje porabe posredno merjenih storitev finančnega posredništva kot vmesne potrošnje nominalnega sektorja ali nominalne dejavnosti."	"razporeditev porabe posredno merjenih storitev finančnega posredništva (PMSFP) sektorjem porabnikom in dejavnostim porabnicam."
1.25		<i>Dodati za "Nekatere glavne razlike v konceptih so:"</i>
		"i) poraba posredno merjenih storitev finančnega posredništva (PMSFP) je sedaj razporejena sektorjem porabnikom in dejavnostim porabnicam namesto nominalnemu sektorju (dejavnosti). Posledično poraba PMSFP ni več po dogovoru v celoti prikazana kot vmesna potrošnja, temveč je lahko tudi končna potrošnja ali izvoz, to pa pomeni, da lahko pride tudi do uvoza PMSFP."

3. poglavje

3.63	<i>Izbrisati vse besedilo od začetka do vključno "... se vrednoti na osnovi zaračunanih provizij," na koncu četrtega odstavka.</i>	<i>Nadomestiti z:</i>
		"J. Storitve finančnega posredništva (zajemajo tudi zavarovalne storitve in storitve pokojninskih skladov) Storitve finančnega posredništva (brez zavarovalnih storitev in storitev pokojninskih skladov) zajemajo:
		a) storitve finančnega posredništva, ki jih finančni posredniki neposredno zaračunajo svojim strankam in se merijo kot vsota zaračunanih provizij. Finančni posredniki lahko za posredniške storitve, ki jih nudijo, zaračunavajo eksplicitno. Proizvodnja teh storitev se vrednoti na osnovi zaračunanih provizij;
		b) posredno zaračunane in posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP).
		Finančni posredniki nudijo storitve, za katere provizij ne zaračunavajo eksplicitno, ampak tistim, od katerih si denar izposojajo, plačujejo nižje obrestne mere, tistim, katerim denar posojajo, pa zaračunavajo višje obrestne mere, kot bi jih sicer.
		Finančni posredniki torej proizvajajo PMSFP ustvarjajo z upravljanjem posojil in vlog, katerih obrestne mere nadzirajo, pri vrednostnih papirjih, ki niso delnice, pa posredniških storitev ni.
		Proizvodnja podsektorjev S.122 (druge finančne institucije) in S.123 (drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov), razen investicijskih skladov, se vrednoti na osnovi razlike med dejanskimi plačanimi in prejetimi

		obrestnimi merami ter "referenčno" obrestno mero. Za tiste rezidente in nerezidente, ki jim posredniki posojajo sredstva, se meri z razliko med efektivnimi obrestmi, zaračunanimi na posojila, in zneskom, ki bi ga plačali, če bi se uporabila referenčna obrestna mera. Za tiste rezidente in nerezidente, od katerih si posredniki izposojajo sredstva, se meri z razliko med obrestmi, ki bi jih prejeli, če bi se uporabila referenčna obrestna mera, in efektivnimi obrestmi, ki jih dejansko prejmejo;
		c) storitve finančnega posredništva, ki jih zagotavlja centralna banka. Centralna banka ne sme biti vključena v izračun PMSFP; njena proizvodnja se meri z vsoto stroškov."
3.70 j)	<i>Izbrisati:</i> "le za celotno gospodarstvo: vse posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP), ki jih zagotavljajo rezidenčni proizvajalci."	<i>Nadomestiti z:</i> "posredno merjene storitve finančnega posredništva, ki jih porabijo rezidenčni proizvajalci."
3.70		<i>Dodati:</i> "k) proizvodnja centralne banke se po dogovoru v celoti alocira vmesni potrošnji drugih finančnih posrednikov (podsektorja S.122 in S.123)."
3.76 e)		<i>Dodati k "neposredno zaračunane finančne storitve":</i> "in del posredno merjenih storitev finančnega posredništva, ki jih gospodinjstva porabijo za končno potrošnjo"
3.142 h)		<i>Dodati takoj za "finančne storitve v znesku eksplicitnih provizij":</i> "in del posredno merjenih storitev finančnega posredništva, ki jih porabijo nerezidenti"
4. poglavje		
4.51	<i>Izbrisati:</i> "Ker vrednost storitev, ki jih zagotavljajo finančni posredniki, ni razporejena med posamezne stranke, se marža, ki predstavlja implicitne stroške finančnih posrednikov, ne izloči iz dejanskih plačil obresti finančnim posrednikom ali iz prejemkov obresti od finančnih posrednikov. Zato je v računih alokacije primarnega dohodka finančnih posrednikov in nominalne dejavnosti, ki ji je po dogovoru kot vmesna potrošnja alocirana celotna proizvodnja finančnih posrednikov, potrebna prilagoditvena postavka."	<i>Nadomestiti z:</i> "Ker je vrednost storitev, ki jih zagotavljajo finančni posredniki, razporejena med posamezne stranke, je iz dejanskih plačil obresti finančnim posrednikom ali iz prejemkov obresti od finančnih posrednikov treba izločiti maržo, ki predstavlja implicitne stroške finančnih posrednikov. Znesek obresti, ki jih dolžniki plačajo finančnim posrednikom, mora biti zmanjšan za ocenjeno vrednost plačanih stroškov, znesek obresti, ki jih prejmejo vlagatelji, pa mora biti podobno povečan. Vrednosti stroškov se obravnavajo kot plačila za storitve, ki jih finančni posredniki opravijo svojim strankam, in ne kot plačila obresti."
8. poglavje		
8.09		<i>Dodati tabeli A.I.1 in A.I.2, ki prikazujeta, kako se zaradi razporeditve PMSFP spremenijo podatki primera v 8. poglavju "Zaporedje računov in izravnalne postavke".</i>
8.14	<i>Izbrisati:</i> "Ker posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP) niso razporejene sektorjem porabnikom, se celotna vrednost proizvodnje PMSFP obravnava kot vmesna potrošnja nominalnega sektorja s proizvodnjo nič in dodano vrednostjo v višini vmesne potrošnje, vendar z nasprotnim predznakom. Tako je skupna	<i>Nadomestiti z:</i> "Ker so posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP) razporejene sektorjem porabnikom, so nekateri deli plačil obresti prerazporejeni med plačila storitev. Ta prerazporeditev vpliva na vrednosti proizvodnje in vmesne potrošnje (pa tudi na vrednosti uvoza, izvoza in končne potrošnje)."

dodana vrednost vseh sektorjev in dejavnosti v celoti zmanjšana za ta znesek. Za lažji prikaz računov se dodatni stolpec za nominalni sektor lahko izpusti, ustrezen podatek pa upošteva v stolpcu za celotno gospodarstvo."

8.24

Izbrisati:

"Ker posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP) niso razporejene sektorjem porabnikom, so vknjižbe, prikazane za obresti, dejanski odhodki za obresti in prihodki od obresti. Prilagoditev se naredi pri virih v stolpcu finančnih družb (z negativnim predznakom) in v stolpcu nominalnega sektorja (s pozitivnim predznakom). Za lažji prikaz računov se dodatni stolpec za nominalni sektor lahko izpusti, ustrezen podatek pa prikaže v stolpcu celotnega gospodarstva."

Nadomestiti z:

"Ker so storitve finančnega posredništva (PMSFP) razporejene sektorjem porabnikom, postavka "obresti" v računu alokacije primarnega dohodka ustreza odhodkom za obresti in prihodkom od obresti, potem ko so bile PMSFP odštete od dejanskih odhodkov dolžnikov in dodane dejanskim prihodkom upnikov."

9. poglavje

9.25 a)

Izbrisati:

"vmesna potrošnja po dejavnostih vsebuje porabo posredno merjenih storitev finančnega posredništva, ki je prikazana v nominalni dejavnosti (glej odstavek 9.33);"

9.25 b)

Izbrisati:

"zmanjšana za porabo posredno merjenih storitev finančnega posredništva (prikazana v nominalni dejavnosti, glej odstavek 9.33) in"

9.33

Izbrisati:

"V tabelah ponudbe in porabe je klasifikacija NACE Rev. 1 razširjena z nominalno dejavnostjo za porabo posredno merjenih storitev finančnega posredništva. V tabeli ponudbe za to dejavnost ni prikazana nobena transakcija, v tabeli porabe pa je celotna poraba teh storitev prikazana kot vmesna potrošnja nominalne dejavnosti. Ker nominalna dejavnost nima drugih transakcij, je njen neto poslovni presežek negativen v višini njene vmesne potrošnje, vsi drugi elementi njene dodane vrednosti pa so enaki nič. Posledično je njena skupna bruto dodana vrednost enaka njenemu (negativnemu) neto poslovnemu presežku."

Priloga II

Odstavek
11

Izbrisati iz drugega stavka:

": prihodki dohodka od lastnine, zmanjšani za odhodke za obresti, brez dohodka od lastnine, pridobljenega z investiranjem njihovih lastnih sredstev"

PRILOGA II

NAJEM IN NAKUP TRAJNEGA BLAGA S PRIDRŽANIM LASTNIŠTVOM

DEFINICIJE

- 1 Poleg neposrednega nakupa lahko institucionalne enote pridobijo pravico do uporabe trajnega blaga tudi s poslovnim najemom, finančnim najemom in z nakupom s pridržanim lastništvom. V vseh treh primerih institucionalna enota pridobi pravico do uporabe trajnega blaga, čeprav blago pravno ostane last druge enote.

Najem

- 2 Kadar institucionalna enota A, ki je lastnica trajnega blaga, pravico do uporabe tega blaga prenese na enoto B, je A "najemodajalec", B pa "najemjemalec". Plačila od B k A v zameno za prenos pravic uporabe so "najemnine". Najemodajalec je lahko proizvajalec ali prodajalec trajnega blaga ali njegova podružnica, lahko pa je popolnoma neodvisna enota, ki z ničemer ni povezana s proizvajalcem ali prodajalcem. Predmet najema so lahko vse vrste proizvedenega trajnega blaga, od zgradb in objektov do trajnega potrošnega blaga, pravico do uporabe trajnega blaga z najemom pa lahko pridobijo vse vrste institucionalnih enot. Dve vrsti najema, poslovni in finančni, se v sistemu obravnavata popolnoma različno.

Poslovni najem

- 3 Najemjemalec pridobi pravico do uporabe trajnega blaga v določenem daljšem ali krajšem obdobju, ki ni nujno določeno vnaprej. Ko je najemno obdobje končano, najemodajalec pričakuje, da bo svoje blago prejel nazaj bolj ali manj v istem stanju, kot ga je dal v najem, razen normalne obrabe. Najemodajalec lahko nato blago da v najem drugemu najemjemalcu ali ga kako drugače uporabi. Najemno obdobje tako ne zajema celotne ali pretežne ekonomske življenjske dobe blaga.

Enote, ki se ukvarjajo s poslovnim najemom, dobro poznajo trajno blago, ki ga dajejo v najem. Imajo ga na zalogi in ga lahko dajo v najem na zahtevo ali v kratkem roku. Navadno nudijo izbiro med več različnimi modeli blaga. Za ohranitev trajnega blaga v dobrem stanju morajo najemodajalci blago, ki je na voljo za najem, vzdrževati in popravljati. Navadno tudi prevzamejo odgovornost za nadomestila ob okvarah ter za vzdrževanje in popravila blaga med najemnim obdobjem.

Poslovni najem ne zajema najema neproizvedenih sredstev in primerov, v katerih lastnik opreme zagotovi tudi osebe za upravljanje z opremo. Te dejavnosti so zajete drugje (glej 7. odstavek).

Finančni najem

- 4 Najemjemalec pridobi pravico do uporabe trajnega blaga v vnaprej določenem daljšem obdobju v zameno za plačilo najemnin. Če so vsa tveganja in koristi lastništva *de facto*, ne pa tudi *de iure* prenesena od najemodajalca na najemjemalca, je najem finančni. Pri finančnem najemu pokriva najemno obdobje celotno ali pretežno ekonomsko življenjsko dobo trajnega blaga. Ob koncu najemnega obdobja ima najemjemalec velikokrat možnost kupiti blago po simbolični ceni. Najemodajalec ne potrebuje nobenih strokovnih znanj o tem blagu in najemniku ne nudi storitev popravil, vzdrževanja in nadomestil. Blago navadno izbere najemjemalec in mu ga proizvajalec ali prodajalec dostavi neposredno. Vloga najemodajalca je torej izključno finančna.

ESR priznava ekonomsko ozadje finančnega najema s tem, da ga prikazuje takole: najemodajalec odobri najemjemalcu posojilo in mu s tem omogoči nakup trajnega blaga, ki postane *de facto* lastnina najemjemalca. Trajno blago se torej v sistemu obravnava, kot da je v lasti najemjemalca od začetka

najemnega obdobja. Najemnine, ki jih najemodajalec dejansko plača najemodajalcu, morajo biti razdeljene na odplačilo glavnice in plačila obresti na to pripisano posojilo.

Nakup s pridržanim lastništvom

- 5 Trajno blago se kupcu proda v zameno za dogovorjena prihodnja plačila. Kupec takoj prevzame blago v posest, čeprav pravno ostane kot jamstvo lastnina prodajalca ali enote, ki financira nakup, dokler niso izvršena vsa dogovorjena plačila. Nakup s pridržanim lastništvom je navadno omejen na trajno potrošno blago, večina kupcev pa so gospodinjstva. Financerji nakupov s pridržanim lastništvom so navadno posebne institucionalne enote, ki delujejo v tesni povezavi s prodajalci trajnega blaga.

OBRAVNAVA V RAČUNIH

Poslovni najem

- 6 Trajno blago, ki ga najemodajalec kupi, da bi ga dal v najem, je del njegovih bruto investicij v osnovna sredstva (P.51) in je prikazano kot opredmeteno osnovno sredstvo (AN.III) v njegovi bilanci stanja med celotno ekonomsko življenjsko dobo blaga. V najemodajalčevih računih je prikazana tudi ustrezna potrošnja stalnega kapitala (K.1).

Najemnine, ki jih prejme najemodajalec, so prikazane v njegovem računu proizvodnje kot proizvodnja (P.1) najemnih storitev. Če je najemodajalec proizvajalec, so najemnine del njegove vmesne potrošnje (P.2); če je najemodajalec gospodinjstvo kot končni potrošnik, so najemnine del njegovih izdatkov za končno potrošnjo (P.3).

- 7 V NACE Rev. 1 je poslovni najem nepremičnin uvrščen v razred 70.20 Dajanje lastnih nepremičnin v najem, poslovni najem drugega trajnega blaga pa v oddelek 71 Dajanje strojev in opreme brez upravljavcev v najem; izposojanje izdelkov široke potrošnje. Poslovni najem ne zajema dajanja v najem strojev in opreme z upravljavci; le-to se razvršča glede na storitve, ki jih zagotavljajo oprema in osebje (dajanje tovornjaka v najem z voznikom je npr. razvrščeno v razred 60.24 Cestni tovorni promet). Institucionalno so družbe, ki nudijo poslovni najem, uvrščene v sektor S.11 Nefinančne družbe, najemodajalci pa so lahko tudi del sektorja S.14 Gospodinjstva.

Če je najemodajalec rezident, najemodajalec pa nerezident, so plačila najemnin prikazana kot izvoz storitev (P.62). Ker najemno blago ostane v bilanci stanja rezidenčne enote (najemodajalca), se ne pojavi v nobenem od računov tujine. Če je najemodajalec nerezident, najemodajalec pa rezident, so plačila najemnin prikazana kot uvoz storitev (P.72). Blago v tem primeru ne vstopi na ekonomsko ozemlje, uvožene so le storitve. Najemno blago se tako ne pojavi niti v računih tujine niti v nobenem drugem računu.

Finančni najem

- 8 Če je najemodajalec proizvajalec, je trajno blago prikazano med bruto investicijami v osnovna sredstva (P.51) najemodajalca na začetku najemnega obdobja. Med najemnim obdobjem (razen če najemodajalec ne plačuje najemnin) je blago prikazano kot opredmeteno osnovno sredstvo (AN.III) v bilanci stanja najemodajalca. Ustrezna potrošnja stalnega kapitala (K.1) je prikazana v računih najemodajalca. Na koncu najemnega obdobja lahko najemodajalec a) blago kupi po preostali vrednosti in pri tem blago ostane v njegovi bilanci stanja, ali b) blago vrne najemodajalcu, kar je prikazano kot negativne bruto investicije v osnovna sredstva najemodajalca; blago s tem zapusti njegovo bilanco stanja in lahko vstopi v bilanco stanja najemodajalca ali tretje osebe, ki ji je najemodajalec blago prodal.
- 9 Če je najemodajalec gospodinjstvo v vlogi končnega potrošnika, se trajno blago obravnava, kot da ga je najemodajalec kupil za končno potrošnjo na začetku najemnega obdobja. To pomeni, da je kupčeva cena najetega blaga del najemodajalčevih izdatkov za končno potrošnjo (P.3) na začetku najemnega obdobja in da se blago pojavi samo kot trajno potrošno blago v pojasnjevalni postavki njegove bilance stanja.

Posojilo (F.4) najemodajalca najemnejemalcu je pripisano, glavnica tega posojila pa je kupčeva cena najetega blaga, povečana za morebitne stroške prenosa. Neodplačano pripisano posojilo (AF.4) je prikazano v najemodajalčevi in najemnejemalčevi bilanci stanja kot finančno sredstvo oziroma obveznost. Za plačila najemnine se predpostavlja, da zajemajo dva elementa, odplačilo glavnice (F.4) in obresti (D.41), ter da končno odplačilo sovpada z iztekom finančnega najema.

- 10 Obrestna mera na pripisano posojilo se izračuna implicitno tako, da je seštevek odplačil v najemnem obdobju natančno enak glavnici. Če se najemnina med obdobji ne spreminja, se, enako kot pri posojilu, ki se odplačuje v enakih obrokih, obrestni del najemnine v času zmanjšuje, delež odplačil pa ustrezno povečuje. Če so glavnica, najemnina in dolžina najemnega obdobja znani za vsako pogodbo, je možno obrestno mero, plačila obresti in odplačila enostavno izračunati s standardnimi obrazci. Če podrobni podatki za vsako najemno pogodbo niso na voljo, kot je v praksi običajno, je treba pri teh izračunih uporabiti smiselne predpostavke. V mnogih državah poslovno računovodstvo obravnava finančni najem podobno, kot je opisano zgoraj, kar olajšuje pridobitev ustreznih podatkov.
- 11▲ Proizvodna dejavnost finančnih najemodajalcev je finančno posredništvo. Najemodajalci svojih posredniških storitev navadno ne zaračunajo eksplicitno; njihova proizvodnja so torej zlasti ali izključno posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP), ki se izračunajo podobno kot pri drugih finančnih posrednikih: prihodki dohodka od lastnine, zmanjšani za odhodke za obresti, brez dohodka od lastnine, pridobljenega z investiranjem njihovih lastnih sredstev¹. Nekateri finančni najemodajalci prevzemajo obveznosti do drugih neodvisnih entot in v teh primerih so odhodki za obresti razpoznavni, izračun PMSFP pa enostaven. Drugi finančni najemodajalci prevzemajo obveznosti samo do svojih matičnih podjetij; v teh primerih odhodki za obresti niso enostavno razpoznavni in je njihovo vrednost morda treba oceniti z uporabo ustreznih obrestnih mer.

Družbe, ki se ukvarjajo s finančnim najemom, so uvrščene v institucionalni podsektor S.123 Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, v klasifikaciji dejavnosti NACE Rev. 1 pa v razred 65.21 Finančni najem.

- 12 Obravnava finančnega najema v ESR pomeni, da se najemno blago ne pojavi v nobenem od računov najemodajalca. Reziđenčnost ali nerezidenčnost najemodajalca torej ne vpliva na obravnavo blaga. Če je proizvajalec ali prodajalec blaga rezident, najemnejemalec pa nerezident, se najemno blago obravnava kot izvoženo (P.61), ko ga najemnejemalec prevzame v posest, tj. na začetku najemnega obdobja. Če je proizvajalec ali prodajalec blaga nerezident, najemnejemalec pa rezident, se blago obravnava kot uvoženo (P.71) na začetku najemnega obdobja.

Če je najemodajalec rezident, najemnejemalec pa ne, se pripiše posojilo (F.4/AF.4) rezidenčne enote (najemodajalca) nerezidenčni enoti (najemnejemalcu). Če je najemodajalec nerezident, najemnejemalec pa rezident, se pripiše posojilo nerezidenčne enote (najemodajalca) rezidenčni enoti (najemnejemalcu). Enako kot pri transakcijah najema med rezidenti se plačila najemnin delijo na obresti (D.41) in odplačila glavnice (F.4).

Nakup s pridržanim lastništvom

- 13 Trajno blago se prikaže, kot bi ga kupec kupil na dan, ko ga je prevzel v posest, in po ceni, ki bi jo plačal v denarni transakciji. Kupec prejme pripisano posojilo (F.4/AF.4) iste vrednosti. ESR plačila kupca financierju loči na odplačila glavnice (F.4) in plačila obresti (D.41), pri tem pa uporablja isto metodo kot pri finančnem najemu.

Proizvodna dejavnost, ki jo opravljajo financierji pogodb o nakupih s pridržanim lastništvom, je finančno posredništvo. Ker navadno za svoje storitve ne zaračunavajo eksplicitno, je njihova celotna proizvodnja enaka posredno merjenim storitvam finančnega posredništva (PMSFP), ki se izračunajo kot prihodki dohodka od lastnine, zmanjšani za odhodke za obresti, brez prihodkov dohodka od lastnine, pridobljenega z investiranjem njihovih lastnih sredstev. Enako kot pri finančnem najemu je znesek plačanih obresti včasih težko razpoznati in ga je zato treba oceniti.

¹ Za podrobnejši opis glej odstavek 3.63 v 3. poglavju.

- 14 V NACE Rev. 1 so financerji pogodb o nakupih s pridržanim lastništvom uvrščeni v razred 65.22 Drugo kreditiranje. Te družbe so uvrščene v institucionalni podsektor S.123 Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov, financerji pogodb o nakupih s pridržanim lastništvom pa so lahko tudi iz sektorja S.14 Gospodinjstva.

Če je kupec nerezident, financer pa rezident, se blago obravnava kot izvoženo (P.61), ko ga kupec prevzame v posest. V tem primeru financer odobri nerezidenčni enoti (kupcu) posojilo (F.4/AF.4). Če je kupec rezidenčna enota, financer pa ne, se blago obravnava kot uvoženo (P.71), ko je dobavljeno kupcu, ki hkrati pridobi posojilo (F.4/AF.4) od nerezidenčnega financerja. Odplačila glavnice (F.4) in plačila obresti (D.41) se obravnavajo enako kot finančni najem, ki vključuje nerezidenčne enote.

PRILOGA III

ZAVAROVANJE

UVOD

1 Obstajata dve glavni vrsti zavarovanj, in sicer socialno zavarovanje in drugo zavarovanje.

Socialno zavarovanje se deli na:

- a) sheme socialne varnosti države,
- b) zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi,
- c) sheme socialnega zavarovanja brez skladov, ki jih upravljajo delodajalci.

Drugo zavarovanje se deli na:

- a) življenjsko zavarovanje,
- b) neživljenjsko zavarovanje.

Pozavarovanje in pomožne zavarovalne storitve so obravnavani v posebnem delu priloge. Povezani so predvsem z drugim zavarovanjem, lahko pa tudi s socialnim zavarovanjem.

DEFINICIJE

Socialno zavarovanje

- 2 Pri shemah socialnega zavarovanja zaposleni, drugi posamezniki in delodajalci v korist svojih zaposlenih plačujejo socialne prispevke, s čimer zaposlenim, drugim plačnikom, nepreskrbljenim in preživelim družinskim članom zagotavljajo pravico do prejemkov socialnega zavarovanja. Sheme socialnega zavarovanja krijejo socialna tveganja in potrebe¹. V nasprotju s prejemki socialnega varstva so prejemki socialnega zavarovanja pogojeni z udeležbo v shemi.
- 3 Sheme socialnega zavarovanja so pogosto organizirane skupinsko, tako da udeležencem ni treba sklepati individualnih zavarovalnih polic v lastnem imenu. Vseeno lahko nekatere sheme socialnega zavarovanja dopuščajo ali od udeležencev celo zahtevajo sklenitev zavarovalnih polic v lastnem imenu. Individualne police so del shem socialnega zavarovanja, če krijejo socialna tveganja in potrebe in če je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:
 - a) udeležba v shemi je obvezna bodisi po zakonu bodisi po pogojih zaposlitve,
 - b) shema se upravlja v korist skupine in je omejena na člane skupine,
 - c) delodajalec plačuje prispevke v shemo v korist zaposlenega.

¹ Za definicijo socialnih tveganj in potreb glej odstavke od 4.83 do 4.86 v 4. poglavju.

Sheme socialne varnosti države

- 4 Te sheme zajemajo celotno družbo ali velike dele družbe in jih uvedejo, nadzirajo in financirajo enote države. Lahko so s skladi ali brez njih. Kadar posebni skladi obstajajo, so lastnina države, in ne koristnikov shem. Prihodke shem socialne varnosti sestavljajo pretežno prispevki posameznikov in delodajalcev v korist zaposlenih, lahko pa tudi transferji od drugih enot države. Udeležba v shemah socialne varnosti je navadno, a ne vedno, obvezna. Prejemki posameznikov niso nujno odvisni od zneskov predhodno plačanih prispevkov.

Sheme socialnega zavarovanja, ki jih organizira država za svoje zaposlene, niso sheme socialne varnosti, ampak sheme socialnega zavarovanja s skladi ali brez skladov.

Zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi

- 5 Takšne sheme so dveh vrst. Prvo skupino sestavljajo sheme, v katerih se socialni prispevki plačujejo zavarovalnicam ali avtonomnim pokojninskim skladom, ki so od zaposlenih in delodajalcev ločene institucionalne enote. Zavarovalnice in avtonomni pokojninski skladi so odgovorni za upravljanje zbranih sredstev in za izplačila socialnih prejemkov. Drugo skupino sestavljajo sheme, v katerih delodajalci vzdržujejo posebne rezerve za izplačilo socialnih prejemkov. Te rezerve so ločene od drugih rezerv delodajalcev, vendar niso od njih ločene institucionalne enote; imenujejo se neavtonomni pokojninski skladi.

Sheme socialnega zavarovanja brez skladov, ki jih upravljajo delodajalci

- 6 To so sheme, v katerih delodajalci izplačujejo socialne prejemke svojim zaposlenim, nekdanjim zaposlenim ali njihovim družinskim članom iz lastnih sredstev, ne da bi v ta namen oblikovali posebne rezerve.

Drugo zavarovanje

- 7 Drugo zavarovanje nudi posameznim institucionalnim enotam, izpostavljenim določenim tveganjem, finančno zaščito pred posledicami določenih dogodkov. Je tudi oblika finančnega posredovanja, v katerem se sredstva, ki jih prispevajo zavarovanci, investirajo v finančna in druga sredstva. Le-ta tvorijo tehnične rezervacije, namenjene izplačilu škod, ki izhajajo iz dogodkov, določenih v zavarovalnih policah.

Police drugega zavarovanja, ki so v lasti gospodinjestev, lahko krijejo ista tveganja in potrebe kot sheme socialnega zavarovanja. Od polic socialnega zavarovanja se ločijo po tem, da se sklepajo na lastno pobudo posameznih gospodinjestev in v njihovo lastno korist, neodvisno od njihovih delodajalcev ali države.

Življenjsko zavarovanje

- 8 Zavarovanci življenjskega zavarovanja so izključno rezidenčna ali nerezidenčna gospodinjestva. Redno plačujejo zavarovateljem, ki v zameno jamčijo za izplačilo prejemkov na določen datum ali pred tem datumom, če zavarovanec umre. Če zavarovanec prekine zavarovalno pogodbo pred dogovorjenim datumom zapadlosti, je upravičen le do delnega prejemka. Prejemek se torej vedno izplača zavarovancu ali preživelim družinskim članom. Zavarovanje, ki zagotavlja prejemke v primeru smrti v določenem obdobju in v nobenih drugih okoliščinah (navadno imenovano "časovno omejeno zavarovanje za primer smrti") ni življenjsko zavarovanje, ampak neživljenjsko zavarovanje. Zaradi načina, na katerega zavarovalnice vodijo svoje račune, v praksi te oblike zavarovanja ni vedno mogoče ločiti od življenjskega zavarovanja, zato se iz povsem praktičnih razlogov lahko obravnava enako kot življenjsko zavarovanje.

Odškodnine iz življenjskega zavarovanja se lahko izplačajo v enkratnem znesku ali v obrokih. Lahko so fiksne ali pa spremenljive glede na dohodek iz investiranja premij v zavarovalnem obdobju (police življenjskega zavarovanja s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice). Posebna oblika police življenjskega zavarovanja s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice je življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov, kjer se odškodnina spreminja z vrednostjo sredstev v posebnem skladu.

Neživiljenjsko zavarovanje

- 9 Zavarovanci neživiljenjskega zavarovanja so lahko vse institucionalne enote. Neživiljenjsko zavarovanje zajema časovno omejeno zavarovanje za primer smrti in zavarovanja za vsa tveganja, razen smrti (na primer nezgode, bolezni, požari). Odškodnine se navadno izplačajo v enkratnem znesku, lahko pa tudi v obrokih. Pri neživiljenjskem zavarovanju odškodnine niso vedno izplačane; število oškodovancev je navadno precej manjše od števila zavarovancev. Pri posameznem zavarovancu prejete odškodnine niti v daljšem obdobju niso sorazmerne s plačanimi premijami.

Pozavarovanje

- 10 Zavarovalnica, ki sklepa zavarovanja z zavarovanci, del prevzetega tveganja pogosto prenese na druge zavarovalnice. Te transakcije med zavarovalnicami se imenujejo pozavarovanje.

V pozavarovalne transakcije so vključeni tako življenjski kot neživiljenjski zavarovatelji. Zavarovalnice, ki sprejemajo pozavarovanje, se lahko ukvarjajo s pozavarovanjem in zavarovanjem zavarovancev, lahko pa so specializirani pozavarovatelji.

Pomožne zavarovalne storitve

- 11 Pomožne zavarovalne storitve opravljajo izvajalci pomožnih zavarovalnih dejavnosti. Te enote se ukvarjajo predvsem z dejavnostmi, ki so tesno povezane z zavarovanjem, same pa ne prevzemajo tveganj. Izvajalci pomožnih zavarovalnih dejavnosti so zlasti:
- zavarovalni posredniki,
 - zasebne nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za zavarovalnice in pokojninske sklade,
 - enote, katerih glavna dejavnost je nadziranje zavarovalnic, pokojninskih skladov in zavarovalnih trgov.

OBRAVNAVA V RAČUNIH

- 12 Za lažjo razlago se spodaj navedeni opisi posameznih vrst zavarovanj osredotočajo na primere, ki vključujejo samo rezidente. Na koncu vsakega podpoglavja so opisane še posebne značilnosti primerov z vključenimi nerezidenčnimi enotami.

Socialno zavarovanje

Sheme socialne varnosti države

- 13 Proizvodnja, ki jo proizvedejo zaposleni pri upravljanju teh shem, je del proizvodnje države in se vrednoti po proizvodnih stroških. Posledično se pri teh shemah zaračunane storitve ne izračunavajo.

Socialni prispevki delodajalcev v sheme socialne varnosti države (D.121) so del sredstev za zaposlene. Prikazani so kot odhodki delodajalčevih sektorjev v računu ustvarjanja dohodka in kot prihodki gospodinjstev v računu alokacije primarnega dohodka. Prispevki delodajalcev se ponovno pojavijo v računu sekundarne razdelitve dohodka kot del dejanskih socialnih prispevkov delodajalcev (D.6111), ki jih plača sektor gospodinjstev, prejme pa država. V računu sekundarne razdelitve dohodka so kot odhodki sektorja gospodinjstev in kot prihodki države prikazani tudi socialni prispevki zaposlenih (D.6112) ter samozaposlenih in nezaposlenih oseb (D.6113). Prejemki socialne varnosti v denarju (D.621) so prikazani v računu sekundarne razdelitve dohodka kot odhodki države in kot prihodki gospodinjstev, prejemki socialne varnosti v naravi pa so v računu prerazdelitve dohodka v naravi prikazani v postavkah D.6311 in D.6312 kot odhodki države in kot prihodki gospodinjstev.

- 14 Enote, ki upravljajo sheme socialne varnosti države, so razvrščene v podsektor S.1314 Skladi socialne varnosti, v klasifikaciji NACE Rev. 1 pa v razred 75.30 Obvezna socialna varnost.

Če rezident dela za nerezidenčnega delodajalca, so prispevki delodajalca prikazani kot odhodki tujine v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev. Če tudi zaposleni sodeluje v shemi socialne varnosti, ki jo vodi nerezidenčna država, so vsi prihodki in odhodki, ki so navadno prihodki in odhodki države, prihodki in odhodki tujine in prikazani v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev. Ker se v ESR socialni transferji v naravi pojavljajo le med rezidenčnimi enotami, so vsi prejemki rezidentov od nerezidenčnih shem socialne varnosti po definiciji socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi (D.62).

Če nerezident dela za rezidenčnega delodajalca, so delodajalčevi prispevki prikazani kot prihodek tujine v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev. Če nerezidenčni zaposleni sodeluje v rezidenčni shemi socialne varnosti, so transakcije med zaposlenim in sektorjem država prikazane v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev. Po definiciji so vsi prejemki nerezidenčnih zaposlenih prikazani v postavki socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi (D.62).

Primer tokov, prikazanih za sheme socialne varnosti države, je v tabeli A.III.1.

Zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi

- 15 Sheme, ki jih financirajo avtonomni skladi, se obravnavajo drugače kot sheme, ki jih financirajo neavtonomni skladi. Pri avtonomnih skladih se zaračunana storitev izračuna kot:

celotni dejanski prispevki za obdobje

plus celotni dodatki k prispevkom

(A)

minus zapadli prejemki

minus povečanja (plus zmanjšanja) rezervacij pokojninskih skladov.

- 16 Iz vseh štirih kategorij je treba izločiti dobičke in izgube iz lastnine. Celotni dodatki k prispevkom so enaki dohodku od lastnine, pripisanemu zavarovancem. To je dohodek, ki ga zasebni skladi socialnega zavarovanja zaslužijo z investiranjem svojih tehničnih in pokojninskih rezervacij. V ESR so te rezervacije lastnina zavarovancev; zavarovanci torej prejemajo dohodek, ki ga te rezervacije ustvarjajo. Zaračunane storitve so pri avtonomnih skladih prikazane kot proizvodnja (P.1), pri sektorju gospodinjstev pa kot izdatki za končno potrošnjo (P.3).

Pri neavtonomnih skladih se zaračunana storitev ne izračunava. Stroški upravljanja teh skladov so skupaj z drugimi elementi stroškov vključeni v račun proizvodnje delodajalca.

- 17 Preostale transakcije se nanašajo na avtonomne in neavtonomne sklade. Dejanski socialni prispevki delodajalcev (D.121) so prikazani v računu ustvarjanja dohodka kot del sredstev za zaposlene, ki jih plačajo delodajalci, in v računu alokacije primarnega dohodka kot prihodki zaposlenih. Sektor delodajalca je lahko kateri koli institucionalni sektor, vključno z državo in gospodinjstvi (kot delodajalci). Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (del D.4), je prikazan v računu alokacije primarnega dohodka kot odhodek sektorjev, ki mu pripadajo skladi, in kot prihodek sektorja gospodinjstev. Rezidenčni avtonomni skladi so razvrščeni v podsektor S.125 Zavarovalne družbe in pokojninski skladi, neavtonomni skladi pa seveda pripadajo istim sektorjem kot delodajalci. NACE Rev. 1 uvršča dejavnost pokojninskih skladov v razred 66.02 Dejavnost pokojninskih skladov.
- 18 Dejanski socialni prispevki delodajalcev so ponovno prikazani v računu sekundarne razdelitve dohodka kot del D.6111 (odhodki gospodinjstev in prihodki sektorjev, v katere spadajo skladi). V računu sekundarne razdelitve dohodka so kot odhodki gospodinjstev in prihodki sektorjev skladov prikazani tudi prispevki zaposlenih (D.6112) ter samozaposlenih in nezaposlenih oseb (D.6113). Prispevki zaposlenih, samozaposlenih in

nezaposlenih oseb so enaki neposrednim plačilom, povečanim za dohodek od lastnine, ki je pripisan zavarovancem, in zmanjšanim za zaračunane storitve (le-te so pri neavtonomnih skladih enake nič). Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi (vključno s pokojninami) so prikazani v računu sekundarne razdelitve dohodka kot odhodki skladov in kot prihodki gospodinjstev. Po definiciji so vsi socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi del D.62, tj. socialnih prejemkov razen socialnih transferjev v naravi.

19 Vknjižba v finančnem računu ima dve sestavini:

- a) prenosne premije in škodne rezervacije (F.62), ki obsegajo vse razlike med odhodki za prispevke in prispevki za obdobje ter med zapadlimi prejemki in odhodki za prejemke². Po dogovoru je ta sestavina prikazana kot sprememba (lahko tudi negativna) obveznosti skladov in sredstev gospodinjstev;
- b) neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (F.612). Tudi ta sestavina je prikazana kot sprememba (lahko tudi negativna) obveznosti skladov in rezervacij gospodinjstev. Ta sestavina je enaka pokojninskim prispevkom delodajalcev in zaposlenih, kot so prikazani v računu sekundarne razdelitve dohodka, zmanjšanim za odhodke za pokojnine.

20 Kot posledica vknjižbe v finančnem računu se F.612 in F.62 pojavita v bilancah stanja sektorja gospodinjstev (kot sredstva) in sektorjev skladov (kot obveznosti).

V računu porabe razpoložljivega dohodka je popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (D.8) prikazan kot prihodek gospodinjstev in kot odhodek skladov. Ta postavka je enaka drugi sestavini vknjižbe v finančnem računu.

Delodajalci in država z občasnimi izrednimi plačili v zasebne sheme socialnega zavarovanja povečajo rezervacije teh skladov. Takšna plačila so v računu kapitala prikazana kot drugi kapitalski transferji (D.99), ki jih plačajo sektorji delodajalcev ali sektor država, in prejmejo sektorji skladov. Ker se rezervacije skladov socialnega zavarovanja obravnavajo kot lastnina sektorja gospodinjstev, je med sektorjema skladov in gospodinjstev potrebna ustrezna prilagoditev. Ta prilagoditev je prikazana med drugimi kapitalskimi transferji (D.99), ki jih plača sektor skladov, prejme pa sektor gospodinjstev.

21 Če rezidenčni zaposleni dela za nerezidenčnega delodajalca, so dejanski socialni prispevki delodajalca (D.121) prikazani kot del sredstev za zaposlene, ki jih plača tujina, prejmejo pa gospodinjstva. Če je delodajalec nerezident, so tudi vsi neavtonomni skladi socialnega zavarovanja nerezidenti, avtonomni sklad pa je lahko rezident ali nerezident. Če je zaposleni zavarovanec nerezidenčnega sklada, so vsi tokovi med sektorjema gospodinjstev in sklada prikazani kot transakcije med sektorjem gospodinjstev in tujino. Zaračunana storitev (pri avtonomnem nerezidenčnem skladu) je prikazana kot uvoz storitev (P.72). Sprememba neto lastniškega kapitala zavarovalnih tehničnih rezervacij (F.6) je prikazana v finančnem računu tujine, preostali tokovi pa v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

22 Če nerezidenčni zaposleni dela za rezidenčnega delodajalca, so dejanski socialni prispevki delodajalca (D.121) del sredstev za zaposlene, ki jih plača sektor delodajalca, prejme pa tujina. Če je nerezidenčni zaposleni zavarovanec rezidenčnega sklada socialnega zavarovanja, so vse zaračunane storitve prikazane kot izvoz storitev (P.62). Vsi preostali tokovi med skladom in zaposlenim so prikazani kot transakcije med sektorjem sklada in tujino.

Ker vsi potrebni podatki, zlasti kadar so vključene nerezidenčne enote, niso vedno na voljo, je treba nekatere postavke oceniti na osnovi predpostavk.

Primer tokov, prikazanih za zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi, je v tabeli A.III.2.

² Dejanski prispevki za obdobje, ki krijejo tveganja v tekočem obdobju, navadno niso enaki dejanskim odhodkom za prispevke, ker slednji praviloma krijejo tveganja tekočega in prihodnjih obdobj. Podobno zapadli prejemki niso vedno enaki odhodkom za prejemke, saj so lahko zapadli prejemki v zvezi z dogodkom, ki se je zgodil v enem obračunskem obdobju, odhodek naslednjega obdobja.

Sheme socialnega zavarovanja brez skladov, ki jih upravljajo delodajalci

- 23 Stroški upravljanja shem socialnega zavarovanja brez skladov so, podobno kot pri shemah, ki jih financirajo neavtonomni skladi, zajeti z drugimi elementi stroškov v delodajalčevem računu proizvodnje; zaračunana storitev se torej ne računa.

Ker sheme socialnega zavarovanja brez skladov niso od delodajalcev, ki jih upravljajo, ločene institucionalne enote, vse transakcije potekajo med sektorjema delodajalca in gospodinjstev.

- 24 V skladu z ESR delodajalec, ki upravlja shemo brez skladov, plačuje v sklad pripisan prispevek v korist svojih zaposlenih. Pripisani socialni prispevek (D.122) je del sredstev za zaposlene in je v računu ustvarjanja dohodka prikazan kot odhodek delodajalca, v računu alokacije primarnega dohodka pa kot prihodek gospodinjstev. Pripisani socialni prispevek delodajalca je ponovno prikazan v računu sekundarne razdelitve dohodka kot postavka D.612 (pripisani socialni prispevki), in sicer kot odhodek gospodinjstev in prihodek delodajalca. Znesek tega prispevka mora biti določen glede na delodajalčeve prihodnje obveznosti izplačila prejemkov, v praksi pa je navadno enak prejemkom, izplačanim v tekočem obdobju (zmanjšanim za socialne prispevke zaposlenih).

- 25 Morebitni socialni prispevki zaposlenih so prikazani kot del D.6112, ki jih plačajo gospodinjstva in prejme sektor delodajalca. V računu sekundarne razdelitve dohodka so v postavki D.62 kot prihodki gospodinjstev in odhodki delodajalcev prikazane tudi pokojnine in drugi prejemki.

Sheme socialnega zavarovanja brez skladov pripadajo istemu institucionalnemu sektorju kot delodajalci, klasifikacija NACE Rev. 1 pa jih obravnava kot pomožne dejavnosti.

- 26 Če rezident dela za nerezidenčnega delodajalca, ki upravlja shemo socialnega zavarovanja brez skladov, vse transakcije potekajo med sektorjem gospodinjstev in tujino, prikazane pa so v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev. Če nerezident dela za rezidenčnega delodajalca, ki upravlja takšno shemo, vse transakcije potekajo med tujino in sektorjem delodajalca, prikazane pa so v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Primer tokov, prikazanih za sheme socialnega zavarovanja brez skladov, ki jih upravljajo delodajalci, je v tabeli A.III.3.

Drugo zavarovanje

- 27 Proizvodnja drugih zavarovalnih storitev (življenjskih in neživljenjskih) se izračuna kot:

dejanske premije za obdobje

plus premijski dodatki

(B)

minus zapadle odškodnine

minus povečanja (plus zmanjšanja) matematičnih rezervacij in tehničnih rezervacij za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice.

- 28 Dejanske premije za obdobje so dejanske premije, ki krijejo prevzeta tveganja v tekočem obdobju. Navadno niso enake dejanskim prihodkom od premij, ki pogosto krijejo prevzeta tveganja v tekočem in prihodnjih obdobjih.

Premijski dodatki so enaki dohodku od lastnine, ki je pripisan zavarovancem. To je celotni dohodek, ki ga je zavarovalnica zaslužila z investiranjem svojih zavarovalnih tehničnih rezervacij, ne vključuje pa dohodka iz investiranja lastnih sredstev zavarovalnice. Zavarovalne tehnične rezervacije sestavljata dva elementa: a) prenosne premije in škodne rezervacije, ki izhajajo iz razlike med premijami za obdobje in prihodki od premij

ter med odhodki za odškodnine in zapadlimi odškodninami, ter b) matematične rezervacije in tehnične rezervacije za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice. Element b) se nanaša le na življenjsko zavarovanje. Zavarovalne tehnične rezervacije se navadno investirajo v finančna sredstva, ki prinašajo dohodek v obliki obresti ali dividend, lahko pa se investirajo tudi v nepremičnine in v tem primeru je zaslužen dohodek v obliki poslovnega presežka.

- 29 Zapadle odškodnine krijejo škodne dogodke, ki se zgodijo v tekočem obdobju. Pogosto so odškodnine odhodek poznejšega obdobja, zato zapadle odškodnine niso enake odhodkom za odškodnine.

Spremembe v matematičnih rezervacijah in tehničnih rezervacijah za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice obsegajo zneske, ki se porazdelijo na ti dve sestavini in skupaj tvorijo zajamčeno kapitalsko vsoto. Te rezervacije se nanašajo le na življenjska zavarovanja.

Vse štiri postavke v enačbi (B) morajo biti prikazane brez dobičkov in izgub iz lastnine.

Življenjsko zavarovanje

- 30 Proizvodnja življenjskega zavarovanja se izračuna po enačbi (B) in se v računu proizvodnje sektorja zavarovalnic in pokojninskih skladov prikaže kot postavka P.1. Če je ne potrošijo nerezidenčna gospodinjstva, jo v celoti kot končno potrošnjo porabijo rezidenčna gospodinjstva. Proizvodnja storitev življenjskega zavarovanja se med sektor gospodinjstev in tujino razdeli glede na premije, ki jih plačajo rezidenčna in nerezidenčna gospodinjstva. Storitve življenjskega zavarovanja, ki jih potrošijo rezidenti, se prikažejo kot del izdatkov za končno potrošnjo gospodinjstev (P.3), storitve, ki jih potrošijo nerezidenti, pa kot del izvoza storitev (P.62).
- 31 Pri življenjskem zavarovanju sta prikazani še dve transakciji. V računu alokacije primarnega dohodka je dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (del D.4), prikazan kot odhodek sektorja zavarovalnic in kot prihodek gospodinjstev. V finančnem računu je postavka neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja prikazana kot sprememba (lahko tudi negativna) v sredstvih gospodinjstev in obveznostih zavarovalnic za življenjsko zavarovanje. Sprememba neto lastniškega kapitala gospodinjstev je posledica sprememb v rezervacijah življenjskega zavarovanja, tj. sprememb matematičnih rezervacij in tehničnih rezervacij za življenjsko zavarovanje s klavzulo o soudeležbi pri dobičku zavarovalnice (F.611). Sprememba neto lastniškega kapitala je tako enaka dejanskim odhodkom za premije (ne premijam za obdobje), povečanim za premijske dodatke ter zmanjšanim za prihodke od odškodnin (ne zapadle odškodnine) in za zaračunane storitve.
- 32 Zaradi te vknjižbe v finančnem računu je postavka F.611 prikazana tudi v bilancah sektorja gospodinjstev (kot sredstva) in sektorja zavarovateljev (kot obveznost).

Enako kot pri zaračunanih storitvah mora biti dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (ki je enak premijskim dodatkom), razdeljen med sektorjem gospodinjstev in tujino glede na premije.

Zavarovalnice za življenjsko zavarovanje so razvrščene v S.125 Zavarovalne družbe in pokojninski skladi, v klasifikaciji dejavnosti NACE Rev. 1 pa v 66.01 Življenjsko zavarovanje.

- 33 Če rezidenčna zavarovalnica za življenjsko zavarovanje opravi storitev nerezidenčnemu gospodinjstvu, je zaračunana storitev prikazana kot izvoz storitev (P.62). Dohodek od lastnine, pripisani zavarovancem, je prikazan v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev kot odhodek sektorja zavarovalnice in kot prihodek tujine. Sprememba neto lastniškega kapitala nerezidenčnih gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja je prikazana v finančnem računu tujine kot sprememba sredstev tujine in obveznosti sektorja zavarovalnice.

Če je rezidenčno gospodinjstvo zavarovano pri nerezidenčni zavarovalnici za življenjsko zavarovanje, je postopek načeloma enostaven: zaračunana storitev je prikazana kot uvoz storitev (P.72), pripisan dohodek od lastnine kot odhodek tujine in prihodek gospodinjstev v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev, sprememba neto lastniškega kapitala pa kot sprememba sredstev gospodinjstev in obveznosti tujine.

Vendar pa podatki, potrebni za ta izračun, navadno niso na voljo (navadno so na voljo le podatki o odhodkih za premije), zato so potrebne predpostavke. Na premije, ki jih rezidenčna gospodinjstva plačajo nerezidenčnim zavarovateljem za življenjsko zavarovanje, se na primer lahko uporabita razmerji "zaračunane storitve/premije" in "pripisani dohodek od lastnine/premije", ki veljata za rezidenčne zavarovatelje za življenjsko zavarovanje.

Primer tokov, prikazanih za življenjska zavarovanja, je tabeli A.III.4.

Neživiljenjsko zavarovanje

- 34 Proizvodnja (P.1) zavarovalnic za neživiljenjsko zavarovanje se izračuna po enačbi (B) in prikaže v računu proizvodnje podsektorja zavarovalnic in pokojninskih skladov. Storitve neživiljenjskega zavarovanja se lahko porabljajo kot vmesna potrošnja (P.2) katerega koli sektorja, kot končna potrošnja sektorja gospodinjstev, kadar so del izdatkov gospodinjstev za končno potrošnjo (P.3), ali kot izvoz (P.62). Storitve neživiljenjskega zavarovanja, ki se porabijo kot vmesna potrošnja, je treba razčleniti po dejavnostih.

Celotna vrednost proizvodnje neživiljenjskega zavarovanja se oceni po enačbi (B), nato pa jo je treba razdeliti med sektorje porabnike in dejavnosti porabnice glede na dejanske odhodke za premije vsakega sektorja ali dejavnosti. Storitve neživiljenjskega zavarovanja vsi rezidenčni sektorji (razen gospodinjstev) porabljajo le za vmesno potrošnjo, sektor gospodinjstev pa jih porablja za končno in vmesno potrošnjo. Storitve neživiljenjskega zavarovanja, ki jih porabljajo gospodinjstva, je treba razčleniti na vmesno in končno potrošnjo glede na dejanske odhodke za premije. Premije, ki so nedvoumno povezane s proizvodno dejavnostjo nekorporativnih podjetij, je treba obravnavati kot vmesno potrošnjo, preostali del premij pa kot končno potrošnjo.

- 35 V računu alokacije primarnega dohodka je dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, prikazan kot del D.4 (odhodek sektorja zavarovalnic in prihodek sektorja zavarovancev). V idealnem primeru bi moral biti dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, razdeljen med sektorje glede na rezervacije, pripisane vsakemu sektorju zavarovancev, vendar je v praksi to zelo težko izvedljivo. Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, je zato treba razdeliti glede na dejanske odhodke za premije vsakega sektorja zavarovancev.

- 36 V računu sekundarne razdelitve dohodka so neto premije za obdobje prikazane kot plačilo vseh sektorjev zavarovancev in prihodek sektorja zavarovalnic. Neto premije za obdobje se izračunajo kot dejanske premije za obdobje, povečane za dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, in zmanjšane za vrednost potrošenih storitev. Po enačbi (B) so neto premije za obdobje enake zapadlim odškodninam³. Račun sekundarne razdelitve dohodka prikazuje tudi zapadle odškodnine kot odhodek sektorja zavarovalnic in prihodek vseh sektorjev zavarovancev. Neto premije za obdobje in zapadle odškodnine so del D.7 (drugi tekoči transferji).

Nekatere odškodnine so posledica škod ali poškodb, ki jih zavarovanci povzročijo na lastnini tretjih oseb ali drugi osebi. V teh primerih se odškodnine prikažejo, kot da jih zavarovalnice oškodovancem poravnajo neposredno, ne pa posredno preko zavarovancev.

- 37 V finančnem računu je neto lastniški kapital zavarovancev v rezervacijah neživiljenjskega zavarovanja prikazan kot sprememba sredstev sektorjev zavarovancev in sprememba obveznosti sektorja zavarovalnic. Sprememba neto lastniškega kapitala, razvrščena kot F.62, temelji na prenosnih premijah in škodnih rezervacijah. F.62 se pojavlja tudi kot obveznost v bilanci stanja neživiljenjskih zavarovateljev in kot sredstvo v bilanci stanja zavarovancev.

Zavarovalnice za neživiljenjsko zavarovanje so v klasifikaciji NACE Rev. 1 razvrščene v razred 66.03 Druga zavarovanja, razen življenjskega. Njihov institucionalni sektor je S.125 Zavarovalne družbe in pokojninski skladi.

- 38 Če se nerezident zavaruje pri rezidenčnem neživiljenjskem zavarovatelju, se zaračunana storitev prikaže kot izvoz storitev (P.62). Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem, neto premije za obdobje in zapadle odškodnine so prikazani v zunanem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev, neto lastniški kapital

³ Zapadle odškodnine so zapadli zneski, ki bodo preneseni oškodovancem. Te odškodnine tako niso isto kot "odhodki za škode" v računih zavarovalnic, ki vsebujejo tudi cenilne stroške. Le-ti so v nacionalnih računih bodisi vmesna potrošnja ali sredstva za zaposlene.

zavarovancev v rezervacijah neživiljenjskega zavarovanja pa v finančnem računu tujine. V tem primeru ni izračun za tujino nič težji kot za kateri koli rezidenčni sektor zavarovancev.

Če se rezidenčne enote zavarujejo pri nerezidenčnem neživiljenjskem zavarovatelju, so težave s podatki mnogo večje. Navadno so na voljo le podatki o odhodkih za premije in prihodkih od odškodnin, zato se uporablja poenostavljena metoda, ki ne upošteva rezervacij neživiljenjskega zavarovanja in posledičnega dohodka od lastnine: zaračunana storitev, ki je prikazana kot uvoz storitev (P.72), se izračuna kot odhodki za premije, zmanjšani za prihodke od odškodnin⁴. Neto odhodki za premije se izračunajo kot odhodki za premije, zmanjšani za zaračunano storitev, kar je enako prihodkom od odškodnin. Neto odhodki za premije in prihodki od odškodnin so prikazani v zunanjem računu primarnih dohodkov in tekočih transferjev.

Primer tokov, prikazanih za neživiljenjska zavarovanja, je v tabeli A.III.5.

Pozavarovanje

- 39 ESR prikazuje pozavarovalne transakcije enostavneje kot transakcije neposrednega zavarovanja (transakcije neposrednega zavarovanja so transakcije med zavarovalnicami in navadnimi zavarovanci). Namesto ločenega prikazovanja posameznih tokov (premij za obdobje, zapadlih odškodnin, provizij itd.) se pozavarovalne transakcije enostavno prikažejo kot storitev, ki jo pozavarovatelj opravi neposrednemu zavarovatelju. Vrednost te storitve se meri kot saldo vseh tokov, ki nastanejo med pozavarovateljem in neposrednim zavarovateljem.

Pri rezidenčnih zavarovalnicah za življenjsko in neživiljenjsko zavarovanje so proizvedene pozavarovalne storitve prikazane kot proizvodnja (P.1), prejete pozavarovalne storitve pa kot vmesna potrošnja (P.2). Pozavarovalne storitve, ki jih opravi rezidenčni pozavarovatelj za nerezidenčnega zavarovatelja, se prikažejo kot izvoz storitev (P.62), storitve nerezidenčnega pozavarovatelja rezidenčnemu zavarovatelju pa kot uvoz storitev (P.72).

- 40 Za rezidenčne zavarovalnice je podatke o proizvodnji in vmesni potrošnji pozavarovalnih storitev možno dobiti iz zavarovalne statistike. Računanje uvoza in izvoza pozavarovalnih storitev utegne biti težavnejše; odvisno je predvsem od dosegljivosti in kakovosti podatkov plačilne bilance. Zunanji saldo pozavarovalnih storitev pa je mogoče brez težav izračunati iz podatkov zavarovalne statistike.

Pozavarovalne transakcije med rezidenčnimi zavarovalnicami so pogosto konsolidirane. Vendar pa zaradi skladnosti z zakonodajo Evropskih skupnosti o zavarovalništvu ESR priporoča prikaz pozavarovalnih storitev brez konsolidacije. Konsolidacija ali nekonsolidacija pozavarovalnih storitev med rezidenti vpliva na raven proizvodnje zavarovalnih storitev, ne pa na izravnalne postavke, kot so dodana vrednost, poslovni presežek in varčevanje.

Pomožne zavarovalne storitve

- 41 Proizvodnja pomožnih zavarovalnih storitev se vrednoti na osnovi zaračunanih provizij. Proizvodnja nepridobitnih institucij, ki delujejo kot poslovna združenja za zavarovalnice in pokojninske sklade, se vrednoti z zneski članarin, ki jih plačajo članice združenja. Ta proizvodnja se porablja kot vmesna potrošnja članic združenja.

Institucionalne enote, ki se ukvarjajo pretežno s pomožnimi zavarovalnimi dejavnostmi, so razvrščene v sektor S.124 Izvajalci pomožnih zavarovalnih dejavnosti, v klasifikaciji NACE Rev. 1 pa v razred 67.20 Pomožne dejavnosti v zavarovalništvu in pokojninskih skladih.

⁴ Če so na voljo, je bolje kot odhodke za premije in prihodke od odškodnin uporabiti premije za obdobje in zapadle odškodnine.

ZAVAROVANJE:
PRIMERI KNJIŽENJA

Tabela A.III.1 Sheme socialne varnosti države

	Porabe					Viri					
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1
	Ustrezne postavke					Ustrezne postavke					
	računa					računa					
	blaga in storitev					blaga in storitev					
	Celotno gospo-					Celotno gospo-					
	darstvo NPIŠG					darstvo NPIŠG					
	Država					Država					
	družbe					družbe					
	Finan-					Finan-					
	čne					čne					
	Ne-					Ne-					
	finan-					finan-					
	čne					čne					
	družbe					družbe					
Skupaj											
155	0	155	8	0	45	4	98	D.121	D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	
										Račun razdelitve primarnega dohodka	
										Račun sekundarne razdelitve dohodka	
155	0	155	155					D.6111	D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	
76	0	76	76					D.6112	D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	
32	32	32	32					D.6113	D.6113	Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	
232	0	232	232					D.621	D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju	
										Račun preraselitve dohodka v naravi	
78	78	78	78					D.6311	D.6311	Prejemki socialne varnosti v naravi, povračila	
65	65	65	65					D.6312	D.6312	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi	
										Skupaj	
										155	155
										0	0
										155	155
										0	0
										76	76
										32	32
										232	232
										78	78
										65	65

Tabela A.III.2 Zasebne sheme socialnega zavarovanja s skladi

Skupaj	Porabe					Viri					Ustrežne postavke računa blaga in storitev tujine	Ustrežne postavke računa blaga in storitev tujine	Skupaj	
	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15				S.1
	Transakcije in izravnalne postavke													
	<i>Zunanji račun</i>													
0	0	0											0	0
0	0	0											0	0
3	3								3				3	3
	<i>Račun ustvarjanja dohodka</i>													
19	0	19	2	0	3	0	14							19
	<i>Račun alokacije primarnega dohodka</i>													
12	0	12												12
	<i>Račun alokacije primarnega dohodka</i>													
19	0	19												19
21	0	21												21
29	0	29	0	0	0	28	1							29
	<i>Račun porabe razpoložljivega dohodka</i>													
3	3													3
11	0	11	0	0	10	1								11
	<i>Finančni račun</i>													
11	11													11
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

PRILOGA IV

KLASIFIKACIJE IN RAČUNI

KLASIFIKACIJE

Klasifikacija institucionalnih sektorjev (S)

S.1	Celotno gospodarstvo
S.11	<i>Nefinančne družbe</i>
S.11001	Javne nefinančne družbe
S.11002	Domače zasebne nefinančne družbe
S.11003	Nefinančne družbe pod tujim nadzorom
S.12	<i>Finančne družbe</i>
S.121	Centralna banka
S.122	Druge denarne finančne institucije
S.12201	Javne
S.12202	Domače zasebne
S.12203	Pod tujim nadzorom
S.123	Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov
S.12301	Javni
S.12302	Domači zasebni
S.12303	Pod tujim nadzorom
S.124	Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti
S.12401	Javni
S.12402	Domači zasebni
S.12403	Pod tujim nadzorom
S.125	Zavarovalne družbe in pokojninski skladi
S.12501	Javni
S.12502	Domači zasebni
S.12503	Pod tujim nadzorom
S.13	<i>Država</i>
S.1311	Centralna država
S.1312	Regionalna država
S.1313	Lokalna država
S.1314	Skladi socialne varnosti
S.14	<i>Gospodinjstva</i>
S.141 + S.142	Samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih)
S.143	Zaposleni
S.1441	Prejemniki dohodkov od lastnine
S.1442	Prejemniki pokojnin
S.1443	Prejemniki drugih transfernih dohodkov
S.145	Druga gospodinjstva
S.15	<i>Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva</i>
S.2	Tujina
S.21	Evropska unija
S.211	Države članice Evropske unije
S.212	Institucije Evropske unije
S.22	Tretje države in mednarodne organizacije

Klasifikacija transakcij in drugih tokov**Transakcije s proizvodi (blago in storitve) (P)**

P.1	Proizvodnja
P.11	Tržna proizvodnja
P.119	Posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP)
P.12	Proizvodnja za lastno končno porabo
P.13 ▲	Druga netržna proizvodnja
P.2	Vmesna potrošnja
P.3	Izdatki za končno potrošnjo
P.31	Izdatki za individualno potrošnjo
P.32	Izdatki za kolektivno potrošnjo
P.4	Dejanska končna potrošnja
P.41	Dejanska individualna potrošnja
P.42	Dejanska kolektivna potrošnja
P.5	Bruto investicije
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev
P.5111	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev
P.5112	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev
P.5113	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev
P.5121	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev
P.5122	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev
P.5123	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev
P.513	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev
P.5131	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev
P.5132	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev
P.52	Spremembe zalog
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov
P.6	Izvoz blaga in storitev
P.61	Izvoz blaga
P.62	Izvoz storitev
P.7	Uvoz blaga in storitev
P.71	Uvoz blaga
P.72	Uvoz storitev

Razdelitvene transakcije (D)

D.1	Sredstva za zaposlene
D.11	Plače
D.12	Socialni prispevki delodajalcev
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev
D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz
D.21	Davki na proizvode
D.211	Davki tipa DDV
D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV
D.2121	Uvozne dajatve
D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev
D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov
D.29	Drugi davki na proizvodnjo

D.3	Subvencije
D.31	Subvencije na proizvode
D.311	Uvozne subvencije
D.319	Druge subvencije na proizvode
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo
D.4	Dohodek od lastnine
D.41	Obresti
D.42	Razdeljeni dohodek družb
D.421	Dividende
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem
D.45	Najemnine
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.
D.51	Davki na dohodek
D.59	Drugi tekoči davki
D.6	Socialni prispevki in prejemki
D.61	Socialni prispevki
D.611	Dejanski socialni prispevki
D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev
D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev
D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev
D.6112	Socialni prispevki zaposlenih
D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih
D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih
D.6113	Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb
D.61131	Obvezni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb
D.61132	Prostovoljni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb
D.612	Pripisani socialni prispevki
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi
D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi
D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov
D.624	Prejemki socialnega varstva v denarju
D.63	Socialni transferji v naravi
D.631	Socialni prejemki v naravi
D.6311	Prejemki socialne varnosti, povračila
D.6312 ▲	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi
D.6313 ▲	Prejemki socialnega varstva v naravi
D.632	Transferji individualnega netržnega blaga in storitev
D.7	Drugi tekoči transferji
D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja
D.72	Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja
D.73	Tekoči transferji v okviru države
D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje
D.75	Raznovrstni tekoči transferji
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov
D.9	Kapitalski transferji
D.91	Davki na kapital
D.92	Investicijske podpore
D.99 ▲	Drugi kapitalski transferji

Transakcije s finančnimi instrumenti (F) (Neto pridobitve finančnih sredstev / neto prevzemi obveznosti)

F.1	Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ)
F.11	Denarno zlato
F.12	Posebne pravice črpanja (PPČ)
F.2	Gotovina in vloge
F.21	Gotovina
F.22	Prenosljive vloge
F.29	Druge vloge
F.3	Vrednostni papirji razen delnic
F.33	Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov
F.331	Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov
F.332	Dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov
F.34	Izvedeni finančni instrumenti
F.4	Posojila^a
F.41	Kratkoročna posojila
F.42	Dolgoročna posojila
F.5	Delnice in drug lastniški kapital^a
F.51	Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov
F.511	Delnice, ki kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov
F.512	Delnice, ki ne kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov
F.513	Drug lastniški kapital
F.52	Delnice vzajemnih skladov
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov
F.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja
F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije
F.7	Druge terjatve in obveznosti^a
F.71	Komercialni krediti in predujmi
F.79	Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov

Druge vknjižbe računov akumulacije (K)

K.1	Potrošnja stalnega kapitala
K.2	Pridobitve manj odtujitve nefinančnih neproizvedenih sredstev
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev
K.211	Pridobitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev
K.212	Odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev
K.221	Pridobitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev
K.222	Odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov
K.6	Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev
K.61	Izčrpanje naravnih ekonomskih sredstev
K.62	Drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev
K.7	Izgube zaradi katastrof
K.8	Zasegi brez nadomestila
K.9	Druga spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.

^a Pojasnjevalna postavka: F.m Neposredne tuje naložbe.

K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.
K.11	Nominalni dobički / izgube iz lastnine
K.11.1	Nevtralni dobički / izgube iz lastnine
K.11.2	Realni dobički / izgube iz lastnine
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti
K.12.21	Monetizacija / demonetizacija zlata
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti

Klasifikacija izravnalnih postavk^b (B)

B.1	Dodana vrednost / B.1* Domači proizvod
B.2	Poslovni presežek
B.3	Raznovrstni dohodek
B.4	Podjetniški dohodek
B.5	Saldo primarnih dohodkov / B.5* Nacionalni dohodek
B.6	Razpoložljivi dohodek
B.7	Prilagojeni razpoložljivi dohodek
B.8	Varčevanje
B.9	Neto posojanje / Neto izposojanje
B.10	Spremembe neto vrednosti
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev ^{c d}
B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev
B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov / izgub iz lastnine
B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov / izgub iz lastnine
B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov / izgub iz lastnine
B.11	Saldo menjave blaga in storitev s tujino
B.12	Saldo tekočih transakcij s tujino
B.90	Neto vrednost
BF.90	Neto finančna sredstva

Klasifikacija sredstev (A)

Nefinančna sredstva (AN)

AN.1.	Proizvedena sredstva
AN.11	Osnovna sredstva
AN.111	Opredmetena osnovna sredstva
AN.1111	Stanovanja
AN.1112	Druge zgradbe in objekti
AN.11121	Nestanovanjske zgradbe
AN.11122	Drugi objekti
AN.1113	Stroji in oprema
AN.11131	Transportna oprema
AN.11132	Drugi stroji in oprema
AN.1114	Gojena naravna sredstva
AN.11141	Osnovna čreda
AN.11142	Večletni nasadi
AN.112	Neopredmetena osnovna sredstva
AN.1121	Raziskovanja rudišč

^b Vse izravnalne postavke je možno izračunati bruto (z vključeno potrošnjo stalnega kapitala) ali neto (brez potrošnje stalnega kapitala). Šifra za bruto izravnalno postavko je sestavljena iz šifre postavke in črke "g". Šifra postavke in črka "n" označujeta neto vrednost.

^c "Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev" ni izravnalna postavka sistema, ampak je seštevek desne strani računa kapitala. Ker pa je pomemben element "sprememb neto vrednosti", je šifrirana skupaj z njenimi drugimi elementi.

^d "Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev" za tujino se nanašajo na spremembe neto vrednosti zaradi salda tekočih transakcij s tujino in kapitalskih transferjev.

AN.1122	Računalniška programska oprema
AN.1123	Razvedrilni, literarni in umetniški izvirniki
AN.1129	Druga neopredmetena osnovna sredstva
AN.12	Zaloge
AN.121	Surovine in material
AN.122	Nedokončana proizvodnja
AN.1221	Nedokončana proizvodnja na gojenih naravnih sredstvih
AN.1222	Druga nedokončana proizvodnja
AN.123	Dokončani proizvodi
AN.124	Trgovsko blago
AN.13	Vrednostni predmeti
AN.131	Dragocene kovine in kamni
AN.132	Starine in drugi umetniški predmeti
AN.139	Drugi vrednostni predmeti

AN.2. *Neproizvedena sredstva*

AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva
AN.211	Zemljišča
AN.2111	Zemljišča pod zgradbami in objekti
AN.2112	Obdelovalna zemljišča
AN.2113	Zemljišča za rekreacijo in z njimi povezane površinske vode
AN.2119	Druga zemljišča in z njimi povezane površinske vode
AN.212	Podzemna sredstva
AN.2121	Zaloge premoga, nafte in zemeljskega plina
AN.2122	Zaloge kovinskih rudnin
AN.2123	Zaloge nekovinskih rudnin
AN.213	Negojeni biološki viri
AN.214	Vodni viri
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva
AN.221	Patenti
AN.222	Najemi in druge prenosljive pogodbe
AN.223	Kupljeno dobro ime
AN.229	Druga neopredmetena neproizvedena sredstva

Finančna sredstva / obveznosti (AF)**AF.1 *Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ)***

AF.11	Denarno zlato
AF.12	Posebne pravice črpanja (PPČ)

AF.2 *Gotovina in vloge*

AF.21	Gotovina
AF.22	Prenosljive vloge
AF.29	Druge vloge

AF.3 *Vrednostni papirji razen delnic*

AF.33	Vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov
AF.331	Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov
AF.332	Dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih finančnih instrumentov
AF.34	Izvedeni finančni instrumenti

AF.4 *Posojila^e*

AF.41	Kratkoročna posojila
AF.42	Dolgoročna posojila

AF.5 *Delnice in drug lastniški kapital^e*

AF.51	Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov
AF.511	Delnice, ki kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov
AF.512	Delnice, ki ne kotirajo na borzi, razen delnic vzajemnih skladov
AF.513	Drug lastniški kapital
AF.52	Delnice vzajemnih skladov

^e Pojasnjevalna postavka: AF.m Neposredne tuje naložbe.

AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije
AF.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov
AF.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja
AF.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov
AF.62	Prenosne premije in škodne rezervacije
AF.7	Druge terjatve in obveznosti
AF.71	Komercialni krediti in predujmi
AF.79	Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov

Prerazvrstitve in šifriranje dejavnosti (A), proizvodov (P) in investicij v osnovna sredstva (Pi)

A60		
Šifra	Opis	Referenca NACE Rev. 1
01	Kmetijstvo in lov ter z njima povezane storitve	01
02	Gozdarstvo in gozdarske storitve	02
05	Ribištvo in ribiške storitve	05
10	Pridobivanje črnega premoga, rjavega premoga in lignita, šote	10
11	Pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina; storitve v zvezi s pridobivanjem, brez iskanja nahajališč	11
12	Pridobivanje uranovih in torijevih rud	12
13	Pridobivanje rud	13
14	Pridobivanje rudnin in kamnin	14
15	Proizvodnja hrane, pijač in krmil	15
16	Proizvodnja tobačnih izdelkov	16
17	Proizvodnja tekstilij	17
18	Proizvodnja oblačil; strojenje in dodelava krzna; proizvodnja krznenih izdelkov	18
19	Proizvodnja usnja, obutve in usnjenih izdelkov, razen oblačil	19
20	Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	20
21	Proizvodnja vlaknin, papirja in kartona ter izdelkov iz papirja in kartona	21
22	Založništvo, tiskarstvo; razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa	22
23	Proizvodnja koksa, naftnih derivatov, jedrskega goriva	23
24	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov, umetnih vlaken	24
25	Proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas	25
26	Proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov	26
27	Proizvodnja kovin	27
28	Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav	28
29	Proizvodnja strojev in naprav	29
30	Proizvodnja pisarniških strojev in računalnikov	30
31	Proizvodnja električnih strojev in naprav	31
32	Proizvodnja radijskih, televizijskih in komunikacijskih naprav in opreme	32
33	Proizvodnja medicinskih, finomehaničnih in optičnih instrumentov ter ur	33
34	Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic	34
35	Proizvodnja drugih vozil in plovil	35
36	Proizvodnja pohištva in druge predelovalne dejavnosti	36
37	Reciklaža	37
40	Oskrba z električno energijo, plinom, paro in toplo vodo	40
41	Zbiranje, čiščenje in distribucija vode	41
45	Gradbeništvo	45
50	Prodaja, vzdrževanje in popravila motornih vozil; trgovina na drobno z motornimi gorivi	50
51	Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili	51
52	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili; popravila izdelkov široke porabe	52
55	Gostinstvo	55
60	Kopenski promet; cevovodni transport	60
61	Vodni promet	61
62	Zračni promet	62
63	Pomožne prometne dejavnosti; dejavnost potovalnih in turističnih organizacij	63
64	Pošta in telekomunikacije	64
65	Finančno posredništvo, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov	65

66	Zavarovalništvo in dejavnost pokojninskih skladov, razen obvezne socialne varnosti	66
67	Pomožne dejavnosti v finančnem posredništvu	67
70	Poslovanje z nepremičninami	70
71	Dajanje strojev in opreme brez upravljalcev v najem; izposojanje izdelkov široke porabe	71
72	Obdelava podatkov, podatkovne baze in s tem povezane dejavnosti	72
73	Raziskovanje in razvoj	73
74	Druge poslovne dejavnosti	74
75	Dejavnost javne uprave in obrambe, obvezna socialna varnost	75
80	Izobraževanje	80
85	Zdravstvo in socialno varstvo	85
90	Dejavnosti javne higiene	90
91	Dejavnosti združenj, organizacij	91
92	Rekreacijske, kulturne in športne dejavnosti	92
93	Druge storitvene dejavnosti	93
95	Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	95
99	Eksteritorialne organizacije in združenja	99

A31

Šifra	Opis	Referenca NACE Rev. 1
AA	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	A
BB	Ribištvo	B
CA	Pridobivanje energetske surovine	CA
CB	Pridobivanje rud in kamnin, razen energetskih	CB
DA	Proizvodnja hrane, pijač, krmil in tobačnih izdelkov	DA
DB	Proizvodnja tekstilij; usnjenih oblačil; tekstilnih in krznenih izdelkov	DB
DC	Proizvodnja usnja, obutve in usnjenih izdelkov, razen oblačil	DC
DD	Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja; razen pohištva	DD
DE	Proizvodnja vlaknin, papirja in kartona ter izdelkov iz papirja in kartona; založništvo in tiskarstvo	DE
DF	Proizvodnja koksa, naftnih derivatov, jedrskega goriva	DF
DG	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov, umetnih vlaken	DG
DH	Proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas	DH
DI	Proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov	DI
DJ	Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov	DJ
DK	Proizvodnja strojev in naprav	DK
DL	Proizvodnja električne in optične opreme	DL
DM	Proizvodnja vozil in plovil	DM
DN	Proizvodnja pohištva in druge predelovalne dejavnosti; reciklaža	DN
EE	Oskrba z električno energijo, plinom in vodo	E
FF	Gradbeništvo	F
GG	Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	G
HH	Gostinstvo	H
II	Promet, skladiščenje in zveze	I
JJ	Finančno posredništvo	J
KK	Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve	K
LL	Dejavnost javne uprave in obrambe, obvezna socialna varnost	L
MM	Izobraževanje	M
NN	Zdravstvo in socialno varstvo	N
OO	Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti	O
PP	Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	P
QQ	Eksteritorialne organizacije in združenja	Q

A17

Šifra	Opis	Referenca NACE Rev. 1
A	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	A
B	Ribištvo	B
C	Rudarstvo	C
D	Predelovalne dejavnosti	D
E	Oskrba z električno energijo, plinom in vodo	E
F	Gradbeništvo	F
G	Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	G
H	Gostinstvo	H
I	Promet, skladiščenje in zveze	I
J	Finančno posredništvo	J
K	Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve	K
L	Dejavnost javne uprave in obrambe, obvezna socialna varnost	L
M	Izobraževanje	M
N	Zdravstvo in socialno varstvo	N
O	Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti	O
P	Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	P
Q	Eksteritorialne organizacije in združenja	Q

A6

Šifra	Opis	Referenca NACE Rev. 1
1	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	A + B
2	Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z energijo	C + D + E
3	Gradbeništvo	F
4	Trgovina in popravila, gostinstvo, promet in zveze	G + H + I
5	Finančno posredništvo, nepremičnine, najem in poslovne storitve	J + K
6	Druge storitvene dejavnosti	L do P

A3

Šifra	Opis	Referenca NACE Rev. 1
1	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	A + B
2	Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z energijo, gradbeništvo	C + D + E + F
3	Storitvene dejavnosti	G do P

P60

Šifra	Opis	Referenca CPA
01	Kmetijski pridelki in storitve; storitve za lovstvo	01
02	Gozdarski proizvodi	02
05	Ribe in drug ribiški ulov; storitve za ribištvo	05
10	Premog in lignit; šota	10
11	Nafta in zemeljski plin; storitve v zvezi s pridobivanjem nafte in zemeljskega plina, razen geoloških raziskovanj	11
12	Uranova in torijeva ruda	12
13	Rude	13
14	Druge rudnine in kamnine	14
15	Hrana in pijače	15
16	Tobačni proizvodi	16
17	Tekstil	17
18	Oblačila, krzno, krzneni izdelki	18
19	Usnje, obutev in usnjeni izdelki	19
20	Les, leseni, plutovinasti, pletarski izdelki (razen pohištva)	20
21	Vlaknine, papir in papirni izdelki	21
22	Tiskano gradivo, posneti nosilci zapisa, tiskarske storitve	22
23	Koks, naftni derivati, jedrsko gorivo	23

24	Kemikalije, kemični izdelki in umetna vlakna	24
25	Izdelki iz gume in plastičnih mas	25
26	Drugi nekovinski mineralni izdelki	26
27	Kovine	27
28	Kovinski izdelki, razen strojev in naprav	28
29	Stroji in naprave	29
30	Računalniki in pisarniški stroji	30
31	Drugi električni stroji in naprave	31
32	Radijske, televizijske in komunikacijske naprave in oprema	32
33	Medicinska oprema, finomehانيčni in optični instrumenti, ure	33
34	Motorna vozila, prikolice, polprikolice	34
35	Druga vozila in plovila	35
36	Pohištvo; drugi izdelki	36
37	Reciklirane surovine	37
40	Električna energija, plin, para, voda	40
41	Voda, storitve pri oskrbi z vodo	41
45	Gradbena dela	45
50	Prodaja, vzdrževanje in popravila motornih vozil; prodaja na drobno motornih goriv	50
51	Posredovanje in prodaja na debelo, razen motornih vozil	51
52	Prodaja na drobno, razen motornih vozil; popravila izdelkov široke porabe	52
55	Gostinske storitve	55
60	Kopenski prevoz in cevovodni transport	60
61	Vodni prevoz	61
62	Zračni prevoz	62
63	Pomožne prometne storitve; storitve turističnih in potovalnih agencij	63
64	Poštna in telekomunikacijske storitve	64
65	Storitve finančnega posredništva, razen storitev zavarovalnic in pokojninskih skladov	65
66	Storitve zavarovalnic in pokojninskih skladov, razen obvezne socialne varnosti	66
67	Pomožne storitve v finančnem posredništvu	67
70	Poslovanje z nepremičninami	70
71	Dajanje strojev in opreme brez upravljalcev v najem; izposojanje izdelkov široke porabe	71
72	Računalniške in sorodne storitve	72
73	Raziskovanje in razvoj	73
74	Druge poslovne storitve	74
75	Storitve javne uprave, obrambe in obvezne socialne varnosti	75
80	Izobraževalne storitve	80
85	Zdravstvene in socialne storitve	85
90	Storitve javne higiene	90
91	Storitve združenj in društev	91
92	Kulturne, športne in rekreacijske storitve	92
93	Druge storitve	93
95	Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	95
99	Storitve eksteritorialnih organizacij in združenj	99

P31

Šifra	Opis	Referenca CPA
AA	Kmetijski, lovski in gozdarski proizvodi	A
BB	Ribe in drug ribiški ulov; storitve za ribištvo	B
CA	Premog in lignit; šota; surova nafta in zemeljski plin; uranova in torijeva ruda	CA
CB	Rude in kamnine	CB
DA	Hrana, pijače, tobačni izdelki	DA
DB	Tekstil, tekstilni in krzneni izdelki, oblačila	DB
DC	Usnje, obutev in usnjeni izdelki	DC
DD	Les, leseni, plutovinasti, pletarski izdelki (razen pohištva)	DD
DE	Vlaknine, papir in papirni izdelki; založniške in tiskarske storitve	DE
DF	Koks, naftni derivati, jedrsko gorivo	DF
DG	Kemikalije, kemični izdelki in umetna vlakna	DG
DH	Izdelki iz gume in plastičnih mas	DH
DI	Drugi nekovinski mineralni izdelki	DI
DJ	Kovine in kovinski izdelki	DJ
DK	Stroji in naprave	DK
DL	Električna in optična oprema	DL

DM	Vozila in plovila	DM
DN	Pohištvo; drugi izdelki; reciklaža	DN
EE	Električna energija, plin, para, voda	E
FF	Gradbena dela	F
GG	Prodaja, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	G
HH	Gostinske storitve	H
II	Prometne, skladiščne in telekomunikacijske storitve	I
JJ	Storitve finančnega posredništva	J
KK	Poslovanje z nepremičninami, dajanje v najem in poslovne storitve	K
LL	Storitve javne uprave, obrambe in obvezne socialne varnosti	L
MM	Izobraževalne storitve	M
NN	Zdravstvene in socialne storitve	N
OO	Druge javne, skupne in osebne storitve	O
PP	Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	P
QQ	Storitve eksteritorialnih organizacij in združenj	Q

P17

Šifra	Opis	Referenca CPA
A	Kmetijski, lovski in gozdarski proizvodi	A
B	Ribe in drug ribiški ulov, storitve za ribištvo	B
C	Energetske surovine, rude in kamnine	C
D	Proizvodi predelovalnih dejavnosti	D
E	Električna energija, plin, para, voda	E
F	Gradbena dela	F
G	Prodaja, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	G
H	Gostinske storitve	H
I	Prometne, skladiščne in telekomunikacijske storitve	I
J	Storitve finančnega posredništva	J
K	Poslovanje z nepremičninami, dajanje v najem in poslovne storitve	K
L	Storitve javne uprave, obrambe in obvezne socialne varnosti	L
M	Izobraževalne storitve	M
N	Zdravstvene in socialne storitve	N
O	Druge javne, skupne in osebne storitve	O
P	Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	P
Q	Storitve eksteritorialnih organizacij in združenj	Q

P6

Šifra	Opis	Referenca CPA
1	Kmetijski, lovski in gozdarski proizvodi, ribe in drug ribiški ulov	A + B
2	Energetske surovine, proizvodi predelovalnih dejavnosti, energija	C + D + E
3	Gradbena dela	F
4	Prodaja in popravila, gostinske storitve, prometne in komunikacijske storitve	G + H + I
5	Storitve finančnega posredništva, nepremičnine, najem in poslovne storitve	J + K
6	Druge storitve	L do P

P3

Šifra	Opis	Referenca CPA
1	Kmetijski, lovski, in gozdarski proizvodi, ribe in drug ribiški ulov	A + B
2	Energetske surovine, proizvodi predelovalnih dejavnosti, energija, gradbena dela	C + D + E + F
3	Storitve	G do P

Pi6

Šifra	Opis	Referenca CPA
1	Proizvodi kmetijstva, gozdarstva in ribištva Oprema:	01 + 02 + 05
2	Kovinski proizvodi ter stroji in naprave	28 do 33 + 36
3	Transportna oprema	34 + 35
	Zgradbe in objekti:	45
4	Stanovanjske zgradbe	
5	Druge zgradbe in objekti	
6	Drugi proizvodi	Preostala področja

Pi3		
Šifra	Opis	Referenca CPA
1	Kovinski proizvodi ter stroji in naprave, transportna oprema	28 do 36
2	Zgradbe in objekti	45
3	Drugi proizvodi	Preostala področja

Klasifikacija individualne potrošnje po namenu (COICOP)

1.	<i>Hrana in brezalkoholne pijače</i>
1.1	Hrana
1.2	Brezalkoholne pijače
2.	<i>Alkoholne pijače, tobak in mamila</i>
2.1	Alkoholne pijače
2.2	Tobak
2.3	Mamila
3.	<i>Oblačila in obutev</i>
3.1	Oblačila
3.2	Obutev
4.	<i>Stanovanja, voda, elektrika, plin in druga goriva</i>
4.1	Dejanske stanovanjske najemnine
4.2	Pripisane stanovanjske najemnine
4.3	Vzdrževanje in popravila stanovanj
4.4	Druge storitve v zvezi s stanovanjem
4.5	Elektrika, plin in druga goriva
5.	<i>Pohištvo, gospodinjska oprema in tekoče vzdrževanje stanovanj</i>
5.1	Pohištvo in druga stanovanjska oprema, preproge in druge talne obloge
5.2	Tekstil za gospodinjstvo
5.3	Gospodinjski aparati
5.4	Steklenina, namizni pribor in gospodinjska posoda
5.5	Orodje in oprema za hišo in vrt
5.6	Blago in storitve za tekoče vzdrževanje stanovanj
6.	<i>Zdravstvo</i>
6.1	Medicinski proizvodi, pripomočki in oprema
6.2	Zunajbolnišnične storitve
6.3	Bolnišnične storitve
7.	<i>Transport</i>
7.1	Nakup vozil
7.2	Blago in storitve za vozila
7.3	Transportne storitve
8.	<i>Komunikacije</i>
8.1	Poštna storitve
8.2	Telefonska in telefaks oprema
8.3	Telefonske in telefaks storitve
9.	<i>Rekreacija in kultura</i>
9.1	Audiovizualna, fotografska in računalniška oprema
9.2	Drugo trajno blago za rekreacijo in kulturo
9.3	Drugi rekreacijski predmeti in oprema, vrtnarjenje in male živali
9.4	Rekreacijske in kulturne storitve
9.5	Časopisi, knjige in pisalne potrebščine
9.6	Počitniški paketi
10.	<i>Izobraževanje</i>
10.1	Predprimarno in primarno izobraževanje
10.2	Sekundarno izobraževanje
10.3	Post-sekundarno neterciarno izobraževanje

10.4	Terciarno izobraževanje
10.5	Izobraževanje, ki ni opredeljeno po stopnjah
11.	Restavracije in hoteli
11.1	Gostinske storitve
11.2	Nastanitvene storitve
12.	Raznovrstno blago in storitve
12.1	Osebna nega
12.2	Prostitucija
12.3	Drugi osebni predmeti
12.4	Socialna zaščita
12.5	Zavarovanje
12.6	Druge finančne storitve
12.7	Druge storitve
13.	Izdatki nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, za individualno potrošnjo
13.1	Stanovanja
13.2	Zdravstvo
13.3	Rekreacija in kultura
13.4	Izobraževanje
13.5	Socialna zaščita
13.6	Druge storitve
14.	Izdatki države za individualno potrošnjo
14.1	Stanovanja
14.2	Zdravstvo
14.3	Rekreacija in kultura
14.4	Izobraževanje
14.5	Socialna zaščita

Klasifikacija funkcij države (COFOG)

1.	Javna uprava
1.1	Izvršilni in zakonodajni organi, finančne in davčne zadeve, zunanje zadeve
1.2	Gospodarska pomoč tujini
1.3	Splošne storitve
1.4	Temeljne raziskave
1.5	Raziskave in razvoj na področju javne uprave
1.6	Druge storitve javne uprave
1.7	Servisiranje javnega dolga
1.8	Splošni transferji med različnimi ravni države
2.	Obramba
2.1	Vojaška obramba
2.2	Civilna obramba
2.3	Vojaška pomoč tujini
2.4	Raziskave in razvoj na področju obrambe
2.5	Druge dejavnosti s področja obrambe
3.	Javni red in varnost
3.1	Policija
3.2	Gasilci
3.3	Sodišča in drugi pravosodni organi
3.4	Zapori
3.5	Raziskave in razvoj na področju javnega reda in varnosti
3.6	Druge dejavnosti s področja javnega reda in varnosti
4.	Ekonomске dejavnosti
4.1	Splošne ekonomske in trgovinske zadeve in zadeve, povezane z zaposlovanjem
4.2	Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in lov
4.3	Pridobivanje in distribucija goriv in energije
4.4	Rudarstvo, predelovalne dejavnosti in gradbeništvo

4.5	Transport
4.6	Komunikacije
4.7	Druge dejavnosti
4.8	Raziskave in razvoj na področju ekonomskih dejavnosti
4.9	Druge ekonomske dejavnosti
5.	<i>Zaščita okolja</i>
5.1	Ravnanje z odpadki
5.2	Ravnanje z odpadno vodo
5.3	Zmanjševanje onesnaževanja
5.4	Zaščita biološke raznovrstnosti in krajine
5.5	Raziskave in razvoj na področju zaščite okolja
5.6	Druge dejavnosti s področja zaščite okolja
6.	<i>Stanovanjske dejavnosti in urejanje okolja</i>
6.1	Stanovanjske dejavnosti
6.2	Prostorski razvoj
6.3	Oskrba z vodo
6.4	Javna razsvetljava
6.5	Raziskave in razvoj na področju stanovanjskih dejavnosti in urejanja okolja
6.6	Druge dejavnosti s področja stanovanjskih dejavnosti in urejanja okolja
7.	<i>Zdravstvo</i>
7.1	Medicinski proizvodi, pripomočki in oprema
7.2	Zunajbolnišnične storitve
7.3	Bolnišnične storitve
7.4	Splošne zdravstvene storitve
7.5	Raziskave in razvoj na področju zdravstva
7.6	Druge zdravstvene storitve
8.	<i>Rekreacija, kultura in religija</i>
8.1	Rekreacijske in športne storitve
8.2	Kulturne storitve
8.3	Storitve radija, televizije in založništva
8.4	Verske in druge družbene storitve
8.5	Raziskave in razvoj na področju rekreacije, kulture in religije
8.6	Druge rekreacijske, kulturne in verske storitve
9.	<i>Izobraževanje</i>
9.1	Predprimarno in primarno izobraževanje
9.2	Sekundarno izobraževanje
9.3	Post-sekundarno neterciarno izobraževanje
9.4	Terciarno izobraževanje
9.5	Izobraževanje, ki ni opredeljeno po stopnjah
9.6	Dopolnilne izobraževalne storitve
9.7	Raziskave in razvoj na področju izobraževanja
9.8	Druge izobraževalne storitve
10.	<i>Socialna zaščita</i>
10.1	Bolezen in invalidnost
10.2	Starost
10.3	Preživeli družinski člani
10.4	Družine in otroci
10.5	Brezposelnost
10.6	Stanovanja
10.7	Druge oblike socialne izključenosti
10.8	Raziskave in razvoj na področju socialne zaščite
10.9	Druge dejavnosti s področja socialne zaščite

Klasifikacija izdatkov nepridobitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, po namenu (COPNI)

1.	<i>Stanovanja</i>
1.0	Stanovanja
2.	<i>Zdravstvo</i>
2.1	Medicinski proizvodi, pripomočki in oprema
2.2	Zunajbolnišnične storitve
2.3	Bolnišnične storitve
2.4	Splošne zdravstvene storitve
2.5	Raziskave in razvoj na področju zdravstva
2.6	Druge zdravstvene storitve
3.	<i>Rekreacija in kultura</i>
3.1	Rekreacijske in športne storitve
3.2	Kulturne storitve
4.	<i>Izobraževanje</i>
4.1	Predprimarno in primarno izobraževanje
4.2	Sekundarno izobraževanje
4.3	Post-sekundarno neterciarno izobraževanje
4.4	Terciarno izobraževanje
4.5	Izobraževanje, ki ni opredeljeno po stopnjah
4.6	Raziskave in razvoj na področju izobraževanja
4.7	Druge izobraževalne storitve
5.	<i>Socialna zaščita</i>
5.1	Storitve socialne zaščite
5.2	Raziskave in razvoj na področju socialne zaščite
6.	<i>Religija</i>
6.0	Religija
7.	<i>Politične stranke, delavske in strokovne organizacije</i>
7.1	Storitve političnih strank
7.2	Storitve delavskih organizacij
7.3	Storitve strokovnih organizacij
8.	<i>Zaščita okolja</i>
8.1	Storitve zaščite okolja
8.2	Raziskave in razvoj na področju zaščite okolja
9.	<i>Druge storitve</i>
9.1	Druge storitve
9.2	Raziskave in razvoj na področju drugih storitev

RAČUNI

Tabela A.IV.1 Račun 0: Račun blaga in storitev

Viri		Porabe		
P.1	Proizvodnja	3 595		
P.11	Tržna proizvodnja	3 048		
P.12	Proizvodnja za lastno končno porabo	171		
P.13	Druga netržna proizvodnja	376		
D.21	Davki na proizvode	141		
D.31	Subvencije na proizvode	- 8		
P.7	Uvoz blaga in storitev	497		
P.71	Uvoz blaga	392		
P.72	Uvoz storitev	105		
			P.2 Vmesna potrošnja	1 904
			P.3/P.4 Izdatki za končno potrošnjo / Dejanska končna potrošnja	1 371
			P.31/P.41 Izdatki za individualno potrošnjo / Dejanska individualna potrošnja	1 215
			P.32/P.42 Izdatki za kolektivno potrošnjo/Dejanska kolektivna potrošnja	156
			P.51 Bruto investicije v osnovna sredstva	376
			P.511 Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	303
			P.5111 Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev	305
			P.5112 Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	11
			P.5113 Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	- 13
			P.512 Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev	51
			P.5121 Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev	53
			P.5122 Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	6
			P.5123 Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	- 8
			P.513 Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	22
			P.5131 Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev	5
			P.5132 Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev	17
			P.52 Spremembe zalog	28
			P.53 Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	10
			P.6 Izvoz blaga in storitev	536
			P.61 Izvoz blaga	462
			P.62 Izvoz storitev	74

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo

I: Račun proizvodnje

Porabe		Viri	
P.2	Vmesna potrošnja	1 904	
			P.1 Proizvodnja
			3 595
			P.11 Tržna proizvodnja
			3 048
			P.12 Proizvodnja za lastno končno porabo
			171
			P.13 Druga netržna proizvodnja
			376
			D.21-D.31 Davki minus subvencije na proizvode
			133
B.1*g	Bruto domači proizvod	1 824	
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	222	
B.1*n	Neto domači proizvod	1 602	

II: Računi razdelitve in porabe dohodka

II.1: Račun primarne razdelitve dohodka

II.1.1: Račun ustvarjanja dohodka

Porabe		Viri	
D.1	Sredstva za zaposlene	762	
D.11	Plače	569	
D.12	Socialni prispevki delodajalcev	193	
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174	
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	19	
D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz	235	
D.21	Davki na proizvode	141	
D.211	Davki tipa DDV	121	
D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV	17	
D.2121	Uvozne dajatve	17	
D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev	0	
D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov	3	
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	94	
D.3	Subvencije	- 44	
D.31	Subvencije na proizvode	- 8	
D.311	Uvozne subvencije	0	
D.319	Druge subvencije na proizvode	- 8	
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	- 36	
B.2	Poslovni presežek	217	
B.3	Raznovrstni dohodek	432	
			B.1* Domači proizvod
			1 602

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	380	B.2	Poslovni presežek	217
D.41	Obresti	206	B.3	Raznovrstni dohodek	432
D.42	Razdeljeni dohodek družb	84	D.1	Sredstva za zaposlene	766
D.421	Dividende	60	D.11	Plače	573
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	24	D.12	Socialni prispevki delodajalcev	193
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0	D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	25	D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	19
D.45	Najemnine	65	D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz	235
			D.21	Davki na proizvode	141
			D.211	Davki tipa DDV	121
			D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV	17
			D.2121	Uvozne dajatve	17
			D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev	0
			D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov	3
			D.29	Drugi davki na proizvodnjo	94
			D.3	Subvencije	- 44
			D.31	Subvencije na proizvode	- 8
			D.311	Uvozne subvencije	0
			D.319	Druge subvencije na proizvode	- 8
			D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	- 36
			D.4	Dohodek od lastnine	407
			D.41	Obresti	200
			P.119	Prilagoditev za PMSFP	0
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	103
			D.421	Dividende	46
			D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	57
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	14
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	25
			D.45	Najemnine	65
B.5*	Nacionalni dohodek	1 633			

II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	217	B.2	Poslovni presežek	217
D.41	Obresti	147	B.3	Raznovrstni dohodek	432
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	25	D.4	Dohodek od lastnine	247
D.45	Najemnine	45	D.41	Obresti	150
			P.119	Prilagoditev za PMSFP	0
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	37
			D.421	Dividende	37
			D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	11
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	5
			D.45	Najemnine	44
B.4	Podjetniški dohodek	679			

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	163	B.4	Podjetniški dohodek	679
D.41	Obresti	59	D.1	Sredstva za zaposlene	766
D.42	Razdeljeni dohodek družb	84	D.11	Plače	573
D.421	Dividende	60	D.12	Socialni prispevki delodajalcev	193
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb	24	D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0	D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	19
D.45	Najemnine	20			
			D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz	235
			D.21	Davki na proizvode	141
			D.211	Davki tipa DDV	121
			D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV	17
			D.2121	Uvozne dajatve	17
			D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev	0
			D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov	3
			D.29	Drugi davki na proizvodnjo	94
			D.3	Subvencije	-44
			D.31	Subvencije na proizvode	-8
			D.311	Uvozne subvencije	0
			D.319	Druge subvencije na proizvode	-8
			D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	-36
			D.4	Dohodek od lastnine	160
			D.41	Obresti	50
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	66
			D.421	Dividende	9
			D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb	57
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	3
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	20
			D.45	Najemnine	21
B.5*	Nacionalni dohodek	1 633			

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka

Porabe		Viri			
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	212	B.5* Nacionalni dohodek	1 633	
D.51	Davki na dohodek	203	D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	213
D.59	Drugi tekoči davki	9	D.51	Davki na dohodek	204
D.61	Socialni prispevki	322	D.59	Drugi tekoči davki	9
D.611	Dejanski socialni prispevki	303	D.61	Socialni prispevki	322
D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174	D.611	Dejanski socialni prispevki	303
D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	160	D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174
D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	14	D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	160
D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	97	D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	14
D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	85	D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	97
D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	12	D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	85
D.6113	Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	32	D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	12
D.61131	Obvezni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	22	D.6113	Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	32
D.61132	Prostovoljni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	10	D.61131	Obvezni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	22
D.612	Pripisani socialni prispevki	19	D.61132	Prostovoljni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	10
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	332	D.612	Pripisani socialni prispevki	19
D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju	232	D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	332
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	29	D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju	232
D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	19	D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	29
D.624	Prejemki socialnega varstva v denarju	52	D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	19
D.7	Drugi tekoči transferji	269	D.624	Prejemki socialnega varstva v denarju	52
D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja	43	D.7	Drugi tekoči transferji	239
D.72	Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja	45	D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja	45
D.73	Tekoči transferji v okviru države	96	D.72	Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja	42
D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje	31	D.73	Tekoči transferji v okviru države	96
D.75	Raznovrstni tekoči transferji	54	D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje	1
B.6	Razpoložljivi dohodek	1 604	D.75	Raznovrstni tekoči transferji	55

II.3: Račun prerazdelitve dohodka v naravi

Porabe		Viri			
D.63	Socialni transferji v naravi	219	B.6	Razpoložljivi dohodek	1 604
D.631	Socialni prejemki v naravi	162	D.63	Socialni transferji v naravi	219
D.6311	Prejemki socialne varnosti, povračila	78	D.631	Socialni prejemki v naravi	162
D.6312	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi	65	D.6311	Prejemki socialne varnosti, povračila	78
D.6313	Prejemki socialnega varstva v naravi	19	D.6312	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi	65
D.632	Transferji individualnega netrznega blaga in storitev	57	D.6313	Prejemki socialnega varstva v naravi	19
B.7	Prilagojeni razpoložljivi dohodek	1 604	D.632	Transferji individualnega netrznega blaga in storitev	57

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

II.4: Račun porabe dohodka

II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri	
P.3	Izdatki za končno potrošnjo	1 371	
P.31	Izdatki za individualno potrošnjo	1 215	
P.32	Izdatki za kolektivno potrošnjo	156	
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11	
B.8	Varčevanje	233	
			B.6 Razpoložljivi dohodek 1 604
			D.8 Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov 11

II.4.2: Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri	
P.4	Dejanska končna potrošnja	1 371	
P.41	Dejanska individualna potrošnja	1 215	
P.42	Dejanska kolektivna potrošnja	156	
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11	
B.8	Varčevanje	233	
			B.7 Prilagojeni razpoložljivi dohodek 1 604
			D.8 Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov 11

III: Računi akumulacije

III.1: Račun kapitala

III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	230	
			B.8n Neto varčevanje 233
			D.9 Kapitalski transferji, prihodki 62
			D.91 Davki na kapital 2
			D.92 Investicijske podpore 23
			D.99 Drugi kapitalski transferji 37
			D.9 Kapitalski transferji, odhodki - 65
			D.91 Davki na kapital - 2
			D.92 Investicijske podpore - 27
			D.99 Drugi kapitalski transferji - 36

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva	376	
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	303	B.10.1 Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev 230
P.5111	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev	305	
P.5112	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	11	
P.5113	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	- 13	
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev	51	
P.5121	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev	53	
P.5122	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	6	
P.5123	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	- 8	
P.513	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	22	
P.5131	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev	5	
P.5132	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev	17	
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	- 222	
P.52	Spremembe zalog	28	
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	10	
K.2	Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev	0	
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev	0	
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev	0	
B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	38	

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

III.2: Finančni račun

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
F	Neto pridobitve finančnih sredstev	641	F	Neto prevzemi obveznosti	603
F.1	Denarno zlato in PPČ	- 1			
F.2	Gotovina in vloge	119	F.2	Gotovina in vloge	132
F.21	Gotovina	34	F.21	Gotovina	35
F.22	Prenosljive vloge	62	F.22	Prenosljive vloge	65
F.29	Druge vloge	23	F.29	Druge vloge	32
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	138	F.3	Vrednostni papirji razen delnic	123
F.4	Posojila	244	F.4	Posojila	217
F.41	Kratkoročna	83	F.41	Kratkoročna	76
F.42	Dolgoročna	161	F.42	Dolgoročna	141
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	44	F.5	Delnice in drug lastniški kapital	43
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	36	F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	36
F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	33	F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	33
F.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja	22	F.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja	22
F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11	F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	3	F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	3
F.7	Druge terjatve	61	F.7	Druge obveznosti	52
F.71	Komercialni krediti in predujmi	18	F.71	Komercialni krediti in predujmi	18
F.79	Druge terjatve razen komercialnih kreditov in predujmov	43	F.79	Druge obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov	34
			B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	38

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

III.3: Računi drugih sprememb sredstev

III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
AN	Nefinančna sredstva	10	AF	Obveznosti	- 2
AN.1	Proizvedena sredstva	- 7	K.7	Izgube zaradi katastrof	0
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev	3	K.8	Zasegi brez nadomestila	0
K.7	Izgube zaradi katastrof	- 9	K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	- 2
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	1	K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	- 2	K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0	K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	- 2	od tega:		
K.12.21	Monetizacija/demonetizacija zlata	- 2	AF.2	Gotovina in vloge	0
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
od tega:			AF.4	Posojila	- 4
AN.11	Osnovna sredstva	- 4	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.12	Zaloge	- 1	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	2
AN.13	Vrednostni predmeti	- 2	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	17			
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev	24			
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov	4			
K.6	Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	- 9			
K.61	Izčrpanje naravnih sredstev	- 8			
K.62	Drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	- 1			
K.7	Izgube zaradi katastrof	- 2			
K.8	Zasegi brez nadomestila	0			
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
od tega:					
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	17			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	5			
K.7	Izgube zaradi katastrof	0			
K.8	Zasegi brez nadomestila	0			
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	3			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	2			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	2			
K.12.21	Monetizacija/demonetizacija zlata	2			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
od tega:					
AF.1	Denarno zlato in PPČ	7			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0			
AF.4	Posojila	- 4			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	2			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev	17

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

III.3.2: Račun revalorizacije

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11 Nominalni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:			K.11 Nominalni dobički(-)/ izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	280	AF	Obveznosti	76
AN.1	Proizvedena sredstva	126	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	111	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	42
AN.12	Zaloge	7	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	8	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	34
AN.2	Neproizvedena sredstva	154	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	152	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	2			
AF	Finančna sredstva	84			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	12			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	40			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	31			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	288

III.3.2.1: Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11.1 Nevtralni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:			K.11.1 Nevtralni dobički(-)/ izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	198	AF	Obveznosti	126
AN.1	Proizvedena sredstva	121	AF.2	Gotovina in vloge	29
AN.11	Osnovna sredstva	111	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	26
AN.12	Zaloge	5	AF.4	Posojila	29
AN.13	Vrednostni predmeti	5	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	28
AN.2	Neproizvedena sredstva	78	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	7
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	76	AF.7	Druge obveznosti	6
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	1			
AF	Finančna sredstva	136			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	15			
AF.2	Gotovina in vloge	30			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	25			
AF.4	Posojila	28			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	26			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	7			
AF.7	Druge terjatve	5			
			B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	208

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

III.3.2.2: Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11.2	Realni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:	K.11.2	Realni dobički(-)/ izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	81	AF	Obveznosti	- 50
AN.1	Proizvedena sredstva	5	AF.2	Gotovina in vloge	- 29
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	16
AN.12	Zaloge	3	AF.4	Posojila	- 29
AN.13	Vrednostni predmeti	2	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	6
AN.2	Neproizvedena sredstva	77	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 7
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	76	AF.7	Druge obveznosti	- 6
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	1			
AF	Finančna sredstva	- 52			
AF.1	Denarno zlato in PPC	- 3			
AF.2	Gotovina in vloge	- 30			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	15			
AF.4	Posojila	- 28			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	5			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 7			
AF.7	Druge terjatve	- 5			
			B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine	80

IV: Bilance stanja

IV.1: Začetna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
AN	Nefinančna sredstva	9 922	AF	Obveznosti	6 298
AN.1	Proizvedena sredstva	6 047	AF.2	Gotovina in vloge	1 471
AN.11	Osnovna sredstva	5 544	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1 311
AN.12	Zaloge	231	AF.4	Posojila	1 437
AN.13	Vrednostni predmeti	272	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	1 406
AN.2	Neproizvedena sredstva	3 875	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	371
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	3 809	AF.7	Druge obveznosti	302
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	66			
AF	Finančna sredstva	6 792			
AF.1	Denarno zlato in PPC	770			
AF.2	Gotovina in vloge	1 482			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1 263			
AF.4	Posojila	1 384			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	1 296			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	370			
AF.7	Druge terjatve	227			
			B.90	Neto vrednost	10 416

Tabela A.IV.2 Zaporedje vseh računov za celotno gospodarstvo (nadaljevanje)

IV.2: Spremembe bilance stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
Skupaj spremembe sredstev		Skupaj spremembe obveznosti			
AN	Nefinančna sredstva	482	AF	Obveznosti	677
AN.1	Proizvedena sredstva	289	AF.2	Gotovina in vloge	132
AN.11	Osnovna sredstva	239	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	165
AN.12	Zaloge	34	AF.4	Posojila	213
AN.13	Vrednostni predmeti	16	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	77
AN.2	Neproizvedena sredstva	193	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	38
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	191	AF.7	Druge obveznosti	52
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	2			
AF	Finančna sredstva	730			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	18			
AF.2	Gotovina in vloge	119			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	178			
AF.4	Posojila	240			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	75			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	38			
AF.7	Druge terjatve	61			
			B.10	Skupaj spremembe neto vrednosti zaradi:	535
			B.10.1	Varčevanja in kapitalskih transferjev	230
			B.10.2	Drugih sprememb obsega sredstev	17
			B.10.3	Nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	288
			B.10.31	Neutrlni dobički/izgube iz lastnine	208
			B.10.32	Realni dobički/izgube iz lastnine	80

IV.3: Končna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
AN	Nefinančna sredstva	10 404	AF	Obveznosti	6 975
AN.1	Proizvedena sredstva	6 336	AF.2	Gotovina in vloge	1 603
AN.11	Osnovna sredstva	5 783	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1 476
AN.12	Zaloge	265	AF.4	Posojila	1 650
AN.13	Vrednostni predmeti	288	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	1 483
AN.2	Neproizvedena sredstva	4 068	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	409
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	4 000	AF.7	Druge obveznosti	354
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	68			
AF	Finančna sredstva	7 522			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	788			
AF.2	Gotovina in vloge	1 601			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1 441			
AF.4	Posojila	1 624			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	1 371			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	408			
AF.7	Druge terjatve	288			
			B.90	Neto vrednost	10 951

Tabela A.IV.3 Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe

I: Račun proizvodnje

Porabe		Viri	
P.2	Vmesna potrošnja	881	
B.1g	Bruto dodana vrednost	872	
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	137	
B.1n	Neto dodana vrednost	735	
			P.1 Proizvodnja 1 753
			P.11 Tržna proizvodnja 1 722
			P.12 Proizvodnja za lastno končno porabo 31

II: Računi razdelitve in porabe dohodka

II.1: Račun primarne razdelitve dohodka

II.1.1: Račun ustvarjanja dohodka

Porabe		Viri	
D.1	Sredstva za zaposlene	545	
D.11	Plače	421	
D.12	Socialni prispevki delodajalcev	124	
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	112	
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	12	
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	86	
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	- 35	
B.2	Poslovni presežek	139	
			B.1n Neto dodana vrednost 735

II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka

Porabe		Viri	
D.4	Dohodek od lastnine	145	
D.41	Obresti	66	
D.42	Razdeljeni dohodek družb	48	
D.421	Dividende	24	
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	24	
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0	
D.45	Najemnine	31	
B.5	Saldo primarnih dohodkov	72	
			B.2 Poslovni presežek 139
			D.4 Dohodek od lastnine 78
			D.41 Obresti 25
			D.42 Razdeljeni dohodek družb 3
			D.421 Dividende 3
			D.422 Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb 0
			D.43 Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb 4
			D.44 Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem 5
			D.45 Najemnine 41

II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka

Porabe		Viri	
D.4	Dohodek od lastnine	97	
D.41	Obresti	66	
D.45	Najemnine	31	
B.4	Podjetniški dohodek	120	
			B.2 Poslovni presežek 139
			D.4 Dohodek od lastnine 78
			D.41 Obresti 25
			D.42 Razdeljeni dohodek družb 3
			D.421 Dividende 3
			D.422 Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb 0
			D.43 Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb 4
			D.44 Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem 5
			D.45 Najemnine 41

Tabela A.IV.3 Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe (nadaljevanje)

II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka

Porabe		Viri	
D.4	Dohodek od lastnine	48	
D.42	Razdeljeni dohodek družb	48	
D.421	Dividende	24	
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb	24	
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0	
B.5	Saldo primarnih dohodkov	72	
			B.4 Podjetniški dohodek 120

II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka

Porabe		Viri	
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	24	
D.51	Davki na dohodek	20	
D.59	Drugi tekoči davki	4	
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	13	
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	1	
D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	12	
D.7	Drugi tekoči transferji	11	
D.71	Neto premije neživiljenjskega zavarovanja	8	
D.75	Raznovidni tekoči transferji	3	
B.6	Razpoložljivi dohodek	48	
			B.5 Saldo primarnih dohodkov 72
			D.61 Socialni prispevki 14
			D.611 Dejanski socialni prispevki 2
			D.6111 Dejanski socialni prispevki delodajalcev 1
			D.61111 Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev 1
			D.61112 Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev 0
			D.6112 Socialni prispevki zaposlenih 1
			D.61121 Obvezni socialni prispevki zaposlenih 1
			D.61122 Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih 0
			D.612 Pripisani socialni prispevki 12
			D.7 Drugi tekoči transferji 10
			D.72 Odškodnine iz neživiljenjskega zavarovanja 6
			D.75 Raznovidni tekoči transferji 4

II.4: Račun porabe dohodka

II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri	
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjestev v rezervacijah pokojninskih skladov	0	
B.8	Varčevanje	48	
			B.6 Razpoložljivi dohodek 48

III: Računi akumulacije

III.1: Račun kapitala

III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	65	
			B.8n Neto varčevanje 48
			D.9 Kapitalski transferji, prihodki 33
			D.92 Investicijske podpore 23
			D.99 Drugi kapitalski transferji 10
			D.9 Kapitalski transferji, odhodki - 16
			D.91 Davki na kapital 0
			D.99 Drugi kapitalski transferji - 16

Tabela A.IV.3 Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe (nadaljevanje)

III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva	250	B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	65
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	209			
P.5111	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev	211			
P.5112	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	4			
P.5113	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	- 6			
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev	21			
P.5121	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev	21			
P.5122	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	1			
P.5123	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	- 1			
P.513	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	20			
P.5131	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev	3			
P.5132	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev	17			
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	- 137			
P.52	Spremembe zalog	26			
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	2			
K.2	Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev	- 7			
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev	- 6			
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev	- 1			
B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	- 69			

III.2: Finančni račun

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
F	Neto pridobitve finančnih sredstev	71	F	Neto prevzemi obveznosti	140
F.2	Gotovina in vloge	17	F.2	Gotovina in vloge	0
F.21	Gotovina	5	F.22	Prenosljive vloge	0
F.22	Prenosljive vloge	10	F.29	Druge vloge	0
F.29	Druge vloge	2	F.3	Vrednostni papirji razen delnic	6
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	18	F.4	Posojila	71
F.4	Posojila	27	F.41	Kratkoročna	16
F.41	Kratkoročna	16	F.42	Dolgoročna	55
F.42	Dolgoročna	11	F.5	Delnice in drug lastniški kapital	26
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	2	F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	0
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	0	F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0
F.7	Druge terjatve	7	F.7	Druge obveznosti	37
F.71	Komercialni krediti in predujmi	6	F.71	Komercialni krediti in predujmi	8
F.79	Druge terjatve razen komercialnih kreditov in predujmov	1	F.79	Druge obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov	29
			B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	- 69

Tabela A.IV.3 Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe (nadaljevanje)

III.3: Računi drugih sprememb sredstev

III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
AN	Nefinančna sredstva	12	
AN.1	Proizvedena sredstva	- 2	
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev	0	
K.7	Izgube zaradi katastrof	- 5	
K.8	Zasegi brez nadomestila	- 1	
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	1	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	3	
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	3	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AN.11	Osnovna sredstva	- 1	
AN.12	Zaloge	- 1	
AN.13	Vrednostni predmeti	0	
AN.2	Neproizvedena sredstva	14	
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev	24	
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov	0	
K.6	Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	- 7	
K.61	Izčrpanje naravnih sredstev	- 6	
K.62	Drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	- 1	
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	
K.8	Zasegi brez nadomestila	- 4	
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	1	
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	1	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	14	
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	
AF	Finančna sredstva	2	
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	0	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	2	
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	2	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AF.2	Gotovina in vloge	0	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0	
AF.4	Posojila	0	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	2	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	
AF.7	Druge terjatve	0	
B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev		17

Tabela A.IV.3 Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe (nadaljevanje)

III.3.2: Račun revalorizacije

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11 Nominalni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:			K.11 Nominalni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	144	AF	Obveznosti	18
AN.1	Proizvedena sredstva	63	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	58	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1
AN.12	Zaloge	4	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	1	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	16
AN.2	Neproizvedena sredstva	81	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	80	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	1			
AF	Finančna sredstva	8			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	3			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	5			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	134

III.3.2.1: Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11.1 Nevtralni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:			K.11.1 Nevtralni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	101	AF	Obveznosti	36
AN.1	Proizvedena sredstva	60	AF.2	Gotovina in vloge	1
AN.11	Osnovna sredstva	58	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1
AN.12	Zaloge	2	AF.4	Posojila	18
AN.13	Vrednostni predmeti	1	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	14
AN.2	Neproizvedena sredstva	41	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	40	AF.7	Druge obveznosti	3
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	1			
AF	Finančna sredstva	18			
AF.2	Gotovina in vloge	8			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	2			
AF.4	Posojila	1			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	4			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	1			
AF.7	Druge terjatve	3			
			B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	82

Tabela A.IV.3 Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe (nadaljevanje)

III.3.2.2: Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11.2	Realni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:	K.11.2	Realni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine :		
AN	Nefinančna sredstva	43	AF	Obveznosti	- 18
AN.1	Proizvedena sredstva	3	AF.2	Gotovina in vloge	- 1
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1
AN.12	Zaloge	3	AF.4	Posojila	- 18
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	3
AN.2	Neproizvedena sredstva	40	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	40	AF.7	Druge obveznosti	- 3
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	- 10			
AF.2	Gotovina in vloge	- 8			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1			
AF.4	Posojila	- 1			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	1			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 1			
AF.7	Druge terjatve	- 3			
			B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine	51

IV: Bilance stanja

IV.1: Začetna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
AN	Nefinančna sredstva	5 041	AF	Obveznosti	1 817
AN.1	Proizvedena sredstva	3 001	AF.2	Gotovina in vloge	40
AN.11	Osnovna sredstva	2 878	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	44
AN.12	Zaloge	85	AF.4	Posojila	897
AN.13	Vrednostni predmeti	38	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	687
AN.2	Neproizvedena sredstva	2 040	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	12
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	1 989	AF.7	Druge obveznosti	137
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	51			
AF	Finančna sredstva	897			
AF.2	Gotovina in vloge	382			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	90			
AF.4	Posojila	50			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	200			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	25			
AF.7	Druge terjatve	150			
			B.90	Neto vrednost	4 121

Tabela A.IV.3 Zaporedje vseh računov za nefinančne družbe (nadaljevanje)

IV.2: Spremembe bilance stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
Skupaj spremembe sredstev		Skupaj spremembe obveznosti			
AN	Nefinančna sredstva	290	AF	Obveznosti	155
AN.1	Proizvedena sredstva	182	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	150	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	7
AN.12	Zaloge	29	AF.4	Posojila	68
AN.13	Vrednostni predmeti	3	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	42
AN.2	Neproizvedena sredstva	108	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	108	AF.7	Druge obveznosti	37
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	81			
AF.2	Gotovina in vloge	17			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	21			
AF.4	Posojila	27			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	9			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	7			
			B.10	Skupaj spremembe neto vrednosti zaradi:	216
			B.10.1	Varčevanja in kapitalskih transferjev	65
			B.10.2	Dругih sprememb obsega sredstev	17
			B.10.3	Nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	134
			B.10.31	Nevtralni dobički/izgube iz lastnine	82
			B.10.32	Realni dobički/izgube iz lastnine	51

IV.3: Končna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
AN	Nefinančna sredstva	5 331	AF	Obveznosti	1 972
AN.1	Proizvedena sredstva	3 183	AF.2	Gotovina in vloge	40
AN.11	Osnovna sredstva	3 028	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	51
AN.12	Zaloge	114	AF.4	Posojila	965
AN.13	Vrednostni predmeti	41	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	729
AN.2	Neproizvedena sredstva	2 148	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	12
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	2 097	AF.7	Druge obveznosti	174
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	51			
AF	Finančna sredstva	978			
AF.2	Gotovina in vloge	399			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	111			
AF.4	Posojila	77			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	209			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	25			
AF.7	Druge terjatve	157			
			B.90	Neto vrednost	4 337

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe

I: Račun proizvodnje

Porabe		Viri			
P.2	Vmesna potrošnja	29	P.1	Proizvodnja	102
			P.11	Tržna proizvodnja	102
			P.12	Proizvodnja za lastno končno porabo	0
B.1g	Bruto dodana vrednost	73			
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	10			
B.1n	Neto dodana vrednost	63			

II: Računi razdelitve in porabe dohodka

II.1: Račun primarne razdelitve dohodka

II.1.1: Račun ustvarjanja dohodka

Porabe		Viri			
D.1	Sredstva za zaposlene	15	B.1n	Neto dodana vrednost	63
D.11	Plače	10			
D.12	Socialni prispevki delodajalcev	5			
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	4			
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	1			
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	3			
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	0			
B.2	Poslovni presežek	45			

II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	138	B.2	Poslovni presežek	45
D.41	Obresti	77			
D.42	Razdeljeni dohodek družb	36	D.4	Dohodek od lastnine	160
D.421	Dividende	36	D.41	Obresti	125
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0	P.119	Prilagoditev za PMSFP	- 48
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0	D.42	Razdeljeni dohodek družb	25
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	25	D.421	Dividende	25
D.45	Najemnine	0	D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	7
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	0
			D.45	Najemnine	3
B.5	Saldo primarnih dohodkov	19			

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe (nadaljevanje)

II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	102	B.2	Poslovni presežek	45
D.41	Obresti	77	D.4	Dohodek od lastnine	160
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	25	D.41	Obresti	125
D.45	Najemnine	0	P.119	Prilagoditev za PMSFP	- 48
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	25
			D.421	Dividende	25
			D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	7
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	0
			D.45	Najemnine	3
B.4	Podjetniški dohodek	55			

II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	36	B.4	Podjetniški dohodek	55
D.42	Razdeljeni dohodek družb	36			
D.421	Dividende	36			
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0			
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0			
B.5	Saldo primarnih dohodkov	19			

II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka

Porabe		Viri			
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	10	B.5	Saldo primarnih dohodkov	19
D.51	Davki na dohodek	7	D.61	Socialni prispevki	39
D.59	Drugi tekoči davki	3	D.611	Dejanski socialni prispevki	38
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	29	D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	18
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	28	D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	15
D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	1	D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	3
D.7	Drugi tekoči transferji	46	D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	20
D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja	0	D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	15
D.72	Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja	45	D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	5
D.75	Raznovrstni tekoči transferji	1	D.612	Pripisani socialni prispevki	1
B.6	Razpoložljivi dohodek	22	D.7	Drugi tekoči transferji	49
			D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja	45
			D.72	Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja	0
			D.75	Raznovrstni tekoči transferji	4

II.4: Račun porabe dohodka

II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri			
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11	B.6	Razpoložljivi dohodek	22
B.8	Varčevanje	11			

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe (nadaljevanje)

III: Računi akumulacije

III.1: Račun kapitala

III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
B.10.1	<i>Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev</i>	B.8n	<i>Neto varčevanje</i>
	4		11
		D.9	Kapitalski transferji, prihodki
			0
		D.92	Investicijske podpore
			0
		D.99	Drugi kapitalski transferji
			0
		D.9	Kapitalski transferji, odhodki
			- 7
		D.91	Davki na kapital
			0
		D.99	Drugi kapitalski transferji
			- 7

III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva	B.10.1	<i>Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev</i>
	9		4
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev		
	8		
P.5111	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev		
	7		
P.5112	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev		
	1		
P.5113	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev		
	0		
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev		
	1		
P.5121	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev		
	1		
P.5122	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev		
	0		
P.5123	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev		
	0		
P.513	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev		
	0		
P.5131	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev		
	0		
P.5132	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev		
	0		
K.1	Potrošnja stalnega kapitala		
	- 10		
P.52	Spremembe zalog		
	0		
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov		
	0		
K.2	Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev		
	0		
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev		
	0		
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev		
	0		
B.9	<i>Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)</i>		
	5		

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe (nadaljevanje)

III.2: Finančni račun

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
F	Neto pridobitve finančnih sredstev	237	F	Neto prevzemi obveznosti	232
F.1	Denarno zlato in PPČ	- 1	F.2	Gotovina in vloge	130
F.2	Gotovina in vloge	15	F.21	Gotovina	35
F.21	Gotovina	15	F.22	Prenosljive vloge	63
F.22	Prenosljive vloge	0	F.29	Druge vloge	32
F.29	Druge vloge	0	F.3	Vrednostni papirji razen delnic	53
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	53	F.4	Posojila	0
F.4	Posojila	167	F.41	Kratkoročna	0
F.41	Kratkoročna	63	F.42	Dolgoročna	0
F.42	Dolgoročna	104	F.5	Delnice in drug lastniški kapital	13
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	3	F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	36
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	33
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	0	F.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja	22
F.7	Druge terjatve	0	F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11
F.71	Komercialni krediti in predujmi	0	F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	3
F.79	Druge terjatve razen komercialnih kreditov in predujmov	0	F.7	Druge obveznosti	0
			F.71	Komercialni krediti in predujmi	0
			F.79	Druge obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov	0
			B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	5

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe (nadaljevanje)

III.3: Računi drugih sprememb sredstev

III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
AN	Nefinančna sredstva	- 2	AF	Obveznosti	2
AN.1	Proizvedena sredstva	- 2	K.7	Izgube zaradi katastrof	0
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev	0	K.8	Zasegi brez nadomestila	0
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	2
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0	K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	- 2	K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0	K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	- 2	od tega:		
K.12.21	Monetizacija/demonetizacija zlata	- 2	AF.2	Gotovina in vloge	0
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
od tega:			AF.4	Posojila	0
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.12	Zaloge	0	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	2
AN.13	Vrednostni predmeti	- 2	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	0			
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev	0			
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov	0			
K.6	Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	0			
K.61	Izčrpanje naravnih sredstev	0			
K.62	Drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	0			
K.7	Izgube zaradi katastrof	0			
K.8	Zasegi brez nadomestila	0			
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
od tega:					
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	0			
K.7	Izgube zaradi katastrof	0			
K.8	Zasegi brez nadomestila	- 3			
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	1			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	2			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	2			
K.12.21	Monetizacija/demonetizacija zlata	2			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
od tega:					
AF.1	Denarno zlato in PPČ	7			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	- 3			
AF.4	Posojila	- 4			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev	- 4

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe (nadaljevanje)

III.3.2: Račun revalorizacije

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11	Nominalni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:		K.11	Nominalni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:	
AN	Nefinančna sredstva	4	AF	Obveznosti	51
AN.1	Proizvedena sredstva	2	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	2	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	34
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	17
AN.2	Neproizvedena sredstva	2	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	1	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	57			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	11			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	30			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	16			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	
					10

III.3.2.1: Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11.1	Nevtralni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:		K.11.1	Nevtralni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:	
AN	Nefinančna sredstva	3	AF	Obveznosti	68
AN.1	Proizvedena sredstva	2	AF.2	Gotovina in vloge	26
AN.11	Osnovna sredstva	2	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	21
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	14
AN.2	Neproizvedena sredstva	1	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	7
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	1	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	70			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	14			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	19			
AF.4	Posojila	24			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	13			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	1			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	
					5

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe (nadaljevanje)

III.3.2.2: Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11.2	Realni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:		K.11.2	Realni dobički(-)/ izgube(+) iz lastnine:	
AN	Nefinančna sredstva	1	AF	Obveznosti	- 17
AN.1	Proizvedena sredstva	0	AF.2	Gotovina in vloge	- 26
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	13
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	3
AN.2	Neproizvedena sredstva	1	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 7
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	1	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	- 13			
AF.1	Denarno zlato in PPC	- 3			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	11			
AF.4	Posojila	- 24			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	3			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 1			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine	5

IV: Bilance stanja

IV.1: Začetna bilanca stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
AN	Nefinančna sredstva	144	AF	Obveznosti	3 384
AN.1	Proizvedena sredstva	104	AF.2	Gotovina in vloge	1 281
AN.11	Osnovna sredstva	99	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1 053
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	5	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	715
AN.2	Neproizvedena sredstva	40	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	335
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	37	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	3			
AF	Finančna sredstva	3 508			
AF.1	Denarno zlato in PPC	690			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	950			
AF.4	Posojila	1 187			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	651			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	30			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.90	Neto vrednost	268

Tabela A.IV.4 Zaporedje vseh računov za finančne družbe (nadaljevanje)

IV.2: Spremembe bilance stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
Skupaj spremembe sredstev			Skupaj spremembe obveznosti		
AN	Nefinančna sredstva	1	AF	Obveznosti	285
AN.1	Proizvedena sredstva	- 1	AF.2	Gotovina in vloge	130
AN.11	Osnovna sredstva	1	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	87
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	- 2	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	30
AN.2	Neproizvedena sredstva	2	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	38
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	1	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	294			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	17			
AF.2	Gotovina in vloge	15			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	80			
AF.4	Posojila	163			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	19			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10	Skupaj spremembe neto vrednosti zaradi:	10
			B.10.1	Varčevanja in kapitalskih transferjev	4
			B.10.2	Drugih sprememb obsega sredstev	- 4
			B.10.3	Nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	10
			B.10.31	Nevtralni dobički/izgube iz lastnine	5
			B.10.32	Realni dobički/izgube iz lastnine	5

IV.3: Končna bilanca stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
AN	Nefinančna sredstva	145	AF	Obveznosti	3 669
AN.1	Proizvedena sredstva	103	AF.2	Gotovina in vloge	1 411
AN.11	Osnovna sredstva	100	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1 140
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	3	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	745
AN.2	Neproizvedena sredstva	42	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	373
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	38	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	3			
AF	Finančna sredstva	3 802			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	707			
AF.2	Gotovina in vloge	15			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1 030			
AF.4	Posojila	1 350			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	670			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	30			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.90	Neto vrednost	278

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo

I: Račun proizvodnje

Porabe		Viri	
P.2	Vmesna potrošnja	246	
B.1g	Bruto dodana vrednost	188	
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	30	
B.1n	Neto dodana vrednost	158	
			P.1 Proizvodnja
			P.11 Tržna proizvodnja
			P.12 Proizvodnja za lastno končno porabo
			P.13 Druga netržna proizvodnja
			434
			74
			0
			360

II: Računi razdelitve in porabe dohodka

II.1: Račun primarne razdelitve dohodka

II.1.1: Račun ustvarjanja dohodka

Porabe		Viri	
D.1	Sredstva za zaposlene	140	
D.11	Plače	87	
D.12	Socialni prispevki delodajalcev	53	
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	48	
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	5	
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	2	
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	0	
B.2	Poslovni presežek	16	
			B.1n Neto dodana vrednost
			158

II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka

Porabe		Viri	
D.4	Dohodek od lastnine	46	
D.41	Obresti	39	
D.42	Razdeljeni dohodek družb	0	
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb	0	
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0	
D.45	Najemnine	7	
B.5	Saldo primarnih dohodkov	191	
			B.2 Poslovni presežek
			16
			D.2 Davki na proizvodnjo in uvoz
			D.21 Davki na proizvode
			D.211 Davki tipa DDV
			D.212 Davki in dajatve na uvoz razen DDV
			D.2121 Uvozne dajatve
			D.2122 Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev
			D.214 Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov
			D.29 Drugi davki na proizvodnjo
			235
			141
			121
			17
			17
			0
			3
			94
			D.3 Subvencije
			D.31 Subvencije na proizvode
			D.311 Uvozne subvencije
			D.319 Druge subvencije na proizvode
			D.39 Druge subvencije na proizvodnjo
			- 44
			- 8
			0
			- 8
			- 36
			D.4 Dohodek od lastnine
			D.41 Obresti
			D.42 Razdeljeni dohodek družb
			D.421 Dividende
			D.422 Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb
			D.43 Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb
			D.44 Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem
			D.45 Najemnine
			30
			12
			18
			5
			13
			0
			0
			0
			0

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka

Porabe		Viri	
D.4	Dohodek od lastnine	9	
D.41	Obresti	2	
D.45	Najemnine	7	
<hr/>		<hr/>	
B.2	Poslovni presežek		16
D.4	Dohodek od lastnine		4
D.41	Obresti		0
D.42	Razdeljeni dohodek družb		4
D.421	Dividende		4
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb		0
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb		0
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem		0
D.45	Najemnine		0
<hr/>		<hr/>	
B.4	Podjetniški dohodek	11	

II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka

Porabe		Viri	
D.4	Dohodek od lastnine	37	
D.41	Obresti	37	
<hr/>		<hr/>	
B.4	Podjetniški dohodek		11
D.2	Davki na proizvodnjo in uvoz		235
D.21	Davki na proizvode		141
D.211	Davki tipa DDV		121
D.212	Davki in dajatve na uvoz razen DDV		17
D.2121	Uvozne dajatve		17
D.2122	Davki na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev		0
D.214	Davki na proizvode razen DDV in uvoznih davkov		3
D.29	Drugi davki na proizvodnjo		94
D.3	Subvencije		- 44
D.31	Subvencije na proizvode		- 8
D.311	Uvozne subvencije		0
D.319	Druge subvencije na proizvode		- 8
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo		- 36
D.4	Dohodek od lastnine		26
D.41	Obresti		12
D.42	Razdeljeni dohodek družb		14
D.421	Dividende		1
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb		13
<hr/>		<hr/>	
B.5	Saldo primarnih dohodkov	191	

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka

Porabe		Viri	
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	0	
D.59	Drugi tekoči davki	0	
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	289	
D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju	232	
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	0	
D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	5	
D.624	Prejemki socialnega varstva v denarju	52	
D.7	Drugi tekoči transferji	139	
D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja	4	
D.73	Tekoči transferji v okviru države	96	
D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje	31	
D.75	Raznovrstni tekoči transferji	8	
B.5	Saldo primarnih dohodkov	191	
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	213	
D.51	Davki na dohodek	204	
D.59	Drugi tekoči davki	9	
D.61	Socialni prispevki	268	
D.611	Dejanski socialni prispevki	263	
D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	155	
D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	144	
D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	11	
D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	76	
D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	69	
D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	7	
D.6113	Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	32	
D.61131	Obvezni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	22	
D.61132	Prostovoljni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	10	
D.612	Pripisani socialni prispevki	5	
D.7	Drugi tekoči transferji	108	
D.72	Odszkodnine iz neživljenjskega zavarovanja	1	
D.73	Tekoči transferji v okviru države	96	
D.74	Tekoče mednarodno sodelovanje	1	
D.75	Raznovrstni tekoči transferji	10	
B.6	Razpoložljivi dohodek	352	

II.3: Račun preračunljive dohodka v naravi

Porabe		Viri	
D.63	Socialni transferji v naravi	206	
D.631	Socialni prejemki v naravi	162	
D.6311	Prejemki socialne varnosti, povračila	78	
D.6312	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi	65	
D.6313	Prejemki socialnega varstva v naravi	19	
D.632	Transferji individualnega netržnega blaga in storitev	44	
B.6	Razpoložljivi dohodek	352	
B.7	Prilagojeni razpoložljivi dohodek	146	

II.4: Račun porabe dohodka

II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri	
P.3	Izdatki za končno potrošnjo	362	
P.31	Izdatki za individualno potrošnjo	206	
P.32	Izdatki za kolektivno potrošnjo	156	
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0	
B.8	Varčevanje	- 10	
B.6	Razpoložljivi dohodek	352	

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

II.4.2: Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri	
P.4	Dejanska končna potrošnja	156	
P.42	Dejanska kolektivna potrošnja	156	
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0	
B.8	Varčevanje	- 10	
B.7	Prilagojeni razpoložljivi dohodek		146

III: Računi akumulacije

III.1: Račun kapitala

III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	- 38	
B.8n	Neto varčevanje		- 10
D.9	Kapitalski transferji, prihodki		6
D.91	Davki na kapital		2
D.92	Investicijske podpore		0
D.99	Drugi kapitalski transferji		4
D.9	Kapitalski transferji, odhodki		- 34
D.91	Davki na kapital		0
D.92	Investicijske podpore		- 27
D.99	Drugi kapitalski transferji		- 7

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva	37	
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	23	
P.5111	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev	24	
P.5112	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	1	
P.5113	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	- 2	
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev	12	
P.5121	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev	12	
P.5122	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	2	
P.5123	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	- 2	
P.513	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	2	
P.5131	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev	2	
P.5132	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev	0	
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	- 30	
P.52	Spremembe zalog	0	
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	3	
K.2	Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev	2	
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev	2	
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev	0	
B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	- 50	
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev		- 38

III.2: Finančni račun

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
F	Neto pridobitve finančnih sredstev	120	
F.1	Denarno zlato in PPC	0	
F.2	Gotovina in vloge	7	
F.21	Gotovina	2	
F.22	Prenosljive vloge	4	
F.29	Druge vloge	1	
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	26	
F.4	Posojila	45	
F.41	Kratkoročna	1	
F.42	Dolgoročna	44	
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	36	
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	0	
F.7	Druge terjatve	6	
F.71	Komercialni krediti in predujmi	1	
F.79	Druge terjatve razen komercialnih kreditov in predujmov	5	
F.2	Gotovina in vloge	2	
F.21	Gotovina	0	
F.22	Prenosljive vloge	2	
F.29	Druge vloge	0	
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	64	
F.4	Posojila	94	
F.41	Kratkoročna	32	
F.42	Dolgoročna	62	
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	0	
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	
F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	0	
F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0	
F.7	Druge obveznosti	10	
F.71	Komercialni krediti in predujmi	6	
F.79	Druge obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov	4	
B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	- 50	

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

III.3: Računi drugih sprememb sredstev

III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
AN	Nefinančna sredstva	0	AF	Obveznosti	- 1
AN.1	Proizvedena sredstva	- 3	K.7	Izgube zaradi katastrof	0
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev	3	K.8	Zasegi brez nadomestila	0
K.7	Izgube zaradi katastrof	- 4	K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	0
K.8	Zasegi brez nadomestila	1	K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	- 1
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0	K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	- 1
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	- 3	K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	- 3	K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	od tega:		
K.12.21	Monetizacija/demonetizacija zlata	0	AF.2	Gotovina in vloge	0
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
od tega:			AF.4	Posojila	- 1
AN.11	Osnovna sredstva	- 3	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.12	Zaloge	0	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	3			
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev	0			
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov	4			
K.6	Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	- 2			
K.61	Izčrpanje naravnih sredstev	- 2			
K.62	Drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	0			
K.7	Izgube zaradi katastrof	- 2			
K.8	Zasegi brez nadomestila	4			
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	- 1			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	- 1			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
od tega:					
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	3			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	1			
K.7	Izgube zaradi katastrof	0			
K.8	Zasegi brez nadomestila	3			
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	0			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	- 2			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	- 2			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
K.12.21	Monetizacija/demonetizacija zlata	0			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
od tega:					
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	3			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	- 2			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev	2

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

III.3.2: Račun revalorizacije

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11	Nominalni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:	K.11	Nominalni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	44	AF	Obveznosti	7
AN.1	Proizvedena sredstva	20	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	18	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	7
AN.12	Zaloge	1	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	1	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	23	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	23	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	2			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	1			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	38

III.3.2.1: Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11.1	Nevtralni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:	K.11.1	Nevtralni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	32	AF	Obveznosti	14
AN.1	Proizvedena sredstva	20	AF.2	Gotovina in vloge	2
AN.11	Osnovna sredstva	18	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	4
AN.12	Zaloge	1	AF.4	Posojila	7
AN.13	Vrednostni predmeti	1	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	12	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	12	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	8			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	2			
AF.2	Gotovina in vloge	3			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0			
AF.4	Posojila	2			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	26

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

III.3.2.2: Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11.2	Realni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:	K.11.2	Realni dobički(-)/ izgube(+)/ iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	12	AF	Obveznosti	- 7
AN.1	Proizvedena sredstva	0	AF.2	Gotovina in vloge	- 2
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	3
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	- 7
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	12	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	12	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	- 6			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	0			
AF.2	Gotovina in vloge	- 3			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0			
AF.4	Posojila	- 2			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine	12

IV: Bilance stanja

IV.1: Začetna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
AN	Nefinančna sredstva	1 591	AF	Obveznosti	687
AN.1	Proizvedena sredstva	1 001	AF.2	Gotovina in vloge	102
AN.11	Osnovna sredstva	913	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	212
AN.12	Zaloge	47	AF.4	Posojila	328
AN.13	Vrednostni predmeti	41	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	4
AN.2	Neproizvedena sredstva	590	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	19
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	578	AF.7	Druge obveznosti	22
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	12			
AF	Finančna sredstva	396			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	80			
AF.2	Gotovina in vloge	150			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0			
AF.4	Posojila	115			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	12			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	20			
AF.7	Druge terjatve	19			
			B.90	Neto vrednost	1 300

Tabela A.IV.5 Zaporedje vseh računov za državo (nadaljevanje)

IV.2: Spremembe bilance stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
Skupaj spremembe sredstev		Skupaj spremembe obveznosti			
AN	Nefinančna sredstva	56	AF	Obveznosti	176
AN.1	Proizvedena sredstva	25	AF.2	Gotovina in vloge	2
AN.11	Osnovna sredstva	20	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	71
AN.12	Zaloge	1	AF.4	Posojila	93
AN.13	Vrednostni predmeti	4	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	30	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	30	AF.7	Druge obveznosti	10
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	123			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	1			
AF.2	Gotovina in vloge	7			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	29			
AF.4	Posojila	45			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	34			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	6			
			B.10	Skupaj spremembe neto vrednosti zaradi:	2
			B.10.1	Varčevanja in kapitalskih transferjev	- 38
			B.10.2	Drugih sprememb obsega sredstev	2
			B.10.3	Nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	38
			B.10.31	Nevtralni dobički/izgube iz lastnine	26
			B.10.32	Realni dobički/izgube iz lastnine	12

IV.3: Končna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
AN	Nefinančna sredstva	1 647	AF	Obveznosti	863
AN.1	Proizvedena sredstva	1 026	AF.2	Gotovina in vloge	104
AN.11	Osnovna sredstva	933	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	283
AN.12	Zaloge	48	AF.4	Posojila	421
AN.13	Vrednostni predmeti	45	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	4
AN.2	Neproizvedena sredstva	620	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	19
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	608	AF.7	Druge obveznosti	32
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	12			
AF	Finančna sredstva	519			
AF.1	Denarno zlato in PPČ	81			
AF.2	Gotovina in vloge	157			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	29			
AF.4	Posojila	160			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	46			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	20			
AF.7	Druge terjatve	25			
			B.90	Neto vrednost	1 302

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva

I: Račun proizvodnje

Porabe		Viri	
P.2	Vmesna potrošnja	694	
B.1g	Bruto dodana vrednost	575	
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	42	
B.1n	Neto dodana vrednost	533	
			P.1 Proizvodnja 1 269
			P.11 Tržna proizvodnja 1 129
			P.12 Proizvodnja za lastno končno porabo 140

II: Računi razdelitve in porabe dohodka

II.1: Račun primarne razdelitve dohodka

II.1.1: Račun ustvarjanja dohodka

Porabe		Viri	
D.1	Sredstva za zaposlene	39	
D.11	Plače	39	
D.12	Socialni prispevki delodajalcev	0	
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	0	
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	0	
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	3	
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	- 1	
B.2	Poslovni presežek	60	
B.3	Raznovrstni dohodek	432	
			B.1n Neto dodana vrednost 533

II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka

Porabe		Viri	
D.4	Dohodek od lastnine	44	
D.41	Obresti	17	
D.45	Najemnine	27	
B.5	Saldo primarnih dohodkov	1 348	
			B.2 Poslovni presežek 60
			B.3 Raznovrstni dohodek 432
			D.1 Sredstva za zaposlene 766
			D.11 Plače 573
			D.12 Socialni prispevki delodajalcev 193
			D.121 Dejanski socialni prispevki delodajalcev 174
			D.122 Pripisani socialni prispevki delodajalcev 19
			D.4 Dohodek od lastnine 134
			D.41 Obresti 33
			D.42 Razdeljeni dohodek družb 57
			D.421 Dividende 13
			D.422 Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb 44
			D.43 Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb 3
			D.44 Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem 20
			D.45 Najemnine 21

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	7	B.2	Poslovni presežek	60
D.41	Obresti	0	B.3	Raznovrstni dohodek	432
D.45	Najemnine	7			
			D.4	Dohodek od lastnine	5
			D.41	Obresti	0
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	5
			D.421	Dividende	5
			D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb	0
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	0
B.4	Podjetniški dohodek	490			

II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	37	B.4	Podjetniški dohodek	490
D.41	Obresti	17	D.1	Sredstva za zaposlene	766
D.45	Najemnine	20	D.11	Plače	573
			D.12	Socialni prispevki delodajalcev	193
			D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174
			D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	19
			D.4	Dohodek od lastnine	129
			D.41	Obresti	33
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	52
			D.421	Dividende	8
			D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb	44
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	3
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	20
			D.45	Najemnine	21
B.5	Saldo primarnih dohodkov	1 348			

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka

Porabe		Viri			
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	178	B.5	Saldo primarnih dohodkov	1 348
D.51	Davki na dohodek	176	D.61	Socialni prispevki	0
D.59	Drugi tekoči davki	2	D.611	Dejanski socialni prispevki	0
D.61	Socialni prispevki	322	D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.611	Dejanski socialni prispevki	303	D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	174	D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	160	D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	0
D.61112	Prostovoljni dejanski socialni prispevki delodajalcev	14	D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	0
D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	97	D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	0
D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	85	D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	332
D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	12	D.621	Prejemki socialne varnosti v denarju	232
D.6113	Socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	32	D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	29
D.61131	Obvezni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	22	D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	19
D.61132	Prostovoljni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb	10	D.624	Prejemki socialnega varstva v denarju	52
D.612	Pripisani socialni prispevki	19	D.7	Drugi tekoči transferji	36
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	0	D.72	Odškodnine iz neživiljskega zavarovanja	35
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	0	D.75	Raznovrstni tekoči transferji	1
D.7	Drugi tekoči transferji	71			
D.71	Neto premije neživiljskega zavarovanja	31			
D.75	Raznovrstni tekoči transferji	40			
B.6	Razpoložljivi dohodek	1 145			

II.3: Račun prerazdelitve dohodka v naravi

Porabe		Viri			
			B.6	Razpoložljivi dohodek	1 145
			D.63	Socialni transferji v naravi	219
			D.631	Socialni prejemki v naravi	162
			D.6311	Prejemki socialne varnosti, povračila	78
			D.6312	Drugi prejemki socialne varnosti v naravi	65
			D.6313	Prejemki socialnega varstva v naravi	19
			D.632	Transferji individualnega netrznega blaga in storitev	57
B.7	Prilagojeni razpoložljivi dohodek	1 364			

II.4: Račun porabe dohodka

II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri			
P.3	Izdatki za končno potrošnjo	996	B.6	Razpoložljivi dohodek	1 145
P.31	Izdatki za individualno potrošnjo	996	D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11
B.8	Varčevanje	160			

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

II.4.2: Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri		
P.4	Dejanska končna potrošnja	1 215	B.7 Prilagojeni razpoložljivi dohodek	1 364
P.41	Dejanska individualna potrošnja	1 215		
			D.8 Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11
B.8	Varčevanje	160		

III: Računi akumulacije

III.1: Račun kapitala

III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
B.10.1	Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	178	B.8n Neto varčevanje	160
			D.9 Kapitalski transferji, prihodki	23
			D.92 Investicijske podpore	0
			D.99 Drugi kapitalski transferji	23
			D.9 Kapitalski transferji, odhodki	- 5
			D.91 Davki na kapital	- 2
			D.99 Drugi kapitalski transferji	- 3

III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
P.51	Bruto investicije v osnovna sredstva	61	B.10.1 Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	178
P.511	Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	49		
P.5111	Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev	50		
P.5112	Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	4		
P.5113	Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	- 5		
P.512	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev	12		
P.5121	Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev	9		
P.5122	Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	3		
P.5123	Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	0		
P.513	Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	0		
P.5131	Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev	0		
P.5132	Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev	0		
K.1	Potrošnja stalnega kapitala	- 42		
P.52	Spremembe zalog	2		
P.53	Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	5		
K.2	Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev	4		
K.21	Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev	3		
K.22	Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev	1		
B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	148		

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.2: Finančni račun

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
F	Neto pridobitve finančnih sredstev	181	F	Neto prevzemi obveznosti	33
F.2	Gotovina in vloge	68	F.2	Gotovina in vloge	0
F.21	Gotovina	10	F.22	Prenosljive vloge	0
F.22	Prenosljive vloge	41	F.29	Druge vloge	0
F.29	Druge vloge	17	F.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	29	F.4	Posojila	28
F.4	Posojila	5	F.41	Kratkoročna	11
F.41	Kratkoročna	3	F.42	Dolgoročna	17
F.42	Dolgoročna	2	F.7	Druge obveznosti	5
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	3	F.71	Komercialni krediti in predujmi	4
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	36	F.79	Druge obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov	1
F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	33			
F.611	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja	22			
F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	11			
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	3			
F.7	Druge terjatve	40			
F.71	Komercialni krediti in predujmi	11			
F.79	Druge terjatve razen komercialnih kreditov in predujmov	29			
			B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	148

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.3: Računi drugih sprememb sredstev

III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti	
AN	Nefinančna sredstva	0	
AN.1	Proizvedena sredstva	0	
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev	0	
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0	
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AN.11	Osnovna sredstva	0	
AN.12	Zaloge	0	
AN.13	Vrednostni predmeti	0	
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev	0	
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov	0	
K.6	Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	0	
K.61	Izčrpanje naravnih sredstev	0	
K.62	Druge ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	0	
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0	
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0	
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0	
AF	Finančna sredstva	2	
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	2	
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0	
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0	
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	
od tega:			
AF.2	Gotovina in vloge	0	
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0	
AF.4	Posojila	0	
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0	
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	2	
AF.7	Druge terjatve	0	
B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev	2	

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.3.2: Račun revalorizacije

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11	Nominalni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:	K.11	Nominalni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	80	AF	Obveznosti	0
AN.1	Proizvedena sredstva	35	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	28	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	2	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	5	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	45			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	45			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	16			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	6			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	10			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	96

III.3.2.1: Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11.1	Nevtralni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:	K.11.1	Nevtralni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	56	AF	Obveznosti	6
AN.1	Proizvedena sredstva	34	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	28	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	2	AF.4	Posojila	3
AN.13	Vrednostni predmeti	4	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	22	AF.7	Druge obveznosti	2
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	22			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	36			
AF.2	Gotovina in vloge	17			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	4			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	8			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	6			
AF.7	Druge terjatve	1			
			B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	87

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.3.2.2: Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11.2	Realni dobički(+) / izgube(-) iz lastnine:		K.11.2	Realni dobički(-) / izgube(+) iz lastnine:	
AN	Nefinančna sredstva	24	AF	Obveznosti	- 6
AN.1	Proizvedena sredstva	1	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	- 3
AN.13	Vrednostni predmeti	1	AF.7	Druge obveznosti	- 2
AN.2	Neproizvedena sredstva	22			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	22			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	- 20			
AF.2	Gotovina in vloge	- 17			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	2			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	2			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	- 6			
AF.7	Druge terjatve	- 1			
			B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine	9

IV: Bilance stanja

IV.1: Začetna bilanca stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
AN	Nefinančna sredstva	2 822	AF	Obveznosti	289
AN.1	Proizvedena sredstva	1 698	AF.2	Gotovina in vloge	10
AN.11	Osnovna sredstva	1 423	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	2
AN.12	Zaloge	97	AF.4	Posojila	169
AN.13	Vrednostni predmeti	178	AF.7	Druge obveznosti	108
AN.2	Neproizvedena sredstva	1 124			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	1 124			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	1 819			
AF.2	Gotovina in vloge	840			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	198			
AF.4	Posojila	24			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	411			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	291			
AF.7	Druge terjatve	55			
			B.90	Neto vrednost	4 352

Tabela A.IV.6 Zaporedje vseh računov za gospodinjstva (nadaljevanje)

IV.2: Spremembe bilance stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
Skupaj spremembe sredstev			Skupaj spremembe obveznosti		
AN	Nefinančna sredstva	110	AF	Obveznosti	33
AN.1	Proizvedena sredstva	61	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	47	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	4	AF.4	Posojila	28
AN.13	Vrednostni predmeti	10	AF.7	Druge obveznosti	5
AN.2	Neproizvedena sredstva	49			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	48			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	1			
AF	Finančna sredstva	199			
AF.2	Gotovina in vloge	68			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	35			
AF.4	Posojila	5			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	13			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	38			
AF.7	Druge terjatve	40			
			B.10	Skupaj spremembe neto vrednosti zaradi:	276
			B.10.1	Varčevanja in kapitalskih transferjev	178
			B.10.2	Drugih sprememb obsega sredstev	2
			B.10.3	Nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	96
			B.10.31	Nevtralni dobički/izgube iz lastnine	87
			B.10.32	Realni dobički/izgube iz lastnine	9

IV.3: Končna bilanca stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
AN	Nefinančna sredstva	2 932	AF	Obveznosti	322
AN.1	Proizvedena sredstva	1 759	AF.2	Gotovina in vloge	10
AN.11	Osnovna sredstva	1 470	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	2
AN.12	Zaloge	101	AF.4	Posojila	197
AN.13	Vrednostni predmeti	188	AF.7	Druge obveznosti	113
AN.2	Neproizvedena sredstva	1 173			
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	1 172			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	1			
AF	Finančna sredstva	2 018			
AF.2	Gotovina in vloge	908			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	233			
AF.4	Posojila	29			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	424			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	329			
AF.7	Druge terjatve	95			
			B.90	Neto vrednost	4 628

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva

I: Račun proizvodnje

Porabe		Viri		
P.2	Vmesna potrošnja	6		
B.1g	Bruto dodana vrednost		31	
K.1	Potrošnja stalnega kapitala		3	
B.1n	Neto dodana vrednost		28	
		P.1	Proizvodnja	37
		P.11	Tržna proizvodnja	21
		P.12	Proizvodnja za lastno končno porabo	0
		P.13	Druga netržna proizvodnja	16

II: Računi razdelitve in porabe dohodka

II.1: Račun primarne razdelitve dohodka

II.1.1: Račun ustvarjanja dohodka

Porabe		Viri		
D.1	Sredstva za zaposlene	23		
D.11	Plače	12		
D.12	Socialni prispevki delodajalcev	11		
D.121	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	10		
D.122	Pripisani socialni prispevki delodajalcev	1		
D.29	Drugi davki na proizvodnjo	0		
D.39	Druge subvencije na proizvodnjo	0		
B.2	Poslovni presežek		5	
		B.1n	Neto dodana vrednost	28

II.1.2: Račun alokacije primarnega dohodka

Porabe		Viri		
D.4	Dohodek od lastnine	7		
D.41	Obresti	7		
D.42	Razdeljeni dohodek družb	0		
D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0		
D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0		
D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	0		
D.45	Najemnine	0		
B.5	Saldo primarnih dohodkov		3	
		B.2	Poslovni presežek	5
		D.4	Dohodek od lastnine	5
		D.41	Obresti	5
		D.42	Razdeljeni dohodek družb	0
		D.421	Dividende	0
		D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0
		D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0
		D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	0
		D.45	Najemnine	0

II.1.2.1: Račun podjetniškega dohodka

Porabe		Viri		
D.4	Dohodek od lastnine	2		
D.41	Obresti	2		
D.45	Najemnine	0		
B.4	Podjetniški dohodek		3	
		B.2	Poslovni presežek	5
		D.4	Dohodek od lastnine	0
		D.41	Obresti	0
		D.42	Razdeljeni dohodek družb	0
		D.421	Dividende	0
		D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	0

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (nadaljevanje)

II.1.2.2: Račun alokacije drugega primarnega dohodka

Porabe		Viri			
D.4	Dohodek od lastnine	5	B.4	Podjetniški dohodek	3
D.41	Obresti	5	D.4	Dohodek od lastnine	5
D.45	Najemnine	0	D.41	Obresti	5
			D.42	Razdeljeni dohodek družb	0
			D.421	Dividende	0
			D.422	Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb	0
			D.43	Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb	0
			D.44	Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem	0
			D.45	Najemnine	0
B.5	Saldo primarnih dohodkov	3			

II.2: Račun sekundarne razdelitve dohodka

Porabe		Viri			
D.5	Tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	0	B.5	Saldo primarnih dohodkov	3
D.59	Drugi tekoči davki	0	D.61	Socialni prispevki	1
D.62	Socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi	1	D.611	Dejanski socialni prispevki	0
D.622	Socialni prejemki iz zasebnih shem s skladi	0	D.6111	Dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.623	Socialni prejemki zaposlenih, financirani brez skladov	1	D.61111	Obvezni dejanski socialni prispevki delodajalcev	0
D.7	Drugi tekoči transferji	2	D.6112	Socialni prispevki zaposlenih	0
D.71	Neto premije neživljenjskega zavarovanja	0	D.61121	Obvezni socialni prispevki zaposlenih	0
D.75	Raznovrstni tekoči transferji	2	D.61122	Prostovoljni socialni prispevki zaposlenih	0
			D.612	Pripisani socialni prispevki	1
			D.7	Drugi tekoči transferji	36
			D.72	Odškodnine iz neživljenjskega zavarovanja	0
			D.75	Raznovrstni tekoči transferji	36
B.6	Razpoložljivi dohodek	37			

II.3: Račun prerazdelitve dohodka v naravi

Porabe		Viri			
D.63	Socialni transferji v naravi	13	B.6	Razpoložljivi dohodek	37
D.631	Socialni prejemki v naravi	0			
D.6313	Prejemki socialnega varstva v naravi	0			
D.632	Transferji individualnega netržnega blaga in storitev	13			
B.7	Prilagojeni razpoložljivi dohodek	24			

II.4: Račun porabe dohodka

II.4.1: Račun porabe razpoložljivega dohodka

Porabe		Viri			
P.3	Izdatki za končno potrošnjo	13	B.6	Razpoložljivi dohodek	37
P.31	Izdatki za individualno potrošnjo	13			
D.8	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0			
B.8	Varčevanje	24			

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (nadaljevanje)
II.4.2: Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka

Porabe	Viri
D.8 Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	B.7 Prilagojeni razpoložljivi dohodek
0	24
B.8 Varčevanje	
24	

III: Računi akumulacije
III.1: Račun kapitala
III.1.1: Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev

Spremembe sredstev	Spremembe obveznosti in neto vrednosti
B.10.1 Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev	B.8n Neto varčevanje
21	24
	D.9 Kapitalski transferji, prihodki
	0
	D.92 Investicijske podpore
	0
	D.99 Drugi kapitalski transferji
	0
	D.9 Kapitalski transferji, odhodki
	- 3
	D.91 Davki na kapital
	0
	D.99 Drugi kapitalski transferji
	- 3

III.1.2: Račun pridobitev nefinančnih sredstev

Spremembe sredstev	Spremembe obveznosti in neto vrednosti
P.51 Bruto investicije v osnovna sredstva	B.10.1 Spremembe neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev
19	21
P.511 Pridobitve manj odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	
14	
P.5111 Pridobitve novih opredmetenih osnovnih sredstev	
13	
P.5112 Pridobitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	
1	
P.5113 Odtujitve obstoječih opredmetenih osnovnih sredstev	
0	
P.512 Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih osnovnih sredstev	
5	
P.5121 Pridobitve novih neopredmetenih osnovnih sredstev	
10	
P.5122 Pridobitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	
0	
P.5123 Odtujitve obstoječih neopredmetenih osnovnih sredstev	
- 5	
P.513 Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	
0	
P.5131 Velike izboljšave neproizvedenih nefinančnih sredstev	
0	
P.5132 Stroški prenosa lastništva neproizvedenih nefinančnih sredstev	
0	
K.1 Potrošnja stalnega kapitala	
- 3	
P.52 Spremembe zalog	
0	
P.53 Pridobitve manj odtujitve vrednostnih predmetov	
0	
K.2 Pridobitve manj odtujitve neproizvedenih nefinančnih sredstev	
1	
K.21 Pridobitve manj odtujitve zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev	
1	
K.22 Pridobitve manj odtujitve neopredmetenih neproizvedenih sredstev	
0	
B.9 Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	
4	

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.2: Finančni račun

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
F	Neto pridobitve finančnih sredstev	32	F	Neto prevzemi obveznosti	28
F.2	Gotovina in vloge	12	F.2	Gotovina in vloge	0
F.21	Gotovina	2	F.22	Prenosljive vloge	0
F.22	Prenosljive vloge	7	F.29	Druge vloge	0
F.29	Druge vloge	3	F.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
F.3	Vrednostni papirji razen delnic	12	F.4	Posojila	24
F.4	Posojila	0	F.41	Kratkoročna	17
F.41	Kratkoročna	0	F.42	Dolgoročna	7
F.42	Dolgoročna	0	F.5	Delnice in drug lastniški kapital	4
F.5	Delnice in drug lastniški kapital	0	F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
F.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	F.61	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov	0
F.62	Prenosne premije in škodne rezervacije	0	F.612	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	0
F.7	Druge terjatve	8	F.7	Druge obveznosti	0
F.71	Komercialni krediti in predujmi	0	F.71	Komercialni krediti in predujmi	0
F.79	Druge terjatve razen komercialnih kreditov in predujmov	8	F.79	Druge obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov	0
			B.9	Neto posojanje (+) / neto izposojanje (-)	4

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.3: Računi drugih sprememb sredstev

III.3.1: Račun drugih sprememb obsega sredstev

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
AN	Nefinančna sredstva	0	AF	Obveznosti	0
AN.1	Proizvedena sredstva	0	K.7	Izgube zaradi katastrof	0
K.4	Ekonomski nastanek proizvedenih sredstev	0	K.8	Zasegi brez nadomestila	0
K.7	Izgube zaradi katastrof	0	K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	0
K.8	Zasegi brez nadomestila	0	K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0	K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0	K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0	K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0		od tega:	
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0	AF.2	Gotovina in vloge	0
	od tega:		AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.4	Posojila	0
AN.12	Zaloge	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	0	AF.7	Druge obveznosti	0
K.3	Ekonomski nastanek neproizvedenih sredstev	0			
K.5	Naravna rast negojenih bioloških virov	0			
K.6	Ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	0			
K.61	Izčrpanje naravnih sredstev	0			
K.62	Drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev	0			
K.7	Izgube zaradi katastrof	0			
K.8	Zasegi brez nadomestila	0			
K.9	Druge spremembe obsega nefinančnih sredstev, d. n.	0			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
	od tega:				
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	0			
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	0			
K.7	Izgube zaradi katastrof	0			
K.8	Zasegi brez nadomestila	0			
K.10	Druge spremembe obsega finančnih sredstev in obveznosti, d. n.	0			
K.12	Spremembe v klasifikacijah in strukturi	0			
K.12.1	Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi	0			
K.12.2	Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
K.12.22	Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti	0			
	od tega:				
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.2	Spremembe neto vrednosti zaradi drugih sprememb obsega sredstev	0

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.3.2: Račun revalorizacije

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11	Nominalni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:		K.11	Nominalni dobički(-)/ izgube(+) iz lastnine:	
AN	Nefinančna sredstva	8	AF	Obveznosti	0
AN.1	Proizvedena sredstva	5	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	5	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	0
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	3	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	3	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	1			
AF.2	Gotovina in vloge	0			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	1			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.3	Spremembe neto vrednosti zaradi nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	10

III.3.2.1: Račun nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev			Spremembe obveznosti in neto vrednosti		
K.11.1	Nevtralni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:		K.11.1	Nevtralni dobički(-)/ izgube(+) iz lastnine:	
AN	Nefinančna sredstva	6	AF	Obveznosti	2
AN.1	Proizvedena sredstva	5	AF.2	Gotovina in vloge	1
AN.11	Osnovna sredstva	5	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	1
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	2	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	2	AF.7	Druge obveznosti	1
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	3			
AF.2	Gotovina in vloge	2			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	1			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.31	Spremembe neto vrednosti zaradi nevtralnih dobičkov/izgub iz lastnine	8

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (nadaljevanje)

III.3.2.2: Račun realnih dobičkov/izgub iz lastnine

Spremembe sredstev		Spremembe obveznosti in neto vrednosti			
K.11.2	Realni dobički(+)/ izgube(-) iz lastnine:	K.11.2	Realni dobički(-)/ izgube(+)/ iz lastnine:		
AN	Nefinančna sredstva	2	AF	Obveznosti	- 2
AN.1	Proizvedena sredstva	0	AF.2	Gotovina in vloge	- 1
AN.11	Osnovna sredstva	0	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	- 1
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	2	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	2	AF.7	Druge obveznosti	- 1
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	- 2			
AF.2	Gotovina in vloge	- 2			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0			
AF.4	Posojila	0			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0			
AF.7	Druge terjatve	0			
			B.10.32	Spremembe neto vrednosti zaradi realnih dobičkov/izgub iz lastnine	2

IV: Bilance stanja

IV.1: Začetna bilanca stanja

Sredstva		Obveznosti in neto vrednost			
AN	Nefinančna sredstva	324	AF	Obveznosti	121
AN.1	Proizvedena sredstva	243	AF.2	Gotovina in vloge	38
AN.11	Osnovna sredstva	231	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	2	AF.4	Posojila	43
AN.13	Vrednostni predmeti	10	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	0
AN.2	Neproizvedena sredstva	81	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	5
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	81	AF.7	Druge obveznosti	35
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	172			
AF.2	Gotovina in vloge	110			
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	25			
AF.4	Posojila	8			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	22			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	4			
AF.7	Druge terjatve	3			
			B.90	Neto vrednost	375

Tabela A.IV.7 Zaporedje vseh računov za nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (nadaljevanje)

IV.2: Spremembe bilance stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
Skupaj spremembe sredstev			Skupaj spremembe obveznosti		
AN	Nefinančna sredstva	25	AF	Obveznosti	28
AN.1	Proizvedena sredstva	21	AF.2	Gotovina in vloge	0
AN.11	Osnovna sredstva	21	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	0	AF.4	Posojila	24
AN.13	Vrednostni predmeti	0	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	4
AN.2	Neproizvedena sredstva	4	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	4	AF.7	Druge obveznosti	0
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	33			
AF.2	Gotovina in vloge	12	B.10	Skupaj spremembe neto vrednosti zaradi:	31
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	13	B.10.1	Varčevanja in kapitalskih transferjev	21
AF.4	Posojila	0	B.10.2	Drugih sprememb obsega sredstev	0
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	1	B.10.3	Nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine	10
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	0	B.10.31	Nevtralni dobički/izgube iz lastnine	8
AF.7	Druge terjatve	8	B.10.32	Realni dobički/izgube iz lastnine	2

IV.3: Končna bilanca stanja

Sredstva			Obveznosti in neto vrednost		
AN	Nefinančna sredstva	349	AF	Obveznosti	149
AN.1	Proizvedena sredstva	264	AF.2	Gotovina in vloge	38
AN.11	Osnovna sredstva	252	AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	0
AN.12	Zaloge	2	AF.4	Posojila	67
AN.13	Vrednostni predmeti	10	AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	4
AN.2	Neproizvedena sredstva	85	AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	5
AN.21	Opredmetena neproizvedena sredstva	85	AF.7	Druge obveznosti	35
AN.22	Neopredmetena neproizvedena sredstva	0			
AF	Finančna sredstva	205			
AF.2	Gotovina in vloge	122	B.90	Neto vrednost	406
AF.3	Vrednostni papirji razen delnic	38			
AF.4	Posojila	8			
AF.5	Delnice in drug lastniški kapital	23			
AF.6	Zavarovalne tehnične rezervacije	4			
AF.7	Druge terjatve	11			

PRILOGA V

DEFINICIJA PRIMANJKLJAJA SEKTORJA DRŽAVA ZA NAMENE POSTOPKA V ZVEZI S ČEZMERNIM PRIMANJKLJAJEM

Za namene poročanja držav članic Komisiji v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, določenega v Uredbi Sveta (ES) št. 3605/93¹, je "primanjkljaj sektorja država" izravnalna postavka "neto posojanje / neto izposojanje" sektorja država, vključno s tokovi plačil obresti iz poslov zamenjav in navadnih terminskih poslov. Ta izravnalna postavka ima oznako EDPB9. Za namene postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem obresti vključujejo omenjene tokove in imajo oznako EDPD41.

¹ Ur. l. L 332, 31. 12. 1993, str. 7. Uredba je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 475/2000 (Ur. l. L 58, 3. 3. 2000, str. 1).

PRILOGA VII

SPREMEMBE V POGLAVJIH ESR, KI JIH JE UVEDLA UREDBA KOMISIJE (ES) ŠT. 995/2001 O DRUGAČNI OBRAVNAVI DAVKOV IN SOCIALNIH PRISPEVKOV

1. poglavje

1.57

Dodati za "V nekaterih primerih ... treba uporabiti približke":

"Poleg te prilagodljivosti glede časa zajemanja je bilo zaradi praktičnih razlogov, povezanih s postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem, treba opredeliti posebno zajemanje prihodkov države od davkov in socialnih prispevkov, tako da neto posojanje/izposojanje sektorja država (in nasprotnih sektorjev) ne vključuje zneskov davkov in socialnih prispevkov, ki verjetno ne bodo pobrani. Z odstopanjem od splošnega načela zajemanja transakcij se prihodki države od davkov in socialnih prispevkov bodisi prikažejo brez tistega dela, ki verjetno ne bo pobran, če pa je ta del vključen, se v istem obračunskem obdobju nevtralizira s kapitalskim transferjem države ustreznim sektorjem."

3. poglavje

3.48

V definicijo osnovne cene dodati sklic na odstavek 4.27:

"Osnovna cena je cena, ki jo proizvajalec prejme od kupca za enoto proizvedenega blaga ali storitve, zmanjšana za vse davke (glej odstavek 4.27), ki se plačajo na to enoto kot posledica njene proizvodnje ali prodaje (tj. davki na proizvode), in povečana za vse subvencije, ki se za to enoto prejmejo kot posledica njene proizvodnje ali prodaje (tj. subvencije na proizvode)."

4. poglavje

4.17

V zadnji stavek dodati sklic na odstavek 4.27:

"DDV za celotno gospodarstvo je enak razliki med celotnim fakturiranim in celotnim odbitnim DDV (glej odstavek 4.27)."

4.27

Izbrisati:

Nadomestiti z:

"Davki, ki so evidentirani z davčnimi odmerami, vendar niso nikoli plačani (npr. zaradi stečajev), se obravnavajo, kot bi bili plačani. Možnosti sta dve:

"V računih prikazani davki se lahko izvedejo iz dveh virov: iz zneskov, ki so evidentirani z odmerami in napovedmi, ali iz gotovinskih prejemkov:

- celotni odpis slabih dolgov s strani države, ki prizna, da svojih terjatev ne more več izterjati; tak odpis je prikazan v računih drugih sprememb obsega sredstev države in dolžnika, ki ni izpolnil obveznosti plačila;
- odpis dolga z vzajemnim dogovorom med državo in dolžnikom; tak odpis se obravnava kot kapitalski transfer države dolžniku v računu kapitala, ob hkratnem izbrisu terjatve v finančnem računu."

- če se uporabljajo odmere in napovedi, se zneski prilagodijo s koeficientom, odražajočim odmerjene in prijavljene zneske, ki niso nikoli pobrani. Druga možnost je prikaz kapitalskega transferja ustreznim sektorjem, ki je enak tej prilagoditvi. Koeficienti se ocenijo na osnovi prejšnjih izkušenj in tekočih pričakovanj glede odmerjenih in prijavljenih, vendar nikoli pobranih zneskov. Koeficienti se določijo za vsako vrsto davkov posebej;
- če se uporabljajo gotovinski prejemki, jih je treba časovno prilagoditi tako, da se gotovina pripiše obdobju, v katerem je potekala dejavnost, ki je ustvarila davčno obveznost. Ta prilagoditev lahko temelji na povprečni časovni razliki med dejavnostjo in davčnim prejemkom v gotovini."

4.82

Izbrisati:

"Davki, ki so evidentirani z davčnimi odmerami, vendar niso nikoli plačani (npr. zaradi stečajev), se obravnavajo, kot bi bili plačani. Možnosti sta dve:

- a) celotni odpis slabih dolgov s strani države, ki prizna, da svojih terjatev ne more več izterjati; tak odpis je prikazan v računih drugih sprememb obsega sredstev države in dolžnika, ki ni izpolnil obveznosti plačila;
- b) odpis dolga z vzajemnim dogovorom med državo in dolžnikom; tak odpis se obravnava kot kapitalski transfer države dolžniku v računu kapitala, ob hkratnem izbrisu terjatve v finančnem računu."

Nadomestiti z:

"V računih prikazani davki se lahko izvedejo iz dveh virov: iz zneskov, ki so evidentirani z odmerami in napovedmi, ali iz gotovinskih prejemkov:

- a) če se uporabljajo odmere in napovedi, se zneski prilagodijo s koeficientom, odražajočim odmerjene in prijavljene zneske, ki niso nikoli pobrani. Druga možnost je prikaz kapitalskega transferja ustreznim sektorjem, ki je enak tej prilagoditvi. Koeficienti se ocenijo na osnovi prejšnjih izkušenj in tekočih pričakovanj glede odmerjenih in prijavljenih, vendar nikoli pobranih zneskov. Koeficienti se določijo za vsako vrsto davkov posebej;
- b) če se uporabljajo gotovinski prejemki, jih je treba časovno prilagoditi tako, da se gotovina pripiše obdobju, v katerem so potekali dejavnosti, transakcije ali drugi dogodki, ki so ustvarili davčno obveznost (pri nekaterih davkih na dohodek pa tistemu obdobju, v katerem je bil določen znesek davka). Ta prilagoditev lahko temelji na povprečni časovni razliki med dejavnostjo, transakcijo ali drugim dogodkom (ali določitvijo zneska davka) in davčnim prejemkom v gotovini.

Kadar tekoče davke na dohodek, premoženje itd. zadrži delodajalec pri viru, jih je treba vključiti v plače, četudi jih delodajalec dejansko ni posredoval državi. Sektor gospodinjstev se nato prikaže, kot da je sektorju države plačal celoten znesek. Dejansko neplačane zneske je treba nevtralizirati s kapitalskim transferjem države sektorjem delodajalcev v postavki D.995."

4.96

Vstaviti na koncu odstavka:

"V računih prikazani prihodki države od socialnih prispevkov se lahko izvedejo iz dveh virov: iz zneskov, ki so evidentirani z odmerami in napovedmi, ali iz gotovinskih prejemkov:

- a) če se uporabljajo odmere in napovedi, se zneski prilagodijo s koeficientom, odražajočim odmerjene in prijavljene zneske, ki niso nikoli pobrani. Druga možnost je prikaz kapitalskega transferja ustreznim sektorjem, ki je enak tej prilagoditvi. Koeficienti se ocenijo na osnovi prejšnjih izkušenj in tekočih pričakovanj glede odmerjenih in prijavljenih, vendar nikoli pobranih zneskov. Koeficienti se določijo za vsako vrsto socialnih prispevkov posebej;
- b) če se uporabljajo gotovinski prejemki, jih je treba časovno prilagoditi tako, da se gotovina pripiše obdobju, v katerem je potekala dejavnost, ki je ustvarila obveznost socialnega prispevka (ali obdobju, v katerem je nastala obveznost). Ta prilagoditev lahko temelji na povprečni časovni razliki med dejavnostjo (ali nastankom obveznosti) in davčnim prejemkom v gotovini.

Kadar prihodke sektorja države od socialnih prispevkov zadrži delodajalec pri viru, jih je treba vključiti v plače, četudi jih delodajalec dejansko ni posredoval državi. Sektor gospodinjstev se nato prikaže, kot da je sektorju države plačal celoten znesek. Dejansko neplačane zneske je treba nevtralizirati s kapitalskim transferjem države sektorjem delodajalcev v postavki D.995."

4.150	<p><i>Izbrisati:</i></p> <p>"Čas zajemanja: davki na kapital se zajamejo v obdobju nastanka davčne obveznosti."</p>	<p><i>Nadomestiti z:</i></p> <p>"V računih prikazani davki se lahko izvedejo iz dveh virov: iz zneskov, ki so evidentirani z odmerami in napovedmi, ali iz gotovinskih prejemkov:</p> <p>a) če se uporabljajo odmere in napovedi, se zneski prilagodijo s koeficientom, odražajočim odmerjene in prijavljene zneske, ki niso nikoli pobrani. Druga možnost je prikaz kapitalskega transferja ustreznim sektorjem, ki je enak tej prilagoditvi. Koeficienti se ocenijo na osnovi prejšnjih izkušenj in tekočih pričakovanj glede odmerjenih in prijavljenih, vendar nikoli pobranih zneskov. Koeficienti se določijo za vsako vrsto davkov posebej;</p> <p>b) če se uporabljajo gotovinski prejemki, jih je treba časovno prilagoditi tako, da se gotovina pripiše obdobju, v katerem je potekala dejavnost, ki je ustvarila davčno obveznost (ali obdobju, v katerem je bil določen znesek davka). Ta prilagoditev lahko temelji na povprečni časovni razliki med dejavnostjo (ali določitvijo zneska davka) in davčnim prejemkom v gotovini."</p>
4.165		<p><i>Na koncu prvega stavka točke f) dodati sklic na novo točko j):</i></p> <p>"– razen posebnega primera prihodkov sektorja države od davkov in socialnih prispevkov (glej odstavek 4.165 j)."</p> <p><i>Na koncu odstavka dodati:</i></p> <p>"j) kadar se prihodki sektorja države od davkov in socialnih prispevkov prikažejo na osnovi odmer in napovedi, je treba del, ki verjetno ne bo pobran, nevtralizirati v istem obračunskem obdobju. To se lahko naredi v posebni postavki D.995 v okviru drugih kapitalskih transferjev (D.99) med državo in ustreznimi sektorji. Tok D.995 je treba nadalje razčleniti glede na vrste davkov in socialnih prispevkov."</p>
5. poglavje		
5.129		<p><i>Dodati na koncu odstavka:</i></p> <p>"Prihodki države od davkov in socialnih prispevkov, ki jih je treba vključiti v AF.79, ne smejo vključevati tistega dela davkov in socialnih prispevkov, ki verjetno ne bo pobran in zato predstavlja terjatev države brez resnične vrednosti."</p>
6. poglavje		
6.27		<p><i>Dodati na koncu točke d):</i></p> <p>"Z odstopanjem od splošnega načela ta postavka ne vključuje prihodkov države od davkov in socialnih prispevkov, za katere država enostransko prizna, da verjetno ne bodo pobrani. Prihodki države od davkov in socialnih prispevkov, ki verjetno ne bodo pobrani, se pri izračunu neto posojanja/neto izposojanja sektorja država in nasprotnih sektorjev nevtralizirajo v obračunskem obdobju, v katerem je nastala obveznost (glej odstavek 1.57);"</p>

7. poglavje

7.61

Dodati na koncu odstavka:

"Prihodki države od davkov in socialnih prispevkov, ki jih je treba vključiti v AF.79, ne smejo vključevati tistega dela davkov in socialnih prispevkov, ki verjetno ne bo pobran in zato predstavlja terjatev države brez resnične vrednosti."

9. poglavje

9.47

Izbrisati prvi stavek:

"Davki in subvencije na proizvode so v plačilo zapadli zneski le, če so evidentirani z davčnimi odmerami, davčnimi napovedmi ipd. ali če so zneski dejansko plačani (glej odstavek 4.27)."

Izbrisati v točki b)(2):

"to mora biti prikazano kot druga sprememba obsega finančnih sredstev in obveznosti, torej ne v tabelah ponudbe in porabe."

Nadomestiti prvi stavek z:

"Način zajemanja davkov in subvencij na proizvode je opredeljen v odstavkih 4.27 in 4.40."

Priloga IV

V klasifikaciji transakcij in drugih tokov vstaviti za "D.99 Drugi kapitalni transferji":

D.995	Kapitalni transferji države ustreznim sektorjem na osnovi odmerjenih davkov in socialnih prispevkov, ki verjetno ne bodo pobrani
D.99521	Odmerjeni davki na proizvode, ki verjetno ne bodo pobrani
D.99529	Odmerjeni drugi davki na proizvodnjo, ki verjetno ne bodo pobrani
D.99551	Odmerjeni davki na dohodek, ki verjetno ne bodo pobrani
D.99559	Odmerjeni drugi tekoči davki, ki verjetno ne bodo pobrani
D.9956111	Odmerjeni dejanski socialni prispevki delodajalcev, ki verjetno ne bodo pobrani
D.9956112	Odmerjeni socialni prispevki zaposlenih, ki verjetno ne bodo pobrani
D.9956113	Odmerjeni socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb, ki verjetno ne bodo pobrani
D.99591	Odmerjeni davki na kapital, ki verjetno ne bodo pobrani"

PRILOGA VIII

SPREMEMBE V POGLAVJIH ESR, KI JIH JE UVEDLA UREDBA (ES) ŠT. 2558/2001 O DRUGAČNI OBRAVNAVI PORAVNAV V OKVIRU POSLOV ZAMENJAV IN NAVADNIH TERMINSKIH POSLOV

4. poglavje

4.47

Izbrisati:

"Zamenjave so pogodbeni sporazumi med dvema institucionalnima enotama, ki se dogovorita za izmenjavo tokov plačil za enak znesek zadolženosti v času. Običajne oblike zamenjav so obrestne zamenjave in valutne zamenjave.

Tokovi obrestnih plačil, ki izhajajo iz pogodbe o zamenjavi, morajo biti prikazani ločeno od plačil med obema strankama v zamenjavi. Vsa plačila tretjim strankam (npr. specializiranim posrednikom) za pripravo zamenjav morajo biti prikazana kot nakupi storitev.

Enako načelo se uporablja tudi pri navadnih terminskih poslih."

Nadomestiti z:

"Nobeno plačilo, ki izhaja iz kakršnih koli poslov zamenjav, se ne prikaže kot obresti in ne zajema kot dohodek od lastnine (glej odstavka 5.67 d) in 5.139 c) o izvedenih finančnih instrumentih).

Podobno se niti transakcije v okviru navadnih terminskih poslov ne zajemajo kot dohodek od lastnine (glej odstavke 5.67 e)."

5. poglavje

5.67 d)

Izbrisati:

"zamenjave, če imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotane. Zamenjave so pogodbeni dogovori med dvema udeležencema o zamenjavi tokov plačil za enak znesek zadolženosti v času in skladno z vnaprej določenimi pravili. Najbolj pogosti obliki sta obrestna zamenjava in valutna zamenjava. Obrestna zamenjava vključuje zamenjavo plačil obresti z različnimi značilnostmi, kot so stalna obrestna mera za spremenljivo obrestno mero, dve različni spremenljivi obrestni meri, stalna obrestna mera v eni valuti in spremenljiva v drugi ipd. (glej odstavke 4.47). Valutne zamenjave vključujejo zamenjavo določenih zneskov dveh različnih valut s poznejšimi odplačili, ki obsegajo tokove obresti in glavnice v času po vnaprej določenih pravilih;"

Nadomestiti z:

"zamenjave, če imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotane. Zamenjave so pogodbeni dogovori med dvema udeležencema o zamenjavi tokov plačil za enak znesek zadolženosti v času in skladno z vnaprej določenimi pravili. Najpogostejše oblike so obrestna zamenjava, devizna zamenjava in valutna zamenjava (imenovana tudi medvalutna obrestna zamenjava). Obrestna zamenjava vključuje zamenjavo plačil obresti z različnimi značilnostmi, kot so stalna obrestna mera za spremenljivo obrestno mero, dve različni spremenljivi obrestni meri, stalna obrestna mera v eni valuti in spremenljiva v drugi ipd. Devizne zamenjave (vključno z vsemi navadnimi terminskimi posli) so transakcije v tujih valutah po tečajih, ki so določeni vnaprej. Valutne zamenjave vključujejo zamenjavo določenih zneskov dveh različnih valut s poznejšimi odplačili, ki obsegajo tokove obresti in glavnice v času po vnaprej določenih pravilih. Nobeno od teh plačil se v sistemu ne prikazuje kot dohodek od lastnine, vse poravnave pa se prikazujejo v finančnem računu;"

5.67 e)

Izbrisati:

"navadne terminske posle, če imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotani. Navadni terminski posli so pogodbeni dogovori, s katerimi se udeleženca, ki se želita zavarovati pred spremembami obrestnih mer, dogovorita o obrestni meri, ki bo na dan, določen za poravnavo, plačana na namišljeni znesek glavnice, ki ni nikoli izmenjana. Plačila so določena na osnovi razlike med dogovorjeno mero navadnega terminskega posla in prevladujočo tržno mero v času poravnave. V sistemu so ta plačila prikazana kot dohodek od lastnine (glej odstavke 4.47)."

Nadomestiti z:

"navadne terminske posle, če imajo tržno vrednost, ker se z njimi trguje ali so lahko pobotani. Navadni terminski posli so pogodbeni dogovori, s katerimi se udeleženca, ki se želita zavarovati pred spremembami obrestnih mer, dogovorita o obrestnih, ki bodo na dan, določen za poravnavo, plačane na namišljeni znesek glavnice, ki ni nikoli izmenjana. Plačila so določena na osnovi razlike med dogovorjeno mero in prevladujočo tržno mero v času poravnave. Ta plačila se v sistemu ne prikazujejo kot dohodek od lastnine, pač pa v postavki izvedeni finančni instrumenti."

5.139 c)

Izbrisati:

"vse izrecne provizije, ki jih plačajo ali prejmejo borzni in drugi posredniki za pripravo opcij, standardiziranih terminskih poslov, zamenjav in drugih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, se obravnavajo kot plačila storitev v ustreznih računih. Tokovi obrestnih plačil, ki izhajajo iz poslov zamenjav, so prikazani kot dohodek od lastnine, odplačila glavnice pa kot transakcije z ustreznim osnovnim instrumentom v finančnem računu. Stranki v poslu zamenjave ne nudita storitev druga drugi, vsako plačilo tretji osebi za pripravo zamenjave pa je plačilo storitve (glej odstavek 4.47). Premija, plačana prodajalcu opcije, načeloma vsebuje zaračunano storitev, v praksi pa elementa storitve navadno ni mogoče izločiti. Posledično morata biti kupčeva pridobitev finančnega sredstva in prodajalčev prevzem obveznosti prikazana po polni ceni;"

Nadomestiti z:

"vse izrecne provizije, ki jih plačajo ali prejmejo borzni in drugi posredniki za pripravo opcij, standardiziranih terminskih poslov, zamenjav in drugih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, se obravnavajo kot plačila storitev v ustreznih računih. Stranki v poslu zamenjave ne nudita storitev druga drugi, vsako plačilo tretji osebi za pripravo zamenjave pa je plačilo storitve (glej odstavek 4.47). Če se v okviru posla zamenjave izmenjajo zneski glavnice, se ustrezni tokovi prikažejo kot transakcije z osnovnim instrumentom, tokovi drugih plačil (razen provizij) pa v postavki izvedeni finančni instrumenti (F.34). Premija, plačana prodajalcu opcije, načeloma vsebuje zaračunano storitev, v praksi pa elementa storitve navadno ni mogoče izločiti. Posledično morata biti kupčeva pridobitev finančnega sredstva in prodajalčev prevzem obveznosti prikazana po polni ceni;"

5.139 d)

Izbrisati:

"kadar pogodba o zamenjavi vključuje izmenjavo zneskov glavnice (kot npr. pri valutnih zamenjavah), je začetna izmenjava prikazana kot transakcija z izmenjanim osnovnim instrumentom, in ne kot transakcija z izvedenim finančnim instrumentom (F.34). Posledično to pomeni, da v tem trenutku nastane izvedeni finančni instrument z ničelno začetno vrednostjo. Pozneje bo vrednost izvedenega finančnega instrumenta vsebovala vsaj naslednje sestavine:

- (1) tekočo tržno vrednost razlike med pričakovano prihodnjo tržno vrednostjo zneska glavnice, ki naj bi se ponovno izmenjal, ter zneskom glavnice, ki je določen v pogodbi, ter
- (2) tekočo tržno vrednost prihodnjega toka vseh obresti in drugih denarnih tokov, določenih v pogodbi.

Spremembe vrednosti izvedenega finančnega instrumenta v času morajo biti prikazane v računu revalorizacije.

Naknadne ponovne izmenjave glavnice uravnavajo roki in pogoji iz pogodbe o zamenjavi, zato se lahko zgodi, da se finančna sredstva izmenjajo po ceni, ki je različna od prevladujoče tržne cene za ta sredstva. Nasprotno plačilo med strankama v poslu zamenjave je takšno, kot je opredeljeno v pogodbi. Razlika med tržno in pogodbeno ceno je enaka likvidacijski vrednosti sredstva/obveznosti, ki velja na dan dospelosti, in mora biti prikazana kot transakcija z izvedenimi finančnimi instrumenti (F.34). Ta končna transakcija z izvedenim finančnim instrumentom in vsi končni neto tokovi obresti morajo ustrezati celotnemu revalorizacijskemu dobičku ali izgubi v obdobju trajanja pogodbe o zamenjavi. Takšna obravnava je podobna načinu obravnave opcij, ki trajajo do dospeljaja (glej a) zgoraj).

Nadomestiti z:

"kadar pogodba o zamenjavi vključuje izmenjavo zneskov glavnice (kot npr. pri valutnih zamenjavah), je začetna izmenjava prikazana kot transakcija z izmenjanim osnovnim instrumentom, in ne kot transakcija z izvedenim finančnim instrumentom (F.34). Kadar pogodba ne vključuje izmenjave zneskov glavnice, se na začetku ne prikaže nobena transakcija. Posledično to pomeni, da v obeh primerih v tem trenutku nastane izvedeni finančni instrument z ničelno začetno vrednostjo. Pozneje bo vrednost zamenjave enaka:

- (1) za znesek glavnice: tekoči tržni vrednosti razlike med pričakovano prihodnjo tržno vrednostjo zneska, ki naj bi se ponovno izmenjal, ter zneskom, ki je določen v pogodbi;
- (2) za druga plačila: tekoči tržni vrednosti prihodnjih tokov, določenih v pogodbi.

Spremembe vrednosti izvedenega finančnega instrumenta v času morajo biti prikazane v računu revalorizacije.

Naknadne ponovne izmenjave glavnice uravnavajo roki in pogoji iz pogodbe o zamenjavi, zato se lahko zgodi, da se finančna sredstva izmenjajo po ceni, ki je različna od prevladujoče tržne cene za ta sredstva. Nasprotno plačilo med strankama v poslu zamenjave je takšno, kot je opredeljeno v pogodbi. Razlika med tržno in pogodbeno ceno je enaka likvidacijski vrednosti sredstva/obveznosti, ki velja na dan dospelosti, in mora biti prikazana kot transakcija z izvedenimi finančnimi instrumenti (F.34). Drugi tokovi v okviru posla zamenjave so kot transakcije z izvedenimi finančnimi instrumenti prikazani z zneski, ki so bili dejansko izmenjani. Vse transakcije z izvedenimi finančnimi instrumenti morajo ustrezati celotnemu revalorizacijskemu dobičku ali izgubi v obdobju trajanja pogodbe o zamenjavi. Takšna obravnava je podobna načinu obravnave opcij, ki trajajo do dospeljaja (glej a) zgoraj).

Za institucionalno enoto se zamenjave in navadni terminski posli prikažejo v postavki izvedeni finančni instrumenti na strani sredstev, kadar imajo neto vrednost sredstev, pri tem pa pozitivna neto plačila povečujejo neto vrednost (in obratno). Kadar ima zamenjava neto vrednost obveznosti, se prikaže na strani obveznosti, pri tem pa negativna neto plačila povečujejo neto vrednost (in obratno)."

Dodati prilogo V (glej prilogo V).

STVARNO KAZALO

Oštevilčene reference se nanašajo na poglavja in odstavke. Reference v oklepajih se nanašajo na klasifikacije Evropskega sistema računov (glej prilogo IV).

A

Agregati, 1.66-67, 8.88-99, 10.01-03, 10.06, 10.10, 10.65-66
denarni -, 5.21, dodatek 5.1
in ekonomska politika, 1.04a
nacionalnega/realnega dohodka, 10.60
nihanja -, 10.02
pregledni prikaz, tabela 8.1
regionalni - po dejavnostih, 13.18-29

Akreditivi, 5.05, 7.22

Amortizacija. *Glej* geometrijska -; linearna -

B

Bančni akcepti, 5.58d, 5.81

Banke, 2.50

Bankovci

ki niso v obtoku, 3.135, 5.40

v obtoku, 5.39

Glej tudi gotovina

Barter, 1.36, 1.52, 3.139

BDP. *Glej* bruto domači proizvod

BDPR. *Glej* bruto domači proizvod po regijah

BDPtc. *Glej* bruto domači proizvod v tržnih cenah

Bilance stanja (IV), 1.25a, 5.09, 6.40-41, 6.50, 6.58, 7.01-69, 8.60

definicija, 7.01, 8.04

denarni agregati, dodatek 5.1

finančne -, 7.67-69

izravnalne postavke, dodatek 7.2

pojasnjevalne postavke, 7.62-66

sredstva, 7.09-24

struktura, 1.49, tabela 8.15

vrednotenje vknjižb

po vrstah sredstev, 7.33-61

splošna načela, 7.25-32

začetna in končna -,

računovodske povezave, 7.08, dodatek 7.2

Blaginja, 1.18g, 1.22

Blago

netrajno -, 3.148

obstoječe -, 3.147-148, 9.31

trajno -, 9.29d, priloga II

v zalogah, 3.118

Blago in storitve. *Glej* proizvodi

BND. *Glej* bruto nacionalni dohodek

BNP. *Glej* bruto nacionalni proizvod

Brezposelnost, 1.25, 11.20

prejemki, 1.23, 4.84

orodje za analizo -, 8.103, 8.138

stopnje, 11.21

Bruto. *Glej* prikazovanje (bruto in neto)

Bruto domači dohodek. *Glej* realni bruto domači dohodek

Bruto domači proizvod (BDP), 8.11, 9.25, 10.30
mednarodne primerjave, 10.72

Bruto domači proizvod po regijah (BDPR), 13.29

Bruto domači proizvod v tržnih cenah (BDPtc), 8.13, 8.89

Bruto investicije (P.5), 3.100-127

Bruto investicije v osnovna sredstva (P.51), 3.102-116

čas zajemanja, 3.112-116

definicija, 3.102

lastne -; iz lastne proizvodnje, 3.22, 3.112

prerazvrstitve in šifriranje, priloga IV

vrednotenje, 3.112-116

vrste, 3.105

Glej tudi pridobitve manj odtujitve

Bruto nacionalni dohodek (BND), 8.94, 10.60

Bruto nacionalni proizvod (BNP), 8.94

Bruto nacionalni razpoložljivi dohodek, 8.95

C

Carinska meja, 1.55

prečkanje -, 3.134

Celotni odpisi/delni odpisi slabih dolgov, 5.16

Celotno gospodarstvo. *Glej* gospodarstvo, celotno

Cene

cenovna diskriminacija, 10.20-21
 cif, 3.138
 definicija, 10.13
 ekonomsko pomembne -, 3.19
 in kakovost, 3.124, 10.15-23
 izvršilne -, 5.67a, 5.139a
 kupčeve -, 1.54, 3.06
 nihanja -, 3.124, 6.47
 ob izdaji, 4.45, 5.138e, 5.140a
 odkupne -, 4.46a, 6.51
 osnovne -, 1.25, 1.54, 3.48
 splošna raven cen, 1.46, 6.47, 8.57, 8.59
 stalne -, 1.25d, 1.56
 tekoče -, 1.56
 tržne -, 1.51

Centralna banka (S.121), 2.45-47, tabela 2.1

Glej tudi finančne družbe

Centralna država (S.1311), 2.71, tabela 2.1

Glej tudi država (S.13)

Cerkvene in verske skupnosti, 2.88a

Cif. *Glej* stroški, zavarovanje, prevoznina

COFOG. *Glej* klasifikacija funkcij države

COICOP. *Glej* klasifikacija individualne (končne) potrošnje (gospodinjstev) po namenu

COPNI. *Glej* klasifikacija izdatkov NPISG po namenu

CPA. *Glej* klasifikacija proizvodov po dejavnostih

Č

Čas zajemanja

bruto investicij v osnovna sredstva, 3.112-116
 davkov na proizvodnjo in uvoz, 4.26
 dejanske končne potrošnje, 3.97-99
 dejanskih socialnih prispevkov, 4.96
 dividend, 4.55
 dohodka od lastnine, pripisanega zavarovancem, 4.70
 dohodka, odtegnjenega iz nepravih družb, 4.62
 drugih kapitalskih transferjev, 4.166
 finančnih transakcij, 5.142-144
 investicijskih podpor, 4.162
 izdatkov za končno potrošnjo, 3.89-96
 lastne končne potrošnje, 3.91
 najemnin, 4.75
 obresti, 4.50
 po obračunskem načelu, 1.57, 4.50

poprakov za spremembo neto lastniškega kapitala
 gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov, 4.143
 pripisanih socialnih prispevkov, 4.101
 proizvodnje, 3.46-68
 računovodska pravila, 1.57
 reinvestiranih dohodkov od neposrednih tujih naložb, 4.67
 socialnih prejemkov, 4.107
 sprememb zalog, 3.120-124
 sredstev za zaposlene, 4.12
 subvencij, 4.39
 tekočih davkov na dohodek, premoženje itd., 4.82
 transakcij z obstoječim blagom, 3.152
 uvoza in izvoza, 3.137, 3.146
 v trenutku plačila, 1.57
 vmesne potrošnje, 3.72-73

Četrtletni računi, 1.02, 12.01-09

Človeški kapital, 7.12

D

Darila, 4.104, 4.165

Glej tudi davki (na darila)

Davek na dodano vrednost, 9.44-45, 10.52

Davki

in dajatve na uvoz razen DDV (D.212), 4.18

Glej tudi davki (na proizvode)

minus subvencije na proizvode, 1.54, 9.46-47

na darila, 4.149a

na dediščino, 4.149a

na dohodek (D.51), 4.03, 4.82

Glej tudi tekoči davki na dohodek, premoženje itd.

na finančne transakcije, 5.137

na mednarodne transakcije, 4.23, 4.79

na plače, 4.23

na prodajo. *Glej* splošni prodajni davki

na proizvode (D.21), 4.16, 4.21

Glej tudi davki (na proizvodnjo in uvoz)

na proizvode razen DDV in uvoznih davkov (D.214), 10.50

definicija, 4.19

zajetje, 4.20, 4.40b

Glej tudi davki (na proizvode)

na proizvodnjo in uvoz (D.2), 9.42

čas zajemanja, 4.26

definicija, 4.14

knjiženje, 4.29

plačani institucijam Evropske Unije, 4.25

prikazana vrednost, 4.27-28

razčlenitev, 4.15

Glej tudi drugi davki na proizvodnjo

- na uvoz razen DDV in uvoznih dajatev (D.2122), 4.18b
na uvoz. *Glej* uvozne dajatve
tipa DDV (D.211), 4.17
Glej tudi davki (na proizvode); davek na dodano vrednost
Glej tudi drugi davki na proizvodnjo
- DDV. *Glej* davek na dodano vrednost
- Dejanska končna potrošnja (P.4), 3.81-88, 8.36, 8.40
celotna -, 3.88
čas zajemanja in vrednotenje, 3.97-99
definicija, 3.81
individualna (P.41), 3.82, 4.38j
kolektivna (P.42), 3.83, 8.40
vrednotenje, 3.97-99
- Dejanski socialni prispevki (D.611)
čas zajemanja, 4.96
delodajalcev (D.6111), 4.92
obvezni - (D.61111), 4.94a
prostovoljni - (D.61112), 4.94b
knjiženje, 4.95, 4.97
obvezni/prostovoljni -, 4.93-94
samozaposlenih in nezaposlenih oseb (D.6113), 4.92
obvezni - (D.61131), 4.94e
prostovoljni - (D.61132), 4.94f
zaposlenih (D.6112), 4.92
obvezni - (D.61121), 4.94c
prostovoljni - (D.61122), 4.94d
Glej tudi socialni prispevki
- Dejavnost, 2.103-104
glavna -, 2.20, 3.10
pomožna -, 1.13, 3.12-13
stranska -, 1.29, 3.11
- Dejavnosti, 1.29, 2.108-109
klasifikacija -, 2.110
prerazvrstitve in šifriranje, priloga IV
računi, 1.02
- Delavci, 11.13, 11.16
obmejni -, 2.10a, 11.08, 11.17-18
sezonski -, 2.10b, 11.08, 11.17
- Delnice
dividendne -, 5.91c
kapitalske -, 5.91a
knjiženje, 5.140d
likvidnost, 6.56, 7.54
odkupljene -, 5.91b
prednostne -, 5.91d
premijske -, 5.93, 6.56
- Delnice in drug lastniški kapital (AF.5), 4.38h, dodatek 7.1
dobički/izgube iz lastnine, 6.56
transakcije z - (F.5), 5.86-87
vrednotenje, 7.52-57
- Delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov (AF.51), dodatek 7.1
transakcije z - (F.51), 5.88-89
vrednotenje, 5.140
vrednotenje, 7.52-56
Glej tudi delnice in drug lastniški kapital
- Delnice, ki kotirajo na borzi (AF.511), dodatek 7.1
transakcije z - (F.511), 5.90-93
vrednotenje, 7.53
Glej tudi delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov
- Delnice, ki ne kotirajo na borzi (AF.512), dodatek 7.1
transakcije z - (F.512), 5.90-93
vrednotenje, 7.54
Glej tudi delnice in drug lastniški kapital razen delnic vzajemnih skladov
- Delnice vzajemnih skladov (AF.52), dodatek 7.1
transakcije z - (F.52), 5.96-97
vrednotenje, 5.141
vrednotenje, 7.57
Glej tudi delnice in drug lastniški kapital
- Demonetizacija. *Glej* monetizacija/demonetizacija zlata
- Denarne enote, 10.01
- Denarne finančne institucije, 2.41, 2.49-50, 2.55, 5.84
Glej tudi druge denarne finančne institucije
- Denarne oblasti, 5.27, 5.31
- Denarno zlato (AF.11), dodatek 7.1
čistost, 5.28
in posebne pravice črpanja (AF.1), dodatek 7.1
sredstva brez nasprotnih obveznosti, 5.25
transakcije z - (F.1), 5.24
vrednotenje, 7.45
nastanek/izginotje, 5.31
transakcije z - (F.11), 5.26, 5.29-30
vrednotenje, 7.45
- Devizni tečaji, 6.58, 10.68, 10.70
večvrstni -, 4.40
- Diskont, 4.45, 7.38
- Dividende (D.421), 4.53-54
Glej tudi razdeljeni dohodek družb; delnice

- Dobički/izgube iz lastnine, 1.43, 1.46, 3.60, dodatek 7.2
 nevtralni - (K.11.1), 1.46, 6.43-46, 8.57
 nominalni - (K.11), 1.46, 6.35-42, 8.54
 po vrstah finančnih sredstev, 6.49-57
 realni - (K.11.2), 1.46, 6.47-48, 8.59
- Dobrodelne ustanove, 2.88b
- Dodana vrednost, 8.11-12, 8.18, 9.23
 neto -, 8.153, tabela 8.22
 v stroških faktorjev, 1.15, 9.24
 vrednotenje, 10.27-30
- Dodatna plačila, 5.46, 5.68, 5.81
- Dogovori o ponovnem odkupu, 1.25, 5.46f, 5.64, 5.81d
- Dohodek
 primarni -, 8.22, 8.29-30
 v naravi, 8.33
- Dohodek od lastnine (D.4), 4.41, 5.18
- Dohodek od lastnine, pripisan zavarovancem (D.44), 4.68-71
Glej tudi dohodek od lastnine
- Dohodek, odtegnjen iz nepravih družb (D.422), 4.56
 čas zajemanja, 4.62
 knjiženje, 4.57, 4.63
 zajetje, 4.58-61
Glej tudi razdeljeni dohodek družb
- Dokončani proizvodi (AN.123), dodatek 7.1
Glej tudi zaloge (AN.12)
- Dolg
 celotni odpis/delni odpis -, 5.16
 enostranska zavrnitev -, 4.165f
 odpis -, 1.45, 4.27, 4.38, 4.165f, 5.16, 6.28
 oprostitev -, 5.16
 prevzem -, 4.165f, 5.16
 slab -, 5.17, 6.27d
Glej tudi terjatve; obveznosti
- Dolgoročna posojila (AF.42), dodatek 7.1
 transakcije z - (F.42), 5.73, 5.75
Glej tudi hipoteke; krediti; posojila
- Dolgoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih
 finančnih instrumentov (AF.332), dodatek 7.1
 transakcije z - (F.332), 5.60-64
 vrednotenje, 7.49
Glej tudi vrednostni papirji razen delnic in izvedenih
 finančnih instrumentov
- Dovoljenja in licence, 3.76-77, 4.79-80
- Dragocene kovine in kamni (AN.131), dodatek 7.1
Glej tudi vrednostni predmeti
- Drobno orodje, 3.70e, 3.108
- Drug lastniški kapital (AF.513), dodatek 7.1
 transakcije z - (F.513), 5.94-95
Glej tudi delnice in drug lastniški kapital
- Druga gospodinjstva (S.145), 2.84, tabela 2.1
Glej tudi gospodinjstva
- Druga naravna sredstva (AN.213 + AN.214), dodatek 7.1
 vrednotenje, 7.42
Glej tudi opredmetena neproizvedena sredstva
- Druga nedokončana proizvodnja (AN.1222), dodatek 7.1
Glej tudi nedokončana proizvodnja
- Druga neopredmetena neproizvedena sredstva (AN.229),
 dodatek 7.1
Glej tudi neopredmetena neproizvedena sredstva
- Druga neopredmetena osnovna sredstva (AN.1129), dodatek 7.1
Glej tudi neopredmetena osnovna sredstva
- Druga netržna proizvodnja (P.13), 3.23
Glej tudi proizvodnja (rezultat dejavnosti); proizvodnja
 (dejavnost)
- Druga zemljišča in z njimi povezane površinske vode
 (AN.2119), dodatek 7.1
Glej tudi zemljišča
- Druge denarne finančne institucije (S.122), 2.48-52, tabela 2.1
 in depozitarne družbe v SNR, 2.41
Glej tudi finančne družbe
- Druge spremembe obsega (K.3-K.10, K.12), 6.15-16, 6.34,
 dodatek 7.2
 finančnih sredstev in obveznosti, d. n. (K.10), 6.26-28
 nefinančnih sredstev, d. n. (K.9), 6.25
 sredstev in obveznosti, 1.44-45
- Druge spremembe sredstev (K.3-K.12), 1.43-46, 6.14
 račun - (III.3), 1.25b, 1.59, 8.52-59
- Druge spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti
 (K.12.22), 6.33
Glej tudi spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti
- Druge subvencije na proizvode (D.319), 4.35, 4.40d
Glej tudi subvencije (na proizvode)
- Druge subvencije na proizvodnjo (D.39), 4.36-37
Glej tudi subvencije
- Druge terjatve in obveznosti (AF.7), dodatek 7.1
 dobički/izgube iz lastnine, 6.51

- transakcije z - (F.7), 5.83a, 5.120-123
vrednotenje, 7.61
Glej tudi komercialni krediti in predujmi
- Druge terjatve in obveznosti razen komercialnih kreditov in predujmov (AF.79), dodatek 7.1
transakcije z - (F.79), 5.128-131
vrednotenje, 7.61
- Druge vloge (AF.29), dodatek 7.1
transakcije z - (F.29), 5.45-49
Glej tudi gotovina in vloge
- Druge zgradbe in objekti (AN.1112), dodatek 7.1
kot bruto investicije v osnovna sredstva, 3.105
Glej tudi opredmetena osnovna sredstva
- Drugi davki na proizvodnjo (D.29), 4.22-24
Glej tudi davki (na proizvodnjo in uvoz)
- Drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.123), 2.51-56, tabela 2.1
Glej tudi finančne družbe
- Drugi kapitalski transferji (D.99), 4.38e-g, 4.164-167
Glej tudi kapitalski transferji
- Drugi netržni proizvajalci, 3.26
subvencije, 4.30
vrednotenje
celotne proizvodnje, 3.53-54
druge netržne proizvodnje, 3.55
tržne proizvodnje, 3.56
Glej tudi druga netržna proizvodnja; proizvajalci (drugi netržni)
- Drugi objekti (AN.11122), dodatek 7.1
Glej tudi druge zgradbe in objekti
- Drugi prejemki socialne varnosti v naravi (D.6312), 4.105
Glej tudi socialna varnost (prejemki v naravi)
- Drugi stroji in oprema (AN.11132), dodatek 7.1
Glej tudi stroji in oprema
- Drugi tekoči davki (D.59), 4.79-82
Glej tudi tekoči davki na dohodek, premoženje itd.
- Drugi tekoči transferji (D.7), 4.109-140, 8.30
Glej tudi tekoči transferji
- Drugi vrednostni predmeti (AN.139), 3.126, dodatek 7.1
Glej tudi vrednostni predmeti
- Drugo ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev (K.62), 6.21
Glej tudi ekonomsko izginotje neproizvedenih sredstev
- Družabni, kulturni, rekreacijski in športni klubi, 2.88a
- Družbe
ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev, 2.55f
ki upravljajo izdajanje vrednostnih papirjev, 2.58c
nadzor nad -, 2.26
Glej tudi holdinške družbe
pozavarovalne -, 2.62
specializirane finančne -, 2.55e
z omejeno odgovornostjo, 5.95a
za faktoring, 2.55c, 5.125
za finančni najem, 2.55a
Glej tudi finančne družbe; nefinančne družbe
- Država. *Glej* nacionalno gospodarstvo
- Država (S.13), 1.28c, 2.68-74, tabela 2.1
definicija, 2.68
dejanska končna potrošnja, 8.40
nadzor družb, 2.26
podsektorji, 2.70
proizvodnja storitev, 1.13
storitve, 3.65, 10.43
zajetje, 2.69
zaporedje vseh računov, tabela A.IV.5
- Države članice EU (S.211), 2.92
Glej tudi Evropska unija
- Države nečlanice in mednarodne organizacije (S.22), 2.92
- Državne trgovske organizacije, 4.34-35
- Državni dolg, 1.08
- E**
- EED. *Glej* enote enovrstne dejavnosti
- EIB. *Glej* Evropska investicijska banka
- Ekonomska sredstva, 7.10
izražena v tujih valutah, 7.31
klasifikacija, 7.12, tabela 7.1
kot finančne terjatve, 5.04
nasprotna postavka, 5.04, 5.25, 7.21
skupine, 7.13
v računih bilanc stanja, 7.08
vrednotenje, 7.25
Glej tudi postavke pod "pridobitve manj odujitive"
- Ekonomske dejavnosti
ilegalne -, 1.42
ilegalne/skrivne -, 1.13
- Ekonomske koristi, 7.11

- Ekonomski nastanek sredstev
 ki ni posledica transakcij, 1.44a, 1.45
 neproizvedenih sredstev (K.3), 6.17
 proizvedenih sredstev (K.4), 6.18
- Ekonomski subjekti. *Glej* institucionalne enote
- Ekonomski tok. *Glej* tokovi
- Ekonomsko izginotje sredstev
 ki ni posledica transakcij, 1.44a, 1.45
 neproizvedenih sredstev (K.6), 6.21
- Ekonomsko ozemlje, 2.04-05, 11.02, 11.24-25, 13.04
 in središče ekonomskega interesa, 2.07
 in zunajozemeljske enklave, 2.06
- EKS. *Glej* Elteto-Köves-Szulc
- Ekv (uradni), 5.48a
- EKUJS. *Glej* Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad
- Ekvivalent polnega delovnega časa, 11.01, 11.32-34
- Elteto-Köves-Szulc (EKS). *Glej* indeksi
- EMI. *Glej* Evropski monetarni inštitut
- EMS. *Glej* Evropski monetarni sistem
- Enklave
 ozemeljske -, 2.05d, 2.10d
 zunajozemeljske -, 2.06, 2.10f
- Enoregionalne enote, 13.10-11
- Enostranska zavrnitev dolga, 4.165f
- Enostranski odpis obveznosti, 5.16
- Enote
 analitične -, 2.02
 definicija, 2.04
 denarne -. *Glej* denarne enote
 enoregionalne -. *Glej* enoregionalne enote
 enovrstne dejavnosti. *Glej* enote enovrstne dejavnosti
 homogene proizvodnje, 2.03, 2.112-113
 in skupine enot, 2.01-118
 institucionalne -. *Glej* institucionalne enote
 namišljene -. *Glej* namišljene enote
 nerezidenčne -. *Glej* nerezidenčne enote
 proizvodne -. *Glej* proizvodne enote
 rezidenčne -. *Glej* rezidenčne enote
 statistične -. *Glej* statistične enote
 večregionalne -. *Glej* večregionalne enote
 vrste -, 2.08-11
- Enote enovrstne dejavnosti (EED), 2.106-107
- Epikontinentalni pas, 2.05c, 2.05e
- ES. *Glej* Evropske skupnosti
- ESPJ. *Glej* Evropska skupnost za premog in jeklo
- ESR. *Glej* Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov
- EU. *Glej* Evropska unija
- Evropska investicijska banka (EIB), 5.95c
- Evropska skupnost za premog in jeklo (ESPJ), 4.25
- Evropska unija (EU) (S.21), 1.01, 1.07a, 2.92, 4.25
Glej tudi tujina
- Evropske skupnosti (ES), 1.01
- Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (EKUJS), 4.152
- Evropski monetarni inštitut (EMI), 2.41, 2.49, 5.48, 5.82, 5.95d
- Evropski monetarni sistem (EMS), 5.48a
- Evropski sistem centralnih bank, 2.46
- Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov (ESR)
 ESR 95/ESR 70, 1.25
 ESR 95/SNR 93, 1.24
 glavne značilnosti, 1.26-70
 in finančna sredstva, 7.23
 input-output okvir, 1.68-70
 koncepti, 1.05-15
 okvir, 1.01, 1.03, 1.19, 1.23, 10.04-05
 prikaz, 1.01-02
 računovodski dogovori, 9.29
 sistem računov in agregati, 1.48-67, 8.01-02
 splošne značilnosti, 1.01-70
 standardni okvir, 1.20-22
 statistične enote, 1.27-30
 tokovi in stanja, 1.31-47, 8.01
 uporaba (ESR), 1.03-25
- F**
- Finančna sredstva, 5.03, 5.95f
 izražena v tujih valutah, 6.58
 klasifikacija, tabela 7.1
 knjiženje, 5.09
 kratkoročna/dolgoročna, 5.22
 likvidnost, 5.20
 nasprotna obveznost, 5.07, 5.25
 skupine, 5.06, 5.23
Glej tudi finančna sredstva/obveznosti

- Finančna sredstva/obveznosti (AF.), 7.20, dodatek 7.1
 klasifikacija, priloga IV
 vrednotenje, 7.44-61
- Finančne družbe (S.12), 1.28b, 2.19-21, 2.32-67, 2.94a, 5.52, 7.05, 8.24, 8.86, tabela 2.1, tabela 9.11
 definicija, 2.32
 podsektorji, 2.41-42
 zajetje, 2.40
 zaporedje vseh računov, priloga A.IV.4
Glej tudi sektorska klasifikacija proizvodnih enot po standardnem pravnem opisu
- Finančne obveznosti
 knjiženje, 5.09
 kratkoročne/dolgoročne -, 5.22
 skupine, 5.07, 5.23
Glej tudi finančna sredstva/obveznosti; obveznosti
- Finančne terjatve, 5.04, 5.17, 5.95f, 5.125, 5.129, 7.21
- Finančne transakcije (F.), 1.33, 5.01-145
 čas zajemanja, 5.142-144
 definicija in vsebina, 5.01-02
 in neto posojanje/izposojanje, 5.12
 izračun - iz sprememb v bilancah stanja, 5.145
 klasifikacija, 5.08, 5.20, tabela 5.1, dodatek 7.2
 nasprotne postavke -, 5.15-18
 vrednotenje, 5.134-141
- Finančni instrumenti, 1.25h, 4.43
 dobički/izgube iz lastnine, 4.49, 4.54
- Finančni najem, 3.112, 3.133, 5.81g, priloga II
- Finančni posredniki, 2.32-38, 2.50-53
 podsektorji, 2.46
 prilagoditvena postavka, 4.51
 proizvodnja, 3.63
Glej tudi drugi finančni posredniki razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov; posredno merjene storitve finančnega posredništva
- Finančni račun, 1.59, 5.10-16, 6.01, 6.14, 6.52, 8.52-53
 denarni agregati, dodatek 5.1
 konsolidiran/nekonsolidiran, 5.11
 po dolžnikih/upnikih, 5.13
 struktura in saldo, 5.10, 5.14, tabela 8.12
- Finančno posredništvo. *Glej* finančni posredniki; posredno merjene storitve finančnega posredništva
- Fisherjev indeks. *Glej* indeksi
- Fizično poslabšanje, 3.118
- Fob. *Glej* franko ladja
- Fob/cif prilagoditev, 1.55, 3.139d, 3.146
Glej tudi stroški, zavarovanje, prevoznina; franko ladja
- Franko ladja (vrednotenje) (fob), 3.138-139
Glej tudi fob/cif prilagoditev
- ## G
- Geografsko ozemlje, 2.05a, 2.05d, 2.06
- Geometrijska amortizacija (metoda), 6.04
- Glasovalna pravica / glasovalne delnice, 2.26
- Gojena naravna sredstva (AN.1114), dodatek 7.1
Glej tudi opredmetena osnovna sredstva
- Gospodarska rast, 10.01-02, 10.07
- Gospodarstvo, celotno (S.1), 1.01, 1.03, 1.28, 1.30, 8.13, 8.41
 neto vrednost, 8.99
 podjetniški dohodek, 8.93
 raznovrstni dohodek, 8.92
 zaporedje vseh računov, tabela A.IV.2
Glej tudi račun blaga in storitev
- Gospodarstvo, nacionalno
 členitev, 2.03
 razmejitev, 2.04-11
- Gospodinjstva (S.14), 1.28d, 2.75-86, 8.37, tabela 2.1
 definicija, 2.75
 dohodek, 8.33
 ESR nasproti SNR, 1.25c
 podsektorji, 2.77
 merilo razporejanja, 2.78, 2.85-86
 proizvodnja, 1.18f, 1.21a
 referenčna oseba, 2.85
 regionalni računi, 13.30-34
 zajetje, 2.76
 zaporedje vseh računov, tabela A.IV.6
- Gotovina (AF.21), dodatek 7.1
 transakcije z - (F.21), 5.38-41
 vrednotenje, 7.46
Glej tudi gotovina in vloge
- Gotovina in vloge (AF.2), dodatek 7.1
 dobički/izgube iz lastnine, 6.49-50
 transakcije z - (F.2), 5.36-37
 vrednotenje, 7.46
- Gozdovi, 3.106, 6.17, 7.30
- Gradnja
 komunalna -, 3.22, 3.52

projekti, 3.142
za lastne potrebe, 1.13d
vrednotenje gradbenih del, 3.59

H

Hipoteke, 2.51, 5.63
Holdingi. *Glej* holdinške družbe
Holdinške družbe, 2.13e, 2.14, 2.23e, 2.40e, 2.43, 2.52a, 2.55h, 2.63b, 2.100
Homogena proizvodnja. *Glej* enote homogene proizvodnje
Homogene panoge, 2.114-117
Glej tudi klasifikacija homogenih panog
Hranilna in posojilna združenja, 5.46d
Hranilne vloge, 5.46, 5.76

I

ILO. *Glej* Mednarodna organizacija za delo
Implicitni davki, 4.40
Indeksi
cen in obsega
mednarodne primerjave, 10.68-73
obrazci in bazno leto, 10.61-67
področje uporabe, 10.06-11
posamezni tokovi, 10.35-60
povezava, 10.13
splošna načela, 10.12-30
splošna uporaba, 10.32-34
Glej tudi integrirani sistem indeksov cen in obsega
cen življenjskih potrebščin, 10.55
Elteto-Köves-Szulc (EKS), 10.73-74
Fisherjevi -, 10.03, 10.62-64, 10.69
Laspeyresovi in Paaschejevi -, 10.03, 10.54, 10.62, 10.64, 10.68
prehodni -, 10.73
preračuni na novo bazo in veriženje, 10.62-63, 10.66
seštevnost, 10.65
verižni -, 1.25d, 10.64-67
vrednosti, 10.13
Individualni lastniki, 2.76d, 2.99
Inflacija, 10.02
Inputi dela, 11.03-04, 11.35
Inputi dela zaposlenih v stalnem nadomestilu, 11.35-37

Input-output
analize, 2.111
okvir, 1.02, 1.68-70, 9.01
Glej tudi Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov; input-output tabele
Input-output tabele (IOT), 8.101, 8.133
simetrične -, 1.68, 3.04, 3.138, 9.09-15, 9.53, 9.62
proizvod po proizvodu, 9.54-62, tabela 9.4, tabela 9.12
za domačo proizvodnjo, 9.62, tabela 9.13
Institucije Evropske unije (S.212), 2.92
davki na proizvodnjo in uvoz, plačani -, 4.25
osebje -, 2.10e, 11.18d
Glej tudi Evropska unija
Institucionalne enote, 1.28, 2.03, 2.12-16
celotna proizvodnja, 3.54
definicija, 2.12
glavna dejavnost in funkcija, 2.18-19, tabela 2.2
in institucionalni sektorji, 2.17-19, tabela 2.2
in lokalne EED, 1.29
vrste, 2.16
Glej tudi proizvodnja (tržna, za lastno končno porabo, druga netržna)
Institucionalni sektorji, 1.28, 2.17-101, tabele 2.1-3
klasifikacija, priloga IV
Glej tudi institucionalne enote
Instrument za strukturno prilagajanje, 5.82
Instrumenti za zavarovanje pred tveganji, 2.58e, 5.66
Instrumenti z jamčenega vpisa vrednostnih papirjev (NIF), 5.05, 5.58, 7.22
Integrirana tarifa Evropske skupnosti (TARIC), 4.25
Integrirani ekonomski računi, 8.07, 8.83-87, tabela 8.18
Integrirani sistem indeksov cen in obsega, 10.04-05, 10.08-09
Glej tudi indeksi (cen in obsega)
Investicijske/i
podpore (D.92), 4.152
čas zajemanja, 4.162
družbam in nepravim družbam, 4.157
državi, 4.159
gospodinjstvom, 4.158
knjiženje, 4.163
nepridobitnim institucijam, 4.160
tujini, 4.161
v denarju/v naravi, 4.153
zajetje, 4.154-156
Glej tudi kapitalski transferji

- portfelji, 2.40f
skladi, 5.97
Glej tudi osnovna sredstva; bruto investicije v osnovna sredstva
- IOT. *Glej* input-output tabele
- ISIC Rev. 3. *Glej* Mednarodna standardna klasifikacija dejavnosti, tretja revizija
- Izčrpanje naravnih ekonomskih sredstev (K.61), 6.20-21a
- Izdatki za individualno potrošnjo (P.31)
države, 3.85, 4.38j
gospodinjstev, 3.84
NPISG, 3.87
Glej tudi izdatki za končno potrošnjo
- Izdatki za kolektivno potrošnjo (P.32), 3.85
Glej tudi izdatki za končno potrošnjo
- Izdatki za končno potrošnjo (P.3), 3.75-80, 8.36, 8.38
celotni, 3.88
čas zajemanja, 3.89-96
definicija, 3.75
družb, 3.80
države, 3.85
čas zajemanja, 3.95
kategorije, 3.79
vrednotenje, 3.96
gospodinjstev, 3.84
čas zajemanja, 3.92
vrednotenje, 3.92
zajetje, 3.76-77
in končna potrošnja, 3.86
NPISG, 3.87, 8.40
čas zajemanja, 3.95
kategorije, 3.78
vrednotenje, 3.96
vrednotenje, 3.89-96
- Izginotje sredstev. *Glej* ekonomsko izginotje sredstev
- Izgube
ponavljajoče se -, 3.118
- Izgube zaradi katastrof (K.7), 3.108e, 5.09, 6.22-23
- Izobraževanje, 1.19, 1.21, 3.66, 3.85a
- Izposojanje. *Glej* neto posojanje/izposojanje
- Izravnalne postavke, 1.65, 8.02, 8.06, 8.102
klasifikacija, priloga IV
matrični prikaz, tabela 8.19
pregledni prikaz, tabela 8.1
- Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.124), 2.57-59, tabela 2.1
Glej tudi pomožne finančne dejavnosti; finančne družbe
- Izvedeni finančni instrumenti (AF.34), 1.25h
definicija, dodatek 7.1
transakcije z - (F.34), 5.65-68
vrednotenje in knjiženje, 5.139
vrednotenje, 7.50
Glej tudi vrednostni papirji razen delnic
- Izvoz
blaga (P.61), 3.132, 3.134
blaga in storitev (P.6), 3.128
storitev (P.62), 3.140, 3.142
- Izvoz in uvoz, 8.68-69, 9.21
blaga (P.61/P.71), 3.132-139
čas zajemanja, 3.137
vrednotenje, 3.138
blaga in storitev (P.6/P.7), 3.128-146
storitev (P.62/P.72), 3.140-146
čas zajemanja, 3.146
vrednotenje, 3.146
- J**
- Jezovi, 3.106
- K**
- Kapital/kapitalski
dajatve na -, 4.149b
davki na - (D.91), 4.148-151
Glej tudi kapitalski transferji
dobički. *Glej* dobički/izgube iz lastnine investicije. *Glej* bruto investicije
izboljšave -. *Glej* velike izboljšave
izgube. *Glej* dobički/izgube iz lastnine
potrošnja -. *Glej* potrošnja stalnega kapitala
račun - (III.1), 3.03, 5.16, 6.01, 6.13-14, 6.24, 8.46-49
transferji (D.9), 8.31
definicija, 4.146
klasifikacija, 4.147
v denarju/v naravi, 4.146
v primerjavi s tekočimi transferji, 4.145
zajetje, 4.148-167
Glej tudi osnovna sredstva; bruto investicije v osnovna sredstva
- Kazni in penali, 4.132-134
- Klasifikacija
dejavnosti, 2.110

- ekonomskih sredstev, 7.12, tabela 7.1, dodatek 7.2
 finančnih sredstev in obveznosti. *Glej* klasifikacija
 finančnih transakcij
 finančnih transakcij, 5.08, 5.20, tabela 5.1
 funkcij države (COFOG), 3.85, 9.51f, priloga IV
 homogenih panog, 2.118
 individualne (končne) potrošnje (gospodinjstev) po
 namenu (COICOP), 9.51f, priloga IV
 institucionalnih sektorjev, priloga IV
 izdatkov NPISG po namenu (COPNI), priloga IV
 izravnalnih postavk, priloga IV
 proizvodov po dejavnostih (CPA), 1.24b, dodatek 7.1,
 9.17-18, tabele 9.5-12, priloga IV
 transakcij in drugih tokov, priloga IV
- Kmetije, 11.20
Glej tudi kmetijstvo in gozdarstvo
- Kmetijstvo in gozdarstvo, 1.13c, 3.58
Glej tudi kmetije
- Komercialni krediti in predujmi (AF.71), dodatek 7.1
 transakcije s - (F.71), 5.124-127
 vrednotenje, 7.61
- Končna bilanca stanja (IV.3), 8.63-64
- Končna potrošnja (P.3/P.4), 1.25d, 3.74-99, 8.36-37
 in izdatki za končno potrošnjo, 3.86
 koncepti, 3.74
Glej tudi dejanska končna potrošnja
- Konsolidacija, 1.58
- Konvergenčna merila. *Glej* merila konvergence
- Konzulati. *Glej* enklave
- Košara blaga in storitev, 10.57
- Kovanci
 ki niso v obtoku, 3.135c, 5.40
 v obtoku, 5.39
Glej tudi gotovina
- Kraje, 1.42, 3.118, 4.109, 6.27
 v trgovinah, 3.118
- Kratkoročna posojila (AF.41), dodatek 7.1
 transakcije s - (F.41), 5.72, 5.75
Glej tudi posojila; krediti
- Kratkoročni vrednostni papirji, 5.58
- Kratkoročni vrednostni papirji razen delnic in izvedenih
 finančnih instrumentov (AF.331), dodatek 7.1
 transakcije s - (F.331), 5.56-59
 vrednotenje, 7.48
Glej tudi vrednostni papirji razen delnic in izvedenih
 finančnih instrumentov
- Krčenje gozdov, 3.106b
- Krediti
 potrošniški -, 5.81, 5.85
 revolving -, 5.81k
- Kreditne linije, 5.05, 7.22
- Kupljeno dobro ime (AN.223), dodatek 7.1
Glej tudi neopredmetena neproizvedena sredstva
- Kupna moč, 6.43, 10.06-07, 10.55
- L**
- Laspeyresovi indeksi. *Glej* indeksi
- Lastna končna potrošnja, 3.21
 čas zajemanja, 3.91
 vrednotenje, 3.94
- Lastne zavarovalnice družb, 2.62
- Lastniški kapital, 4.53
- Lastni viri EU, 1.04c, 4.138
- Leontijeva inverzna matrika, 9.62
- Licence. *Glej* dovoljenja in licence
- Likvidnost
 delnic, 6.56, 7.54
 finančnih sredstev, 5.20
- Linearna amortizacija (metoda), 1.09, 6.04
- Listinjenje posojil, 5.63
- Lokalna država (S.1313), 2.73, tabela 2.1
Glej tudi država (S.13)
- Lokalne enote enovrstne dejavnosti, 1.29, 2.03, 2.106-107,
 13.08-09
 zaporedje računov, 1.62
Glej tudi proizvodnja (tržna, za lastno končno porabo,
 druga netržna)
- Loterije in igre na srečo, 4.135
- M**
- Material. *Glej* surovine in material
- Matrični prikaz računov, 8.100-155
- Matrika ponudbe. *Glej* tabela ponudbe
- Matrika porabe. *Glej* tabela porabe
- Matrika računov, 8.103
 lastnosti, 8.126-132
Glej tudi matrični prikaz računov

Matrike družbenih računov (MDR), 1.17, 8.103, 8.133-155, tabele 8.20-22

MDR. *Glej* matrike družbenih računov

MDS. *Glej* Mednarodni denarni sklad

Mednarodna organizacija za delo (ILO), 1.07b, 11.12, 11.20

Mednarodna standardna klasifikacija dejavnosti, tretja revizija (ISIC Rev. 3), 2.106

Mednarodna trgovina, 3.133d, 8.151

Glej tudi zunanji račun (blaga in storitev)

Mednarodne organizacije, 1.06, 4.121-122, 7.56

osebje, 2.10e, 11.08e, 11.18e, 11.25c

Mednarodni denarni sklad (MDS), 1.01, 1.07b

finančne terjatve in obveznosti, 5.48, 5.82

posebne pravice črpanja, 5.33-35

Menice (finančne), 4.45, 5.51

Merila konvergence, 1.04a

Merilo (50 %), 1.24b, 3.32-33, 3.43, tabela 3.1

Metoda nepretrganega popisovanja (MNP), 1.09, 6.04, 10.53

MNP. *Glej* metoda nepretrganega popisovanja

Monetizacija/demonetizacija zlata (K.12.21), 5.31, 6.32

Glej tudi spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti

Monopoli, 4.20

fiskalni -, 4.20

N

NACE Rev. 1. *Glej* Splošna klasifikacija ekonomskih dejavnosti v Evropskih skupnostih, prva revizija

Nacionalna vrednost

spremembe -, tabela 8.1

Nacionalni dohodek (v tržnih cenah), 8.94

Nacionalni računi, 1.50, 2.02

Glej tudi Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov

Nacionalni razpoložljivi dohodek, 8.95

Nacionalno bogastvo, 1.66, 7.02

Nacionalno gospodarstvo. *Glej* gospodarstvo, nacionalno

Nadomestila

plačila -, 4.136-137

Nafta in zemeljski plin, 6.10

Glej tudi zaloge (premoga, nafte in zemeljskega plina)

Naftne ploščadi, 3.119b

Najem, priloga II

Najemi in druge prenosljive pogodbe (AN.222), dodatek 7.1

Glej tudi neopredmetena neproizvedena sredstva

Najemnine (D.45), 4.72-76

Nakupi s pridržanim lastništvom, priloga II

Nakupni boni, 5.67b

Namišljene enote. *Glej* rezidenčne enote (namišljene)

Naravna rast gojenih bioloških virov (K.5), 6.19-20

Naravna sredstva. *Glej* opredmetena neproizvedena sredstva

Naravne nesreče, 3.108

Nasprotne obveznosti, 5.04, 5.25, 7.21

Nastanek sredstev. *Glej* ekonomski nastanek sredstev

Nastanitev. *Glej* stanovanja

NDP. *Glej* neto domači proizvod

Nedokončana proizvodnja (AN.122), 3.118-119, 3.122-123

definicija, dodatek 7.1

na gojenih naravnih sredstvih (AN.1221), dodatek 7.1

vrednotenje, 3.50-51

zaloge, 7.38

Glej tudi druga nedokončana proizvodnja

Nefinančna sredstva (AN.), dodatek 7.1

klasifikacija, tabela 7.1

vrednotenje, 7.33-43

Nefinančna neproizvedena sredstva, 7.16-19

definicija, 6.06, 7.16, dodatek 7.1

klasifikacija, tabela 7.1

stroški prenosa lastništva, 3.111

vrednotenje, 7.40-43

Nefinančna proizvedena sredstva, 7.14-15

definicija, 7.14, dodatek 7.1

klasifikacija, tabela 7.1

vrednotenje, 7.33-39

Nefinančne družbe (S.11), 1.28a, 2.19-31, 5.52, 7.05, 8.86, tabela 2.1, tabela 9.11

definicija, 2.21

domače zasebne - (S.11002), 2.30

javne - (S.11001), 2.28-29

podsektorji, 2.27

pod tujim nadzorom (S.11003), 2.31

zajetje, 2.22-25

zaporedje vseh računov, tabela A.IV.3 <i>Glej tudi</i> sektorska klasifikacija proizvodnih enot po standardnem pravnem opisu	Nerezidenčne enote, 1.30 in zaposlenost, 11.17 nakupi na domačem ozemlju, 9.32
Nefinančne institucije. <i>Glej</i> nefinančne družbe	Nerezidenti. <i>Glej</i> nerezidenčne enote
Neodvisnost pri sprejemanju odločitev, 2.12	Neto domači proizvod v tržnih cenah (NDP), 8.90
Neopredmetena neproizvedena sredstva (AN.22), 7.19, dodatek 7.1 ekonomski nastanek, 6.17d vrednotenje, 7.43 <i>Glej tudi</i> nefinančna neproizvedena sredstva	Neto finančna sredstva (BF.90), 7.04, 7.67 Neto izposojanje. <i>Glej</i> neto posojanje/izposojanje (celotnega gospodarstva) Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (AF.612), 8.37 transakcije z - (F.612), 5.110-113 vrednotenje, 7.59 <i>Glej tudi</i> neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov
Neopredmetena osnovna sredstva (AN.112), dodatek 7.1 vrednotenje, 7.34-36 <i>Glej tudi</i> osnovna sredstva	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja (AF.611), dodatek 7.1 transakcije z - (F.611), 5.106-109 vrednotenje, 7.58 <i>Glej tudi</i> neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov
Neposredne tuje naložbe (AF.m), dodatek 7.1 pojasnjevalna postavka, 5.132-133, 7.62 transakcije z - (F.m), 5.132-133 vrednotenje, 7.66 <i>Glej tudi</i> podjetja z neposrednimi tujimi naložbami	Neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov (AF.61), dodatek 7.1 transakcije z - (F.61), 5.104-105 vrednotenje, 7.58-59 <i>Glej tudi</i> zavarovalne tehnične rezervacije
Neposredni davki. <i>Glej</i> davki na dohodek	Neto nacionalni dohodek (NND), 8.113, 8.146
Neprave družbe, 2.13f finančne -, 2.40g, 2.58 <i>Glej tudi</i> finančne družbe investirani kapital, 5.95 javne -, 2.23f, 2.29 nefinančne -, 2.24 <i>Glej tudi</i> nefinančne družbe z neposrednimi tujimi naložbami, 2.30 zasebne -, 2.23f <i>Glej tudi</i> dohodek, odtegnjen iz nepravilnih družb	Neto nacionalni razpoložljivi dohodek, 8.95
Nepremična sredstva, 5.83 <i>Glej tudi</i> opredmetena neproizvedena sredstva (AN.21)	Neto posojanje/izposojanje, 8.49-50 celotnega gospodarstva, 8.98 institucionalne enote, 5.12 institucionalnega sektorja, 5.10
Neprireditne institucije (NPI), 3.28 definicija, 3.31 ki opravljajo storitve za podjetja/družbe, 3.35 ki so priznane kot neodvisne pravne osebe, 2.40d, 2.44, 2.63c, 2.98 klasifikacija, 3.32, 3.36 nefinančne -, 2.23d	Neto vrednost (B.90), 7.01, 7.05, dodatek 7.2 celotnega gospodarstva, 8.99 <i>Glej tudi</i> postavke pod "spremembe neto vrednosti"
Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (NPISG) (S.15), 1.28e, 2.76e, 2.87-88, 3.32, 3.40, tabela 2.1 dejanska končna potrošnja, 8.40 zaporedje vseh računov, tabela A.IV.7	Neto zunanja finančna pozicija, tabela 8.1
Neproizvedena sredstva (AN.2). <i>Glej</i> nefinančna neproizvedena sredstva	Neživljenjsko zavarovanje, 1.25 neto premije - (D.71), 4.109-111 obravnavna, priloga III odškodnine iz - (D.72), 4.111-115 <i>Glej tudi</i> drugi tekoči transferji; storitve (neživljenjskega zavarovanja)
Nerazdeljeni dobički, 4.59, 4.66	NIF. <i>Glej</i> instrumenti zajamčenega vpisa vrednostnih papirjev

- NND. *Glej* neto nacionalni dohodek
- NPI. *Glej* nepridobitne institucije
- NPISG. *Glej* nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva
- NUTS. *Glej* statistična nomenklatura teritorialnih enot
- O**
- Obdelovalna zemljišča (AN.2112), dodatek 7.1
Glej tudi zemljišča
- Obdobje
bazno -, 11.35
obračunsko -, 3.59, 3.76
- Objekti (jezovi, ceste itd.). *Glej* zgradbe in objekti
- Obračunsko načelo (čas zajemanja), 1.57, 4.50
- Obresti (D.41), 4.42-52
čas zajemanja, 4.50
definicija, 4.42
druge -, 4.49
knjiženje, 4.51-52, 5.17, 5.130-131
na finančni najem, 4.48
na menice, 4.45
na obveznice, 4.46
na vloge, posojila ter terjatve in obveznosti, 4.44
na vrednostne papirje, 4.45-46
- Obrestne mere, 4.05, 5.22, 6.53
- Obveznice, 5.62, 5.51
brez dospelja, 5.62d
brezkuponske -, 5.62g, 5.138c, 7.49
močno diskontirane -, 5.62g, 5.138c, 7.49
obresti na različne vrste -, 4.46
zasebne izdaje, 5.62i, 5.80
- Obveznice in zadolžnice
obresti na -, 4.45-46
- Obveznosti
enostranski odpis -, 5.16
izražene v tujih valutah, 7.31
prevzem -. *Glej* prevzem dolga
Glej tudi finančna sredstva/obveznosti; finančne obveznosti
- Odkupniki primarne izdaje vrednostnih papirjev, 5.138a
- Odpis dolgov, 1.45, 4.27, 4.38, 4.165f, 5.16, 6.28
- Odtujitve
neopredmetenih neproizvedenih sredstev (K.222), 6.12
- obstojećih osnovnih sredstev, 3.103b, 3.104, 3.115
zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev (K.212), 6.09, 6.11
- OECD. *Glej* Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
- Okolje
povezanost z gospodarstvom, 1.18e
zaščita -, 3.85
- Onesnaževanje, 1.19, 1.21
davki na -, 4.23
subvencije za zmanjšanje -, 4.37
- Opcije, 1.03c, 1.25h
likvidacijska vrednost, 5.139a
s katerimi se trguje na organiziranem trgu in preko okenc (OTC), 5.67a, 7.50
- Opravljen ure, 11.26-31
- Opredmetena neproizvedena sredstva (AN.21), 6.08
definicija, 7.18, dodatek 7.1
pridobitve in odtujitve, 6.11
velike izboljšave, 3.105c
vrednotenje, 7.40-42
Glej tudi neproizvedena sredstva
- Opredmetena osnovna sredstva (AN.111), dodatek 7.1
vrednotenje, 7.33
Glej tudi osnovna sredstva
- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), 1.01, 1.07b, 5.132
- Orodje. *Glej* drobno orodje
- Osebj
plačano gospodinjstvo -, 1.13, 3.08-09, 11.13
tehnične pomoči, 11.07-08
- Osnovna čreda (AN.11141), 3.107, dodatek 7.1
Glej tudi gojena naravna sredstva
- Osnovna enota ekonomskega odločanja, 2.12
- Osnovna sredstva (AN.11), dodatek 7.1
klasifikacija, 6.08, 7.33-36
obstoječa/nova -, 3.103
stroški prenosa lastništva, 3.111, 3.116
vrednotenje, 7.29
Glej tudi nefinančna proizvedena sredstva
- P**
- Paaschejevi indeksi. *Glej* indeksi
- Pacienti, 2.10c, 11.08a
- Paritete kupne moči (PKM), 10.70-71

Partnerska podjetja, 2.23b, 2.40b, 2.76d, 2.95, 2.99, 5.95a korporativna -, 5.92c, 5.95a	Politične stranke, 2.88a
Patenti (AN.221), dodatek 7.1 <i>Glej tudi</i> neopredmetena neproizvedena sredstva	Politika denarna -, 1.04a, 5.21 ekonomska -, 1.04, 1.23
PKM. <i>Glej</i> paritete kupne moči	Pomožne finančne dejavnosti, 2.32, 2.39
Plače (D.11), 4.03-07 v denarju, 4.03 v naravi, 4.04-05	Pomožne zavarovalne storitve, priloga III
Plačila nadomestil, 4.136-137	Poplavljanje, 3.106d
Plačilna bilanca, 1.07, 5.122, 8.152 <i>Glej tudi</i> Priročnik za plačilno bilanco	Popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov (D.8), 4.141 čas zajemanja, 4.143 knjiženje, 4.144 vrednotenje, 4.142
Plačilna sredstva, 5.04, 7.20	Popravila. <i>Glej</i> vzdrževanje in popravila
Plačilne garancije, 5.05, 7.22	Porabe (in viri), 1.48
PMSFP. <i>Glej</i> posredno merjene storitve finančnega posredništva	Porabe (končne) blaga in storitev, 8.79 <i>Glej tudi</i> račun blaga in storitev
Podatkovne baze, 3.110	Portfelji. <i>Glej</i> investicijski portfelji
Podjetja z neposrednimi tujimi naložbami, 2.30, 4.65-66 <i>Glej tudi</i> neposredne tuje naložbe	Posebne pravice črpanja (PPČ) (AF.12), dodatek 7.1 dodelitve/ukinitve, 6.27 transakcije s - (F.12), 5.33-35 vrednotenje, 7.45 <i>Glej tudi</i> denarno zlato in posebne pravice črpanja
Podjetniški dohodek, 8.28-29 celotnega gospodarstva, 8.93 račun - (II.1.2.), 8.26-28, tabela 8.5	Poslovni presežek, 3.49, 3.51, 8.18 celotnega gospodarstva, 8.91 neto -, 4.60
Podružnice, 2.26 <i>Glej tudi</i> trgovina med obrati	Poslovni stroški. <i>Glej</i> vmesna potrošnja
Podsektorji. <i>Glej</i> institucionalni sektorji	Posojanje. <i>Glej</i> neto posojanje/izposojanje
Podzemna sredstva (AN.212), 2.05e definicija, dodatek 7.1 ki jih je možno izkoriščati, 6.17a najemnine od -, 4.74 vrednotenje, 7.41	Posojila dobički/izgube iz lastnine, 6.51 druga -, 5.85 hipotekarna -, 5.63, 5.85 listinjenje -, 5.63 netržna -, 5.64c, 5.79 obročna -, 5.81l standardna -, 5.80 transakcije s - (F.4), 5.69-85 vrednotenje, 7.51
Pogodba. <i>Glej</i> zavarovalna pogodba; terminski posli; najemi in druge prenosljive pogodbe	Posojila (AF.4), dodatek 7.1
Pogojna sredstva, 5.05, 7.12c, 7.22	Posojilodajalci denarja, 3.63
Pojasnjevalne postavke, 5.132-133, 7.62, dodatek 7.1	Posredni davki. <i>Glej</i> davki na proizvodnjo in uvoz
Poklicna združenja, 2.88a, tabela 2.3	Posredniki z vrednostnimi papirji in izvedenimi finančnimi instrumenti, 2.55d, 2.58b provizije, 5.139c
Pokojninske sheme denarno sorazmerne -, 7.59 z zagotovljenimi prejemki, 6.27b, 7.59	
Pokojninski skladi, 2.64, 2.66-67 <i>Glej tudi</i> neto lastniški kapital gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov; popravek za spremembo neto lastniškega kapitala gospodinjstev v rezervacijah pokojninskih skladov	

- Posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP) (P.119), 8.14, 8.24, 9.33, 10.30, priloga I
Glej tudi finančni posredniki; proizvodnja (tržna)
- Posredno zaračunane storitve finančnih posrednikov. *Glej* posredno merjene storitve finančnega posredništva
- Potovanja, 3.62, 3.142, 3.145
potni stroški, 3.70
potovalne agencije, 3.62
- Potrdila o vlogah, 5.51
tržna -, 5.47
- Potrošnja stalnega kapitala (K.1), 1.33, 6.02-05, 6.25b, 10.53
- Povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev (P.513), 3.105c-d
Glej tudi bruto investicije v osnovna sredstva
- Pozavarovanje, 2.62, priloga III
- PPB. *Glej* Priročnik za plačilno bilanco
- PPČ. *Glej* posebne pravice črpanja
- Prebivalstvo, 11.04
aktivno -, 11.10
celotno -, 1.67, 11.05-08
prisotno (dejansko) -, 11.09
- Prejemki. *Glej* prejemki socialnega varstva; socialni prejemki; socialni prispevki in prejemki; socialno zavarovanje (prejemki)
- Prejemki socialnega varstva
v denarju (D.624), 4.103
v naravi (D.6313), 4.105
Glej tudi socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi; socialni transferji v naravi
- Prejemki, ki jih neposredno plačujejo delodajalci, 4.07, 4.103
- Prejemniki
dohodkov od lastnine (S.1441), 2.81, tabela 2.1
drugih transferencev dohodkov (S.1443), 2.83, tabela 2.1
pokojnin (S.1442), 2.82, tabela 2.1
Glej tudi gospodinjstva
- Premija
ob izdaji, 5.138, 5.140a
ob zapadlosti, 5.138
- Premoženje. *Glej* bilance stanja
- Prenosljive vloge (AF.22), dodatek 7.1
transakcije s - (F.22), 5.42-44
Glej tudi gotovina in vloge
- Prenosne premije in škodne rezervacije (AF.62), dodatek 7.1
transakcije s - (F.62), 5.114-119
- vrednotenje, 7.60
Glej tudi zavarovalne tehnične rezervacije
- Preprodaja blaga. *Glej* mednarodna trgovina
- Preseljenci, 4.129
- Prevzem dolga, 4.165f, 5.16
- Pridobitve manj odtujitve
nedenarnega zlata, 3.126
nefinančnih neproizvedenih sredstev (K.2), 1.33, 6.06-13
neopredmetenih neproizvedenih sredstev (K.22), 6.12
neopredmetenih osnovnih sredstev (P.512), 3.105b, 3.114
opredmetenih osnovnih sredstev (P.511), 3.105a
vrednostnih predmetov (P.53), 3.125-127
zemljišč in drugih opredmetenih neproizvedenih sredstev (K.21), 6.09, 6.11
- Prikazovanje
bruto in neto, 6.05
neto, 1.59
po obračunskem načelu, 1.57, 4.50
v trenutku plačila, 1.57
Glej tudi računovodska pravila
- Pripisani socialni prispevki (D.612), 4.98-102
- Priročnik za plačilno bilanco (PPB), 1.07b
- Pristojbine
simbolične -, 3.66
- Prodaje, 3.33, 3.34, 3.60
- Proizvajalci
drugi netržni -, 3.33
Glej tudi drugi netržni proizvajalci
javni -, 2.23c, 2.40c, 3.37
ki niso priznani kot neodvisne pravne osebe, 2.97, tabela 2.3
ki so priznani kot neodvisne pravne osebe, 2.96, tabela 2.3
vrste, 2.20, tabela 2.2
tržni -, 2.94-97, 3.24, 3.31-32, 3.37
Glej tudi proizvodnja (tržna)
tržni - / - za lastno končno porabo / drugi netržni -, 3.66, 9.20
za lastno končno porabo, 3.25
Glej tudi proizvodnja za lastno končno porabo
zasebni -, 3.28-31
zasebni/javni -, 3.28-29, tabela 3.1
- Proizvedena sredstva (AN.1). *Glej* nefinančna proizvedena sredstva
- Proizvodi, 3.01
dokončani -, 3.118-119, 3.122-123

- input/output, 2.103
kmetijski, lovski in gozdarski -, 3.58
predelovalnih dejavnosti, 3.59
prerazvrstitve in šifriranje, priloga IV
vrednotenje, 3.05-06
Glej tudi transakcije s proizvodi
- Proizvodne dejavnosti, 3.31, 4.35, 11.10, 13.30
- Proizvodne enote
in zaposlenost, 11.17
sektorska klasifikacija – po standardnem pravnem opisu, 2.94-101, tabela 2.3
- Proizvodnja
meje -, 1.13, 3.01, 3.07-09
račun - (I), 3.03, 7.06, 8.10-14, tabela 8.2, 10.88
- Proizvodnja (dejavnost), 3.07-09
Glej tudi proizvodnja (rezultat dejavnosti); proizvodi
- Proizvodnja (rezultat dejavnosti) (P.1), 3.14-68, 8.10
čas zajemanja, 3.46-68
definicija, 3.14
obravnavana kot nedokončana proizvodnja, 3.51
tržna - (P.11), 3.17-18
tržna - / - za lastno končno porabo / druga netržna -, 9.20
pri institucionalnih enotah, 3.27-37, tabela 3.1
pri lokalnih EED in njihovi dejavnosti proizvodnje, 3.38-45, tabeli 3.2 in 3.3
vrednotenje, 3.46-68
za lastno končno porabo (P.12), 3.20-22
vrednotenje, 3.49
Glej tudi druga netržna proizvodnja
- Prometni davki, 4.20
- Prosta območja, 2.05b, 13.05
- R**
- Rabljena sredstva. *Glej* osnovna sredstva (obstoječa/nova)
- Račun alokacije drugega primarnega dohodka (II.1.2.2), 8.29, tabela 8.5
- Račun alokacije primarnega dohodka (II.1.2), 8.21-29, tabela 8.4
- Račun blaga in storitev (0), 1.63, 3.03, 8.78-82, 10.08, tabela 8.17, tabela A.IV.1
- Račun drugih sprememb obsega sredstev (III.3.1), 5.09, 6.27, 6.32, 6.34, 8.53, tabela 8.13
- Račun nevtralnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.1), 8.56-57
- Račun porabe dohodka (II.4), 8.36-43, tabeli 8.8 in 8.9
- Račun porabe prilagojenega razpoložljivega dohodka (II.4.2), 3.03, 8.40-43, tabela 8.9
- Račun porabe razpoložljivega dohodka (II.4.1), 3.03, 8.38-39, tabela 8.8
- Račun prerazdelitve dohodka v naravi (II.3), 8.33-35, tabela 8.7
- Račun pridobitev nefinančnih sredstev (III.1.2), 8.49, tabela 8.11
- Račun realnih dobičkov in izgub iz lastnine (III.3.2.2), 8.56, 8.58
- Račun revalorizacije (III.3.2), 5.09, 6.38, 6.42, 6.54, 6.57, 8.54-59, tabela 8.14
- Račun sekundarne razdelitve dohodka (II.2), 8.30-32, tabela 8.6
- Račun sprememb bilance stanja (IV.2), 8.62
- Račun sprememb neto vrednosti zaradi varčevanja in kapitalskih transferjev (III.1.1), 8.48, tabela 8.10
- Račun ustvarjanja dohodka (II.1.1), 8.16-20, tabela 8.3
- Računalniška programska oprema (AN.1122), 1.25f, 3.71a, 3.110, 3.119
definicija, dodatek 7.1
Glej tudi neopredmetena osnovna sredstva
- Računi akumulacije (III), 1.49, 8.04, 8.44-59
druge vknjižbe v -, dodatek 7.2
- Računi ESR
matrični prikaz, 8.104-126, tabela 8.19
pregledni prikaz, tabela 8.1
prikaz, 8.07
skupine, 8.04
zaporedja, 1.61-62, 8.05, 8.09-77, 8.102
Glej tudi postavke pod "računovodska pravila", "zunanji račun(i)" in "Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov"
- Računi primarne razdelitve dohodka (II.1), 8.16-29
- Računi razdelitve in porabe dohodka (II), 7.06, 8.15-43
- Računi tujine (računi zunanjih transakcij) (V), 1.64, 8.65-77
bilance stanja (V.IV), 8.66, 8.77
finančni račun (V.III.2), 8.74
račun kapitala (V.III.1), 8.72-73
računi akumulacije (V.III), 8.66, 8.72-76
tekoči računi, 8.66, 8.68-71
zaporedje vseh računov, tabela 8.16
Glej tudi postavke pod "zunanji računi"
- Računovodska pravila, 1.48-60
celota računov, 2.12
dvojno knjiženje/četverno knjiženje, 1.50
izravnalne postavke, 1.60

- konsolidacija, 1.58
 neto izkazovanje, 1.59
 obračunska obdobja, 3.59, 3.76
 terminologija, 1.49
Glej tudi vrednotenje; čas zajemanja
- Računovodski okvir. *Glej* Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov
- Rastoči pridelek, 3.119b
 za enkratno uporabo, 7.38
- Razdelitvene transakcije (D.), 1.33, 4.01-167
- Razdeljeni dohodek družb (D.42), 4.53-63
 Glej tudi dohodek od lastnine
- Raziskovanja rudišč (AN.1121), 3.110, dodatek 7.1
 Glej tudi neopredmetena osnovna sredstva
- Raziskovanje in razvoj (RR), 1.18c, 1.19, 3.64, 3.70e, 3.85f
- Razlike v kakovosti, 10.17
 Glej tudi cene in kakovost
- Raznovrstni dohodek, 3.49, 3.51, 8.19
 celotnega gospodarstva, 8.92
- Razpoložljivi dohodek, 8.31, 8.36
 prilagojeni -, 8.35-36
- Razvedrilni, literarni in umetniški izvirniki (AN.1123), 1.25a, dodatek 7.1
 Glej tudi neopredmetena osnovna sredstva
- Realni bruto domači dohodek, 10.59-60
- Realni bruto nacionalni dohodek, 10.60
- Realni nacionalni razpoložljivi dohodek, 1.25e, 10.60
- Regije, 1.01
 denarna podpora -, 1.04b
 Glej tudi regionalni računi
- Regionalizacija (metode -), 13.15-17
 Glej tudi regionalni računi
- Regionalna država (S.1312), 2.72, tabela 2.1
 Glej tudi država (S.13)
- Regionalni računi, 1.02, 13.01-34
- Regionalno ozemlje, 13.04-07
- Reinvestirani dohodki od neposrednih tujih naložb (D.43), 4.59-67
 Glej tudi dohodek od lastnine
- Rezervacije za slabe dolgove, 4.165f
- Rezidenčne enote, 1.30, 2.04, 2.09, 2.11
 in zaposlenost, 11.17-19
 in zaposlitev, 11.24-25
 institucionalne -, 2.09, 2.11-12
 Glej tudi institucionalne enote
 namišljene -, 2.09, 2.11, 2.15
 neposredni nakupi v tujini, 9.32
- Rezidenti. *Glej* rezidenčne enote
- Ribe, 3.58
 zarod, 1.13, 3.07
- RR. *Glej* raziskovanje in razvoj
- ## S
- Saldo menjave blaga in storitev s tujino, 8.68, 8.71
- Saldo tekočih transakcij s tujino, 8.70, 8.97
- Samozaposleni, 11.15-16
 Glej tudi dejanski socialni prispevki samozaposlenih in nezaposlenih oseb; samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih)
- Samozaposleni (delodajalci in samozaposleni brez zaposlenih) (S.141+S.142), 2.79, tabela 2.1
 Glej tudi gospodinjstva
- Satelitski računi, 1.18, 1.23
- SDF. *Glej* statistika državnih financ (MDS)
- Sektorji. *Glej* institucionalni sektorji
- Sektorska klasifikacija proizvodnih enot po standardnem pravnem opisu, 2.94-101, tabela 2.3
- Sektorski računi, 1.02
 ter tabele ponudbe in porabe, 9.30, 9.52, tabela 9.11
 Glej tudi računi ESR
- Sekundarni instrumenti, 5.66, 5.68
- Sezonski delavci. *Glej* delavci
- Sheme upokojevanja. *Glej* pokojninske sheme
- Sindikati, 2.88a
- Sistem nacionalnih računov (SNR), 1.01, 1.06-07
 SNR 93/ESR 95, 1.24
- Sistem računov. *Glej* Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov
- Sistem regionalnih računov, 13.14
 Glej tudi regionalni računi
- Skladi socialne varnosti (S.1314), 2.74, tabela 2.1
 Glej tudi država (S.13)

SNR. *Glej* Sistem nacionalnih računov

Socialna varnost, 3.85c

prejemki -, 4.103, 4.105

povračila (D.6311), 4.105

v denarju (D.621), 4.103

v naravi, 4.105

Glej tudi socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi

scheme -, 4.85, 4.88-89, 4.103, priloga III

skladi -, (S.1314), 2.74, tabela 2.1

Glej tudi država (S.13)

Socialni prejemki, 4.83

čas zajemanja, 4.107

razen socialnih transferjev v naravi (D.62)

klasifikacija, 4.103

knjiženje, 4.108

Glej tudi socialni prispevki in prejemki

tveganja, ki so osnova za -, 4.84

v naravi (D.631), 4.38j, 4.105

Glej tudi socialni transferji v naravi

zajetje, 4.85-86

Socialni prispevki (D.61), 4.90-91, 8.32

in prejemki (D.6), 4.83-108, 8.30

Glej tudi postavke pod "dejanski socialni prispevki" in "socialni prejemki"

Socialni prispevki delodajalcev (D.12), 4.08-12, 8.32

dejanski (D.121), 4.09, 4.11

knjiženje, 4.08

pripisani (D.122), 4.10-11

Glej tudi sredstva za zaposlene

Socialni transferji v naravi (D.63), 4.104-108, 8.34

Glej tudi socialni prispevki in prejemki

Socialno zavarovanje

obravnava, priloga III

prejemki -, 4.103, 4.142

iz zasebnih shem s skladi (D.623), 4.103

zaposlenih, financirani brez skladov (D.622), 4.103

Glej tudi socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi

scheme -, 4.87-89, priloga III

Glej tudi socialna varnost (scheme)

Glej tudi socialni prejemki

Splošna klasifikacija ekonomskih dejavnosti v Evropskih skupnostih, prva revizija (NACE Rev. 1), 1.07a, 1.29, 2.103, 2.106, 2.110, 9.17, tabele 9.5-12, priloge I-IV

Splošni prodajni davki, 4.18, 4.20i

Spremembe

sredstev in obveznosti zaradi izjemnih, nepričakovanih dogodkov, 1.44b, 1.45

sredstev, obveznosti in neto vrednosti, 6.01, 8.44-45

Spremembe celotne neto vrednosti (B.10), tabela 8.1

Spremembe lastništva, 3.132-133

Glej tudi stroški (prenosa lastništva)

Spremembe neto vrednosti zaradi

drugih sprememb obsega sredstev (B.10.2), 8.53, dodatek 7.2

nevturalnih dobičkov/izgub iz lastnine (B.10.31), 8.57, dodatek 7.2

nominalnih dobičkov/izgub iz lastnine (B.10.3), 8.54

realnih dobičkov/izgub iz lastnine (B.10.32), 8.58, dodatek 7.2

varčevanja in kapitalskih transferjev (B.10.1), 8.48-49, dodatek 7.2

Spremembe v klasifikacijah in strukturi (K.12), 1.44c, 1.45 kategorije, 6.29

Spremembe v klasifikaciji sredstev in obveznosti (K.12.2), 6.31-6.34

Glej tudi spremembe v klasifikacijah in strukturi

Spremembe v sektorski klasifikaciji in strukturi (K.12.1), 6.30

Glej tudi spremembe v klasifikacijah in strukturi

Spremembe zalog (P.52), 3.117-124

čas zajemanja, 3.120-124

definicija, 3.117

vrednotenje, 10.10-56

Središče ekonomskega interesa, 2.04-07, 11.02, 11.25, 13.04

Sredstva. *Glej* ekonomska sredstva

Sredstva za zaposlene (D.1), 9.29

čas zajemanja, 4.12

definicija, 4.02

izračun, 10.10, 10.46, 10.54

kategorije in knjiženje, 4.13

realna kupna moč, 10.11, 10.55

v stalnih cenah, 10.46, 11.36

Glej tudi inputi dela zaposlenih v stalnem nadomestilu

Sredstva/obveznosti, izraženi v tujih valutah, 7. 31

Standard za merjenje, 10.12

Standardni pravni opis. *Glej* proizvodne enote; sektorska klasifikacija proizvodnih enot po standardnem pravnem opisu

Stanja

definicija, 1.47

investicijskega blaga, 10.53

- osnovnih sredstev, 9.27, 10.10, 10.56
vrednotenje, 1.53
Glej tudi tokovi in stanja; zaloge (AN.12)
- Stanovanja (AN.1111), dodatek 7.1
zagotavljanje -, 3.85
Glej tudi opredmetena osnovna sredstva; storitve (stanovanjske -, proizvedene za lastne potrebe)
- Starine in drugi umetniški predmeti (AN.132), 3.126, dodatek 7.1
Glej tudi vrednostni predmeti
- Statistična nomenklatura teritorialnih enot (NUTS), 13.07
- Statistična raziskovanja, 2.02, 9.10, 10.70, 11.30
- Statistične enote, 1.27-30
- Statistika državnih financ (MDS) (SDF), 1.07b
- Stečaj, 4.27, 4.82, 6.27
- Storitve
finančnega posredništva. *Glej* finančni posredniki
gospodinjske in osebne -, 1.13, 3.68
gospodinjstvom. *Glej* storitve (gospodinjske in osebne)
gostinske -, 3.61
individualne potrošnje, 3.85
javne uprave, 3.65, 10.43
javne, skupne in osebne -, 3.67
nepremičninske -, dajanje v najem in poslovne -, 3.64
netržne -, 10.24-26
tokovi -, 10.41-46
mednarodne primerjave, 10.71
neživljenjskega zavarovanja, 3.70i
Glej tudi neživljenjsko zavarovanje
organizatorjev potovanj, 3.62
osebne -. *Glej* storitve (gospodinjske in osebne)
prostovoljne -, 1.13
skladiščne -, 3.62
stanovanjske -, proizvedene za lastne potrebe, 1.13, 3.64, 8.20
transportne, skladiščne in komunikacijske -, 3.62
zavarovalne -, - pokojninskih skladov, 3.63, 3.76
zdravstvene -, 4.07, 4.103
zdravstvene in socialne -, 3.66
- Stroji in oprema (AN.1113), 3.108c, dodatek 7.1
Glej tudi opredmetena osnovna sredstva
- Strošek
faktorjev, 1.15, 9.24
nabavni -, 10.53
odpisani – nadomestitve, 7.29, 10.53
- Stroški
distribucije. *Glej* transportni stroški; trgovske marže
prenosa lastništva, 3.111, 3.116, 7.25
neproizvedenih nefinančnih sredstev (P.5132), 3.105d, 3.111, 3.116
Glej tudi bruto investicije v osnovna sredstva
proizvodni -, 3.33
Glej tudi vmesna potrošnja
- Stroški, zavarovanje, prevoznina (vrednotenje) (cif), 1.55, 3.138-139
Glej tudi fob/cif prilagoditev
- Subvencije (D.3)
čas zajemanja, 4.39
definicija, 4.30
ki jih podeljujejo institucije Evropske unije, 4.31
knjiženje, 4.40
na proizvode (D.31), 4.33, 10.51
na proizvodnjo. *Glej* druge subvencije na proizvodnjo
razčlenitev, 4.32
zajetje, 4.33-38
- Surovine in material (AN.121), dodatek 7.1
in spremembe zalog, 3.118-119, 3.122-123
Glej tudi zaloge (AN.12)
- Š**
- Škoda
slučajna -, 3.118
vojna -, 4.165a
- Škodne rezervacije. *Glej* prenosne premije in škodne rezervacije
- Šport in rekreacija, 3.85d
- Študenti, 2.10c
- T**
- Tabela ponudbe, 3.04, tabela 9.1
tokovi blaga in storitev v osnovnih cenah v -, 9.22, tabela 9.5
Glej tudi tabele ponudbe in porabe
- Tabela porabe, 3.04, 9.04, tabela 9.2
in tabela ponudbe, 9.05, 9.08, tabela 9.3
tokovi blaga in storitev v kupčevih cenah v -, 9.22, tabela 9.6
za doma proizvedeno blago in storitve, 9.48-50, tabela 9.10
za uvožene proizvode, 9.48-49, tabela 9.9
Glej tudi tabele ponudbe in porabe

- Tabele ponudbe in porabe, 1.68-70, 3.138, 8.101, 8.133, 9.02, 9.05-08, 9.10-15, tabela 9.3
 in sektorski računi, 9.30, 9.52, tabela 9.11
 obravnava nominalne dejavnosti PMSFP, 9.33
 osnovne cene/kupčeve cene, 9.34, 9.38, 9.43
 posebne -, 9.51
 sestavljanje, 9.29
 usklajevanje, 9.35-37, tabele 9.5-8
- TARIC. *Glej* Integrirana tarifa Evropske skupnosti
- Tekoče mednarodno sodelovanje (D.74), 4.121-124
Glej tudi drugi tekoči transferji
- Tekoči davki na dohodek, premoženje itd. (D.5), 8.30
 čas zajemanja, 4.82
 definicija, 4.77
 knjiženje, 4.82
 prikazana vrednost, 4.81
 zajetje, 4.24, 4.78-80
- Tekoči računi, 7.06, 8.04, 8.10-43
- Tekoči transferji, 4.30
 raznovrstni - (D.75), 4.38, 4.125-140
 med gospodinjstvi, 4.129-130
 nepridobitnim institucijam, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, 4.125-128
 v okviru države (D.73), 4.38, 4.117-120
Glej tudi drugi tekoči transferji; drugi kapitalski transferji
- Terjatve
 finančne -, 5.04, 5.17, 5.125, 5.129, 7.21
- Terminski posli
 navadni -, 4.47, 5.67e
 standardizirani -, 5.67c
- Tokovi, 1.31-44
 analiza, 2.03
 spremembe cen in obsega, 10.06
 spremembe zalog, 3.122
Glej tudi tokovi in stanja
- Tokovi blaga in storitev, 9.02, 9.22
- Tokovi in stanja, 1.31-47, 10.01-02
 spremembe obsega/spremembe cen, 1.56
- Trajno potrošno blago (AN.m), dodatek 7.1
 kot pojasnjevalna postavka, 7.62
 vključitev v bilance stanja in vrednotenje, 7.63-64
- Transakcije, 1.33-46
 definicija, 1.33
 denarne/nedearne -, 1.36
- finančne -, 5.37, 5.137
 klasifikacije, priloga IV
 lastnosti -, 1.34-42
 med institucionalnimi enotami, 1.34-35
 preurejanje -, 1.38
 mejni primeri, 1.42
 prepoznavna glavnega udeleženca, 1.41
 preusmeritev, 1.39
 razcepitev, 1.40
- tekoče -, 8.31
 z nasprotnimi transakcijami in brez njih, 1.37
 znotraj enot, 1.34-35
 zunanje -, 1.24, 1.30, 13.02
- Transakcije z/s
 blagom in storitvami. *Glej* transakcije (s proizvodi)
 obstoječim blagom, 3.147-152
 čas zajemanja, 3.152
 vrednotenje, 3.152
- posojili
 v primerjavi s transakcijami z vlogami, 5.74
 v primerjavi s transakcijami z vrednostnimi papirji, 5.77
- proizvodi (P.), 3.01-152, 10.14
 glavne kategorije, 3.02, dodatek 7.2
 prikazovanje, 3.03
- Transferji
 individualnega netržnega blaga in storitev (D.632), 4.106
 obstoječega blaga, 3.149-150
 tekoči/kapitalski -, 4.01, 4.145
Glej tudi drugi tekoči transferji; drugi kapitalski transferji
- Transport blaga (obrnava)
 izvoženega blaga, 3.146, tabela 3.4
 uvoženega blaga, 3.146, tabela 3.5
- Transportna oprema (AN.11131), dodatek 7.1
Glej tudi stroji in oprema
- Transportni stroški, 1.54, 3.06, 3.48, 3.111
- Trgovina
 med obrati, 3.130
 znotraj EU / zunaj EU, 3.131
- Trgovske
 in transportne marže, 1.25c, 9.38-41, tabela 9.7
 marže na debelo in na drobno, 1.54, 3.60
- Trgovsko blago (AN.124), 3.118-119, 3.122-123, dodatek 7.1
Glej tudi zaloge (AN.1)
- Trošarine, 4.18, 4.20

- Tržna potrdila o vlogah, 5.47
- Tržni proizvodi
cene in obsegi, 10.12-14
tokovi blaga in tržnih storitev, 10.35-40
- Tujina (S.2), 1.24, 1.30
definicija, 2.89
razdelitev, 2.92
zajetje, 2.91
Glej tudi računi tujine
- Turisti, 2.10c, 11.08a
- Turizem, 1.18a
- U**
- Ur. I. ES. *Glej* Uradni list Evropskih skupnosti
- Uradni list Evropskih skupnosti (Ur. I. ES), 5.98
- Uvoz
blaga (P.71), 3.132-134
blaga in storitev (P.7), 3.129, 3.145
storitev (P.72), 3.141, 3.143-144
Glej tudi izvoz in uvoz
- Uvozne dajatve (D.2121), 4.18a
Glej tudi davki in dajatve na uvoz razen DDV
- Uvozne subvencije (D.311), 4.34, 4.40c
Glej tudi subvencije na proizvode
- V**
- Varčevanje, 8.36, 8.39, 8.42-43, 8.46
bruto/neto nacionalno -, 8.96
- Večletni nasadi (AN.11142), 6.08b, dodatek 7.1
Glej tudi gojena naravna sredstva
- Večregionalne enote, 13.10, 13.12
- Veleposlaništva. *Glej* enklave
- Velike izboljšave, 3.71a
neproizvedenih nefinančnih sredstev (P.5131), 3.105c, 3.106
obstojećih osnovnih sredstev, 3.109
Glej tudi povečanje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev
- Verižni indeksi. *Glej* indeksi
- Vezane vloge, 5.46a, 5.75
- Viri
naravni (neobnovljivi) -, 1.47
negojeni biološki - (AN.213), 6.08d, dodatek 7.1
vodni - (AN.214), 6.08e, dodatek 7.1
Glej tudi opredmetena neproizvedena sredstva
- Viri (in porabe), 1.48
- Vloge (AF.22 in AF.29), dodatek 7.1
transakcije z - (F.22 in F.29), 5.42-49
vrednotenje, 7.46
Glej tudi gotovina in vloge
- Vloge na vpogled. *Glej* prenosljive vloge
- Vmesna potrošnja (P.2), 3.69-73, 8.10
čas zajemanja, 3.72-73
definicija, 3.69
proizvodnja za -, 1.13
v stalnih cenah, 10.45
vrednotenje, 3.72-73
- Vode
mednarodne -, 2.05c, 2.05e, 3.07, 3.134, 13.06
ozemeljske -, 2.05c, 13.06
površinske -, 6.07
- Vodni viri (AN.214), 6.08e, dodatek 7.1
- Vojaško orožje in spremljajoči sistemi, 3.70e, 3.108
- Vrednost
blaga in storitve, 10.12
Glej tudi indeksi (vrednosti)
cif, 1.55, 9.30, tabela 9.9
fob, 3.138-139, 9.30, tabela 9.6
nacionalna -, tabela 8.1
spremembe -, tabela 8.1
neto -. *Glej* neto vrednost
nominalna -, 4.45, 5.51
ob izdaji, 5.138b
ocenjena -, 6.41, 13.17
odkupna -, 5.138
transakcijska -, 5.134, 5.136-137
- Vrednostni papirji
indeksirani -, 4.46, 5.62f
izdani z diskontom/premijo, 5.138b
netržni -, 5.64b
- Vrednostni papirji razen delnic (AF.3), dodatek 7.1
dobički/izgube iz lastnine, 6.52-55
in izvedenih finančnih instrumentov (AF.33), dodatek 7.1
transakcije z - (F.33), 5.54-55
vrednotenje, 5.138, 7.47
transakcije z - (F.3), 5.50-53
vrednotenje, 7.47-50

Vrednostni predmeti (AN.13), 3.71a, 3.126-127

definicija, dodatek 7.1

ekonomski nastanek, 6.18a

vrednotenje, 7.39

Glej tudi proizvedena sredstva

Vrednotenje (računovodska pravila), 1.51-56

posebna pravila, 1.54-55

v stalnih cenah, 1.56

Vzajemni naložbeni skladi, 2.51b

Glej tudi vzajemni skladi

Vzajemni skladi, 4.49b, 4.54b, 5.97

kategorije in glavne funkcije, 2.36

nekorporativni -, 2.40f

zajetje, 2.51b

Glej tudi delnice vzajemnih skladov

Vzdrževanje in popravila, 3.70e, 3.108

Vzporedni trgi, 10.22

Z

Začetna bilanca stanja (IV.1), 8.61

Zadolžnice, 4.46, 5.51

zamenljive -, 5.62l, 5.92b

Zadruga, 2.23b, 2.40b, 2.95, 5.95a

Zakladne menice, 5.58

Zaloge

kovinskih rudnin (AN.2122), 6.17a, dodatek 7.1

nekovinskih rudnin (AN.2123), 6.17a, dodatek 7.1

premoga, nafte in zemeljskega plina (AN.2121), 6.17a, dodatek 7.1

Glej tudi opredmetena neproizvedena sredstva

Zaloga (AN.12)

definicija, dodatek 7.1

spremembe -. *Glej* spremembe zalog

vrednotenje, 7.37-38, 10.10, 10.56

zajetje, 3.119

Glej tudi tokovi in stanja; nefinančna proizvedena sredstva; stanja

Zamenjave, 5.67d

nedenarnega zlata, 5.32, 5.76

obrestne -, 4.47

valutne -, 5.139d

Zaporedje računov. *Glej* računi ESR

Zaposleni (S.143), 2.80, 11.12-14

Glej tudi gospodinjstva; sredstva za zaposlene

Zaposlenost, 9.29f, 11.11-16

in rezidenčnost, 11.17-19

Zaposlitev (dejavnosti), 11.22

in rezidenčnost, 11.24-25

in zaposlenost, 11.23

Zapuščine. *Glej* darila

Zasegi brez nadomestila (K.8), 1.45, 6.24

Zastaranje

nepredvideno -, 6.25

predvideno -, 6.02

Zavarovalna pogodba, 2.61, 5.109, priloga III

Zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125), 2.60-67

dejavnost, 2.35

Glej tudi finančne družbe

Zavarovalne tehnične rezervacije (AF.6), 1.25b, dodatek 7.1

dobički/izgube iz lastnine, 6.57

dohodek od investiranja -, 4.68-69

transakcije z - (F.6), 5.98-103

vrednotenje, 7.58-60

Zavarovalni posredniki, 2.58a

Zavarovanje

obravnava, priloga III

Glej tudi storitve (zavarovalne in storitve pokojninskih skladov)

Zdravstvo, 3.85

stroški in financiranje zdravstvene oskrbe, 1.18b

Združeni narodi, 1.01, 1.24, 1.07a

Združenja potrošnikov, 2.88a

Zemljišča (AN.211)

definicija, dodatek 7.1

najemnine od -, 4.72-73

stroški prenosa lastništva, 3.105d, 3.111, 3.116

velike izboljšave -, 3.106

vrednotenje, 7.40

zajetje, 6.07-08

Glej tudi opredmetena neproizvedena sredstva

Zemljišča pod zgradbami in objekti (AN.2111), dodatek 7.1

Glej tudi zemljišča

Zemljišča za rekreacijo in z njimi povezane površinske vode (AN.2113), dodatek 7.1

Glej tudi zemljišča

Zgodovinski spomeniki, 6.18b	blaga in storitev (V.1), 3.03, 8.68-69
Zgradbe	drugih sprememb sredstev (V.III.3), 8.75-76
in objekti, 3.52	primarnih dohodkov in tekočih transferjev (V.II), 8.70-71
nestanovanjske - (AN.11121), dodatek 7.1	Zunanji računi. <i>Glej</i> računi tujine
<i>Glej tudi</i> druge zgradbe in objekti	Zunanji sodelavci, 11.13, 11.16
Zlato	Ž
kot finančno sredstvo, 5.27, 5.32	Življenjsko zavarovanje
monetizacija in demonetizacija, 5.31	police, 4.69, 5.18
<i>Glej tudi</i> denarno zlato	obravnava, priloga III
Zneski denarnih nadomestil, 4.25	rezervacije za bonuse, 5.107
Zračni prostor države, 2.05c	
Zunanji račun	